

"Мұнай мен газды сақтау және тасымалдау" бағыты бойынша мұнай-газ саласындағы кәсіптік стандарттарды бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2024 жылғы 23 желтоқсандағы № 479 бұйрығы.

"Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 5-бабының 5-тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Мыналар:

- 1) осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес "Авариялық-қалпына келтіру жұмыстары" кәсіптік стандарты;
- 2) осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес "Мұнайды қабылдау, сақтау және жеткізу" кәсіптік стандарты;
- 3) осы бұйрыққа 3-қосымшаға сәйкес "Мұнайды жолдық ысыту" кәсіптік стандарты ;
- 4) осы бұйрыққа 4-қосымшаға сәйкес "Мұнай бойынша тауар-көлік операциялары" кәсіптік стандарты;
- 5) осы бұйрыққа 5-қосымшаға сәйкес "Технологиялық жабдықтарды пайдалану және жөндеу" кәсіптік стандарты;
- 6) осы бұйрыққа 6-қосымшаға сәйкес "Магистральдық құбырларды пайдалану" кәсіптік стандарты;
- 7) осы бұйрыққа 7-қосымшаға сәйкес "Құбыр көлігіндегі коррозияға қарсы қорғаныс (Коррозиядан қорғау)" кәсіптік стандарты;
- 8) осы бұйрыққа 8-қосымшаға сәйкес "Мұнай тасымалдауды басқару" кәсіптік стандарты;
- 9) осы бұйрыққа 9-қосымшаға сәйкес "Газды қабылдау, сақтау және босату" кәсіптік стандарты;
- 10) осы бұйрыққа 10-қосымшаға сәйкес "Газды қабылдау, сақтау және сату" кәсіптік стандарты;
- 11) осы бұйрыққа 11-қосымшаға сәйкес "Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу" кәсіптік стандарты;
- 12) осы бұйрыққа 12-қосымшаға сәйкес "Газ тарату құбырларын пайдалану және жөндеу" кәсіптік стандарты;
- 13) осы бұйрыққа 13-қосымшаға сәйкес "Газ бойынша тауар-көлік операциялары" кәсіптік стандарты;
- 14) осы бұйрыққа 14-қосымшаға сәйкес "Газ тасымалдауды басқару" кәсіптік стандарты;

15) осы бұйрыққа 15-қосымшаға сәйкес "Магистральдық газ құбырының желілік бөлігін пайдалану және жөндеу" кәсіптік стандарты бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің Мұнай тасымалдау және өндеу департаменті заңнамада бекітілген тәртіппен:

1) осы бұйрыққа қол қойылған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде оның көшірмесін электрондық түрде қазақ және орыс тілдерінде Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің "Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына ресми жариялау және Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне енгізу үшін жіберуді;

2) осы бұйрықты ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрық оның алғаш рет ресми жарияланғаннан кейін үш жұмыс күні ішінде оның қазақ және орыс тілдеріндегі ресми жарияланымына сілтеме Ұлттық біліктілік жүйесінің цифрлық платформасында орналастыру үшін жіберуді;

4) осы бұйрық Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің Эталондық бақылау банкіне жарияланғаннан кейін он күнтізбелік күн ішінде Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігінің Құқықтық қызмет департаментіне осы тармақтың 1), 2) және 3) тармақшаларында қарастырылған іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтер ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының энергетика вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі

А. Саткалиев

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты әлеуметтік
қорғау министрлігі

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына
1-қосымша

"Авариялық-қалпына келтіру жұмыстары" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

Бұл КС "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес әзірленді және тасымалдаудың қауіпсіздігі мен тиімділігін қамтамасыз ету, аварияларға ден қою және төтенше жағдайларда жүйелердің жұмысын жедел қалпына келтіру үшін мұнай мен газды құбыр, теңіз, теміржол және автомобиль көлігімен тасымалдау салаларында қолданылады.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) авариялық-қалпына келтіру жұмыстары – бұл төтенше жағдай аймағындағы қирау және жоғары қауіптілік ошақтарын оқшаулау, құбырлардағы авариялар мен зақымдануларды жою жөніндегі бірінші кезектегі жұмыстар;

2) авариялық-қалпына келтіру пункті – желілік-өндірістік диспетчерлік станцияда, айдау станцияларында немесе құю станцияларында құрылады;

3) білім – кәсіби міндет шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

4) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

5) магистральдық құбырдың желілік бөлігі – өнімді тікелей тасымалдауды жүзеге асыратын жерасты, суасты, жербеті, жерүсті құбырлары;

6) машық – кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

7) салалық біліктілік шеңбері – орындалатын жұмыстардың күрделілігіне және салада пайдаланылатын білімдердің, іскерліктер мен құзыреттердің сипатына қарай Қазақстан Республикасының Ұлттық сабақ сыныптауышы, ұлттық біліктілік шеңбері негізінде әзірленеді және деңгейлер бойынша маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды жіктейтін құжат;

8) техникалық қызмет көрсету – жабдық элементтерінің және электрхимиялық қорғау құралдарының уақытынан бұрын тозуын немесе олардың бұзылуын болдырмауға, жөндеуаралық кезеңде жабдықтың сенімді жұмысын қамтамасыз етуге бағытталған іс-шаралар кешені;

9) ұшқышсыз ұшатын аппарат – бортта экипажы жоқ ұшу аппараты немесе қашықтан басқарылатын ұшу аппараты.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

1) АҚКЖ – авариялық-қалпына келтіру жұмыстары;

2) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

3) КС – кәсіби стандарт;

4) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;

5) ҰСҰА – ұшқышсыз ұшатын аппарат.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың төлқұжаты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Авариялық-қалпына келтіру жұмыстары.

5. Кәсіптік стандарттың коды: H49500103.

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Н Көлік және қоймалау;

49 Құрлық және құбырмен жүретін көліктің қызметі;

49.5 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50.0 Құбыр көлігінің қызметі.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Мұнай-газ өнеркәсібі объектілерінің істен шығулар мен авариялар кезінде жұмыс қабілеттілігін, сондай-ақ авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын ұйымдастыру және жүргізу үдерісін қамтамасыз ету.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) авариялық-қалпына келтіру пунктін бастығы - 6 СБШ-нің деңгейі;

2) теңізде мұнай және мұнай өнімдерінің авариялық төгілуімен күрес жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;

3) су астындағы техникалық жұмыстар жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;

4) авариялық-қалпына келтіру пункті мастері - 5 СБШ-нің деңгейі;

5) сүнгүірлік жұмыстардың шебері - 5 СБШ-нің деңгейі;

6) магистральді мұнай құбырлары мен су құбырларын тексеруші борт оператор - 3 СБШ-нің деңгейі;

7) 3.1. авариялық-қалпына келтіру пунктін электр-газбен дәнекерлеушісі - 3 СБШ-нің деңгейі;

8) бонндық бөгеттерді орнату жөніндегі мастер - 5 СБШ-нің деңгейі;

9) бонды қоршаулар орнату және мұнай жинау жөніндегі слесарь - 3 СБШ-нің деңгейі;

10) ұшқышсыз ұшатын аппараттар операторы - 3 СБШ-нің деңгейі;

11) 3.2. авариялық-қалпына келтіру пунктін электр-газбен дәнекерлеушісі - 3 СБШ-нің деңгейі;

12) 3.3. авариялық-қалпына келтіру пунктін электр-газбен дәнекерлеушісі - 3 СБШ-нің деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. "Авариялық-қалпына келтіру пунктін бастығы" кәсіптің карточкасы:	
Топтың коды:	1329-1
Қызмет атауының коды:	-
Кәсіптің атауы:	Авариялық-қалпына келтіру пунктін бастығы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланысы жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 3 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Авариялық-қалпына келтіру пунктіне басшылықты жүзеге асыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Құбыр саңылаусыздығының жоғалуы нәтижесінде тасымалданатын мұнай өнімінің бақылаусыз ағуы туындаған жағдайда магистральдық мұнай құбырының бекітілген учаскесінде авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын ұйымдастыру 2. Магистральдық мұнай құбырларында мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі қызметті техникалық қамтамасыз ету	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Авариялық-қалпына келтіру пунктін дайындауға жедел-техникалық басшылық ету	Машықтар: 1. АҚҚ-ның өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылық жасау, өндірістік тапсырмалардың сапалы орындалуын қамтамасыз ету, ағымдағы өндірістік жоспарлауды, есепке алуды ұйымдастыру , АҚҚ-ның өндірістік қызметі туралы есептерді жасау және уақтылы ұсыну 2. ЖЖЖ кестесінің жылдық жоспарын әзірлеуді және орындауды ұйымдастыру, магистральдық құбырлар мен олардың объектілерін үздіксіз пайдалануды қамтамасыз ету 3. Магистральдық құбырлардың желілік бөлігінде құбыр денесінің ақауларын жою және оқшаулағыш жабынды жөндеу бойынша жөндеу жұмыстарын жүргізуді ұйымдастыру 4. Ішкі қуысты тазарту бойынша жоспар-кестенің орындалуын қамтамасыз ету 5. Бекітілген учаскелерде магистральдық мұнай құбырлары жұмысының сенімділігін қамтамасыз ету жөніндегі ұйымдастыру - техникалық	

іс-шаралар жоспарын орындау (күзет аймағында басқа қызметтер мен ұйымдар орындайтын барлық жұмыстарға қатысу және қадағалау, апаттардың алдын алу және алдын алу мақсатында кестеге сәйкес техникалық қызмет көрсету және жөндеу іс-шараларын жүргізу)

6. Тұрақты патрульдеу арқылы трассаның жағдайын бақылауды жүзеге асыру

7. АҚҚ барлық техникалық құралдарын АҚЖ-ға тұрақты дайындықта ұстау (жетіспейтін құрылғыларды уақтылы жөндеу және жинақтау; жөндеу жұмыстарын орындау үшін жабдық пен аспаптар; құбырлардың авариялық қорының тиісті техникалық жай-күйін, сақталуын және есепке алынуын, болуын және жұмсалуды қамтамасыз ету, құбырлардың, жанар-жағармай материалдарының, қосалқы бөлшектердің, қосалқы бөлшектер қорының және басқа да шығын материалдарының авариялық қорын уақтылы толықтыру)

8. Персонал мен техниканың АҚЖ орындауға дайындығын тексеру үшін ықтимал апаттарды жою жоспарын пысықтай отырып, кестеде белгіленген мерзімдерде жөндеу персоналының кәсіби дайындық деңгейін, оқу дабылдарын және апатқа қарсы жаттығуларды өткізу арқылы арттыру. Оқу-жаттығу бағдарламалары ықтимал апаттарды жою жоспарының іс-шараларын орындауға бағытталуы тиіс. Оқу-жаттығулардың санын және олардың мазмұнын жөндеу персоналының біліктілігіне, қызмет көрсетілетін учаскенің, трассаның күрделілігіне, табиғи-климаттық жағдайларға және т. б. байланысты басшылық айқындайды

9. Авариялық-қалпына келтіру пунктінің қалыпты жұмыс істеуі үшін қажетті материалдық-техникалық құралдардың, ЖЖМ мен жабдықтардың қажеттіліктерін айқындау, ЖЖМ қорларын, қосалқы бөлшектер мен материалдарды уақтылы толықтыру (құбыр трассасының әрбір учаскесінде құбырлардың авариялық қоры құрылуы тиіс)

Білімдер:

1. Магистральдық құбырлар саласындағы өндірістік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметті регламенттейтін заңнамалық және нормативтік актілер

2. Құбырлар мен құрылыстардың трассада орналасуының технологиялық сызбасы

3. Мұнайдың, мұнай өнімдерінің және көмірсутек газдарының физикалық және химиялық қасиеттері

4. Құбыр өтетін аймақтағы байланыс жүйелері

5. Техникалық деректер, магистральдық мұнай құбырына техникалық қызмет көрсету және жөндеу

		және авариялық-жөндеу пунктін техникалық жарақтандыру нормалары 6. Шығу себептері, анықтау әдістері, апаттар мен құбырдың зақымдану түрлері 7. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары 8. Құжаттаманы ресімдеу тәртібі, актілер мен есептілікті жасау 9. Қажетті бағдарламалық жасақтаманы иелену 10. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
Еңбек функциясы 1:	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Қ ұ б ы р саңылаусыздығының жоғалуы нәтижесінде тасымалданатын мұнай өнімінің бақылаусыз ағуы туындаған жағдайда магистральдық мұнай құбырының бекітілген учаскесінде авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын ұйымдастыру	Дағды 2: Апаттар мен зақымдануларды жедел жою	Машықтар: 1. Мыналар: 1) апат орнын іздеуді ұйымдастыру, оның сипатын айқындау 2) АҚК персоналы мен техникалық құралдарын қалпына келтіру жұмыстары жүргізілетін жерге жинау, әкелу және жеткізу 3) құбырда авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын ұйымдастыру және орындау жөніндегі ықтимал апаттарды жою жоспарының іс-шараларын орындау 2. Патрульдік топтың трассаны бақылап қарауын ұйымдастыру (бұл ретте жеке қорғаныс құралдарымен, айдалатын мұнай өнімінің төгілу орнын қоршауға арналған сигналдық белгілермен, қажетті аспаппен, құрал-саймандармен, материалдармен және байланыс құралдарымен жарақтандырылуы тиіс). Мұнай өнімінің бетіне шығу іздері анықталған кезде: - тиісті лауазымды тұлғалар мен қызметтерге хабарлау - мұнай өнімінің көлік магистральдары ауданына түсу қаупі төнген жағдайда, диспетчер, тиісті құрылымдар мен қызметтерді (жергілікті билік және басқару органдарын, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшесін, Төтенше жағдайлар департаментін, Көлік прокуратурасын, қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органдарды, "КӨАҚК", сондай-ақ қажеттілігіне қарай жедел жәрдем қызметі, полиция және т. б.) бұл туралы хабардар ете отырып, тас жол, темір жолдар мен өзендер бойынша қозғалысты тоқтату Апатты жоюға жауапты адам келгенге дейін: - төгілген кезде адамдарды қауіпті жерлерден шығаруды қамтамасыз ету - диспетчердің келісуі бойынша ысырмаларды жабу арқылы зақымдалған аймақты оқшаулау

	- мұнай өнімінің су айдындарына, елді мекендерге түсуін болдырмай, мұнай өнімінің одан әрі таралуының алдын алу жөнінде шаралар қабылдау, техниканы орналастыру, адамдардың болуы, жұмыс алаңын, мұнай өнімін жинау ыдыстарын және басқа да құрылыстарды жайластыру орындарын айқындау - авариялық учаскені ажырату ұйымдастырылады 4. Жауапты тұлғаның басшылығымен апатты жоюға кірісу (апаттың сипаты нақтыланады, нақты жағдайларға қатысты апатты жою тәсілі туралы шешім қабылданады, оған сәйкес апатты жою бойынша үздіксіз жұмысты қамтамасыз ету үшін авариялық бригадалардың, техника мен техникалық құралдардың қажетті санын нақтылау, монтаждау жұмыстарының орындалуын ұйымдастыру
	Білімдер: 1. Магистральдық мұнай құбырларындағы апаттар мен зақымдарды жоюды ұйымдастыру және жою 2. Ықтимал апаттарды жою жоспарының жедел және техникалық бөлігі 3. АҚЖ жүргізілуін ұйымдастыру: 3.1. апаттар мен зақымдарды жою технологиясы 3.2. АҚЖ дайындық іс-шаралары 3.3. төгілген айдалатын мұнай өнімін оқшаулау және жинау 3.4. жер жұмыстары 3.5. құбырдың ішкі қуысын тығыздау
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 3: Апатты жою жөніндегі жұмыстарды аяқтау	Машықтар: 1. Апатты жою жөніндегі монтаждау жұмыстары аяқталғаннан кейін және дәнекерленген қосылыстарды бақылау нәтижелерімен танысқаннан кейін, егер олар оң болса, диспетчерге, бұдан әрі - басшылыққа монтаждау жұмыстарының аяқталуы және құбырдың айдауды қайта бастауға дайындығы туралы хабарлау. Тігістердің, жарықтардың, дақтардың тығыздығы анықталған кезде оларды осы жағдайға ұсынылған әдістердің бірімен жою бойынша шаралар қабылданады 2. Желілік ысырмаларды ашу бойынша жауаптылар тағайындалады, диспетчердің өкімі бойынша оларды ашуға рұқсат етіледі 3. Жөнделген учаске, дәнекерленген тігістер және басқа да технологиялық қосылыстар құбырды іске қосқаннан және онда жұмыс қысымына жеткеннен кейін сыңылаусыздыққа тексеріледі, диспетчерге және одан кейін басшылыққа учаскенің күйі туралы баяндалады
	Білімдер: 1. Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстары

Еңбек функциясы 2: Магистральдық мұнай құбырларында мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі қызметті техникалық қамтамасыз ету		2. Дәнекерлеу қосылыстарын бақылау және ақауларды жою 3. Құбырды оқшаулау 4. Апаттардың салдарын жою
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі техникалық құжаттаманы әзірлеу	Машықтар: 1. Магистральдық мұнай құбырларында мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуін жою мәселесі бойынша нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеуге қатысу 2. Бөлімшелер қызметкерлерінің және техникалық құралдардың магистральдық мұнай құбырларында мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындауға тұрақты дайындығын қамтамасыз ету жөніндегі жоспарлар мен ұйымдастыру іс-шараларын әзірлеуге қатысу 3. Мұнайдың төгілуін жою жөніндегі операцияларды жүргізу жөніндегі іс-шаралар мен ұсынымдарды әзірлеуге қатысу 4. АҚКП техникалық жарақтандырылуын перспективалық дамыту бойынша өндірістік жоспарлар мен ұсыныстарды әзірлеуге қатысу 5. Ықтимал апаттарды жою жоспарына сәйкес жыл сайынғы оқыту, оқу дабылдары және апатқа қарсы жаттығулар бағдарламалары мен кестесін әзірлеу 6. Авариялық-қалпына келтіру пункті қызметінің қажетті техникалық құжаттамасын жүргізу
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Магистральдық мұнай құбырларындағы мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуін жою мәселесі бойынша нормативтік-техникалық құжаттама 2. Коммуникациялары бір техникалық дәлізде өтетін ведомстволардың өзара қарым-қатынасы, объектілердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау туралы ереже
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Магистральдық мұнай құбырларында мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне байланысты төтенше жағдайларда жұмыскерлерді іс-қимылға оқыту жоспары мен бағдарламаларын жасау 2. Бөлімше персоналы мыналарды білуге тиіс оқудың жүргізілуін қамтамасыз ету: - өзіне бекітіліп берілген объектілердің ерекшелігі мен орналасуы, олардың іргелес құбырларға, құрылыстарға қатысты орналасуы, электр беру, байланыс желілеріне және т. б. қатысты орналасуы - қызмет көрсетілетін құбырдың өту аймағында орналасқан құбырлардың, кабельдердің, әуе

	желілерінің және басқа да құрылыстар мен коммуникациялардың күзет аймағында жұмыс жүргізу ережесі - еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт қауіпсіздігі, гигиена және өнеркәсіптік санитария және қоршаған орта, жол қозғалысы қауіпсіздігі және т.б. мәселелері бойынша арнайы жабдықтар мен химиялық құралдарды пайдалану кезіндегі ережелер, нормалар, стандарттар және т. б. нормативтік құжаттар 3. Авариялық-қалпына келтіру пунктінің қызметкерлеріне күзет, өнеркәсіптік қауіпсіздік, өрт қауіпсіздігі бойынша нұсқамалар мен жыл сайынғы оқытуды ұйымдастыру және уақтылы жүргізу 4. Еңбекті қорғау, жұмыстарды қауіпсіз жүргізу жөніндегі нұсқаулықтарды әзірлеу және уақтылы қайта қарау және олармен авариялық-қалпына келтіру пунктінің қызметкерлерін қамтамасыз ету Білімдер: 1. Учаскенің өндірістік-шаруашылық қызметі жөніндегі заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерді, әдістемелік және басқа да материалдарды қамтиды 2. Оқыту бағдарламаларын әзірлеуге қойылатын талаптар 3. Қызметкерлерді аттестаттау тәртібі 4. Магистральдық мұнай құбырларындағы апаттар мен төгілулерді жою кезінде пайдаланылатын техникалық құралдар 5. Мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне байланысты төтенше жағдайларда жұмыскерлерді іс-қимылға оқыту жоспары мен бағдарламасын жасау әдістемесі	
	Дағды 2: Қызметкерлерді оқытуды ұйымдастыру	Дағдыны тану мүмкіндігі: Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Шешімдерді уақтылы (жедел) қабылдау және іске асыру Міндеттердің орындалуын қамтамасыз ету Талдау және болжау	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Магистральды құбырлар пайдалу жөніндегі инженер

10. "Теңізде мұнай және мұнай өнімдерінің авариялық төгілуімен күрес жөніндегі инженер" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	2149-3		
Қызмет атауының коды:	2149-3-004		
Кәсіптің атауы:	Теңізде мұнай және мұнай өнімдерінің авариялық төгілуімен күрес жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланысы жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2149-3-002 - Авариялық-құтқару жұмыстарының инженері 2149-3-006 - Теңіздегі құтқару операциялары жөніндегі инженер 2149-3-009 - Су астындағы техникалық жұмыстар жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Теңізде мұнай және мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі жұмыс		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шараларды жүзеге асыру 2. Теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі қызметті техникалық қамтамасыз ету	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Авариялық-құтқару бригадаларын дайындауға жедел-техникалық басшылық ету	Машықтар: 1. Мұнайдың авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау үшін бөлімшелердің құрамы мен жабдықталуын анықтау 2. Апат орнына шығар алдында авариялық-құтқару бригадаларына нұсқаулық жүргізу 3. Мұнай және мұнай өнімдері төгілген жағдайда қызметкерлердің өмірі мен денсаулығын қорғау жөніндегі шараларды айқындау	
		Білімдер:	

		1. Мұнай өнімдерін тасымалдау және сақтау, барлау және өндіру, өңдеу және сақтаудың технологиялық процесі 2. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 3. Мұнаймен және мұнай өнімдерімен ластанудан теңіз ортасын қорғау мәселелері жөніндегі қаулылар, бұйрықтар, өкімдер, әдістемелік, нормативтік құжаттар 4. Мұнайдың төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау кезінде пайдаланылатын арнайы жүйелер мен жабдықтардың, құрылғылардың техникалық сипаттамасы 5. Кемелерден ластануды болдырмау жөніндегі халықаралық конвенцияның (МАРПОЛ), теңіз ортасының ластануын болдырмау жөніндегі халықаралық теңіз ұйымының (ИМО) қарарының және т.б. ережелері 6. Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері 7. Еңбек заңнамасының негіздері 8. Лицензиялық қызметке қойылатын талаптар 9. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 1: Теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шараларды жүзеге асыру	Дағды 2: Теңізде мұнай және мұнай өнімдерінің төгілуімен аварияларды жою	Машықтар: 1. Төгілуді жою әдістерін анықтау 2. Күштер мен құралдардың мүмкіндіктерін, өзара әрекеттесуін бағалау 3. Басқаруды, байланысты және құлақтандыруды ұйымдастыру 4. Мұнай мен мұнай өнімдерінің аварияларын және төгілуін жою бойынша операцияларды жүргізу мерзімін анықтау және есептеу 5. Төгілудің төгілу деңгейі мен таралу қауіпінің ауқымын бағалау Білімдер: 1. Мұнай және мұнай өнімдерінің төгілуі бойынша аварияларды жою технологиясы 2. Қоршаған ортаны қорғау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру әдістері 3. Мұнайдың авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау кезіндегі еңбекті қорғау ережелері мен нормалары 4. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары

		5. Мұнай мен мұнай өнімдерін төгу ауданының оны жою жөніндегі операцияларды ұйымдастыру және жүргізу кезінде ескерілетін географиялық, навигациялық-гидрографиялық, гидрометеоро-логиялық және басқа да ерекшеліктері 6. Мұнай мен мұнай өнімдерінің, пайдаланылатын диспергенттер мен сорбенттердің физика-химиялық қасиеттері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Мұнайдың төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды аяқтау	Машықтар: 1. Төгілулерді кәдеге жаратудың соңғы деңгейін және мұнай мен мұнай өнімдерінің төгілуін жою жөніндегі операцияларды аяқтау критерийлерін айқындау 2. Мұнайдың төгілуін жою бойынша жүргізілген шаралар мен операциялар туралы есеп жасау 3. Ден қою операциялары кезінде жүргізілген барлық шығыстар туралы есептер жасау 4. Қолданылған ден қою материалдары туралы есептер жасау (мысалы, отын түрі, оның саны, пайдалану мақсаты) 5. Мұнайдың төгілуінен экологиялық және экономикалық залалды бағалауды жүргізу 6. Теңізде мұнайдың және мұнай өнімдерінің авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды жүргізу тәжірибесін қорыту Білімдер: 1. Есеп берудің нысандары мен тәртібі 2. Жұмыс бейіні бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдер 3. Экологиялық және экономикалық залалды есептеу әдістері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі техникалық құжаттаманы әзірлеу	Машықтар: 1. Теңізде мұнай және мұнай өнімдерінің төгілуін жою мәселесі бойынша нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеу 2. Теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындауға бөлімшелер қызметкерлерінің және техникалық құралдардың тұрақты дайындығын қамтамасыз ету жөніндегі жоспарлар мен ұйымдастыру іс-шараларын әзірлеу 3. Мұнайдың төгілуін жою жөніндегі операцияларды жүргізу жөніндегі іс-шаралар мен ұсынымдар әзірлеу 4. Бөлімшелердің техникалық жарақтандырылуын перспективалық дамыту бойынша өндірістік жоспарлар мен ұсыныстар әзірлеу

Еңбек функциясы 2: Теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі қызметті техникалық қамтамасыз ету		5. Қауіпті өндірістік объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясын әзірлеу 6. Жыл сайынғы оқу-жаттығулар мен жаттығулар кестесін әзірлеу
		Білімдер: 1. Кәсіпорынның өндірістік қызметі мен кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар 2. Нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеуге қойылатын талаптар 3. Теңіз көлігі қызметкерлерінің тәртібі туралы жарғы 4. Теңіз кемелерін техникалық пайдалану қағидалары 5. Экологиялық стандарттар мен нормативтер жүйесі
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнай мен мұнай өнімдерінің ықтимал төгілуін болдырмауға және (немесе) олардың салдарларының қауіптілік ауқымын азайтуға бағытталған инженерліктехникалық іс-шараларды жүргізу	Машықтар: 1. Технологиялық жабдықтың ақауларын анықтау 2. Қоршаған орта үшін мұнай ластануының ықтимал салдарын болжау 3. Төтенше іс-шараларды жоспарлау 4. Мұнай мен мұнай өнімдерінің төгілуінің алдын алу мақсатында оқу-жаттығулар мен жаттығулар өткізу 5. Әлеуетті қауіпті аймақтарды анықтау 6. Техникалық-экономикалық негіздемелерге, жұмыс істеп тұрған өндірістерді кеңейту және қайта жаңарту жобаларына, сондай-ақ құрылатын жаңа технологиялар мен жабдықтарға экологиялық сараптаманы жүзеге асыру, жаңа техниканы енгізу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының теңізде, ішкі су айдындарында және сақтандыру аймағында мұнайдың төгілуін жоюға әзірлік пен іс-қимылды қамтамасыз етудің Ұлттық жоспары 2. Мұнай төгілуі бойынша аварияларды жою кезінде қолданылатын технологиялық жабдықты пайдалану ережесі 3. Мұнайдың авариялық төгілуін жою саласындағы озық отандық және шетелдік тәжірибе 4. Мұнай төгілуі бойынша аварияларды жою кезінде қолданылатын технологиялық жабдықты жұмылдыру және өрістету тәртібі 5. Экологиялық сараптама жүргізуге қойылатын талаптар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды

	Дағды 3: Қызметкерлерді оқытуды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Мұнай және мұнай өнімдерінің төгілуіне байланысты төтенше жағдайларда қорғану тәсілдері мен іс-қимылдарға қызметкерлерді оқыту жоспары мен бағдарламаларын құру 2. Мұнайдың төгілуін жоюмен айналысатын барлық персонал үшін нұсқаулық жүргізуді қамтамасыз ету 3. Арнайы жабдықтарды немесе химиялық құралдарды пайдалану кезінде қауіпсіздік техникасына оқыту жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру 4. Жеке және ұжымдық қорғану құралдарын пайдалану Білімдер: 1. Қызметкерлерді мұнай мен мұнай өнімдерінің төгілуіне байланысты төтенше жағдайларда қорғану тәсілдері мен іс-қимылдарға оқыту бағдарламасы 2. Оқыту бағдарламаларын әзірлеуге қойылатын талаптар 3. Қызметкерлерді аттестаттау тәртібі 4. Авариялар мен төгілулерді жою кезінде пайдаланылатын техникалық құралдар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау Зейінділік Мәселелерді шешуге кәсіби көзқарас Ұйымдастырушылық қабілеттер Өз бетінше жұмыс істей білу Жеделдік Қазіргі және болашақтағы проблемаларды шешу және шешімдер қабылдау үшін жаңа ақпараттың мәнін түсіну	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Авариялық-қалпына келтіру пунктінің бастығы
11. "Су астындағы техникалық жұмыстар жөніндегі инженер" кәсіптің карточкасы:		
Топтың коды:	2149-3	
Қызмет атауының коды:	2149-3-009	

Кәсіптің атауы:	Су астындағы техникалық жұмыстар жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланысы жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Су астындағы техникалық жұмыстарды ұйымдастыру және жүргізу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Магистральдық құбырдың бекітілген учаскесінде су асты-техникалық жұмыстарды ұйымдастыру және жүргізу	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Су асты-техникалық жұмыстарды дайындауға жедел-техникалық басшылық жасау	Машықтар: 1. Бекітілген учаскелерде магистральдық құбырлар жұмысының сенімділігін қамтамасыз ету жөніндегі ұйымдастыру - техникалық іс-шаралар жоспарын орындау (күзет аймағындағы басқа қызметтер мен ұйымдар орындайтын барлық жұмыстарды үйлестіру және қадағалау, аварияларды болдырмау және алдын алу мақсатында кестеге сәйкес техникалық қызмет көрсету және жөндеу іс-шараларын жүргізу) 2. Құбырлардың, су құбырларының және су жинау құрылыстарының су асты өткелдерін уақтылы және сапалы тексеруді ұйымдастыру және жүргізу, апаттардың (істен шығудың) алдын алу 3. Учаскенің барлық техникалық құралдарын су асты-техникалық жұмыстарға тұрақты дайындықта ұстауды қамтамасыз ету 4. Қызметкерлердің құбырларды техникалық пайдалану қағидаларын, өнеркәсіптік қауіпсіздік қағидаларын, еңбекті қорғау жөніндегі қағидаларды уақтылы оқытуды және білімдерін тексеруді қамтамасыз ету	

5. Құбырларды пайдалану және жөндеу кезінде қауіпсіздік нормалары мен ережелерінің, жүзу құралдарын, сүңгуір техникасын пайдалану ережелерінің, сүңгуір жұмыстарындағы еңбек қауіпсіздігі ережелерінің сақталуын қамтамасыз ету

6. Учаскенің өндірістік қызметін жоспарлауды, есепке алуды және есептілікті жасауды ұйымдастыру; учаскенің өндірістік қызметіне және жөндеу жұмыстарына қажетті материалдарға, қосалқы бөлшектерге, аспаптарға және т. б. өтінім жасау

7. Учаскенің жоспарлы тапсырмаларды орындауын, өндірістік қуаттарды тиімді пайдалануды, материалдарды үнемді жұмсауды қамтамасыз ету

Білімдер:

1. Мұнай мен газды тасымалдаудың технологиялық процесі
2. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы.
Теңіз ортасын мұнаймен және мұнай өнімдерімен ластанудан, теңіз геофизикалық, геотехникалық және сейсмологиялық жұмыстардан, теңіз іздестірулерінен және су асты-техникалық жұмыстардан қорғау мәселелері бойынша қаулылар, бұйрықтар, өкімдер, әдістемелік, нормативтік құжаттар, техникалық стандарттар
3. Мұнайдың төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау кезінде пайдаланылатын арнайы жүйелер мен жабдықтардың, құрылғылардың техникалық сипаттамалары
4. Кемелерден ластануды болдырмау жөніндегі халықаралық конвенцияның (МАРПОЛ) ережелері, теңіз ортасының ластануын болдырмау жөніндегі халықаралық теңіз ұйымының (ИМО) қарарлары және т. б.
5. Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері
6. Еңбек заңнамасының негіздері
7. Лицензиялық қызметке қойылатын талаптар
8. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Ұсынылмайды

Машықтар:

1. Өндірістік қызметтің жоғары тиімділігін қамтамасыз ету бойынша өндірістік жоспарлар мен

Еңбек функциясы 1: Магистральдық құбырдың бекітілген учаскесінде су асты-техникалық жұмыстарды ұйымдастыру және жүргізу	Дағды 2: Су асты-техникалық жұмыстарды жүргізу және құбырдың су асты өткелдерінде ықтимал істен шығулардың (авариялардың) салдарын жедел оқшаулауды және жоюды ұйымдастыру Дағдыны тану мүмкіндігі:	корпоративтік стандарттарға сәйкес учаскенің жұмысын қамтамасыз ету 2. Кестелердің, техникалық нормативтердің, су асты-техникалық жұмыстарды жүргізу мерзімдерінің орындалуын бақылау 3. От жұмыстарын дайындау мен өндіруді ұйымдастыруға бақылау жүргізу 4. Құбыржолдардың істен шығуы (апат) жағдайында немесе апатқа қарсы жаттығулар жүргізу кезінде бондық тосқауылдар орнату, мұнай өнімдерін оқшаулау және жинау жұмыстарын жүргізуді ұйымдастыру 5. Сүңгуір техникасы мен барокамера объектілерінің қауіпсіз пайдаланылуына бақылау жүргізу 6. Флоттың, сүңгуір жабдығының, механизмдердің және басқа да негізгі құралдардың техникалық дұрыс пайдаланылуын қамтамасыз ету 7. Су асты-техникалық жұмыстардың объектілерінде жұмыстардың ұйымдастырылуын және технологиясының сақталуын бақылау Білімдер: 1. Мұнай және мұнай өнімдерінің төгілуі бойынша аварияларды жою технологиясы 2. Су ортасын қорғау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру әдістері 3. Мұнайдың авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау кезіндегі еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары 4. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары 5. Мұнай мен мұнай өнімдерінің төгілу ауданының географиялық, навигациялық-гидрографиялық, гидрометеорологиялық және басқа да ерекшеліктері, оны жою жөніндегі операцияны ұйымдастыру және жүргізу кезінде ескеріледі 6. Мұнай мен мұнай өнімдерінің, қолданылатын диспергенттер мен сорбенттер құралдарының физикалық-химиялық қасиеттері Ұсынылмайды Машықтар: 1. Су асты-техникалық жұмыстарды жүргізу технологиясы мен әдістерін әзірлеу үшін техникалық тапсырмаларды дайындауға қатысу 2. Еңбекті қорғау, денсаулық және қоршаған ортаны қорғау, қауіпсіздік техникасы мәселелерін басқару жөніндегі міндеттерді орындау, қауіпсіздіктің өмірлік маңызды ережелерінің, техникалық тұтастық пен өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жоспарлардың сақталуын қамтамасыз ету
--	---	--

	Дағды 3: Су асты-техникалық жұмыстарды жүргізу бойынша техникалық құжаттаманы әзірлеу	3. Басқа құрылымдық бөлімшелердің жетекші мамандарымен су асты-техникалық жұмыстарды келісу және су асты жабдықтарын жөндеу және модификациялау жөніндегі жобаларды іске асыруға интеграцияланған тәсіл мәселелері бойынша өзара іс-қимыл жасау 4. Мердігерлердің жобалау құжаттарына, ішкі техникалық стандарттарға, сондай-ақ теңіз іздестірулерінің және су асты-техникалық жұмыстардың барлық түрлеріне жататын рәсімдерге сараптамалық бағалауды жүзеге асыру 5. Телебасқарылатын адам тұрмайтын суасты және жер үсті аппараттарын қолдану саласындағы техникалық стандарттар мен рәсімдерді әзірлеу және енгізу 6. Шығындарды азайтуды қамтамасыз ету үшін теңіз іздестірулерін және су асты-техникалық жұмыстарды, сондай-ақ мердігерлермен шарттық талаптарды орындау стратегиясын енгізуді қамтамасыз ету 7. Учаскедегі өндірістік қызмет бойынша есептік және техникалық құжаттама жасау
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Білімдер: 1. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне және кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар 2. Нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеуге қойылатын талаптар 3. Теңіз көлігі қызметкерлерінің тәртібі туралы жарғы 4. Теңіз кемелерін техникалық пайдалану қағидалары, экологиялық стандарттар мен нормативтер жүйесі
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Ұқыптылық Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Тез шешім қабылдай білу Тәртіптілік	Ұсынылмайды
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі";	

	5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Авариялық-қалпына келтіру пунктінің бастығы	
12. "Авариялық-қалпына келтіру пункті мастері" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	3118-4		
Қызмет атауының коды:	3118-4-001		
Кәсіптің атауы:	Авариялық-қалпына келтіру пункті мастері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланысы жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1323-0-016 - Участке мастері (құрылыс-жөндеу жұмыстары)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай-газ саласы объектілерінің (магистральды, кәсіпшілікаралық және кәсіптік құбырлардың желілік бөлігі, ұңғыма құбырлары, компрессорлық және сығынды станциялардың технологиялық құбырлары, цехаралық құбырлар, айдау станциялары қондырғыларының технологиялық құбырлары, есептеу тораптары, жоғары, орташа және төмен қысымды газ тарату желілерінің құбырлары және т. б.) жұмыс қабілеттілігін қалпына келтіруді қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Құбырларды жөндеу бойынша дайындық жұмыстарын жүргізу 2. Жоспарлы-ескерту, авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын, құбыржолдардағы аварияларды оқшаулау және жою жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру және сүйемелдеу	

	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Құбырларды жөндеу бойынша дайындық жұмыстарын жүргізу	Дағды 1: Құбырлардағы аварияларды жоюға дайындау	Машықтар: 1. Апат орындарын анықтау және өнімді ұстау 2. Қызметкерлердің біліктілігі, көлемі мен күрделілігін ескере отырып, ұтымды орналасуын және тиелуін қамтамасыз ету 3. Құбырлардың авариялық учаскесін жөндеуге қабылдау бойынша құжаттаманы ресімдеу 4. Уақытша кірме жолдарды, құбыржолдар арқылы өтетін өткелдерді, технологиялық және трассадағы өтетін жолдарды жайластыру 5. Қоршау және қорғау құрылғыларының, қауіпсіздік белгілерінің қажеттілігі мен орналасу орнын анықтау 6. Электр станцияларының, қысыммен ойып кесуді жүргізуге арналған жабдықтардың, компрессорлардың, көтергіш құрылыстардың, жүк ұстағыш құрылғылардың, арқандардың, артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың, технологиялық жабдықтардың, қысыммен ойып кесудің технологиясын қолдана отырып жұмыс жүргізуге арналған жабдықтардың техникалық жай-күйін бағалау 7. Нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес материалдық-техникалық құралдарды (жабдықтар, құбырлар, құбыр арматурасы, жанар-жағар май, дәнекерлеу материалдары, аспаптар, жарақтар, аспаптар, өлшеу және бақылау құралдары, жеке қорғау құралдары) сақтауға арналған алаңдарды ұстау 8. Авариялық техникаға техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыру 9. Авариялық техниканың жедел дайындығын қамтамасыз ету 10. Қолданылатын материалдарға арналған паспорттар мен сертификаттардың өзектілігін анықтау Білімдер: 1. Жөндеу технологиясына сәйкес қолданылатын материалдарға қойылатын талаптар 2. Жабдықты, механизмдерді, авариялық техниканы жөндеу және қызмет көрсету мерзімділігі мен түрлері 3. Жөндеу жұмыстарын жүргізуге арналған нормативтік және техникалық құжаттар 4. Материалдық-техникалық құралдардың шығыс нормалары 5. Іс жүргізу бойынша нормативтік құжаттар 6. Еңбек заңнамасының негіздері

		7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Құбырларды қарау	Машықтар: 1. Құбырларды патрульдеу және тексеру жүргізу 2. Құбыр ақауларын анықтау 3. Технологиялық жабдықтың ақауын анықтау 4. Жалпы және арнайы мақсаттағы технологиялық схемаларды, сызбаларды, карталар мен техникалық құжаттаманы оқу 5. Машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жол-құрылыс және арнайы техниканың жоспарлы сандық және сапалық құрамы кезінде уақытша кірме жолдарды, құбыржолдар арқылы өтетін жолдарды, технологиялық және трассадан тыс өтетін жолдарды жайластыру қажеттілігін анықтау 6. Әртүрлі байланыс құралдарын пайдалану Білімдер: 1. Жөндеу жұмыстарын жүргізу жобаларын әзірлеу үшін бастапқы деректерді алу әдістері 2. Мұнай-газ саласындағы объектілерді диагностикалау әдістері 3. Жөндеу объектілерін диагностикалық тексеру нәтижелері 4. Жөнделетін және жапсарлас құбырлардың орналасуы, олардың барлық жер асты және жер үсті коммуникацияларымен қиылысуы 5. Жөнделетін учаскеге жобалық, атқарушылық және пайдалану құжаттамасы 6. Диагностиканың әр түрлі әдістері кезінде анықталатын жөндеу объектілері ақауларының түрлері 7. Жөндеу жұмыстарын жүргізу жоспар-кестелері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын ұйымдастыру және сүйемелдеу	Машықтар: 1. Құбырдың герметикалығын сенімді қалпына келтіру, құбырдың жөнделетін учаскесінің беріктігі мен көтеру қабілетінің жобалық деңгейін қамтамасыз ету арқылы аварияларды жоюды жүзеге асыру 2. Тазарту және диагностикалық құралдарды өткізу мүмкіндігін қамтамасыз ету мақсатында құбырдың ішкі қуысының жобалық өлшемдерін сақтай отырып жөндеу жұмыстарын жүргізу 3. Құбырларға техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша іс-шаралар кешенін орындау

Еңбек функциясы 2: Жоспарлы-ескерту, авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын, құбыржолдардағы аварияларды оқшаулау және жою жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру және сүйемелдеу		4. Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын, оның ішінде газбен кесу және дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын жүргізуге жұмыс орындарын дайындау 5. Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу үшін қажетті бөлімше қызметкерлерінің саны мен біліктілік құрамын анықтау 6. Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізуге арналған механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, арнайы техниканың саны мен құрамын анықтау 7. Дәнекерлеу және газбен кесу жабдықтарының, жарақтар мен құралдардың техникалық жай-күйін анықтау 8. Құбырлардың авариялық қорының сақталуын және есебін, болуын және жұмсалуды қамтамасыз ету 9. Жұмыс жүргізуге рұқсат-нарядтарды және басқа да арнайы рұқсаттарды ресімдеу
	Білімдер:	1. Құбырларда дәнекерлеу және от қауіпті жұмыстардың технологиясы 2. Құбырлардағы монтаж-дау және бөлшектеу жұмыстарының технологиясы 3. Жұмыстарды жүргізуге арнайы рұқсат алу тәртібі мен ерекшеліктері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнай-газ саласындағы объектілерде авариялық-қалпына келтіру жұмыстары бойынша есеп жүргізу және есептілік жасау	Машықтар: 1. Орындалған авариялық-қалпына келтіру жұмыстарының ағымдағы жағдайы (кезеңдері) туралы жедел ақпарат жинау 2. Объектілер бөлінісінде орындалған авариялық-қалпына келтіру жұмыстарының көлемін ескеру 3. Жабдықтардың, машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жол-құрылыс техникасының жұмысын есепке алуды жүргізу Білімдер: 1. Есепке алу-есеп беру құжаттамасын жүргізу, есептілікті жасау ережесі 2. Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу жобасы 3. Жұмыс уақытын пайдалануды табельдік есепке алу тәртібі 4. Аварияларды жою жоспарлары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Техникалық сауаттылық Ұқыптылық Орындаушылық Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Міндеттерді орындаудағы дәлдік Дербестік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команда жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіптік біліктілігі мен икемділігін өз бетінше дамыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Магистральды құбырларды пайдалану жөніндегі инженер	
13. "Сүңгуірлік жұмыстардың шебері" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	1325-1		
Қызмет атауының коды:	1325-1-014		
Кәсіптің атауы:	Сүңгуірлік жұмыстардың шебері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланысы жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (колданбалы бакалавриат)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл		
	Практикалық жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар: 5-разрядты сүңгуір ретінде кемінде үш жыл Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары: Жұмысқа жіберу еңбекті қорғау жөніндегі талаптарға сәйкес міндетті алдын ала және		

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	мерзімді медициналық тексеруден өту жүзеге асырылады. Басқа сипаттамалар: Сүңгуірдің біліктілік деңгейін ұстап тұру үшін жалпы ұзақтығы 6-разрядты сүңгуір үшін жылына 80 сағаттан кем емес п	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Сүңгуірлік жабдықтардың барлық түрлерінде сүңгуірлік жұмыстардың барлық түрлерін 60 метрге дейінгі тереңдікте, авариялық жағдайларда 80 метрге дейінгі тереңдікте, әртүрлі жағдайларда барокамерада 100 метрге дейінгі тереңдікте жаттығулық түсулердің орындалуына басшылық ету.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Сүңгуірлік түсудің барлық кезеңдерінде сүңгуірлік түсуді жүргізу кезінде сүңгуірлік станцияның қызметіне басшылық жасау 2. Сүңгуірлік жұмыстарды әртүрлі жетектері бар суасты механикаландырылған құралын қолдана отырып орындау 3. Дәнекерлеу және кесу арқылы сүңгуірлік жұмыстарды орындау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Сүңгуірге түсу алдында және оның барлық кезеңдерінде тәуекелдерді бағалауды жүргізу	Машықтар: 1. Түсетін және сақтандыратын сүңгуірлердің сүңгуірлік жарақтарына және сүңгуірлік түсулерді қамтамасыз ету құралдарына жұмыс тексеруін жүргізуді бақылау 2. Сақтандыратын сүңгуірдің түсуге дайындық дәрежесін белгілеу 3. Сүңгуірді көтеру кезінде декомпрессияны жүргізуге жетекшілік ету 4. Сүңгуірдің су астында болу уақытын белгілеңіз және оның сақталуын қамтамасыз етіңіз 5. Сүңгуірдің түсуін және декомпрессия режимін (емдік рекомпрессия) қамтамасыз ету үшін ауа қорын есептеуді жүргізу 6. Декомпрессия режимін есептеу 7. Жасанды тыныс алу қоспаларының сүңгуірдің түсу жағдайларына жарамдылығын анықтау 8. Гидрометеорологиялық жағдайды және қоршаған ортаның күйін талдау үшін қолданылатын аспаптарды пайдалану 9. Сүңгуірлік түсу жүргізілетін жерде гидрологиялық және гидрометеорологиялық мониторинг жүргізуді ұйымдастыру 10. Сүңгуірге түсу кезінде ықтимал тәуекелдерді анықтау және оларды өтеу үшін қауіпсіздік шараларын белгілеу
		Білімдер: 1. Тәуекелдерді бағалау әдістемесі және тәуекелдерді азайту жөніндегі іс-шаралар

Еңбек функциясы 1: Сүңгуірлік түсудің барлық кезеңдерінде сүңгуірлік түсуді жүргізу кезінде сүңгуірлік станцияның қызметіне басшылық жасау		2. Сүңгуірге түсу алдындағы тәуекелдерді бағалау нәтижелері бойынша құжаттаманы ресімдеу қағидалары 3. Сүңгуірлік түсудің барлық кезеңдерінде сүңгуір станциясының құжаттамасын жүргізу тәртібі 4. Сүңгуірлік жұмыстар мен түсулерді жүргізу кезіндегі қауіптер тізбесі және оларды төмендету жөніндегі шаралар 5. Сүңгуірдің түсуінің барлық кезеңдерінде сүңгуірге нұсқау беру тәртібі 6. Объектіде сүңгуірлік жұмыстарды орындау кезінде пайдаланылатын сүңгуірлік жабдықтар мен сүңгуірлік түсулерді қамтамасыз ету құралдарының негізгі техникалық сипаттамалары 7. Сүңгуірлік жұмыстарды жүргізу кезінде еңбекті қорғау талаптары 8. Сүңгуірлік түсуге қатысатын барлық қатысушылардың міндеттері 9. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Сүңгуірлік түсудің барлық кезеңдерінде апаттық жағдай туындаған кезде персоналдың іс-қимылына басшылық жасау	Машықтар: 1. Сүңгуірде кәсіптік ауру пайда болған жағдайда емдік рекомпрессия жүргізу жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру 2. Сүңгуірлік жабдықтар мен сүңгуірлік түсу кезінде қамтамасыз ету құралдарының қалыпты жұмысы бұзылған жағдайда шешім қабылдау Білімдер: 1. Сүңгуірлік жұмыстарды жүргізу кезінде еңбекті қорғау талаптары 2. Декомпрессия және емдік рекомпрессия кестелерін пайдалану ережелері 3. Сүңгуірлік түсулерді жүргізу кезінде штаттан тыс немесе апаттық жағдайлар туындаған кездегі іс-қимыл тәртібі 4. Авариялық сүңгуірге алғашқы көмек көрсету тәртібі мен әдістері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Техникалық құралдарды пайдалана отырып, құбырлар мен кабельдердің су асты траншеяларына салынған құбыржолдарды, су айдындарын, орамдарды, құбыр құрылыстарын тексеру кестесіне сәйкес құбырларды зерттеп-қарауды және су асты және әуе өткелдерін іздестіруді орындау 2. Каналдардың, шлюздердің, тоғандар мен бөгеттердің тас беткейлерін, айлақ қабырғаларының

	Дағды 3: Сұңгуге дайындық жұмыстары	тірек бөліктерін, пирстерді және кемелерді арқандап байлауға арналған басқа да құрылыстарды, жүзбелі белгілерді, жолдың ахуалын және навигациялық жабдық құралдарын тексеру 3. Топырақтың сипаттамасын анықтай отырып, тереңдік планшеттерін жасау; траншеяларға салынған құбырлардың иілуін өлшеу; туннельдердің , шұңқырлардың және төсектердің орналасу орындарын белгілеу 4. Трасса іздегіштердің көмегімен құбырлар мен кабельдерді іздеу, трасса іздегіштердің көмегімен немесе көлденеңінен алу әдісімен құбырлардың тереңдігін анықтау 5. Заттарды іздеу және табу бойынша сұңгуірлік жұмыстарды орындау кезінде қолданылатын жабдықты пайдалану 6. Зерттеу нәтижелерін ресімдеу Білімдер: 1. Магистральдық мұнай құбыры құрылыстарының схемалары мен құрылғылары 2. Сызбаларды оқудың жалпы ережелері 3. Тексеру және іздеу бойынша сұңгуірлік жұмыстарды орындау кезінде пайдаланылатын жабдықтың мақсаты, құрылысы және пайдалану ережесі 4. Су астында жұмыс істеу кезінде қолданылатын бақылау-өлшеу құралдары мен аспаптарының мақсаты, құрылысы және пайдалану ережесі
	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 1: Су астындағы механикаландырылған құралды қолдана отырып, су астындағы құрылымдарды монтаждау және бөлшектеу	Ұсынылмайды Машықтар: 1. Су астындағы заттарды тігу, бөлшектеу 2. Құбырлық құрылыстарының су асты бөлігін жөндеу бойынша жұмыстарды орындау 3. Қалыптардың барлық түрлерін су астына орнату және сындыру, тесіктерге арматура орнату, тұтастырғыштар мен тартқыштарды орнату 4. Құбырдың су асты бөліктері мен құрылыстарының контурлық және көлемдік зақымдану үлгілерін алу және дайындау 5. Кеме көтергіш арқандарды, сүлгілерді және басқа да көтергіш құрылғыларды бекіту, кеме көтергіш понтондарды теңестіру және найттау 6. Кемелердің су асты құрылғыларын бөгде заттардан және жұмыстардың сипаты мен күрделілігі жағынан ұқсас басқа да заттардан жөндеу және тазалау 7. Рульдік құрылғыны түзету, винт қалақшасын түзету 8. Құбырлардың су асты және ауа өтпе жолдарын қорғау аймағын өсімдіктерден тазарту Білімдер:

Еңбек функциясы 2: Сүңгуірлік жұмыстарды әртүрлі жетектері бар су асты механикаландырылған құралын қолдана отырып орындау		1. Көтергіш жабдықты пайдалану кезінде қолданылатын белгі дабылы 2. Жүктерді көтеру және орнын ауыстыру кезіндегі қауіпсіздік талаптары 3. Механикаландырылған такелаждық құралды пайдалану кезіндегі ілмектеу ережесі
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Су астындағы механикаландырылған аспапты қолдана отырып, слесарлық, ағаш ұсталық және сүңгуірлік такелаждық жұмыстарды су астында орындау	Машықтар: 1. Су астында қарапайым монтаждық, слесарлық, ағаш ұсталық және такелаждық жұмыстарды орындау 2. Суасты құбырларына жүктерді орнату, муфталарды, жартылай муфталарды және қорғаныс торларын монтаждау және бөлшектеу
		Білімдер: 1. Сүңгуірлер пайдаланатын су астындағы механикаландырылған құралдың мақсаты, құрылысы және пайдалану ережесі 2. Су астындағы механикаландырылған құралды қолдана отырып, беттерді тазарту және тегістеу бойынша сүңгуірлік жұмыстарды жүргізу кезінде қауіпсіздік технологиясы, ұйымдастырылуы және ережелері 3. Су астындағы конструкцияларды монтаждау және бөлшектеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу кезіндегі технологиялық карталардың талаптары 4. Су астындағы монтаждау жұмыстарын жүргізу әдістері мен әдістері 5. Су астындағы механикаландырылған құралды қолдана отырып, су астында слесарлық және ағаш ұсталық жұмыстарды жүргізу тәсілдері 6. Сүңгуірлік такелаждық жұмыстарды орындау кезінде қолданылатын механикаландырылған құралдың түрлері, мақсаты және пайдалану қағидалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Су астындағы топырақты игеру бойынша	Машықтар: 1. Топырақ төгумен байланысты жұмыстарды орындау, құбырлық құрылыстардың немесе су асты объектілерінің негіздері астындағы су асты тас-қиыршық тас және құм төсектерін өрескел теңестіру 2. Су астына қапшықтарда, қауғаларда немесе жәшіктерде (кюбельдерде) бетон қоспасын, дюкерлерді, су асты құбырлары мен кабельдерді төсеу
		Білімдер:

	сүңгуірлік жұмыстарды орындау	1. Су астындағы топырақты игеру бойынша сүңгуірлік жұмыстарды орындау кезіндегі қауіпсіздік шаралары 2. Топырақты игеру бойынша сүңгуірлік жұмыстарды жүргізу кезінде пайдаланылатын жабдықтың мақсаты, құрылысы және пайдалану ережесі 3. Дюкерлер мен су асты кабельдік өткелдерді төсеу үшін траншеяларды әзірлеу технологиясы 4. Су астындағы тас төсектерді орналастыру технологиясы
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Дәнекерлеу және кесу арқылы сүңгуірлік жұмыстарды орындау	Дағды 1: Дәнекерлеу мен кесуді пайдалана отырып, су астындағы объектілерді бітеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу	Машықтар: 1. Жұмысты орындау тәртібін анықтайтын құрастыру сызбалары мен жұмыс сызбаларын оқу 2. Су астында дәнекерлеу және кесу кезінде қолданылатын жабдықтың жер үсті қондырғылары мен су асты агрегаттарын пайдалану және оларға қызмет көрсету 3. Барлық кеңістіктік позицияларда әртүрлі тәсілдермен су астында дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу 4. Кессондарды, дәнекерлеу шахталарын құбырдың зақымдалған учаскелеріне монтаждауды жүзеге асыру
		Білімдер: 1. Дәнекерлеу мен кесуді пайдалана отырып, су астындағы объектілерді тұмшалау жөніндегі жұмыстарды жүргізу кезіндегі технологиялық карталардың талаптары 2. Су астындағы конструкцияларды монтаждау және бөлшектеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу кезіндегі технологиялық карталардың талаптары 3. Дәнекерлеу және кесу арқылы сүңгуір жұмыстарын жүргізу кезінде қолданылатын жабдықтың мақсаты, құрылымы және пайдалану ережелері 4. Құбырларды салу және жөндеу кезінде қолданылатын дәнекерлеу технологиялары 5. Дәнекерлеу мен кесуді пайдалана отырып, су астындағы объектілерді герметизациялау жөніндегі жұмыстарды жүргізу кезіндегі технологиялық карталардың талаптары 6. Құбырларды салу және жөндеу кезінде дәнекерлеу мен кесуді пайдалана отырып, сүңгуірлік жұмыстарды жүргізу тәртібін регламенттейтін нормативтік құқықтық және жергілікті нормативтік актілердің талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар:

	Дағды 2: Құбырларды салу және жөндеу кезінде дәнекерлеу мен кесуді пайдалана отырып сүңгуірлік жұмыстарды жүргізу	1. Су астында дәнекерлеу және кесу кезінде қолданылатын жабдықтың жер үсті қондырғылары мен суасты агрегаттарын пайдалану және оларға қызмет көрсету 2. Барлық кеңістіктік жағдайларда әртүрлі тәсілдермен су астында дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу 3. Кессондарды, дәнекерлеу шахталарын құбырдың зақымдалған учаскелеріне монтаждауды жүзеге асыру 4. Құбырларды салу және жөндеу кезінде қолданылатын дәнекерлеу технологиялары 5. Құбырларды салу және жөндеу кезінде дәнекерлеу мен кесуді пайдалана отырып, сүңгуірлік жұмыстарды жүргізу тәртібін регламенттейтін нормативтік құқықтық және жергілікті нормативтік актілердің талаптары 6. Құбырдағы барлық күрделі авариялық-құтқару және басқа да сүңгуірлік жұмыстарды орындау Білімдер: 1. Дәнекерлеу және кесу арқылы су асты жұмыстарын орындау кезінде еңбекті қорғау талаптары 2. Су астындағы конструкцияларды монтаждау және бөлшектеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу кезіндегі технологиялық карталардың талаптары 3. Дәнекерлеу және кесу арқылы сүңгуір жұмыстарын жүргізу кезінде қолданылатын жабдықтың мақсаты, құрылымы және пайдалану ережелері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Жақсы көру есі Қойылған тапсырмаға шоғырлану қабілеті Орындаушылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Су асты – техникалық жұмыстар жөніндегі инженер
14. "Магистральді мұнай құбырлары мен су құбырларын тексеруші бортоператор" кәсіптің карточкасы:		

Топтың коды:	8187-4		
Қызмет атауының коды:	8187-4-001		
Кәсіптің атауы:	Магистральді мұнай құбырлары мен су құбырларын тексеруші бортоператор		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА-мен немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Әуе кемелерін пайдалану және ұшу-ақпараттық қамтамасыз ету	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қажет емес.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8187-4-002 - Магистральді құбырларды тексеру жөніндегі бортоператор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайдың, мұнай өнімдері мен газдардың авариялық шығуын, құбырлардың күзет аймағының жұмыс режимінің бұзылуын, коммуникациялардың және т. б. зақымдалуын анықтау мақсатында тікұшақтардың, ұшақтардың борттарынан трассаның және құбыр көлігі объектілерінің жай-күйін бақылау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Магистральды құбырлар трассасын әуемен патрульдеу	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Магистральдық құбырларды зерттеу	Машықтар: 1. Тікұшақтардың, ұшақтардың борттарынан трассаның және құбыр көлігі объектілерінің жай-күйін бақылауды орындау 2. Аэровизуалды бақылау арқылы мұнай мен газдың ағып кетуін анықтау 3. Трасса учаскелерін жағдайлық суреттеуді жүзеге асыру 4. Хабарландыру құралдарын пайдалану 5. Атқарушылық және есептік құжаттаманы ресімдеу	
		Білімдер: 1. Трассада құбырлар мен құрылыстардың орналасуының технологиялық схемасы 2. Мұнайдың, мұнай өнімдерінің және көмірсутек газдарының физикалық және химиялық қасиеттері	

Еңбек функциясы 1: Магистральды құбырлар трассасын әуемен патрульдеу		3. Құбыр өтетін өңірдегі байланыс жүйелері 4. Ұшу орындалатын әуе кемелерінің техникалық деректері 5. Құжаттарды ресімдеу, ауысымды қабылдау-тапсыру тәртібі 6. Мұнай мен газдың ағып кетуінің визуалды белгілері 7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Трассаға бақылау жүргізу үшін қажетті аппаратураны жұмыс режиміне дайындау және баптау	Машықтар: 1. Өлшеу және бақылау құралдарын пайдалану 2. Аппаратураның параметрлерін тіркеу 3. Тіркеу аппаратурасының жұмыс қабілеттілігін анықтау Білімдер: 1. Бақылау аппаратурасының ақауларын анықтау және жою тәсілдері 2. Трассаны бақылау аппаратурасын пайдалану ережесі
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Авариялық жұмыстарды, құбыр трассасында аварияларды оқшаулау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру және сүйемелдеу	Машықтар: 1. Өрт және жарылыс қаупі бар қоспаның таралу аймағын анықтау 2. Авариялық жағдайлардың алдын алу бойынша іс-шараларды жүзеге асыру 3. Авариялық жағдайларды оқшаулауды қамтамасыз ететін шараларды қабылдау 4. Авариялық бригадаларды, техника мен механизмдерді жеткізу жоспарларын әзірлеу 5. Зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету, оларды таяудағы медициналық пункттерге жеткізуді ұйымдастыру Білімдер: 1. Авариялық хабарлау схемасы 2. Адамдар мен жүктерді тасымалдау ережесі 3. Зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету ережесі 4. Мұнайдың, мұнай өнімдерінің және газдардың авариялық шығуының, құбырлардың күзет аймағы режимінің бұзылуының, коммуникациялардың
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Жаксы естуді қабылдау Көру жады	

	Қойылған міндетке шоғырлану қабілеті Орындаушылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Авариялық-қалпына келтіру пунктінің мастері	
15. "3.1. Авариялық-қалпына келтіру пунктінің электр-газбен дәнекерлеушісі" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	7212-2		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	3.1. Авариялық-қалпына келтіру пунктінің электр-газбен дәнекерлеушісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.1.		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (2-шығарылым)" Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2024 жылғы 12 ақпандағы № 30 бұйрығымен бекітілген 48 п. Электр-газбен дәнекерлеуші		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Дәнекерлеу ісі (түрлері бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қажет емес.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Аттестаттау куәлігі. Өндірістік оқыту сертификаты		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Электр-газбен дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу. Қысыммен, статикалық, динамикалық және дірілдік жүктемелермен жұмыс істеуге арналған әртүрлі материалдардан (болат, шойын, түсті металдар мен қорытпалардан) жасалған күрделі және жауапты конструкцияларды (жабдықтарды, бұйымдарды, тораптарды, құбырларды, бөлшектерді) электр-газбен дәнекерлеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
		1. Күрделі және жауапты конструкцияларды электр-газбен дәнекерлеу	

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	2. Күрделі және жауапты конструкцияларды дәнекерленген электр-газды дәнекерлеудің өлшеу құралын қолдана отырып, геометриялық өлшемдердің конструкторлық және өндірістік-технологиялық дәнекерлеу құжаттамасының талаптарына сәйкестігін бақылау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын дайындау	Машықтар: 1. Құбырдың зақымдалған бөлігінің қабырғасының диаметрін, қалыңдығын және материалын анықтау. Учаскені ауыстыру үшін авариялық қордан құбыр дайындалуы тиіс 2. Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарының орнын ауа райы жағдайына байланысты дайындау 3. Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарының материалдары мен құралдарын дайындау. Конструкция элементтерін (бұйымдарды, тораптарды, бөлшектерді) дәнекерлеуге дайындау, дәнекерленген жіктерді тазалау және дәнекерлеуден кейін беттік ақауларды жою үшін қолмен және механикаландырылған құралды пайдалану 4. Аспаптар бойынша дәнекерлеу режимін, электродтардың маркасы мен түрін таңдау
		Білімдер: 1. Электрқожбен дәнекерлеу, күрделі және жауапты конструкциялармен орындалған дәнекерленген қосылыстардың негізгі түрлері, құрылымдық элементтері мен өлшемдері 2. Электр-газбен дәнекерленетін күрделі және жауапты конструкциялар материалдарының негізгі топтары мен маркалары 3. Дәнекерлеу тігісінің барлық кеңістіктік жағдайларында күрделі және жауапты құрылымдарды электр-газбен дәнекерлеуге арналған дәнекерлеу материалдары 4. Дәнекерлеу ақауларын жою әдістері 5. Күрделі және жауапты конструкцияларды бақылау және сынау әдістері 6. Үқтимал апаттарды жою жоспары 7. Өртүрлі электр дәнекерлеу және газ кесу аппаратурасының, автоматтар мен жартылай автоматтардың құрылымы 8. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 2-разряд:

Еңбек функциясы 1:
Күрделі және жауапты
конструкцияларды
электр-газбен дәнекерлеу

Дағды 2:
Дәнекерлеу-монтаждау
жұмыстарын орындау

1. Жеңіл салмақты және ауыр болат сынығын қолмен оттегімен кесу және бензинмен кесетін және керосинмен кесетін аппараттармен кесу
2. Көміртекті болаттан жасалған қарапайым бөлшектерді, тораптарды және конструкцияларды қолмен доғалы, плазмалы, газбен, автоматты және жартылай автоматты дәнекерлеу
3. Дәнекерлеу жікті металмен төмен және тік жағдайда түзу сызықты және қисық сызықты оттегімен және плазмалы кесу, сондай-ақ көміртекті болаттан жасалған қарапайым және күрделілігі орташа бөлшектерді қойылған белгілер бойынша қолмен, жылжымалы стационарлық және плазмалы кесу машиналарында кесу
4. Бөлшектерді, бұйымдарды, конструкцияларды барлық кеңістік жағдайларында қармап алу
5. Бұйымдарды, тораптар мен қосындыларды дәнекерлеуге дайындау
6. Дәнекерлеуден және кесуден кейін жіктерді тазалау
7. Қорғаныш газдарында дәнекерлеу процесінде дәнекерлеу жігінің кері жағын қорғауды қамтамасыз ету
8. Қарапайым бөлшектерге балқыма қаптау
9. Қарапайым бөлшектердегі, тораптардағы, құймалардағы раковиналар мен жарықтарды жою
10. Конструкциялар мен бөлшектерді түзету кезінде қыздыру
11. Қарапайым сызбаларды оқу
12. Газ баллондарын жұмысқа дайындау
13. Жылжымалы газ генераторларына қызмет көрсету

Білімдер:

2-разряд:

1. Ауыспалы және тұрақты тоқты доғалық дәнекерлеуге арналған қызмет көрсетілетін электрмен дәнекерлеу машиналары мен аппараттарының, газбен дәнекерлеу және газбен кесу аппаратураларының, газ генераторларының, электрмен дәнекерлеу автоматтары мен жартылай автоматтардың, оттегі және ацетилен баллондарының, редукциялайтын аспаптар мен дәнекерлеу жанарғыларының құрылысы және жұмыс істеу принципі
2. Қолданылатын оттықтарды, редукторларды, баллондарды пайдалану тәртібі
3. Қармаудың негізгі тәсілдері мен жолдары
4. Жіктерді дәнекерлеуге бөлу нысандары
5. Қорғау газында дәнекерлеу кезінде қорғауды қамтамасыз ету тәртібі
6. Дәнекерленген қосылыстардың түрлері және тігістердің үлгілері

		7. Дәнекерлеуге арналған бұйымдардың жиектерін дайындау тәртібі 8. Кесу түрлері және сызбалардағы дәнекерлеу жіктерін белгілеу 9. Электродтарды, дәнекерлеу металын және корытпаларды, газдар мен сұйықтықтарды дәнекерлеу кезінде қолданылатын негізгі қасиеттері 10. Баллондардағы газдың рұқсат етілген қалдық қысымы 11. Дәнекерлеу кезінде қолданылатын флюстердің мақсаты мен маркалары 12. Газ жалынының сипаттамасы 13. Сынықтардың өлшемдеріне қойылатын талаптар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Күрделі және жауапты конструкцияларды дәнекерленген электр-газды дәнекерлеудің өлшеу құралын қолдана отырып, геометриялық өлшемдердің конструкторлық және өндірістік-технологиялық дәнекерлеу құжаттамасының талаптарына сәйкестігін бақылау	Дағды 1: Дәнекерленген тігістердің дефектоскопиясы	Машықтар: 1. Дәнекерлеу түйістерін барлық тәсілдермен, оның ішінде рентгенографиялық әдіспен бақылау 2. Дәнекерленетін бұйымдарды арнайы сынау әдістері және олардың әрқайсысының мақсаты
		Білімдер: 1. Түйістерді бақылау әдістері, оның ішінде рентгенографиялық әдіс 2. Дәнекерлеудегі ақаулардың түрлері және олардың алдын алу және жою әдістері 3. Дәнекерлеу бойынша конструкторлық және өндірістік-технологиялық құжаттаманың талаптары 4. Дәнекерлеу тігісінің құрылымы 5. Бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты мен қолдану шарттары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Бұйымдардың ақауын табу	Машықтар: 1. Дәнекерленген бұйымдарда ішкі кернеулер мен деформациялардың пайда болуының себебін анықтау 2. Ақауларды электргазбен дәнекерлеу арқылы түзету
		Білімдер: 1. Дәнекерленген бұйымдардағы ішкі кернеулер мен деформациялардың пайда болуының себептері және олардың алдын алу шаралары 2. Дәнекерленген бұйымдардың ақауларын түзету әдістері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Қойылған тапсырмаға шоғырлана білу Орындаушылық	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Авариялық-қалпына келтіру пунктінің шебері	
16. "Бонндық бөгеттерді орнату жөніндегі мастер" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	8100-0		
Қызмет атауының коды:	8100-0-055		
Кәсіптің атауы:	Бонндық бөгеттерді орнату жөніндегі мастер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Су объектілерінің бетінде мұнайды оқшаулау бойынша учаскеде жұмысты ұйымдастыру.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Су объектілерінің бетінде мұнайды окшаулау үшін бонндық бөгеттер орнатуды қамтамасыз ету. 2. Мұнай жинау жұмыстарын ұйымдастыру
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Су объектілерінің бетінде мұнайды окшаулау үшін бонндық бөгеттер орнатуды қамтамасыз ету	Дағды 1: Құжаттарды ресімдеу	Машықтар: 1. Учаскеде мұнайдың төгілуін окшаулауды және жоюды жүргізуге арнайы рұқсаттардың қажеттілігі мен құрамын бағалау 2. Бекітілген жабдыққа жедел құжаттаманы, формулярларды (паспорттарды), сондай-ақ басқа да қажетті құжаттаманы жүргізу Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 2. Кәсіпорынның өндірістік қызметі мен кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар 3. Өндірістік тапсырмаларды әзірлеу тәртібі 4. Жұмыстарды жүргізуге арналған құжаттарды ресімдеу тәртібі 5. Арнайы киім, арнайы аяқ киім және басқа да жеке қорғану құралдарын беру нормалары 6. Қажетті құжаттар құрамы және жұмыс түрлеріне рұқсат алу тәртібі 7. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың салдарларының алдын алу, окшаулау және жою жоспарлары 8. Жұмыс уақытын есепке алу тәртібі 9. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2:	Машықтар: 1. Бонндардың техникалық жағдайын анықтау 2. Бонндардың қолдануға дайындығын қамтамасыз ету 3. Үйкеліс болдырмау үшін бонндардың өздігінен үрлемелі үлгілерін тиісті түрде шығарып алу 4. Сүйемелдеу кемесі командасын (жүзу құралдарын) түсіну және беру 5. Төгілу учаскесінде бонндарды өрістету 6. Ұзын бонндарды сүйреу 7. Зәкірді бонндарға қою 8. Метеорологиялық қызметтің мәліметтерін оқу

	Бонндық бөгеттерді дайындау	9. Бонндарға әсер етуі мүмкін күш бағалау 10. Жүзу құралдарын пайдалану Білімдер: 1. Бонндық қоршауларды орналастыру схемалары 2. Мұнай жинау жабдығының түрлері мен қолдану әдістері 3. Жүзу құралдарында жұмыс жүргізудің ерекшеліктері 4. Гидрометеорология негіздері 5. Су бетінен мұнай жинау әдістері 6. Бонндардың түрлері және пайдалану әдістері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Мұнай жинау және айдау техникасын басқару	Машықтар: 1. Мұнай құбырларының су асты өткелдеріндегі ықтимал авариялардың салдарын жою кезінде бонустық тосқауылдарды орнату, мұнай өнімдерін оқшаулау және жинау жөніндегі жұмыстарға және жабдықтарды, құрылғылар мен құрылғыларды жөндеу кезіндегі жұмыстарға басшылықты және тікелей қатысуды жүзеге асыру 2. Апаттар мен инциденттер кезінде пайдаланылатын жабдықтар мен құрылғыларға, оның ішінде штангаларға, кабельдерге, жылжымалы сорғыларға техникалық қызмет көрсетуді және ағымдағы жөндеуді орындау жұмысқа қабілеттілігін тексеру. 3. Өнімнің сыртқы белгілері бойынша ағып кетуін анықтау 4. Қорғау және қосалқы құрылғылар мен олардың элементтерінің техникалық жағдайын бағалау 5. Төгілген мұнайды жинау бойынша озық технологияларды пайдалану Білімдер: 1. Өнім жинау және сору үшін қолданылатын технологиялық жабдықтың ақаулық түрлері 2. Авариялық жағдайлардың түрлері мен туындау себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері 3. Мұнай жинау және айдау техникасын пайдалану қағидалары 4. Су объектілерінің бетінен мұнай жинаудың негізгі тәсілдері мен әдістері 5. Мұнай жинауға арналған қазіргі заманғы сорбенттердің және басқа да материалдардың қасиеттері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Мұнай жинау жұмыстарын ұйымдастыру		Машықтар: 1. Персонал үшін еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі бойынша жоспардан тыс және мақсатты нұсқама жүргізу

	Дағды 2: Персоналдың жұмысын ұйымдастыру	2. Жеке және ұжымдық қорғану құралдарын, алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдану 3. Байланыс құралдарын қолдану 4. Қызметкерлерді жұмыс орындары бойынша орналастыру және міндеттерді бөлу
		Білімдер: 1. Құралдарды, құрылғыларды пайдалану жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар 2. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Ұқыптылық Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Дәлдік Техникалық сауаттылық команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу өз жұмысы үшін және команда жұмысы үшін жауапкершілік күйзеліске төзімділік кәсіби біліктілік пен біліктерді өз бетінше дамыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Теңізде мұнай және мұнай өнімдерінің авариялық төгілуімен күрес жөніндегі инженер
	6	Су асты-техникалық жұмыстар жөніндегі инженер
17. "Бонды қоршаулар орнату және мұнай жинау жөніндегі слесарь" кәсіптің карточкасы:		
Топтың коды:	7239-2	
Қызмет атауының коды:	7239-2-059	
Кәсіптің атауы:	Бонды қоршаулар орнату және мұнай жинау жөніндегі слесарь	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ	
		Мамандық:

Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қажет емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7126-9-015 - Авариялық-қалпына келтіру жұмыстары слесары		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Су объектілерінің бетінде мұнайды оқшаулау.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Су объектілерінің бетінде мұнайды оқшаулау үшін бондық бөгеттер орнатуды қамтамасыз ету.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Бонды монтаждау және бөлшектеу жұмыстарын орындау	Машықтар: 1. Бондарды монтаждау және бөлшектеу ережелері бойынша бондық қоршауларды орналастыру схемасын қолдану 2. Жеке және ұжымдық қорғану құралдарын, алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдану 3. Бонды монтаждау және бөлшектеу кезінде байланыс құралдарын қолдану 4. Бонды монтаждау және бөлшектеу кезінде жүзу құралдарын пайдалану 5. Мүз жамылғысының қалыңдығын өлшеу 6. Метеорологиялық қызметтің мәліметтерін оқу	
		Білімдер: 1. Бондарды монтаждау және бөлшектеуге арналған құралдарды, құрылғыларды пайдалану жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар 2. Бондық қоршауларды орналастыру схемалары 3. Жүзу құралдарында жұмыс жүргізудің ерекшеліктері 4. Су бетінен мұнай жинау әдістері 5. Банктердің түрлері және оларды пайдалану әдістері 6. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
		Машықтар:	

Еңбек функциясы 1: Су объектілерінің бетінде мұнайды оқшаулау үшін бондық бөгеттер орнатуды қамтамасыз ету	Дағды 2: Су объектілерінің бетінде мұнайды оқшаулау	1. Өрт және жарылыс қаупі бар мұнайдың, мұнай өнімдерінің таралу аймағын анықтау 2. Өнімнің сыртқы белгілері бойынша ағуын анықтау 3. Мұнай және мұнай өнімдері төгілген жерде авариялық жұмыстарды орындау 4. Химиялық талдау жүргізу үшін өнім сынамасын алу мен әдістері 5. Авариялар мен оқыс оқиғалар кезінде пайдаланылатын жабдықтар мен құрылғылардың, оның ішінде штангалардың, тростардың, жылжымалы сорғылардың жұмыс қабілеттілігін тексеру 6. Қорғау және қосалқы құрылғылар мен олардың элементтерінің техникалық жағдайын бағалау Білімдер: 1. Төгілу өнімдерінің физика-химиялық қасиеттері 2. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың салдарларының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары 3. Зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету ережесі 4. Орындалатын жұмыстардың барысы туралы хабарлау регламенті 5. Су объектілерінің бетінен мұнай жинаудың негізгі тәсілдері 6. Өнім жинау және сору үшін қолданылатын технологиялық жабдықтың ақаулық түрлері 7. Мұнай жинау және айдау техникасын пайдалану қағидалары 8. Мұнай жинау жабдықтары мен аспаптардың түрлері мен қолдану әдістері
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік орындаушылық мұқият болу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Бонндық бөгеттерді орнату жөніндегі мастер
18. "Ұшқышсыз ұшатын аппараттар операторы" кәсіптің карточкасы:		

Топтың коды:	8188-2		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Ұшқышсыз ұшатын аппараттар операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА-мен немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Қашықтықтан басқарылатын авиациялық жүйе	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қажет емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұшқышсыз ұшу аппараттарын басқару		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Магистральдық құбырлар трассасын әуемен патрульдеуге арналған ҰҰА басқару	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Аппараттың техникалық сипаттамаларына сәйкес ҰҰА әрекет ету радиусындағы магистральдық құбырларды тексеру	Машықтар: 1. Ұшу кезінде алынған деректерді талдау үшін жинау, бастапқы өңдеу және беру 2. Трассаның және құбыржол көлігі объектілерінің жай-күйін қашықтықтан бақылау 3. Аэровизуалды байқау арқылы мұнай мен газдың ағып кетуін анықтау және АҚЖ үшін жауапты адамды уақтылы хабардар ету 4. Трасса учаскелерінің ситуациялық суреттемелерін жасау 5. Атқарушылық және есептік құжаттаманы ресімдеу	
		Білімдер: 1. Құбырлар мен құрылыстарды трассада орналастырудың технологиялық сызбасы 2. Мұнайдың, мұнай өнімдерінің және көмірсутек газдарының физикалық және химиялық қасиеттері 3. Құбыр өтетін аймақтағы байланыс жүйелері	

Еңбек функциясы 1: Магистральдық құбырлар трассасын әуемен патрульдеуге арналған ҰҰА басқару		4. Пайдаланылатын ұшқышсыз ұшу аппараттарының техникалық деректері 5. Құжаттаманы ресімдеу, ауысымды қабылдау-тапсыру тәртібі 6. Мұнай мен газдың ағып кетуінің көрнекі белгілері 7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Трассаны бақылау үшін қажетті ҰҰА дайындау және баптау	Машықтар: 1. Өндірістік қажеттіліктерге негізделген ұшу кестелерін әзірлеу 2. Ұшу маршруттарын әзірлеу және оларды ұшқышсыз ұшу аппараттарының бағдарламалық кодына аудару 3. Ұшу барысын бақылау 4. Ұшу барысында ақауларды, ақаулықтарды және істен шығуларды бақылау 5. Ұшқышсыз ұшу аппараттарына қызмет көрсету бойынша техниктердің жұмысын үйлестіру Білімдер: 1. Ұшқышсыз ұшу аппараттарының ақауларын анықтау және жою әдістері 2. Ұшқышсыз ұшу аппараттарын пайдалану ережелері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Авариялық жұмыстарды, құбыр жолдарындағы апаттарды оқшаулау жөніндегі жұмыстарды сүйемелдеу	Машықтар: 1. Өрт және жарылыс қаупі бар қоспаның таралу аймақтарын анықтаңыз 2. Авариялық жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру 3. Авариялық жағдайларды оқшаулауды қамтамасыз ететін шаралар қабылдау Білімдер: 1. Апаттық ескерту схемасы 2. Мұнай, мұнай өнімдері мен газдардың авариялық шығуларын, құбырлардың күзет аймағы режимінің бұзылуын, коммуникациялардың зақымдануын анықтау туралы хабарлау регламенті
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Төзімділік пен еңбексүйгіштік Жаксы көру есі орындаушылық стресске төзімділік қойылған тапсырмаға шоғырлану қабілеті	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Авариялық-қалпына келтіру пунктінің шебері	
19. "3.2. Авариялық-қалпына келтіру пунктінің электр-газбен дәнекерлеушісі" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	7212-2		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	3.2. Авариялық-қалпына келтіру пунктінің электр-газбен дәнекерлеушісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.2.		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (2-шығарылым)" Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2024 жылғы 12 ақпандағы № 30 бұйрығымен бекітілген 49-50 п. Электр-газбен дәнекерлеуші		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Дәнекерлеу ісі (түрлері бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қажет емес.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Аттестаттау куәлігі. Өндірістік оқыту сертификаты		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Электр-газбен дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу. Қысыммен, статикалық, динамикалық және дірілдік жүктемелермен жұмыс істеуге арналған әртүрлі материалдардан (болат, шойын, түсті металдар мен қорытпалардан) жасалған күрделі және жауапты конструкцияларды (жабдықтарды, бұйымдарды, тораптарды, құбырларды, бөлшектерді) электр-газбен дәнекерлеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
	Міндетті еңбек функциялары:	1. Күрделі және жауапты конструкцияларды электр-газбен дәнекерлеу 2. Күрделі және жауапты конструкцияларды дәнекерленген электр-газды дәнекерлеудің өлшеу құралын қолдана отырып, геометриялық	

Еңбек функцияларының тізбесі:		өлшемдердің конструкторлық және өндірістік-технологиялық дәнекерлеу құжаттамасының талаптарына сәйкестігін бақылау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын дайындау	Машықтар: 1. Құбырдың зақымдалған бөлігінің қабырғасының диаметрін, қалыңдығын және материалын анықтау. Учаскені ауыстыру үшін авариялық кордан құбыр дайындалуы тиіс 2. Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарының орнын ауа райы жағдайына байланысты дайындау 3. Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарының материалдары мен құралдарын дайындау. Конструкция элементтерін (бұйымдарды, тораптарды, бөлшектерді) дәнекерлеуге дайындау, дәнекерленген жіктерді тазалау және дәнекерлеуден кейін беттік ақауларды жою үшін қолмен және механикаландырылған құралды пайдалану 4. Аспаптар бойынша дәнекерлеу режимін, электродтардың маркасы мен түрін таңдау Білімдер: 1. Электрқожбен дәнекерлеу, күрделі және жауапты конструкциялармен орындалған дәнекерленген қосылыстардың негізгі түрлері, құрылымдық элементтері мен өлшемдері 2. Электр-газбен дәнекерленетін күрделі және жауапты конструкциялар материалдарының негізгі топтары мен маркалары 3. Дәнекерлеу тігісінің барлық кеңістіктік жағдайларында күрделі және жауапты құрылымдарды электр-газбен дәнекерлеуге арналған дәнекерлеу материалдары 4. Дәнекерлеу ақауларын жою әдістері 5. Күрделі және жауапты конструкцияларды бақылау және сынау әдістері 6. Ықтимал апаттарды жою жоспары 7. Әртүрлі электр дәнекерлеу және газ кесу аппаратурасының, автоматтар мен жартылай автоматтардың құрылымы 8. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 3-разряд дәнекерлеу мен кесудің келесі түрлерін орындау: 1. Конструкциялық болаттан, түсті металдар мен қорытпалардан жасалған қарапайым бөлшектер, тораптар мен конструкциялар және көміртекті болаттан жасалған күрделілігі орташа бөлшектер,

Еңбек функциясы 1:
Күрделі және жауапты
конструкцияларды
электр-газбен дәнекерлеу

Дағды 2:

тораптар, конструкциялар мен құбыржолдар, төбеден басқа, тігістің барлық жағдайларында қолмен доғалы, плазмалық, газды дәнекерлеу, автоматты және жартылай автоматты дәнекерлеу

2. Көміртекті және легирленген болаттан, түсті металдардан және қорытпалардан жасалған қарапайым және күрделілігі орташа бөлшектерді әртүрлі металл қалыптарында қойылған белгілер бойынша қолмен жылжымалы, стационарлық және плазмалы кесу машиналарында дәнекерлеу жігінің барлық қалыптарында түзу сызықты және қисық сызықты оттегі плазмалық кесу

3. Машина тораптары мен бөліктерін сақтап отырып немесе кесе отырып, түсті метал қалдықтарын бөле отырып, берілген мөлшерлерге қолмен оттегімен кесу және бензинмен кесетін және керосинмен кесетін аппараттармен кесу

4. Әртүрлі қалыптағы әртүрлі болаттан, шойыннан, түсті металдардан және қорытпалардан жасалған қарапайым және күрделілігі орташа бөлшектерді қолмен доғалы ауамен сүргілеу

5. Күрделілігі орташа бөлшектердегі, тораптар мен құймалардағы раковиналар мен жарықтарды балқымамен қаптау

6. Бөлшектерді дәнекерлеу кезінде берілген режимді сақтай отырып, алдын ала және ілеспе қыздыру

7. Күрделілігі әртүрлі бөлшектердің, тораптардың және конструкциялардың сызбаларын оқу

4-разряд:

3-разряд машықтарына қосымша:

Конструкциялық болаттан, шойыннан, түсті металдар мен қорытпалардан жасалған күрделілігі орташа бөлшектерді, тораптарды, конструкциялар мен құбыржолдарды және көміртекті болаттан жасалған тораптардың, конструкциялар мен құбыржолдардың күрделі бөлшектерін дәнекерлеу жігінің барлық кеңістіктік жағдайларында қолмен доғалы, плазмалық және газды дәнекерлеу

2. Әртүрлі болаттардан, түсті металдардан және қорытпалардан жасалған күрделі бөлшектердің әртүрлі қалыптарында белгілеу бойынша қол оттекті, плазмалық және газды тік сызықты және фигуралы кесу және бензинмен кесу және керосинмен кесу аппараттарымен жылжымалы, стационарлық және плазмамен кесу машиналарында кесу

3. Жоғары хромды және хромникельді болаттар мен шойыннан жасалған бөлшектерді оттегі-флюсті кесу

4. Кеме объектілерін жүзуде оттегімен кесу

5. Әртүрлі болаттан, шойыннан, түсті металдардан және қорытпалардан жасалған күрделілігі орташа және күрделі аппараттарды, тораптарды, құбыржолдары конструкцияларын автоматты және механикалық дәнекерлеу

Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын орындау	6. Күрделі жағдайларда жұмыс істетін жауапты күрделі құрылыс және технологиялық конструкцияларды автоматты дәнекерлеу 7. Әртүрлі болаттан, шойыннан, түсті металдардан және қорытпалардан жасалған әртүрлі қалыптағы күрделі бөлшектерді қолмен электр доғалы ауамен сүргілеу 8. Шойыннан жасалған конструкцияларды дәнекерлеу 9. Механикалық өңдеуге және сынама қысымға арналған машиналардың, механизмдердің, конструкциялар мен құймалардың күрделі бөлшектерінің ақауларын балқыту 10. Күрделі конструкцияларды ыстықтай түзету 11. Әртүрлі күрделі дәнекерленген металл конструкцияларының сызбаларын оқу Білімдер: 3-разряд: 1. Қызмет көрсетілетін электрмен дәнекерлеу және плазма кесетін машиналарының, газбен дәнекерлеу аппаратурасының, автоматтардың, жартылай автоматтардың және плазматронның құрылысы 2. Ауамен сүргілегеннен кейін дәнекерлеу тігісі мен беттеріне қойылатын талаптар 3. Болат маркаларына байланысты электродтар маркаларын іріктеу тәсілдері 4. Электродтарды жабудың қасиеттері мен мәні 5. Дәнекерлеу жігінің құрылысы, оларды сынау тәсілдері және бақылау түрлері 6. Бөлшектер мен тораптарды дәнекерлеуге және қайнатуға дайындау тәртібі 7. Металдың маркасына және оның қалыңдығына байланысты металды қыздыру режимін таңдау тәртібі 8. Әртүрлі болаттан, шойыннан, түсті металдардан және қорытпалардан жасалған бөлшектерді дәнекерлеу мен балқытудың негізгі технологиялық жолдары 9. Оттегі және газэлектрлі кесу кезіндегі газды кесу және жұмсау режимі 4-разряд: 3-разряд білімдеріне қосымша: 1. Әртүрлі электрмен дәнекерлеу және газбен кесу аппаратураларының, автоматтар мен жартылай автоматтардың құрылысы 2. Айнымалы және тұрақты тоқтағы дәнекерлеу және электр доғалы жоспарлаудың ерекшеліктері 3. Электротехника негіздері 4. Металдарды дәнекерлеу негіздері 5. Дәнекерленетін металдардың механикалық қасиеттері
--	---

		6. Аспаптар бойынша дәнекерлеу режимін таңдау принциптері 7. Электродтардың маркалары мен түрлері 8. Газды дәнекерлеу кезінде қолданылатын ең көп таралған газдарды: ацетилен, сутегі, оттегі, пропан-бутанды алу және сақтау әдістері 9. Легирленген болатты газбен кесу процесі
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Күрделі және жауапты конструкцияларды дәнекерленген электр-газды дәнекерлеудің өлшеу құралын қолдана отырып, геометриялық өлшемдердің конструкторлық және өндірістік-технологиялық дәнекерлеу құжаттамасының талаптарына сәйкестігін бақылау	Дағды 1: Дәнекерленген тігістердің дефектоскопиясы	Машықтар: 1. Дәнекерлеу түйістерін барлық тәсілдермен, оның ішінде рентгенографиялық әдіспен бақылау 2. Дәнекерленетін бұйымдарды арнайы сынау әдістері және олардың әрқайсысының мақсаты
		Білімдер: 1. Түйістерді бақылау әдістері, оның ішінде рентгенографиялық әдіс 2. Дәнекерлеудегі ақаулардың түрлері және олардың алдын алу және жою әдістері 3. Дәнекерлеу бойынша конструкторлық және өндірістік-технологиялық құжаттаманың талаптары 4. Дәнекерлеу тігісінің құрылымы 5. Бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты мен қолдану шарттары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Бұйымдардың ақауын табу	Машықтар: 1. Дәнекерленген бұйымдарда ішкі кернеулер мен деформациялардың пайда болуының себебін анықтау 2. Ақауларды электргазбен дәнекерлеу арқылы түзету
		Білімдер: 1. Дәнекерленген бұйымдардағы ішкі кернеулер мен деформациялардың пайда болуының себептері және олардың алдын алу шаралары 2. Дәнекерленген бұйымдардың ақауларын түзету әдістері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Қойылған тапсырмаға шоғырлана білу Орындаушылық	
	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары;	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Авариялық-қалпына келтіру пунктінің шебері	
20. "3.3. Авариялық-қалпына келтіру пунктінің электр-газбен дәнекерлеушісі" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	7212-2		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	3.3. Авариялық-қалпына келтіру пунктінің электр-газбен дәнекерлеушісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.3.		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (2-шығарылым)" Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2024 жылғы 12 ақпандағы № 30 бұйрығымен бекітілген 51-52 п. Электр-газбен дәнекерлеуші		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Дәнекерлеу ісі (түрлері бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Аттестаттау куәлігі. Өндірістік оқыту сертификаты 6-разрядқа техникалық және кәсіптік (арнайы орта, кәсіптік орта), орта білімнен кейінгі білім талап етіледі.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Аттестаттау куәлігі		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Электр-газбен дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу. Қысыммен, статикалық, динамикалық және дірілдік жүктемелермен жұмыс істеуге арналған әртүрлі материалдардан (болат, шойын, түсті металдар мен қорытпалардан) жасалған күрделі және жауапты конструкцияларды (жабдықтарды, бұйымдарды, тораптарды, құбырларды, бөлшектерді) электр-газбен дәнекерлеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Күрделі және жауапты конструкцияларды электр-газбен дәнекерлеу 2. Күрделі және жауапты конструкцияларды дәнекерленген электр-газды дәнекерлеудің өлшеу құралын қолдана отырып, геометриялық өлшемдердің конструкторлық және өндірістік-технологиялық дәнекерлеу құжаттамасының талаптарына сәйкестігін бақылау	

	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын дайындау	Машықтар: 1. Құбырдың зақымдалған бөлігінің қабырғасының диаметрін, қалыңдығын және материалын анықтау. Учаскені ауыстыру үшін авариялық қордан құбыр дайындалуы тиіс 2. Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарының орнын ауа райы жағдайына байланысты дайындау 3. Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарының материалдары мен құралдарын дайындау. Конструкция элементтерін (бұйымдарды, тораптарды, бөлшектерді) дәнекерлеуге дайындау, дәнекерленген жіктерді тазалау және дәнекерлеуден кейін беттік ақауларды жою үшін қолмен және механикаландырылған құралды пайдалану 4. Аспаптар бойынша дәнекерлеу режимін, электродтардың маркасы мен түрін таңдау Білімдер: 1. Электрқожбен дәнекерлеу, күрделі және жауапты конструкциялармен орындалған дәнекерленген қосылыстардың негізгі түрлері, құрылымдық элементтері мен өлшемдері 2. Электр-газбен дәнекерленетін күрделі және жауапты конструкциялар материалдарының негізгі топтары мен маркалары 3. Дәнекерлеу тігісінің барлық кеңістіктік жағдайларында күрделі және жауапты құрылымдарды электр-газбен дәнекерлеуге арналған дәнекерлеу материалдары 4. Дәнекерлеу ақауларын жою әдістері 5. Күрделі және жауапты конструкцияларды бақылау және сынау әдістері 6. Ықтимал апаттарды жою жоспары 7. Әртүрлі электр дәнекерлеу және газ кесу аппаратурасының, автоматтар мен жартылай автоматтардың құрылымы 8. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 5-разряд дәнекерлеу мен кесудің келесі түрлерін орындау: 1. Динамикалық және вибрациялық жүктемелермен және қысыммен жұмыс істеуге арналған әртүрлі болаттан, шойыннан, түсті металдардан және қорытпалардан жасалған күрделілігі әртүрлі аппараттарды, бөлшектерді, тораптарды, конструкциялар мен құбыржолдарды қолмен доғалы, плазмалық және газды дәнекерлеу

Еңбек функциясы 1:
Күрделі және жауапты
конструкцияларды
электр-газбен дәнекерлеу

Дағды 2:
Дәнекерлеу-монтаждау
жұмыстарын орындау

2. Күрделі жағдайларда жұмыс істейтін күрделі құрылыс және технологиялық конструкцияларды қолмен доғалы және плазмалық дәнекерлеу
 3. Әртүрлі болаттардан, түсті металдардан және қорытпалардан жасалған күрделі бөлшектерді, оның ішінде әртүрлі болаттар мен қорытпалардан жасалған арнайы флюстерді пайдалана отырып, жиектерін дәнекерлеу қолмен белгілеу бойынша оттегі және плазмалы тік сызықты және көлденең кесу
 4. Металдарды су астында оттегімен кесу
 5. Әртүрлі болаттан, түсті металдар мен қорытпалардан жасалған күрделі аппараттарды, тораптарды, конструкциялар мен құбыржолдарын автоматты және механикалық дәнекерлеу
 6. Динамикалық және вибрациялы жүктемемен жұмыс істейтін құрылыс және технологиялық конструкцияларды автоматты дәнекерлеу
 7. Ауыр жағдайларда жұмыс істейтін күрделі құрылыс және технологиялық конструкцияларды механикаландырылған дәнекерлеу
 8. Әртүрлі болаттан, шойыннан, түсті металдардан және қорытпалардан жасалған әртүрлі қалыптағы күрделі бөлшектерді қолмен электр доғалы ауамен сүргілеу
 9. Дәнекерлеу жігінің барлық кеңістік жағдайларында блоктық орындаудағы конструкцияларды дәнекерлеу
 10. Жұқа қабырғалы бұйымдардағы және дәнекерлеуге қол жеткізу қиын орындардағы бұйымдардағы жарықтар мен раковиналарды дәнекерлеу және балқыту
 11. Дәнекерлеуден кейін дәнекерленген жіктерді газ жанарғысымен термоөңдеу
 12. Дәнекерленген кеңістіктік металл конструкцияларының әртүрлі күрделіліктегі сызбаларын оқу
- 6-разряд:
- 5- разряд машықтарына қосымша:
1. Динамикалық және діріл жүктемелерімен және жоғары қысыммен жұмыс істеуге арналған әртүрлі болаттардан, шойыннан, түсті металдардан және қорытпалардан жасалған аса күрделі аппараттарды, бөлшектерді, тораптарды, конструкциялар мен құбыржолдарды қолмен доғалық, плазмалық және газбен дәнекерлеу
 2. Динамикалық және діріл жүктемелерімен және күрделі конфигурация конструкцияларымен жұмыс істейтін құрылыс және технологиялық конструкцияларды және күрделі конфигурация конструкцияларын қолмен доғалық және газ-электрлік дәнекерлеу

3. Арнайы конструкциялы автоматтарда, көп доғалы , көп электродты автоматтар мен телевизиялық, фотоэлектрондық және өзге де арнайы құрылғылармен жарактандырылған автоматтарда, автоматты манипуляторларда (роботтарда) легирленген арнайы болаттардан, титан және өзге де қорытпалардан жасалған әртүрлі конструкцияларды автоматты дәнекерлеу

4. Төбелік қалыпта және тік жазықтықта дәнекерлеу жіктерін орындау кезінде динамикалық және діріл жүктемелерімен жұмыс істейтін аппараттарды, тораптарды, құбыржолдары конструкцияларын, құрылыс және технологиялық конструкцияларды механикаландырылған дәнекерлеу

5. Дәнекерлеу қабілеті шектеулі металдар мен қорытпалардан, сондай-ақ титан мен титан қорытпаларынан жасалған эксперименттік конструкцияларды дәнекерлеу

6. Дәнекерлеудің барлық кеңістіктік позицияларында блоктық дизайндағы күрделі конструкцияларды дәнекерлеу

Білімдер:

5-разряд:

1. Әртүрлі дәнекерлеу машиналарының, автоматтардың, жартылай автоматтардың және коректендіру көздерінің электр схемалары мен конструкциялары

2. Жоғары легирленген болаттарды коса алғанда, дәнекерленетін металдардың, сондай-ақ балқытылған металл мен сүргілеуге ұшырайтын металдың технологиялық қасиеттері

3. Дәнекерлеу тігістерін салудың технологиялық кезектілігін таңдау

4. Термиялық өңдеудің дәнекерлеу жігінің қасиеттеріне әсері

5. Металдарды су астында кесу тәртібі

6-разряд:

5-разряд білімдеріне қосымша:

1. Титан қорытпаларының түрлері, олардың дәнекерлеу және механикалық қасиеттері

2. Автоматтар мен жартылай автоматтардың кинематикалық схемалары, электрондық басқару схемаларының принципті құрылғысы

3. Роботтарды оқыту және робототехникалық кешендермен жұмыс істеу тәртібі

4. Коррозия түрлері және оны тудыратын факторлар

5. Дәнекерленетін бұйымдарды арнайы сынау әдістері және олардың әрқайсысының мақсаты

6. Дәнекерленген қосылыстарды термиялық өңдеудің негізгі түрлері

7. Дәнекерлеу металлографиясының негіздері

	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Күрделі және жауапты конструкцияларды дәнекерленген электр-газды дәнекерлеудің өлшеу құралын қолдана отырып, геометриялық өлшемдердің конструкторлық және өндірістік-технологиялық дәнекерлеу құжаттамасының талаптарына сәйкестігін бақылау	Дағды 1: Дәнекерленген тігістердің дефектоскопиясы	Машықтар: 1. Дәнекерлеу түйістерін барлық тәсілдермен, оның ішінде рентгенографиялық әдіспен бақылау 2. Дәнекерленетін бұйымдарды арнайы сынау әдістері және олардың әрқайсысының мақсаты
		Білімдер: 1. Түйістерді бақылау әдістері, оның ішінде рентгенографиялық әдіс 2. Дәнекерлеудегі ақаулардың түрлері және олардың алдын алу және жою әдістері 3. Дәнекерлеу бойынша конструкторлық және өндірістік-технологиялық құжаттаманың талаптары 4. Дәнекерлеу тігісінің құрылымы 5. Бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты мен қолдану шарттары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Бұйымдардың ақауын табу	Машықтар: 1. Дәнекерленген бұйымдарда ішкі кернеулер мен деформациялардың пайда болуының себебін анықтау 2. Ақауларды электргазбен дәнекерлеу арқылы түзету Білімдер: 1. Дәнекерленген бұйымдардағы ішкі кернеулер мен деформациялардың пайда болуының себептері және олардың алдын алу шаралары 2. Дәнекерленген бұйымдардың ақауларын түзету әдістері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Қойылған тапсырмаға шоғырлана білу Орындаушылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Авариялық-қалпына келтіру пунктінің шебері

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

21. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі;

Орындаушы: Арапова Эльмира Ермековна;

E-mail: e.arapova@energo.gov.kz;

Номер телефона: +7 (717) 278 69 70.

22. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасының Энергетика Министрлігі;

Жоба жетекшісі: Арапова Эльмира Ермековна;

E-mail: e.arapova@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 69 70;

Орындаушылар: Кенжалиев Асылхан Айтбайұлы;

E-mail: kenzhaliev-a@kaztransoil.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 255 52 45.

23. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 2024 жылғы 22 қарашадағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының №8 Хаттамасы.

24. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 25 қарашадағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

25. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы.

26. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2024 ж.

27. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2027 ж.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына
2-қосымша

"Мұнайды қабылдау, сақтау және жеткізу" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

Бұл КС мұнай өндіру, тасымалдау және өңдеу саласын қамтиды. Осы стандартпен байланысты экономикалық қызмет шикі мұнайды терминалдар мен қоймаларда қабылдау, оны тиісті контейнерлерде сақтау, содан кейін оны әртүрлі пайдаланушыларға, соның ішінде мұнай өңдеу зауыттарын, химия зауыттарын және басқа өнеркәсіптік нысандарды жеткізу процестерін қамтиды.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) ағызу-күю эстакадасы – темір жол цистерналарынан мұнай мен мұнай өнімдерін ағызу немесе оларды күю жөніндегі операциялардың орындалуын қамтамасыз ететін ағызу-күю құрылғыларымен жабдықталған арнайы темір жолдар құрылысы;

2) бекіту арматурасы – құбырдың қимасын толық жабуға қызмет етеді, реттеуші (қысым реттегіштері) - айдалатын сұйықтықтың қысымын немесе шығынын өзгерту үшін, сақтандырғыш (кері және сақтандырғыш клапандар) - рұқсат етілген қысымнан асып кеткен кезде құбырлар мен жабдықтарды қорғау үшін, сондай-ақ сұйықтықтың кері ағынын болдырмау үшін;

3) реагент шаруашылығы – зауыттың технологиялық қондырғыларын реагенттермен және техникалық майлармен қамтамасыз ететін бөлімше. Реагенттік шаруашылықта концентрацияланған реагенттер сақталады және мұнда олардың ерітінділері дайындалады;

4) резервуарлар – мұнай мен мұнай өнімдерін сақтауға арналған сыйымды жабдық;

5) сыйымдылық жабдықтары – бұл газ тәрізді және сұйық заттарды сақтауға арналған әртүрлі контейнерлер мен резервуарлар;

6) тауар өнімі – кәсіпорынның өндірістік қызметі нәтижесінде алынған, сатылатын немесе басқа жаққа өткізуге дайын өнім;

7) білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

8) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

9) кәсіби стандарт – ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білім беруді, біліктілік пен құзыреттілік деңгейін, кәсіптік қызметтің нақты саласындағы еңбек мазмұнын, сапасы мен жағдайларын ескере отырып, білімге, іскерлікке, дағдыларға, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

10) білік – кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

11) салалық біліктілік шеңбері – орындалатын жұмыстардың күрделілігіне және салада пайдаланылатын білімдердің, іскерліктер мен құзыреттердің сипатына қарай Қазақстан Республикасының Ұлттық сабақ сыныптауышы, ұлттық біліктілік шеңбері негізінде әзірленеді және деңгейлер бойынша маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды жіктейтін құжат.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

1) НТҚ – нормативтік-техникалық құжаттар;

2) БТБА – Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

3) КС – кәсіби стандарт;

4) СБШ – салалық біліктілік шеңбері.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың төлқұжаты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Мұнайды қабылдау, сақтау және жеткізу.

5. Кәсіптік стандарттың коды: H52104102.

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Н Көлік және қоймалау;

52 Жүктерді қоймаға қою және қосалқы көлік қызметі;

52.1 Жүктерді қоймаға қою және сақтау;

52.10 Жүктерді қоймаға қою және сақтау;

52.10.4 Мұнайды сақтау.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Бұл КС шикі мұнайды қабылдау, оны сақтау және кейіннен тұтынушыларға немесе қайта өңдеу объектілеріне жеткізу жөніндегі операцияларға қатысатын мамандардың құзыреттері мен дағдыларына қойылатын талаптарды анықтайды. Бұл КС мұнай сапасын бақылау, қоймалық процестерді ұйымдастыру, өнімді қауіпсіз өңдеу және нарық талап ететін мұнайды тиімді жеткізу үшін логистикалық операцияларды үйлестіру дағдыларын қамтиды.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) эстакада (қю, реагент шаруашылығы) бастығы - 7 СБШ-нің деңгейі;

2) резервуарлар жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;

3) теңіздегі құйылу айлақтары мен ағызу эстакадаларын пайдалану жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;

4) мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдауға, сақтауға және жеткізуге арналған машиналар мен жабдықтарды пайдалану жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;

5) ағызу-қю эстакадасы мен подъездік жолдарды пайдалану мастері - 5 СБШ-нің деңгейі;

6) мұнай құятын ыдыстарды қараушы - 2 СБШ-нің деңгейі;

7) 2.1. құюшы-бөліп құюшы - 2 СБШ-нің деңгейі;

8) 2.2. құюшы-бөліп құюшы - 2 СБШ-нің деңгейі;

9) 2.3. құюшы-бөліп құюшы - 2 СБШ-нің деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. "Эстакада (қю, реагент шаруашылығы) бастығы" кәсіптің карточкасы:	
Топтың коды:	1321-0
Қызмет атауының коды:	1321-0-050
Кәсіптің атауы:	Эстакада (қю, реагент шаруашылығы) бастығы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Мұнай-газ саласында немесе мұнай өнімдерін құюға, тасымалдауға және сақтауға байланысты позицияларда 3 жыл немесе сақтау және құю операциялары саласында операторлық немесе инженерлік-техникалық лауазымдарда тәжірибесі болған кезде 2 жыл немесе мұнай-газ саласы объектілерінде технологиялық процестерді басқаруда басшылық тәжірибесі болған кезде 1 жылға дейін.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Төгу-құю эстакадасының ырғақты жұмысын қамтамасыз ету, мұнай өнімдерін жөнелту бойынша жоспарлы тапсырмаларды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Учаскенің өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылық жасау (төгу-құю эстакадасы/реагенттік шаруашылық)	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Эстакаданың жұмысын ұйымдастыру	Машықтар: 1. Мұнай өнімдерін жөнелту бойынша жоспарлы тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету 2. Мұнай өнімдері мен реагенттерді есепке алу және олардың қозғалысы жөніндегі құжаттардың дұрыс және уақтылы ресімделуін қамтамасыз ету 3. Жөндеу жұмыстарының көлемін анықтау, оларды орындауға арналған кестелер мен ақаулар тізімдемелерін жасау	
		Білімдер: 1. Бақылау-өлшеу аспаптары, сумен, электр энергиясымен, сығылған ауамен жабдықтау схемалары 2. Эстакаданың жабдықтары және оны техникалық пайдалану ережелері	

Еңбек функциясы 1: Учаскенің өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылық жасау (төгу-құю эстакадасы/реагенттік шаруашылық)		3. Мұнай мен оны қайта өңдеу өнімдерінің физикалық-химиялық қасиеттері 4. Теміржол цистерналары мен автоцистерналарды толтыру және босату технологиялары 5. Жоғары тұтқырлы өнімдерді құю коммуникациялары бойынша айдау технологиялары 6. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Эстакаданың жұмысын бақылау	Машықтар: 1. Темір жол шартына сәйкес вагон цистерналарының саны мен сапасы, толық тиелуі және түсірілуі бойынша, сондай-ақ мұнай өнімдерінің механикалық ысыраптарына жол бермеу мақсатында мұнай мен мұнай өнімдерін дұрыс қабылдау бойынша эстакада персоналының жұмысын бақылауды жүзеге асыру 2. Құю (ағызу) құрылғыларымен, коллекторлармен, аралық резервуарлармен, мұнай мен оны қайта өңдеу өнімдерін есепке алу тораптарымен, қыздыру аспаптарын көтеру және цистерналарды майдандар бойымен жылжыту құралдарымен эстакадаларға қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі операциялардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру 3. От және газ қауіпті жұмыстарды дайындау мен жүргізудің белгіленген тәртібінің сақталуын, жабдықтарды, аппаратураларды, коммуникацияларды уақтылы тазалауды, жөндеуді, қолданысқа енгізуді бақылауды жүзеге асыру Білімдер: 1. Темір жол цистерналарында және төгу-құю құрылғыларында қатып қалған мұнай өнімдерін қыздыру технологиясы 2. Шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілер 3. Эстакада құрылымының мамандануы мен ерекшеліктері 4. Эстакаданың өндірістік қуаттары мен кадр ресурстары туралы ақпарат
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Көшбасшылық (ұйымдастырушылық және басқарушылық) қасиеттер Аналитикалық және жүйелік ойлау Ішінара және толық белгісіздік жағдайында шешім қабылдау мүмкіндігі Қабылданған шешімдер үшін жауапкершілік	
	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану";	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Учаске бастығы (машиналық, понтондық, резервуарлық, құю, реагенттік шаруашылық және т. б.)	
10. "Резервуарлар жөніндегі инженер" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	2147-4-006		
Кәсіптің атауы:	Резервуарлар жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Резервуарлар жөніндегі инженер" кәсіп карточкасының сипаттамасы "Мұнайды, мұнай өнімдері мен газды тауарлық өндіру, сақтау" кәсіптік стандартта		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	*	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1: Бағынысты персоналдың жұмысын ұйымдастыру	Машықтар: -	
		Білімдер: -	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
11. "Теңіздегі құйылу айлақтары мен ағызу эстакадаларын пайдалану жөніндегі инженер" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	2147-4-010		
Кәсіптің атауы:	Теңіздегі құйылу айлақтары мен ағызу эстакадаларын пайдалану жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-009 - Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Теңіз құю айлақтарының және ағызу-құю эстакадаларының жабдықтарын пайдалану		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Объектіге техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді жүзеге асыру	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Объектіге техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу	Машықтар: 1. Технологиялық регламентке сәйкес теңіз құю айлақтары мен ағызу-құю эстакадаларына қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу	
		2. Қауіптілігі жоғары күрделі жұмыстарды орындауды ұйымдастыру 3. Бағынысты қызметкерлердің жұмысын ұйымдастыру	

Еңбек функциясы 1: Объектіге техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді жүзеге асыру		4. Объектінің жөнделген жабдығын қабылдау 5. Ағызу-күю эстакадалары мен теңіз күю айлақтарының объектілерін күзгі-қысқы және су тасқыны кезеңіне дайындау 6. Жеке және ұжымдық қорғану құралдарын, алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдану 7. Объектіде аварияға қарсы жаттығулар өткізу 8. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Білімдер:	1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 2. Ұйымның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық- өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар 3. Өндірістік тапсырмаларды құрастыру және өндірісті басқару мәселелеріне қатысты жоғары тұрған органдардың нормативтік құқықтық актілері, басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары 4. Ағызу-күю эстакадалары мен теңіз күю айлақтары жабдықтарының конструкциялары, жұмыс принципі және техникалық сипаттамалары, оларды пайдалану ережесі 5. Теңіз күю айлақтары мен ағызу- күю эстакадаларына қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі технологиялық процестер
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Объектіге техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді жүзеге асыру	Дағды 2: Техникалық құжаттаманы жүргізу	Машықтар: 1. Ағызу-күю эстакадалары мен теңіз күю айлақтарының жабдықтарына техникалық қызмет көрсету және ағымдағы, күрделі жөндеу кестелерін әзірлеу 2. Объект жабдықтарының техникалық жай-күйін диагностикалық тексеру бағдарламасын әзірлеу 3. Диагностикалық тексеру деректерін талдау 4. Объектіде орнатылған жабдықтардың есебін жүргізу 5. Құрылыс объектілерін жөндеуге ақаулық ведомосын және техникалық шарттарды құрау 6. Бақылаудағы объектілердің сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыруға бағытталған ағымдағы және перспективалық жоспарлар әзірлеу 7. Жөндеу және пайдалану үшін қажетті материалдарға, жабдықтарға, техникалық құралдарға өтінім жасау

		Білімдер: 1. Алаңның өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты қаулылар, өкімдер, бұйрықтар, әдістемелік, нормативтік және басқа да басшылық материалдар 2. Тауар өніміне қойылатын техникалық талаптар, оны тасымалдау және сақтау технологиясы 3. Ағызу-құю эстакадаларының және теңіз құю айлақтарының технологиялық схемалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Өндірістік тапсырмаларды орындау	Машықтар: 1. Мұнайды (мұнай өнімдерін) ауыстырып тиеу бойынша регламенттік жұмыстар жүргізу 2. Терминалдардың, танкерлердің, және эстакадалардың құбырларын, құю және ағызу тораптарының сыртқы жағдайын көзбен бағалау 3. Өндірістік тапсырмаларды орындау бойынша есеп құру 4. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдау және ағызу кезінде автоматтандырылған есепке алу құралдарын пайдалану 5. Автоматтандырылған жүйенің көмегімен мұнай мен мұнай өнімдерінің мөлшерін анықтау Білімдер: 1. Резервуарлық паркті технологиялық кондырғылармен, өндіріс цехтерімен, темір жол эстакадасымен және айлақпен байланыстыратын құбырлардың технологиялық схемасы 2. Ағызу және құю учаскесінің технологиялық жұмыс режимі 3. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде жауапкершілік аймағына кіретін қауіпсіздік аспаптарының жұмыс істеу принципі 4. Мұнай және мұнай өнімдерін ағызу және құю процесін есепке алу және бақылау жүйесі 5. Тауар өніміне стандарттар, техникалық шарттар
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дәлдік Аналитикалық ойлау Техникалық сауаттылық Орындаушылық Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Міндеттерді орындауда дәлдік Дербестік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команда жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіптік біліктілік пен икемділігін өз бетінше дамыту қабілеті	
	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану";	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Мұнай құбыры басқармасының пайдалану қызметінің бастығы	
12. "Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдауға, сақтауға және жеткізуге арналған машиналар мен жабдықтарды пайдалану жөніндегі инженер" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдауға, сақтауға және жеткізуге арналған машиналар мен жабдықтарды пайдалану жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау, сақтау және жеткізу үшін жабдықтардың жарамды техникалық жай-күйін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдау, сақтау және жеткізу жабдықтарын пайдалануды бақылау	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Персонал жұмысын үйлестіру	Машықтар: 1. Шеберлер мен бригадалардың жұмысын ұйымдастыру	
		2. Бағынысты персоналды іріктеу және ұтымды орналастыру	

Еңбек функциясы 1: Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдау, сақтау және жеткізу жабдықтарын пайдалануды бақылау		3. Апаттар мен өндірістік жарақаттардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды жоспарлау және олардың орындалуын бақылау 4. Жеке және ұжымдық қорғау құралдарын, алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдану 5. Қауіпсіз және салауатты еңбек жағдайларын жасау 6. Персоналға арналған нұсқамалар өткізу бойынша жоспар құру 7. Еңбек жағдайлары бойынша жұмыс орындарын аттестаттау бағдарламасын әзірлеу
	Білімдер: 1. Заңнама, оның ішінде: Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 2. Ұйымның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар 3. Өндірістік тапсырмаларды жасау және өндірісті басқару мәселелеріне қатысты нормативтік құқықтық актілер, жоғары тұрған органдардың басшылыққа алынатын басқа да әдістемелік және нормативтік материалдары 4. Шикізат парктері жабдықтарының конструкциялары, жұмыс істек қағидаты және техникалық сипаттамалары, оларды пайдалану ережелері. 5. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдауға, сақтауға және жеткізуге арналған жабдықтар мен машиналарға қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі техникалық стандарттар. 6. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Сорғы агрегаттарына, сыйымдылық жабдықтары мен коммуникацияларға техникалық қызмет көрсету және ағымдағы, күрделі жөндеу кестелерін әзірлеу 2. Объект жабдығының техникалық жай-күйін диагностикалық тексеру бағдарламаларын әзірлеу 3. Диагностикалық тексеру деректерін талдау 4. Жабдықтарды монтаждау, баптау және жөндеу бойынша ағымдағы және жоспарлы техникалық құжаттаманы әзірлеу 5. Құрылыс объектілерін жөндеуге және техникалық шарттарға ақаулар тізімдемелерін жасау

	Дағды 2: Жабдықтың дұрыс пайдаланылуын бақылау	6. Бақылаудағы жабдықтардың сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыруға бағытталған ағымдағы және перспективалық жоспарларды әзірлеу 7. Жөндеу және пайдалану үшін қажетті материалдарға, жабдықтарға, техникалық құралдарға өтінімдер жасау Білімдер: 1. Алаңның өндірістік-шаруашылық қызметке қатысты қаулылар, өкімдер, бұйрықтар, әдістемелік, нормативтік және басшылыққа алынатын басқа да материалдар 2. Тауарлық өнімге қойылатын техникалық талаптар, оны тасымалдау және сақтау технологиясы 3. Өнеркәсіптік жабдықтың техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Өндірістік-технологиялық құжаттаманы әзірлеу	Машықтар: 1. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу жөніндегі нұсқаулықты әзірлеу және қайта қарау 2. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын қызмет көрсету жөніндегі құжаттаманы ресімдеу 3. Жергілікті нормативтік актілерді әзірлеу, өзектендіру 4. Объектідегі апаттарды жою жоспарын әзірлеу Білімдер: 1. От, газ қауіпті және басқа да жоғары қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі НТҚ 2. Апаттарды жою жоспарларын әзірлеуге қойылатын талаптар 3. Стандарттау және сертификаттау жөніндегі нормативтік құжаттар 4. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі нұсқаулықтар және басшылыққа алынатын басқа да материалдар 5. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын ақаулықтардың түрлері 6. Резервуарлық парк жабдықтарының техникалық жай-күйінің сәйкестігін бақылау қағидалары мен құралдары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Тез шешім қабылдай білу Дәлдік Аналитикалық ойлау Техникалық сауаттылық		

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Орындаушылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Өз жұмысы мен команданың жұмысы үшін жауапкершілік Дербестік Кәсіптік біліктілік пен дағдыларды өз бетімен дамыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Теңіз құю айлақтары мен төгу эстакадаларын пайдалану жөніндегі инженер	
	6	Резервуарлар жөніндегі инженер	
13. "Ағызу-құю эстакадасы мен подъездік жолдарды пайдалану мастері" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	3118-4		
Қызмет атауының коды:	3118-4-006		
Кәсіптің атауы:	Ағызу-құю эстакадасы мен подъездік жолдарды пайдалану мастері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Темір жолкөлігінде тасымалдауды ұйымдастыру және қозғалысты басқару	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл.	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3118-4-004 - Мұнайды құю жөніндегі мастер	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Темір жол кірме жолдарында мұнайды (мұнай өнімдерін) ағызу және құю жөніндегі учаскенің өндірістік қызметін жүзеге асыру	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Темір жол кірме жолдары учаскесінің өндірістік қызметіне басшылық ету 2. Темір жол кірме жолдарында мұнайды (мұнай өнімдерін) ағызу және құю бойынша технологиялық процесті жүзеге асыру
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Бағынысты персоналдың жұмысын ұйымдастыру	Машықтар: 1. Учаскенің бағынысты қызметкерлерін іріктеуді және ұтымды орналастыруды жүзеге асыру, олардың жұмысын үйлестіру 2. Авариялар мен өндірістік жарақаттанудың алдын алу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және олардың орындалуын ұйымдастыру 3. Жеке және ұжымдық қорғану құралдарын, алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдану 4. Қызметкерлер үшін нұсқаулықтар жүргізу 5. Жұмысшылардың қауіпсіз еңбек әдістерін меңгеруін, технологиялық регламент және мамандық және жұмыс түрлері бойынша нұсқаулықтарды білуін бақылау
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 2. Ұйымның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық- өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар 3. Өндірістік тапсырмаларды құрастыру және өндірісті жедел басқару мәселелеріне қатысты жоғары тұрған органдардың нормативтік құқықтық актілері, басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары 4. Экономика,өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. 5. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары

Еңбек функциясы 1: Темір жол кірме жолдары учаскесінің өндірістік қызметіне басшылық ету	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Учаскенің өндірістік қызметіне техникалық басшылық ету	Машықтар: 1. Қауіптілігі жоғары жұмыстарды орындауды ұйымдастыру 2. Ағызу-қую эстакадасының технологиялық жабдығының (бекіту арматурасы, ыдыстар, сорғы шаруашылығы) техникалық жай- күйін және темір жол кірме жолдарының жай-күйін көзбен шолып бағалау 3. Резервуарлардың техникалық жай-күйі бойынша регламенттік жұмыстарды жүргізу, сондай-ақ резервуарлардың сыйымдылығы мен градуировкасын өлшеу хаттамаларын жасау 4. Белгіленген жабдықтарды жоспарлы алдын ала жөндеу кестелерін, айлабұйымдар мен жүк көтергіш механизмдерді, диэлектрлік қорғаныс құралдарын және учаскенің темір жол кірме жолдарын куәландыру мерзімдерін әзірлеу. Ақаулы ведомостарды құру 5. Алаңның жөнделген жабдығын қабылдау 6. Алаңның жұмысы үшін қажетті материалдар мен құрылғыларға өтінім жасау 7. Ағызу-қую эстакадасының жабдықтарын жөндеуге ақау ведомостарын құру 8. Авариялар мен жазатайым оқиғалардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу. Білімдер: 1. Алаңның өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты қаулылар, өкімдер, бұйрықтар, әдістемелік, нормативтік және басқа да басшылық материалдар 2. Тауар өніміне қойылатын техникалық талаптар, оны тасымалдау және сақтау технологиясы 3. Алаңды жабдықтау және оны пайдалану ережесі 4. Ағызу-қую эстакадасы бар темір жолдарды пайдалану қағидалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Мұнайды (мұнай өнімдерін) қабылдау және ағызу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Автоматтандырылған жүйемен жабдықталған отын (мұнай өнімдері) базасында, қоймасында мұнай және мұнай өнімдерін қабылдау кезінде автоматтандырылған бақылау құралдарын пайдалану 2. Есептеу аспаптары мен автоматтандырылған жүйелер көмегімен мұнай мен мұнай өнімдерінің мөлшерін анықтау 3. Мұнай және мұнай өнімдерін есепке алуға арналған бақылау- өлшеу аспаптары мен құралдарын пайдалану Білімдер:

Еңбек функциясы 2: Темір жол кірме жолдарында мұнайды (мұнай өнімдерін) ағызу және құю бойынша технологиялық процесті жүзеге асыру		1. Резервуарлық паркті технологиялық қондырғылармен, өндіріс цехтерімен, темір жол эстакадасымен байланыстыратын құбырлардың технологиялық схемасы 2. Мұнай және мұнай өнімдерін ағызу және құю процесін есепке алу және бақылау жүйесі 3. Ағызу және құю учаскесінің технологиялық жұмыс режимі 4. Сорғы жабдығының техникалық сипаттамалары 5. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарының жұмыс принципі
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Ағызу-құю эстакадасының есептік құжаттамасын жүргізу	Машықтар: 1. Ағызу және құю учаскесін пайдалану бойынша нормативтік- техникалық және регламенттеуші құжаттаманы әзірлеу 3. Компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану 4. Мұнай өнімдерін есепке алу жөніндегі мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді пайдалану 5. Тәуліктік рапорттар жасау 6. Техникалық құжаттаманы жүргізу Білімдер: 1. Тауар өніміне стандарттар, техникалық шарттар 2. Бағдарламалық жасақтаманы пайдаланатын пайдаланушы деңгейіндегі дербес компьютерде жұмыс істеу ережелері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Ұқыптылық Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Дәлдік орындаушылық кәсіптік біліктілік пен икемділігін өз бетінше дамыту қабілеті өз жұмысы үшін және команда жұмысы үшін жауапкершілік қойылған міндеттерді орындаудағы дәлдік, дербестік техническая грамотность	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі";	

	5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Резервуарлар жөніндегі инженер	
	6	Теңіздегі құйылу айлақтары мен ағызу эстакадаларын пайдалану жөніндегі инженер	
14. "Мұнай құятын ыдыстарды қараушы" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	8131-9		
Қызмет атауының коды:	8131-9-173		
Кәсіптің атауы:	Мұнай құятын ыдыстарды қараушы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 желтоқсанда № 21909 болып тіркелді. 2 тарау, § 28-29 Мұнай құятын сыйымдылықтарды қараушы (3-4 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қажет емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8131-9-193 - Құюшы-бөліп құюшы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай және мұнай өнімдерін құюға цистерналарды, сыйымдылықтарды тексеру және олардың жарамдылығын анықтау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай құю сыйымдылықтарын тексеру	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Темір жол цистерналарын, ыдыстар мен мұнай кемелерін тексеру	Машықтар: 3-разряд: 1. Мұнай және мұнай өнімдерін тиеуге және құюға темір жол цистерналарын, сыйымдылықтарын дайындау және олардың жарамдылығын анықтау 2. Мұнай мен мұнай өнімдерінің қалдықтарын сыртқы белгілері бойынша анықтау 3. Сыйымдылықтарға өлшеулер жүргізу және сынама алу 4. Теміржол цистерналарын, сыйымдылықтарды және мұнай кемелерін тексеру	
		4-разряд:	

Еңбек функциясы 1: Мұнай құю сыйымдылықтарын тексеру		3-разряд машықтарына қосымша: 1. Булау пункттерінде теміржол цистерналарын қарау және қабылдауды жүзеге асыру 2. Стандарттарға сәйкес мұнай өнімдерін құюға арналған сыйымдылықтарды дайындау сапасын тексеру Білімдер: 3-разряд: 1. Мұнай және мұнай өнімдерінің физикалық және химиялық қасиеттері 2. Вагон-цистерналар мен мұнай жабдықтарын орнату 3. Мұнай мен мұнай өнімдерін құю және ағызу ережесі 4. Мұнай және мұнай өнімдерінің сапасына және оларды тасымалдауға қойылатын техникалық талаптар 5. Қауіпті жүктермен жұмыс істеу кезінде арнайы қорғауды қолдану ережесі 6. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары 4- разряд: 3-разряд білімдеріне қосымша: 1. Темір жол цистерналарының, бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы мен мақсаты 2. Арматура және коммуникация схемасы 3. Құйылатын мұнай мен мұнай өнімдеріне мемлекеттік стандарттары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Құжаттарды ресімдеу	Машықтар: Разряд 3-4: 1. Құюға жарамсыз цистерналар мен мұнай сыйымдылықтарына актілер жасау және оларды есепке алу 2. Құюға арналған сыйымдылықтарды дайындау сапасына жарнамалық құжаттарды ресімдеу Білімдер: Разряд 3-4: 1. Орны ауыстырылатын жүктерді таңбалау және түрлері, жанар- жағармай материалдары шығысының нормалары 2. Өртүрлі мақсаттағы сұйық жүктерді сақтау ережесі 3. Сыйымдылықтарды өндеу кезінде ақауды анықтау және оны жою әдістері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Жауапкершілік Типтік практикалық міндеттерді шешу	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Орындаушылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Ағызу-құю эстакадасы мен подъездік жолдарды пайдалану мастері	
15. "2.1. Құюшы-бөліп құюшы" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	8131-9		
Қызмет атауының коды:	8131-9-193		
Кәсіптің атауы:	2.1. Құюшы-бөліп құюшы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	2.1.		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	1-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (1-шығарылым) бекіту туралы" 2023 жылғы 1 қыркүйектегі № 364 Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 7 қыркүйекте № 33389 болып тіркелді. Құюшы-бөліп құюшы (2 - разрядты)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қажет емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай және мұнай өнімдерін базада, отын қоймасында қабылдау (ағызу) және құю жөніндегі жұмыстарды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Объектілерді мұнай мен мұнай өнімдерін ағызуға және құюға дайындау және жұмыстарын орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1:	Машықтар: Разряд 2:	

Еңбек функциясы 1: Объектілерді мұнай мен мұнай өнімдерін ағызуға және құюға дайындау және жұмыстарын орындау	Дайындық процесін жүзеге асыру	1. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдауға (құюға) ыдысты (ыдыстарды, вагон-цистерналарды) дайындау 2. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және құю кезінде қолданылатын құралдар мен жабдықтардың жай-күйін көзбен шолып бағалау 3. Вагон-цистерналар мен автоцистерналарды ағызу-құю тіреулерінің астына қою 4. Цистерналар мен коммуникацияларды жылыту 5. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және құю кезінде жеке қорғану құралдарын қолдану
		Білімдер: Разряд 2: 1. Жұмысты орындау үшін қажетті көлемде база, отын қоймасы, эстакада жұмысының технологиялық процесі 2. Цистерналар мен коммуникацияларды жылытуға арналған жабдықтың құрылымы мен жұмыс принципі 3. Сыйымдылықтар мен вагон - цистерналардың параметрлері, оларды эстакаданың (темір жол, автомобиль) ағызу-құю тіреулерінің астына орналастыруы 4. Ыдыстың сапасына және оны тығындауға қойылатын техникалық талаптар 5. Өнімді ыдысқа құю нормалары 6. Бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика 7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: Разряд 2: 1. Мұнай және мұнай өнімдерін ағызу (құю) бойынша жұмыстарды орындау тәсілдерін анықтау 2. Вагонд-цистерналарға және автоцистерналарға ағызу-құю тіреулерін қосу (ажырату) 3. Мұнай, мұнай өнімдерінің қысымын, деңгейін және, ағызу кезінде резервуар құбырларының барлық қосылыстарының герметикалығын, түзету шараларын қабылдай отырып тексеру 4. Вагон-цистерналарды, автоцистерналар мен ағызу жеңдерін мұнай және мұнай өнімдерінің қалдықтарынан тазарту 5. Құйылатын және ағызылатын өнім бойынша есептік құжаттаманы құру 6. Қышқылды, сілтіні, сүтті, сірнелерді, еріткіштерді, су ерітінділерін әртүрлі сыйымдылықтарға қабылдау

	Дағды 2: Құю және ағызу бойынша технологиялық операцияларды орындау	7. Сұйықтықты өлшеумен, этикеткалар жапсырумен, сүзумен резервуарларға, бактарға, цистерналарға, контейнерлерге және өзге ыдысқа құю 8. Өнімді қолмен тарату ыдысына құю 9. Толтырылған ыдысты тығындау, тасу, апару, ыдысты байлау және тұздау 10. Құятын машина мен құрылғыларды жуу және тазарту 11. Құю торабының сорғыларын, сыйымдылықтарын және коммуникацияларын ағымдағы жөндеу және майлау	
		Білімдер: Разряд 2: 1. Мұнай және мұнай өнімдерінің негізгі физика-химиялық қасиеттері 2. Сұйық өнімдердің қасиеттері, қабылдау, беру және ағызу ережелері 3. Мұнай және мұнай өнімдерін ағызу (құю) кезіндегі жұмыстарды орындау тәртібі 4. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдау жөніндегі нормативтік құжаттар 5. Мұнай және мұнай өнімдерін есепке алу операциялары кезіндегі өлшеу тәртібі мен әдістер	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейінділік Жаксы жады Орындаушылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Ағызу-құю эстакадаларының механигі	
16. "2.2. Құюшы-бөліп құюшы" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	8131-9		
Қызмет атауының коды:	8131-9-193		
Кәсіптің атауы:	2.2. Құюшы-бөліп құюшы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	2.2.		

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	1-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (1-шығарылым) бекіту туралы" 2023 жылғы 1 қыркүйектегі № 364 Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 7 қыркүйекте № 33389 болып тіркелді. Құюшы-бөліп құюшы (3-4 разрядты)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі 3 айдан кем емес.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай және мұнай өнімдерін базада, отын қоймасында қабылдау (ағызу) және құю жөніндегі жұмыстарды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Объектілерді мұнай мен мұнай өнімдерін ағызуға және құюға дайындау және жұмыстарын орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Дайындық процесін жүзеге асыру	Машықтар: Разряд 3: 1. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдауға (құюға) ыдысты (ыдыстарды, вагон-цистерналарды) дайындау 2. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және құю кезінде қолданылатын құралдар мен жабдықтардың жай-күйін көзбен шолып бағалау 3. Вагон-цистерналар мен автоцистерналарды ағызу-құю тіреулерінің астына қою 4. Цистерналар мен коммуникацияларды жылыту 5. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және құю кезінде жеке қорғану құралдарын қолдану Разряд 4: Разряд 3 машықтарына қосымша: 1. Өтпелі көпірлерді эстакадаға көтеру және вагон-цистерналарға түсіру 2. Люктерді ашу және жабу, құю жеңдерін, жиналмалы траптарды түсіру және көтеру, вагон-цистерналардағы өнім деңгейін өлшеу 3. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі тәртіпті, өртке қарсы іс-шараларды сақтай отырып, шеру баспалдақтары мен теміржол эстакадаларын, кірме жолдар мен оларға іргелес аумақты төгілген өнімдерден тазарту 4. Эстакаданың, компенсаторлардың, бу коллекторының, өрт сөндіру және көбік сөндірудің,	

		найзағай бұрғыштардың, жерге қосудың, кәріз жүйесінің, төменгі ағызу құрылғыларының, жиналмалы көпірлердің, құю жеңдерінің, бекіту арматураларының, клапан кілттерінің, штокметрлердің техникалық жай-күйін, аспаптардың, құрылғылардың, жарықтандыруының болуын және жұмыс істеу қабілетілігін қадағалау Білімдер: Разряд 3: 1. Жұмысты орындау үшін қажетті көлемде база, отын қоймасы, эстакада жұмысының технологиялық процесі 2. Цистерналар мен коммуникацияларды жылытуға арналған жабдықтың құрылымы мен жұмыс принципі 3. Сыйымдылықтар мен вагон - цистерналардың параметрлері, оларды эстакаданың (темір жол, автомобиль) ағызу-құю тіреулерінің астына орналастыруы 4. Ыдыстың сапасына және оны тығындауға қойылатын техникалық талаптар 5. Өнімді ыдысқа құю нормалары 6. Бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика 7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары Разряд 4: Разряд 3 білімдеріне қосымша: 1. Құйғыш машинасы мен құрылғыларын жуу және тазалау тәртібі 2. Құю торабының сорғыларына, сыйымдылықтарына және коммуникацияларына техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу жүргізудің технологиялық картасы 3. Өнімдерді сақтаудың тауарлық-шикізаттық (резервуарлық) паркінің құрылысы 4. Темір жол цистерналары мен ағызу-құю эстакадасының құрылысы 5. Сорғылардың мақсаты мен құрылысы
Еңбек функциясы 1: Объектілерді мұнай мен мұнай өнімдерін ағызуға және құюға дайындау және жұмыстарын орындау	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды Машықтар: Разряд 3: 1. Мұнай және мұнай өнімдерін ағызу (құю) бойынша жұмыстарды орындау тәсілдерін анықтау 2. Вагонд-цистерналарға және автоцистерналарға ағызу-құю тіреулерін қосу (ажырату) 3. Мұнай, мұнай өнімдерінің қысымын, деңгейін және, ағызу кезінде резервуар құбырларының барлық қосылыстарының герметикалығын, түзету шараларын қабылдай отырып тексеру

Дағды 2:
Құю және ағызу
бойынша технологиялық
операцияларды орындау

4. Вагон-цистерналарды, автоцистерналар мен ағызу жеңдерін мұнай және мұнай өнімдерінің қалдықтарынан тазарту
5. Құйылатын және ағызылатын өнім бойынша есептік құжаттаманы құру
6. Бензинді, керосинді, мұнайды және өзге де мұнай өнімдерін, тұтқырлығы әртүрлі майлы антисептиктерді, балкытылған каустикті, сұйық аммиакты, хлоралды, парахлорбензолсульфоқышқылын, акрил эмульсиясын, майлы спирттерді, гексахлоранды, пергидролды, хлорофосты, улы химикаттар эмульсиясын, паронитрохлорбензолды, динитрохлорбензолды әртүрлі қоймаларға қабылдау
7. Автоматты және жартылай автоматты машиналарда өнімді құятын ыдысқа құю
8. Құйылатын және таратылатын тіреулерінің шлангілерін люктерге жеткізу және түсіру
9. Тіреулерде ысырмаларды ашу мен жабу
10. Құйылатын және таратылатын өнімдердің түсуін есептеу

Разряд 4:

Разряд 3 машықтарына қосымша:

1. Сары және қызыл фосфорды, сұйытылған газды ағызу
2. Вагон - цистерналардан өнімдерді ағызу және оларға құю
3. Құю шлангтарын вагон-цистерналардың люктеріне жинау, ағызу құрылғыларын вагон-цистернаның төменгі клапанына қосу
4. Пломбаларды ілу, болттарды бұрап, қапқактарды жабу

Білімдер:

Разряд 3:

1. Мұнай және мұнай өнімдерінің негізгі физика-химиялық қасиеттері
2. Зиянды және улы өнімдерді пайдалану ережесі
3. Сұйық өнімдердің қасиеттері, қабылдау, беру және ағызу ережелері
4. Мұнай және мұнай өнімдерін ағызу (құю) кезіндегі жұмыстарды орындау тәртібі
5. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдау жөніндегі нормативтік құжаттар
6. Мұнай және мұнай өнімдерін есепке алу операциялары кезіндегі өлшеу тәртібі мен әдістер

Разряд 4:

Разряд 3 білімдеріне қосымша:

1. Өнімдерді өлшеп, этикеткаларды жапсыра отырып, темір жол цистерналарына, резервуарларға, бактарға, контейнерлерге, бөшкелерге және өзге де ыдыстарға құю-ағызу жөніндегі операциялар

		2. Толтырылған ыдысты тығындау (сәулелендіру), домалату, апару, резервуарларды, бактарды, цистерналарды, контейнерлерді, бөшкелерді пломбалау тәртібі	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейінділік Жаксы жады Орындаушылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Ағызу-құю эстакадаларының механигі	
17. "2.3. Құюшы-бөліп құюшы" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	8131-9		
Қызмет атауының коды:	8131-9-193		
Кәсіптің атауы:	2.3. Құюшы-бөліп құюшы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	2.3.		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	1-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (1-шығарылым) бекіту туралы" 2023 жылғы 1 қыркүйектегі № 364 Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 7 қыркүйекте № 33389 болып тіркелді. Құюшы-бөліп құюшы (5- разрядты)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі 6 айдан кем емес.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай және мұнай өнімдерін базада, отын қоймасында қабылдау (ағызу) және құю жөніндегі жұмыстарды орындау		

Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Объектілерді мұнай мен мұнай өнімдерін ағызуға және құюға дайындау және жұмыстарын орындау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Дайындық процесін жүзеге асыру	Машықтар: Разряд 5: 1. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдауға (құюға) ыдысты (ыдыстарды, вагон-цистерналарды) дайындау 2. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және құю кезінде қолданылатын құралдар мен жабдықтардың жай-күйін көзбен шолып бағалау 3. Вагон-цистерналар мен автоцистерналарды ағызу-құю тіреулерінің астына қою 4. Цистерналар мен коммуникацияларды жылыту 5. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және құю кезінде жеке қорғану құралдарын қолдану 6. Вагондарды беру жөніндегі жұмыстарын (дайындығы: ағызу-құю эстакадаларында вагон-цистерналарды қабылдау, өнімдерді ағызу немесе құю, бос және құйылған вагон-цистерналарды өлшеу туралы хабарлау) үйлестіру 7. Адаптерді (құю манипуляторы бос болған жағдайда) орнату және алып тастау 8. Ағызу-құю жабдықтары мен технологиялық өнім өткізгіштерді тексеру және ағымдағы жөндеу жұмыстарына қатысу
		Білімдер: Разряд 5: 1. Жұмысты орындау үшін қажетті көлемде база, отын қоймасы, эстакада жұмысының технологиялық процесі 2. Цистерналар мен коммуникацияларды жылытуға арналған жабдықтың құрылымы мен жұмыс принципі 3. Сыйымдылықтар мен вагон - цистерналардың параметрлері, оларды эстакаданың (темір жол, автомобиль) ағызу-құю тіреулерінің астына орналастыруы 4. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары 5. Құйғыш машинасы мен құрылғыларын жуу және тазалау тәртібі 6. Құю торабының сорғыларына, сыйымдылықтарына және коммуникацияларына техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу жүргізудің технологиялық картасы 7. Өнімдерді сақтаудың тауарлық-шикізаттық (резервуарлық) паркінің құрылысы

Еңбек функциясы 1: Объектілерді мұнай мен мұнай өнімдерін ағызуға және құюға дайындау және жұмыстарын орындау		8. Темір жол цистерналары мен ағызу-құю эстакадасының құрылысы 9. Сорғылардың мақсаты мен құрылысы
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Құю және ағызу бойынша технологиялық операцияларды орындау	Машықтар: Разряд 5: 1. Мұнай және мұнай өнімдерін ағызу (құю) бойынша жұмыстарды орындау тәсілдерін анықтау 2. Вагонд-цистерналарға және автоцистерналарға ағызу-құю тіреулерін қосу (ажырату) 3. Мұнай, мұнай өнімдерінің қысымын, деңгейін және, ағызу кезінде резервуар құбырларының барлық қосылыстарының герметикалығын, түзету шараларын қабылдай отырып тексеру 4. Вагон-цистерналарды, автоцистерналар мен ағызу жеңдерін мұнай және мұнай өнімдерінің қалдықтарынан тазарту 5. Құйылатын және ағызылатын өнім бойынша есептік құжаттаманы құру 6. Құю шлангтарын вагон-цистерналардың люктеріне жинау 7. Ағызу-құю коллекторының толтырылуын бақылау 8. Құятын көтергіштерге цистерналардың және төменгі ағызу құрылғыларының берілуін, люктің мойнында және төменгі клапанында бекіту жабдығының болуын бақылау 9. Ағызу және құйылатын өнімдердің түсуін (вагон-цистерналардың өнімдерді құюға жарамдылығы актісі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, тежегіш тіректерін мен вагондарды бекітуге арналған құрылғыларды нөмірлік есепке алу, ағызу-құю эстакадалары бойынша хронометраж жөніндегі журналдарды жүргізу) есепке алу 10. Өнімдерді ағызу және құю (өнімдерді ағызу немесе құю құрылғыларын дұрыс қосу, тежегіш тіректерді орнату, вагон-цистерналарға жерлендіруін қосу, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі талаптарды сақтау және өзгелер) бойынша жұмыстардың қауіпсіз жүргізілуін бақылау 11. Өнімді құю аяқталғаннан кейін су төгетін құрылғының қақпағын бекіту Білімдер: Разряд 5: 1. Мұнай және мұнай өнімдерінің негізгі физика-химиялық қасиеттері 2. Зиянды және улы өнімдерді пайдалану ережесі 3. Сұйық өнімдердің қасиеттері, қабылдау, беру және ағызу ережелері

		4. Мұнай және мұнай өнімдерін ағызу (күю) кезіндегі жұмыстарды орындау тәртібі 5. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдау жөніндегі нормативтік құжаттар 6. Мұнай және мұнай өнімдерін есепке алу операциялары кезіндегі өлшеу тәртібі мен әдістер 7. Өнімдерді өлшеп, этикеткаларды жапсыра отырып, темір жол цистерналарына, резервуарларға, бактарға, контейнерлерге, бөшкелерге және өзге де ыдыстарға күю-ағызу жөніндегі операциялар 8. Толтырылған ыдысты тығындау (сәулелендіру), домалату, апару, резервуарларды, бактарды, цистерналарды, контейнерлерді, бөшкелерді пломбалау тәртібі
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейінділік Жақсы жады Орындаушылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Ағызу-күю эстакадаларының механигі

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

18. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі;

Орындаушы: Арапова Эльмира Ермековна;

E-mail: e.arapova@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 69 70.

19. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасының Энергетика Министрлігі;

Жоба жетекшісі: Арапова Эльмира Ермековна;

E-mail: e.arapova@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 69 70;

Орындаушылар: Кенжалиев Асылхан Айтбайұлы;

E-mail: kenzhaliev-a@kaztransoil.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 255 52 45.

20. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 2024 жылғы 22 қарашадағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының №8 Хаттамасы.

21. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 25 қарашадағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

22. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы.

23. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2024 ж.

24. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2027 ж.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына
3-қосымша

"Мұнайды жолдық ысыту" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

"Мұнайды жолдық ысыту" кәсіптік стандарты "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес әзірленді және мұнай өндіру және тасымалдау саласында қолданылады. КС сәйкес мамандар оңтайлы температураны ұстап тұру және тасымалдау кезінде майдың қатып қалуын болдырмау үшін құбырлардағы май жылыту жүйелерін жобалау, орнату, пайдалану және техникалық қызмет көрсетумен айналысады. Осы КС-пен байланысты экономикалық қызметке технологияларды әзірлеу және енгізу, сондай-ақ мұнай тасымалдау қауіпсіздігі мен тиімділігін қамтамасыз ету кіреді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

2) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

3) жөндеу – магистральдық құбырдың және (немесе) оның объектілерінің желілік бөлігінің толық немесе ішінара пайдалану ресурсының жарамдылығын немесе жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар (операциялар) кешені;

4) кәсіптік стандарт – ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білім беруді, біліктілік пен құзыреттілік деңгейін, кәсіптік қызметтің нақты

саласындағы еңбек мазмұнын, сапасы мен жағдайларын ескере отырып, білімге, іскерлікке, дағдыларға, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

5) машық – кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

6) мұнайды айдау – мұнайды сорғы қондырғыларының көмегімен мұнай құбыры арқылы тасымалдау процесі;

7) мұнайды жылыту пеші – мұнай мен мұнай эмульсияларын кәсіпшілікке дайындау және тасымалдау кезінде қыздыруға арналған құрылғы;

8) салалық біліктілік шеңбері – орындалатын жұмыстардың күрделілігіне және салада пайдаланылатын білімдердің, іскерліктер мен құзыреттердің сипатына қарай Қазақстан Республикасының Ұлттық сабақ сыныптауышы, ұлттық біліктілік шеңбері негізінде әзірленеді және деңгейлер бойынша маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды жіктейтін құжат;

9) техникалық қызмет көрсету – магистральдық мұнай құбыры объектілерінің техникалық жай-күйін бақылау, тазалау, майлау, реттеу және жұмысқа қабілеттілігін және жарамдылығын қолдау бойынша басқа да операциялар.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

1) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

2) КС – кәсіби стандарт;

3) СБШ – салалық біліктілік шеңбері.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың төлқұжаты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Мұнайды жолдық ысыту.

5. Кәсіптік стандарттың коды: Н49500095.

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Н Көлік және қоймалау;

49 Құрлық және құбырмен жүретін көліктің қызметі;

49.5 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50.0 Құбыр көлігінің қызметі.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: "Мұнайды жолдық ысыту" кәсіптік стандарты құбыржол көлігімен тасымалдау үшін мұнайды жылыту процестерін ұйымдастыру және жүргізу процесстерін қамтиды.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) мұнайды жылыту пештерінің инженер-технологі - 6 СБШ-нің деңгейі;

2) газ жабдығын пайдалану және қызмет көрсету жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;

- 4) жылыту, салқындату және вентиляция жүйелері жөніндегі инженер-механик - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 5) газ шаруашылығы, жылыту пештері мен қазандықтардың аға шебері - 5 СБШ-нің деңгейі;
- 6) газ шаруашылығы, жылыту пеші және қазандық мастері - 5 СБШ-нің деңгейі;
- 7) мұнай мен газды дайындау және тасымалдау жөніндегі техник - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 9) мұнай ысыту пештерінің операторы - 3 СБШ-нің деңгейі;
- 10) 2.1. отқа беріктеуші - 2 СБШ-нің деңгейі;
- 11) мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 12) технологиялық қондырғылардың операторы - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 13) 2.2. отқа беріктеуші - 2 СБШ-нің деңгейі;
- 14) 2.3. отқа беріктеуші - 2 СБШ-нің деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. "Мұнайды жылыту пештерінің инженер-технологі" кәсібінің карточкасы			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	2147-4-015		
Кәсіптің атауы:	Мұнайды жылыту пештерінің инженер-технологі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА байланысы жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды тасымалдау кезінде мұнайды жылыту процесін технологиялық сүйемелдеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
		1. Мұнайды жылыту процесін технологиялық сүйемелдеу	

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	2. Мұнай қыздыру технологиялық пештерінің пайдаланылуын бақылау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Мұнайды жылыту процесін технологиялық сүйемелдеу	Дағды 1: Мұнайды жылыту технологиясының сақталуын қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Жылыту процесінде мұнайдың кіру және шығу бақылауын жүзеге асыру; 2. Мұнай балансы туралы есеп айырысулар жүргізу; 3. Мұнай шығынын азайту жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және енгізу. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы; 2. Ұйымның кәсіби қызмет саласындағы нормативтік- техникалық, әдістемелік және ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттары; 3. Мұнайды жылыту технологиясын ұйымдастыру, процесі және ерекшеліктері; 4. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнайды жылыту объектілері жұмысының тиімділігін арттыру жолдарын анықтау	Машықтар: 1. Ағымдағы мұнай жылыту процестерін талдау және жетілдіру; 2. Мұнайды жылыту объектілерінің технологиялық жабдықтары жұмысының тиімділігін арттыру жөніндегі жоспарларды әзірлеу және енгізу; 3. Қызметкерлерге жұмыстың қауіпсіз әдістері мен тәсілдерін үйрету; 4. Мұнайды жылыту технологиясын жетілдіру бойынша озық тәжірибені әзірлеу және енгізу; 5. Мұнайды жылыту технологиясын жетілдіру бойынша озық тәжірибені енгізуді ұйымдастыру. Білімдер: 1. Мұнай-газ кешені объектілерін жобалау, салу, пайдалану және жөндеу жөніндегі Қазақстан Республикасының заңнамалық және нормативтік құқықтық актілері; 2. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері; 3. Мұнайды жылыту технологиясын жетілдіру бойынша ұйымның озық тәжірибесі; 4. Ұйымның даму перспективалары, технологиялық процестерді жобалауда еңбекті ұйымдастырудың негізгі талаптары.

	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Мұнай қыздыру технологиялық пештерінің пайдаланылуын бақылау	Дағды 1: Технологиялық пештерді қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Технологиялық жабдықтың параметрлерін бағалау, мұнай құбыры жұмысының оңтайлы температуралық режимін жасау үшін мұнайды жылыту пештері жұмысының технологиялық картасының сақталуын бақылау; 2. Технологиялық пештер бойынша алдын алу жұмыстарын жүргізу; 3. Авариялардың және жабдықтың істен шығуының себептерін тексеру; 4. Жабдықтың істен шығу себептерін талдау; 5. Мұнайды, газ шаруашылығын жылыту пункттерінің қауіпсіз пайдаланылуын және жарамды техникалық жай-күйін қамтамасыз ету; 6. Техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу, авариялық жаттығулар кестесін әзірлеу; объектілерді күрделі жөндеу, құрылыс жұмыстарын жүргізуге дайындау кезінде ақаулы ведомостарды, техникалық шарттарды дайындауға қатысу; 7. Мұнай, газ шаруашылығын жылыту пункттерін диагностикалау және өзге де тексерулер бойынша жұмыстардың жүргізілуіне бақылауды жүзеге асыру .
		Білімдер: 1. Мұнай қыздыру пештерінің технологиялық режимдері мен техникалық пайдалану қағидалары, жылыту пештерін пайдалану жөніндегі нұсқаулық; 2. Қолданыстағы стандарттар, техникалық шарттар, технологиялық карталар және мұнайды жылыту процесінің технологиялық регламенті; 3. Аварияларды жою (оқшаулау) жоспары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Өндіріс технологиясын жетілдіру бойынша іс-шаралар өткізу	Машықтар: 1. Мұнайды дайындау және жылыту өндірісінің технологиясын жетілдіру бойынша келіп түскен рационализаторлық ұсыныстарды талдау; 2. Материалдардың шығынын қысқартуға, еңбек сыйымдылығын азайтуға, еңбек өнімділігін арттыруға бағытталған өндірістің тиімділігін арттыру жөніндегі іс- шаралар жоспарын әзірлеу және енгізу. Білімдер: 1. Зерттеулер мен әзірлемелердің экономикалық тиімділігін анықтау әдістері; 2. Экономика негіздері; 3. Мұнайды қыздырудың технологиялық процестері ;

		4. Өндіріс тиімділігін арттыру әдістері мен құралдары; 5. Патенттік зерттеулер жүргізудің тәртібі мен әдістері; өнертабыс негіздері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Аналитикалық ойлау; Компьютерлік сауаттылық; Көшбасшылық қасиеттер; Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу; Міндеттерді орындаудағы дәлдік; Дербестік; Тез шешім қабылдай білу; Өз жұмысы үшін және команда жұмысы үшін жауапкершілік; Кәсіптік біліктілігі мен икемділігін өз бетінше дамыту қабілеті.		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Газ жабдықтарын пайдалану және қызмет көрсету жөніндегі инженер	
10. "Газ жабдығын пайдалану және қызмет көрсету жөніндегі инженер" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	2147-3		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Газ жабдығын пайдалану және қызмет көрсету жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы бұйрығымен бекітілген Мұнай-газ өндіру саласы ұйымдарының басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары № 217. § 10. Газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер		
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі:	Мамандық: Газбен қамтамасыз ету жабдықтары мен	Біліктілік: -

Кәсіптік білім деңгейі:	ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	жүйелерін құрастыру және пайдалану	
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санаттағы газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және II санаттағы газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; II санатты газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және санаты жоқ газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл; санаты жоқ газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жұмыс өтіліне қойылатын талаптарсыз жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіптік (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім және I санатты техник лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ жабдығының үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ жабдығының тұрақты және тиімді жұмыс режимін қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру. 2. Газ жабдығын тиісті пайдалануды, жөндеуді және қызмет көрсетуді ұйымдастыру.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Өндіруші зауыттар орнатқан газ жабдығының тұрақты және тиімді жұмыс режимін қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Жабдықтардың, қондырғылардың, құрылыстардың жұмыс көрсеткіштерін талдау, олардың жұмыс режимін оңтайландыру мүмкіндіктерін іздеу; 2. Персоналдың технологиялық құжаттаманы уақтылы жүргізуін қамтамасыз ету; 3. Схемаларға, сызбаларға, пайдалану нұсқаулықтарына қажетті өзгерістер, толықтырулар енгізу; 4. Пайдалану үшін қажетті отын-энергетикалық ресурстардың, жағармайлардың, майлардың және басқа да материалдардың шығындарын есепке алуды және үлестік нормаларын сақтауды ұйымдастыру және оларды төмендету бойынша іс-шараларды енгізу;	

Еңбек функциясы 1: Газ жабдығының тұрақты және тиімді жұмыс режимін қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру		5. Аспапқа, арнайы киімге және басқа материалдарға өтінім жасау; 6. Жөндеу кестелерін жасауға, апаттардың, жабдықтың істен шығуының себептерін талдауға қатысу, олардың алдын алу. Білімдер: 1. "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" 2010 жылғы 24 маусымдағы, "Газ және газбен жабдықтау туралы" 2012 жылғы 9 қаңтардағы, "Азаматтық қорғау туралы" 2014 жылғы 11 сәуірдегі Қазақстан Республикасының заңдары; 2. Газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану бойынша Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері, әдістемелік және басшылыққа алынатын басқа да материалдар; 3. От және газ қауіпті жұмыстарды орындау ережелері; 4. Мұнай мен газдың физикалық-химиялық қасиеттері; 5. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері; 6. Еңбек заңнамасының негіздері; 7. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау қағидалары, ішкі еңбек тәртібінің қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Пайдалану, техникалық қызмет көрсету ережелерін сақтауды қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Кешенді регламенттелген қызмет көрсету жүйесін енгізу; 2. Жұмысшыларға нұсқама беру және жұмыс жүргізудің қауіпсіз әдістеріне оқыту; 3. Персоналдың газ жабдығын, механизмдерін пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды сақтауын қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Магистральдық газ құбырларын пайдалану кезіндегі техникалық пайдалану және қауіпсіздік ережелері, өндірістік қуаттар, пайдалану сипаттамалары; 2. Газ жабдығының нұсқаулықтары мен құрылымы, технологиялық схемалар мен жүйелер, қысыммен жұмыс істейтін ыдыстардың құрылымы мен қауіпсіз жұмысы, метанолмен жұмыс істеу жөніндегі нұсқаулықтар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1:	Машықтар: 1. Өндіруші зауыттар орнатқан газ жабдығының тұрақты және тиімді жұмыс режимін қамтамасыз

Еңбек функциясы 2: Газ жабдығын тиісті пайдалануды, жөндеуді және қызмет көрсетуді ұйымдастыру	Газ жабдығын тиісінше пайдалануды ұйымдастыру	етуді, пайдалану, техникалық қызмет көрсету ережелерін сақтауды ұйымдастыру; 2. Жабдықтар, қондырғылар, құрылыстар жұмысының пайдалану көрсеткіштерін талдау және қорыту, олардың жұмыс режимін оңтайландыру мүмкіндіктерін іздеу.
		Білімдер: 1. Газ жабдығын пайдалану ережелері (оның ішінде өндіруші зауыттардан); 2. Газ жабдығымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік нормалары; 3. Газ жабдығын тексеру тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жабдықты жөндеуге тиісінше беруді ұйымдастыру, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру	Машықтар: 1. Газ жабдығын жөндеуден кейін жұмысқа дайындауды, құрылғылар мен тораптарды техникалық байқаудан өткізуді ұйымдастыру; 2. Газ жабдығы элементтерінің параметрлері мен сенімділігін бақылау; 3. Ақауларды уақтылы анықтау мақсатында тестілік тексеру жүргізуді ұйымдастыру; 4. Газ жабдығын сынауды және өнеркәсіптік пайдалануға қабылдауды ұйымдастыру. Білімдер: 1. Жабдықты қабылдау және пайдаланудан шығару тәртібі; 2. Жабдықты жөндеуге тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау ережесі; 3. Жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері; 4. Жабдықтың техникалық күйіне тексеру жүргізу әдістері; 5. Жабдықты сақтауға қою ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Жабдыққа, құбырларға, қондырғыларға, жүйелерге, құрылыстарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және диагностикалық тексерудің кезектілігін анықтау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру; 2. Бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарының қызмет бағыты бойынша тиісінше пайдаланылуын бақылау; 3. Газ жабдығын монтаждау (бөлшектеу) процесін ұйымдастыру; 4. От, газ қауіпті және басқа да жоғары қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру;

	Дағды 3: Газ жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу	5. Пайдалану міндеттерін орындаудың басымдығын айқындау. Білімдер: 1. Газ жабдығының техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, типтік ақаулары мен ақаулықтары, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері; 2. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы; 3. Учаскеге бекітілген жабдыққа техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы; 4. Учаскеге бекітілген жабдық ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері; 5. Учаскенің технологиялық схемасы; 6. Өрт, газ қауіпті және басқа да аса қауіпті жұмыстарды жүргізу ережелері; 7. Телемеханика негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Аналитикалық ойлау; Компьютерлік сауаттылық; Көшбасшылық қасиеттер; Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу; Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік; Дербестік; Тез шешім қабылдай білу; Өз жұмысы мен команданың жұмысы үшін жауапкершілік.	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Мұнай жылыту пештерінің инженер-технологы
11. "Жылыту, салқындату және вентиляция жүйелері жөніндегі инженер-механик" кәсіптің карточкасы:		
Топтың коды:	2144-2	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Жылыту, салқындату және вентиляция жүйелері жөніндегі инженер-механик	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА байланысы жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2144-2-007 - Вентиляция жүйелерін және санитариялық-техникалық жабдықтарды пайдалану жөніндегі инженер; 2144-2-008 - Кондиционер жүйесінің инженері; 2144-2-009 - Жабдық жөніндегі инженер-механик.		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жылумен, газбен, сумен және кәрізбен жабдықтау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Бекітілген кестеге сәйкес мұнай жылыту пештеріне, қазандықтарға, жылу желілеріне, газ құбырларына, жылу және сумен жабдықтау жүйелеріне, тұрмыстық кәрізге және қосалқы объектілерге, қондырғыларға, жабдықтарға техникалық қызмет көрсетуді және ағымдағы жөндеуді уактылы сапалы орындауды қамтамасыз ету.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Жылу-газбен-сумен жабдықтау және кәріз бойынша үздіксіз жұмысты қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Қолданыстағы нормаларды, стандарттар мен пайдалану және қауіпсіздік техникасы, еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі және экология жөніндегі нұсқаулықтарды сақтай отырып, қазандық жабдығының, жылу желісінің, газ құбырларының, жылу және сумен жабдықтау жүйесінің, өнеркәсіптік және тұрмыстық кәріздің, қосалқы объектілердің, қондырғылардың, оларға арналған жабдықтардың жарамды техникалық жай-күйін қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру және жүзеге асыру; 2. Объектілерді жылу энергиясымен үздіксіз жабдықтауды жүзеге асыру, отынның, жылу энергиясының және үнемдеу режимінің ұтымды пайдаланылуын бақылау; 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінде есепке алынуға жатпайтын бу және су жылыту қазандықтарын тіркеуді жүзеге асыру, куәландыруды уактылы жүргізу. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы	

Еңбек функциясы 1: Бекітілген кестеге сәйкес мұнай жылыту пештеріне, қазандықтарға, жылу желілеріне, газ құбырларына, жылу және сумен жабдықтау жүйелеріне, тұрмыстық кәрізге және қосалқы объектілерге, қондырғыларға, жабдықтарға техникалық қызмет көрсетуді және ағымдағы жөндеуді уақтылы сапалы орындауды қамтамасыз ету;		уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінде есепке алынуға жататын бу және су жылыту қазандықтарын қуәландыруға қатысу; 4. Жылу энергетикалық қондырғылардың жай-күйін бағалау үшін оларды техникалық диагностикалау жөніндегі жұмыстарды бақылауды жүзеге асыру. Жылу энергетикалық қондырғыларды техникалық диагностикалау нәтижесінде анықталған ақауларды жою жөніндегі жұмыстарды бақылауды ұйымдастыру және жүзеге асыру; 5. Жаңа жабдықтарды қабылдауға және орнатуға қатысу, жұмысшыларды өндірістік оқыту, тиімділігі төмен жабдықтарды жаңғырту және жоғары өнімділікке ауыстыру бойынша жұмыс орындарын аттестаттау және ұтымды ету бойынша жұмыстар жүргізу; 6. Жөндеу жұмыстарын жүргізуге, жылу-техникалық жабдықтардың, жылу-газбен жабдықтау және кәріз жүйелерінің сапасы мен тапсырылуын бақылауға қатысу; 7. Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік-құқықтық актілерінің және жұмыс берушінің еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік, қоршаған ортаны қорғау, жол қозғалысы қауіпсіздігі, өрт қауіпсіздігі, санитария және гигиена жөніндегі актілерінің талаптарын сақтай отырып жұмыстарды ұйымдастыру. Білімдер: 1. Жылумен, газбен жабдықтауға және кәрізге қатысты Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар; 2. Пән шегіндегі инженерлік-техникалық талаптар; 3. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 2:		Машықтар: 1. Мұнай жылыту пештерін, қазандықтарды, жылу желілерін, газ құбырларын, жылу алмастырғыштарды, жылу және сумен жабдықтау жүйелерін, тұрмыстық кәріздерді және оларға қосалқы объектілерді, қондырғыларды, жабдықтарды жөндеу және пайдалану үшін қажетті материалдарға, жабдыққа техникалық құралдарға жылдық өтінім жасау; 2. Отын шығынын, жылу энергиясын өндіру мен беруді, ЖГСЖЖК жүйелері жұмысының техникалық-экономикалық көрсеткіштерін ай сайын есепке алу және талдау; 3. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны

	Жұмыстарды жоспарлау және ұйымдастыру	қорғау немесе электр қауіпсіздігі саласындағы ережелер мен нұсқаулықтарды бұзу қызметкерлердің денсаулығына немесе өміріне қауіп төндіруі мүмкін жағдайларда жұмысты тоқтата тұру.
		Білімдер: 1. Жылумен, сумен, газбен жабдықтауға және кәрізге қатысты құжаттаманы, стандарттарды және техникалық рәсімдерді басқару; 2. Еңбек заңнамасының, өнеркәсіптік еңбек және денсаулық сақтау қағидаларының негіздері; 3. Мұнай-газ кәсіпшілігі объектілерінде техникалық ақаулардың, апаттардың, шиеленістердің туындау шарттары, олардың алдын алу және жою тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік; Дербестік және жауапкершілік; Жүйелі ойлау; Күйзеліске тұрақтылық; Аналитикалық ойлау; Көшбасшылық; Еңбекті ұтымды ұйымдастыру; Теориялық және практикалық білімді қолдана отырып, кәсіби мәселелерді өз бетінше шешу.	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Айдау станциясының мұнай(газ) инженері
12. "Газ шаруашылығы, жылыту пештері мен қазандықтардың аға шебері" кәсіптің карточкасы:		
Топтың коды:	3118-4	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Газ шаруашылығы, жылыту пештері мен қазандықтардың аға шебері	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА байланысы жоқ	

Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Газбен қамтамасыз ету жабдықтары мен жүйелерін құрастыру және пайдалану	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	практикалық тәжірибе 1 жылдан кем емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3118-4-009 - Мұнайды қыздыру қазандық пешінің механигі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазандықтар мен мұнайды жылыту пештеріне қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды жоспарлау және ұйымдастыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қазандықтар мен жылыту пештерін пайдаланудың тиісті режимін сақтау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру; 2. Жабдықты жоспарлы-алдын алу жөндеу жұмыстарынан өткізу, аппараттарды, көтергіш механизмдер мен құбырларды технологиялық куәландыру, сақтандыру құрылғылары мен құрылғыларын тексеру жөніндегі жұмыстарды жоспарлау және басшылық ету; 3. Жылыту пештері мен қазандықтардың газ жабдығын, құбыр арматурасын пайдалану, тексеру және жөндеу кезінде ережелердің, нұсқаулықтардың және технологиялық талаптардың сақталуын бақылау.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Қазандықтар мен жылыту пештерінің дұрыс жұмыс істеуін ұйымдастыру	Машықтар: 1. Жабдықтардың жоспарлы-алдын алу тексерулерін ұйымдастыру; 2. Жабдықтың дұрыс жұмыс істеуін бақылау; 3. Ақаулардың себептерін уақтылы анықтау және оларды жою үшін шаралар қабылдау.	
		Білімдер:	

Еңбек функциясы 1: Қазандықтар мен жылыту пештерін пайдаланудың тиісті режимін сақтау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру		1. Қазандық жабдықтары мен механизмдерінің пайдалану деректері; 2. Мұнайды жылыту пештерінің құрылымы мен жұмыс істеу қағидаты; 3. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Газ жабдығына, жылыту пештері мен қазандықтарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Нормативтік-техникалық құжаттаманы түсіну, сызбаларды, схемаларды оқу; 2. Жабдықтың күйін және жабдықты, арматураны, құбырларды, сақтандыру құрылғыларын, коршауларды, жерге тұйықтауды пайдалану ережелерінің сақталуын бақылау; 3. Ведомстволық бағынысты жабдықтарды куәландыруға дайындау жөніндегі жұмысты ұйымдастыру; 4. Жабдықтың жоспарлы-алдын алу тексерулері бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және басшылық ету; 5. Жабдықтың дұрыс жұмыс істеуін бақылау; 6. Ақаулардың себебін уақтылы анықтау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және оларды жою бойынша шаралар қабылдау. Білімдер: 1. Мұнайды жылыту пештерінің құрылымы мен жұмыс істеу қағидаты; 2. Қазандық жабдықтары мен механизмдерінің пайдалану деректері; 3. Жұмыстарды жүргізу кезіндегі еңбекті қорғау талаптары; 4. Аспаптардың көрсеткіштеріне байланысты қазандықтың жұмыс режимін жүргізу ережесі; 5. Жұмыстарды жүргізу үшін пайдаланылатын жеке қорғану құралдарының түрлері мен қолдану қағидалары; 6. Жұмыстарды орындау кезіндегі қауіпті және зиянды өндірістік факторлар; 7. Жабдықты пайдалану кезіндегі ақаулардың түрлері, олардың пайда болу себептері және алдын алу және жою тәсілдері; 8. Жабдықты тексеруді ұйымдастырудың әдістері мен технологиясы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Газ жабдығына, жылыту пештері мен қазандықтарға	Машықтар: 1. Жүргізілген монтаждау және жөндеу жұмыстарының сапасын бақылау;

Еңбек функциясы 2: Жабдықты жоспарлы-алдын алу жөндеу жұмыстарынан өткізу, аппараттарды, көтергіш механизмдер мен құбырларды технологиялық куәландыру, сақтандыру құрылғылары мен құрылғыларын тексеру жөніндегі жұмыстарды жоспарлау және басшылық ету	техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	2. Анықталған және жойылған ақауларды талдау, бөлшектердің, механизмдер тораптарының және технологиялық жабдық корпустарының тозуы, техникалық ақаулары; 3. Технологиялық жабдықтың техникалық күйін бағалау үшін бақылау-өлшеу құралдарын пайдалану ; 4. Қондырғылардың технологиялық жабдықтарын жөндеу кестесін жасау; 5. Жабдыққа шағым-талап актілерін жасау үшін акпарат беру.
		Білімдер: 1. Жабдықты жоспарлы-алдын ала жөндеу жұмыстарынан өткізу жүйесі; 2. Объектінің жабдығы және оны техникалық пайдалану қағидалары; негізгі технологиялық және қосалқы жабдықтың берілген жұмыс қабілеттілігі; 3. Жұмыстарды орындауға арналған аспаптың, құрал-саймандардың және айлабұйымдардың түрлері, мақсаты, құрылысы және қолдану ережесі; 4. Нормативтік-техникалық құжаттама, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау нормалары; 5. Заманауи қызмет көрсету жүйелерін ұйымдастыру.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Газ жабдықтарын, жылыту пештері мен қазандықтарды жөндеу үшін материалдар мен қосалқы бөлшектердің қажеттіліктерін есептеу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Жабдықтарды, ғимараттар мен құрылыстарды жоспарлы жөндеу үшін материалдар мен қосалқы бөлшектердің қажеттіліктерін талдау; 2. Мұнай жылыту пештерінің және қазандықтардың қосалқы бөлшектері мен материалдарын есепке алуды ұйымдастыру және бақылау; 3. Жабдықтың және жауапты құбырлардың, мұнай жылыту пештерінің және қазандықтардың төлқұжатын толтыруды бақылау; 4. Жабдық бөлшектерінің тез тозуының себептерін талдау, жабдықтың қызмет ету мерзімін арттыратын іс-шараларды әзірлеу және жүзеге асыру. Білімдер: 1. Жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтар, ақаулар тізімдемелері және ерекшеліктер; 2. Өндірістің техникалық сипаттамалары және технологиясына қойылатын талаптар; 3. Материалдық-техникалық ресурстардың шығыс нормалары; 4. Объектінің өндірістік-шаруашылық қызметке қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік материалдар.

	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Жылыту пештері мен қазандықтардың газ жабдығын, құбыр арматурасын пайдалану, тексеру және жөндеу кезінде ережелердің, нұсқаулықтардың және технологиялық талаптардың сақталуын бақылау	Дағды 1: Жылыту пештері мен қазандықтардың газ жабдықтарын, құбырлардың арматурасын пайдалану және жөндеу құжаттамасын әзірлеу жұмыстарын ұйымдастыру	Машықтар: 1. Әдістемелік және нормативтік материалдарды, техникалық құжаттаманы әзірлеу жұмыстарын ұйымдастыру; 2. Техникалық талаптардың, стандарттардың және техникалық сипаттамалардың жобаларын әзірлеу жұмыстарын ұйымдастыру.
		Білімдер: 1. Техникалық құрылғылардың техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, типтік ақаулары мен ақаулықтары, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері; 2. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы, жабдықты жөндеуге тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау ережесі, жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Газ жабдығының, жылыту пештері мен қазандықтардың дұрыс пайдаланылуын бақылау	Машықтар: 1. Жабдықты, арматураны, құбырларды технологиялық пайдалану ережелерінің жол берілген бұзушылықтарын бақылау және талдау; 2. Жұмыс орындарындағы тәуекелдерді бағалау. Білімдер: 1. Жабдыққа қойылатын техникалық талаптар; 2. Қондырғылардың технологиялық регламенті, авариялық жағдайларды оқшаулау жоспарлары, қондырғыдағы технологиялық жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі өндірістік нұсқаулықтардың талаптары.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
	Дәлдік; Техникалық сауаттылық; Ұқыптылық; Орындаушылық; Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу; Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік; Әдеттегі күнделікті міндеттерді шешудегі дербестік; Жағдайды көре және бағалай білу және оны сындарлы түрде шешу; Өз жұмысы мен команданың жұмысы үшін жауапкершілік; Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетімен дамыта білу.	
	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану";	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Мұнай жылыту пештерінің инженер-технологы	
13. "Газ шаруашылығы, жылыту пеші және қазандық мастері" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	3118-4		
Қызмет атауының коды:	3118-4-003		
Кәсіптің атауы:	Газ шаруашылығы, жылыту пеші және қазандық мастері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА байланысы жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (колданбалы бакалавриат)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Газбен қамтамасыз ету жабдықтары мен жүйелерін құрастыру және пайдалану	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	1 жылдан кем емес практикалық тәжірибе		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3118-4-009 - Мұнайды қыздыру қазандық пешінің механигі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай жылыту қазандықтары мен пештеріне қызмет көрсету		

Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жабдықты жоспарлы- алдын ала жөндеуді қамтамасыз ету, аппараттарды, көтергіш механизмдер мен құбырларды технологиялық куәландыру, сақтандырғыш құрылғылар мен құрылғыларды тексеру; 2. Жылыту пештері мен қазандықтардың газ жабдықтарын, құбыр арматураларын пайдалану, тексеру және жөндеу кезінде ережелердің, нұсқаулықтар мен технологиялық шарттардың сақталуын қамтамасыз ету.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Газ жабдықтарына, жылыту пештеріне және қазандықтарға техникалық қызмет көрсету	Машықтар: 1. Нормативтік-техникалық құжаттамаларды түсіну, сызбаларды, сызбаларды оқу; 2. Жабдықтың жай-күйін және жабдықты, арматураны, құбырларды, сақтандырғыш құрылғыларды, коршауларды, жерге тұйықтауды пайдалану ережелерінің сақталуын тексеру; 3. Отын және мұнай беру желілеріндегі арматураның, жыланшалардың, құбыр торларының, аспалар мен тіректердің, құрылыс онструкцияларының, Іргетастардың және т. б. жай-күйін бағалау.; 4. Ведомстволық бағынысты жабдықтарды куәландыруға дайындау жөніндегі жұмысты ұйымдастыру; 5. Жабдыққа жоспарлы-алдын ала тексеру жүргізу; 6. Жабдықтың дұрыс пайдаланылуын бақылауды жүзеге асыру; 7. Ақаулықтардың себептерін уақтылы анықтау және оларды жою шараларын қабылдау.
		Білімдер: 1. Мұнайды жылыту пештерінің құрылысы мен жұмыс істеу принципі; 2. Қазандық жабдықтары мен механизмдердің пайдалану деректері; 3. Жұмыс жүргізу кезіндегі еңбекті қорғау талаптары; 4. Аспаптардың көрсеткіштеріне қарай қазандықтың жұмыс режимін жүргізу ережесі; 5. Жұмыс жүргізу үшін пайдаланылатын жеке қорғану құралдарының түрлері мен оларды қолдану қағидалары; 6. Жұмыстарды орындау кезіндегі қауіпті және зиянды өндірістік факторлар; 7. Жабдықты пайдалану кезіндегі ақаулықтардың түрлері, олардың пайда болу себептері және алдын алу және жою тәсілдері; 8. Жабдықты тексеруді ұйымдастыру әдістері және жүргізу технологиясы;

Енбек функциясы 1: Жабдықты жоспарлы-алдын ала жөндеуді қамтамасыз ету, аппараттарды, көтергіш механизмдер мен құбырларды технологиялық куәландыру, сақтандырғыш құрылғылар мен құрылғыларды тексеру		9. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Газ жабдығын, жылыту пештері мен қазандықтарды жөндеу жүргізуге арналған материалдар мен қосалқы бөлшектердің қажеттілігін есептеу	Машықтар: 1. Жабдықтарды, ғимараттар мен құрылыстарды жоспарлы жөндеу жүргізу үшін материалдар мен қосалқы бөлшектердің қажеттілігін есептеу; 2. Мұнай жылыту пештері мен қазандықтардың қосалқы бөлшектері мен материалдарының есебін жүргізу; 3. Мұнай жылыту пештері мен қазандықтардың жабдықтары мен жауапты құбырларының төлқұжаттарын толтыру; 4. Жабдық бөлшектерінің тез тозуының себептерін белгілеу, жабдықтың қызмет ету мерзімін арттыратын іс-шараларды әзірлеу және жүзеге асыру. Білімдер: 1. Жабдықты пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтар, ақаулар мен ерекшеліктер ведомостары; 2. Техникалық сипаттамалар және өндіріс технологиясына қойылатын талаптар; 3. Материалдық-техникалық ресурстар шығынының нормалары; 4. Объектінің өндірістік- шаруашылық қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік материалдар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Технологиялық газ жабдығын, жылыту пештері мен қазандықтарды жөндеу	Машықтар: 1. Жүргізілген монтаждау және жөндеу жұмыстарының сапасын анықтау; 2. Жүргізілген жөндеу, куәландыру және сынау туралы жазбалар жүргізу; 3. Технологиялық жабдық бөлшектерінің, механизмдер тораптарының және корпустарының ақауларын, тозуын, техникалық ақауларын анықтау және жою; 4. Технологиялық жабдықтың техникалық жағдайын бағалау үшін бақылау-өлшеу аспаптарын пайдалану; 5. Қондырғылардың технологиялық жабдықтарын жөндеу кестесін құру; 6. Жабдыққа рекламация актілерін жасау үшін ақпарат беру. Білімдер: 1. Жабдықты жоспарлы-алдын ала жөндеу жүйесі;

		2. Объектінің жабдығы және оны техникалық пайдалану ережесі; негізгі технологиялық және косалқы жабдықтың берілген жұмыс қабілеттілігі; 3. Жұмыстарды орындауға арналған құралдардың, аспаптар мен айлабұйымдардың түрлері, мақсаты, құрылысы және қолдану ережесі; 4. Нормативтік-техникалық құжаттама, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау нормалары; 5. Заманауи қызмет көрсету жүйелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Жылыту пештері мен қазандықтардың газ жабдықтарын, құбыр арматураларын пайдалану және жөндеу құжаттамасын әзірлеу	Дағды 1: Жылыту пештері мен қазандықтардың газ жабдықтарын, құбыр арматураларын пайдалану және жөндеу құжаттамасын әзірлеу	Машықтар: 1. Әдістемелік және нормативтік материалдарды, техникалық құжаттаманы әзірлеу; 2. Техникалық шарттардың, стандарттардың және техникалық сипаттамалардың жобаларын әзірлеу.
		Білімдер: 1. Техникалық сипаттамалар, конструктивтік ерекшеліктер, типтік ақаулар мен сынықтар, мақсаты, жұмыс режимі және техникалық құрылғыларды пайдалану ережесі; 2. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы, жабдықты жөндеуге тапсыру ережесі және жөндеуден кейін қабылдау, жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Газ жабдығын, жылыту пештері мен қазандықтарды пайдаланудың дұрыстығын бақылау	Машықтар: 1. Жабдықты, арматураны, құбырларды технологиялық пайдалану ережелерінің жол берілген бұзушылықтарын ескеру және талдау; 2. Қауіпті анықтау және жұмыс орындарындағы тәуекелдерді бағалау; 3. Жабдықты іске қосу және жабдықты пайдаланудан шығару дағдысына ие болу.
		Білімдер: 1. Жабдыққа қойылатын техникалық талаптар; 2. Қондырғылардың технологиялық регламенті, авариялық жағдайларды оқшаулау жоспарлары, қондырғыда технологиялық жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету бойынша өндірістік нұсқаулықтардың талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дәлдік; Техникалық сауаттылық; Ұқыптылық; Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу;	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Міндеттерді орындаудағы дәлдік; Күнделікті типтік міндеттерді шешуде дербестік; Жағдайды көре және бағалай білу және оны конструктивті түрде шеше білу; Кәсіптік біліктілігі мен икемділігін өз бетінше дамыту қабілет.		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Мұнайды жылыту пештерінің инженер-технологі	
14. "Мұнай мен газды дайындау және тасымалдау жөніндегі техник" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	3118-4		
Қызмет атауының коды:	3118-4-011		
Кәсіптің атауы:	Мұнай мен газды дайындау және тасымалдау жөніндегі техник		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА байланысы жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қажет емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3118-4-012 - Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі техник		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Тасымалдауға дайындық процесінде мұнай талдауын іріктеуді қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Химиялық талдау жүргізу үшін резервуарлық парктерден мұнай сынамаларын алуды қамтамасыз ету; 2. Тауарлық және технологиялық резервуарлық парктердің жұмысы туралы жиынтық жедел есептілікті дайындау.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Химиялық талдау жүргізу үшін резервуарлық парктерден мұнай сынамаларын алуды қамтамасыз ету	Дағды 1: Дайын өнімді қайта айдау, қабылдау және тапсыру жөніндегі операцияларға құжаттаманы тексеру	Машықтар: 1. Өнімді қабылдау және тапсыру бойынша ілеспе құжаттарды жүргізу; 2. Пайдалану құжаттамаларымен жұмыс істеу; 3. Жұмыста анықтамалық және арнайы әдебиеттерді пайдалану; 4. Нормативтік-техникалық құжаттаманы пайдалану ; 5. Дайын өнімді айдауға, қабылдауға және беруге арналған құжаттаманы тексереді.
		Білімдер: 1. Көмірсутектерді есепке алу әдістері; 2. Мұнай мен газды дайындау және тасымалдау технологиясы және ұйымдастыру; 3. Мұнай мен газды дайындау жөніндегі қондырғыларды техникалық пайдаланудың технологиялық режимдері мен қағидалары; 4. Дайын өнімге қойылатын техникалық талаптар; 5. Технологиялық жабдықты пайдалану ережесі; 6. Арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарда қолданылатын терминология; 7. Мұнай сынамаларын іріктеу технологиясы; 8. Іс жүргізу негіздері; 9. Бағдарламалық жасақтаманы пайдаланатын пайдаланушы деңгейіндегі дербес компьютерде жұмыс істеу ережелері; 10. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары; 11. Мұнай және газ өндіруге, бұрғылауға қатысты Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін, әдістемелік материалдар мен нұсқаулықтарды.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Машықтар: 1. Өлшеу, сынама алу құралдарын қолдану; 2. Арнайы бағдарламалық қамтамасыз етумен жұмыс істеу;	

	Дағды 2: Мұнай мен су фазаларының бөлінуін өлшеу, тауарлық технологиялық резервуарлардан, тасымалданатын автоцистерналардан техникалық талаптар мен шарттарды ескере отырып сынама алу уақтылығын тексеру	3. Бақылау-өлшеу аспаптарымен жұмыс істеу; 4. Резервуарлық парктерден алынған мұнайдың, мұнай эмульсиясының талдамаларын іріктеуді қамтамасыз етеді; 5. Техникалық талаптар мен жағдайларды ескере отырып, мұнай мен су фазаларының бөлімін өлшеу, технологиялық резервуарлардан, әкелінетін автоцистерналардан алынған сынамаларды іріктеу уақтылығын тексереді; 6. Мұнай және газ дайындау және тасымалдау, мұнай және газ дайындау мен тасымалдаудың технологиялық объектілерінің жұмысының тиімділігін арттыру жолы жөніндегі перспективалық , ағымдағы және жедел тапсырмалар әзірлеуге қатысады; 7. Күзгі-қысқы маусымға ұйымды дайындау жөніндегі іс-шаралар әзірлеуге қатысады. Білімдер: 1. Мұнай мен газды жинау, дайындау және тасымалдау тәсілдері; 2. Мұнай мен газдың физика- химиялық қасиеттері; 3. Коллектордағы және технологиялық қондырғылардағы сұйықтар мен газдың қасиеттері мен тәртібі, сондай-ақ мұнай мен газдың негізгі компоненттерінің қасиеттері; 4. Бақылау-өлшеу аспаптары, автоматика және жабдықты қорғау жүйелері жұмысының принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2:	Дағды 1: Жабдықты техникалық пайдалану бойынша акпарат жинау	Машықтар: 1. Мұнай мен газды дайындау және тасымалдау технологиясының бұзылуын анықтау; 2. Авариялардың және жабдықтың істен шығуының себептерін тексеру; 3. Қажетті материалдарды, статистикалық есептілік деректерін жинауды, өңдеуді және жинақтауды жүзеге асыру; 4. Жабдықтарды күрделі жөндеуге беру үшін қажетті материалдар мен жабдықтардың төлқұжаттарын жинау; 5. Цехтың технологиялық жабдығын қауіпсіз және техникалық дұрыс пайдалануды қамтамасыз етуге, мұнай және газ дайындау мен тасымалдау технологиясының сақталуын бақылауға қатысады. Білімдер: 1. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері; 2. Технологиялық жабдықты, бақылау-өлшеу аппаратурасын, құралды техникалық пайдалану және қызмет көрсету ережесі;

Тауарлық және технологиялық резервуарлық парктердің жұмысы туралы жиынтық жедел есептілікті дайындау		3. Өнімді тасымалдау кезінде техникалық ақаулықтардың, авариялардың және асқынулардың туындау себептері мен шарттары, олардың алдын алу және жою тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнай тасымалдау объектілерінде есептілікті жүргізу	Машықтар: 1. Материалдарды дайындау және тапсырылатын мұнайдың шығынын қысқарту және сапасын арттыру бойынша қосалқы есептерді орындау; 2. Мұнай мен газды дайындауға және айдауға арналған химиялық реагенттер, материалдар, отын, электр энергиясы шығынының есебін жүргізу; 3. Тауарлық және резервуарлық парктер жұмысы туралы жиынтық жедел есептілік дайындайды.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Энергия тұтынудың үнемді режимдерін іске асыруға қатысты нормативтік және әдістемелік материалдар; 2. Мұнай тасымалдау объектілерінде есепке алу мен есептілікті жүргізуге қатысты нормативтік және әдістемелік материалдар.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дәлдік; Техникалық сауаттылық; Ұқыптылық; Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу; Міндеттерді орындаудағы орындаушылық және дәлдік; Өз жұмысы мен команда жұмысы үшін жауапкершілік; Кәсіптік біліктілігі мен икемділігін өз бетінше дамыту қабілеті.	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Мұнай және газ дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер
15. "Мұнай ысыту пештерінің операторы" кәсіптің карточкасы:		
Топтың коды:	8112-2	
Қызмет атауының коды:	8112-2-004	
Кәсіптің атауы:	Мұнай ысыту пештерінің операторы	

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА байланысы жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қажет емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8187-1-011 - Технологиялық қондырғылардың операторы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды жылыту пештерінің технологиялық процесін қолдау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай ысыту пештерінің жұмысын қамтамасыз ету	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Мұнайды ысыту пештерін қарау	Машықтар: 1. Мұнайды ысыту пештерінің техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу; 2. Тексеру нәтижелері бойынша одан әрі іс-қимылдарды анықтау; 3. Сыртқы тексеру кезінде сорғы және компрессорлық агрегаттардың, ысыту пештерінің, жылу алмастырғыштардың, металл конструкциялардың қорғаныш жерге тұйықталуының, суды алдын ала ағызу қондырғыларының және автоматика құралдарының ақауларын анықтау; 4. Отын және мұнай беру желілеріндегі арматураның, жыланшалардың, құбыр торларының, аспалар мен тіректердің, құрылыс конструкцияларының, іргетастардың және т. б. техникалық жай-күйін бағалау; 5. Биіктік құрылыстарында жұмыстарды жүзеге асыру; 6. Өрт сөндіру жүйесін пайдалану дағдыларын меңгеру; 7. Тексеру актілерін құру.	
		Білімдер:	

Еңбек функциясы 1:
Мұнай ысыту пештерінің жұмысын қамтамасыз ету

1. Пештің техникалық сипаттамалары;
2. Мұнайды қыздырудың технологиялық режимдері;
3. Пештің жай-күйіне көзбен шолып бақылауды жүзеге асыру тәртібі;
4. Сорғы және компрессорлық агрегаттарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;
5. Зиянды заттардың шекті рұқсат етілген шоғырлануы, жарылыс қауіпті заттардың шекті рұқсат етілген шоғырлануы және олардың адамға әсер ету сипаты;
6. Ысыту пештерінің ақаулары;
7. Мұнай ысыту пештерінде мүмкін болатын аварияларды жою ережесі;
8. Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарды пайдалану ережесі;
9. Көбікгенератор станциясының, өрт су сорғыш станциясының жабдықтарына, өртке қарсы сумен жабдықтау жүйесіне қызмет көрсету ережесі;
10. От және газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізу жөніндегі нұсқаулық;
11. Биіктікте жұмыстарды қауіпсіз жүргізу жөніндегі нұсқаулық;
12. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.

Дағдыны тану мүмкіндігі :

Ұсынылмайды

Дағды 2:
Мұнайды ысыту пештерінің қауіпсіз жұмысын қамтамасыз етуді бақылау

Машықтар:

1. Сорғы және компрессорлық агрегаттардың, ысыту пештерінің, жылу алмастырғыштардың, бақылау-өлшеу аспаптарының, суды алдын ала түсіру қондырғыларының жұмыс қабілеттілігін көзбен және есту арқылы анықтау;
2. Құбырларды қысыммен сынауды жүргізу.

Білімдер:

1. Сорғы және компрессорлық агрегаттардың, ысыту пештерінің, жылу алмастырғыштардың, автоматика құралдарының, металл конструкциялардың жерге тұйықталуының, суды алдын ала ағызу қондырғыларының мақсаты, жіктелуі, құрылысы, жұмыс қағидаттары;
2. Нормативтік-технологиялық параметрлер, технологиялық қорғау, блоктау және сигнал беру қондырғыларының карталары, технологиялық жабдық жұмысының технологиялық режимдерінің карталары.

Дағдыны тану мүмкіндігі :

Ұсынылмайды

Машықтар:

1. Ысыту пештерінің жұмысқа қосу тәсілдерін меңгеру;

	Дағды 3: Технологиялық процестің параметрлерін реттеу	2. Ысыту пештерінің жұмысының технологиялық режиміне шығару тәсілдерін меңгеру; 3. Ысыту пештерінің жұмысын тоқтату процесін басқару; 4. Жөндеуден технологиялық жабдықты қабылдау; 5. Технологиялық жабдықтарды сынау дағдысын меңгеру. Білімдер: 1. Пештерді пайдалану жөніндегі нұсқаулық; 2. Мұнайды жылыту процесінің технологиялық картасы және технологиялық регламенті; 3. Үлгілік жөндеу жұмыстарының тізбесі мен көлемі .
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік; Күйзеліске тұрақтылық; Естуді жақсы қабылдау; Көру жадысы; Қойылған міндетке шоғырлану; Орындаушылық; Мәселелерді шеше білу (типтік мәселелер).	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Мұнай мен газды дайындау және тасымалдау жөніндегі техник
	5	Газ шаруашылығы, жылыту пеші және қазандық мастері
16. "2.1. Отқа беріктеуші" кәсіптің карточкасы:		
Топтың коды:	7124-1	
Қызмет атауының коды:	7124-1-004	
Кәсіптің атауы:	2.1. Отқа беріктеуші	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	2.1.	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары	3-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (3-шығарылым) бекіту туралы" 2019	

бойынша біліктілік деңгейі:	жылғы 30 шілдедегі № 388 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 1 тамызда № 19169 болып тіркелді. §241. Отқа төтеп беруші		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қажет емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай жылыту пештерінің беттерінің отқа төзімділігін (оттөзімділігін) қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Құбырлы мұнайды жылыту пештерінің бетін отқа төзімді құрамдармен жөндеу жөніндегі жұмыстарды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: Құбырлы мұнайды жылыту пештерінің бетін отқа төзімді құрамдармен жөндеу жөніндегі жұмыстарды орындау	Дағды 1: Отқа төзімді материалдарды дайындау және өңдеу	Машықтар: 2-разряд: 1. Құрылыс және қарапайым отқа төзімді ерітінділерді қолдан дайындау; 2. Отқа төзімді қалыпты, оқшаулағыш, сазды қарапайым кірпіш пен талшықты материалдар негізіндегі бұйымдарды сұрыптау; 3. Отқа төзімді ұнтақтарды елеу; 4. Әйнек қоспамен құмыралардың тосқауылдарын күйғаннан кейін сылау.	
		Білімдер: 2-разряд: 1. Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, жылумен газбен жабдықтауға және кәрізге қатысты әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар; 2. Пән шегіндегі инженерлік-техникалық талаптар; 3. Отқа төзімді заттардың негізгі түрлері; 4. Құрылыс және қарапайым отқа төзімді ерітінділерді қолмен дайындау тәсілдері; 5. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды	
		Машықтар: Разряд 2:	

	Дағды 2: Отқа төзімді материалдарды бөлшектеу, тазалау және төсеу	1. Қарапайым кірпіштен жасалған массивтер мен төсемдерді ажырату; 2. Отқа берік кірпішті балшық пен ерітіндіден тазалау; 3. Отқа беріктерді қатарға және табандықтарға қалап қатпарлау. Білімдер: 2-разряд: 1. Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, жылумен газбен жабдықтауға және кәрізге қатысты әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар; 2. Отқа төзімді заттарды сұрыптау ережелері; 3. Қарапайым кірпіштен қалауды бөлшектеу тәсілдері.		
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды		
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дәлдік; Техникалық сауаттылық; Ұқыптылық; Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу; Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік.			
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:		
	3	Мұнайды қыздыру пешінің операторы		
17. "Мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер" кәсіптің карточкасы:				
Топтың коды:	2147-4			
Қызмет атауының коды:	2147-4-005			
Кәсіптің атауы:	Мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер			
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6			
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:	
	-	-	-	

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер" кәсібі картасының сипаттамасы "Мұнайды дайындау және айдау" кәсіптік стандартында берілген		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1:	Машықтар:	
	-	-	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Білімдер:	
		-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
18. "Технологиялық қондырғылардың операторы" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	8187-1		
Қызмет атауының коды:	8187-1-011		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық қондырғылардың операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Технологиялық қондырғылардың операторы" кәсібі картасының сипаттамасы "Мұнай, газды және мұнай-газ химиясын өңдеу" кәсіптік стандартында берілген		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1:	Машықтар: -	
	-	Білімдер: -	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
19. "2.2. Отқа беріктеуші" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	7124-1		
Қызмет атауының коды:	7124-1-004		
Кәсіптің атауы:	2.2. Отқа беріктеуші		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	2.2.		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	3-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (3-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 шілдедегі № 388 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 1 тамызда № 19169 болып тіркелді. §242-243. Отқа төтеп беруші		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі кемінде 3 ай		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай жылыту пештерінің беттерінің отқа төзімділігін (оттөзімділігін) қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Құбырлы мұнайды жылыту пештерінің бетін отқа төзімді құрамдармен жөндеу жөніндегі жұмыстарды орындау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Еңбек функциясын іске асыру жөніндегі міндет	Машықтар: 3-разряд: 1. Қыштан жасалған әдеттегі, изоляциялық кірпіштер мен волокнисті тақталардан массивтер мен төсемдерді төсеу; 2. Половнякпен қуыс жерлерді толтыру және оларды қаландыру; 3. Құрылыс қыштарын ұнтақ тәрізді материалдармен, асбест картондармен және арқанмен оқшаулау; 4. Асбест арқанымен немесе минераловат плиталарымен экран түтікшелерінің (қазандықтар) төсемдерден өту орындарын оқшаулау; 5. Отқа төзімді ерітінділерді (арнайы емес) және ыстыққа төзімді бетондарды қолмен дайындау; 6. Отқа төзімді материалдарды дайындау (кесу, сындыру, тегістеу, конструктивті түрде кесу және пішіндеу); 7. Отқа төзімді фасонды бұйымдарды (арнайы маркалардан басқа) сұрыптап, штабельдерге жинақтау; 8. Отқа төзімді кірпіштен және фасонды бұйымдардан (арнайы маркалардан басқа) салынған қабырғаларды бұзу; 9. Футеровканы үзу; 10. Футеровкалық кірпішті сұрыптау және таңбалау.
		4-разряд: 3-разряд машықтарына қосымша: 1. Әдеттегі қыш кірпіштер мен волокнисті тақталардан, сондай-ақ отқа төзімді кірпіштен - массивтерден, төсемдерден, едендерден және қосымшалардан түзетін тікелей қабырғаларды төсеу ; 2. Қазандықтар мен вагранкалардағы қыш құймаларды жөндеу және орнату; 3. Газ және ауа құбырларын футеровка кезінде отқа төзімді қабырғаларды оқшаулау; 4. Отқа төзімді бетондармен және изоляциялық қоспалармен жылжымалы подтар мен табақшаларды , есіктерді толтыру және саңылауларды жабу; 5. Қазандықтарды оқшаулау және қазандық блогына бетон қоспаларын төсеу; 6. Отқа төзімді қоспалармен сыртқы беттерге торкрет қоспаларын себу;

Еңбек функциясы 1: Құбырлы мұнайды жылыту пештерінің бетін отқа төзімді құрамдармен жөндеу жөніндегі жұмыстарды орындау		7. Пеш агрегаттарын, мұздатқыштарды колосникпен , циклонды жылу алмастырғыштарды, конвейерлік кальцинаторларды, декарбонизаторларды, кептіргіш барабандарды, шаң камераларын, түтін түтектері мен жану пештерін жоғары білікті отқа төзімді маманның басқаруымен футеровка жасау; 8. Футеровкалық қабырғалардың тігістерін құю және тазалау.
	Білімдер: 3-разряд:	1. Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, жылу-газбен жабдықтау және кәріз жүйелеріне қатысты әдістемелік және нормативті-техникалық материалдар; 2. Дисциплина аясындағы инженерлік-техникалық талаптар; 3. Каолиндік талшық негізіндегі негізгі отқа төзімді материалдар, ерітінділер және бұйымдардың түрлері мен мақсаты; 4. Отқа төзімді материалдарға қойылатын негізгі сапа талаптары, олардың пішіні мен өлшемдері; 5. Жұмысқа қажетті құралдар мен жабдықтарды дайындау ережелері; 6. Отқа төзімді материалдарды тасымалдау және сақтау әдістері; 7. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 4-разряд: 3-разряд білімдеріне қосымша: 1. Фасонды отқа төзімді және термоизоляциялық бұйымдар, көміртекті және ыстыққа төзімді блоктар , волокнисті такталар мен ыстыққа төзімді бетондардың түрлері мен маркалары, олардың қабылдау және сақтау тәртібі; 2. Жылу оқшаулағыш бетондардың түрлері мен маркалары; 3. Өнеркәсіптік пештер элементтерінің қалау сапасына қойылатын талаптар; 4. Отқа төзімді қоспалармен торкреттеу әдістері; 5. Пеш агрегаттарының футеровка аймақтары, колосник мұздатқыштары, циклондары бар жылу алмастырғыштар, конвейерлік кальцинаторлар, декарбонизаторлар, кептіргіш барабандар, шаң камералары, түтін түтектері, жану пештері құрылымы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды Машықтар: Разряд 3: 1. Қажетті құрал-саймандарды және қосалқы жабдықтарды дайындау, жинақтау;

Дағды 2:
Құрал-саймандарды,
қосалқы жабдықтарды
дайындау және
футеровкалық
жұмыстарға қатысу

2. Футеровкалық жұмыстарға қатысу.

Разряд 4:

3-разряд машықтарына қосымша:

1. Вагонеткаларды дайындау, қыш бұйымдарын күйдіру кезінде подты отқа төзімді ерітіндімен майлау;
2. Стекловар өндірісі мен күйдіру пештерін және басқа пеш жабдықтарын қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу;
3. Углеродты блоктарды және углеродты коспаларды дайындау;
4. Ұяшықтарды, насадкаларды және ауа қыздырғыштарды тазалау;
5. Арнайы ерітінділерді, бетондарды (қышқылға төзімді, ыстыққа төзімді) және изоляциялық коспаларды қолмен дайындалған коспалар бойынша дайындау;
6. Қыш пен углеродты блоктарды конструктивті түрде және пішіндеу арқылы қолмен өңдеу;
7. Арнайы маркалы отқа төзімді фасонды бұйымдарды сұрыптау, сыртқы түрі бойынша фасонды бұйымдарды шығару;
8. Арнайы маркалы отқа төзімді бұйымдардан футеровкалық қабырғаларды бұзу;
9. Қазандықтардың қарапайым гарнитураларын орнату;
10. Футеровкалық кірпіштің мөлшерін және маркасын анықтау;
11. Футеровкалық қабырғаларды бекіткіштермен орнату және төсемнің сапасын тексеру;
12. Жаңа футеровкалық қабырғаның ескі қабырғаға қосылуын бақылау.

Білімдер:

Разряд 3:

1. Отқа төзімді ерітінділерді (арнайы емес) және ыстыққа төзімді бетондарды дайындау әдістері;
2. Отқа төзімді кірпіштен қабырғаларды бұзу әдістері;
3. Фасонды отқа төзімді бұйымдарды сұрыптау әдістері (арнайы маркалардан басқа);
4. Футеровканы үзу және құлау жұмыстарын жүргізу тәсілдері;
5. Жұмысқа қажетті құралдарды және жабдықтарды дайындау және пайдалану ережелері.

Разряд 4:

3-разряд білімдеріне қосымша:

1. Өнеркәсіптік пештер элементтерінің қалау сапасына қойылатын негізгі талаптар;
2. Отқа төзімді коспалармен торкреттеу әдістері;
3. Пеш агрегаттарының футеровка аймақтары, колосник мұздатқыштары, циклондары бар жылу алмастырғыштар, конвейерлік кальцинаторлар,

		декарбонизаторлар, кептіргіш барабандар, шаң камералары, түгін түтектері, жану пештерін жасау әдістері; 4. Растворларды дайындау, қалау процесінде ерітінділерді бекіту, футеровкалық қабырғалардағы тігістерді құю және тазалау ережелері, топтық кірпішті төсеу әдістері; 5. Қабырғалардың сапасын тексеру әдістері; 6. Футеровкалық жұмыстарда қолданылатын механизмдер.		
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды		
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дәлдік Техникалық сауаттылық Ұқыптылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік			
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:		
	3	Мұнайды қыздыру пешінің операторы		
20. "2.3. Отқа беріктеуші" кәсіптің карточкасы:				
Топтың коды:	7124-1			
Қызмет атауының коды:	7124-1-004			
Кәсіптің атауы:	2.3. Отқа беріктеуші			
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2			
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	2.3.			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	3-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (3-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 шілдедегі № 388 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 1 тамызда № 19169 болып тіркелді. §244-246. Отқа төтеп беруші			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:	
	негізгі орта білім	-	-	
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі кемінде 6 ай			

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай жылыту пештерінің беттерінің отқа төзімділігін (оттөзімділігін) қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Құбырлы мұнайды жылыту пештерінің бетін отқа төзімді құрамдармен жөндеу жөніндегі жұмыстарды орындау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Құбырлы мұнайды жылыту пештерінің бетін отқа төзімді құрамдармен жөндеу жөніндегі жұмыстарды орындау	Машықтар: 5-разряд: 1. Қалыпты және пішінді отқа төзімді кірпіштен регенераторлардың қабырғаларын қалау; 2. Регенераторлар мен кокс камераларының қабаттасуын қалау; 3. Регенераторлар мен ауа жылытқыштардың саптамаларын қалау; 4. Арнайы мақсаттағы күмбездер, өтпелі каналдар және балқыту агрегаттарының басқа да бөлшектерін қалау; 5. Есіктер мен көтергіштерді төсеу; 6. Қарапайым саздан және жылу оқшаулағыш кірпіштен жасалған қисық қабырғаларды, қоймалар мен пештердің аркаларын қалау; 7. 2 мм-ге дейінгі тігістердің қалыңдығы кезінде пештердің жұмыс ошақтарының, қоймалары мен аркаларының отқа төзімді кірпішінен қалау; 8. Ауа және газ құбырларын отқа төзімді кірпішпен қаптау; 9. От жағу және от жағу белдіктерін отқа төзімді төсеу; 10. Пешке төзімді блоктардан өнеркәсіптік пештер конструкцияларының құрастырмалы элементтерін монтаждау; 11. Қазандықтарға күрделі шойын гарнитурасын орнату; 12. Көміртекті массаны тігістерге және көміртекті блоктар арасындағы саңылауларға соғу; 13. Көміртекті массада тегістеу қабатын төсеу; 14. Домна қабығының түбіне ыстыққа төзімді ерітінді немесе көміртекті паста құю. 6-разряд: 5-разряд машықтарына қосымша: 1. 1 мм-ге дейін қалыңдығы бар пештердің қабырғаларының, тіректерінің, қоймаларының және аркаларының барлық түрлерін отқа төзімді материалдармен қалау;

Еңбек функциясы 1: Құбырлы мұнайды жылыту пештерінің бетін отқа төзімді құрамдармен жөндеу жөніндегі жұмыстарды орындау		2. Көміртекті блоктарды құрғақ және пастаға салыңыз; 3. Кокс пештерінің бастарын төсеу, регистрлер мен оттықтарды орнату; 4. Кокс батареясын төсеу аяқталғаннан кейін саптаманың жоғарғы қатарын төсеу. 7-разряд: 6-разряд машықтарына қосымша: 1. Газ-мазутты қыздырғыштарды ыстыққа төзімді ерітіндіде фасонды кірпішпен қаптау; 2. Қазандық қоймасының бетін ыстыққа төзімді бетонмен қаптау.
	Білімдер:	5-разряд: 1. Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, жылумен газбен жабдықтауға және кәрізге қатысты әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар; 2. Пән шегіндегі инженерлік-техникалық талаптар; 3. Отқа төзімді материалдарды өндеуге арналған тетіктердің құрылысы мен пайдалану қағидалары; 4. Өнеркәсіптік пештер мен қазандықтарда оларды пайдалану кезіндегі шекті температура; 5. Майлау және толтыру құрамы; Өнеркәсіптік пештердің, энергетикалық қазандық агрегаттарының құрылымдық элементтерін қалау сапасына қойылатын талаптар; айналмалы пештердің футерлеу аймақтарының құрылысы; 6. Футерлеу материалдарының түрлері, сорттары, нөмірлері, маркалары мен стильдері; отқа төзімді материалдардың сапасына қойылатын талаптар; 7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. 6-разряд: 5-разряд білімдеріне қосымша: 1. Өнеркәсіптік пештер мен қазандықтардың құрылымдық элементтерін берілген осьтер мен белгілер бойынша бөлу тәсілдері; 2. Көміртекті блоктарды төсеу және қалыңдығы 1 мм дейінгі тігістермен отқа төзімді қалаудың барлық түрлерін орындау тәсілдері. 7-разряд: 6-разряд білімдеріне қосымша: 1. Ыстыққа төзімді бетонмен қаптау тәсілдері; орындалатын отқа төзімді жұмыстардың сапасына қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды Машықтар: 5-разряд:

Дағды 2:

Құбырлы мұнайды жылыту пештерінің бетін отқа төзімді құрамдармен жөндеу жөніндегі жұмыстарды қамтамасыз ету

1. Ішкі беттердің отқа төзімді құрамдарымен торкреттеу (реакторлардан басқа);
 2. Фасонды отқа төзімді бұйымдарды жазықтық бойынша қолмен конструктивті кесу;
 3. Отқа төзімді кірпіш пен көміртекті блоктарды механикаландырылған өңдеу;
 4. Отқа төзімді бұйымдарды оттықтарға, лаздарға салу;
 5. Көлденең және тік температуралық тігістерді орнату;
 6. Бетон қоспаларын от жағу қысымы орнында, экрандар (қазандықтар) құбырларын бекіту белдіктеріне, түйісу орындарына төсеу;
 7. Тығыздағыш жабынды және басылған массаларды қолдану;
 8. Пеш агрегаттарын, торлы тоңазытқыштарды, циклонды жылу алмастырғыштарды, конвейерлік кальцинаторларды, декарбонизаторларды, кептіру барабандарын, шаң камераларын, түтін мұржаларын , оттықтарды төсеу;
 9. Ыстық және суық жағдайларда жөндеу жұмыстарын жүргізу;
 10. Қаптауға жататын учаскелердің өлшемдерін және қаптау кірпішінің қажетті саны мен ассортиментін анықтау;
 11. Отқа төзімді материалдарды өңдеу;
 12. Байланыстырушы ерітінділерді дайындау;
 13. Төсеу тігістерін толтыру және тазалау. Қалау сапасын тексеру;
 14. Жаңа төсемді ескі төсеммен жұптастыруды бақылау.
- 6-разряд:
- 5-разряд машықтарына қосымша:
1. Қазандықты сызбалар бойынша төсеу үшін белгілеу;
 2. Отқа төзімді кірпіш пен пішінделген бұйымдарды қолмен пішіндеу;
 3. Реакторлардың отқа төзімді құрамдарымен торкреттеу.
- 7-разряд:
- 6-разряд машықтарына қосымша:
1. Бу қазандықтарының конвективті білігінің артқы қабырғаларын қалау;
 2. Шұңқырды нығайту.
- Білімдер:
- 5-разряд:
1. Әр түрлі аймақтардағы футерлеу жұмысының шарттары; футерлеуге жататын учаскелердің мөлшерін айқындау ережелері мен тәсілдері;
 2. Футерлеуге арналған кірпіштің мөлшерін анықтау әдістері;

		3. Футерлеу материалдарының әртүрлі сорттарын, маркалары мен стильдерін сұрыптау және іріктеу тәсілдері; 4. Футерлеуді қалау, ерітінділерді дайындау және кірпішті бекіту, буындарды құю және тазалау тәсілдері; 5. Құлып кірпішті төсеу тәсілдері; футерлеу сапасын тексеру тәсілдері. 6-разряд: 5-разряд білімдеріне қосымша: 1. Болат конструкциялармен қаптаманы артикуляциялау тәсілдері. 7-разряд: 6-разряд білімдеріне қосымша: 1. Отқа төзімді материалдардың физикалық-техникалық қасиеттері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дәлдік Техникалық сауаттылық Ұқыптылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану"; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру"; 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі"; 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3	Мұнайды қыздыру пешінің операторы

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

21. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі;

Орындаушы: Арапова Эльмира Ермековна;

E-mail: e.arapova@energo.gov.kz;

Номер телефона: +7 (717) 278 69 70;

22. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі;

Жоба жетекшісі: Арапова Эльмира Ермековна;

E-mail: e.arapova@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 69 70;

Орындаушылар: Кенжалиев Асылхан Айтбайұлы;

E-mail: kenzhaliev-a@kaztransoil.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 255 52 45.

23. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 2024 жылғы 22 қарашадағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының №8 Хаттамасы.

24. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 19 қарашадағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

25. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы.

26. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2024 ж.

27. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2027 ж.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына
4-қосымша

"Мұнай бойынша тауар-көлік операциялары" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

Осы стандартқа сәйкес келетін мамандар мұнайды тасымалдауды ұйымдастырумен және бақылаумен, мұнай өнімдерін қабылдау, тиеу, сақтау және тасымалдау бойынша операцияларды орындаумен айналысады. Осы КС-пен байланысты экономикалық қызметке мұнай өнімдерінің нарыққа уақтылы және қауіпсіз жеткізілуін қамтамасыз ету үшін логистика, қоймалау, кедендік ресімдеу және көлік ағындарын басқару кіреді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

2) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

3) машық – кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

4) мұнай мөлшері мен сапа көрсеткіштерін өлшеу жүйесі – өлшеу түрлендіргіштерінің, өлшеу көрсететін аспаптарының, ақпаратты өңдеу жүйесінің, технологиялық жабдықтардың функционалдық біріктірілген жиынтығы: - тікелей

немесе жанама динамикалық өлшеу әдісімен мұнайдың брутто массасын өлшеу; - мұнайдың технологиялық және сапалық параметрлерін өлшеу; - өлшеу нәтижелерін бейнелеу (индикация) және тіркеу;

5) мұнайды қабылдау-тапсыру пункті (МҚТП, қабылдау-тапсыру пункті) – мұнайдың санын есепке алу және сапасын бағалау жөніндегі, қабылдайтын және тапсыратын тараптардың есептік операцияларды орындайтын пункті;

6) өнім – тасымалдауға дайындалған және тиісті өнім түрі бойынша техникалық регламенттерге сәйкес келетін, тұрақты (тұрақты емес) газ конденсатын, табиғи газды, ілеспе газды, басқа да сұйық және газ тәріздес көмірсутектерді, мұнай өнімдерін қоса алғандағы мұнай;

7) өнімді тасымалдау – өнімді жөнелтушіден қабылдау пунктінен бастап алушыға тапсыру пунктіне дейін оны магистральдық құбыр бойынша қабылдау, тапсыру, айдау, өнімді басқа да магистральдық құбырларға қотару, құю, беру, басқа көлік түріне ауыстырып тиеу, сақтау, араластыру процесі;

8) регламенттік жұмыстар – объектінің техникалық жай-күйіне қарамастан нормативтік талаптармен белгіленген мерзімділікпен және көлемде МҚТП пайдалану процесінде орындалатын жұмыстар.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады.

1) МАС – Мұнай айдау станциясы;

2) ММӨЖ – Мұнай мөлшері мен сапа көрсеткіштерін өлшеу жүйесі;

3) КС – кәсіби стандарт;

4) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;

5) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

6) БА – біліктілік анықтамалығы;

7) ЭҚТЖЖ – экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші;

8) ТЖКБ – Техникалық және кәсіптік білім беру;

9) МҚТП – мұнайды қабылдау-тапсыру пункті.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың төлқұжаты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Мұнай бойынша тауар-көлік операциялары.

5. Кәсіптік стандарттың коды: Н49500100.

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Н Көлік және қоймалау;

49 Құрлық және құбырмен жүретін көліктің қызметі;

49.5 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50.0 Құбыр көлігінің қызметі.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Мұнайды жеткізушіден тұтынушыларға дейін тасымалдауды, мұнайды сақтауды және жеткізілетін мұнайдың

сапасын бақылауды қамтитын мұнай бойынша тауарлық-көліктік операциялар бойынша технологиялық процесті ұйымдастыру.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

- 1) Магистральдық құбырлардың бас диспетчері - 7 СБШ-нің деңгейі;
- 2) Магистральдық құбырлардың аға диспетчері - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 3) Сапа жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 4) Мұнайды есепке алу жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 5) Магистральдық құбырлардың диспетчері - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 6) Қабылдау-тапсыру пунктінің бастығы - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 7) Мұнайды қабылдау-тапсыру пункті мастері - 5 СБШ-нің деңгейі;
- 8) Мұнай қотару станциясының операторы - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 9) Орталық зауыт зертханасының бастығы (өңдеу өнеркәсібі) - 7 СБШ-нің деңгейі;
- 10) Мұнайды қабылдау-тапсыру пунктісінің инженері - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 11) Инженер-химик (мұнай және газ) - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 12) Есепке алу жөніндегі техник (жанар-жағармай материалдарын және басқасын) - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 13) Химиялық талдау зертханашысы - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 14) Тауарлар операторы - 3 СБШ-нің деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық құбырлардың бас диспетчері":			
Топтың коды:	1329-3		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Магистральдық құбырлардың бас диспетчері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: (Өндірістік және өңдеу салалары)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: (Өндірістік және өңдеу салалары)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	диспетчер лауазымындағы немесе өндірісті немесе қызметті жедел басқару жөніндегі өзге де лауазымдардағы жұмыс өтілі кемінде 5 жыл.		

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1329-1-001 - Бас диспетчер (басқа да салаларда) 1322-0-006 - Бас диспетчер (кен қазу өнеркәсібі)	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды тасымалдау және сақтау процесінің жұмысын жедел-диспетчерлік басқаруды және бақылауды қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жедел-диспетчерлік басқарманы басқару 2. Мұнай ағындарын жедел басқаруды және мұнай-газ саласын ұйымдастырудың технологиялық объектілерінің жұмыс режимдерін басқару
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Мұнай өндірумен, қайта өңдеумен, сақтаумен, көлікпен және бөлумен айналысатын барлық орталықтандырылған жедел- диспетчерлік басқаруды қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Диспетчерлік ақпаратты жинауды жедел басқаруды жүзеге асыру 2. Диспетчерлік құрамға және ауысымдық персоналға міндеттерді бөлу және анықтау 3. Қабылдау-беру пункттері арқылы мұнай жеткізуді бақылау 4. Арнайы бағдарламалық өнімдерді пайдалану
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 2. Ұйымның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық- өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. 3. Өндірістік тапсырмаларды құрастыру және өндірісті жедел басқару мәселелеріне қатысты жоғары тұрған органдардың нормативтік құқықтық актілері, басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары 4. Диспетчерлік қызметке арналған арнайы бағдарламалық өнімдер. 5. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар:

Еңбек функциясы 1: Жедел-диспетчерлік басқарманы басқару	Дағды 2: Диспетчерлік орталықтардың жедел-диспетчерлік жұмысын үйлестіру	1. Технологиялық объектілердің жұмысын үйлестіру жөнінде қажетті шаралар қабылдау 2. Мұнай айдау станциясының (МАС) жұмысын үйлестіру 3. Технологиялық объектілер учаскелерінің техникалық барынша мүмкін өткізу қабілетін және өнімділігін есептеу 4. МАС технологиялық ауыстырып қосу өндірісін бақылау 5. Берілген айдау режимін жүргізуді, басқарушы диспетчердің командасы бойынша реттеуді бақылау .
		Білімдер: 1. Ұйымның профилі, құрылымының ерекшеліктері және өндірістік қуаты 2. Ұйымның құбыржолдары мен құрылыстарының орналасуының технологиялық схемалары 3. Өндірістік жоспарлау және өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша әдістемелік материалдар 4. Ұйымда өндірістік жоспарлау мен диспетчерлеуді ұйымдастыру 5. Экономика негіздері 6. Өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Ұйымның жедел диспетчерлік есептілігін қалыптастыру	Машықтар: 1. Жедел диспетчерлік есептілікті оқу 2. Диспетчерлік журналды, жедел баянаттарды және басқа да техникалық құжаттаманы толтыру, өндірістік үдеріс барысының бұзылу себептерін тіркеу 3. Диспетчерлік тапсырмаларды әзірлеу 4. Тәуліктік рапорттар жасау
		Білімдер: 1. Диспетчерлік басқару бойынша ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік материалдар 2. Іс жүргізу негіздері 3. Есеп берудің нысандары мен тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Авариялық немесе штаттан тыс жағдай туралы алынған деректер бойынша авариялық жағдайдың туындау орнын сәйкестендіру 2. Авариялар мен инциденттерді тіркеу 3. Технологиялық объектілердің жұмыс режимі туралы, авариялық- қалпына келтіру

	Дағды 4: Технологиялық объектілердегі авариялық және штаттан тыс жағдайларды оқшаулауды жедел басқару	жұмыстарының орындалу барысы туралы, сондай-ақ төтенше оқиғалар мен жазатайым оқиғалар туралы ақпаратты бағалау 4. Авария туындаған кезде тұтынушыларды мұнаймен үздіксіз жабдықтауды қамтамасыз ету бойынша басқа ұйымдардың диспетчерлік қызметтерімен шешімдер қабылдау 5. Көрсетілетін қызметтердің сапасы бойынша оқиғаларды анықтау 6. Мұнай тасымалдау кезіндегі стандартты емес жағдайларды талдау және шешу. Білімдер: 1. Авариялар мен штаттан тыс жағдайларды жою жоспары 2. Технологиялық объектілерде аварияға қарсы жаттығуларды өткізу тәртібі 3. Аварияны жою жоспарына сәйкес іс-қимыл реттілігі
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 5: Диспетчерлік басқаруды ақпараттық қамтамасыз етуді басқару	Машықтар: 1. Диспетчерлік шешімдер қабылдауды қолдау процестерін қамтамасыз ету және автоматтандыру 2. Тиісті қызметтермен бірлесіп құрылатын немесе жаңғыртылатын ақпараттық басқару жүйелерін тестілеу және тұрақты пайдалануға қабылдау 3. Диспетчерлік-технологиялық ақпарат алмасу жөніндегі іс- шараларды әзірлеу 4. Ұйымның мұрағаттық диспетчерлік деректерін пайдалану. Білімдер: 1. Диспетчерлік басқару процесінде қолданылатын карталар мен схемаларды әзірлеудің және сүйемелдеудің аппараттық- бағдарламалық құралдары 2. Диспетчерлік-технологиялық ақпаратпен ақпараттық алмасу технологиялары 3. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі нұсқаулықтар және басқа да басшылық материалдар 4. Ұйымның өндірістік қуаты, оның техникалық даму перспективалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Ұйымдар бойынша мұнайдың жедел тәуліктік балансын есептеу және бақылау 2. Ұйымның ырғақты жұмысын және өндірістік бағдарламаларға сәйкес мұнайды біркелкі тасымалдауды қамтамасыз ету

Еңбек функциясы 2: Мұнай ағындарын жедел басқаруды және мұнай-газ саласын ұйымдастырудың технологиялық объектілерінің жұмыс режимдерін басқару	Дағды 1: Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін жедел басқару	3. Магистральдық құбырлардағы қысымның ауытқуын талдау және рұқсат етілген мәндердің асып кетуін жою бойынша уақтылы шаралар қабылдау
		Білімдер: 1. Ұйымның және оның бөлімшелерінің өндірістік қуаты 2. Ұйым бөлімшелерінің мамандануы және олардың арасындағы өндірістік байланыстар. 3. Ұйымның құбыржолдары мен құрылыстарының орналасуының технологиялық схемалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жеткізудің технологиялық шарттарын қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Мұнайдың маусымаралық ағындарын анықтау 2. Технологиялық объектілердің жұмыс режимін талдау 3. Мұнай тасымалдаушы елдердің құбыр жүйесі бойынша экспортқа мұнай транзитін бақылау 4. Технологиялық объектілердің жұмыс режимінің өзгеруін анықтау 5. Өндірушілерден құбыржолдар жүйесіне мұнай түсуі, оның транзиті мен бөліну көлемін есептеу 6. Мұнайды тұтыну шарттарының, өткізу нарығының және тасымалдаудың техникалық мүмкіндіктерінің өзгеруін талдау Білімдер: 1. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін басқару әдістері 2. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін есептеу әдістері 3. Ұйымның технологиялық объектілерін техникалық пайдалану қағидалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық Міндеттерді орындаудағы дәлдік Күйзеліске төзімділік Көшбасшылық қасиеттер	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 " Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Магистральдық құбырлардың аға диспетчері

10. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық құбырлардың аға диспетчері":			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Магистральдық құбырлардың аға диспетчері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	диспетчер лауазымындағы немесе өндірісті немесе қызметті жедел басқару жөніндегі өзге де лауазымдардағы жұмыс өтілі кемінде 5 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1322-0-006 - Бас диспетчер (кен қазу өнеркәсібі)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды тасымалдау және сақтау процесінің жұмысын жедел-диспетчерлік басқару және бақылау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жұмыс тәртібінің мониторингі және технологиялық объектілерді қашықтықтан басқару жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру 2. Магистральдық құбырларды диспетчерлік басқару 3. Өнімді тасымалдау жүйесі объектілерінің жұмысын үйлестіруді ұйымдастыру	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. Технологиялық объектілердің оңтайлы жұмыс режимін анықтау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру 2. Технологиялық объектілер учаскелерінің ең жоғары техникалық мүмкін өткізу қабілеті мен өнімділігі бойынша деректерді талдау	
	Дағды 1: Жабдықты пайдалану жөніндегі бекітілген нұсқаулықтарға,	Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы.	

Еңбек функциясы 1: Жұмыс тәртібінің мониторингі және технологиялық объектілерді қашықтықтан басқару жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	өндірістік бағдарламаларға, мұнай айдаудың күнтізбелік жоспарлары мен кестелеріне сәйкес диспетчерлік бақылау және басқару жүйесін пайдалана отырып, магистральдық құбыржолының жұмысын жедел басқаруды жүзеге асыру	2. Ұйымның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық- өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. 3. Өндірістік тапсырмаларды құрастыру және өндірісті жедел басқару мәселелеріне қатысты жоғары тұрған органдардың нормативтік құқықтық актілері, басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары. 4. Технологиялық объектілердің оңтайлы жұмыс режимі. 5. Объектілер бойынша өнімді тасымалдаудың технологиялық регламенттері. 6. Жабдықты пайдалану режимін сипаттайтын бақылау шамалары. 7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жабдықтың жұмыс режимін тікелей басқаруды жүзеге асыратын жедел персоналға басшылық жасау	Машықтар: 1. Жабдықтың жұмыс режимін тікелей басқаруды жүзеге асыратын жедел персонал арасында міндеттерді бөлуді ұйымдастыру және басымдықтарды айқындау 2. Жедел журналды жүргізуді бақылау (жұмыс режимі, жүргізілген ауыстырып қосу, құбыр учаскесі жұмысындағы іске қосу және тоқтату, жұмыстағы істен шығу және жұмыс режимін қалпына келтіру жөніндегі іс- қимылдар, наряд нөмірі мен жұмыс мазмұны көрсетілген наряд бойынша жұмыстарға рұқсат беру және жұмыстардың аяқталу уақыты туралы жазба жасау) Білімдер: 1. Ұйым бөлімшелерінің мамандануы және олардың арасындағы өндірістік байланыстар 2. Өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Ақпараттық жүйелер мен диспетчерлік шешімдерді қабылдауды қолдау құралдарын пайдалана отырып, жедел-диспетчерлік ақпараттың және есепке алу-статикалық	Машықтар: 1. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін талдау 2. Технологиялық объектілер учаскелерінің ең жоғары техникалық мүмкін өткізу қабілеті мен өнімділігі бойынша деректердің мониторингін жүргізу 3. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерінің есептеулерін талдау

	ақпараттың түсуін өңдеуді, дұрыстығын және уақтылығын бақылауды жүзеге асыру жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	4.Мамандандырылған диспетчерлік бағдарламалық өнімдерді пайдалану
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Диспетчерлеу бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдер 2. Нормативтік-анықтамалық ақпарат 3. Қызмет бағыты бойынша статистикалық деректер
		Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Магистральдық құбырларды диспетчерлік басқару	Дағды 1: Магистральдық құбырдың бақылаудағы учаскелеріндегі жұмыс режимдерінің күйін талдау	Машықтар: 1. Көмірсутек шикізатының ағындарын диспетчерлік басқаруды жүзеге асыру 2. Технологиялық объектілерде жөндеу жұмыстарын жүргізу кезеңінде диспетчерлік қамтамасыз етуді жүзеге асыру 3. Нормаланған көрсеткіштер мен режимдік карталардың орындалуын талдау 4. Ұйымдастырушылық-техникалық іс-шараларды өткізу нәтижелері мен тиімділігін бағалау 5. Техникалық-экономикалық көрсеткіштерге әсер ететін құбырлар күйінің, жұмыс режимдерінің және басқа да факторлардың кемшіліктерін анықтау 6. Пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес құбыр учаскесін ауыстыруды, іске қосуды және тоқтатуды жүргізу
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Ұйымның бейіні, құрылымы және өндірістік қуаты 2. Ұйымның құбырлары мен құрылыстарының орналасуының технологиялық схемасы 3. Өндірістік жоспарлау және өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша әдістемелік материалдар 4. Ұйымда өндірістік жоспарлау мен диспетчерлеуді ұйымдастыру
		Ұсынылмайды
	Дағды 2: Құбыр көлігін техникалық пайдалану ережелерінің сақталуын бақылау	Машықтар: 1. Техникалық пайдалану талаптарын бұза отырып орындалатын өндірістік операцияларды анықтау 2. Жабдықтар жұмысының нақты параметрлері нормативтерден ауытқыған жағдайда, айдау станцияларының тиісті жұмысын ұйымдастыру 3. Айдау станцияларын пайдалану жөніндегі нормативтік және техникалық құжаттаманың уақтылы жаңартылуын бақылау
		Білімдер: 1. Айдау станцияларын техникалық пайдалану ережелері 2. Құбырдың желілік бөлігінің жұмыс режимдеріне технологиялық шектеулер

		3. Жабдықтың жұмыс параметрлерінің нақты мәндері нормативтерден ауытқыған кездегі іс-қимыл тәртібі 4. Құбыр апаттарын анықтау әдістері 5. Ұйым бөлімшелерінің мамандануы және олардың арасындағы өндірістік байланыстар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Диспетчерлік қызметті ақпараттық қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Технологиялық жабдықтың жұмыс режимі бойынша жиынтық талдамалық және статистикалық деректерді қалыптастыру 2. Диспетчерлік басқаруда қолданылатын әртүрлі мақсаттағы схемалар мен карталардың дерекқорларын сүйемелдеу 3. Бағдарламалық-есептеу кешендерін, диспетчерлік бақылау және басқару жүйелерін және диспетчерлік шешімдер қабылдауды қолдаудың басқа құралдарын пайдалану және дамыту 4. Технологиялық жабдықтың жұмыс режимдерін есептеу бойынша қолданбалы міндеттерді әзірлеу, енгізу және сүйемелдеу Білімдер: 1. Өндірісті диспетчерлік басқарудың озық отандық және шетелдік тәжірибесі 2. Жоспарлы-алдын алу жұмыстарын жүргізу кестесін әзірлеу кезінде ұсыныстарды дайындауға арналған өндірістік объектілер мен жабдықтардың техникалық күйі туралы деректер 3. Диспетчерлік басқару барысында қолданылатын карталар мен схемалардың негізгі түрлері, түрлері және мақсаты
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Организация работы с подразделениями	Машықтар: 1. Технологиялық объектілерде профилактикалық және жөндеу жұмыстарын жүргізуге өтінімдерді қабылдау және қарау 2. Жөндеу және диагностикалық жұмыстарды ескере отырып технологиялық объектілер учаскелерінің өткізу қабілеті мен өнімділігін анықтау 3. Жұмыстағы істен шығулар мен бұзушылықтарды оқшаулау және жою жөніндегі құрылымдық бөлімшелердің жұмысын келісу 4. Жөндеу жұмыстары және қалыпты жұмыс режимін қалпына келтіру бойынша құрылымдық бөлімшелердің әрекетін үйлестіру 5. Түзету іс-шараларының жоспарын әзірлеу және оларды өткізу мерзімдерін анықтау

Еңбек функциясы 3: Өнімді тасымалдау жүйесі объектілерінің жұмысын үйлестіруді ұйымдастыру		6. Штаттан тыс жағдайлардың алдын алу үшін шұғыл шаралар қабылдау
		Білімдер: 1. Жабдықтың техникалық күйінің сәйкестігін бақылау ережелері мен құралдары 2. Қызметкерлерді штаттан тыс жағдайлар туралы ақпараттандыру әдістері 3. Бас диспетчермен негізгі және авариялық байланысты ұйымдастыру схемалары 4. Магистральдық мұнай құбырларындағы апаттардың, рұқсатсыз қосылулардың және ағып кетулердің орнын айқындау әдістері мен құралдары 5. Жедел құжаттаманың құрамы мен жүргізу тәртібі
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Тиісті қызметтердің магистральдық құбырлардың жай-күйіне қажетті сынақтар мен техникалық куәландыруларды уақтылы жүргізуін бақылау	Машықтар: 1. Жөндеу-профилактикалық жұмыстарды жүргізу мерзімдерін келісу және технологиялық объектілерде жөндеу-профилактикалық жұмыстарды жүргізуге рұқсат беру 2. Технологиялық объектілерде жоспарлы-алдын ала жөндеу жұмыстарының (ЖАЖ) кешендерін әзірлеу кезінде ұсыныстар дайындау 3. Жөндеу жұмыстарын жүргізу, технологиялық объектілерді тексеру жоспарларының орындалуына мониторинг жүргізу 4. Күзгі-қысқы кезеңде, көктемгі су тасқыны жағдайында, көмірсутек шикізатын іріктеу және айдау маусымдарында технологиялық объектілерді жұмысқа дайындау жөніндегі іс-шаралардың орындалуын талдау Білімдер: 1. Ұйымда қолданылатын жабдықты пайдалану ерекшеліктері 2. Жабдықтың техникалық күйінің жұмыстарды қауіпсіз жүргізу талаптарына сәйкес келуін бақылау ережелері мен құралдары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау Зейінді шоғырландыру және бақылау проблемаларды шешуге кәсіби көзқарас ұйымдастырушылық қабілет күрделі мәселелерді анықтау және шешімдерді әзірлеу және бағалау және іске асыру үшін тиісті ақпаратты қарау	
	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 " Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Бас диспетчер	
11. Кәсіптің карточкасы "Сапа жөніндегі инженер":			
Топтың коды:	2141-4		
Қызмет атауының коды:	2141-4-002		
Кәсіптің атауы:	Сапа жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Параграф 94. Сапа жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Физикалық және химиялық ғылымдар	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Физикалық және химиялық ғылымдар	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Химиялық технология және өндіріс (түрлері бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Химиялық технология және өндіріс (түрлері бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санаттағы сапа жөніндегі инженер: кадрлар даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және II санаттағы сапа жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; II санатты сапа жөніндегі инженер: кадрлар даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және санатсыз сапа жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл; санаты жоқ сапа жөніндегі инженер: жұмыс өтіліне немесе техникалық және кәсіптік, тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта білімнен кейінгі (арнаулы орта, кәсіптік орта) білімге және I санаттағы техник лауазымында кемінде 3 жыл жұмыс өтіліне талаптар қоймай, кадрлар даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.		

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2141-4-003 - Өнімнің сапасы жөніндегі инженер	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қажетті қасиеттерді қамтамасыз ету үшін қабылданатын, сақталатын және сатылатын өнімдердің сапасын бақылау	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өнімді сынауды ұйымдастыру 2. Өнімнің сапасын бақылау жөніндегі қызметті техникалық қамтамасыз ету 3. Кондициялық емес өнімді қабылдаудың алдын алатын іс-шаралар жоспарын әзірлеу
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Өнімді сынауды ұйымдастыру	Дағды 1: Сынау нәтижелерінің шынайылығын, объективтілігін және талап етілетін дәлдігін бақылау	Машықтар: 1. Нәтижелердің дұрыстығын бағалау 2. Өнімнің сапасын бақылау үшін өлшеу құралдарын пайдалану 3. Зертханалық зерттеулердің нәтижелерін талдау 4. Қабылданатын және тапсырылатын өнімнің сапасын анықтау Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. Сапаны бақылау саласындағы ұйымның нормативтік-техникалық, әдістемелік және ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттары. 3. Дайын өнімге қойылатын техникалық талаптар. 4. Өлшеу құралдарын пайдалану қағидалары. 5. Жұмыс бейіні бойынша арнайы бағдарламалық өнімдер. 6. Стандарттау және сертификаттау жөніндегі нормативтік құжаттар. 7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2:	

	Сыналатын өнімнің сынамаларын іріктеу рәсімін бақылау	2. Өнімді қабылдау-тапсыру талдаулары мен сынақтарын жүргізу
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Сынама алу әдістері 2. Өнімнің сапасын анықтау тәртібі 3. Өнімнің сапасын өлшеу және бақылау әдістері 4. Өнімнің физикалық-химиялық сипаттамасы
Еңбек функциясы 2: Өнімнің сапасын бақылау жөніндегі қызметті техникалық қамтамасыз ету	Дағды 1: Өнімнің сапасын бақылау бойынша техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу	Машықтар: 1. Өнімнің сапасын бақылау бойынша іс-шаралар өткізуді жоспарлау 2. Нормативтік құжаттарда баяндалған ақпаратты талдау 3. Жұмыс техникалық құжаттамамен жұмыс істеу 4. Нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеу 5. Жаңа стандарттарды, өнімге техникалық шарттарды және әдістемені енгізуге байланысты қажетті іс-шараларды жүргізу
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Кәсіпорынның, учаскенің профилі, мамандануы және құрылымының ерекшеліктері 2. Зертхана жабдықтары, оның жұмыс принциптері және пайдалану ережелері 3. Өнімді сынақтан өткізу әдістемесіне стандарттар мен техникалық шарттары 4. Құжаттарды әзірлеу және ресімдеу бойынша нормативтік құжаттар мен басшылық материалдары
	Дағды 2: Өндірістік процестерді бақылау	Машықтар: 1. Сапаны бақылау зертханаларының жай-күйіне тексеру жүргізу 2. Технологиялық және зертханалық операциялардың дұрыс орындалуын тексеру 3. Өнім сапасын бақылау мәселелері бойынша өндірістік бөлімшелердің іс-әрекеттерін үйлестіру 4. Тауар-материалдық құндылықтар айналымының есебін жүргізу
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Өнімді тасымалдау және сақтау технологиясы 2. Өндірістік кестелерді әзірлеу талаптары мен тәртібі
	Дағды 1:	Машықтар: 1. Келіп түскен өнімнің сапасына бағалау жүргізу 2. Өнім сапасының бұзылу себептері туралы материалдарды дайындау

Еңбек функциясы 3: Кондициялық емес өнімді қабылдаудың алдын алатын іс-шаралар жоспарын әзірлеу	Кондициялық емес өнімді қабылдаудың алдын алатын іс-шаралар жоспарын әзірлеу	Білімдер: 1. Өнімді тасымалдау, сақтау және айдау кезіндегі технологиялық процесстер 2 Өнімнің сапасын бақылау жөніндегі нормативтік құжаттамалар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Өнім сапасын қалпына келтіру бойынша іс-шаралар әзірлеу	Машықтар: 1. Өнім сапасын қалпына келтіру мүмкіндігін анықтау 2. Кондицияға жатпайтын өнімді анықтау 3. Өнім сапасына наразылықтардың негізділігін тексеру 4. Төрелік сынамалар бойынша қайта химиялық талдау жүргізу қажеттілігін анықтау 5. Некондиция себептерін талдау 6. Тасымалдау, сақтау және қайта айдау кезінде өнімнің араласуының алдын алу жөніндегі іс-шараларды анықтау 7. Қолданыстағы стандарттарды, техникалық шарттарды, сынау әдістерін және жеткізудің шарттық талаптарын қолдану тәжірибесін талдау және оларды өзгерту бойынша қажетті шараларды әзірлеу
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Өнім сапасын қалпына келтіру әдістері 2. Өнімнің номенклатурасы 3. Мұнай классификациясы 4. Өнімге стандарттар 5. Өнімді сақтау технологиясы
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық қасиеттер Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Міндеттерді орындаудағы дәлдік, дербестік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команда жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіптік біліктілік пен икемділікті өз бетінше дамыту	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар ", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 " Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Тауар-көлік қызметінің бастығы
12. Кәсіптің карточкасы "Мұнайды есепке алу жөніндегі инженер":		

Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	2147-4-008		
Кәсіптің атауы:	Мұнайды есепке алу жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Связь с ЕТКС или КС отсутствует		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты мұнайды есепке алу жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және II санатты мұнайды есепке алу жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; II санатты мұнайды есепке алу жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және санатсыз мұнайды есепке алу жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл; санаты жоқ мұнайды есепке алу жөніндегі инженер: жұмыс өтіліне қойылатын талаптарсыз тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-005 - Мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер 2147-4-007 - Тауар-көлік операциялары жөніндегі инженерлер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай мөлшерін дұрыс өлшеуді қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай тасымалдау көрсеткіштерін есепке алуды, салыстырып тексеруді және талдауды жүргізу 2. Қауіпсіз өндірісті қамтамасыз ету және өндірістік процесті жетілдіру	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. Мұнай көрсеткіштерінің құжаттамалық есебін жүргізу 2. Мұнайдың жоспарлы және нақты көрсеткіштерін талдау	

Еңбек функциясы 1: Мұнай тасымалдау көрсеткіштерін есепке алуды, салыстырып тексеруді және талдауды жүргізу	Дағды 1: Мұнай есебі	3. Маршруттық тапсырмаларға сәйкес мұнай қабылдау 4. Мұнай өндіру бірлестіктерінің өндірістік бөлімдерімен жедел келіссөздер жүргізу 5. Мұнай есебі мен теңгерімінің автоматтандырылған жүйесінде қабылдау-тапсыру пункттері қызметкерлерінің қабылдау- тапсыру құжаттарын ресімдеуінің дұрыстығын бақылау 6. Қызмет бағыты бойынша ақпаратты жинауды, өңдеуді және жүйелеуді жүзеге асыру 7. Белгіленген мерзімде барлық қажетті есептік құжаттаманы жасай отырып, мұнайдың заттай қалдықтарын түгендеуді/алып тастауды жүргізу Білімдер: 1. Мұнайды есепке алу бойынша нормативтік техникалық құжаттама. 2. Есеп жүргізудің жүйелілігі мен техникасы. 3. Экономикалық талдау негіздері және мұнайды есепке алу көрсеткіштерін есептеу. 4. Көлік және мұнай жеткізу объектілерінің технологиялық схемалары. 5. Жедел есеп жүргізу үшін қажетті құжаттардың нысандары. 6. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнайдың түсуі бойынша деректер жинау	Машықтар: 1. Баланста көрсету үшін шығыс деректерін талдау және өңдеу 2. Мұнай балансынан мәліметтерді дайындау 3. Белгіленген құжаттаманы жүргізу 4. Мұнайды қабылдау және тапсыру бойынша ағымдағы және жедел тапсырмаларды әзірлеу 5. Мұнай есебі бойынша арнайы бағдарламалық өнімдермен жұмыс істеу Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 2. Ұйымның кәсіби қызмет саласындағы нормативтік- техникалық, әдістемелік және ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттары

		3. Мұнайға және оның физикалық- химиялық қасиеттеріне қойылатын техникалық талаптар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Қауіпсіз өндірісті қамтамасыз ету және өндірістік процесті жетілдіру	Дағды 1: Өндірістің тиімділігі мен қауіпсіздігін арттыру жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Жұмыс өндірісін қауіпсіз жүргізу принциптерін сақтау 2. Жаңа және озық жабдықтарды, тәжірибені енгізуге жәрдемдесу Білімдер: 1. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі жөніндегі заңнамалық, нормативтік актілер, ережелер, нұсқаулықтар, басшылық материалдар 2. Техникалық талаптар және мұнайды жедел есепке алуды ұйымдастыру
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнайды есепке алу бойынша техникалық құжаттаманы әзірлеу	Машықтар: 1. Ұйымдастыру-өкімдік құжаттардың (ережелер, нұсқаулықтар, бұйрықтар, өкімдер және т. б.) жобаларын дайындау 2. Мұнайды есепке алу мәселелері бойынша нормативтік құжаттарды, техникалық және технологиялық регламенттерді, ережелерді, стандарттар мен нұсқаулықтарды талдау Білімдер: 1. Ұйымдастыру-өкімдік құжаттарды ресімдеу бойынша талаптар 2. Көлік және мұнайды есепке алу саласындағы өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша нормативтік-құқықтық актілер, әдістемелік материалдар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық қасиеттер Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Міндеттерді орындаудағы дәлдік Дербестік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команда жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіптік біліктілік пен икемділікті өз бетінше дамыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар ", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 " Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"	
	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	6	Мұнайды қабылдау-тапсыру пунктiнiң бастығы	
13. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық құбырлардың диспетчері":			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	2147-4-001		
Кәсіптің атауы:	Магистральдық құбырлардың диспетчері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Связь с ЕТКС или КС отсутствует		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өндеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	басқару (өндіріс) процесін жедел реттеу бойынша жұмыс өтілі кемінде 3 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3159-0-001 - Диспетчер (жалпы бейін)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды тасымалдау және сақтау процесінің жұмысын жедел-диспетчерлік басқару және бақылау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жұмыс тәртібінің мониторингі және технологиялық объектілерді қашықтықтан басқару жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру 2. Магистральдық құбырларды диспетчерлік басқару жұмыс режимдерінің күйін талдау 3. Өнімді тасымалдау жүйесі объектілерінің жұмысын үйлестіруді ұйымдастыру 4. Өнімді тасымалдау жүйесі объектілерінің жұмысын үйлестіру	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. Технологиялық объектілердің оңтайлы жұмыс режимін анықтау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру 2. Технологиялық объектілер учаскелерінің ең жоғары техникалық мүмкін өткізу қабілеті мен өнімділігі бойынша деректерді талдау	

Дағды 1:

Жабдықты пайдалану
жөніндегі бекітілген
нұсқаулықтарға,
өндірістік
бағдарламаларға, мұнай
айдаудың күнтізбелік
жоспарлары мен
кестелеріне сәйкес
диспетчерлік бақылау
және басқару жүйесін
пайдалана отырып,
магистральдық
құбыржолының
жұмысын жедел
басқаруды жүзеге асыру

Еңбек функциясы 1: Жұмыс тәртібінің мониторингі және технологиялық объектілерді қашықтықтан басқару жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру		құрылғыларымен, ұйымдастыру техникасымен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру Білімдер: 1. ҚР Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" ҚР Кодексі, "азаматтық қорғау туралы" ҚР Заңы, "магистральдық құбыр туралы" ҚР Заңы 2. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-әкімшілік құжаттар мен әдістемелік материалдар 3. Өндірістік тапсырмаларды жасау және өндірісті жедел басқару мәселелеріне қатысты нормативтік құқықтық актілер, жоғары тұрған органдардың басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары 4. Технологиялық объектілердің оңтайлы жұмыс режимі 5. Объектілер бойынша өнімді тасымалдаудың технологиялық регламенттері 6. Жабдықты пайдалану режимін сипаттайтын бақылау шамалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жабдықтың жұмыс режимін тікелей басқаруды жүзеге асыратын жедел персоналға басшылық жасау	Машықтар: 1. Жабдықтың жұмыс режимін тікелей басқаруды жүзеге асыратын жедел персонал арасында міндеттерді бөлуді ұйымдастыру және басымдықтарды айқындау. 2. Жедел журналды жүргізуді бақылау (жұмыс режимі, жүргізілген ауыстырып қосу, құбыр учаскесі жұмысындағы іске қосу және тоқтату, жұмыстағы істен шығу және жұмыс режимін қалпына келтіру жөніндегі іс- қимылдар, наряд нөмірі мен жұмыс мазмұны көрсетілген наряд бойынша жұмыстарға рұқсат беру және жұмыстардың аяқталу уақыты туралы жазба жасау). Білімдер: 1. Ұйым бөлімшелерінің мамандануы және олардың арасындағы өндірістік байланыстар. 2. Өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру. 3. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 3:		Машықтар:

	Ақпараттық жүйелер мен диспетчерлік шешімдерді қабылдауды қолдау құралдарын пайдаланатырып, жедел-диспетчерлік ақпараттың және есепке алу-статикалық ақпараттың түсуін өңдеуді, дұрыстығын және уақтылығын бақылауды жүзеге асыру жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру Дағдыны тану мүмкіндігі:	1. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін талдау 2. Технологиялық объектілер учаскелерінің ең жоғары техникалық мүмкін өткізу қабілеті мен өнімділігі бойынша деректердің мониторингін жүргізу 3. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерінің есептеулерін талдау 4. Мамандандырылған диспетчерлік бағдарламалық өнімдерді пайдалану Білімдер: 1. Диспетчерлеу бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдер 2. Нормативтік-анықтамалық ақпарат 3. Қызмет бағыты бойынша статистикалық деректер Ұсынылмайды
	Дағды 1: Сапасыз мұнай, газ және олардың өнімдерін анықтау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру және жүзеге асыру Дағдыны тану мүмкіндігі:	Машықтар: 1. Көмірсутек шикізатының ағындарын диспетчерлік басқаруды жүзеге асыру 2. Технологиялық объектілерде жөндеу жұмыстарын жүргізу кезеңінде диспетчерлік қамтамасыз етуді жүзеге асыру 3. Нормаланған көрсеткіштер мен режимдік карталардың орындалуын талдау 4. Ұйымдастырушылық-техникалық іс-шараларды өткізу нәтижелері мен тиімділігін бағалау 5. Техникалық-экономикалық көрсеткіштерге әсер ететін құбырлар күйінің, жұмыс режимдерінің және басқа да факторлардың кемшіліктерін анықтау 6. Пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес құбыр учаскесін ауыстыруды, іске қосуды және тоқтатуды жүргізу Білімдер: 1. Ұйымның бейіні, құрылымы және өндірістік қуаты 2. Ұйымның құбырлары мен құрылыстарының орналасуының технологиялық схемасы 3. Өндірістік жоспарлау және өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша әдістемелік материалдар 4. Ұйымда өндірістік жоспарлау мен диспетчерлеуді ұйымдастыру Ұсынылмайды Машықтар: 1. Техникалық пайдалану талаптарын бұза отырып орындалатын өндірістік операцияларды анықтау 2. Жабдықтар жұмысының нақты параметрлері нормативтерден ауытқыған жағдайда, айдау станцияларының тиісті жұмысын ұйымдастыру

Еңбек функциясы 2: Магистральдық құбырларды диспетчерлік басқару жұмыс режимдерінің күйін талдау	Дағды 2: Құбыр көлігін техникалық пайдалану ережелерінің сақталуын бақылау	3. Айдау станцияларын пайдалану жөніндегі нормативтік және техникалық құжаттаманың уақтылы жаңартылуын бақылау
		Білімдер: 1. Айдау станцияларын техникалық пайдалану ережелері 2. Құбырдың желілік бөлігінің жұмыс режимдеріне технологиялық шектеулер 3. Жабдықтың жұмыс параметрлерінің нақты мәндері нормативтерден ауытқыған кездегі іс-қимыл тәртібі 4. Құбыр апаттарын анықтау әдістері 5. Ұйым бөлімшелерінің мамандануы және олардың арасындағы өндірістік байланыстар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Диспетчерлік қызметті ақпараттық қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Технологиялық жабдықтың жұмыс режимі бойынша жиынтық талдамалық және статистикалық деректерді қалыптастыру 2. Диспетчерлік басқаруда қолданылатын әртүрлі мақсаттағы схемалар мен карталардың дереккорларын сүйемелдеу 3. Бағдарламалық-есептеу кешендерін, диспетчерлік бақылау және басқару жүйелерін және диспетчерлік шешімдер қабылдауды қолдаудың басқа құралдарын пайдалану және дамыту 4. Технологиялық жабдықтың жұмыс режимдерін есептеу бойынша қолданбалы міндеттерді әзірлеу, енгізу және сүйемелдеу Білімдер: 1. Өндірісті диспетчерлік басқарудың озық отандық және шетелдік тәжірибесі 2. Жоспарлы-алдын алу жұмыстарын жүргізу кестесін әзірлеу кезінде ұсыныстарды дайындауға арналған өндірістік объектілер мен жабдықтардың техникалық күйі туралы деректер 3. Диспетчерлік басқару барысында қолданылатын карталар мен схемалардың негізгі түрлері, түрлері және мақсаты
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Технологиялық объектілерде профилактикалық және жөндеу жұмыстарын жүргізуге өтінімдерді қабылдау және қарау 2. Жөндеу және диагностикалық жұмыстарды ескере отырып технологиялық объектілер учаскелерінің өткізу қабілеті мен өнімділігін анықтау

Еңбек функциясы 3: Өнімді тасымалдау жүйесі объектілерінің жұмысын үйлестіруді ұйымдастыру	Дағды 1: Бөлімшелермен жұмысты ұйымдастыру	3. Жұмыстағы істен шығулар мен бұзушылықтарды оқшаулау және жою жөніндегі құрылымдық бөлімшелердің жұмысын келісу 4. Жөндеу жұмыстары және қалыпты жұмыс режимін қалпына келтіру бойынша құрылымдық бөлімшелердің әрекетін үйлестіру Білімдер: 1. Жабдықтың техникалық күйінің сәйкестігін бақылау ережелері мен құралдары 2. Қызметкерлерді штаттан тыс жағдайлар туралы ақпараттандыру әдістері 3. Бас диспетчермен негізгі және авариялық байланысты ұйымдастыру схемалары 4. Магистральдық мұнай құбырларындағы апаттардың, рұқсатсыз қосылулардың және ағып кетулердің орнын айқындау әдістері мен құралдары 5. Жедел құжаттаманың құрамы мен жүргізу тәртібі 6. Болған авариялар, жабдықтың істен шығуы және жазатайым оқиғалар туралы хабарлау схемасы
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 4: Өнімді тасымалдау жүйесі объектілерінің жұмысын үйлестіру	Дағды 1: Бөлімшелермен жұмысты ұйымдастыру	Машықтар: 1. Технологиялық объектілерде профилактикалық және жөндеу жұмыстарын жүргізуге өтінімдерді қабылдау және қарау 2. Жөндеу және Диагностикалық жұмыстарды ескере отырып технологиялық объектілер учаскелерінің өткізу қабілеті мен өнімділігін анықтау 3. Жұмыстағы бас тартулар мен бұзушылықтарды оқшаулау және жою жөніндегі құрылымдық бөлімшелердің жұмысын келісу 4. Жөндеу жұмыстары және қалыпты жұмыс режимін қалпына келтіру бойынша құрылымдық бөлімшелердің әрекетін үйлестіру 5. Түзету іс-шараларының жоспарын әзірлеу және оларды өткізу мерзімдерін анықтау 6. Штаттан тыс жағдайлардың алдын алу үшін шұғыл шаралар қабылдау Білімдер: 1. Жабдықтың техникалық жай-күйінің сәйкестігін бақылау қағидалары мен құралдары 2. Қызметкерлерді штаттан тыс жағдайлар туралы ақпараттандыру әдістері 3. Бас диспетчермен негізгі және авариялық байланысты ұйымдастыру схемалары 4. Магистральдық мұнай құбырларындағы авариялардың, рұқсатсыз кесулердің және ағып кетулердің орнын айқындау әдістері мен құралдары 5. Жедел құжаттаманың құрамы мен жүргізу тәртібі

	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау Зейінділік Проблемаларды шешуге кәсіби көзқарас Ұйымдастырушылық қабілет Өз бетінше жұмыс істей білу Күрделі мәселелерді анықтау және шешімдерді әзірлеу және бағалау және іске асыру үшін тиісті ақпаратты қарау	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 " Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Бас диспетчер
	4	Мұнай қотару станциясының операторы
14. Кәсіптің карточкасы "Қабылдау-тапсыру пунктiнiң бастығы":		
Топтың коды:	1329-3	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Қабылдау-тапсыру пунктiнiң бастығы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ	
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Біліктілік: -	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қызмет бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде 3 жыл	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	Қажет етпейді	
Қызметтің негізгі мақсаты:	1329-1-037 - Пункт бастығы (басқа да салаларда)	
Еңбек функциялардың сипаттамасы	Мұнайды қабылдау-тапсыру пунктiнiң қызметiн басқару және үйлестiру	
		1. Қабылдау-тапсыру операцияларының құжаттамалық қамтамасыз етілуін бақылау

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	2. Мұнайды қабылдау және тапсыру жөніндегі операцияларды жүргізуді ұйымдастыру 3. Мұнай құбырынан, резервуарлық паркіден алынған мұнайдың сақталуын бақылау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Қабылдау-тапсыру операцияларының құжаттамалық қамтамасыз етілуін бақылау	Дағды 1: Өндірістік-шаруашылық қызметке қатысты құжаттаманы жүргізуді ұйымдастыру және бақылау	Машықтар: 1. Мұнайды қабылдау-тапсыру пунктiнiң қызметiне қатысты қолданыстағы нормативтiк құжаттардың қолданылуын бақылау 2. Жұмыста пайдалану құжаттамасын қолдану 3. Жұмыста анықтамалық және арнайы әдебиеттердi қолдану 4. Жұмыс уақытын есепке алу табелін ресімдеу 5. Жұмысшылармен жұмыстарды қауіпсіз жүргізу бойынша нұсқама жүргізу
		Білімдер: 1. Мұнайды қабылдау және тапсыру учаскесінің өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты қаулылар, өкімдер, бұйрықтар, әдістемелік, нормативтік және басшылыққа алынатын басқа да материалдар 2. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері 3. Еңбек заңнамасының негіздері 4. Іс қағаздарын жүргізу негіздері 5. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Есептілікті қалыптастыру	Машықтар: 1. Белгіленген есептілікті ресімдеу 2. Тәуліктік баянаттар жасау 3. Теңгерімде көрсету үшін кіріс нәтижелерін талдау және өңдеу 4. Мұнай теңгерімінен мәліметтер дайындау 5. Мұнайды қабылдау-тапсыру актілерін жасау 6. Бағыттық телефонограммаларға сәйкес жеткізілімдердің әрбір топтамасына нормативтік шығындарды есептеу 7. Химиялық реагенттер мен материалдық-техникалық ресурстардың шығынын есепке алуды жүргізу Білімдер:

Енбек функциясы 2: Мұнайды қабылдау және тапсыру жөніндегі операцияларды жүргізуді ұйымдастыру		1. Қызмет бағыты бойынша арнайы және анықтамалық әдебиеттерде қолданылатын терминология 2. Есептік-есептік құжаттаманы жүргізу қағидалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Берілген жұмыс режимін қамтамасыз етуді бақылау	Машықтар: 1. Мұнай сапасының параметрлерін анықтау 2. Технологиялық процесті басқарудың автоматтандырылған жүйесінің, мұнай мөлшері мен сапасының көрсеткішін өлшеу жүйесінің жұмысын бақылау 3. Жұмыстарды қауіпсіз орындау нормаларының, әдістері мен тәсілдерінің талаптарын сақтау Білімдер: 1. Магистральдық мұнай құбырларын техникалық пайдалану қағидалары 2. Мұнай сапасын анықтауға арналған техникалық шарттар мен стандарттар 3. Мұнайды есепке алудың стандарттары мен техникалық шарттары 4. Тұтынушыларға мұнай жеткізу шарттары 5. Автоматтандырылған МАЖП МСӨЖ көмегімен тауарлық мұнай мөлшерін анықтау туралы кәсіпорын стандарты
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнай жеткізушілерден қабылдауды ұйымдастыру және оны тұтынушыларға айдау	Машықтар: 1. Қабылданатын және жөнелтілетін өнім сапасының мемлекетаралық және ұлттық стандарттардың (МЕМСТ, ҚР СТ) және техникалық шарттардың талаптарына сәйкес келуін айқындау 2. Қабылдау-тапсыру операцияларын жүргізу Білімдер: 1. Бақылау-өлшеу құралдары, автоматика мен жабдықты қорғау жүйелерінің жұмыс істеу қағида-татары 2. Қызмет бағыты бойынша пайдаланатын ұйыммен тұтынушылармен өзара іс-қимыл жасау тәртібі 3. Мұнай саны мен сапасының көрсеткіштерін өлшеу жүйелері 4. Тасымалдау кезіндегі мұнай шығындарының көздері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Мұнай құбырынан, резервуарлық паркіден алынған мұнайдың	Машықтар: 1. Мұнайдың нақты бар-жоғын тексеру арқылы оның сақталуын бақылау мақсатында заттай қалдықтарды алуды және/немесе түгелдеуді жүргізу

Еңбек функциясы 3: Мұнай құбырынан, резервуарлық паркіден алынған мұнайдың сақталуын бақылау	сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру / мұнай қорына күнделікті бақылау жүргізу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	2. Резервуарлық парктердің мұнай құбырларын, сорғы-күш беретін жабдықтары мен МАС құрылыстарын пайдалану тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар әзірлеу
	Білімдер:	1. Магистральдық мұнай құбырларындағы мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық 2. Мұнай мен резервуарларды есепке алу торабының жұмыс параметрлерінің технологиялық карталары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнай саны мен сапасының есебін жүргізу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Резервуарлар мен құбырлардағы мұнай көлемін есептеу әдісімен анықтау 2. Өлшеу құралдарының көмегімен мұнай көлемін анықтау 3. Мұнайды есепке алу жөніндегі бағдарламалық жасақтамамен жұмыс істеу 4. Тауарлық мұнайдың сапасын анықтау 5. Өлшеу құралдарының деректерін түсіндіру Білімдер: 1. Мұнай және оны қайта өңдеу өнімдерінің номенклатурасы 2. Мұнайдың жіктелуі 3. Мұнай сақтау технологиясы 4. Резервуарлар мен құбырлардағы мұнай мөлшерін есептеу әдістемесі
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Зейінділік Өз бетімен жұмыс істей білу Ұйымшылдық Тіл тапқыштық Ұқыптылық Нәтижені көздеу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар ", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 " Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Мұнайды қабылдау-тапсыру пунктінің инженері
15. Кәсіптің карточкасы "Мұнайды қабылдау-тапсыру пункті мастері":		
Топтың коды:	3118-4	
Қызмет атауының коды:	3118-4-008	
Кәсіптің атауы:	Мұнайды қабылдау-тапсыру пункті мастері	

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығы. Мұнай-газ өндіру саласындағы басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілердің лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары: т. 83 27-параграф. Шебер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	жоғары білім алған кезде қызмет бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде 3 жыл орта техникалық білім беру кезінде қызмет бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде 5 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1329-1-017 - Учаске мастері (басқа салалар бойынша) 2147-4-013 - Мұнайды қабылдау-тапсыру пунктiсiнiң инженерi		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды қабылдау-тапсыру пунктiнiң өндiрiстiк қызметiне басшылықты жүзеге асырады		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қабылдау-тапсыру операцияларын құжаттамалық қамтамасыз ету 2. Мұнайды қабылдау және тапсыру бойынша операцияларды жүзеге асыру 3. Мұнай құбырынан, резервуарлық парктен қабылданған мұнайдың сақталуын қамтамасыз ету	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Өндірістік-шаруашылық қызметке қатысты құжаттаманы енгізу	Машықтар: 1. Қызметіне қатысты қолданыстағы нормативтік құжаттарды қолдану 2. Жұмыста пайдалану құжаттамасын қолдану 3. Жұмыста анықтамалық және арнайы әдебиеттерді пайдалану 4. Жұмыс уақытын есепке алу табелін ресімдеу 5. Жұмысшылармен жұмысты қауіпсіз жүргізу бойынша нұсқаулықтар жүргізу	
		Білімдер: 1. Мұнайды қабылдау және тапсыру жөніндегі учаскенің өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты қаулылар, өкімдер, бұйрықтар, әдістемелік, нормативтік және басқа да басшылық материалдар	

Еңбек функциясы 1: Қабылдау-тапсыру операцияларын құжаттамалық қамтамасыз ету		2. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері 3. Еңбек заңнамасының негіздері 4. Іс жүргізу негіздері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Есептілікті қалыптастыру	Машықтар: 1. Белгіленген есептілікті ресімдеу 2. Тәуліктік рапорттар жасау 3. Баланста көрсету үшін шығыс деректерін талдау және өңдеу 4. Мұнай балансынан мәліметтерді дайындау 5. Мұнайды қабылдау-тапсыру актілерін жасау 6. Маршруттық телефонограммаларға сәйкес жеткізудің әрбір партиясына нормативтік шығындарды есептеу 7. Химиялық реагенттер мен материалдық-техникалық ресурстардың шығынын есепке алуды жүргізу Білімдер: 1. Қызмет бағыты бойынша арнайы және анықтамалық әдебиетте қолданылатын терминология 2. Есепке алу-есеп беру құжаттамасын жүргізу ережесі
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Мұнайды қабылдау және тапсыру бойынша	Дағды 1: Берілген жұмыс режимін қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Мұнай сапасының параметрлерін анықтау 2. Технологиялық процесті басқарудың автоматтандырылған жүйесінің, мұнай сапасының көрсеткіші мен мөлшерін өлшеу жүйесінің жұмысын бақылау 3. Жұмыстарды қауіпсіз орындау нормалары, әдістері мен тәсілдерінің талаптарын сақтау Білімдер: 1. Магистральдық мұнай құбырларын техникалық пайдалану қағидалары 2. Мұнай сапасын анықтауға арналған техникалық шарттар мен стандарттар 3. Мұнайды есепке алуға арналған стандарттар мен техникалық шарттар 4. Тұтынушыларға мұнай жеткізу шарттары 5. Кәсіпорынның МҚТП автоматтандырылған ММӨЖ көмегімен тауарлық мұнай мөлшерін айқындау туралы стандарты. 6. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен

операцияларды жүзеге асыру		ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнайды жеткізушілерден қабылдап алу және оны тұтынушыларға айдау	Машықтар: 1. Қабылданатын және жөнелтілетін өнім сапасының мемлекетаралық және ұлттық стандарттардың (МЕМСТ, ҚР СТ) және техникалық шарттардың талаптарына сәйкестігін анықтау 2. Қабылдау-тапсыру операцияларын жүргізу Білімдер: 1. Бақылау-өлшеу аспаптары, автоматика және жабдықты қорғау жүйелері жұмысының принциптері 2. Қызмет бағыты бойынша пайдаланушы ұйыммен тұтынушылармен өзара іс-қимыл тәртібі 3. Мұнай мөлшері мен сапа көрсеткіштерін өлшеу жүйелері 4. Тасымалдау кезіндегі мұнай ысырабының көздері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Мұнай құбырынан, резервуарлық парктен қабылданған мұнайдың сақталуын қамтамасыз ету	Дағды 1: Мұнай қорына күнделікті бақылау жүргізу	Машықтар: 1. Нақты қалдықтарды өлшеу және/немесе мұнайдың нақты болуын тексеру жолымен сақталуын бақылау мақсатында мұнайды түгендеуді жүргізу 2. Мұнай құбырларын резервуарлық парктерді, сорғы- күштік жабдықтарды және МАС құрылыстарын пайдалану тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар әзірлеу Білімдер: 1. Магистральдық мұнай құбырларында мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық 2. Мұнай және резервуарларды есепке алу торабының жұмыс параметрлерінің технологиялық карталары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнай мөлшері мен сапасының есебін жүргізу	Машықтар: 1. Резервуарлар мен құбырлардағы мұнай көлемін есептеу әдісімен анықтау 2. Өлшеу құралдарының көмегімен мұнай көлемін анықтау 3. Мұнай есебі бойынша бағдарламалық қамтамасыз етумен жұмыс істеу 4. Тауарлық мұнайдың сапасын анықтау 5. Өлшеу құралдарының деректерін түсіндіру Білімдер: 1. Мұнай және оны қайта өңдеу өнімдерінің номенклатурасы

		2. Мұнайды жіктеу 3. Мұнайды сақтау технологиясы 4. Резервуарлар мен құбырлардағы мұнай мөлшерін есептеу әдістемесі	
	Дағдыны тану мүмкіндігі : 	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Ұқыптылық Күйзеліске тұрақтылық Жауапкершілік Зейінділік Өз бетінше жұмыс істей білу Ұйымшылдық Тіл табандылық Нәтижеге бағыттылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 " Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Мұнай қабылдау-тапсыру пунктісінің инженері	
16. Кәсіптің карточкасы "Мұнай қотару станциясының операторы":			
Топтың коды:	8112-2		
Қызмет атауының коды:	8112-2-002		
Кәсіптің атауы:	Мұнай қотару станциясының операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 желтоқсанда № 21909 болып тіркелді. 23-параграф. мұнай өнімдерін айдау станциясының операторы (5-7 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ өндіру технологиясы	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-2-001 - Газ тарату станциясының операторы		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай айдау технологиялық режимін сақтау үшін мұнай айдау станциясының жабдықтарын қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай айдау станциясының қауіпсіз жұмысын қамтамасыз ету 2. Мұнай айдау станциясының жабдықтарын пайдалану
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Мұнай айдау станциясының жабдықтары мен құрылыстарының техникалық жай-күйін тексеру	Машықтар: 1. Мұнай айдау станциясы жабдығының жұмыс параметрлерінің нақты мәндерінің бекітілген нормативтік-технологиялық параметрлерге, технологиялық қорғау, блоктау және сигнал беру қондырғыларының картасына, магистральдық құбыр жұмысының технологиялық режимдерінің картасына сәйкестігін бағалау 2. Жабдықтың жұмыс параметрлерінің нақты мәндерін нормативтік нормалардан ауытқыған кезде қажетті іс-әрекеттерді орындау тәртібін түсіну 3. Мұнай айдау станциясының негізгі және қосалқы жабдықтары мен құрылыстарының жұмысындағы ақаулықтарды көзбен шолып қарау кестесі мен схемасына сәйкес аралау кезінде және оператордың автоматтандырылған жұмыс орны бойынша анықтау 4. Оператордың автоматтандырылған жұмыс орны бойынша мұнай айдау станциясының жабдықтары мен аспаптарының техникалық жай-күйін анықтау 5. Қолданылуы жұмыс жүргізумен байланысты материалдарды, құралдарды, аспаптарды және басқа да құрылғыларды пайдалану 6. Жедел құжаттаманы толтыру Білімдер: 1. Мұнай айдау станциясының жабдықтары мен құрылыстарын айналып өту маршруттары 2. Мұнай айдау станциясының негізгі және қосалқы жабдықтары қондырғыларының технологиялық карталары, пайдалану бойынша технологиялық регламент 3. Мұнай айдау станциясының негізгі және қосалқы жабдықтарының жұмысындағы ақаулықтардың түрлері 4. МАС жабдықтары мен құбыржолдарының сипаттамасы және мақсаты. 5. Мұнай айдау станциясының негізгі және қосалқы жабдықтарының технологиялық режимдер параметрлерінің жобалық және рұқсат етілген мәндері 6. Жедел құжаттаманың құрамы және жүргізу тәртібі

Еңбек функциясы 1: Мұнай айдау станциясының қауіпсіз жұмысын қамтамасыз ету		7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнай айдау станциясының негізгі және қосалқы жабдықтарын және қашықтан басқару пульті автоматикасы жүйелерін пайдаланудан шығару, пайдалануға беру жөніндегі жұмыстарды орындау	Машықтар: 1. Авариялар, істен шығу және инциденттер туындаған кезде мұнай айдау станциясын тоқтату 2. Авариялар мен инциденттер аймағында персоналдың қозғалысы мен эвакуациялануының қауіпсіз бағытын анықтау 3. Жеке және ұжымдық қорғану құралдарын қолдану 4. Аварияларды оқшаулау және жою жөніндегі жұмыстарды жүргізу нұсқаулықтарының (мұнайдың авариялық төгілуін жою жоспары және қауіпті өндірістік объектідегі авариялардың салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары) талаптарын орындау 5. Негізгі және қосалқы жабдықтардың; қашықтан басқару пультінің автоматика жүйелерінің жұмысындағы ақауларды анықтау және оларды жөндеуге шығару 6. Орындалған жөндеу жұмыстарын қабылдау және жабдықтар мен аспаптардың іске қосуға дайындығын тексеру Білімдер: 1. Қызмет көрсету аймағындағы ЖЗҚ объектілерінің құрылысы және жұмыс принципі 2. Қауіпті өндірістік объектіде авариялық жағдайлар туындаған кездегі іс-қимылдар кезектілігі 3. Аудандық диспетчерлік пункттің басқарушы диспетчерімен негізгі және авариялық байланысты ұйымдастыру схемалары 4. Арнаулы қызметтермен, персоналмен өзара іс-қимыл тәртібі 5. Объектіде алғашқы өрт сөндіру құралдарын және өрт туралы хабарлау құралдарын орналастыру орындары 6. Жеке және ұжымдық қорғау құралдарын қолдану тәртібі 7. Қауіпті өндірістік объектідегі авариялардың салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары 8. Жабдықтарды, автоматика мен телемеханиканы Жөндеуге ақаулы ведомостарды жасау тәртібі.

		Электр қозғалтқыштары мен тарату құрылғыларына қызмет көрсету кезінде электр қауіпсіздігі бойынша 4 және 5 топтарға рұқсат болуы тиіс
Дағдыны тану мүмкіндігі :		Ұсынылмайды
Дағды 3: Мұнай айдау станциясында жөндеу және баптау жұмыстарының орындалуын тіркеу		Машықтар: 1. Мұнай айдау станциясында жөндеу және реттеу жұмыстарын орындау фактілерін белгілеу 2. Жабдықтар мен аспаптардың іске қосуға дайындығын тексеру 3. Мұнай айдау станциясы жабдығының жұмыс параметрлерінің жөндеуден және реттеуден кейін бекітілген нормативтік-технологиялық параметрлерге сәйкестігін бағалау 4. Рұқсат-нарядтар, өкімдер бойынша орындалатын жұмыстардың есебін жүргізу 5. Жабдықты жөндеуге шығару, жөндеуден енгізу бойынша белгіленген құжаттаманы ресімдеу Білімдер: 1. Мұнай айдау станциясының жабдықтары мен аспаптарын жөндеуге және баптау жұмыстарына дайындау тәртібі 2. Жабдықты жөндеуге шығару, жөндеуден енгізу жөніндегі технологиялық операцияларды орындау тәртібі 3. Мұнай айдау станциясы жабдықтары жұмысының нормативтік-технологиялық параметрлері 4. Рұқсат-нарядтар мен өкімдер бойынша орындалатын жұмыстарға жіберу тәртібі
Дағдыны тану мүмкіндігі :		Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Мұнай, мұнай өнімдерін айдаудың, сақтаудың берілген режимін реттеу 2. Аспаптардың, СИКН көрсеткіштерін түсіру және тіркеу. 3. Электр қозғалтқыштарының жүктемесін, сорғылардағы және құбырдағы жұмыс қысымын, сорғы агрегаттарының дірілін, бақылау-өлшеу аспаптары бойынша сорғылар мен электр қозғалтқыштардың мойынтіректерінің температурасын бақылауды жүргізу 4. Автоматиканың микропроцессорлық жүйесін, диспетчерлік бақылау және басқару жүйесін пайдалана отырып, мұнай айдау станциясының жабдықтары, аспаптары мен жүйелерінің жұмыс параметрлерін бақылау 5. Магистральдық құбырлардағы автоматтандырылған мұнай айдау станцияларында жұмыс істеген кезде сағатына 3000 метр текше метрге дейін мұнайды, мұнай өнімдерін айдау

Еңбек функциясы 2: Мұнай айдау станциясының жабдықтарын пайдалану	Дағды 1: Мұнай айдау станциясында мұнайды айдаудың технологиялық процесін орындау	бойынша технологиялық процесті қашықтан басқару пультінен басқару Сорғылардың өнімділігі сағатына 3000-нан 3500 текше метрге дейін болатын автоматтандырылған мұнай айдау станцияларында жұмыс істегенде-6 разряд. Сорғылардың өнімділігі сағатына 3500 текше метрден асатын автоматтандырылған мұнай айдау станцияларында жұмыс істегенде - 7 разряд. 6. Бақылау-өлшеу аспаптары бойынша электр қозғалтқыштарының жүктемесін, сорғылардағы және құбырдағы жұмыс қысымын, сорғы агрегаттарының дірілін, сорғылар мен электр қозғалтқыштардың мойынтіректерінің температурасын бақылау 7. Сорғыларға, салқындату және желдету жүйелеріне, бекіту арматурасына қызмет көрсету 8. Сорғыларды іске қосуға, іске қосуға және тоқтатуға дайындаңыз 9. Автоматтандырылған қазандықтарға, су сорғы және кәріз станцияларына, теле жарақтандырылған қосалқы станцияларға, периметрлік сигнализацияға қызмет көрсету 10. Техникалық құжаттаманы жүргізу 11. Қажетті мәліметтерді диспетчерге беру Білімдер: 1. Мұнай айдау станциясын техникалық пайдалану ережесі 2. Магистральдық мұнай құбырының технологиялық учаскесін басқару тәртібі 3. Жабдықтың жұмыс параметрлерінің нақты мәндері нормативтерден ауытқыған кездегі іс-қимыл тәртібі 4. Бекітілген Нормативтік-технологиялық параметрлер, технологиялық қорғау, бұғаттау және сигнал беру қондырғыларының карталары, магистральдық мұнай құбыры жұмысының технологиялық режимдерінің карталары 5. Жауапкершілік аймағына кіретін негізгі және қосалқы жабдықтарды техникалық пайдалану қағидалары 6. Аспаптардың көрсеткіштерін тіркеу тәртібі 7. Мұнай және мұнай өнімдерінің қасиеттері 8. Магистральдық мұнай құбырының жұмыс режимдері 9. Мұнай айдау станциясының жабдықтары мен жүйелерінің негізгі технологиялық сипаттамалары 10. Жедел құжаттаманың тізбесі, техникалық терминология, жедел құжаттаманы жүргізу және толтыру тәртібі
--	--	---

		11. Айдаудың технологиялық процесі; мұнай өнімдерін айдау станцияларының технологиялық схемасы және электрмен жабдықтау схемасы 12. Автоматика жүйелерінің, реттеуші құрылғылардың және құлыптаудың схемалық схемалары 13. негізгі және қосалқы жабдықтарды техникалық пайдалану тәртібі 14. Дабыл шарттары жүйесі 15. Айдау станциясының жұмысын есепке алу тәртібі
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнай есебін жүргізу	Машықтар: 1. Айдалатын және сақталатын сұйықтықтың есебін жүргізу. 2. Резервуарлардан мұнай сынамаларын алыңыз. 3. Резервуарлар мен ыдыстарда қолмен өлшеу жүргізу. Білімдер: 1. айдаудың технологиялық процесі; мұнай айдау станцияларының технологиялық схемасы және электрмен жабдықтау схемасы; 2. автоматика жүйелерінің, реттеуші құрылғылардың және құлыптаудың схемалық схемалары; 3. негізгі және қосалқы жабдықтарды техникалық пайдалану тәртібі; 4. дабыл шарттары жүйесі; 5. еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қауіпсіздік жөніндегі тәртіп; 6. айдау станциясының жұмысын есепке алу тәртібі; 7. жабдықтарды, автоматика мен телемеханиканы Жөндеуге ақаулы ведомостарды жасау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Жаксы естуді қабылдау Көру жадысы Қойылған міндетке шоғырлану қабілеті Орындаушылық Типтік мәселелерді шеше білу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 " Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Магистральдық құбырлардың диспетчері

17. Кәсіптің карточкасы "Орталық зауыт зертханасының бастығы (өңдеу өнеркәсібі)":			
Топтың коды:	1321-0		
Қызмет атауының коды:	1321-0-032		
Кәсіптің атауы:	Орталық зауыт зертханасының бастығы (өңдеу өнеркәсібі)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1321-0-018 - Зертхана меңгерушісі (өңдеу өнеркәсібі)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Орталық зауыт зертханасының бастығы (өңдеу өнеркәсібі)" кәсіби картасының сипаттамасы "Мұнай, газ және олардың өңделген өнімдерінің сапасын бақылау" кәсіптік стандартында берілген.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1: -	Машықтар: -	
		Білімдер: -	
	Дағдыны тану мүмкіндігі: -	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
18. Кәсіптің карточкасы "Мұнайды қабылдау-тапсыру пунктісінің инженері":			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	2147-4-013		
Кәсіптің атауы:	Мұнайды қабылдау-тапсыру пунктісінің инженері		

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санаттағы мұнайды қабылдау-тапсыру пунктінің инженері: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және II санаттағы мұнайды қабылдау-тапсыру пунктінің инженері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; II санаттағы мұнайды қабылдау-тапсыру пунктінің инженері: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және санаты жоқ мұнайды қабылдау-тапсыру пунктінің инженері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл; санаты жоқ мұнайды тапсыру пунктінің қабылдау инженері: жұмыс өтіліне қойылатын талаптарсыз тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-008 - Мұнайды есепке алу жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды жеткізушілерден қабылдауды және мұнайды тұтынушыларға (мұнай өңдеу зауыттарына, мұнай базаларына және т. б.) беруді қамтамасыз ету)		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнайды қабылдау, сақтау және тиеудің технологиялық процестерін өндірістік-шаруашылық қамтамасыз ету 2. Мұнайды қабылдау, сақтау және тиеп жөнелтудің технологиялық процестерін жүргізу	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Құжаттарды дайындау және ресімдеу	Машықтар: 1. Компьютерлік техникамен, анықтамалық-құқықтық жүйемен жұмыс істеу 2. Өз құзыреті шеңберінде есепке алу-есеп беру құжаттамасын әзірлеу 3. Есептік құжаттаманы ресімдеу 4. Шарттық міндеттемелер мен талаптардың ережелерін талдау	
		Білімдер:	

Еңбек функциясы 1: Мұнайды қабылдау, сақтау және тиеудің технологиялық процестерін өндірістік-шаруашылық қамтамасыз ету		1. Іс жүргізу негіздері 2. Арнайы және анықтамалық әдебиетте қолданылатын терминология 3. Есеп құжаттамасын жүргізу ережесі
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнайды қабылдау, сақтау және жөнелту объектілеріндегі еңбек жағдайы мен жағдайларын тексеру	Машықтар: 1. Бөлімшелердің өндірістік құжаттамаға қажеттілігін бағалау 2. Жұмыс жүргізу кезінде болатын немесе болуы мүмкін қауіпті және зиянды факторлардың тізбесін анықтау Білімдер: 1. Өндірістік учаскедегі қауіпті және зиянды факторлар, олардың әсері 2. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Мұнайды қабылдау, сақтау және тиеп жөнелтудің технологиялық процестерін жүргізу	Дағды 1: Мұнайдың түсуі бойынша деректер жинау	Машықтар: 1. Баланста көрсету үшін шығыс деректерін талдау және өңдеу 2. Мұнай балансынан мәліметтерді дайындау 3. Белгіленген құжаттаманы жүргізу 4. Мұнайды қабылдау және тапсыру бойынша перспективалық, ағымдағы және жедел тапсырмаларды әзірлеу 5. Мұнай есебі бойынша арнайы бағдарламалық өнімдермен жұмыс істеу Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 2. Ұйымның кәсіби қызмет саласындағы нормативтік-техникалық, әдістемелік және ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттары. 3. Тауар өніміне және оның физикалық-химиялық қасиеттеріне қойылатын техникалық талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар:

	Дағды 2: Мұнайды қабылдау, сақтау және жөнелту объектілерінде регламенттік жұмыстардың орындалуын ұйымдастыру және бақылау	1. Мұнайды қабылдау-тапсыру технологиясын сақтау 2. Мұнайды қабылдау, сақтау және тиеп жөнелтудің технологиялық процестерінің қажетті параметрлерін өлшеуді жүргізу әдістемесін қолдану 3. Мұнайды есепке алу торабының жай-күйін тексеру 4. Қызметкерлерге мұнай мөлшерін өлшеу құралдарын (ММӨЖ) пайдалану және қызмет көрсету кезінде қауіпсіз еңбектің практикалық әдістерін үйрету
	Білімдер: 1. Мұнай тасымалдауға арналған қондырғылардың технологиялық режимдері мен техникалық пайдалану ережелері 2. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау, сақтау және жөнелту объектілерінің негізгі және қосалқы жабдықтарының технологиялық мүмкіндіктері 3. ММӨЖ пайдалану ережесі	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 " Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Мұнайды қабылдау-тапсыру пунктінің бастығы
19. Кәсіптің карточкасы "Инженер-химик (мұнай және газ)":		
Топтың коды:	2145-2	
Қызмет атауының коды:	2145-2-005	
Кәсіптің атауы:	Инженер-химик (мұнай және газ)	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-	
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:
	-	-
		Біліктілік:
		-

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Инженер-химик (мұнай және газ)" кәсіби картасының сипаттамасы "Мұнай, газ және олардың өңделген өнімдерінің сапасын бақылау" кәсіптік стандартында берілген.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1:	Машықтар: -	
	-	Білімдер: -	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
20. Кәсіптің карточкасы "Есепке алу жөніндегі техник (жанар-жағармай материалдарын және басқасын)":			
Топтың коды:	3118-9		
Қызмет атауының коды:	3118-9-001		
Кәсіптің атауы:	Есепке алу жөніндегі техник (жанар-жағармай материалдарын және басқасын)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Есепке алу жөніндегі техник (жанар-жағармай материалдарын және басқасын) " кәсіби картасының сипаттамасы "Мұнай өнімдерін қабылдау және жөнелту" кәсіптік стандартында берілген.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1:	Машықтар: -	
	-	Білімдер: -	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
21. Кәсіптің карточкасы "Химиялық талдау зертханашысы":			
Топтың коды:	8131-9		
Қызмет атауының коды:	8131-9-149		
Кәсіптің атауы:	Химиялық талдау зертханашысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Химиялық талдау зертханашысы" кәсіби картасының сипаттамасы "Мұнай, газ және олардың өңделген өнімдерінің сапасын бақылау" кәсіптік стандартында берілген.		

Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1:	Машықтар: -	
	-	Білімдер: -	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
22. Кәсіптің карточкасы "Тауарлар операторы":			
Топтың коды:	8131-9		
Қызмет атауының коды:	8131-9-171		
Кәсіптің атауы:	Тауарлар операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Тауарлар операторы" кәсіби картасының сипаттамасы "Мұнай, мұнай өнімдерін және газды өндіру, сақтау" кәсіптік стандартында берілген.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	

Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1: -	Машықтар: -
		Білімдер: -
	Дағдыны тану мүмкіндігі: -	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	-	-

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

23. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі;

Орындаушы: Арапова Эльмира Ермековна;

E-mail: e.arapova@energo.gov.kz;

Номер телефона: +7 (777) 999 66 19;

24. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасының Энергетика Министрлігі;

Жоба жетекшісі: Арапова Эльмира Ермековна;

E-mail: e.arapova@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (777) 999 66 19;

Орындаушылар: Абдуллаев Айдар Бердиханович;

E-mail: abdullaev-a@kaztransoil.kz;

Телефон нөмірі: +7 (705) 699 99 48.

25. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 2024 жылғы 22 қарашадағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының №8 Хаттамасы.

26. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 25 қарашадағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

27. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы.

28. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2024 ж.

29. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2027 ж.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі

"Технологиялық жабдықтарды пайдалану және жөндеу" кәсіптік стандарты

Ескерту. Кәсіптік стандарт жаңа редакцияда – ҚР Энергетика министрінің 15.10.2025 № 387-н/қ (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

"Технологиялық жабдықтарды пайдалану және жөндеу" кәсіптік стандарты жабдықтың қауіпсіз және тиімді жұмысын қамтамасыз ету үшін әртүрлі салаларда қолданылады. Экономикалық қызметке құрал-жабдықтарды инвестициялау, оны пайдалану, тұрақты техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстары жатады.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіби міндет шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

2) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

3) жөндеу – магистральдық құбырдың желілік бөлігінің және (немесе) оның объектілерінің толық немесе ішінара пайдалану ресурсының жарамдылығын немесе жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар (операциялар) кешені;

4) магистральдық құбыр – өнімді қауіпсіз тасымалдауды қамтамасыз ететін желілік бөліктен және объектілерден тұратын, техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттар талаптарына сәйкес келетін бірыңғай өндірістік технологиялық кешен;

5) машық – кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

6) мұнай айдау станциясы – магистральдық мұнай құбыры арқылы мұнайды қабылдауды, жинақтауды, сондай-ақ айдауды қамтамасыз етуге арналған құрылыстар кешені мен жабдықтар. Мұнай айдау станциясының негізгі элементтері сорғы агрегаттары, резервуарлар, жеткізуші және таратушы құбырлар жүйелері, есептеу тораптары, тазалау құрылғылары мен диагностиканың ағынды құралдарын қабылдау және іске қосу құрылғылары, сондай-ақ майлау, желдету, жылыту, энергиямен жабдықтау, сумен жабдықтау, автоматика, телемеханика және т. б. жүйелері болып табылады;

7) салалық біліктілік шеңбері – орындалатын жұмыстардың күрделілігіне және салада пайдаланылатын білімдердің, іскерліктер мен құзыреттердің сипатына қарай

Қазақстан Республикасының Ұлттық сабақ сыныптауышы, ұлттық біліктілік шеңбері негізінде әзірленеді және деңгейлер бойынша маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды жіктейтін құжат;

8) техникалық қызмет көрсету – магистральдық мұнай құбыры объектілерінің техникалық жай-күйін бақылау, тазалау, майлау, реттеу және жұмысқа қабілеттілігін және жарамдылығын қолдау бойынша басқа да операциялар.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

- 1) МАС – мұнай айдау станциясы;
- 2) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;
- 3) КС – кәсіптік стандарт;
- 4) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;
- 5) ӨҚКБ – өндірістік қызмет көрсету алаңдары;
- 6) НТҚ – нормативтік-техникалық құжаттама;
- 7) ҚНЖЕ – құрылыс нормалары мен ережелері;
- 8) МЕМСТ – мемлекеттік стандарт;
- 9) ЭҚЖЖ – экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың төлқұжаты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Технологиялық жабдықтарды пайдалану және жөндеу.

5. Кәсіптік стандарттың коды: Н52215099.

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Н Көлік және қоймалау;

52 Жүктерді қоймаға қою және қосалқы көлік қызметі;

52.2 Қосалқы көлік қызметі;

52.21 Құрлықтағы жол көлігінің қосалқы қызметі;

52.21.5 Су тартқыштарды қосқанда, магистралды және басқа да құбырларды пайдалану.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: "Технологиялық жабдықтарды пайдалану және жөндеу" кәсіптік стандарты әртүрлі өндірістік жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеумен айналысатын мамандардың құзыретіне қойылатын талаптарды белгілейді. Бұл кәсіптік стандарт жабдықтың сенімді жұмысын қамтамасыз ету және өндірістің тоқтап қалуын азайту үшін алдын алу бағдарламаларын әзірлеуді және енгізуді қамтуы мүмкін.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь* - 2 СБШ-нің деңгейі;

2) Электр жабдықтарымен қызмет көрсету және жөндеудегі электромонтер - 2 СБШ-нің деңгейі;

- 3) Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь* - 3 СБШ-нің деңгейі;
- 4) Электр жабдықтарымен қызмет көрсету және жөндеудегі электромонтер - 3 СБШ-нің деңгейі;
- 5) Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь* - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 6) Электр жабдықтарымен қызмет көрсету және жөндеудегі электромонтер - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 7) Технологиялық жабдықтарды жөндеу мастері - 5 СБШ-нің деңгейі;
- 8) Өндірістік қызмет көрсету базасы бастығы (ӨҚКБ) - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 9) Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер* - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 10) Мұнай айдау станциясының инженер-механигі - 6 СБШ-нің деңгейі.

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь*":			
Топтың коды:	7126-9		
Қызмет атауының коды:	7126-9-018		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь*		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Шығарылым 34. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде тіркелген № 21909). 51-52 Параграфтар. Технологиялық қондырғыларды жөндеу жөніндегі слесарь		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	2-разряд үшін жұмыс өтілі талап етілмейді, ал 3-разряд үшін кәсіби қызмет бойынша кемінде 6 ай жұмыс тәжірибесі болуы тиіс		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7126-9-017 - Технологиялық және газ жабдықтарын пайдалану және қызмет көрсету жөніндегі слесарь 7239-2-057 - Технологиялық қондырғыларды жөндеуші слесарь		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Технологиялық жабдықтың жұмыс қабілеттілігін қолдау, қалпына келтіру және жұмыс істеу сенімділігін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
		1. Жабдықты жөндеуге дайындау, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру.	

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	2. Технологиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу.
	Қосымша еңбек функциялары:	- Машықтар: 2-разряд үшін: 1. Машиналардың, аппараттардың, құбырлар мен арматуралардың қарапайым тораптары мен механизмдерін бөлшектеу және құрастыру, сондай-ақ жөндеуден кейін оларды сынауды жүзеге асыру. 2. Біліктілігі анағұрлым жоғары слесардың басшылығымен қарапайым қондырғылар мен агрегаттарды, сондай-ақ күрделілігі орташа машиналарды жөндеуді жүзеге асыру. 3. Бөлшектердің техникалық талаптарға сәйкестігін қамтамасыз ете отырып, оларды 12-14 біліктілік дәлдігімен (5-7 дәлдік сыныбы) слесарлық өңдеуді орындау. 4. Жөндеу жұмыстары барысында жинау және монтаждау үшін бөлшектерді жуу, тазалау және майлау жұмыстарын жүргізу. 5. Жиналу жұмыстарына дайындау барысында фланецтерде тесіктерді белгілеу және бұрғылау жұмыстарын жүргізу. 6. Құбырларда жабдық элементтерін дұрыс біріктіру үшін түзету, егеу және бұранда кесу жұмыстарын орындау. 7. Жөнделетін жабдықты құрастыру мен монтаждауды жеңілдету үшін қарапайым қосалқы құралдарды дайындау. 3-разряд үшін (2-разрядты машықтарына қосымша): 1. Жоғары білікті слесардың басшылығымен қарапайым және орташа күрделі технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларға жөндеу және қызмет көрсету. 2. Жөндеу жұмыстарына технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларды дайындауды жүзеге асыру. 3. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларды жаңғырту және техникалық қайта жарақтандыру бағдарламасына техникалық қызмет көрсету, жоспарлы-алдын ала жөндеу кестесін орындау. 4. Жұмыс мысалдары: - төмен қысымды арматура - алу, жөндеу, орнату; - май сорғылары, майлағыштар-бөлшектеу, жөндеу; - поршенді, плунжерлі, орталықтан тепкіш және тісті сорғылар - бөлшектеу, жөндеу. Білімдер: 2-разряд үшін:
	Дағды 1: Жабдықтарды жөндеуге дайындау бойынша жұмыстарды жүргізу	

Еңбек функциясы 1:
Жабдықты жөндеуге дайындау, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру

1. Жөнделетін жабдықтың жекелеген аппараттары мен тораптарының құрылысы, мақсаты және жұмыс істеу принципі.
 2. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмыс шарттары.
 3. Слесарлық жұмыстардың негізгі әдістері.
 4. Жалпы дәнекерлеу және дәнекерлеу тәртібі.
 5. Шағын диаметрлі құбырларды сынау тәртібі.
 6. Қондырулар мен шектік ауытқулар, квалитеттер, дәлдік және өңдеу тазалығы кластары туралы негізгі түсініктері.
 7. Құрылғылар мен құралдарды қолданудың мақсаты мен тәртібі.
 8. Құбырларды белгілеу әдістері, сызу элементтері.
 9. Майларды, жуу құрамдарын және майларды қолдану тәртібі.
 10. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
- 3-разряд үшін (2-разрядты білімдерге қосымша):
1. Жөнделетін технологиялық жабдықтың және техникалық құрылғылар мен тораптардың құрылысы, арналуы және жұмыс істеу принципі.
 2. Құбырларға, профильді болатқа, бекіту материалдарына арналған техникалық шарттар, дәнекерленетін металдардың қасиеттері.
 3. Құрал-саймандар мен құрылғылардың арналуы және қолдану ережелері.
 4. Құбыржолдарын төсеу тәртібі.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Ұсынылмайды

- Машықтар:
- 2-разряд үшін:
1. Қауіпсіздік стандарттары мен нормаларын сақтай отырып, слесарлық операциялардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру.
 2. Техникалық талаптарға сәйкес жабдықты бөлшектеу, құрастыру және орнатудың дұрыстығын бақылау.
 3. Базалық сынақтарды орындауды қоса алғанда, жөндеу мен баптауды орындағаннан кейін жабдықтың жарамдылығы мен функционалдығын тексеру.
 4. Жабдықты жөндеу және қызмет көрсету кезінде орындалған жұмыстардың нұсқаулықтар мен қауіпсіздік нормаларына сәйкестігін қамтамасыз ету.
- 3-разряд үшін (2-разряд дағдыларына қосымша):
1. Бөлшектеуден бастап пайдалануға беруге дейін жөндеу жүргізу кезінде технологиялық процестің сақталуын бақылау.

Дағды 2: Жөндеу жұмыстарының сапасы мен қауіпсіздігін бақылауды жүзеге асыру		2. Бөлшектерді өңдеу және тораптарды құрастыру дәлдігін тексеруді қоса алғанда, орындалған слесарлық жұмыстардың сапасын көзбен шолып бақылауды жүзеге асыру. 3. Ықтимал ақауларды анықтау мақсатында жөнделген жабдыққа алғашқы сынақтар жүргізу. 4. Жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы талаптарының сақталуын бақылауды қамтамасыз ету. Білімдер: 2-разряд үшін: 1. Слесарлық жұмыстарды орындау, Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету кезінде қолданылатын стандарттар мен техникалық талаптар. 2. Орындалатын слесарлық жұмыстардың сапасын бақылау принциптері мен әдістері, оның ішінде бөлшектерді өңдеу мен тораптарды құрастыру дәлдігі мен сапасын тексеру. 3. Жабдықтарды жөндеу, қызмет көрсету және жөндеу кезінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік талаптары. 4. Жөндеу жұмыстарын орындау барысында ақауларды, технологиялық процестің бұзылуын және сәйкессіздіктерді болдырмау және анықтау тәсілдері. 3-разряд үшін (2-разряд дағдыларына қосымша): 1. Жабдықты жөндеу және баптау барысында технологиялық процестердің орындалуын бақылау әдістері. 2. Жабдықты жөндеу және пайдалану кезінде, сондай-ақ техникалық қызмет көрсету кезінде қауіпсіздікті реттейтін стандарттар мен нормативтік құжаттар. 3. Барлық жұмыстарды орындағаннан кейін жабдықтың жарамдылығын тексеруді қоса алғанда, барлық кезеңдерде жөндеу сапасын бақылау принциптері мен әдістері. 4. Ақауларды немесе ақауларды анықтау мақсатында жөнделген жабдыққа алғашқы сынақтар жүргізудің талаптары мен әдістері. 5. Жөндеу процесінде ақаулардың себептерін талдау және оларды жоюды бақылау әдістері.
Дағдыны тану мүмкіндігі :		Ұсынылмайды Машықтар: 2- разряд үшін: 1. Жабдықты қарапайым тазалау және майлау жұмыстарын орындау. 2. Бөлшектердің сыртқы түрі мен бекітілуін тексеру. 3. Қол құралдары мен қосалқы құрылғыларды пайдалану.

Дағды 1:
Техникалық қызмет
көрсету
бойынша жұмыстарды
жүргізу

3-разряд үшін:

1. Жоғары біліктілігі бар слесарьдың қатысуымен машиналардың, аппараттардың, құбыржолдардың, арматуралардың қарапайым және орташа күрделі тораптары мен механизмдерін бөлшектеу, жөндеу, құрастыру және сынақтан өткізу.

2. Бөлшектерді 12–14 квалитет (5–7 дәлдік класы), сондай-ақ 11– 12 квалитет (4–5 дәлдік класы) бойынша слесарлық өндеуден өткізу.

3. Аппараттарды, сорғыларды, компрессорларды бөлшектеу және түтікшелермен қосу жұмыстарын орындау

4. Технологиялық жабдықты сынақтан өткізу.

5. Жұмыс мысалдары:

- машиналар мен аппараттар люктерінің қақпақтары-алу және орнату;
- қоршаулар - алу және орнату;
- төсемдер-дайындау;
- "құбырдағы құбыр" типті жылу алмастырғыштар-бөлшектеу;
- салқындату және майлау жүйесінің құбырларын тазалау;
- газды саптамалар-ревизия;
- компрессорлар-клапандарды, тығыздағыштарды, май шағылыстырғыштарды, крейцкопфты, мойынтіректерді, клапандар мен цилиндрлердің қақпақтарын бөлшектеу және алу;
- майлы тығыздағыштар-толтыру;
- компрессорлар мен сорғыларды салқындату және майлау жүйесінің құбырлары мен аппараттары-бөлшектеу;
- пеш құбырлары, табақтар және колонналардың пластинааралық кеңістігі, жылу алмастырғыштардың түтіктері мен құбыраралық кеңістігі, тоңазытқыштардың конденсаторларының түтіктері - кокс пен шөгінділерден тазарту.

Білімдер:

2-разряд үшін:

1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың арналуы мен құрылысы.

2. Техникалық қызмет көрсетудің негізгі түрлері (ТО-1, ТО-2).

3. Жабдыққа қызмет көрсету кезіндегі қауіпсіз жұмыс жүргізу ережелері.

3-разряд үшін:

1. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін бағалау үшін қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарын білу.

2. Жабдықтың техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу әдістері.

Еңбек функциясы 2: Технологиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу	3. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері. 4. Жабдықты пайдалану тәртібі. 5. Қызмет көрсетілетін қондырғының коммуникацияларының схемалық технологиялық схемасы мен схемасы. 6. Төзімділік пен қону, біліктілік және кедір-бұдыр параметрлері. 7. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың типтік ақаулары мен ақаулары, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : Ұсынылмайды
Дағды 2: Технологиялық жабдыққа қызмет көрсету бойынша профилактикалық жұмыстарды жүргізу	Машықтар: 2-разряд үшін: 1. Жабдықты іске қоспас бұрын көзбен шолу арқылы тексеру жұмыстарын жүргізу. 2. Майлаудың бар-жоғын, ақаулардың (ағып кету, қызып кету) болуын тексеру. 3. Жоспарлы жөндеуге жабдықты дайындауға қатысу. 3-разряд үшін: 1. Белгіленген кесте шеңберінде механизмдерді тексеруді, тазалауды, майлауды және реттеуді қоса алғанда, жабдыққа тұрақты техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыру. 2. Техникалық қызмет көрсету барысында ұсақ ақаулар мен ақауларды жою бойынша жұмыстарды орындау. 3. Профилактикалық бақылау әдістерін қолданыңыз, мүмкін ақаулардың белгілерін анықтаңыз және олар пайда болғанға дейін бұзылулардың алдын алыңыз. 4. Жұмыс және бақылау сақтандыру клапандарының жай-күйін бақылауды жүзеге асыру. 5. Жабдықтың техникалық параметрлерін, соның ішінде температураны, қысымды, сұйықтық деңгейін, дірілді және басқа көрсеткіштерді өлшеу және бақылау. 6. Жұмыс мысалдары: - мойнтіректерді дайындау және майлау; - сорғылар мен компрессорлардағы сүзгілерді ауыстыру; - құбырлар мен арматурадағы тығыздағыш сақиналар мен тығыздағыштардың жай-күйін тексеру; - агрегаттардағы май мен сұйықтық деңгейін бақылау; - жылу алмастырғыштар мен құбыр жүйелерін шөгінділерден тазарту. Білімдер:

	2-разряд үшін: 1. Жабдықтың ақаулары мен тозуының белгілері. 2. Алдын ала тексеру жүргізу мерзімі мен тәртібі 3. Шығын материалдары мен қолданылатын құрал-саймандардың арналуы. 3-разряд үшін: 1. Жабдықтың жұмысы мен дизайнының негізгі принциптері (сорғылар, компрессорлар, жылу алмастырғыштар, құбырлар). 2. Техникалық қызмет көрсету талаптарын қоса алғанда, жабдықтар мен төлқұжаттардың техникалық сипаттамалары. 3. Жабдықтағы негізгі ақауларды диагностикалау әдістері. 4. Жабдықты диагностикалық тексерудің негіздері: қысымды, температураны, дірілді қалай тексеруге болады. 5. Профилактикалық қызмет көрсету негіздері: қарапайым тораптар мен агрегаттарды майлау, тазалау, тексеру және баптау. 6. Техникалық қызмет көрсету кезінде еңбекті қорғау ережелері (мысалы, электр және механикалық жүйелермен жұмыс). 7. Кестелер мен нормативтерге сәйкес техникалық қызмет көрсетуді орындау принциптері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Зейінді шоғырландыру және бақылау Орындаушылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 3517-2020 "Мұнай өңдеу және мұнай-химия өнеркәсібі. Технологиялық қондырғылар мен жабдықтарға техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді жоспарлау, ұйымдастыру және жүргізу тәртібі"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Технологиялық жабдықты жөндеу жөніндегі шебері
	3	Технологиялық жабдықты жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь
	4	Технологиялық жабдықты жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь
10. Кәсіптің карточкасы "Электр жабдықтарымен қызмет көрсету және жөндеудегі электромонтер":		
Топтың коды:	7413-2	
Қызмет атауының коды:	7413-2-028	
Кәсіптің атауы:	Электр жабдықтарымен қызмет көрсету және жөндеудегі электромонтер	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2	

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	1-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (1-шығарылым) бекіту туралы" 2023 жылғы 1 қыркүйектегі № 364 Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 33389 тіркелген). 44-Параграф. Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	2-разряд үшін жұмыс өтілі талап етілмейді, ал 3-разряд үшін кәсіби қызмет бойынша кемінде 6 ай жұмыс тәжірибесі болуы тиіс.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7413-2-027 - Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер 7413-2-020 - Электр станциясының электр жабдықтарына қызмет көрсетуші электромонтер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Уақтылы техникалық қызмет көрсету арқылы электр жабдықтарының үздіксіз, қауіпсіз және тиімді		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету бойынша жекелеген қарапайым және күрделілігі орташа жұмыстарды орындау.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 2-разряд 1. Электр қозғалтқыштардың статорлары мен роторларының тарату желілерінің, трансформаторлар орамаларының, кабельдердің кірмелері мен шығуларының оқшаулау кедергісін мегомметрмен тексеру және өлшеу. 2. Электр жабдықтарын жөндеу кезінде қарапайым слесарлық, монтаждау және ағаш ұсталық жұмыстарды орындау. 3. Еденнен басқарылатын қарапайым жүк көтергіш құралдар мен крандарды қолдана отырып такелаждық жұмыстарды орындау. 4. Пневмо-электр құралмен жұмыс істеу. 5. Электр жабдықтарын қосу және ажырату және қарапайым өлшеулерді орындау. 6. Тарату қораптарын, клеммниктерді, сақтандыру қалқандары мен жарықтандыру арматурасын монтаждау және жөндеу. 7. Кернеуі 1000В дейінгі сымдарды бөлу, біріктіру, оқшаулау және дәнекерлеу.	

Дағды 1:
Электр қондырғылары мен электр жабдықты монтаждау және жөндеу

8. Бөлшектерді жартылай бөлшектей, жуа және сүрте отырып, электр жабдықтарын тазалау және сығылған ауамен үрлеу.
 9. Түйіспелер мен түйіспелі беттерді тазалау.
 10. Орнату сымдары мен кабельдерін төсеу.
 11. Қуаты 50 кВт дейінгі күн және жел энергия қондырғыларына қызмет көрсету және жөндеу.
- 3-разряд 2 разрядқа қосымша:
1. Қуаты 50 кВт-тан жоғары күн және жел электр станцияларын техникалық қызмет көрсетумен және уақытылы жөндеумен қамтамасыз ете отырып, оларды күтіп ұстау және жөндеу
 2. Электр жүйелерін дұрыс қосу және пайдалану үшін қарапайым монтаждық және сұлбалық схемалардың таңбалануын тексеру.
 3. Диагностикалық құралдар мен аспаптарды қолдана отырып, қарапайым қосу схемалары бар электр жабдықтарының ақауларын, бұзылуларын анықтау және жою.
 4. Трансформаторларды, ауыстырғыштарды, реостаттарды, басқару посттарын, магниттік іске қосқыштарды, контакторларды және басқа да қарапайым аппаратураларды жөндеу, олардың ақаусыз жұмысын қамтамасыз ету.
 5. Электр аспаптарын, электромагниттік, магнитэлектрлік және электродинамикалық жүйелерді бөлшектеу, жинау, реттеу және қызмет көрсету арқылы электр жабдықтарына жөндеу, тексеру және техникалық қызмет көрсету жұмыстарын жүргізу.
 6. Қауіпсіздік талаптары мен жобалық құжаттамаға сәйкес кабельді трассалар мен электр сымдарын төсеу.
 7. Электр жабдықтарын жаңғырту және тиімділігін арттыру мақсатында қайта құру жұмыстарын жүргізу.
 8. Аккумуляторлық батареяларды зарядтау, электролит деңгейі мен зарядтау тогының параметрлерін бақылау.
 9. Құрылғылар мен жабдықтардың сыртқы бөліктерін тот басуға қарсы және қызмет ету мерзімін ұзарту мақсатында бояу.
 10. Техникалық сызбалар мен талаптарға сәйкес текстолит, гетинакс, фибра және басқа да оқшаулағыш материалдарды өңдеу.
 11. Көтергіш крандар мен басқа да жүк көтергіш машиналарды пайдалана отырып, жүктерді көтеру және жылжыту кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып, такелаж жұмыстарын орындау.

Білімдер:

Еңбек функциясы 1: Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету бойынша жекелеген қарапайым және күрделілігі орташа жұмыстарды орындау	2-разряд 1. Электротехника негіздері. 2. Орындалатын жұмыс көлемінде тұрақты және ауыспалы ток туралы мәліметтер. 3. Электр техникалық материалдардың негізгі түрлері, олардың қасиеттері мен мақсаты. 4. Жұмысшы қолданылатын және бақылау-өлшеу аспаптарының атауы, мақсаты және пайдалану ережесі және өндіріс пен жұмыс орнын ұйымдастыру туралы негізгі мәліметтер. 5. Қарапайым және күрделілігі орташа бақылау-өлшеу аспаптары мен айлабұйымдардың құрылысы және мақсаты. 6. Электр желілерінде ақаулықты табу және жою тәсілдері. 7. Жоғары кернеулі сымдарды ауыстыру, біріктіру және дәнекерлеу тәсілдері мен әдістері. 8. Электр қозғалтқыштардың, генераторлардың, трансформаторлардың, коммутациялық және іске косуды реттейтін аппаратуралар, аккумуляторлар мен электр аспаптарының құрылымы мен жұмыс істеу қағидаты. 9. Орындалатын жұмыс көлемінде электр жабдығын монтаждау және жөндеу ережесі мен тәсілдері. 10. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары жөніндегі ішкі еңбек тәртіптемесінің тәртібі. 3-разряд үшін 2-ші разрядқа қосымша : 1. Электртехниканың негіздері. 2. Орындайтын жұмыс көлемінде тұрақты және айнымалы ток туралы мәліметтер. 3. Электртехникалық материалдардың негізгі түрлері, олардың қасиеттері мен қолданылуы. 4. Қолданылатын жұмыс және бақылау-өлшеу аспаптарының атауы, мақсаты және пайдалану ережелері, сондай-ақ өндіріс пен жұмыс орнын ұйымдастыру бойынша негізгі мәліметтер. 5. Қарапайым және орташа күрделі бақылау-өлшеу аспаптары мен құрал-саймандарының құрылысы және мақсаты. 6. Электр желілеріндегі ақауларды анықтау және жою тәсілдері. 7. Жоғары кернеулі сымдарды ауыстыру, біріктіру және дәнекерлеу әдістері мен тәсілдері. 8. Ішкі еңбек тәртібі, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Машықтар: 2-разряд үшін:

Дағды 2:

Электр жабдығының
жай-күйін
диагностикалау және
бақылау

1. Бақылау-өлшеу аспаптарының көмегімен электр тізбектері мен қосылыстарының жарамдылығын тексеру.
 2. Сыртқы зақымданулар мен ақаулық белгілерін анықтау үшін электр жабдығын көзбен шолып қарауды жүзеге асыру.
 3. Жабдықтың электр параметрлерін диагностикалау үшін тестерлерді, мегомметрлерді және мультиметрлерді пайдалану.
 4. Диагностикалық жабдықты пайдалана отырып сымдар мен кабельдердің зақымданған жерлерін анықтау.
 5. Іске қосуды реттейтін аппаратураны, автоматты ажыратқыштар мен сақтандырғыштарды қоса алғанда, коммутациялық аппаратураның жұмысын бақылау.
 6. Аспаптардың көрсеткіштерін талдау және нормативтік параметрлерден ауытқуларды анықтау.
 7. Өлшеу аппаратурасын қосуды қоса алғанда, жабдықты диагностикалық сынақтарға дайындау.
 8. Электр қондырғыларын жерге тұйықтаудың жай-күйін профилактикалық тексеруді орындау.
 9. Электр қосылыстарының схемалар мен жобалық құжаттамаға сәйкестігін тексеру.
 10. Есептер жасау және диагностика нәтижелерін техникалық құжаттамада белгілеу.
- 3-разряд 2-ші разрядқа қосымша:
1. Жоғары білікті электрмонтердің басшылығымен қарапайым электр жабдықтарын бөлшектеу және жөндеу.
 2. Қарапайым қосу сұлбалары бар аппаратура мен аспаптардың жұмысын реттеу және тексеру.
 3. Қарапайым жарықтандыру және коммутациялық аппаратураны жөндеу.
 4. Қарапайым қосу сұлбалары бар күштік және жарықтандыру электрқондырғыларын күтіп-ұстау.
 5. Қауіпсіздік сақтандырғыштарын, автоматты ажыратқыштарды және кабельдерді ауыстыру.
 6. 1 кВ-қа дейінгі кернеулі кабельдерге арналған муфталар мен кіріс құрылғыларын монтаждау және бөлшектеу.
 7. Электр жабдықтарындағы қарапайым ақауларды анықтау және жою.
 8. Қарапайым жағдайларда кабельдер мен сымдарды төсеу.
 9. Жабдықты техникалық қызмет көрсету мен жөндеуге дайындау.
 10. Қол электр құралдары мен тасымалды жарықтандыру құрылғыларының жарамдылығын тексеру.
 11. Электр жабдықтарына қарап тексеру жүргізу және анықталған ауытқуларды тіркеу.

		Білімдер: 2-разряд үшін: 1. Электр жабдықтарын диагностикалаудың негізгі әдістері. 2. Электр тізбектері мен аппараттарының зақымдануы мен ақауларының түрлері. 3. Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы және жұмыс істеу қағидаттары. 4. Электр тізбектері мен жабдықтар параметрлерінің нормативтік мәндері. 5. Диагностикалық жабдықты қосу және пайдалану қағидалары. 6. Электр схемаларымен және жобалық құжаттамамен жұмыс істеу негіздері. 7. Электр параметрлерінің дәлдігі мен өлшеу әдістеріне қойылатын талаптар. 8. Жерге тұйықтау құрылғыларының жай-күйін тексеру ережесі. 9. Диагностика нәтижелері бойынша есептік құжаттаманы жасау тәртібі. 3-разряд (2-разрядқа қосымша): 1. Қарапайым электр жабдықтарының құрылымы мен мақсатының негіздері. 2. Қарапайым қосылу сұлбалары бар электр қондырғыларының жұмыс принциптері. 3. 1 кВ-қа дейінгі кернеудегі өткізгіштер мен кабельдерді ауыстыру және қосу әдістері. 4. Негізгі электр техникалық материалдардың құрамы мен қасиеттері. 5. Балқымалы сақтандырғыштарды, автоматты ажыратқыштарды және жарықтандыру құрылғыларын пайдалану және жөндеу қағидалары. 6. Электр жабдықтарын тексеруге арналған қарапайым қол құралдары мен аспаптарының құрылымы және мақсаты. 7. Жөндеу жұмыстарын жүргізу және электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасының негіздері. 8. Жөндеу жұмыстарын жүргізуге қойылатын нормативтік құжаттаманың талаптары. 9. Электр жабдықтарын монтаждау және кабельдерді төсеудің жалпы қағидалары. 10. Электр жабдықтарын жөндеуге арналған жұмыс орнын дайындау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру қабілеті Белсенділік	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы қағидаларын бекіту туралы", Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 19 наурыздағы № 222 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10889 тіркелген)		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Қызмет (жөндеу) бастығы	
	5	Технологиялық жабдықты жөндеу жөніндегі шебері	
	4	Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электрмонтер	
	3	Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электрмонтер	
11. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь*":			
Топтың коды:	7126-9		
Қызмет атауының коды:	7126-9-018		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь*		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде тіркелген № 21909). 54–56 Параграфтар. Технологиялық қондырғыларды жөндеу жөніндегі слесарь.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Жөндеуші-слесарь	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Жөндеуші-слесарь	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	4-разряд мамандығы бойынша кемінде 1 жыл, 5-разряд кемінде 1,5 жыл жұмыс тәжірибесі		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7239-2-057 - Технологиялық қондырғыларды жөндеуші слесарь		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Технологиялық жабдықтың жұмыс қабілеттілігін қолдау, қалпына келтіру және жұмыс істеу сенімділігін қамтамасыз ету		

Описание трудовых функций		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жабдықты жөндеуге дайындау, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру. 2. Технологиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
		Машықтар: қайта жарақтандыру бағдарламасына техникалық қызмет көрсету, жоспарлы-алдын ала жөндеу кестесін орындау. 4. Жөндеуге ақаулы ведомостарды жасауға қатысу. 5. Жөндеуден кейін жабдықты техникалық куәландыруды жүргізу. 6. Жұмыс мысалдары: - аппараттар - корпусы жөндеу (термоөңдеуді қажет етпейтін), пластиналарды көпіршікке тексеру; - бекіткіш, сақтандырғыш және реттеуші арматура-бөлшектеу, жөндеу, ысқылау, құрастыру және реттеу; - үрлегіштер, газ үрлегіштер және үрлегіштер-жөндеу, сынау; - газ моторлы компрессорлар-жөндеу; - шарлы диірмендер, роликті диірмендер, ұсатқыштар, экрандар, түтін сорғыштар, грануляторлар-күрделі жөндеу, сынау, тапсыру; - жұмыс дөңгелектерінің саны төрттен асатын орталықтан тепкіш, екі корпусы және көп сатылы сорғылар-жөндеу, құрастыру, пайдалануға беру; - реакторлар-жөндеу; - гидротазарту, каталитикалық риформинг, гидрокрекинг және 200 - ден астам атмосфераның өзге де қондырғыларының жылу алмастырғыштары (шикізат) - жөндеу; - центрифугалар-жөндеу.
	Дағды 1: Жабдықтарды жөндеуге дайындау бойынша жұмыстарды жүргізу	Білімдер: 4-разряд үшін (3-разрядтағы білімдерге қосымша): 1. Жөнделетін технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың, тораптардың құрылымы, арналуы және жұмыс істеу принципі. 2. Құбырларға, профильді болаттарға, бекіткіш материалдарға қойылатын техникалық талаптар, дәнекерленетін металдардың қасиеттері. 3. Слесарлық жұмыстардың негізгі тәсілдері. 4. Дәнекерлеу және пісіру жұмыстарының жалпы ережелері. 5. Аспаптар мен құралдарды қолдану мақсаты және қолдану ережелері. 6. Құбыржолдарын төсеу тәртібі.

Еңбек функциясы 1:
Жабдықты жөндеуге дайындау, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру

	5-разряд үшін: 1. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың құрылысы, мақсаты және жұмыс принципі, сондай-ақ жөндеу, құрастыру, монтаждау реттілігі. 2. Құбырларға, Профильді болатқа, бекіту материалдарына, дәнекерленетін металдардың қасиеттеріне техникалық шарттар. 3. Слесарлық жұмыстардың негізгі әдістері. 4. Дәнекерлеу мен дәнекерлеудің жалпы ережелері. 5. Құрылғылар мен құралдарды қолданудың мақсаты мен ережелері. 6. Құбырларды төсеу тәртібі. 7. Жөндеуде қолданылатын материалдардың барлық түрлері 8. Жоғары қысыммен жұмыс істейтін жабдықтар мен жабдықтарды жөндеу әдістері 9. Қауіпті өндірістік объектілердегі қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік, газ және өрт қауіпсіздігі, өнеркәсіптік санитария талаптарын білу
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Машықтар: 4-разряд үшін (3-разрядтағы машықтарға қосымша): 1. Күрделі технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларды жөндеу жұмыстарының сапасын бақылауды үйлестіру. 2. Техникалық қызмет көрсету кезеңдерінің сақталуын, оның ішінде жөндеу және техникалық қызмет көрсету кестелерінің орындалуын бақылау. 3. Жөндеуден кейін жабдықтың жұмысқа қабілеттілігін растау үшін соңғы сынақтарға қатысу. 4. Күрделі механизмдер мен құрылғыларды құрастырудың дәлдігі мен сапасын бақылау. 5. Жөндеу барысында және оны аяқтағаннан кейін ақаулардың себептерін талдау және оларды жоюды бақылау. 5-разряд үшін: 1. Барлық жүйелер мен тораптардың техникалық шарттарға сәйкестігін тексеруді қоса алғанда, жабдықты жөндеуден кейін пайдалануға беруге дайындау. 2. Ақауларды анықтау және оның жұмыс қабілеттілігін тексеру мақсатында технологиялық жабдықты іске қосу сынақтарын жүргізу. 3. Қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып, жабдықты регламенттер мен технологиялық талаптарға сәйкес пайдалануға беруді жүзеге асыру. 4. Іске қосу сынақтары мен Кіріспе жұмыстарының нәтижелері бойынша есептер жасау және ресімдеу. 5. Персоналды Жөнделген жабдықты пайдалану ережелеріне үйрету.

Дағды 2:

Іске қосу-баптау жұмыстарын жүргізу және жабдықты пайдалануға беру

6. Жұмыс мысалдары:

- күрделі жөндеуден кейін сорғыларды, компрессорларды және басқа да технологиялық жабдықтарды пайдалануға беру;
- кәдеге жарату қазандықтарын, газ-моторлы компрессорларды және турбокомпрессорларды тексеру және пайдалануға беру;
- жөндеуден кейін жылу алмастырғыштар мен центрифугаларды пайдалануға беру.

Білімдер:

4-разряд үшін (3-разрядтағы білімдерге қосымша):

1. Күрделі технологиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу кезінде барлық кезеңдер мен нормалардың сақталуын бақылау қағидалары мен әдістері.
2. Жөндеуден өткен жабдықты соңғы сынақтан өткізуге қойылатын талаптар мен рәсімдер, оның ішінде ақауларды анықтау және жою әдістері.
3. Еңбек қауіпсіздігі және өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша нормативтік құжаттар, сонымен қатар жөндеу жұмыстары барысында олардың сақталуын бақылау тәртібі.
4. Күрделі механизмдер мен техникалық құрылғыларды құрастыру дәлдігі мен сапасын тексеру әдістемесі.
5. Жөндеу және реттеу жұмыстарынан кейін жабдықтың жұмысын бағалау және талдау қағидалары мен әдістері.

5-разряд үшін:

1. Технологиялық жабдықта іске қосу-баптау жұмыстарын жүргізу технологиясы мен әдістері.
2. Техникалық сипаттамалары мен пайдалану шарттарын ескере отырып, жөндеуден кейін жабдықты пайдалануға беру тәртібі.
3. Жөндеуден кейінгі жабдықты сынаудың негізгі түрлері (гидравликалық, пневматикалық, механикалық).
4. Іске қосу және пайдалануға беру кезіндегі регламенттік талаптар мен қауіпсіздік нормалары.
5. Жабдықта, басқару жүйелеріне, автоматикаға және бақылау құралдарына арналған стандарттар мен техникалық шарттар.
6. Пайдалануға берілгеннен кейін жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулық.
7. Іске қосу-баптау жұмыстары процесінде жабдықты диагностикалауға арналған бақылау-өлшеу аспаптарымен жұмыс істеу негіздері.
8. Жөнделетін жабдықта қосылған автоматты басқару жүйелерінің, қондырғылар мен механизмдердің жұмыс принциптері.

		9. Жабдықты іске қосу және тексеру нәтижелері бойынша есепті құжаттаманы жасау негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 4-разряд үшін (3-разрядтағы машықтарға қосымша): 1. Жоғары білікті слесарьдың жетекшілігімен жүк көтеру механизмдерін қолдана отырып, күрделі кондырғыларды, машиналарды, аппараттарды, құбыржолдарды, арматураларды бөлшектеу, жөндеу, құрастыру жұмыстарын жүзеге асыру. 2. Детальдарды 7–10 квалитеттер (2–3 дәлдік кластары) бойынша слесарлық өңдеуді орындау. 3. Сыйымдылық жабдықтарының жұмыс және бақылау қауіпсіздік клапандарын сынақтан өткізу және реттеу жұмыстарын жүргізу. 4. Өндіруші зауыттың төлқұжаттық деректерін, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбек қауіпсіздігі талаптарын ескере отырып, технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың жұмыс параметрлеріне талдау жасау. 5. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін сыртқы және ішкі тексеру арқылы диагностикалау 6. Технологиялық жабдықтарды сынақтан өткізу. 7. Мысал жұмыстар: - ауа салқындатқыш аппараттары – редукторды бөлшектеу; 2) жылуалмасу аппараттары – құрастыру ; - орталықтан тепкіш, екі корпусты және төрт дөңгелектен көп сатылы сорғылар – бөлшектеу; - құбырлы пештер – құбырларды, егіз құбырларды ауыстыру; - реакторлар – фонарьды ауыстыру, қақпақтарды шешу, зоналық термопараның қалтасын орнату және шешу, тығыздау торабы мен муфталық қосылыстарды құрастыру; - редукторлар – жөндеу, құрастыру, реттеу. 5-разряд үшін: 1. Механизмдерді сынай отырып, күрделі кондырғыларды, машиналарды, аппараттарды, құбырларды, арматураларды бөлшектеуді, жөндеуді, құрастыруды жүзеге асыру. 2. 6-7 квалитет (1-2 дәлдік сыныбы) бойынша бөлшектерді слесарлық өңдеуді жүзеге асыру. 3. Дайындаушы зауыттың паспорттық деректерін, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелерінің талаптарын ескере отырып, технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың жұмыс параметрлерін талдау.

Дағды 1:
Техникалық қызмет
көрсету бойынша
жұмыстарды жүргізу

4. Сыртқы және ішкі тексеру жүргізу арқылы технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың техникалық жағдайын диагностикалау.
5. Тығыз және тығыз қону жағдайында тораптар мен жабдықтарды бөлшектеу, жөндеу және құрастыру.
6. Жұмыс мысалдары:
 - желдету құбырлары-құрастыру;
 - компрессорлар, сорғылар-мойынтіректердің және машиналардың өзге де бөлшектерінің астарларын шабрлау, сактандырғыш және кері клапандарды жөндеу;
 - поршенді компрессорлар-реттеу және пайдалануға беру;
 - конденсаторлар-тоназытқыштар-секцияларды алу және орнату;
 - құбырлы пештер-бақылау, құбырларды қабылдамау.

Білімдер:

- 4-разряд үшін (3-разрядтағы білімдерге қосымша):
1. Күрделі жабдықтарды диагностикалау әдістері (мысалы, вибрациялық диагностика немесе термографиялық әдістерді қолдану).
 2. Жөндеу құжаттамасымен және ақау ведомостарымен жұмыс істеудің негіздері.
 3. Күрделі қондырғылар мен агрегаттарға профилактика және жөндеу жүргізу әдістері.
 4. Техникалық қызмет көрсетуді жоспарлаудың негіздері және оның орындалуын бақылау.
 5. Жабдықтың жұмыс істеу процесінде оның жай-күйін бақылау және бағалау қағидаттары.
 6. Күрделі және жүктемесі жоғары жүйелерге қызмет көрсету және жөндеу кезінде қауіпсіздік ережелері.
- 5-разряд үшін:
1. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін бағалау үшін қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптары.
 2. Жабдықтың техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу әдістері.
 3. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері.
 4. Жабдықты пайдалану тәртібі.
 5. Қызмет көрсетілетін қондырғының коммуникацияларының схемалық технологиялық схемасы мен схемасы.
 6. Төзімділік пен қону, біліктілік және кедір-бұдыр параметрлері.
 7. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың типтік ақаулары мен ақаулары,

Еңбек функциясы 2: Технологиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу		мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері. 8. Машиналарды статикалық және динамикалық теңгерімдеу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар:
		4-разряд үшін (3-разрядтағы машықтарға қосымша): 1. Арнайы құралдар мен аспаптарды пайдалана отырып, күрделі технологиялық жабдықтарға профилактикалық қызмет көрсету жұмыстарын жүзеге асыру. 2. Жүргізілген техникалық қызмет көрсетудің тиімділігін бағалау және оның жабдық өнімділігіне әсерін талдау. 3. Техникалық қызмет көрсету сапасын арттыру және жабдықтың қызмет ету мерзімін ұзарту мақсатында жаңа әдістер мен технологияларды енгізу. 4. Техникалық қызмет көрсету кестелері мен рәсімдерін жетілдіруге қатысты ұсынымдар әзірлеу және ұсыну. 5. Техникалық қызмет көрсету жұмыстарының орындалуы бойынша құжаттама жүргізу, сынақ және тексеру нәтижелерін тіркеу. 6. Мысал жұмыстар: - компрессорлар мен сорғылардағы май сүзгілерін ауыстыру және майлау жүйесін тексеру; - күрделі технологиялық жабдықтардың басқару және автоматика жүйелеріне техникалық қызмет көрсету; - құбыржол жүйелерінің жай-күйін тексеру және тығыздағыштарды ауыстыру; - сорғылар мен клапандардағы тығыздағыштарды қалпына келтіру; - технологиялық жабдықтағы бақылау-өлшеу аспаптары мен датчиктерін тексеру және реттеу. 5-разряд үшін: 1. Күрделі технологиялық қондырғыларды, машиналарды, аппараттарды, құбырлар мен арматураларды бөлшектеуді, жөндеуді және құрастыруды кейіннен сынаумен жүргізу. 2. Жоғары дәлдік талаптарын сақтай отырып, бөлшектерді слесарлық өңдеуді жүзеге асыру (6-7 біліктілік, 1-2 дәлдік сыныбы). 3. Дайындаушы зауыттың паспорттық деректері негізінде технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың жұмыс параметрлерін талдау. 4. Жабдықтың техникалық жағдайын сыртқы және ішкі тексеру арқылы диагностикалау.

Дағды 2:
Технологиялық
жабдыққа техникалық
қызмет көрсетуді жүргізу

5. Тығыз қону және кернеулі қосылыстар жағдайында тораптар мен агрегаттарды бөлшектеуді , жөндеуді және жинауды жүргізу.

6. Жөндеу немесе бөлшектерді ауыстырғаннан кейін механизмнің және оның құрамдас бөлігінің жұмыс сапасын бақылау.

7. Жұмыс мысалдары:

- желдету құбырларын құрастыру;
- компрессорлар мен сорғылардың бөлшектерін өңдеу және реттеу;
- қауіпсіздік клапандарын жөндеу және реттеу;
- бөлімдерді конденсатор-тоңазытқыштарға шығару және орнату;
- құбырлы пештердегі құбырларды бақылау және қабылдамау.

Білімдер:

4-разряд үшін (3-разрядқа қосымша):

1. Күрделі жабдықты диагностикалау әдістері (мысалы, вибродиагностика немесе термография әдістерін қолдану);
2. Жөндеу құжаттамасымен және ақау ведомостарымен жұмыс істеудің негіздері;
3. Күрделі қондырғылар мен агрегаттарды алдын ала жөндеу және техникалық қызмет көрсету әдістері;
4. Техникалық қызмет көрсетуді жоспарлаудың негіздері және оның орындалуын бақылау;
5. Жабдықтың жұмыс істеу барысындағы жағдайын бақылау және бағалау қағидаттары;
6. Күрделі және жоғары жүктемелі жүйелерге техникалық қызмет көрсету және жөндеу кезінде қауіпсіздік ережелері.

5-разряд үшін:

1. Компрессорлар, сорғылар, арматура, пештер және құбыр өткізгіштер сияқты күрделі технологиялық жабдық пен техникалық құрылғылардың жұмыс істеу қағидаттары.
2. Ақауларды анықтау үшін жабдықты сырттай және ішкі тексеруді қоса алғанда, диагностикалау әдістері .
3. Тоқымашылық жұмыстарын орындау технологиялары: тораптар мен агрегаттарды бөлшектеу, жинау және жөндеу, сондай-ақ жоғары дәлдікпен бөлшектерді слесарлық өңдеу.
4. Жабдықтың төлқұжаттық деректері мен техникалық сипаттамалары, оның ішінде рұқсат етілген ауытқулар мен жұмыс параметрлері.
5. Жабдықты сынақтан өткізу технологиялары: гидравликалық, пневматикалық сынақтар, тығыздықты тексеру және өзге де сынау түрлері.

		6. Жоғары жүктемелі, жоғары технологиялық жабдықпен жұмыс істеу кезінде техникалық талаптар мен қауіпсіздік нормалары. 7. Технологиялық жабдықта қолданылатын металл түрлері, қорытпалар, пластмассалар және басқа да материалдар қоса алғанда, материалдар және олардың қасиеттері. 8. Тығыз қондырмалар мен кернеулі қосылыстармен жұмыс істеу кезінде жабдықты слесарлық өңдеу және құрастыру әдістері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Зейінді шоғырландыру және бақылау Орындаушылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 3517-2020 "Мұнай өңдеу және мұнай-химия өнеркәсібі. Технологиялық қондырғылар мен жабдықтарға техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді жоспарлау, ұйымдастыру және жүргізу тәртібі"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Технологиялық жабдықтарды жөндеу шебері	
	6	Инженер-механик (мұнай айдау станциясы)	
	4	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету слесары	
12. Кәсіптің карточкасы "Электр жабдықтарымен қызмет көрсету және жөндеудегі электромонтер":			
Топтың коды:	7413-2		
Қызмет атауының коды:	7413-2-028		
Кәсіптің атауы:	Электр жабдықтарымен қызмет көрсету және жөндеудегі электромонтер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	1-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2023 жылғы 1 қыркүйектегі № 364 Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 33389 тіркелген). 443–444 Параграфтар. Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Электр жабдықтары (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:

	ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Электрмен қамтамасыз ету (салалар бойынша)	-
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	4 разряд мамандық бойынша кемінде 1 жыл, 5 разряд кемінде 1,5 жыл жұмыс тәжірибесі болуы тиіс		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7413-2-027 - Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер. 7413-2-020 - Электр станциясының электр жабдықтарына қызмет көрсетуші электромонтер.		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Уақтылы техникалық қызмет көрсету, диагностикалау, жөндеу, сондай-ақ авариялық жағдайлардың алдын алу және электр жүйелерінің жұмыс істеу сенімділігін арттыру жөніндегі іс-шараларды орындау арқылы электр жабдықтарының үздіксіз, қауіпсіз және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету бойынша жекелеген қарапайым және күрделілігі орташа жұмыстарды орындау. 2. Электр қондырғыларын диагностикалау, сынақтан өткізу және баптау жұмыстарын жүргізу, оның ішінде өлшеу трансформаторларының дәлдігін тексеру, роторларды теңгеру, діріл анықтау және күрделі электр схемаларындағы ақауларды жою, сондай-ақ электр қондырғыларында жұмыс істеу кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 4-разряд (3-разрядқа қосымша ретінде): 1. Электромонтердің жоғары біліктілігімен бірлесіп кез келген мақсаттағы, барлық типтегі және габариттегі электр жабдықтарын бөлшектеу және күрделі жөндеу жұмыстарын жүргізу. 2. Жөндеуден кейін электр жетектерінің аппаратурасы мен аспаптарын реттеу және тексеру. 3. Күшейткіштерді, жарық және дыбыс сигнализациясының аспаптарын, контроллерлерді, басқару пульттерін, магниттік станцияларды жөндеу. 4. Қосылу сұлбалары күрделі күштік және жарықтандыру электр қондырғыларын қызмет көрсету. 5. Ведомстволық электр станцияларында, трансформаторлық қосалқы станцияларда толық кернеуден ажырату арқылы жұмыс жүргізу. 6. Трансформаторларды, ажыратқыштарды, айырғыштарды және олардың жетектерін	

Дағды 1:
Күрделілігі орташа
жабдықтарды жөндеу
жұмыстарын орындау

бөлшектеп қарау арқылы электр желілерінде операциялық ауыстырулар жасау.

7. Люминесценттік жарықтандыру сұлбаларын тексеру, монтаждау және жөндеу

8. Кабельді тарқату, қию, өлшеу, төсеу, енгізу құрылғыларын, жалғаушы муфталарды, 35 кВ-қа дейінгі кернеулі кабель желілерінде соңғы ұштарын орнату.

9. Кабельдердің зақымдалған орнын анықтау, жерге тұйықтау кедергісін және қабықшадағы потенциалдарды өлшеу.

10. Орташа күрделілік деңгейіндегі сұлбалармен жұмыс істейтін электр жабдықтарының ақауларын анықтау және жою.

11. Жұмсақ және қатты балқымалармен дәнекерлеу жұмыстарын орындау.

12. Сызбалар мен сұлбалар бойынша жұмыстар жүргізу.

13. Электр қозғалтқыштары үшін іске қосу кедергілерін таңдау.

5-разряд үшін:

1. Электр жабдықтарын, соның ішінде өлшеу трансформаторларының дәлдігін тексеруді қоса алғанда, диагностикалау және сынақтан өткізу жұмыстарын жүргізу.

2. Электр машиналарының роторларын теңгеру (баланстау) жұмыстарын орындау.

3. Күрделі электр сұлбаларындағы ақауларды анықтау және жою.

4. Электр жабдықтарын пайдалану процесінде баптау және жөнге келтіру жұмыстарын жүргізу.

5. Жүйелер мен жабдықтардың жұмыс дәлдігін диагностикалау және реттеу.

Білімдер:

4-разряд (3-разрядқа қосымша):

1. Қызмет көрсетілетін жабдықты баптауға арналған негізгі электрлік нормалар, оларды тексеру және өлшеу әдістері, жабдық пен қорек көздерінің жұмыс істеу принциптері.

2. Тұрақты және айнымалы тоқтағы әртүрлі типтегі электр қозғалтқыштарының, қорғау және өлшеу құралдарының, коммутациялық аппаратураның құрылымы.

3. Максималды тоқтық қорғанысқа қойылатын негізгі талаптар мен тағайындалуы туралы жалпы мәліметтер.

4. Жартылай өткізгішті және басқа түрдегі түзеткіштердің құрылымы мен жұмыс істеу принципі.

5. Электр жабдықтарын және кабельдік желілерді сынау әдістері.

Енбек функциясы 1: Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету бойынша жекелеген қарапайым және күрделілігі орташа жұмыстарды орындау		6. Электр кондырғыларында қолданылатын қорғаныс құралдарын сынау ережелері. 7. Барлық типтегі электр сымдарын орындауға қойылатын техникалық талаптар. 8. Электр оқшаулағыш және өткізгіш материалдардың номенклатурасы, қасиеттері және өзара алмастырылуы. 9. Жоғары жиілікті қорғаныс түрлерінің тағайындалуы мен түрлері. 10. Пайдалануға тапсыру алдындағы реттеу-баптау жұмыстарын жүргізу әдістері. 11. Күрделі бақылау-өлшеу құралдарының құрылымы, мақсаты және қолдану шарттары. 12. Әмбебап және арнайы құрал-саймандардың конструкциялары. 5-разряд үшін: 1. Электр жабдықтарын, соның ішінде өлшеу трансформаторларын диагностикалау және сынау әдістері. 2. Роторларды теңгеру (баланстау) және дірілді диагностикалау принциптері. 3. Күрделі электр сұлбаларының құрылымы және оларды диагностикалау тәсілдері. 4. Электр жабдықтарын баптау және реттеу әдістері. 5. Электр жабдықтарындағы ақауларды жоюдың технологиялық және қауіпсіз тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 4-разряд (3-разрядқа қосымша ретінде): 1. Күрделі электр тізбектерін монтаждау, бөлшектеу және жөндеу жұмыстарын орындау 2. Жоғары дәлдіктегі бақылау-өлшеу құралдарын қолдана отырып, электр тізбектерінің параметрлерін тексеру. 3. Жиілік түрлендіргіштер мен электромеханикалық жетектерді қоса алғанда, күрделі электр құрылғыларының жұмысын баптау және реттеу. 4. Күрделі электр сұлбаларында және автоматтандырылған басқару жүйелерінде ақауларды анықтау және жою. 5. Электр тарату құрылғыларын және жоғары вольтты жабдықты монтаждау және жөндеу. 6. Электр жабдықтарын сынақтарға дайындау, соның ішінде автоматты ажыратқыштарды жүктеу сынағынан өткізу. 7. Жобалық құжаттама негізінде электр жабдықтарын қосу сұлбаларын жасау. 8. Қорғау, автоматика және сигнал беру жүйелерін монтаждау және баптау жұмыстарын жүргізу.

Дағды 2:

Электр жабдықтарын диагностикалау, сынау және баптау, соның ішінде өлшеу трансформаторларын тексеру, роторларды теңгеру және сұлбалардағы ақауларды жою

9. Қуаты 100 кВт-тан асатын жаңартылатын энергия көздері жүйелеріндегі электр жабдықтарын ауыстыру және баптау.

10. Нормативтік құжаттардың талаптарын сақтай отырып, жоғары вольтты кабельдерді төсеу жұмыстарын ұйымдастыру.

11. Электр жабдықтарын жөндеу және техникалық қызмет көрсету кезінде технологиялық процестердің сақталуын бақылау.

5-разряд үшін:

1. Жоғары кернеулі электр машиналарын күрделі жөндеу, жинау, орнату және баптау жұмыстарын орындау.

2. Қашықтан басқару құрылғыларын және резервті автоматты қосу жүйелерін қоса алғанда, технологиялық процестерді автоматты басқарудың күрделі сұлбаларын қызмет көрсету және реттеу.

3. Электр жабдықтарын диагностикалау және сынақтан өткізу.

4. Роторларды теңгеру және күрделі электр сұлбаларындағы ақауларды жою.

5. Электр қондырғыларында жұмыс жүргізу кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету.

Білімдер:

4-разряд (3-разрядқа қосымша ретінде):

1. Күрделі электр сұлбалары мен басқару жүйелерінің жұмыс істеу принциптері.

2. Жоғары кернеулі жабдықтар мен тарату құрылғыларының құрылысы, мақсаты және пайдалану ережелері.

3. Электр жабдықтарының күрделі ақауларын диагностикалау әдістері.

4. Автоматтандырылған басқару жүйелерінің параметрлерін баптау мен реттеудің негіздері.

5. Жиілік түрлендіргіштерін, электромеханикалық жетектерді және автоматты ажыратқыштарды пайдаланудың ерекшеліктері.

6. Жоғары кернеулі жабдықтарды монтаждау, жөндеу және пайдалану бойынша нормативтік талаптар.

7. Қорғау, автоматика және сигнал беру жүйелерімен жұмыс істеу әдістері мен ережелері.

8. Жаңартылатын энергия көздері жүйелеріне арналған жабдықты баптау тәсілдері.

9. Электр сұлбаларын сызу және жобалық құжаттамамен жұмыс істеу ережелері.

10. Жоғары кернеулі және күрделі электр қондырғыларында жұмыс істеу кезінде еңбек қорғау, техника қауіпсіздігі және өрт қауіпсіздігі талаптары.

5-разряд үшін:

		1. Жоғары кернеулі электр машиналары мен электр аппаратураларының жұмыс істеу принциптері. 2. Технологиялық процестерді автоматты басқару және реттеу негіздері. 3. Электр жабдықтарын диагностикалау, сынау және баптау әдістері. 4. Роторларды теңгеру және электр сұлбаларындағы ақауларды жою тәртібі. 5. Электр қондырғыларында жұмыс жүргізу кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету ережелері. 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі мен қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптары.
		Машықтар: 4-разряд үшін: 1. Автоматика және қорғау құрылғыларының электрлік және функциялық сызбаларын оқи білу және түсіну. 2. Реле қорғанысының, автоматтық және телемеханикалық құрылғылардың схемаларын тексеру және баптау жұмыстарын орындау. 3. Күрделі электрлік схемалар мен тораптардағы ақаулар мен бұзылуларды анықтау және жою. 4. Автоматика құрылғыларын, датчиктер мен релелерді баптау және реттеу. 5. Диагностика кезінде өлшеу аспаптарын қолдану (мультиметрлер, мегаомметрлер, осциллографтар және тағы басқа). 6. Электр кернеуі болған жағдайда (еңбек қауіпсіздігі ережелерін сақтай отырып) қауіпсіз баптау жұмыстарын жүргізу. 7. Жүргізілген баптау және жөндеу жұмыстары бойынша техникалық құжаттаманы жүргізу. 5-разряд үшін: 1. Электр жабдықтары мен агрегаттары ағынды желіге біріктірілген күрделі қосылу схемалары бар күштік және жарықтандыру құрылғыларын, сондай-ақ технологиялық процесті автоматты реттеу жүйесімен жабдыкталған құрылғыларды қызмет көрсету. 2. Түрлі типтегі және жүйедегі, 15 кВ дейінгі кернеулі жоғары вольтты электр машиналары мен электр аппаратураларын бөлшектеу, күрделі жөндеу, жинау, орнату және центрлеу жұмыстарын орындау. 3. 35 кВ-тан жоғары кернеулі кабель желілерін, сонымен қатар кіріс құрылғылары мен қосу муфталарын орната отырып, монтаждау және жөндеу. 4. Автоматты реттеу құрылғыларын, блокировка, сигнализация, басқару құрылғыларын, диспетчерлік автоматтандырылған басқару жүйелерін,

Еңбек функциясы 2: Электр қондырғыларын диагностикалау, сынақтан өткізу және	Дағды 1: Қорғау құралдарының күрделі құрылғыларында, автоматика және телемеханика аспаптарындағы схемаларды баптау және ақауларды жою	ағынды-тасымалдау технологиялық желілерін, электрондық басқару схемалары бар дәнекерлеу жабдықтарын, кернеу және ток бойынша кері байланысы бар электромеханикалық басқару жүйелерімен жабдықталған агрегаттар мен станоктарды монтаждау, жөндеу, баптау және қызмет көрсету. 5. 1000 кВт-тан жоғары қуатты сынапты түзеткіштер мен жоғары жиілікті құрылғыларды жөндеу, монтаждау, орнату және баптау. 6. Күрделі электр жабдықтарын, кептіргіш және вакуумдық пештерді, бірегей максималды ток автоматтарын және автоматты ленталарды жөндеу. 7. Электр машиналарының роторларын теңгеру, дірілді анықтау және жою. Білімдер: 4-разряд үшін: 1. Қорғау, автоматика және телемеханика құралдарының мақсаты мен құрылымы. 2. Реле, контактор, датчиктер және басқару логикасы сызбаларының әрекет ету принциптері. 3. Электр сызбаларындағы шартты белгілер және оларды оқу қағидалары. 4. Электртехника және электроника негіздері (4- разряд көлемінде). 5. Электр қондырғыларында жұмыс істеу кезінде еңбек қорғау және электр қауіпсіздігі нормалары мен ережелері. 6. Бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты және оларды пайдалану ережелері. 7. Автоматика және қорғау құрылғыларының негізгі ақаулары мен типтік бұзылулары. 5-разряд үшін: 1. Электртехника негіздері. 2. Құрал-жабдықтарды реттеудің негізгі электрлік нормалары, оларды тексеру және өлшеу әдістері. 3. Құрал-жабдықтардың, коректендіру көздерінің әрекет ету принципі. 4. Тұрақты және айнымалы ток электр қозғалтқыштарының әртүрлі түрлерінің, қорғаныс және өлшеу құралдарының, коммутациялық аппараттардың құрылымы. 5. Максималды токтан қорғауға қатысты негізгі талаптар мен оның мақсаты туралы жалпы мәліметтер. 6. Жартылай өткізгішті және өзге де түзеткіштердің құрылымы мен жұмыс принципі. 7. Электр жабдықтары мен кабельдік желілерді сынау әдістері. 8. Электр қондырғыларында қолданылатын қорғау құралдарын сынау ережелері. 9. Жиілік жоғары қорғаудың мақсаты мен түрлері.
---	--	---

баптау жұмыстарын жүргізу, оның ішінде өлшеу трансформаторларының дәлдігін тексеру, роторларды теңгеру, діріл анықтау және күрделі электр схемаларындағы ақауларды жою, сондай-ақ электр қондырғыларында жұмыс істеу кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету		10. Жөндеуден кейін іске қосу және реттеу аппаратурасы бар электр жабдықтарын реттеу және тапсыру жұмыстарының әдістері. 11. Күрделі бақылау-өлшеу құралдарының құрылымы, мақсаты және қолдану шарттары. 12. Әмбебап және арнайы құрылғылардың конструкциясы. 13. Еңбек қауіпсіздігі ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар:
	Дағды 2:	4-разряд үшін: 1. Электрқозғалтқыштар, трансформаторлар мен электр аппаратураларындағы ақауларды анықтау. 2. Тозған бөлшектер мен тораптарды шешіп алу, ауыстыру және қайта жинау жұмыстарын жүргізу. 3. Іске қосу аппаратурасы мен қорғаныс құрылғыларын реттеу. 4. Орамалар, тізбектер мен жерге қосу тізбектерінің оқшауламасын, кедергісін тексеру. 5. Жабдықты орнатылған орында баптау және реттеу жұмыстарын орындау. 6. Қолмен істейтін және электр құралдарын, сондай-ақ бакылау- өлшеу аспаптарын пайдалану. 7. Электрлік және монтаждық сұлбаларды оқу және түсіну. 5-разряд үшін: 1. Электрқозғалтқыштар, электр аппаратурасы және қуаттылығы 100 кВт дейінгі трансформаторларды қамтитын электр жабдықтарын қызмет көрсету және баптау . 2. Өлшеу трансформаторларының дәлдігін тексеру, оқшауламаның және жерге қосу өткізгіштерінің кедергісін өлшеу. 3. Электр машиналары мен төмен және орта кернеулі электр аппаратураларын орнату, жөндеу және қызмет көрсету бойынша монтаждық және баптау жұмыстарын орындау. 4. Электрқозғалтқыштар мен аппараттарды бөлшектеу, жинау және орнату. 5. Электрқозғалтқыш роторын теңгерімдеу. 6. Автоматты реттеу аспаптары мен қондырғыларының жұмысын диагностикалау және реттеу. 7. Электрқозғалтқыштар мен трансформаторларды баптау және жұмысын тексеру. 8. Өлшеу аспаптары мен автоматтандырылған желілерге қызмет көрсету, оларды баптау және жұмысын тексеру. 9. Электр сұлбаларындағы ақауларды жою, механизмдердегі дірілді анықтау және жою жұмыстарын жүргізу.

	Өртүрлі қуаттылықтағы электрқозғалтқыштарды, электр аппараттарын және трансформаторларды жөндеу, реттеу және баптау	10. Электр қондырғыларында жұмыс жүргізу кезінде еңбек қауіпсіздігі талаптарын сақтау. Білімдер: 4-разряд үшін: 1. Электрқозғалтқыштардың, трансформаторлардың және негізгі электр аппаратураларының құрылымы мен жұмыс істеу принципі 2. Ақаулардың түрлері және оларды жою әдістері. 3. Жабдықты электр желілеріне қосу ережелері 4. Электр қауіпсіздігі мен еңбек қауіпсіздігін сақтау нормалары. 5. Электр сұлбаларындағы шартты белгілер. 6. Электртехниканың негіздері (4-разряд деңгейінде). 7. Жөнделген жабдықты сынақтан өткізу және тексеру талаптары. 5-разрядқа арналған: 1. Қуаты 100 кВт-қа дейінгі электр машиналарының, аппаратураларының және трансформаторлардың жұмыс істеу принциптері. 2. Электртехника теориясының негіздері, оның ішінде өлшеу әдістері мен өлшеу трансформаторларының дәлдігін тексеру тәсілдері. 3. Электрқозғалтқыштардың, электр аппаратураларының, трансформаторлардың құрылымы мен құрылысы, автоматты реттеу сұлбалары. 4. Электр машиналары мен жабдықтарын орнату, жөндеу және баптау технологиясы, сондай-ақ қолданылатын құрал-саймандар мен әдістер. 5. Роторларды теңгеру, дірілді анықтау және электр машиналарындағы ақауларды жою әдістері, сонымен қатар диагностика жүргізу. 6. Қорғаныс релелері мен автоматты қорғаныс құрылғыларының жұмыс істеу принциптері мен түрлері, оларды баптау және реттеу. 7. Электр жабдықтарын тексеру мен баптау әдістері мен технологиялары, оның ішінде жағдайын бақылау және диагностика. 8. Электр сұлбалары мен аппаратураны қосу сұлбалары, оларды баптау мен жөндеу принциптері. 9. Электр жабдықтарымен жұмыс істеу және сынақ жүргізу кезінде қауіпсіздік талаптарын сақтау. 10. Кабель желілерін пайдалану мен орнату ережелері, сондай-ақ қорғаныс және автоматты резерв қосу құрылғыларына қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Тәртіптілік Зейінділік Ұйымшылдық	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Белсенділік Коммуникабельділік (қарым-қатынасқа бейімділік)		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР ТР "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" ("Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2007 жылғы 21 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы) 2. ҚР ТР "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" (Еуразиялық экономикалық комиссия Кеңесінің 2013 жылғы 2 шілдедегі № 41 шешімі.)		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Қызмет (жөндеу) бастығы	
	6	Өндірістік қызмет көрсету базасының (ӨҚКБ) бастығы	
	5	Технологиялық жабдықты жөндеу шебері	
	4	Электр жабдықтарын жөндеу және техникалық қызмет көрсету электромонтері	
13. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь*":			
Топтың коды:	7126-9		
Қызмет атауының коды:	7126-9-018		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь*		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21909 тіркелген). 55–56 Параграфтар. Технологиялық қондырғыларды жөндеу жөніндегі слесарь.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Жөндеуші-слесарь	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Жөндеуші-слесарь	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	6 разряд кемінде 2 жыл жұмыс өтілі, 7 разряд кемінде 2,5 жыл жұмыс өтілі болуы қажет		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7239-2-057 - Технологиялық қондырғыларды жөндеуші слесарь	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Технологиялық жабдықтың жұмыс қабілеттілігін қолдау, қалпына келтіру және жұмыс істеу сенімділігін қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жабдықты жөндеуге дайындау, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру. 2. Технологиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
		Машықтар: 6-разряд (5-разрядтағы машықтарға қосымша): 1. Ерекше күрделі және бірегей технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларды механизмдерді пайдалана отырып жөндеу, бөлшектеу, құрастыру, сынау және реттеу жұмыстарын жүргізу. 2. Жөндеу процесінде тексеру кезінде ақауларды анықтау және жою. 3. Жөнделген жабдықты дәлдікке тексеруді және жүктеме астында сынауды бақылау. Жұмыс үлгілері: - ауа салқындатқыш аппараттар – редукторды құрастыру және орталықтандыру; - барабанды вакуум-сүзгі – аралық мойынтірек төсемдерін ауыстыру, планшайбаны жөндеу, тарату басын реттеу, пайдалануға беру; - грануляторлар – бөлшектерді іріктеу, жетек басын, штоборды жөндеу және құрастыру, негізгі жетектің электрқозғалтқышын орталықтандыру, пышақ тірегін орталықтандыру; - центрден тепкіш компрессорлар – лабиринтті тығыздағыштар мен роторды жөндеу, роторды теңгеру, орталықтандыру, құрастыру; - утилизациялық қазандықтар – күрделі жөндеу, гидравликалық сынақтар, жоғары қысымды құбырлардың (700-2500 атмосфер) линзалық тығыздағыштарын жөндеу; - каталитикалық риформинг және гидротазарту реакторлары – стаканды, тарату құрылғыларын, аймақтық термопаралардың қалтасын жөндеу және құрастыру; - каталитикалық крекинг регенераторлары – жылан тәрізді құбырларды, ақаулы учаскелерді, тарату торларын ауыстыру, ауа жәшігін жасау; - каталитикалық риформинг, гидротазарту, гидрокрекинг қондырғылары реакторлық блоктарының құбырлары және кез келген сұйықтық

Дағды 1:
Жабдыктарды жөндеуге дайындау бойынша жұмыстарды жүргізу

пен газдарға арналған жоғары қысымды құбырлар – жөндеу, құрастыру;

- турбокомпрессорлар – күрделі жөндеу және пайдалануға беру.

7-разряд (6-разрядтағы машықтарға қосымша):

1. Ерекше күрделі технологиялық кешендерді, біріктірілген және ірі тоннажды қондырғыларды реттеу және кешенді баптау.

2. Жабдықты пайдалану және жөндеу барысында қызмет көрсету және диагностика жүргізу, оның ішінде дірілдік диагностика.

3. Ерекше күрделі механизмдер мен жөнделген жабдықты жүктеме астында сынау және баптау.

4. Жабдықты пайдалану және жөндеу бойынша техникалық құжаттаманы жүргізу.

5. Күрделі технологиялық кешендер мен қондырғыларды іске қосуға қатысу.

6. Төмен біліктілік деңгейіндегі жұмысшыларға жетекшілік ету.

6-разрядка (5-разрядқа қосымша):

1. Технологиялық жабдық пен техникалық құрылғылардың құрылысы, мақсаты және жұмыс істеу қағидаты, сондай-ақ оларды жөндеу, құрастыру және монтаждау тәртібі;

2. Құбырларға, профильді болатқа, бекіту материалдарына арналған техникалық шарттар, дәнекерленетін металдардың қасиеттері;

3. Слесарлық жұмыстардың негізгі тәсілдері;

4. Дәнекерлеу және қаптау жұмыстарының жалпы қағидалары;

5. Құрал-саймандар мен аспаптарды қолдану мақсаты және оларды қолдану қағидалары;

6. Құбыр өткізгіштерді төсеу тәртібі;

7. Жабдықтың жұмыс істейтін бөлшектері, тораптары мен механизмдеріне түсетін рұқсат етілген жүктемелер;

8. Жоғары қысымда жұмыс істейтін жабдықтар мен аппараттарды жөндеу әдістері;

9. Жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу қағидалары;

10. Ішкі еңбек тәртібі ережелері, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.

7-разрядка (6-разрядқа қосымша):

1. Күрделі технологиялық кешендер мен қондырғыларды баптау тәсілдері.

2. Ерекше күрделі жабдықтың құрылымдық ерекшеліктері.

3. Ерекше күрделі жабдықты жөндеу, сынақтан өткізу және пайдалануға енгізу жөніндегі техникалық құжаттама.

4. Металл технологиясы.

	5. Қондырмалар мен қосылыстар жүйесі. 6. Мұнай өңдеу кәсіпорындарындағы жабдықтарға жоспарлы-алдын алу жөндеу жүйелері және заманауи металлопласттар мен өзге жүйелер. 7. Ішкі еңбек тәртібі ережелері, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 1: Жабдықты жөндеуге дайындау, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру	Машықтар: 6-разряд үшін (5-разрядтың дағдыларына қосымша): 1. Күрделі қондырғылар мен агрегаттарды бөлшектеу, жөндеу, жинау және олардың механизмдерін сынақтан өткізіп, баптау жұмыстарын орындау. 2. Техникалық қызмет көрсету және жөндеу кезінде төмен біліктілік деңгейіндегі жұмысшыларға жетекшілік ету. 3. Жабдыққа диагностика және техникалық куәландыру жүргізу, соның ішінде сыртқы және ішкі тексеру, ақаулар мен ақаулықтарды анықтау. 4. Жинақтау және жөндеуден кейінгі күрделі механизмдерді баптау және реттеу. 5. Құбырлар мен реакторларды қоса алғанда, жабдықты гидравликалық және пневматикалық сынақтан өткізу. 6. Жөндеуден кейін жабдықтың пайдалану талаптарына сәйкестігін бақылау және сынақтан өткізу. 7. Жабдықты пайдалануға беру үшін актілер мен хаттамаларды қоса алғанда, техникалық құжаттаманы ресімдеу. 8. Жұмыстардың үлгілері: - жылу беру, желдету, ауа баптау жүйелерінде, сондай-ақ сорғы станцияларында іске қосу-баптау жұмыстарын жүргізу; - мұнай өнімдерін өңдеу жабдықтары кешендерінде, гидротазарту және каталитикалық риформинг қондырғыларында іске қосу-баптау жұмыстарын жүргізу; - жоғары қысымды қондырғыларда (қазандықтар мен реакторларды қоса алғанда) жабдықты іске қосу және баптау. 7-разряд үшін: 1. Басқару, мониторинг және диагностика жүйелерін қоса алғанда, аса күрделі технологиялық кешендер мен қондырғыларды реттеу және баптау. 2. Іске қосу-баптау жұмыстары барысында жабдықты кешенді түрде күтіп ұстау, диагностикалау және баптау, соның ішінде оны жүктеме жағдайында сынақтан өткізу.

Дағды 2:
Технологиялық
жабдықты техникалық
қызмет көрсету
жұмыстарын жүргізу

3. Қашықтықтан басқару және телеметрия жүйелерін қоса алғанда, автоматтандыру деңгейі жоғары жабдықтарда іске қосу-баптау жұмыстарын жүргізу.

4. Қондырғыларды жобалау және жаңғыртуға қатысуды қоса алғанда, жабдықты іске қосу және пайдалануға енгізу бойынша жұмыстарды үйлестіру.

5. Іске қосу-баптау жұмыстарының барысын басқару, технологиялық және техникалық нормалардың сақталуын бақылау.

6. Іске қосу және енгізу жұмыстары бойынша төменірек біліктіліктегі жұмысшыларды оқыту және кеңес беру.

7. Жұмыстардың үлгілері:

– гидротазарту қондырғыларын, мұнай және газды өңдеуге арналған кешендерді іске қосу және баптау;

– мониторинг жүйесі бар жоғары технологиялық жабдықтары бар мұнай-химия өндірістерін пайдалануға енгізу;

– қысым мен температураның жоғары параметрлері бар қондырғыларда жүйелерді баптау және сынақтан өткізу.

Білімдер:

6-разряд (5-разрядтағы білімдерге қосымша):

1. Іске қосу-баптау жұмыстарының барлық кезеңдерінде жабдықты кешенді баптау және реттеу әдістері.

2. Күрделі қондырғылар мен жүйелерге арналған техникалық сипаттамаларды қоса алғанда, іске қосу-баптау жұмыстарына қойылатын геометриялық және технологиялық талаптар.

3. Күрделі технологиялық кешендер мен қондырғыларға арналған іске қосу-баптау жұмыстарын жобалаудың негіздері.

4. Автоматты басқару жүйелерін, бақылау-өлшеу аспаптары мен датчиктерін диагностикалау мен баптаудың заманауи әдістері.

5. Жөндеуден кейін жабдықтың жұмысқа жарамдылығын растау үшін жүктеме астындағы сынақтарды жүргізу технологиясы.

6. Іске қосу және пайдалану кезеңінде жабдықтың күйін телеметрия және қашықтықтан бақылау жүйелері арқылы бақылау.

7. Іске қосу-баптау жұмыстары барысында жабдықтың күйін тексерудің вибрациялық диагностика сияқты заманауи және жоғары технологиялық әдістері.

8. Жоғары деңгейлі автоматтандырылған жабдықты сынау, баптау және пайдалануға енгізуге қатысты техникалық регламенттер мен стандарттар.

7-разряд (6-разрядқа қосымша):

		1. Жоғары технологиялық және аса күрделі қондырғылар үшін іске қосу-баптау жұмыстарының күрделі технологиялық процестері. 2. Интеграцияланған автоматтандырылған басқару жүйелері бар күрделі технологиялық кешендерді баптау және сынаудың заманауи әдістері. 3. Жаңа жабдықты қолданыстағы технологиялық жүйелерге біріктіру әдістері және оларды автоматтандыру арқылы басқару. 4. Жабдықты іске қосу кезеңінде механизмдер мен жүйелерді жоғары дәлдікпен сынау және баптау технологиясы. 5. Экстремалды температура мен қысым жағдайында жұмыс істейтін қондырғылардағы жоғары жүктемелі жүйелермен жұмыс істеу қағидаттары. 6. Іске қосу-баптау жұмыстары кезінде автоматика, телеметрия және мониторингтің күрделі жүйелерін реттейтін стандарттар мен нормативтер. 7. Жоғары деңгейде автоматтандырылған ірі өндірістік жүйелерде іске қосу-баптау жобаларын басқару негіздері. 8. Пайдалану процесінде туындайтын техникалық ақаулар мен ауытқуларға байланысты іске қосу-баптау жұмыстары кезеңіндегі мәселелерді талдау және шешу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 6-разряд (5-разрядқа дағдыларға қосымша): 1. Күрделі қондырғыларды, машиналарды, аппараттарды, құбырларды, арматураларды бөлшектеу, жөндеу, жинақтау және механизмдерді сынақтан өткізу жұмыстарын орындау. 2. Өндіруші зауыттың паспорттық деректерін, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбек қорғау ережелерінің талаптарын ескере отырып, технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың жұмыс параметрлерін талдау. 3. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін сырттай және ішкі қарап-тексеру арқылы диагностикалау. 4. Төмен біліктілік санатындағы жұмысшыларға басшылық ету. Жұмыс мысалдары: - газмоторлы компрессорлар – қондыру, реттеу, сынау; - түтікшелі пештер – түтікшені (жылу алмастырғыш) гидравликалық немесе пневматикалық сынау; - реакторлар – корпусы жөндеу, гидравликалық сынау;

Дағды 1:
Техникалық қызмет
көрсету бойынша
жұмыстарды жүргізу

- каталитикалық крекинг реакторлары – сальник гильзасын, линзалы компенсаторды және тік қысымды құбыр учаскесін, сепарациялық табақша стаканын, бүйірлік құбырларды және шығару коллекторы жинағышын ауыстыру;
 - араластырғышы бар реакторлар – жоғары қысымды реакторға араластырғыш пен түбін орнату, муфталы қосылыстарды центровкалау және жинау, гидравликалық сынау;
 - планетарлық және күрделі тіс профилі бар редукторлар – жинақтау;
 - гидротазарту, каталитикалық риформинг, гидрокрекинг қондырғыларының шикізаттық жылу алмастырғыштары және 200 атмосферадан жоғары қысымды өзге де жылу алмастырғыштар – жинау, сынақ жүргізу;
 - бу турбиналары – қалақтар, корпус және ротор арасындағы саңылауларды тексеру, диафрагма, сальник тығыздамалары, тіреу және тірек мойынтіректердегі саңылауларды жөндеу және қалпына келтіру, центровка, реттеу;
 - центрифугалар – муфталарды басып орнату, біліктерді центровкалау, тығыздағыш корпусын шығарып, жинау, щуптарды бөлшектеу және жинау, мойынтіректерді, втулкаларды шабрлау, бөлшектерді саралау, пайдалануға тапсыру.
- 7-разряд (6-разрядтағы дағдыларға қосымша):
1. Аса күрделі технологиялық кешендерді, біріктірілген және ірі тоннажды қондырғыларды реттеу және кешенді баптау жұмыстарын жүргізу.
 2. Статикалық және динамикалық жабдықтарды пайдалану және жөндеу кезінде техникалық қызмет көрсету және диагностика жүргізу.
 3. Аса күрделі механизмдерді және жөнделген жабдықтарды жүктеме астында сынақтан өткізу мен реттеу процесін бақылау.
 4. Жабдықты пайдалану және жөндеу бойынша техникалық құжаттаманы жүргізу.
 5. Күрделі технологиялық кешендер мен қондырғыларды іске қосуға қатысу.
 6. Төменгі біліктіліктегі жұмысшыларға басшылық жасау.

Білімдер:

- 6-разряд (5-разрядтағы білімдерге қосымша):
1. Күрделі белгілеулер кезінде геометриялық сызбаларды құрастыру.
 2. Машиналардың статикалық және динамикалық теңгерімі.
 3. Күрделі технологиялық кешендер мен қондырғыларды баптау тәсілдері.

Еңбек функциясы 2: Технологиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу		4. Ерекше күрделі жабдықтардың конструкциялық ерекшеліктері. 5. Ерекше күрделі жабдықтарды жөндеу, сынақтан өткізу және пайдалануға беру бойынша техникалық құжаттама. 6. Металл өңдеу технологиясы. 7. Құрылымдық саңылаулар мен қондырмалардың жүйесі (рұқсаттар мен отырғызулар жүйесі). 7-разряд: 1. Ерекше күрделі технологиялық кешендер мен ірі тоннажды қондырғылардың жұмыс істеу принциптері, құрылымы және технологиялық ерекшеліктері. 2. Статикалық және динамикалық жабдықтарды кешенді баптау, реттеу және диагностикалау әдістері. 3. Жүктеме астында сынақ жүргізу түрлері мен әдістемелері, оның ішінде жөндеуден және жаңғыртудан кейінгі сынақтар. 4. Пайдалану-жөндеу құжаттамасын, журналдар мен техникалық есептерді жүргізу және ресімдеу қағидалары. 5. Күрделі қондырғыларды іске қосу, пайдалану және жөндеу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік стандарттары мен нормалары. 6. Өндірістік бақылаудың негіздері, сондай-ақ бағынышты персоналға нұсқаулық беру және басқару әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 6-разряд (5-разрядтағы дағдыларға қосымша): 1. Күрделі қондырғылар мен агрегаттарды бөлшектеуді, жөндеуді және тетіктерін сынақтан өткізіп, реттей отырып жинауды жүзеге асыру. 2. Техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын орындау кезінде төменірек біліктіліктегі жұмысшылардың жұмысын басқару. 3. Жабдықты диагностикалауды және техникалық байқаудан өткізуді жүргізу, соның ішінде ішкі және сыртқы тексеру, ақаулар мен істен шығуларды анықтау. 4. Күрделі тетіктерді жинау кезінде және жөндеуден кейін оларды реттеу және баптау жұмыстарын жүзеге асыру. 5. Құбыр желілері мен реакторларды қоса алғанда, жабдыққа гидравликалық және пневматикалық сынақтар жүргізу. 6. Жөндеуден кейін жабдықтың пайдалану талаптарына сәйкестігін бақылау және сынақтан өткізу. 7. Орындалатын жұмыстар:

Дағды 2:
Технологиялық
жабдыққа техникалық
қызмет көрсетуді жүргізу

- газмоторлы компрессорларды сынақтан өткізу және реттеу;
- каталитикалық крекинг реакторларында сальник гильзасын ауыстыру және тексеру;
- гидротазарту қондырғыларына арналған жылуалмастырғыштарды гидравликалық сынақтан өткізу және жинау;
- бу турбиналарын тексеру, саңылауларды өлшеу және тығыздағыштарды реттеу.

7-разряд (6-разрядтағы дағдыларға қосымша):

1. Күрделі басқару және автоматика жүйелері бар аса күрделі технологиялық кешендер мен ірі тоннажды қондырғыларды реттеу және кешенді баптау.

2. Жұмыс барысында және жөндеу кезінде статикалық және динамикалық жабдыққа техникалық қызмет көрсету және диагностика жүргізу.

3. Жөндеуден өткен жабдық пен тетіктерге барлық техникалық сипаттамаларын ескере отырып, жүктеме астында сынақ жүргізуді бақылау.

4. Жабдықты пайдалану және жөндеу бойынша техникалық құжаттаманы жүргізу, атқарылған жұмыстар мен сынақтар туралы мәліметтермен толықтыру.

5. Күрделі технологиялық кешендер мен қондырғыларды іске қосу және пайдалануға беру процесіне қатысу.

6. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарының барлық кезеңдерінде ұжымды басқару.

7. Орындалатын жұмыстар:

- автоматтандырылған басқару жүйелері бар біріктірілген және ірі тоннажды қондырғыларды баптау және реттеу;

- каталитикалық риформинг қондырғыларында жұмыс барысында статикалық және динамикалық жабдықты диагностикалау;

- турбокомпрессорлар мен жоғары қысымды турбиналар сияқты күрделі агрегаттарды іске қосу;

- күрделі тетіктерге жүргізілген сынақтар мен жөндеу жұмыстары бойынша есептік құжаттаманы жасау және жүргізу.

Білімдер:

6-разряд үшін (5-разрядтағы білімдерге қосымша):

1. Жабдықтың күрделі диагностикасы мен техникалық куәландыруының әдістері мен технологиялары, соның ішінде бірегей және аса күрделі қондырғылармен жұмыс істеу.

2. Күрделі жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша нормативтік құжаттар, соның ішінде ҚР СТ, СНИП және салалық стандарттар.

		3. Жөндеу жұмыстарынан кейін күрделі механизмдер мен қондырғыларды реттеу және баптау принциптері. 4. Реакторлар, жылуалмастырғыштар, турбиналар, редукторлар сияқты күрделі қондырғылардың құрылысы мен жұмыс істеу принципі, оларды бөлшектеу мен жинақтау кезінде ерекше дағдыларды талап етеді. 5. Аса күрделі жабдыққа заманауи диагностика және жөндеу әдістері, соның ішінде діріл диагностикасы, ультрадыбыстық тексеру, термография және басқа тәсілдер. 6. Жұмыс параметрлеріне сәйкестігін анықтау мақсатында гидравликалық және пневматикалық сынақ жүргізу қағидалары мен технологиялары. 7. Күрделі жабдықты жөндеу және жинақтау кезінде орындалған жұмыстардың сапасын бақылау әдістері. 7-разряд үшін (6-разрядтағы білімдерге қосымша): 1. Аса күрделі технологиялық кешендер мен ірі тоннажды қондырғыларды, соның ішінде заманауи басқару және автоматика жүйелерін баптау мен реттеу принциптері. 2. Жабдықты пайдалану және жөндеу кезінде статикалық және динамикалық жабдыққа диагностика жүргізу әдістері. 3. Мұнай-химия және газ салаларындағы жоғары технологиялық қондырғыларды жөндеу және баптау бойынша жұмысты реттейтін стандарттар мен нормативтік құжаттар. 4. Күрделі қондырғыларды іске қосу процедуралары, олардың жарамдылығын тексеруді, басқару және автоматика жүйелерін баптауды қоса алғанда. 5. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді басқару негіздері, соның ішінде техникалық құжаттаманы және есептілікті жүргізу. 6. Қауіптілігі жоғары жағдайларда жоғары жүктемелі жабдықпен жұмыс істеу кезінде өндірістік қауіпсіздік және еңбекті қорғау талаптары. 7. Технологиялық қондырғылардағы әртүрлі компоненттер мен жүйелердің, мысалы, салқындату жүйелері, газ және сұйықтық жүйелері арасындағы өзара әрекеттестік принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Зейінді шоғырландыру және бақылау Орындаушылық	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 21 шілдедегі № 305 Заңы. 2. "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы" Кеден одағының техникалық регламенті туралы. Еуразиялық экономикалық комиссия кеңесінің 2013 жылғы 2 шілдедегі № 41 шешімі. 3. ҚР СТ ISO 45001-2019 Еңбек қауіпсіздігі және денсаулық сақтау менеджменті жүйелері. Қолдану жөніндегі басшылықпен бірге қойылатын талаптар.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Технологиялық жабдықты жөндеу жөніндегі шебер	
	6	Мұнай айдау станциясының (МАС) инженер-механигі	
	6	Технологиялық жабдықты жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер	
14. Кәсіптің карточкасы "Электр жабдықтарымен қызмет көрсету және жөндеудегі электромонтер":			
Топтың коды:	7413-2		
Қызмет атауының коды:	7413-2-028		
Кәсіптің атауы:	Электр жабдықтарымен қызмет көрсету және жөндеудегі электромонтер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	1-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2023 жылғы 1 қыркүйектегі № 364 Қазақстан Республикасы Премьер- Министрінің орынбасары - Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 33389 болып тіркелді). 445 Параграф. Электр жабдықты жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Электр жабдықтары (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Электрмен қамтамасыз ету (салалар бойынша)	Біліктілік:-
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Электр жабдықтары (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Электрмен қамтамасыз ету (салалар бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	6 разряд — 5-разряд бойынша кемінде 2 жыл жұмыс өтілі болуы қажет.		

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	талап етілмейді	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7413-2-020 - Электр станциясының электр жабдықтарына қызмет көрсетуші электромонтер. 7413-2-027 – Технологиялық жабдықты жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электрмонтер.	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Уактылы техникалық қызмет көрсету, диагностикалау, жөндеу, сондай-ақ авариялық жағдайлардың алдын алу және электр жүйелерінің жұмыс істеу сенімділігін арттыру жөніндегі іс-шараларды орындау арқылы электр жабдықтарының үздіксіз, қауіпсіз және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Электр жабдықтары мен автоматты басқару жүйелерін жөндеу, монтаждау және реттеу жұмыстарын орындау. 2. Электр қондырғыларында жұмыстарды орындау кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ете отырып, электр жабдықтарын диагностикалау, сынау және баптау, соның ішінде өлшеу трансформаторларының дәлдігін тексеру, роторларды теңгеру, дірілді анықтау және күрделі электр сұлбаларындағы ақауларды жою жұмыстарын жүргізу.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Ө л ш е у трансформаторларының дәлдігін, роторлардың теңгерілуін тексеруді және күрделі электр схемаларындағы ақауларды жоюды қоса алғанда, электр жабдықтарына диагностика, сынақтар және баптау жүргізу	Машықтар:
		6-разряд үшін (5-разряд дағдыларына қосымша):
		1. Жоғары қуат пен кернеуде жұмыс істейтін жоғары кернеулі электр машиналары мен электр аппаратураларын күрделі жөндеу, құрастыру, орнату және іске қосу жұмыстарын орында.
		2. Жартылай өткізгішті құрылғылары бар жоғары жиілікті жүйелерді қоса алғанда, технологиялық процестерді автоматты басқарудың күрделі сұлбаларын күтіп-ұстау және реттеу.
		3. Электр қозғалтқыштары, электр аппаратуралары мен трансформаторларға кешенді сынақтар мен іске қосу-жөндеу жұмыстарын жүргізу.
		4. Өлшеу трансформаторларының дәлдігін тексеру және күрделі электр сұлбаларындағы дірілді жою.
		5. Жоғары кернеулі қондырғыларды пайдалану кезінде жоғары деңгейдегі қауіпсіздікті қамтамасыз ету.
		Білімдер:
		6-разряд үшін:
		1. Жоғары кернеулі және күрделі электр жабдықтарын диагностикалау мен сынаудың заманауи әдістері.
		2. Ірі және жоғары кернеулі машиналардың роторларын теңгеру және олардың жұмыс істеу қағидаттары.

Еңбек функциясы 1: Электр жабдықтары мен автоматты басқару жүйелерін жөндеу, монтаждау және реттеу жұмыстарын орындау.		3. Күрделі электр схемаларының құрылымы, оның ішінде электроника және жартылай өткізгіш жүйелер. 4. Озық технологияларды қолдана отырып баптау және диагностика жүргізу тәсілдері мен әдістері. 5. Жоғары кернеулі электр жабдықтарындағы ақауларды қауіпсіз жою технологиялары мен стандарттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Қуаты әртүрлі электрқозғалтқыштарды, электр аппаратураларын ж а н е трансформаторларды баптау, жөндеу және реттеу	Машықтар:
		6 разряд үшін: 1. Жоғары қуаттылықтар мен кернеулерде жұмыс істейтін жоғары вольтты электр машиналары мен электр аппараттарын күрделі жөндеуді, құрастыруды, орнатуды және баптауды орындау. 2. Технологиялық процестерді автоматты басқарудың күрделі схемаларына қызмет көрсету және реттеу, соның ішінде жартылай өткізгіш қондырғылары бар жоғары жиілікті жүйелер мен жүйелер. 3. Электр қозғалтқыштарын, электр аппараттары мен трансформаторларды кешенді сынау және баптау. 4. Өлшеу трансформаторларының дәлдігін тексеру және күрделі электр тізбектеріндегі дірілді жою. 5. Жоғары вольтты қондырғыларға қызмет көрсету кезінде қауіпсіздіктің жоғары дәрежесін қамтамасыз ету.
		Білімдер:
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	6-разряд: 1. Қуаты мен кернеуі жоғары жоғары вольтты электр машиналары мен Электр аппараттарының конструкциялары мен электр схемалары. 2. Автоматты басқарудың күрделі схемаларының жұмыс принциптері және оларды реттеу. 3. Электр қозғалтқыштарын, электр аппараттарын және трансформаторларды кешенді сынауды жүргізу әдістері. 4. Өлшеу трансформаторларын қоса алғанда, қондырғылардағы өлшеу дәлдігінің принциптері. 5. Жоғары вольтты қондырғыларға қызмет көрсету кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз етудің заманауи әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар:
		6-разряд: 1. Жоғары кернеулі электр қондырғыларындағы күрделі автоматты басқару және қорғау жүйелерін диагностикалау және баптауды жүргізу.

Дағды 1:
Схемаларды баптау және жою
күрделі құрылғылардағы қорғаныс құралдары мен аспаптардағы ақаулар автоматика және телемеханика

2. Қуаты 15 кВ-тан асатын жоғары кернеулі машиналар, электр аппараттары мен күрделі электр қондырғыларын күрделі жөндеу, құрастыру, орнату және центрлеуді жүзеге асыру.
3. Кернеуі 110 кВ-тан асатын кабельдік желілерді және ірі өндірістердегі технологиялық процестердің күрделі автоматты реттеу сұлбаларын монтаждау және баптау жұмыстарын орындау.
4. Металлургия, химия және мұнай-химия өнеркәсібі сияқты күрделі технологиялық процестерге арналған автоматтандыру және телемеханика жүйелерін әзірлеу және оңтайландыру .
5. Жоғары кернеулі электрқозғалтқыштар мен жабдықтардың роторларын теңгеру және дірілдерді жою.
6. Жоғары дәлдікті талап ететін сынақтар мен электр жабдықтарын баптауға арналған әдістемелерді әзірлеу, оның ішінде жоғары жиілікті және күрделі қорғаныс жүйелері.
7. Жоғары кернеулі және жартылай өткізгіш жүйелердегі күрделі ақауларды талдау және жою.
8. Күрделі электр қондырғыларында жұмыстарды жүргізу кезінде нормативтік талаптар мен қауіпсіздік стандарттарының сақталуын қамтамасыз ету .

Білімдер:

6-разряд үшін:

1. Күрделі жоғары кернеулі электр жүйелерін диагностикалау және баптаудың заманауи әдістері.
2. Автоматты басқару және қорғаудың күрделі жүйелерінің жұмыс істеу принциптері мен оларға қойылатын талаптар.
3. Жоғары кернеулі күрделі электр аппаратурасы мен машиналарының (соның ішінде түзеткіштер, трансформаторлар) құрылымы және жұмыс істеу қағидалары.
4. Электр жабдықтарын сынақтан өткізудің жаңа технологиялар мен стандарттарды ескере отырып жүргізілетін әдістері мен тәсілдері.
5. Күрделі кабельдік желілер мен олардың құрамдас бөліктерінің (оның ішінде жоғары кернеулі құрылғылар үшін) құрылымы және оларды пайдалану ерекшеліктері.
6. Қиын жағдайларда роторларды теңгеру және вибрацияны жою әдістері мен технологиялары.
7. Технологиялық процестерді автоматтандырылған басқару жүйелерін жобалау және оңтайландыру негіздері .
8. Күрделі электр жүйелеріндегі телемеханика, бақылау-өлшеу аспаптары және қорғау құралдары саласындағы соңғы жетістіктер.

Диагностика, сынақтар және баптау жүргізу дәлдікті тексеруді қоса алғанда, электр жабдықтары өлшеу трансформаторларын теңестіру, роторларды теңестіру, күрделі электр схемаларындағы дірілді анықтау және ақауларды жою, сондай-ақ электр қондырғыларында жұмыстарды орындау кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету		9. Қорғау және басқару жүйелерін сынақтан өткізу мен баптаудың арнайы әдістері. 10. Жоғары кернеулі қондырғылармен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік стандарттары мен нормативтік талаптар, сондай-ақ еңбек қауіпсіздігі мен электр қауіпсіздігі бойынша талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Электр қозғалтқыштарын , электр аппараттарын және әр түрлі қ у а т т а ғы трансформаторларды баптау, жөндеу және реттеу	Машықтар:
		5-разрядқа қосымша 6-разряд: 1. Қуаты 100 кВт-қа дейінгі электр қозғалтқыштары, аппараттар және трансформаторларды қоса алғанда, электр жабдықтарын техникалық қызмет көрсету және баптау жұмыстарын орындау. 2. Өлшеу трансформаторларының дәлдігін тексеру, оқшауламаның кедергісін және жерге қосу өткізгіштерінің кедергісін өлшеу. 3. Төмен және орта кернеулі электр машиналары мен электр аппараттарын орнату, жөндеу және техникалық қызмет көрсету бойынша монтаждау және баптау жұмыстарын жүргізу. 4. Қуаты 100 кВт-қа дейінгі электр қозғалтқыштарын, электр аппараттарын және трансформаторларды бөлшектеу, құрастыру, орнату және баптау. 5. Орта қуатты электр машиналарының роторларын тенгеру, дірілді анықтау және жою. 6. Автоматты реттеу және қорғау құрылғылары мен қондырғыларының жұмысын диагностикалау және реттеу, сондай-ақ олардың жұмысындағы ақауларды жою. 7. Жөндеуден немесе монтаждан кейін электр қозғалтқыштары мен трансформаторлардың жұмысын баптау және тексеру, сондай-ақ олардың тиімділігін бақылау. 8. Өлшеу құралдары мен автоматтандырылған желілерге техникалық қызмет көрсету, баптау және жұмысын тексеру. 9. Электр схемаларындағы ақауларды жою бойынша жұмыстарды орындау, тетіктердегі дірілді анықтау және жою. 10. Электр қондырғыларында жұмыстарды орындау кезінде қауіпсіздік талаптарын сақтау.
		Білімдер:
		5-разрядқа қосымша 6-разряд: 1. Жоғары жиілікті блоктауы бар қорғаныс құрылғыларының жұмыс істеу принципі. 2. Электрмен жабдықтау желісіндегі электр жабдықтарына арналған электрлік сызбалар мен басқа да техникалық құжаттамаларды құрастыру қағидалары.

		3. Электроникамен жабдықталған игнитронды дәнекерлеу аппараттарына, ультрадыбыстық, электр импульстік және электрондық қондырғыларға техникалық қызмет көрсету қағидалары. 4. Түрлі қуат пен кернеудегі электр машиналарының, электр аппараттарының, электр аспаптарының және автоматты желілердің құрылымы, электрлік сызбалары, тексеру әдістері мен дәлдікке сынау қағидалары. 5. Күрделі релелер мен электрондық жүйе аспаптарының құрылғысы мен конструкциясы. 6. Тарату құрылғыларының бастапқы және қайталама коммутация электрлік сызбалары. 7. Электр машиналарын, электр аппараттарын және электр аспаптарын кешенді сынау әдістері. 8. Телебасқару және автоматты реттеу сызбалары және оларды баптау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Зейінділік Ұйымшылдық Белсенділік Коммуникабельділік (қарым-қатынасқа бейімділік)	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы қағидаларын бекіту туралы", Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 19 наурыздағы № 222 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10889 тіркелген). 2. "Жұмыскерлерді, басшылар мен еңбек қауіпсіздігін және еңбекті қорғауды қамтамасыз етуге жауапты адамдарды еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау мәселелері бойынша оқытудан, нұсқау беруден және білімін тексеруден өткізу қағидалары мен мерзімдерін бекіту туралы", Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2015 жылғы 25 желтоқсандағы № 1019 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 12665 тіркелген).	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Қызмет (жөндеу) бастығы
	6	Өндірістік қызмет көрсету базасының (БҚБ) бастығы
	6	Технологиялық жабдықты жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер
	5	Технологиялық жабдықты жөндеу жөніндегі шебер
15. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық жабдықтарды жөндеу мастері":		
Топтың коды:	7200-0	
Қызмет атауының коды:	7200-0-030	
Кәсіптің атауы:	Технологиялық жабдықтарды жөндеу мастері	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5	

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА және БА байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Сәйкес кадрларды даярлау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және өндірісте кемінде 1 жыл еңбек өтілі немесе сәйкес мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнаулы орта, орта кәсіптік) білімі және өндірісте кемінде 3 жыл еңбек өтілі болуы тиіс.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7200-0-027 - Жабдықтарды жөндеу жөніндегі мастер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Технологиялық жабдықтың сенімді және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жабдықтарды, қондырғылар мен жүйелерді жөндеуді орындауды қамтамасыз ету. 2. Жаңа техника мен озық технологияны енгізу. 3. Ұйымның негізгі қорларының қауіпсіз және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету, жөндеу жұмыстары мен қайта құруды ұйымдастыру.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. Жабдықты жоспарлы-алдын ала жөндеу кестелерін және техникалық қызмет көрсету кестелерін әзірлеу. 2. Техникалық қызмет көрсету карталарын әзірлеу. 3. Жабдықтарға диагностикалық тексеру жүргізу жоспарларының жобаларын дайындау.	

Еңбек функциясы 1: Жабдықтарды, қондырғылар мен жүйелерді жөндеуді орындауды қамтамасыз ету	Дағды 1: Техникалық құжаттаманы дайындау	4. Қосалқы бөлшектерге, материалдарға, құралдарға өтінімдер жасау, сондай-ақ олардың дұрыс жұмсалуды бақылау. 5. Пайдалану шарттарының ерекшеліктерін ескере отырып, мұнай айдау станциясының (МАС) жабдықтарын (зауыттық негізінде) пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды әзірлеу. 6. Ақаулық ведомстерін құрау. Білімдер: 1. Нормативно-техническую документацию на ремонтируемое технологическое оборудование. 2. Технологический регламент установки, требования производственных инструкций по эксплуатации и техническому обслуживанию оборудования на установке. 3. Требования законодательных, нормативных правовых актов, инструкций, правил по промышленной и пожарной безопасности, охране труда. 4. Порядок внутреннего трудового распорядка, правила по безопасности и охране труда, производственной санитарии, требования пожарной безопасности.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жабдықты жөндеуге беру, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру	Машықтар: 1. Жабдықты жөндеуден кейін жұмысқа баптау, құрылғылар мен тораптарды техникалық тексеру. 2. Жабдық элементтерінің сенімділік параметрлерін бақылау. 3. Ақауларды уақтылы анықтау мақсатында тестілік тексерулер жүргізу. 4. Жабдықтарды өнеркәсіптік пайдалануға сынау және қабылдау. Білімдер: 1. Жабдықты жөндеуге тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау ережесі. 2. Жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері. 3. Жабдықтың техникалық жай- күйіне тексеру жүргізу әдістері. 4. Жабдықты консервациялау ережесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Технологиялық жабдықтың ақауларын анықтау. 2. Сызбалар, схемалар оқу. 3. Жауапкершілік аймағына кіретін жабдықтарға, құбырларға, қондырғыларға, жүйелерге, құрылыстарға диагностикалық тексеру жүргізу.

	Дағды 3: Жабдықтарға, кондырғылар мен жүйелерге техникалық қызмет көрсету, жөндеу	4. Жөндеу үшін бакылау-өлшеу аспаптары мен құралдарын пайдалану. 5. Учаскеге бекітілген жабдықтың жөндеу жұмыстарының сапасын бағалау. 6. От, газ қауіпті және қауіптілігі жоғары басқа да жұмыстарды жүргізу. 7. Пайдалану міндеттерін орындаудың басымдығын анықтау. Білімдер: 1. Құбырларды пайдалану қағидалары. 2. Жабдықтардың техникалық сипаттамалаыр, конструктивтік ерекшеліктері, типтік ақаулары мен ауытқулары, мақсаты, жұмыс режимі және пайдалану ережесі. 3. Технологиялық жабдықтарды жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы. 4. Жауапкершілік аймағына кіретін жабдықтарды, құрылыстарды және магистральдық құбыр құрылысы құрылыстарын қорғау мен бұғаттауды орнату карталары. 5. Учаскеге бекітілген жабдықтарға техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. 6. Учаскеге бекітілген технологиялық жабдық ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері. 7. Қызмет көрсету объектісінің технологиялық схемасы. 8. От, газ қауіпті және қауіптілігі жоғары басқа да жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік техникалық құжаттама. 9. Телемеханика негіздері. 10. Қызмет бағыты бойынша технологиялық және тестілік бағдарламаларды түзету тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 1: Жаңа техника мен жабдықтарды енгізу жоспарына ұсыныстар дайындау	Ұсынылмайды Машықтар: 1. Техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді ұйымдастыру процестерін автоматтандыруға байланысты жобаларды анықтау. 2. Ұсыныстарды дайындау кезінде технологиялық жабдықты диагностикалық тексеру нәтижелерін қолдану. 3. Жаңа техника мен жабдықтарды енгізуден тиімділікті бағалау. Білімдер: 1. Жаңа техника мен технологияны енгізу, еңбекті ұйымдастыру, рационализаторлық ұсыныстар мен өнертабыстарды тиімді бағалау әдістері. 2. Экономика негіздері.

Еңбек функциясы 2: Жаңа техника мен озық технологияны енгізу	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Технологиялық объектілерде жаңа жабдықты монтаждауды жүргізуді қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Еңбекті қажет ететін процестерді механикаландыру үшін жоғары тиімді жөндеу құралдарын пайдалану. 2. Жаңа жабдықты сынау, тестілеу. 3. Әр түрлі профильді команданың жұмысын үйлестіру. Білімдер: 1. Жаңа жабдықты монтаждау технологиясы. 2. Жөнделетін технологиялық жабдыққа арналған нормативтік-техникалық құжаттамасы. 3. Жабдықтарға техникалық қызмет көрсету мен жөндеудің озық отандық және шетелдік тәжірибесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Ұйымның негізгі қорларының қауіпсіз және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету, жөндеу жұмыстары мен қайта құруды ұйымдастыру.	Дағды 1: Технологиялық жабдықты дұрыс пайдалануды бақылау.	Машықтар: 1. Участкеге бекітілген пайдаланылатын жабдықтың жұмыс істеу есебін жүргізу. 2. Жабдықтардың, құрал-саймандардың, құрылғылардың, коммуникациялардың, өндірістік құралдардың, жеке қорғану. құралдарының жарамды жай-күйін және дұрыс пайдаланылуын, сондай-ақ жұмыстарды дұрыс жүргізуді, қызметкерлердің өндірістік нұсқаулықтар мен еңбекті қорғау жөніндегі ережелерді сақтауын бағалау. 3. Жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарының, жабдықтарды пайдалануды жақсарту және пайдалану тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шаралардың перспективалық және ағымдағы жоспарларын әзірлеу. 4. Жүк көтергіш машиналардың жарамдылығын тексеру. Білімдер: 1. Жабдыққа қойылатын техникалық талаптар. 2. Участкеге бекітілген пайдаланылатын жабдықтың жұмысын есепке алу әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2:	Машықтар: 1. Монтаждау және бөлшектеу жұмыстарының орындалу сапасын бағалау. 2. Слесарлық шеберхана және қосалқы тораптардың механикаландырылған қоймасы жабдықтарының жарамдылығын бағалау. 3. Жабдықты жөндеу жұмыстарының мерзімділігі мен түрлерін анықтау.

	Жөндеу жұмыстарын жүргізудің толықтығы мен сапасын бақылау	Білімдер: 1. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы. 2. Жөндеу жұмыстарын бақылау тәртібі. 3. Негізгі және қосалқы қызмет көрсетілетін жабдықтың төлқұжаттарын ұстау.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Ұқыптылық Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Дәлдік Компьютерлік сауаттылық Кәсіптік біліктілігі мен икемділігін өз бетінше дамыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Магистральдық мұнай құбырларын пайдалану қағидаларын бекіту туралы", Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2014 жылғы 29 қазандағы № 84 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10107 тіркелген). 2. "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары", Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10240 тіркелген).		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер	
	6	Өндірістік қызмет көрсету базасының бастығы	
16. Кәсіптің карточкасы "Өндірістік қызмет көрсету базасы бастығы (ӨҚКБ)":			
Топтың коды:	1329-1		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Өндірістік қызмет көрсету базасы бастығы (ӨҚКБ)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Мұнай-газ өндіру саласы ұйымдарының басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы", Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13884 тіркелген). 21-Параграф. Өндірістік қызмет көрсету базасының бастығы.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі:	Мамандық:	

	жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және басшылар мен мамандар лауазымдарында мамандық бойынша жұмыс өтілі кемінде 3 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1329-1-019 - База бастығы (басқа да салаларда). 1329-1-020 - Бригада бастығы (басқа да салаларда). 1329-1-037 - Пункт бастығы (басқа да салаларда).		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Өндірістік қызмет көрсету базасының үздіксіз, қауіпсіз және тиімді жұмысын қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өндірістік қызмет көрсету базасының қызметін ұйымдастыру және бақылау. 2. Жабдыққа қызмет көрсету және жөндеу. 3. Өндірістік процестердің қауіпсіздігін бақылау.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Ө Қ К Б өндірістік-шаруашылық қызметін жедел басқару	Машықтар:	
		1. Өндірістік қызмет көрсету базасының (ӨҚКБ) өндірістік- шаруашылық қызметін ұйымдастыру және бақылау. 2. ӨҚКБ жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру. 3. Жабдықтарды пайдалану және жөндеу тиімділігін арттыру бойынша іс-шараларды әзірлеу және енгізу. 4. Шектеулі уақыт пен ресурстық шектеулер жағдайында басқару шешімдерін қабылдау. 5. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі бойынша нормативтік талаптардың сақталуын бақылау. 6. Жабдықтарды пайдалану және жөндеу кезінде қауіпсіз және қолайлы еңбек жағдайларын жасау жөніндегі іс-шараларды енгізу және іске асыруды, сондай-ақ ӨҚКБ өндірістік объектілерінде авариялардың, инциденттердің және жазатайым оқиғалардың алдын алу жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шараларды жүргізуді қамтамасыз ету. 7. Цехтарды материалдық-техникалық және көлік құралдарымен қамтамасыз етуге басшылықты жүзеге асыру, ӨҚКБ-ның негізгі өндірістік объектілермен жұмысын үйлестіру 8. Базаның құрылымдық бөлімшелерінің қызметін үйлестіру. 9. Өндірістік қызмет көрсетуді ұйымдастыру саласындағы озық тәжірибені зерделеу, жинақтау және тарату.	

Еңбек функциясы 1: Өндірістік қызмет көрсету базасының қызметін ұйымдастыру және бақылау		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілері, кәсіпорынды материалдық- техникалық қамтамасыз ету жөніндегі нұсқаулықтар мен әдістемелік материалдар. 2. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. 3. ӨҚКБ-дағы өндірістік процестерді жедел басқарудың принциптері мен әдістері. 4. Өндірістік қызмет көрсету базасының қызметін реттейтін ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар. 5. Қазақстан Республикасының Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы нормативтік-құқықтық актілері. 6. Өндірістік көрсеткіштерді талдау және ӨҚКБ жұмысының тиімділігін болжау әдістері. 7. Өндірістік жабдықтарды, агрегаттарды, құралдар мен мамандандырылған техниканы пайдалануға, оларға техникалық қызмет көрсетуге және жөндеуге қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 2: ӨҚКБ жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру		Машықтар: 1. Өндірістік қызмет көрсету базасының (ӨҚКБ) жұмыс жоспарларын әзірлеу және енгізу. 2. Материалдық-техникалық және еңбек ресурстарын тиімді бөлуді ұйымдастыру. 3. Жоспарлардың орындалуын бақылау және оларды өндірістік қажеттіліктерге сәйкес реттеу. 4. Бөлімшелер жұмысының тиімділігін бағалау және оны жақсарту бойынша іс-шаралар әзірлеу. 5. ӨҚКБ-ның өндірістік бөлімшелермен өзара іс-қимылын үйлестіру және базаның негізгі объектілермен келісілген жұмысын қамтамасыз ету. 6. Пайдалану жабдықтарының сенімділігі, сапасы, конструктивтік кемшіліктері, жөндеуге жарамдылығы бойынша көрсеткіштерге талдау жүргізуді ұйымдастыру. 7. Белгіленген есептілікті уақтылы ұсынуды қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Кәсіпорынның даму перспективалары, материалдық- техникалық қамтамасыз етуді перспективалық және ағымдағы жоспарлау әдістері мен тәртібі. 2. Өндірістік процестерді жоспарлау әдістері мен принциптері. 3. Еңбекті ұйымдастыру және персоналды басқару негіздері. 4. Өндірістік объектілерді материалдық-техникалық қамтамасыз етуге қойылатын талаптар.

		5. Есептік және жоспарлы құжаттаманы жасау тәртібі. 6. Өндірістік процестерді басқарудың заманауи технологиялары. 7. Еңбек заңнамасы. 8. Ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі қағидалары мен нормалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Жабдыққа қызмет көрсету және жөндеу	Дағды 1: Ақпаратты жинау, жүйелеу және талдау	Машықтар:
		1. Материалдық-техникалық ресурстарға қажеттілік туралы ақпаратты жинау және өңдеу. 2. Жабдықтың техникалық жағдайын талдаңыз және жөндеу және ауыстыру қажеттіліктерін анықтаңыз. 3. Материалдық-техникалық ресурстарды пайдалану тиімділігін бағалау. 4. Жұмысты жоспарлау үшін есептер мен жиынтық деректерді қалыптастыру. 5. Материалдық-техникалық қамтамасыз етумен байланысты тәуекелдерді анықтау мен болжауды қоса алғанда, базаның шаруашылық қызметіне талдау жүргізу. 6. Қайталама ресурстарды жинау, сақтау және кәдеге жарату жөніндегі іс-шараларды әзірлеуді және орындауды ұйымдастыру.
		Білімдер:
		1. Шикізаттың, материалдардың және басқа да материалдық ресурстардың өндірістік қорларының, ресурс үнемдеу жөніндегі жұмыстарды жүргізудің нормативтері. 2. Технологиялық жабдықты жөндеу және қызмет көрсету тәртібі. 3. Жабдықты пайдалану бойынша есептік және есептік құжаттаманы жүргізу тәртібі. 4. Технологиялық жабдықтың негізгі параметрлері мен сипаттамалары. 5. Материалдық-техникалық ресурстарға қажеттілікті талдау әдістері. 6. Логистика және қорларды басқару негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды.
		Машықтар:
		1. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану бойынша нормативтік және ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттарды әзірлеу. 2. Техникалық нұсқаулықтарды, ережелер мен регламенттерді ресімдеу және келіс. 3. Бекітілген нормативтік құжаттардың сақталуын бақылау.

	Дағды 2: Регламенттеуші және ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттарды әзірлеу	4. Нормативтік-құқықтық базадағы өзгерістерге сәйкес құжаттаманы жаңарту және өзектендіру. 5. Техниканы, жөндеу технологиясын жетілдіру және жаңа техникалық шешімдерді енгізу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу. 7. Еңбекті көп қажет ететін жұмыстарды диагностикалау мен механикаландырудың жаңа техникасын, құралдарын енгізу жөніндегі іс-шараларды іске асыруды қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Технологиялық жабдықты жөндеу және қызмет көрсету тәртібі. 2. Жабдықтарды пайдалану, қызмет көрсету және жөндеу саласындағы Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілері. 3. Реттеуші және ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттарды ресімдеуге қойылатын талаптар. 4. Техникалық нормалау және стандарттау негіздері. 5. Нормативтік құжаттарды келісу және бекіту рәсімдері. 6. Пайдалану процестерін реттейтін кәсіпорынның ішкі ережелері мен стандарттары. жабдыққа қызмет көрсету және жөндеу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 1: Әр түрлі мәселелер бойынша қызметкерлермен өзара әрекеттесу	Ұсынылмайды Машықтар: 1. Өндірістегі қауіпсіздік мәселелерін үйлестіру үшін әріптестермен және басшылықпен өзара әрекеттесу. 2. Жұмыс орындарындағы қауіпсіздік шараларын жетілдіру бойынша ұсыныстарды тұжырымдау және дәлелдеу. 3. Қызметтік жазбаларды, есептер мен ұсынымдарды ресімдеу. 4. Даулы жағдайларды шешу және қауіпсіздік пен жұмысты ұйымдастыру мәселелерінде дұрыс шешімдер табу. 5. Қызметкерлерді еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына үйрету, Нұсқаулық және кеңес беру. 6. ӨҚКБ өндірістік объектілерінде аса қауіпті жұмыстарды, газ қауіпті және от жұмыстарын қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру. Білімдер: 1. Жабдықты техникалық пайдалану ережелері. 2. Іскерлік қарым-қатынас және кәсіби ортада келіссөздер жүргізу негіздері. 3. Әріптестермен және реттеуші ұйымдардың өкілдерімен тиімді өзара іс-қимыл жасау әдістері. 4. Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік жөніндегі нормативтік талаптар мен стандарттар.

Еңбек функциясы 3: Өндірістік процестердің қауіпсіздігін бақылау		5. Қауіпсіздік мәселелері бойынша нұсқамалар, жиналыстар және келіссөздер жүргізу тәртібі. 6. Конфликтология негіздері және ұжымдағы даулы жағдайларды шешу жолдары. 7. Құжат айналымы және қауіпсіздік мәселелері бойынша іскерлік хат алмасуды ресімдеу ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жедел шешімдерді талдау және уақтылы қабылдау	Машықтар: 1. Өндірістік объектідегі ағымдағы жағдайды бағалау және қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін жедел шешім қабылдау. 2. Авариялық жағдайлар мен жазатайым оқиғалардың алдын алу жөніндегі шараларды әзірлеу және енгізу. 3. Тәуекелдерді талдау, ықтимал қауіптерді анықтау және оларды азайту жолдарын ұсыну. 4. Технологиялық бұзылулардың ықтимал салдарын болжау және оларды жою жоспарларын әзірлеу. 5. Кәсіпорында қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша міндеттердің орындалуын ұйымдастыру және үйлестіру. 6. Қабылданған шешімдердің тиімділігін бағалау және қауіпсіздікті басқару стратегиясын түзету. 7. Еңбекті ұйымдастыру және өндірісті ұйымдастыруды жетілдіру жөніндегі іс-шараларды әзірлеуді және енгізуді қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Тәуекелдерді талдау және төтенше жағдайларды болжау әдістері мен құралдары. 2. Өндірісте қолданылатын технологиялық процестер мен жабдықтар. 3. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және өрт қауіпсіздігі ережелерін қоса алғанда, нормативтік талаптар мен салалық қауіпсіздік стандарттары. 4. Шектеулі уақыт жағдайында шешім қабылдау принциптері. 5. Енгізілген қауіпсіздік шараларының тиімділігін бағалау әдістері. 6. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы стратегиялық және жедел жоспарлау негіздері. 7. Деректерді талдау және болжау үшін қолданылатын бағдарламалар мен ақпараттық жүйелер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Бейімділік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау	

	Ауызекі сөйлеу дағдылары Жазбаша қарым-қатынас жасау дағдылары		
	1. "Магистральдық мұнай құбырларын пайдалану қағидаларын бекіту туралы", Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2014 жылғы 29 қазандағы № 84 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10107 тіркелген). 2. "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары", Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10240 тіркелген).		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	8	Бас инженері	
	6	Қызмет (жөндеу)бастығы	
	6	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер	
	6	Мұнай айдау станциясының инженер-механигі	
17. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер*":			
Топтың коды:	2141-9		
Қызмет атауының коды:	2141-9-003		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер *		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада жұмыс тәжірибесі кемінде 1 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2141-9-001 - Механикалық-технологиялық жабдықтар жөніндегі инженер		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай-газ саласының технологиялық жабдықтарының сенімді, үздіксіз және апатсыз жұмысын қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Технологиялық жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу. 2. Қондырғыларға жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізу, жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу, жаңғырту және техникалық қайта жарақтандыру бағдарламаларын жүргізу жоспарларын қалыптастыру. 3. Жаңа техника мен озық технологияны әзірлеу және енгізуді жоспарлау.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Технологиялық жабдықты пайдалану	Машықтар:
		1. Машиналар мен процестерді басқару. 2. Технологиялық жабдықты пайдалану бойынша нормативтік- техникалық құжаттаманы әзірлеу. 3. Технологиялық жабдықтың істен шығу статистикасын есепке алуды жүргізу. 4. Жабдықтың сенімділігін арттыру бойынша іс-шараларды әзірлеу. 5. Жабдықты техникалық пайдалану ережелерін бұзушылықтардың есебін жүргізу және талдау жүргізу. 6. Технологиялық жабдықты пайдалану бойынша арнайы бағдарламалық қамтамасыз етулермен жұмыс істеу.
		Білімдер:
		1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. Мұнай-газ кешені объектілерін жобалау, салу, пайдалану және жөндеу жөніндегі Қазақстан Республикасының заңнамалық және нормативтік құқықтық актілері. 3. Жабдыққа паспорттарды, технологиялық жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтарды жасау тәртібі. 4. Цех пен ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты ұйымдастыру-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік материалдар; ұйымның техникалық даму перспективалары. 5. Технологиялық жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану қағидалары.

Еңбек функциясы 1: Технологиялық жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу		6. Технологиялық жабдықты басқару жөніндегі бағдарламалық қамтамасыз ету. 7. Ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі қағидалары мен нормалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу кестесі бойынша регламенттік жұмыстарды жүргізу	Машықтар:
		1. Технологиялық объектілерді ағымдағы және күрделі Жөндеуге ақаулы ведомостар жасау. 2. Технологиялық жабдықтарды монтаждау, жөндеу және қызмет көрсету сапасын бағалау. 3. Технологиялық жабдықтарды сынақтан өткізу. 4. Жөндеу құжаттамасын рәсімдеу. 5. Қажетті құралдар мен жабдықтарды пайдалану. 6. Жабдықтың ақаулықтарын жою. 7. Бақылау-өлшеу аспаптарын пайдалану.
		Білімдер:
		1. Қондырғылардың технологиялық регламенті, авариялық жағдайларды оқшаулау жоспарлары, технологиялық жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі өндірістік нұсқаулықтардың талаптары. 2. Технологиялық жабдықты жөндеу кезінде пайдаланылатын машиналар, механизмдер мен құралдар, олардың конструкцияларын қоса алғанда. 3. Техника мен технологиялардың практикалық қолданылуын білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін тексеруді, өнеркәсіптік қауіпсіздікті сараптауды және пайдалану сенімділігін бағалауды ұйымдастыру және жүргізу	Машықтар:
		1. Технологиялық объектілерде жабдықты тексеру кестесін жасау. 2. Технологиялық регламентке сәйкес технологиялық жабдықты пайдалану бөлігінде талаптардың орындалуын қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшелердің жұмысын талдау. 3. Технологиялық жабдықтың істен шығу себептерін талдау, олардың алдын алу бойынша іс-шаралар жоспарын әзірлеу.
		Білімдер:
		1. Жабдықтар мен қондырғылардың технологиялық регламенттері. 2. Жабдықтар мен қондырғылардың технологиялық схемалары. 3. Процестің негізгі жабдықтары, оның жұмыс принциптері және техникалық пайдалану ережелері. 4. Технологиялық Жабдықтың сенімділігін бағалау бағдарламаларына қойылатын талаптар.

		5. Технологиялық қадағалау жабдықтарын бұзбай бақылау әдістері. 6. Өнеркәсіптік бақылау бағдарламалық жасақтамасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Қондырғыларға жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізу, жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу, жаңғырту және техникалық қайта жарақтандыру бағдарламаларын жүргізу жоспарларын қалыптастыру	Дағды 1: Ұйымның технологиялық жабдықтарын жөндеудің жылдық және айлық кестелерін жасау, оларды қызметтермен келісу және олардың орындалуын есепке алу	Машықтар: 1. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін және жөндеуін бақылау кестесін жоспарлау. 2. Технологиялық жабдықтың пайдалану құжаттамасын ресімдеу. 3. Техникалық шарттардың, стандарттардың және техникалық сипаттамалардың жобаларын әзірлеу.
		Білімдер: 1. Технологиялық жабдықты жөндеу кестесін жасау бойынша нормативтік, әдістемелік және басқа да материалдар. 2. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы, технологиялық жабдықты жөндеуге тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау қағидалары, жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері. 3. Ұйымның технологиялық жабдықтарының өндірістік қуаттары, техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері, ақсаты мен жұмыс режимдері, оны пайдалану қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жоспарланатын жылға арналған жөндеу қорының есебі, оларды басшылыққа келісуге және бекітуге ұсыну	Машықтар: 1. Қойма қорларына мониторинг жүргізу. 2. Жабдықтардың, материалдардың, қосалқы бөлшектер мен құралдардың қажетті санына өтінімдер мен негіздемелер жасау, олардың дұрыс жұмсалуды бақылау. 3. Түгендеуді басқару бағдарламалық жасақтамасымен жұмыс істеу. 4. Жабдықтың тозуының, апаттарының және тоқтап қалуының себептерін талдау.
		Білімдер: 1. Жабдықтар мен компоненттерге, өндірістік процестердің шығыс материалдарына, жөндеу қорын тиімді өндіру мен бөлуге арналған шығындарды есептеу әдістері мен нормалары. 2. Қойма қорларын есептеудің негізгі әдістері мен талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар:

Еңбек функциясы 3: Жаңа техника мен озық технологияны әзірлеу және енгізуді жоспарлау	Дағды 1: Авариялар мен өндірістегі ақаулардың себептерін талдау	1. Авариялардың, жабдықтың шамадан тыс тозуы мен тоқтап қалуының себептерін тергеп-тексеру, олардың алдын алу бойынша шаралар қабылдау. 2. Техникалық талаптардың, технологиялық регламенттердің, пайдалану және техникалық қызмет көрсету ережелерінің бұзылу жағдайларын анықтау. 3. Жабдықтың бөлшектері мен тораптарының мерзімінен бұрын тозу себептерін анықтау. 4. Технологиялық үдерісте пайдаланылатын гидравликалық, майлау және пневматикалық жүйелер жабдықтарының техникалық жай-күйін бағалау. 5. Жабдықтың апаттылығын азайту, ауысымдылығын арттыру және тоқтап қалуды қысқарту бойынша іс-шаралар әзірлеу. Білімдер: 1. Нысандағы аварияны оқшаулау және жою жоспарына сәйкес персоналмен апатқа қарсы оқу-жаттығуларды өткізу тәртібі. 2. Өндірістік бөлімшенің авария салдарларын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жаңа техника мен технологияларды енгізу жоспарларын әзірлеу және іске асыру, ұйымдастыру-техникалық іс-шараларды, тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарды жүргізу	Машықтар: 1. Нормативтік-техникалық құжаттаманы пайдалану. 2. Сызбаларды, сызбаларды және басқа құжаттарды оқу. 3. Жаңа техника мен озық технологияларды енгізу бойынша перспективалық жылдық, ағымдағы жоспарлардың жобаларын әзірлеу. Білімдер: 1. Мұнай дайындау және тасымалдау технологиясы саласындағы ұйымдардың озық тәжірибесі. 2. Ұйымның даму перспективалары, технологиялық процестерді жобалау кезінде еңбекті ұйымдастырудың негізгі талаптары. 3. Заманауи технологиялық жабдықтарды, жөндеу мен механикаландырудың жаңа әдістерін қолдану бойынша отандық және шетелдік озық тәжірибе. 4. Жаңа заманауи технологиялық жабдықтың мақсаты, құрылысы, оның жұмыс принципі және оны пайдалану ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Жабдықтың конструкциясын жетілдіру, жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және техникалық қызмет көрсету мәселелері, сондай-ақ ұтымдылық

	Дағды 3: Техникалық құжаттаманы дайындауды қамтамасыз ету	ұсыныстар мен өнертабыстар бойынша қорытындылар шығару, өнертапқыштар мен рационализаторларға практикалық көмек көрсету және қабылданған ұсыныстарды енгізуді ұйымдастыру. 2. Жобалық, конструкторлық және технологиялық тәртіптің сақталу сапасын бағалау. 3. Технологиялық жабдықты жөндеу және техникалық қызмет көрсету мәселелері бойынша консультация беру.	
		Білімдер:	
		1. Өндірістік процестердің технологиялық схемасы. 2. Өндіріс резервтерін анықтау және пайдалану әдістері. 3. Бақылау-өлшеу аспаптарының, Автоматтандыру және басқару жүйелерінің мақсаты, жұмыс принципі, орналасқан жері. 4. Жаңа техника мен технологияны енгізудің, еңбекті ұйымдастырудың, рационализаторлық ұсыныстар мен өнертабыстардың тиімділігін анықтау әдістері. 5. Жобалау, конструкторлық және технологиялық құжаттаманы әзірлеу тәртібі.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Магистральдық мұнай құбырларын пайдалану қағидаларын бекіту туралы", Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2014 жылғы 29 қазандағы № 84 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10107 тіркелген). 2. "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары", Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10240 тіркелген).		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Мұнай айдау станциясының инженер-механигі	
	7	Мұнай құбыры басқармасының бас инженері	
18. Кәсіптің карточкасы "Мұнай айдау станциясының инженер-механигі":			
Топтың коды:	2144-2		

Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Мұнай айдау станциясының инженер-механигі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2144-2-009 - Жабдық жөніндегі инженер-механик 3118-4-010 - Мұнайды қайта айдау станциясының механигі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай айдау станциясының (МАС) үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай айдау станциясының механикалық жабдықтарының берілген жұмыс режимін қамтамасыз ету.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. Жабдықтың үздіксіз және техникалық дұрыс жұмысын және сенімді жұмысын қамтамасыз ету, оның ауысымдық өнімділігін арттыру, жұмыс жағдайында ұстау. 2. МАС жұмыс істейтін механикалық жабдықтарының жағдайын бағалауды талдау. 3. МАС басқарылатын механикалық жабдықтарының жұмысының технологиялық параметрлерін бақылау. 4. Сорғы станциясының механикалық жабдықтарының істен шығу себептерін және технологиялық процестің бұзылуын талдау.	

	Дағды 1: Мұнай айдау станциясының механикалық жабдықтарының техникалық жай күйін қажетті деңгейде қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	5. Сорғы станциясы жабдықтарының жұмыс тәжірибесін талдау. 6. Сорғы станциясының жабдықтарында жұмыстарды орындау кезіндегі тәуекелдерді бағалау. 7. Сорғы станциясының механикалық жабдықтарының техникалық көрсеткіштеріне талдау. Білімдер: 1. Мұнай айдау станциясының механикалық жабдықтарын пайдалану жөніндегі регламенттер мен нұсқаулықтар. 2. Мұнай айдау станциясы жабдықтарының мақсаты , құрылысы және жұмыс принципі. 3. Магистральдық құбырларды пайдалану қағидалары. 4. Мұнай айдау станциясының механикалық жабдығы жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. 5. Негізгі бакылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде жауапкершілік аймағына кіретін қауіпсіздік аспаптарының жұмыс істеу принципі. 6. Мұнай айдау станциясының пайдаланылатын механикалық жабдығының жұмыс істеуін есепке алу әдістері. 7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 1: Мұнай айдау станциясының механикалық жабдықтарының берілген жұмыс режимін қамтамасыз ету		Машықтар: 1. Жоспарлы-алдын ала жөндеу жүйесінің ережелеріне сәйкес жабдықтарды тексеру, сынау және профилактикалық жөндеу жоспарларын (кестелерін) әзірлеуді ұйымдастыру, осы жоспарларды бекіту және олардың орындалуын бакылау, өндірістің техникалық дайындығын қамтамасыз ету. 2. Жабдықты сатып алуға өтінімдерді жасауға қатысу, жабдықты пайдалану және жөндеу кезінде қауіпсіз және қолайлы еңбек жағдайларын жасау жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге немесе әзірлеуге және енгізуге қатысу, жабдықтың болуы мен қозғалысын есепке алу жөніндегі жұмысты ұйымдастыру, техникалық және есептік құжаттаманы жасау және ресімдеу. 3. Жоспарларды (кестелерді) жөндеу жүргізу үшін тартылатын мердігер ұйымдармен келісу, оларды қажетті техникалық құжаттамамен уақтылы қамтамасыз ету. 4. Күрделі жөндеуге титулдық тізімдерді жасауға қатысу.

	Дағды 2: МАС-ның жабдықтарына , қондырғылары мен жүйелеріне техникалық қызмет көрсету, жөндеу, диагностикалық тексеру жұмыстарын ұйымдастыру	5. Жабдықтың жоспардан тыс тоқтауының алдын алу, тораптар мен бөлшектердің қызмет ету мерзімін, жөндеу аралық кезеңдерді ұзарту, жабдықтың сақталуын жақсарту, жабдықтың пайдаланудағы сенімділігін арттыру, мамандандырылған жөндеуді, қосалқы бөлшектерді, тораптарды және ауыстырылатын жабдықтарды орталықтандырылған дайындауды ұйымдастыру жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру. 6. Жабдықтың тозуының жоғарылау себептерін, оның тоқтап қалуын, аварияларды тергеуді, оларды жою және алдын алу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу мен енгізуді зерделеу. 7. Аварияларды, инциденттерді жою бойынша жүргізілген жұмыстарды талдау және оларды жетілдіру және түзету жөнінде шаралар қабылдау. 8. Пайдалану шарттарының ерекшеліктерін ескере отырып, мұнай айдау станциясының механикалық жабдықтарын (зауыттық негізінде) пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды әзірлеу. Білімдер: 1. Жауапкершілік аймағына кіретін жабдықтарды, мұнай айдау станциясының құрылыстарын және магистральдық құбыр құрылыстарын қорғау және бұғаттау қондырғысының карталары. 2. Мұнай айдау станциясының механикалық жабдығына техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. 3. Мұнай айдау станциясының механикалық жабдықтарындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. 4. Мұнай айдау станциясының технологиялық схемасы. 5. От, газ қауіпті және басқа да жоғары қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі ғылыми-техникалық құжаттама. 6. Телемеханика негіздері. 7. Қызмет бағыты бойынша технологиялық және тестілік бағдарламаларды түзету тәсілдері.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Дәлдік Аналитикалық ойлау Төзімділік пен еңбексүйгіштік Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту мүмкіндігі	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Магистральдық мұнай құбырларын пайдалану қағидаларын бекіту туралы", Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2014 жылғы 29 қазандағы № 84 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10107 тіркелген). 2. "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары", Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10240 тіркелген).	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер
	7	Бас инженер

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

19. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі.

Орындаушы: Бердібекова Жібек Бердібекқызы.

E-mail: zh.berdibekova@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 42.

20. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі.

Жоба жетекшісі: Бердібекова Жібек Бердібекқызы.

E-mail: zh.berdibekova@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 42.

Орындаушылар: Кенжалиев Асылхан Айтбайұлы.

E-mail: kenzhaliev-a@kaztransoil.kz.

Телефон нөмірі: +7 (717) 255 52 45.

21. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 2024 жылғы 22 қарашадағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының №8 Хаттамасы. 2025 жылғы 22 тамыздағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының Хаттамасы.

22. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 25 қарашадағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы. 2025 жылғы 31 шілдедегі кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

23. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы. 2025 жылғы 9 қыркүйектегі № 10735/A002 сараптамалық қорытындысы.

24. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

25. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына
6-қосымша

Кәсіптік стандарт: "Магистральдық құбырларды пайдалану"

Ескерту. Кәсіптік стандарт жаңа редакцияда – ҚР Энергетика министрінің 15.10.2025 № 387-н/қ (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

КС "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес әзірленді және ұзақ қашықтыққа сұйықтарды немесе газдарды тасымалдауға арналған құбырларға техникалық қызмет көрсету және пайдалану саласында жұмыс істейтін мамандардың құзыреттеріне қойылатын талаптарды белгілейді. Бұл стандарт қолданыстағы кодтар мен стандарттарға сәйкес электр жеткізу құбырларын бақылау, техникалық қызмет көрсету, диагностикалау және жөндеу және олардың қауіпсіз және тиімді жұмысын қамтамасыз ету үшін қажетті білім мен дағдыларды анықтайды.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

2) бөлімше – мұнай құбыры басқармасы; өндірістік қызмет көрсету базасы; бас мұнай айдау станциясы; мұнай айдау станциясы; авариялық-қалпына келтіру тірек пункті; авариялық-қалпына келтіру пункті; өндірістік- құрылымдық бөлімшенің зертханасы және мұнайды тасымалдауды және магистральдық құбырды қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету үшін қажетті өндірістік бөлімшенің құрамында құрылған басқа да қызметтер;

3) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

4) жөндеу – магистральдық құбырдың желілік бөлігінің және (немесе) оның объектілерінің толық немесе ішінара пайдалану ресурсының жарамдылығын немесе жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар (операциялар) кешені;

5) магистральдық құбыр – өнімді қауіпсіз тасымалдауды қамтамасыз ететін желілік бөліктен және объектілерден тұратын, техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттар талаптарына сәйкес келетін бірыңғай өндірістік-технологиялық кешен;

6) техникалық диагностикалау – магистральдық құбырдың техникалық жай-күйін айқындауға арналған жұмыстар мен ұйымдастыру-техникалық іс-шаралар кешені;

7) техникалық қызмет көрсету – магистральдық мұнай құбыры объектілерінің техникалық жай-күйін бақылау, тазалау, майлау, реттеу және жұмысқа қабілеттілігін және жарамдылығын қолдау бойынша басқа да операциялар;

8) магистральдық құбырды пайдалану – магистральдық құбырдың үздіксіз, тиісінше және тиімді жұмыс істеуі үшін қажет, оның ішінде техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді, техникалық диагностикалауды және жедел-диспетчерлік басқаруды қамтитын қызмет;

9) магистральдық құбырдың желілік бөлігі – өнімді тікелей тасымалдау жүзеге асырылатын жерасты, суасты, жербеті, жерүсті құбырлары;

10) машық – кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

11) мұнай айдау станциясы – магистральдық мұнай құбыры арқылы мұнайды қабылдауды, жинақтауды, және айдауды қамтамасыз етуге арналған құрылыстар кешені мен жабдықтар. МАС негізгі элементтері сорғы агрегаттары, резервуарлар, жеткізуші және таратушы құбырлар жүйелері, есептеу тораптары, тазалау құрылғылары мен диагностиканың ағынды құралдарын қабылдау және іске қосу құрылғылары, сондай-ақ майлау, желдету, жылыту, энергиямен жабдықтау, сумен жабдықтау, автоматика, телемеханика және т. б. жүйелері болып табылады;

12) мұнайды айдау – мұнайды сорғы қондырғыларының көмегімен мұнай құбыры арқылы тасымалдау процесі;

13) өнім – тасымалдауға дайындалған және тиісті өнім түрі бойынша техникалық регламенттерге сәйкес келетін, тұрақты (тұрақты емес) газ конденсатын, табиғи газды, ілеспе газды, басқа да сұйық және газ тәріздес көмірсутектерді, мұнай өнімдерін қоса алғандағы мұнай;

14) өнімді тасымалдау – өнімді жөнелтушіден қабылдау пунктінен бастап алушыға тапсыру пунктіне дейін оны магистральдық құбыр бойынша қабылдау, тапсыру, айдау, өнімді басқа да магистральдық құбырларға қотару, құю, беру, басқа көлік түріне ауыстырып тиеу, сақтау, араластыру процесі;

15) салалық біліктілік шеңбері – орындалатын жұмыстардың күрделілігіне және салада пайдаланылатын білімдердің, іскерліктер мен құзыреттердің сипатына қарай Қазақстан Республикасының Ұлттық сабақ сыныптауышы, ұлттық біліктілік шеңбері негізінде әзірленеді және деңгейлер бойынша маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды жіктейтін құжат.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

- 1) АЖ – ағымдағы жөндеу;
- 2) АЖЖ – апаттарды жою жоспары;
- 3) АҚЖ – апатқа қарсы жаттығулар;
- 4) АҚП – авариялық-қалпына келтіру пункті;
- 5) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;
- 6) ЖПУ – желілік-пайдалану учаскесі;
- 7) ИМЖ – интеграцияланған менеджмент жүйесі;
- 8) КС – кәсіптік стандарт;
- 9) МАС – мұнай айдау станциясы;
- 10) МҚЖБ – магистральдық құбырдың желілік бөлігі;
- 11) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;
- 12) ТАҚП – тірек апаттық-қалпына келтіру пункті;
- 13) ТДҚ – тазарту және диагностика құралдары;
- 14) ТҚ – техникалық қызмет көрсету;
- 15) ТЛД – термолюминесцентті дозиметр;
- 16) БМАС – бас мұнай айдау станциясы;
- 17) ҚНжҚ – құрылыс нормалары мен қағидалары;
- 18) ҚВҚН – қарасты құрылыс нормалары;
- 19) МСТ – мемлекеттік стандарт;
- 20) МҚ – магистралдық құбыр;
- 21) ТП – тарату пункті;
- 22) ТҚ – технологиялық құбыр;
- 23) НТҚ – нормативтік-техникалық құжаттама.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Магистральдық құбырларды пайдалану
5. Кәсіптік стандарттың коды: Н49500101
6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:
Н Көлік және қоймалау;
49 Құрлық және құбырмен жүретін көліктің қызметі;
49.5 Құбыр көлігінің қызметі;
49.50 Құбыр көлігінің қызметі;
49.50.0 Құбыр көлігінің қызметі.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Сұйық немесе газ тәріздес энергия тасымалдаушыларын айтарлықтай қашықтыққа тасымалдауға арналған құбыр көлігі жүйелеріне техникалық қызмет көрсету және басқарумен байланысты процестерді қамтиды. Сенімді энергиямен қамтамасыз етуде және энергетикалық қауіпсіздікті қамтамасыз етуде шешуші рөл атқаратын электр жеткізу құбырларын жоспарлауды, бақылауды, диагностикалауды, жөндеуді және қауіпсіздігін қамтиды.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

- 1) Желілік құбыр жүргізуші - 2 СБШ-нің деңгейі;
- 2) Желілік қараушы - 2 СБШ-нің деңгейі;
- 3) Желілік құбыр жүргізуші - 3 СБШ-нің деңгейі;
- 4) Технологиялық қондырғылардың операторы - 3 СБШ-нің деңгейі;
- 5) Мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі техник - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 6) Технологиялық қондырғылардың операторы - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 7) Дәнекерлеу инженері - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 8) Мұнай (газ) айдау станция бастығы - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 9) Рентгеногаммография инженері - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 10) Техникалық диагностика жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 11) Диагностика жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;

12) Теміржол эстакадасын пайдалану жөніндегі инженер (мұнай және мұнай өнімдері) - 6 СБШ-нің деңгейі;

13) Мұнай (газ) айдау станциясының инженері - 6 СБШ-нің деңгейі;

14) Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;

15) Желілік бөлік жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;

16) Резервуарлар жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі.

2-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Желілік құбыр жүргізуші":			
Топтың коды:	7126-2		
Қызмет атауының коды:	7126-2-002		
Кәсіптің атауы:	Желілік құбыр жүргізуші		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21909 тіркелген). 9-10 Параграфтар. Желілік құбыр жүргізуші (2-3разрядтар)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	2-ші санат үшін талап етілмейді, 3-разряд үшін кемінде 6 ай осы мамандық бойынша жұмыс тәжірибесі болуы тиіс		

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7126-2-001 - Құбыр жүргізуші	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Құбырлардың жабдықтары мен құрылыстарына техникалық қызмет көрсету және жөндеу	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Құбыржолда қосалқы жұмыстарды орындау.
	Қосымша еңбек функциялары:	
		Машықтар: 2-ші разряд: 1. Құбыр желісі қазық ойығын дәнекерлеу, үрлеу және сынақ жүргізу, тоқтатқыш арматураны, су жинағыштарды және басқа да құрылғылар мен құрылыстарды жөндеу жұмыстарын орындау. 2. Газды колодецтер мен қазылған шұңқырларда жұмыс істейтін қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету. 3. Ескі окшауламаны алып тастау, құбырларды тоттан және ақаулы жабындардан тазалау. 4. Су дренажын жүргізу. 3-ші разряд: 1. Газды кесу және дәнекерлеуден кейін құбырлардың жиектерін тазалау. 2. Құбырларды, сегменттерді, бөлшектер мен жабдықтарды көтеру және тасымалдау үшін көтеру-қозғалыс құралдарын орнату. 3. Траншейлерді құбырларды төсеу үшін жоспарлау. 4. Траншейлер мен шұңқырлардың қабырғаларын бекітуге арналған ағаш жұмыстарын орындау: балтақтар, брускалар, тақтайлармен бекіту; магистральдық құбыр құрылыстарын жөндеуде қарапайым қолмен бояу жұмыстары, грунт және бояу қоспаларын дайындау; қарапайым гипс жұмыстары сондай-ақ колодецтерді торкреттеу және гидроизоляциялау. 5. Крандарды және бөгеттерді ашу және жабу. 6. Газды шамдар арқылы шығару. 7. Құбырда резеңке шарлар мен балшық тығындарын орнат. 8. Тоқтатқыш арматураны орнату және ауыстыру жұмыстарына қатысу. 9. Құбырлардың беттерін коррозияға қарсы окшаулау үшін дайындау. 10. Грунттар мен битум мастикаларын дайындау.
	Дағды 1: Құбырды жөндеуге дайындау	Білімдер: 2-ші разряд:

Еңбек функциясы 1: Құбыржолда қосалқы жұмыстарды орындау		1. Магистральдық құбырлар мен олардың құрылыстарының техникалық эксплуатация ережелері мен тағайындалуы. 2. Магистральдық тоқтатқыш арматураны, байланыс және сигнализация құралдарын пайдалану тәртібі. 3. Отвод жолағы мен қорғау аймағын бақылау ережелері. 4. Жер жұмыстарының жүргізілу тәртібі. 5. Көтеру-қозғалыс құралдарын орнату. 6. Ішкі еңбек тәртібі, қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 3-ші разряд: 1. Құбырлардың шеттерін дәнекерлеуге дайындау ережелері. 2. Тоқтатқыш құрылғылардың орналасу схемалары. 3. Фасондық бөлшектер мен тоқтатқыш арматураны орнату талаптары. 4. Пневматикалық құралдармен жұмыс әдістері. 5. Құбырға коррозияға қарсы оқшауламаны қолдану мақсаты, қасиеттері және қолдану ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Дағды 2: Құбыр желісіндегі қосалқы және жөндеу жұмыстары		Машықтар: 2-ші разряд: 1. Траншеялар мен құдықтарды толтыру. 2. Аландарды және бөлмелерді тазалау және ретке келтіру. 3. Апат болған жерлерді, қалпына келтіру жұмыстарын қоршау. 3-ші разряд: 1. Құбырларды орталықтандыру. 2. Диаметрі 200 мм-ден кем құбырларды бүгү. 3. Құбырлардың ұштарын түзету. 4. Топырақты қазу. 5. Ескі оқшаулауды алып тастап, құбырларды тот пен ақаулы жабындардан тазалау. 6. Құбырларға оқшаулауды жаю. 7. Қарапайым бұрғылау, құрылыс құралдарын жөндеу және бекіткіш бөлшектер мен қарапайым бұйымдар дайындау. 8. Металлды газбен кесу және дәнекерлеу. 9. Эскиздер мен шаблондарға сәйкес бөлшектерді күйю. Білімдер: 2-разряд: 1. Тұрақтандырылған учаскенің технологиялық схемасы. 2. Мұнай және мұнай өнімдері құбырлары нысандарын жоспарлы тексеру құрамы, тәртібі және мерзімділігі.

		3. Қорғау аймақтарына қатысты нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптары. 4. Телефон аппараты мен байланыс құралдарын желіге қосу әдістері және оларды пайдалану тәртібі. 5. Жүк тиеу-жөнелту жұмыстарын орындау тәртібі. 3-разряд: 1. Құбырлардың дәнекерлеуге дайындау ережелері. 2. Құбырға коррозияға қарсы оқшаулау материалының тағайындалуы, қасиеттері және қолдану ережелері. 3. Болат құю, ағаш өңдеу, сылақ және бояу жұмыстарын орындау ережелері. 4. Дәнекерлеу технологиялары және ацетилен генераторларын қызмет көрсету тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тәртіптілік Зейінді шоғырландыру және бақылау	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану". 2. "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары", Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10240 тіркелген). 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру". 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі". 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі техник
10. Кәсіптің карточкасы "Желілік қараушы":		
Топтың коды:	8131-9	
Қызмет атауының коды:	8131-9-163	
Кәсіптің атауы:	Желілік қараушы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21909 тіркелген). 7-8 Параграфтар. Желілік қараушы (3-4 разрядтар).	
	Мамандық:	Біліктілік:

Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	3-разряд үшін кемінде 6 ай осы мамандық бойынша жұмыс тәжірибесі болуы тиіс. 4-разряд үшін 3- разряд бойынша кәсіпте кемінде 1 жыл жұмыс өтілі қажет	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7126-2-002 - Желілік құбыр жүргізуші. 7126-2-001 - Құбыр жүргізуші.	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Магистральдық құбырлардың желілік бөлігінің техникалық жай-күйін тексеру	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Нормативтік- техникалық құжаттама талаптарына сәйкес мұнай және мұнай өнімдері құбырларының трассасын ұстау. 2. 2. Құбыр объектілерін ұстау.
	Қосымша еңбек функциялары:	
		Машықтар: 3-ші разряд: 1. Құбыр трассасының бір тіректі учаскесін көзбен шолып қарауды орындау. 2. Топырақ коррозиясынан және кезбе токтардан, су жинағыштардан, құдықтардан, тиек арматурасынан, байланыс желілерінен және ондағы басқа да құрылыстардан электр қорғау құрылғыларынсыз құбырдың бір жіпті учаскесін аралау және қызмет көрсету. 3. Бөлінген белдеуде және күзет аймағында газдың, мұнайдың және мұнай өнімдерінің кемуі, зақымданулар, әртүрлі бұзушылықтар анықталған кезде аудандық басқармаларға немесе айдау станциясына жедел хабарлау. 4. Желілік аралап қараушының журналына және құбырларды коррозиядан электр қорғау журналына жазба жүргізу. 4-ші разряд (3-разряд машықтарына қосымша): 1. Жағалау бекіністерінің, қоршаулардың, көп жіпті құбыр учаскелерінің іргетастарының жай- күйін деформациялардың, орын ауыстырулардың, салулардың, учаскелердің жалаңаштануының болуына тексеру және бағалауды орындау. 2. Топырақ коррозиясынан және адаспа токтан электр қорғау құрылғысы бар көп желілі құбырының өзеннен күрделі ауамен өтетін өтпелері бар бір желілі учаскесінің, су жинағыштарды, құдықтарды, жаппа арматурасын, байланыс, дабылдату желісін және сондағы өзге де құрылғыларды аралап қарау және қызмет көрсету.
	Дағды 1: Құбыр трассасын қарау	Білімдер:

Еңбек функциясы 1: Нормативтік- техникалық құжаттама талаптарына сәйкес мұнай және мұнай өнімдері құбырларының трассасын ұстау		3- ші разряд: 1. Магистральдық құбырларды техникалық пайдалану тәртібі мен ережелері. 2. Өткізу және күзет аймағын бақылау ережелері. 3. Магистральдық құбырдың бекітілген учаскесінің технологиялық схемасы. 4. Бекітілген учаскедегі крандар мен арматураларды жобалау және жөндеу. 5. Телеметриялық бақылау пункттері мен электр химиялық қорғаныс объектілерін қадағалауды жүзеге асыру. 6. Ішкі еңбек тәртібі, қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 4-ші разряд (3-разряд білімге қосымша): 1. Бір немесе көп желілі құбыр трассасының қозғалмайтын учаскесі және ондағы құрылыстардың орналасуы. 2. Телеметриялық бақылау пункттерін және электрохимиялық қорғаныс құралдарын орналастыру. 3. Топырақтың және жердің құрылымы мен құрамы, топырақты эрозиядан қорғау әдістері, борпылдақ топырақты бекіту, трасса бойындағы судың ағуын болдырмау, құбырларды қорғау. 4. Аумақтарды санитарлық күтіп ұстауға қойылатын талаптар .
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 3-разряд: 1. Белгілерді, жазуларды, плакаттарды, тақтайшаларды, бұғаттау және сигнал беретін құрылғыларды орнату. 2. Құбырлардың желілік бөлігінде конструктивтік элементтердің лак- бояу жұмыстарын орындау. 3. Ағаш-бұта өсімдіктерінен, бөгде заттардан тазарту үшін желілік бекіту арматурасының учаскелерін анықтау, шөпті шабу. 4. Жұмыстар орындалғаннан кейін аумақ пен үй-жайларды ретке келтіру. 5. Берілген жолақта шурф қазу, талдарды қырқу және шөпті шабу, жаға бекімелерін, бұта торларын, тас үйіндерді түзету. 6. Өзіне бекітілген көлікке қызмет көрсету және оның сақталуына жауаптылық. 4-разряд (3-разряд машықтарына қосымша): 1. Жырауларды, жағаларды су торларын жасаумен, тау жыныстарын толтырумен, шөгінділермен нығайту жұмыстарын орындау.

Дағды 2: Құбыр трассасындағы қосалқы жұмыстар	2. Құбырларды қорғау аймағында бөгде заттарды жою, өсінділерді, бұталар мен ағаштарды кесу жұмыстарын орындау. 3. Кран платформаларының қоршауларын, құбырішілік құрылғыларды іске қосу және қабылдау платформаларын, үрлеу және сору шамдарының тірек тұғырларын, құдықтарды. 4. километрлік бағаналардың айналасындағы соқыр жерлерді, іргетастарды, бекітпе тіректерін жөндеуді жүргізу. 5. Су өткізетін құрылыстарға жөндеу жұмыстарын жүргізу. 6. Құбырлардың авариялық қорының тіректерін қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу. Білімдер: 3-разряд: 1. Қорғау аймақтарына нормативтік- техникалық құжаттаманың талаптары. 2. Байланыс және сигнал беру құралдарын пайдалану тәртібі. 3. Қаріптер нысанына және құбырлардың трассаларын, бөгде ұйымдардың коммуникацияларымен қиылысуларды, табиғи және жасанды кедергілерді, репер белгілерін, ескерту жазбаларын, плакаттарды, тақтайшаларды, блоктау және сигнал беру құрылғыларын белгілеу белгілерінің түстік рұқсатына қойылатын талаптар. 4. Құбыр жолдары трассасын белгілеу белгілерін, бөгде ұйымдардың коммуникацияларымен қиылысуларды, табиғи және жасанды кедергілерді, қоршауларды, ескерту белгілерін, плакаттарды, жазуларды орнату орындары. 5. Жазуларды, оның ішінде трафареттерді пайдалана отырып бояу және жағу ережесі. 6. Тазалауға арналған ерітінділердің құрамы және бояу кезінде қолданылатын құралдарды, жаққыштарды жуу және тазалау тәсілдері. 7. Слесарлық іс негіздері. 4-разряд (3-разряд білімдеріне қосымша): 1. Жағалық бекіністерді, өрме клеткаларын, тас сызбаларын, одерновкаларды және тағы басқа да құру тәсілдері. 2. Жер жұмыстарын орындау тәртібі. 3. Құбыр трассасын ағаш-бұта өсімдіктерінен тазарту тәсілдері. 4. Уақытша құрылыстарды, стеллаждарды орналастыру тәсілдері. 5. Өзендер мен құдықтардың көп жіпті өткелдерінде ауыстырып қосу схемасы. 6. Слесарлық іс.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

		Машықтар:
Еңбек функциясы 2: Құбыр объектілерін ұстау	Дағды 1: Аспаптардың көрсеткіштерін есепке алу	3,4 – ші разрядтар: 1. Аспаптардың көрсеткіштерін алу. Тиісті журналдарда жазба жүргізу, деректерді беру, ауысымды қабылдау-тапсыру бойынша жұмыстарды орындау. 2. Өз құзыреті шегінде есепке алу құралдарын пайдалану. 3. Байланыс және сигнал беру құралдарын пайдалану. Білімдер: 3-4 разрядтар: 1. Магистральдық мұнай құбырында орнатылған аспаптардың сипаттамалары. 2. Құжаттарды ресімдеу, ауысымды қабылдау-тапсыру тәртібі. 3. Байланыс құралдарын пайдалану ережесі. 4. Өндірістік сигнал берудің жұмыс принципі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнай және мұнай өнімдері құбырлары объектілерінің техникалық жай-күйін техникалық жарамды күйде қарау, бақылау жүргізу және қолдау	Машықтар: 3-разряд: 1. Құдықтарды тексеру. 2. Құбырлардың магистральдық бөлігінің әуе өткелдерін қарау. 3. Құбыр және сақтандырғыш арматураны тексеру. 4-разряд (3-разряд машықтарына қосымша): 1. Құбырдың және трассаның, жабдық жұмысының жай-күйінің нормалары мен ережелерінен ауытқуларды анықтау. 2. Құбырлардың, материалдар мен құралдардың авариялық қорының жағдайын бағалау. 3. Бөгде ұйымдардың көп жіпті құбыр учаскесінің күзет аймағында жұмыс жүргізуді бағалауы. 4. Сыртқы белгілері бойынша мұнай мен мұнай өнімдерінің ағып кету орындарын анықтау.
		Білімдер: 3-разряд: 1. Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы мен мақсаты. 2. Өз учаскесіндегі крандар мен ысырмалардың конструкциясы және оларға қызмет көрсету. 3. Магистральдық құбырлар мен оның құрылыстарының мақсаты. 4. Мұнай, мұнай өнімдері мен газдың физикалық және химиялық қасиеттері. 5. Бекіту арматурасын ашу және жабу және оның герметикалығын тексеру кезіндегі операциялардың кезектілігі.

		6. Құбыр арматурасының түрлері, мақсаты, құрылысы, пайдалану ережелері, техникалық, конструктивтік ерекшеліктері мен сипаттамалары. 7. Құбырлар учаскелерінің конструктивтік және технологиялық сипаттамалары. 8. Магистральдық құбыр объектілерін жоспарлы тексерулердің құрамы, тәртібі және орындалу мерзімділігі. 4-разряд (3-разряд білімдеріне қосымша): 1. Құбыр арматурасының, құбырдың желілік бөлігінің жабдыктарының түрлері, мақсаты, құрылысы, пайдалану, техникалық қызмет көрсету және жөндеу ережесі, техникалық, конструктивтік ерекшеліктері мен сипаттамалары. 2. Қорғау аймақтарына нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптары. 3. Құбыр арматурасының герметикалығының белгілері. 4. Күзет аймағында ақаулар, ауытқулар, бұзушылықтар, шайылулар, зақымданулар анықталған жағдайдағы іс-қимыл тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейінділік Орындаушылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану". 2. "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары", Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10240 тіркелген). 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру". 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі". 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3	Желілік құбыр жүргізуші
11. Кәсіптің карточкасы "Желілік құбыр жүргізуші":		
Топтың коды:	7126-2	
Қызмет атауының коды:	7126-2-002	
Кәсіптің атауы:	Желілік құбыр жүргізуші	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21909 тіркелген). 11-13 Параграфтар. Желілік құбыр жүргізуші (4-7 разрядтар).		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ өндіру технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	4-разряд – 3-разряд бойынша кәсіпте кемінде 1 жыл жұмыс өтілі 5-разряд – 4-разряд бойынша кәсіпте кемінде 1,5 жыл жұмыс өтілі 6-разряд – 5-разряд бойынша кәсіпте кемінде 2 жыл жұмыс өтілі 7-разряд – 6-разряд бойынша кәсіпте кемінде 2,5 жыл жұмыс өтілі		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7126-2-001 - Құбыр жүргізуші		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Құбырлардың жабдықтары мен құрылыстарына техникалық қызмет көрсету және жөндеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Құбыржолда қосалқы жұмыстарды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 4-ші разряд: 1. Технологиялық құжаттамаға сәйкес құбыр элементтерін монтаждау жұмыстарын орындау. 2. Құбырдың зақымданған немесе істен шыққан учаскелерін демонтаждау. 3. Құбырлар мен қосылу элементтерін монтаждау және демонтаждау үшін құрал-жабдықтарды пайдалану. 4. Орындаған монтаждау және демонтаждау жұмыстарының сапасы мен талаптарға сәйкестігін бақылау.	

Дағды 1:
Құбыр желісінде
монтаждау және
демонтаждау жұмыстары

5-разряд:

1. Құбырларда дәнекерлеу жұмыстарын жүргізе отырып монтаждау, бақылау-өлшеу аспаптарын демонтаждау және орнату, өткелдер, оралымдар және катушкаларды монтаждау жұмыстарын орындау.

2. Өткелдер, оралымдар және катушкаларды монтаждауға қойылатын талаптарды орындау.

3. Магистральдық мұнай құбырлары мен технологиялық құбырларда аварияларды, заңсыз қосылыстарды және олардың салдарын жою, құбыр мен арматурадағы мұнай ағып кетулерін жою.

4. Магистральдық мұнай құбырларында аса күрделі монтаждау және авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын орындау.

5. Құбырларды кесуге арналған отандық және импорттық станоктармен, қысыммен қосылу құралдарымен және басқа жабдықтарды пайдалану, оларды қызмет көрсету және жөндеу.

6. Құбыр кесу машинасын (труборез), қысыммен қосылу құралын және басқа жабдықтарды басқару және жөндеу жұмыстарын орындау.

6-разряд:

5-разрядтағы дағдыларға қосымша:

1. Магистральдық мұнай құбырларында аса күрделі монтаждау және авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын орындау.

2. Отандық және импорттық өндірістегі запорлы арматура мен редукторларды ревизиялау және жөндеу.

3. Өткелдер, оралымдар, катушкалар және айналдыруларды белгілеу және монтаждау.

4. Құбырларды кесуге арналған отандық және импорттық станоктар мен қысыммен қосылу құралдарын пайдалану.

5. Құбыр монтаждау жабдықтары мен құралдарын қызмет көрсету және жөндеу.

7-разряд:

1. "ПНА", "ЦА", "УДС-114" типті машиналар мен механизмдердің, дәнекерлеу жабдықтарының, электр машинасы мен жылжымалы электр станцияларының жұмыс кезінде ақауларын анықтап, жою.

Білімдер:

4-разряд:

1. Құбыр желілері мен олардың элементтерінің құрылымдық негіздері.

2. Құбырларды монтаждау және демонтаждау жөніндегі технологиялық нұсқаулықтар.

3. Монтаждау және демонтаждау жұмыстарына арналған құралдар мен жабдықтардың пайдалану ережелері.

		4. Монтаждау және демонтаждау жұмыстарын орындау кезінде сапа стандарттары мен нормативтік талаптар. 5-разряд: 1. Өткелдер, оралымдар және катушкаларды монтаждауға қойылатын талаптар. 2. Материалтану және дәнекерлеу технологиялары әдістері, құбыр түрлері мен олардың сипаттамаларын анықтау, сондай-ақ жоғары қауіпті жағдайда қауіпсіз жұмыс істеу дағдылары. 3. Магистральдық мұнай құбырының, мұнай айдау станцияларының құрылымы мен схемалары, конденсат жинағыштардың орналасуы мен құрылымы, құбырлардың запорлы арматурасының тағайындалуы мен құрылымы. 6-разряд: 1. Магистральдық мұнай құбырының, мұнай айдау станцияларының және авариялық-қалпына келтіру пункттерінің схемалары мен құрылымы. 2. Сызбаларды және эскиздерді оқу ережелері. 3. Құбыр желілерін сынау нормалары мен әдістері. 7-разряд: 1. "ЖНА", "ОТА", "УЖМ-114" типті жабдықтардың машиналары мен механизмдерінің құрылымы, жұмыс істеу принципі және техникалық сипаттамалары. 2. Дәнекерлеу жабдығының конструктивті ерекшеліктері мен пайдалану ережелері. 3. Электр машиналары мен жылжымалы электр станцияларының құрылымы мен пайдалану ерекшеліктері. 4. Көрсетілген жабдық түрлерін пайдалану және жөндеу кезінде қауіпсіздік талаптары мен нормативтік құжаттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 1: Құбыржолда қосалқы жұмыстарды орындау	Дағды 2:	Машықтар: 4 разряд (3 санаттың дағдыларына қосымша): 1. Құбыр желісінде тораптарды монтаждау/демонтаждау жұмыстарын жүргізу. 2. Эскиздерге сәйкес арматуралар мен фасондық бөлшектерді орналастыру және орнату. 3. Құбыр желілеріндегі токтатқыш арматураларды, тораптарды және жеке учаскелерді сынаққа дайындау (опрессовка жасау). 5 разряд: 1. Құбыр желісінің және монтаж тораптарының учаскелерін үрлеу және сынаққа дайындау (опрессовка жасау). 2. Түрлі кесінділер, тармақтар және арматура үшін белгілеу жұмыстарын жасау.

Құбыр желісін жөндеуге дайындау	3. Құбыр желісінің төменгі бөліктерінде конденсаттың бар-жоғын тексеру. Білімдер: 4 разряд (3 санаттағы білімдерге қосымша): 1. Құбыр желісінде монтаждау ережелері. 2. Арматура мен фасондық бөлшектерді белгілеуге арналған техникалық шарттар. 3. Гидропресс құрылымы. 5 разряд: 1. Құбыр желілерін үрлеу және опрессовка жасау ережелері. 2. Құбыр желілері, сосудтар және қосқыш тораптарын сынақтан өткізу нормалары. 3. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі мен қорғаныс ережелері, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 3: Құбырдағы қалпына келтіру жұмыстарына қатысу	Машықтар: 4-разряд (3-разряд машықтарына қосымша): 1. Диаметрі 200 мм-ден жоғары құбырларды бүгу. 2. Құбыр мен арматурада газдың, мұнайдың және мұнай өнімдерінің ағуын жою. 3. Ысырмаларға тығыздамаларды толтыру және тарту. 4. Конденсат жинағыштарға тексеру жүргізу. 5. Су және бу құбырлары желілерінде қалпына келтіру жұмыстарын орындау. 6. Тіркеме айлабұйымдарды немесе құрылғыларды пайдалана отырып, жүктерді және металл конструкцияларды тасымалдау кезінде тракторды, жер жұмыстарын орындау кезінде бульдозерді басқару. 5-разряд: 1. Құбырларда монтаждау және қалпына келтіру жұмыстарын, бітелулерді, жөндеу конструкцияларын, өткелдерді, әр түрлі кесулерді монтаждауды орындау. 2. Отандық және импорттық өндірістің бекіту арматурасын, редукторларын тексеру мен жөндеуді жүзеге асыру. 3. Магистральдық мұнай құбырлары трассасы бойынша тазалау және диагностика құралдарын жинақтау, алу және сүйемелдеу бойынша жұмыстарды орындау. Білімдер: 4-разряд (3-разряд білімдеріне қосымша): 1. Конденсат жинағыштардың орналасу схемасы және құрылғысы. 2. Газ бен мұнайдың ағуын анықтау және жою нұсқаулығы мен ережесі.

		3. Тракторлар мен бульдозерлерді алдын ала және ағымдық жөндеуді. 5-разряд: 1. Оқшаулағыш жабындарды қолдану әдістері, оқшаулау үшін қолданылатын материалдар және құбырларды сыртқы әсерлерден қорғау әдістері. 2. Магистральдық мұнай құбырлары құрылымдарының, мұнайайдау станцияларының, апаттық жөндеу пункттерінің схемалары мен жобасы. Құбырларды сынау стандарттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 4: Құбырлар бұйымдары мен жабдықтарын жөндеу	Машықтар: 4-разряд (3 разрядтағы дағдылардан басқа): 1. Жоғары қысымды өшіру және сақтандырғыш клапандарды тексеру және жөндеу. 2. Су және бу құбырларына орнатылған вентильдерді жөндеу. 3. Бөлшектерді, құбырларды металл өңдеуді жүргізу. 4. Жіпті кесуді орындау. 5. Тесіктерді бұрғылау. 5-разряд: 1. Клапандар мен шүмектерді тексеріп, жөндеу. 2. Мұнай өнімдерін айдау станцияларындағы, газ тарату станцияларындағы (пункттеріндегі) және авариялық жөндеу пункттеріндегі жабдықтарды тексеру және жөндеу. 4. Құбыр желілерінде монтаждау және қалпына келтіру жұмыстарын орындау, қабаттасуды орнату, құрылымдарды жөндеу, өтпелер және әртүрлі байлау түрлері. Білімдер: 4-разряд (3-разряд бойынша білімнен басқа): 1. Құбыр өткізгіштердің, су және бу құбырларының жабу арматурасының мақсаты мен құрылымы. 2. Бөлшектерді металл өңдеу ережелері мен әдістері. 5-разряд: 1. Барлық құбыр құрылымдарының схемалары мен орналасуы. 2. Құбырларды орналастыру және жабдықтарды, мұнай өнімдерін айдау, газ тарату станцияларын (пункттерін) және авариялық жөндеу пункттерін жайластыру схемалары. 3. Сызбалар мен сызбаларды оқу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тәртіптілік Зейінді шоғырландыру және бақылау	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану".		
	2. "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары", Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10240 тіркелген).		
	3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру".		
	4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі".		
	5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі техник	
12. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық қондырғылардың операторы":			
Топтың коды:	8187-1		
Қызмет атауының коды:	8187-1-011		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық қондырғылардың операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21909 тіркелген). 46-48 Параграфтар. Технологиялық қондырғылардың операторы.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Химиялық технология және өндіріс (түрлері бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі талап етілмейді.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8187-1-008 - Мұнай-, газ қайта өңдеу қондырғысының операторы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды, ілеспе, табиғи газды, газ конденсатын, тақтатастарды қайта өңдеу, автоматтандыру құралдары мен бақылау-өлшеу құралдарын пайдалану, технологиялық қондырғыларды жөндеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай, мұнай өнімдерін қайта өңдеу қондырғыларында технологиялық жабдықтардың жұмысын бақылау.
	Қосымша еңбек функциялары:	
		Машықтар:
		2-разряд үшін: 1. Жоғары білікті оператордың басшылығымен аппараттарға, сорғыларға, желдету және жылыту жүйелеріне қызмет көрсету. 2. Майларды, майларды, парафинді, битумды және басқа да ұқсас өнімдерді айдау, құю және ыдыстау. 3. Өлшеуіштерді өлшеу, сынамаларды алу. 4. Катализаторларды жүктеу және түсіру. 5. Аппаратура мен пештерді тазалауды жүргізу. 3-разряд үшін (2-разрядты машықтарына қосымша): 1. Белгіленген тәртіппен технологиялық жабдықты және қызмет көрсету аймағын көзбен шолып тексеруді жүзеге асыру. 2. Ыдысты дайындауды, мамандандырылған ыдысқа орауды және ыдыстың бетін өңдеуді қоса алғанда, майларды, майларды, парафинді, битумды және басқа да ұқсас өнімдерді айдауды, құюды және ыдысты бетін өңдеуді жүзеге асыру. 3. Біліктілігі анағұрлым жоғары оператордың басшылығымен жүзеге асыру: - жұмыс нұсқаулықтарына сәйкес мұнай, мұнай өнімдері мен газды қайта өңдеу қондырғыларындағы технологиялық процесс; - қызметінен ауыстырып қосу, жұмыс істеп тұрған жабдықтың резервтік, реттеуге берілген реагенттерді, отынды, буды, суды, электр энергиясын, қызмет көрсететін учаскедегі, шикізатты ұсақтау және ұнтақтау процесін жүргізу жану оттықтағы кептіру пештер (пеш-диірмен), ауысымына сілтілер, дренаждау және су аппараттарының, тиеу-түсіру коксті вагондардан сүрлем- жинағыштарды, тазалау кокс у ленталы конвейерлердің, классификаторлардың, коректендіргіштердің, темір жолдарда; - технологиялық қондырғыны (оның ішінде жеке жабдықты) іске қосу/тоқтату. 4. Өлшеуіштерді өлшеу және мұнай өнімдерінің, оның ішінде резервуарлар мен цистерналардың сынамаларын алу. 5. Технологиялық жабдыққа катализаторлар мен адсорбенттерді тиеуді және түсіруді жүзеге асыру. 6. Технологиялық жабдықты тазалауды жүргізу. 7. Технологиялық қондырғыны жөндеуге қатысу. 4-разряд үшін (3-разрядты машықтарына қосымша): 1. Жұмыс нұсқаулықтарына сәйкес мұнай, мұнай өнімдерін, газды, тақтатас пен көмірді қайта өңдеу

Дағды 1:

Технологиялық
қондырғы (учаске)
жабдығының жұмысын
реттеу, алынатын
өнімдердің шикізатын,
реагенттерді, отынды,
электр энергиясын есепке
алу

жөніндегі III санаттағы қондырғыларда
технологиялық процесті жүргізуді және бақылауды
жүзеге асыру.

2. Жоғары Біліктіліктің басшылығымен жүзеге
асыру:

-I және II санаттағы қондырғыларда технологиялық
процесс және жекелеген блоктардың жұмысын
бақылау (1-қосымша);

-қызметінен ауыстырып қосу, жұмыс істеп тұрған
жабдықтың резервтік, реттеуге берілген
реагенттерді, отынды, буды, суды, электр
энергиясын, қызмет көрсететін учаскедегі,
шикізатты ұсақтау және ұнтақтау процесін жүргізу
жану оттықтағы кептіру пештер (пеш-диірмен),
ауысымына сілтілер, дренаждау және су
аппараттарының, тиеу-түсіру коксті вагондардан
сүрлем жинағыштарды, тазалау кокс у ленталы
конвейерлердің, классификаторлардың,
коректендіргіштердің, темір жолдарда;

-камералық және туннельдік пештердің жылыту
жүйесін іске қосу/тоқтату, олардың гидравликалық
режимін реттеу, таспалы конвейерлерге қызмет
көрсету, экрандау, сондай-ақ қондырғыны тұтастай
тоқтату/іске қосу.

3. Жоғары білікті оператордың басшылығымен
аппараттарға, сорғыларға, желдету және жылыту
жүйелеріне қызмет көрсету.

4. Белгіленген тәртіппен технологиялық жабдықты
және қызмет көрсету аймағын көзбен шолып
тексеруді жүзеге асыру.

5. Ыдысты дайындауды, амандандырылған ыдысқа
орауды және ыдыстың бетін өңдеуді қоса алғанда,
майларды, майларды, парафинді, битумды және
басқа да ұқсас өнімдерді айдауды, құюды және
ыдысты бетін өңдеуді жүзеге асыру.

Білімдер:

2-разряд үшін:

1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың, арматураның
және коммуникациялардың құрылысы.

2. Бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты

3. Шикізат пен өндірілетін өнімдердің
физика-химиялық қасиеттері

4. Өнімді пісіру және ресімдеу тәртібі

5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті
қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт
қауіпсіздігінің талаптары

3-разряд үшін (2-разрядты білімге қосымша):

1. Технологиялық процестер, схемалар және қызмет
көрсетілетін қондырғылардың картасы.

2. Қондырғының (учаскенің) технологиялық
регламенті.

Еңбек функциясы 1: Мұнай, мұнай өнімдерін қайта өңдеу қондырғыларында технологиялық жабдықтардың жұмысын бақылау		3. Қызмет көрсетілетін жабдықтың, КИПиА, Дабыл беру және қызмет көрсетілетін қондырғыны бұғаттау құрылғысы мен жұмыс принципі. 4-разряд үшін (3-разрядты білімге қосымша): 1. Қондырғыда алынатын шикізатқа, реагенттерге және мұнай өнімдеріне арналған физика-химиялық қасиеттері, техникалық шарттары мен ГОСТтар. 2. Шикізат, реагенттер, отын, жылу және энергия ресурстарын тұтыну нормалары .
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 3-разряд үшін: 1. Бақылау-өлшеу аспаптарын (БКП) пайдалана отырып, II санаттағы қондырғыларда технологиялық жабдықтың жұмыс көрсеткіштерін бақылауды жүзеге асыру. 2. Белгіленген технологиялық процесс шегінде учаскеде шикізат пен отын шығынын бақылау. 3. Рұқсат етілген нормалар шегінде аспаптардан алынған мәліметтер негізінде жабдықтың жұмыс параметрлерін (мысалы, қысым, температура) реттеңіз. 4. Көмекші жүйелердің жұмысын бақылау (мысалы, ауа беру жүйелері, сумен жабдықтау, сорғы қондырғылары). 5. Технологиялық режимнің сақталуына бақылау жүргізу, сондай- ақ бұзушылықтар туралы жедел хабарлау. 6. Жабдықтың жұмыс параметрлерін есепке алу журналын жүргізіңіз, мәліметтер мен ауытқуларды жазыңыз. 7. Жабдықты тексеру, мүмкін ақауларды анықтау және тіркеу. 4-разряд үшін: 1. II және I санаттағы қондырғыларда технологиялық жабдықтың жұмыс көрсеткіштерін бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ процестердің қалыпты жұмысын қамтамасыз ету үшін параметрлерді реттеу. 2. Жүйенің жұмысын талдау негізінде жұмыс процесінде негізгі технологиялық жабдықтың (сорғылар, компрессорлар, сүзгілер) жұмысын реттеу және реттеу. 3. Көмекші жүйелерді (мысалы, су, бу, ауа беру, тазарту және қысу жүйелері) реттеу және техникалық қызмет көрсету. 4. ҚЖП деректері бойынша нормалардан ауытқулар негізінде технологиялық процесті түзетуді, ақауларды ескертуді немесе жоюды жүзеге асыру.

Дағды 2:

Мұнай және мұнай өнімдерін қайта өңдеу қондырғыларындағы технологиялық процестің параметрлерін бақылау және реттеу

5. Бастапқы диагностиканы жүргізу және оны қалыпқа келтіру үшін жабдықтың жұмысындағы шамалы ауытқуларды жою.
6. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету, шығын материалдарын (сүзгілер, тығыздағыштар және т.б.) ауыстыру және реттеу жұмыстарын жүргізу.
7. Реагенттер мен шикізатты тұтыну нормаларының сақталуына бақылау жүргізу, сондай-ақ тұтынылатын материалдар мен энергияның есебін жүргізу.
8. Бақылау-өлшеу аспаптары мен сигнализаторлардың жұмысын бақылау, қажет болған жағдайда олардың параметрлерін реттеу.
9. Жабдықтың жұмыс параметрлерін есепке алудың жедел журналдарын толтырыңыз, одан әрі есеп беру үшін деректерді жазыңыз.

Білімдер:

3-разряд үшін:

1. Мұнай және мұнай өнімдерін өңдеу технологиясының негіздері.
2. Қондырғылардағы технологиялық жабдықтың жұмыс принциптері.
3. Бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматтандыру жүйелерінің жұмыс негіздері.
4. Технологиялық параметрлерді бақылау әдістері және оларды қалыпқа келтіру.
5. Шикізат пен өнім шығынын есепке алу қағидалары мен әдістемелері.
6. Технологиялық қондырғылардағы еңбек қауіпсіздігі негіздері.
7. Технологиялық процестегі ауытқулардың алдын алу және жою әдістері.
8. Таратылған басқару жүйесінің (DCS) жұмыс принциптері.
9. Қайта өңдеу өнімдері мен шикізаттың сапасына қойылатын талаптар.
10. Өндірістік процестер бойынша есептілік пен құжаттаманы жүргізу тәртібі.

4-разряд үшін:

1. I және II санаттағы Қондырғылардағы жабдықтың құрылысы және жұмыс принципі.
2. Технологиялық жабдықтағы ақауларды диагностикалау және іздеу негіздері.
3. Жабдықтың технологиялық параметрлерін реттеу және реттеу әдістері.
4. Қондырғылардағы авариялық жағдайлардың алдын алу әдістері мен әдістері.
5. Бақылау-өлшеу аспаптарымен және автоматтандыру жүйелерімен жұмыс істеу принциптері мен тәртібі.
6. Ресурстардың шығысы және қондырғының жұмысы бойынша есептілікті жүргізу қағидалары.

		7. Ауысым мен персоналды тиімді басқарудың әдістері мен тәсілдері. 8. Технологиялық процестің нормаларынан ауытқу кезіндегі іс- қимылдар және оларды жою тәсілдері. 9. Жабдықты қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету негіздері. 10. Авариялық жағдайларды қоса алғанда, қондырғыны іске қосу және тоқтату жөніндегі операциялар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Орындаушылық Дербестік Зейінділік Жауапкершілік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. МЕМСТ 31873-2012 Мұнай және мұнай өнімдері. Қолмен сынама алу әдістері" 2. МЕМСТ 2517-2012 "Мұнай және мұнай өнімдері. Сынамаларды алу әдістері", МЕМСТ ИСО 4257-2013 "Сұйытылған көмірсутек газдары. Сынама алу әдісі" 3. МЕМСТ 14921-2018 "Сұйытылған көмірсутекті газдар. Сынама алу әдісі" 4. МЕМСТ 34224-2017 "Мұнай және газ өнеркәсібі. Қозғалмалы поршенді цилиндрді пайдалана отырып сұйытылған мұнай газдарының үлгілерін алудың стандартты әдісі 5. ҚР СТ ASTM 3700-2015 "Мұнай және газ өнеркәсібі. Қалқымалы поршеньді цилиндр көмегімен сұйытылған мұнай газының үлгілерін алудың стандартты сынақ әдісі"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Мұнай және газды өңдеу жөніндегі мастер
13. Кәсіптің карточкасы "Мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі техник":		
Топтың коды:	3118-3	
Қызмет атауының коды:	3118-3-002	
Кәсіптің атауы:	Мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі техник	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығымен бекітілген Мұнай-газ өндіру саласындағы басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілердің лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары. 31 Параграф. Мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі техник	
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)
	Кәсіптік білім деңгейі:	
	І санаттағы мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі техник: тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта	

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	кәсіптік) білім және II санаттағы мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі техник лауазымында жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; II санаттағы мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі техник: тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі санаты жоқ техник лауазымында жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі санаты жоқ техник: жұмыс өтіліне талап қоймай, тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай магистральдық құбырының сенімді және тиімді жұмыс істеуін жүзеге асыру	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Магистральдық мұнай құбырларын пайдалануды құжаттамалық қамтамасыз ету. 2. Магистральдық мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі жұмыстарды қамтамасыз ету.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
		Машықтар: 1. Жабдықтың жұмысы туралы деректерді өзектендіруді жүргізу. 2. Мұнай құбырларының және мұнай құбырларының технологиялық жабдықтарының техникалық жай-күйін және оларға ілеспе құжаттаманы тексеру нәтижелерін есепке алуды, ресімдеуді және сақтауды қамтамасыз ету. 3. Материалдық-техникалық ресурстарға, жеке және ұжымдық қорғану құралдарына өтінім жасау. 4. Материалдық-техникалық ресурстарға қажеттілікті есептеу. 5. Участке персоналын нормативтік- техникалық құжаттамамен (НТҚ), директивтік материалдармен, қызмет бағыты бойынша бұйрықтармен және өкімдермен қамтамасыз ету. 6. Жұмыста анықтамалық және арнайы әдебиеттерді пайдалану. 7. Жұмыс балансы уақытын есептеу. 8. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану. 9. Қызмет бағыты бойынша арнайы бағдарламалық өнімдерді пайдалану. 10. Жүргізілетін жұмыстардың, қажетті ерекшеліктердің, диаграммалардың, кестелердің және басқа да техникалық құжаттаманың сипаттамасын дайындайды.

Еңбек функциясы 1:
Магистральдық мұнай құбырларын пайдалануды құжаттамалық қамтамасыз ету

Дағды 1:
Пайдалану бойынша құжаттаманы жүргізу

11. Мұнай құбырларының және мұнай құбырларының технологиялық жабдығының техникалық жай-күйін тексеру нәтижелері мен оларға ілесіп құжаттаманы есепке алуды, ресімдеуді және сақтауды қамтамасыз етеді.

12. Жаңа техника мен прогрессивтік технологияны, ұсыныстар мен өнертабыстарды енгізудің экономикалық тиімділігінің негіздемесіне қатысады.

Білімдер:

1. Пайдалану құжаттамасын жүргізу қағидалары.
2. Есеп құжаттамасын жүргізу ережесі.
3. Іс жүргізу негіздері.
4. Кәсіби қызмет бойынша нормативтік құқықтық актілер және анықтамалық материалдар.
5. Арнайы және анықтамалық әдебиетте қолданылатын терминология.
6. Экономика негіздері, еңбекті ұйымдастыру және басқару.
7. Әзірленетін техникалық құжаттамаға салалық қолданыстағы стандарттар және техникалық шарттар, оны жасау тәртібі және ресімдеу ережелері.
8. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары.
9. Мұнай және газ өндіруге, өңдеуге және тасымалдауға, ұңғымаларды бұрғылау мен жөндеуге қатысты Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін, әдістемелік материалдарды, нұсқаулықтарды.
10. Халықаралық және қазақстандық нормаларды қоса алғанда, құбыр арналары жүйелері жөніндегі нормативтік және әдістемелік материалдарды.
11. Еңбек заңнамасының негіздерін.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Ұсынылмайды

Машықтар:

1. Материалдық-техникалық ресурстарды пайдалану бойынша есептерді дайындау.
2. Участкеге бекітілген мұнай айдау станциясы жабдығын пайдалану саласындағы есептерді талдау.
3. Бастапқы материалдарды, статистикалық есеп деректерін, ғылыми-техникалық ақпаратты жинау, өңдеу және жинақтау бойынша жұмыстарды орындау.
4. Жетілдірілген әзірлемелерді, пайдалану нұсқауларын әзірлеуге және іске қосу жұмыстарына қатысу.
5. Жоспарлау және есеп беру құжаттамасын дайындау бойынша жұмыстарды орындау, орындалатын жұмыстарды қарау және талқылау кезінде қабылданған шешімдерге сәйкес техникалық

	Дағды 2: Пайдалану бойынша есептілікті қалыптастыру	құжаттамаға қажетті өзгерістер мен түзетулер енгізу . 6. Мұнай құбырларын техникалық тексеру, мұнай құбырларының желілік бөлігіндегі ақауларды жою жобаларын сараптау үшін құжаттаманы дайындау және қажетті іс-шараларды жүргізу. 7. Жұмыс туралы есептерді жасау үшін деректерді жүйелеу, өңдеу және дайындау. 8. Сауалнама материалдарын өңдеу және жүйелеу, сауалнама нәтижелері бойынша қорытындылар мен есептерді жасау бойынша техникалық жұмыстарды орындау. Білімдер: 1. Бухгалтерлік есеп пен есеп беру нысандары, пайдалану саласындағы есептерді жүргізу және есептерді жасау тәртібі. 2. Материалдық-техникалық ресурстарды, жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарын тұтыну нормалары. 3. Есеп берудің құрылымы мен әдістері. 4. Технологиялық жабдықтар мен мұнай құбырларын пайдалану және жөндеу принциптері. 5. Есептерді дайындау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 1: Жабдықтың берілген жұмыс режимін қамтамасыз ету	Ұсынылмайды Машықтар: 1. Участкеге бекітілген пайдаланылатын жабдықтың жай- күйін тексеру. 2. Участкеге бекітілген магистральдық мұнай құбыры объектілерінің жұмыс істеуін және жабдықтарының істен шығуын есепке алуды жүргізу. 3. Участкеге бекітілген жабдық жұмысындағы ауытқулар себептерін талдау, оларды жою және алдын алу бойынша шаралар қабылдау. 4. Технологиялық сызбалар мен схемаларды оқу. 5. Қызмет бағыты бойынша бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарын пайдалану. 6. Эксперименттер мен сынақ жүргізуге қатысады, аспаптарды қосады, қажетті сипаттамалар мен өлшемдерді тіркейді, алынған нәтижелерді өңдейді. Білімдер: 1. Участкеге бекітілген жабдықты пайдалану ережелері мен нұсқаулары. 2. Участкеге бекітілген жабдықтың мақсаты, конструкциясы және жұмыс принципі. 3. Жауапкершілік саласына кіретін негізгі бақылау-өлшеу құралдарының, оның ішінде қауіпсіздік құрылғыларының жұмыс принципі.

Еңбек функциясы 2:
Магистральдық мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі жұмыстарды қамтамасыз ету

	3. Участкеге бекітілген жабдықтар мен құбырлардағы ақаулардың түрлері және оларды жою әдістері. 4. Өрт, газ қауіпті және басқа да қауіптілігі жоғары жұмыстарды жүргізуге арналған нормативтік-техникалық құжаттама (НТД). 6. Мұнай құбырларын техникалық пайдалану ережелері. 7. Типтік технологиялық процестер.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 2: Магистральдық мұнай құбырының жабдықтарына, қондырғылары мен жүйелеріне техникалық қызмет көрсету, жөндеу, диагностикалық тексеру бойынша жұмыстардың орындалуын қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Магистральдық мұнай құбыры объектілеріне техникалық қызмет көрсету, жөндеу, диагностикалық тексеру бойынша жұмыс жоспарларын, кестелерді, бағдарламаларды, ақаулар ведомостарын және көлемдерді құру. 2. Магистральдық мұнай құбыры объектілерінде регламенттік өндірістік-технологиялық жұмыстардың орындалуын бағалау. 3. Магистральдық мұнай құбырының жабдықтарын (зауыттық негізде) пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды әзірлеу. 4. Мұнай құбырларын коррозияға қарсы қорғау үшін химиялық реагенттердің қажеттілігінің өтінімдерін құру. 5. Химиялық реагенттердің шығысы бойынша есептер жасау. 6. Неғұрлым білікті маманның басшылығы мен мұнай құбырларының технологиялық жабдығын іске қосу, баптау, эксперименттік және басқа да жұмыс түрлерін орындауға қатысу. 7. Технологиялық жабдық сынағына, жаңа жабдықты және технологиялық процестерді тексеру мен игеру бойынша эксперименттік жұмыстарды жүргізуге қатысады. 8. Жүйелер мен жабдық жұмысының сенімділігі мен үнемділігі жөніндегі материалдарды талдау мен іріктеуге қатысу. 9. Мұнай құбырларын пайдалану тәртібінің нормативтік ережелер мен стандарттарға сәйкестігін тексеруді жүзеге асыру. 10. Химиялық реагенттер шығысы туралы шеберлердің есептерін тексеру. 11. Күзгі-қысқы маусымдағы және су тасқыны кезеңіндегі жұмысқа дайындық жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге қатысады және олардың орындалуы туралы есеп дайындау. 12. Жаңа техника мен технологияны игеру бойынша тәжірибелік- эксперименттік жұмыстарды жүргізуге қатысу.

	13. Жабдық пен құралдардың жұмысы туралы деректерді өңдейді және талдау.	
	Білімдер: 1. Магистральдық мұнай құбырының жабдықтары мен құрылыстарын қорғау және бұғаттауды орнату карталары. 2. Магистральдық мұнай құбырының жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. 3. Магистральдық мұнай құбырының технологиялық схемасы. 4. Қызмет бағыты бойынша технологиялық және тестілік бағдарламаларды түзету тәсілдері. 5. Телемеханика негіздері. 6. Ақаулар мен бұзылудың типтік түрлерін жою әдістерін. 7. Мұнай құбырларын инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету процестерін. 8. Мұнай мен газдың, мұнай-газ қоспаларының физикалық- химиялық қасиеттерін. 9. Топырақ пен грунт сипаттамасын. 10. Негізгі технологиялық процестер мен техникалық талаптарды, жабдықтың техникалық-экономикалық сипаттамалары мен конструктивтік ерекшеліктерін.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Дәлдік Техникалық сауаттылық Орындаушылық Міндеттерді орындаудағы дәлдік Кәсіптік біліктілік пен икемділікті өз бетінше дамыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану " 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру" 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі" 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Магистральды құбырларды пайдалану жөніндегі инженер
14. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық қондырғылардың операторы":		
Топтың коды:	8187-1	

Қызмет атауының коды:	8187-1-011		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық қондырғылардың операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 желтоқсанда № 21909 болып тіркелді. 49-50 Параграфтар. Технологиялық қондырғылардың операторы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Химиялық технология және өндіріс (түрлері бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Химиялық технология және өндіріс (түрлері бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	5-разряд үшін: мамандығы бойынша кемінде 1 жыл жұмыс тәжірибесі. 6-разряд үшін: мамандығы бойынша кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8187-1-008 - Мұнай- газ қайта өңдеу қондырғысының операторы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды, ілеспе, табиғи газды, газ конденсатын, тақтатастарды қайта өңдеу, автоматтандыру құралдары мен бақылау-өлшеу құралдарын пайдалану, технологиялық қондырғыларды жөндеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай, мұнай өнімдерін қайта өңдеу қондырғыларында технологиялық жабдықтардың жұмысын бақылау	
	Қосымша еңбек функциялары:		

Дағды 1:
Технологиялық
қондырғы (учаске)
жабдығының жұмысын
реттеу, алынатын
өнімдердің
шикізатын, реагенттерді,
отынды, электр
энергиясын есепке алу

Машықтар:

5-разряд үшін:

1. Мұнай, мұнай өнімдерін, газды, тақтатас пен көмірді өңдеу жөніндегі II санаттағы қондырғыларда жұмыс нұсқаулықтарына сәйкес, оның ішінде таратылған басқару жүйесі (қашықтан) арқылы технологиялық процесті жүргізуді және бақылауды жүзеге асыру.

2. Жоғары Біліктіліктің басшылығымен, оның ішінде бөлінген басқару жүйесі (қашықтықтан) арқылы жүзеге асыру:

-технологиялық процесс және I санаттағы қондырғылардағы жекелеген блоктардың жұмысын бақылау (1-қосымша);

-қызметінен ауыстырып қосу, жұмыс істеп тұрған жабдықтың резервтік, реттеуге берілген реагенттерді, отынды, буды, суды, электр энергиясын, қызмет көрсететін учаскедегі, шикізатты;

-ұсақтау және ұнтақтау процесін жүргізу жану оттықтағы кептіру пештер (пеш-диірмен), ауысымына сілтілер, дренаждау және су аппараттарының, тиеу-түсіру коксті вагондардан сүрлем-жинағыштарды, тазалау кокс у ленталы конвейерлердің, классификаторлардың, коректендіргіштердің, темір жолдарда;

- камералық және туннельдік пештердің жылыту жүйесін іске қосу/тоқтату, олардың гидравликалық режимін реттеу, таспалы конвейерлерге қызмет көрсету, экрандау, сондай-ақ қондырғыны тұтастай тоқтату/іске қосу.

3. Бақылау-өлшеу аспаптарының көрсеткіштері мен талдау нәтижелері бойынша, сондай-ақ шикізаттың, өнімнің, реагенттердің, катализаторлардың, отын-энергетикалық ресурстардың шығынын ескере отырып, технологиялық режимнің сақталуын, шикізат пен өндірілетін өнімдердің сапасын бақылауды жүзеге асыру.

4. Берілген режимнен, оның ішінде таратылған басқару жүйесі (қашықтан) арқылы процестің ауытқуларының алдын алу және жою.

5. Кезекшілікті қабылдау және тапсыру журналдарын толтыру.

6-разряд үшін:

1. Жұмыс нұсқаулықтарына сәйкес мұнай, мұнай өнімдерін, газды, тақтатас пен көмірді қайта өңдеу жөніндегі I санаттағы қондырғыларда технологиялық процесті жүргізуді және бақылауды жүзеге асыру.

2. Авариялық жағдай мен инциденттер туындаған кезде технологиялық процестің туындайтын ауытқуларын жоюға басшылық жасауды және бақылауды қамтамасыз ету.

	3. Технологиялық нұсқаулықтардың талаптарына сәйкес ауысым бойынша Блок персоналына басшылықты жүзеге асыру және бағынысты персоналды жұмыс орындарына орналастыру. Білімдер: 5-разряд үшін: 1. Технологиялық процестер, схемалар және қызмет көрсетілетін қондырғылардың картасы 2. Қондырғының (учаскенің) технологиялық регламенті. 3. Қызмет көрсетілетін жабдықтың, КИПиА, Дабыл беру және қызмет көрсетілетін қондырғыны бұғаттау құрылғысы мен жұмыс принципі. 4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары. 6-разряд үшін: 1. Жедел және техникалық құжаттаманың мақсаты, ресімдеу, қолдану тәртібі. 2. Мұнай, мұнай өнімдері мен газды өндеудің технологиялық схемалары, оның ішінде шикізат пен соңғы өнім ағындарының сипаттамасы және олардың өнімділікке әсері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 1: Мұнай, мұнай өнімдерін қайта өндеу қондырғыларында	5-разряд үшін: 1. Қашықтықтан басқару жүйелерін де, тікелей орнында да (мысалы, температура, қысым, шикізат, энергия шығыны) қолдана отырып, II санаттағы қондырғылардағы технологиялық процестердің параметрлерін бақылау және реттеу. 2. Қондырғының қауіпсіздігі мен тиімділігін қамтамасыз ететін технологиялық жабдықтар мен жүйелердің жай-күйін бақылауды жүзеге асыру. 3. Бақылау-өлшеу аспаптары мен құрылғыларының жарамдылығы мен жай-күйін бақылау, қалыпты параметрлерден ауытқуларды тіркеу. 4. Шикізаттың, өнімдердің, отын-энергетикалық ресурстардың шығынын талдау және есепке алуды жүргізу (оның ішінде автоматтандырылған есепке алу жүйесін пайдалана отырып). 5. Уақытылы араласу және параметрлерді түзету арқылы жабдықтың жұмыс процесінде мүмкін болатын ауытқулардың алдын алыңыз 6. Белгіленген нормалармен мерзімді талдау. және салыстыру арқылы шикізат пен дайын өнімнің сапасын бақылауды қамтамасыз ету. 1. Жұмыс мысалдары: -шикізатты беру үшін сорғының дұрыс жұмысын бақылау; -автоматтандырылған жүйені қолдана отырып, реакторлардағы температура мен қысымды реттеу.

технологиялық
жабдықтардың жұмысын
бақылау

Дағды 2:
Қондырғылардағы
технологиялық процестер
мен жабдықтардың
параметрлерін бақылау
және бақылау

6-разряд үшін (5-разряд дағдыларына қосымша):

1. Жұмыстың өнімділігі мен қауіпсіздігіне әсер ететін барлық факторларды ескере отырып, I санаттағы қондырғыларда технологиялық процестің және жабдықтың жұмысының барлық параметрлеріне кешенді мониторинг жүргізу.
2. Технологиялық процестің параметрлеріндегі өзгерістерге жедел жауап бере отырып, жұмыс процесінде ауытқуларды талдау және ақаулықтарды жою.
3. Міндеттерді бөлуді, оқытуды және технологиялық нормалар мен стандарттардың орындалуын бақылауды қоса алғанда, сайттағы персоналдың жұмысын бақылауды жүзеге асыру.
4. Төтенше жағдайлар туындаған кезде персоналдың іс-әрекеттеріне басшылық жасау: ақаулардың себептерін талдау және технологиялық режимдерді уақтылы түзету.
5. Жабдықтың жұмысы, технологиялық процестің параметрлері, апаттық жағдайлар және қабылданған шаралар туралы есептер мен құжаттаманы толтырыңыз.
6. Жұмыс мысалдары:
 - жабдықты авариялық ажыратуды жүргізу және жабдықты жөндеуге дайындау;
 - мониторинг жүйелерін пайдалана отырып, оқиғаның себебін жою бойынша есеп және ұсыныс жасау.

5-разряд үшін:

1. Мұнай, мұнай өнімдерін, газды, тақтатас пен көмірді қайта өңдеу қондырғыларындағы технологиялық жабдықтардың жұмыс принциптері мен құрылғылары.
2. Автоматтандырылған басқару жүйелерін (АБЖ ТП) қолдана отырып, технологиялық процесті басқару негіздері.
3. Бақылау-өлшеу аспаптарының көмегімен технологиялық параметрлерді (қысым, температура, шығын, деңгей) және өнім сапасын бақылау әдістері.
4. Жабдықтың жұмысын және технологиялық процестің параметрлерін бақылау үшін Бақылау-өлшеу аспаптары мен құрылғыларын (БҚП) пайдалану қағидалары.
5. Технологиялық қондырғыларды пайдалану кезінде еңбек қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау негіздері.
6. Технологиялық процестерді талдау әдістері мен әдістері, сондай-ақ жабдықтың жұмыс параметрлерінің ауытқуын талдау.
7. Есептеу аспаптарының көрсеткіштері негізінде шикізат, энергия және отын шығынын есептеу қағидалары мен әдістемелері.

	8. Технологиялық процесс параметрлерінің ауытқуларына, олардың пайда болу себептеріне және оларды жою әдістеріне жедел әрекет ету. 6-разряд үшін: 1. I санаттағы қондырғыларда, оның ішінде автоматтандырудың жоғары дәрежесі және күрделі басқару схемасы бар қондырғыларда технологиялық жабдықтардың жұмысының тереңдетілген принциптері. 2. Заманауи автоматты реттеу және басқару жүйелерін қолдана отырып, технологиялық процестің барлық параметрлерін бақылау әдістері мен құралдары. 3. Қалыпты параметрлерден ауытқу кезінде, оның ішінде төтенше жағдайларда (қысымның, температураның төмендеуі, газдың ағуы және т.б.) технологиялық процестерді авариялық басқару қағидаттары. 4. Технологиялық жабдықтың ақауларын диагностикалау әдістері және автоматты және колмен бақылау әдістерін қолдана отырып, апаттардың себептерін талдау 5. Оның дұрыс жұмысына әсер ететін көптеген факторларды ескере отырып, технологиялық процестің тұрақтылығын қамтамасыз ету әдістері. 6. Қауіпсіздік режимі мен технологиялық нормаларды сақтау мақсатында ауысымдардағы персоналды басқару және оператордың және технологиялық учаскенің басқа қызметкерлерінің жұмысын үйлестіру принциптері. 7. Энергия тиімділігі, жабдық жұмысының тұрақтылығы және өнім сапасы жөніндегі талаптарды қоса алғанда, мұнай, мұнай өнімдері мен газды қайта өңдеуге арналған технологиялық стандарттар мен нормативтер. 8. Қондырғыларда шикізат, энергия, реагенттер және өнім шығынын есепке алу бойынша техникалық құжаттаманы жүргізу әдістері, сондай-ақ инциденттер, ауытқулар және оларды жою жөніндегі шаралар бойынша есептілік жасау. 9. Авариялық жағдайлар туындаған кездегі нұсқаулар мен рәсімдер, аварияларды жою және тәуекелдерді азайту әдістері. 10. Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, мұнай мен мұнай өнімдерін қауіпсіз өңдеуді қамтамасыз етуге арналған экологиялық талаптар мен нормалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : Ұсынылмайды
Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Орындаушылық Дербестік	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ ИСО 3170-2022 "Мұнай және мұнай өнімдері. Сынамаларды қолмен алу әдістері". 2. МЕМСТ 31873-2012 Мұнай және мұнай өнімдері. Қолмен сынама алу әдістері". 3. МЕМСТ 2517-2012 "Мұнай және мұнай өнімдері. Сынамаларды алу әдістері". 4. МЕМСТ ИСО 4257-2013 "Сұйытылған көмірсутек газдары. Сынама алу әдісі". 5. МЕМСТ 14921-2018 "Сұйытылған көмірсутекті газдар. Сынама алу әдісі". 6. МЕМСТ 34224-2017 "Мұнай және газ өнеркәсібі. Қозғалмалы поршенді цилиндрді пайдалана отырып сұйытылған мұнай газдарының үлгілерін алудың стандартты әдісі. 7. ҚР СТ ASTM 3700-2015 "Мұнай және газ өнеркәсібі. Қалқымалы поршеньді цилиндр көмегімен сұйытылған мұнай газының үлгілерін алудың стандартты сынақ әдісі".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Мұнай және газды өңдеу жөніндегі мастер	
15. Кәсіптің карточкасы "Дәнекерлеу инженері":			
Топтың коды:	2144-9		
Қызмет атауының коды:	2144-9-009		
Кәсіптің атауы:	Дәнекерлеу инженері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы", 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы мен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 тіркелген). Параграф 115. Дәнекерлеу инженері		
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (	Мамандық:	

Кәсіптік білім деңгейі:	магистратура, резидентура)	Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты инженер: кадрлар даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және II санатты инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; II санатты инженер: кадрлар даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және санаты жоқ инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл; санаты жоқ инженер: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жұмыс өтіліне немесе техникалық және кәсіптік (арнаулы орта, кәсіптік орта), тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта білімнен кейінгі білімге және мамандық бойынша жұмыс өтілі кемінде 3 жыл жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Сварка өндірісінің II–IV деңгейлі маманына арналған аттестациялық куәлік Сварщиктерді және сварка өндірісінің мамандарын аттестаттау ережелерін бекіту туралы Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрінің міндетін атқарушысының 2021 жылғы 23 қыркүйектегі № 468 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 28 қыркүйекте № 24533 тіркелген.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2141-4-005 - Бұзылмайтын бақылау жөніндегі инженер. 2141-4-004 - Сапаны бақылау жөніндегі инженер. 2141-9-005 - Инженер-металтанушы. 2144-1-004 - Инженер-механик (жалпы бейін). 1321-0-012 - Бас пісіруші.		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Техникалық талаптарға, нормативтік құжаттар мен стандарттарға сәйкес дәнекерлеу жұмыстарының сапалы, қауіпсіз және тиімді орындалуын қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Дәнекерлеу жұмыстарын ұйымдастыру және жоспарлау. 2. Дәнекерлеу бойынша техникалық құжаттаманы әзірлеу және дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарының өндірісінің сапасын бақылау. 3. Дәнекерлеудің жаңа технологиялары мен әдістерін енгізу, дәнекерлеу процестерінің тиімділігін арттыру.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. Әр түрлі жобалар мен материалдар үшін дәнекерлеу процестерін оңтайландыру.	

Енбек функциясы 1: Дәнекерлеу жұмыстарын ұйымдастыру және жоспарлау	Дағды 1: Дәнекерлеу жұмыстарын орындауды ұйымдастыру	2. Дәнекерлеудің жаңа технологиялары мен әдістерін енгізу. 3. Дәнекерлеу жабдықтарын, материалдар мен технологияларды таңдау бойынша ұсыныстар мен кенестер беру. 4. Дәнекерлеу жұмыстарының сапасы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету. 5. Оқу-жаттығу сабақтарын, рұқсат беру сынақтарын өткізуді және электр газбен дәнекерлеушілерді аттестаттауды ұйымдастыру, ұсынымдар беру және олардың біліктілігіне сәйкестігін бағалау. 6. Шешімдерді уақтылы қабылдау және іске асыру, тапсырмаларды орындау, талдау және болжау. 7. Дәнекерлеу жұмыстарының белгіленген технологиялық процестері мен режимдерін, дәнекерлеу жұмыстары бойынша басшылық құжаттарды (ҚНЖЕ, ЖСН, ГОСТ және т.б.) сақтау, анықталған ауытқуларды жою бойынша шаралар қабылдау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Дәнекерлеу жұмыстарына қойылатын стандарттар мен техникалық талаптар. 2. Дәнекерлеу жабдығының жұмыс принциптері: қолмен доғалық, жартылай автоматты және автоматты дәнекерлеу. 3. Ұйымның қызметі саласындағы заңнамалық және нормативтік құқықтық актілер, әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. 4. Ұйымдастыру (бөлім) қызметінің ерекшеліктері және жұмыс істеу принциптері. 5. Дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу тәртібі және ұйымдастыру. 6. Өртүрлі типтегі объектілерде дәнекерлеу жұмыстарын орындау технологиясы.
	Дағды 2:	Машықтар: 1. Кіретін дәнекерлеу жабдықтары мен материалдарына кіріс бақылауын жүргізу. 2. Дәнекерлеу жабдығының жарамдылығын және оны қажетті параметрлерге келтіруді қамтамасыз ету. 3. Дәнекерлеу материалдарын дұрыс сақтауды, дайындауды және пайдалануды ұйымдастыру. 4. Есептеу техникасы, коммуникациялар және бағдарламалық қамтамасыз ету құралдарын пайдалану. 5. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану. 6. Зардап шеккендерге алғашқы (дәрігерге дейінгі) көмек көрсету. Білімдер:

	Келіп түсетін дәнекерлеу жабдықтары мен материалдарына кіріс бақылауын жүзеге асыру	1. Пайдаланылатын техникалық құралдардың, материалдардың техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері және олардың қасиеттері. 2. Дәнекерленетін және дәнекерленетін материалдарға, оларды тасымалдау, сақтау және беру шарттарына қойылатын талаптар. 3. Есептеу техникасының, коммуникацияның және байланыстың заманауи құралдары. 4. Өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру негіздері. 5. Еңбек заңнамасы, ішкі еңбек тәртібі ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптары. 6. Негізгі өндірістік және басқару процестері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Енбек функциясы 2: Дәнекерлеу бойынша техникалық құжаттаманы	Дағды 1: Белгіленген стандарттар мен талаптарға сәйкес дәнекерлеу және монтаждау жұмыстарының сапасын бақылау.	Машықтар: 1. Дәнекерленген қосылыстардың сапасына мониторинг пен талдау жүргізу, ақауларды анықтау және жою бойынша шаралар қабылдау. 2. Дәнекерлеу жұмыстарының белгіленген технологиялық процестері мен режимдерінің, басшылық құжаттардың, дәнекерлеу жұмыстары бойынша ведомстволық құрылыс нормаларының сақталуын бақылау, анықталған ауытқуларды жою жөнінде шаралар қабылдау. 3. Дәнекерленетін және дәнекерленетін материалдарға, жабдықтарға, жабдықтарға, құрал-саймандарға, бақылау құралдарына қажеттілікті анықтау. 4. Объектілерде дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын орындау сапасын бақылауды қамтамасыз ету, олар аяқталғаннан кейін дәнекерлеу жұмыстарын қабылдауға қатысу. 5. Дәнекерлеу және қосалқы жабдықтарды, жарақтар мен құралдарды пайдалану ережелерінің сақталуын бақылау. 6. Объектіні жөндеуден, реконструкциялаудан және күрделі құрылыстан кейін тапсыру кезінде дәнекерлеу-монтаждау жұмыстары бөлігінде атқарушылық құжаттаманың тиісінше ресімделуін бақылау. Білімдер: 1. Дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу кезінде дәнекерленген қосылыстардың сапасын бақылау әдістері мен әдістері. 2. Дәнекерлеу алдында дәнекерленген қосылыстарды дайындау ережелері. 3. Дәнекерленген қосылыстардың ақауларының түрлері, олардың пайда болу себептері, алдын алу және түзету әдістері.

әзірлеу және дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарының өндірісінің сапасын бақылау		4. Дәнекерленген конструкцияларды өндіру кезінде олардың сапасын бақылау әдістері мен әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Техникалық құжаттаманы әзірлеу және жүргізу	Машықтар: - Оларды өндірісте қолдануды қамтамасыз ету үшін дәнекерлеу-монтаждау жұмыстары бойынша техникалық құжаттаманы (технологиялық карталар, нұсқаулықтар, регламенттер) әзірлеу. - Дәнекерлеу технологиялары мен материалдарын жақсартуға бағытталған ғылыми зерттеулерге қатысу. - Учаскенің өндірістік қызметінің жоспарларын әзірлеуге қатысу. - Дәнекерлеу процестерін әзірлеу, оңтайландыру және бақылау бойынша есептік құжаттаманы жүргізу. - Жұмыс түрлерін және оларды орындау мерзімдерін көрсете отырып, учаскенің өндірістік қызметінің жоспарларын әзірлеу, сондай-ақ осы жұмыстардың орындалуы туралы есептерді ұсыну.
		Білімдер: - Техникалық құжаттамаға, материалдар мен бұйымдарға қойылатын негізгі талаптар. - Дәнекерлеудің негізгі түрлері мен әдістері, олардың мәні, жіктелуі және қолдану салалары. - Дәнекерленген қосылыстардың түрлері және сызбалардағы дәнекерленген тігістердің белгілері. - Дәнекерлеу және қосалқы материалдардың түрлері және олардың дәнекерленуі. - ҚР СТ 1928-2015 стандартына сәйкес базалық деңгейде мемлекеттік тілді білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Қолданыстағы дәнекерлеу процестерін оңтайландыру, олардың тиімділігін талдау және	Машықтар: - Қолданыстағы дәнекерлеу процестерін талдау, кедергілерді және олардың тиімділігіне әсер ететін факторларды анықтау. - Дәнекерленген қосылыстардың ақауларының себептерін анықтау және түзету шараларын жасау. - Ақауды азайту және дәнекерлеу жұмыстарының сапасын арттыру бойынша шараларды әзірлеу және енгізу. - Өнімділікті арттыру үшін дәнекерлеудің технологиялық режимдерінің параметрлерін оңтайландыру. - Дәнекерлеудің технологиялық процестерінің сақталуын бақылау және оларды жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу.

Енбек функциясы 3: Дәнекерлеудің жаңа технологиялары мен әдістерін енгізу, дәнекерлеу процестерінің тиімділігін арттыру	ақауларды азайту және өнімділікті жақсарту үшін жақсартуларды енгізу	6. Дәнекерлеу материалдарын, жабдықтарды және оларды кейіннен енгізу үшін жаңа әдістемелерді сынауды ұйымдастыру және жүргізу.
		Білімдер:
		1. Дәнекерлеу процестерінің тиімділігін талдау және бағалау әдістері. 2. Дәнекерленген қосылыстардың ақауларының себептері және оларды жою әдістері. 3. Дәнекерлеудің технологиялық параметрлері және олардың қосылыстардың сапасына әсері. 4. Ақауды азайтудың және дәнекерлеу өнімділігін арттырудың заманауи тәсілдері. 5. Дәнекерлеудің технологиялық режимдерін оңтайландыру әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Дағды 2: Дәнекерлеу жұмыстарының сапасын, сенімділігі мен тиімділігін арттыру үшін дәнекерлеу өндірісіне жаңа технологияларды, әдістер мен материалдарды әзірлеу және енгізу.		Машықтар:
		1. Дәнекерлеудің заманауи технологиялары мен әдістерін бағалау, олардың өндірістік жағдайда қолданылуын талдау. 2. Сапа мен қауіпсіздік талаптарын ескере отырып, дәнекерлеудің жаңа технологиялық процестерін әзірлеу және бейімдеу. 3. Жаңа дәнекерлеу материалдарын, жабдықтар мен технологияларды сынауды ұйымдастыру, олардың тиімділігін талдау. 4. Дәнекерлеу өндірісіне инновациялық шешімдерді енгізу, технологиялық процестердің параметрлерін оңтайландыру. 5. Өнімділікті арттыру және төмендету үшін дәнекерлеу жабдықтары мен технологиялық процестерді жаңарту бойынша ұсыныстар әзірлеу.
		Білімдер:
		1. Дәнекерлеудің заманауи инновациялық технологиялары мен әдістері. 2. Дәнекерлеу материалдарының қасиеттері мен сипаттамалары. 3. Дәнекерлеу жабдығының жұмыс принциптері мен параметрлері. 4. Дәнекерленген қосылыстардың сапасын бағалау әдістері. 5. Дәнекерлеу процестерін оңтайландырудың инновациялық тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Бейімділік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау	

	Ауызекі сөйлеу дағдылары Жазбаша қарым-қатынас жасау дағдылары		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ВСН 006-89 "Магистральдық және кәсіпшілік құбырлардың құрылысы. Дәнекерлеу" 2. ҚР ҚН 3.05-01- 2013 "Магистральдық құбырлар" 3. ВСН 012-88 "Магистральдық және кәсіпшілік құбырлардың құрылысы. Жұмыстың сапасын бақылау және қабылдау" 4. ҚР СТ ISO 13847-2012 "Мұнай және газ өнеркәсібі. Құбырлар арқылы тасымалдау жүйелері. Құбырларды дәнекерлеу"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Бас инженер	
	6	Газ қызметінің бастығы	
	6	Магистральдық құбырларды пайдалану қызметінің бастығы	
	6	Техникалық диагностика инженері	
	6	Диагностика инженері	
	6	Сызықтық бөлік инженері	
16. Кәсіптің карточкасы "Мұнай(газ)айдау станция бастығы":			
Топтың коды:	1322-0		
Қызмет атауының коды:	1322-0-048		
Кәсіптің атауы:	Мұнай(газ)айдау станция бастығы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланысы жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Кәсіптік білім деңгейі: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мұнай-газ саласындағы басшы лауазымдарда кемінде 5 жыл еңбек өтілі болуы тиіс	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1322-0-049 - Мұнай базасының бастығы	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай (газ) айдау станциясының үздіксіз, қауіпсіз және тиімді жұмысын қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай (газ) айдау станциясындағы өндіріс процесін технологиялық құжаттамаға сәйкес ұйымдастыру және басқару. 2. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын уақтылы әрі сапалы орындауды қамтамасыз ету. 3. Персоналды басқару және объектідегі жұмыстардың еңбек қорғау және қауіпсіздік нормаларына сай орындалуын бақылау.
	Қосымша еңбек функциялары:	
	Дағды 1: Қойылған міндеттердің ұйымдастырылуын және орындалуын қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Өндіріс процесінің жүргізілуін жобаларға, технологиялық регламенттерге және жоспарларға сәйкес ұйымдастыру, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау талаптарын, сондай-ақ өндірістік, өрт және экологиялық қауіпсіздік нормаларын сақтау. 2. Мұнай айдау станциясының өндірістік, шаруашылық және қаржылық-экономикалық қызметіне заңнамаға сәйкес басшылық жасау. 3. Мұнай айдау станциясының жұмысын үйлестіру, өндірісті қажетті техникалық дайындық деңгейімен қамтамасыз ету, оны дамыту, еңбек өнімділігі мен тиімділігін арттыру. 4. Өндіріс ресурстарын ұтымды пайдалануды, материалдық, қаржылық және еңбек шығындарының мейлінше азайтылуын, сондай-ақ көрсетілетін қызметтердің сапасын бақылау. 5. Басқарманың және кәсіпорындардың мұнайды қабылдау, сақтау, айдау (күю-шығару) тапсырмаларын белгіленген мерзімде, технологиялар мен құбыр жұмысының режимін сақтай отырып орындауды қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Кәсіпорынның өндірістік-шаруашылық және қаржылық- экономикалық қызметін реттейтін заңнамалық және нормативтік актілер. 2. Кәсіпорынның және Басқарманың ұйымдастыру-өкімдік құжаттары.

Еңбек функциясы 1:
Мұнай (газ) айдау станциясындағы өндіріс процесін технологиялық құжаттамаға сәйкес ұйымдастыру және басқару

	3. Жабдықтың техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері, жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы, жабдықты монтаждау, реттеу және іске қосу әдістері. 4. Интеграцияланған менеджмент жүйесі (ИСМ) саласындағы құжаттама талаптары. 5. Магистральдық құбыр объектілеріндегі жабдық пен құрылғыларды пайдалану ерекшеліктері, техникалық жағдайдың жұмыс жүргізу қауіпсіздігі талаптарына сәйкестігін бақылау ережелері. 6. Қазақстан Республикасының СТ РК 1928-2023 стандартына сәйкес мемлекеттік тілді базалық деңгейде меңгеру.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 2: Технологиялық процестердің қауіпсіз жүргізілуін қамтамасыз ету	1. Қауіпсіздік және еңбек қорғау, өндірістік және өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау немесе электр қауіпсіздігі ережелері мен нұсқаулықтары бұзылған жағдайда, жұмысшылардың денсаулығына немесе өміріне қауіп төнуі мүмкін болса, жұмысты тоқтату. 2. Технологиялық, орындаушылық және еңбек тәртібін күшейту бойынша іс-шаралар әзірлеу және енгізу, сондай-ақ апаттар мен жазатайым оқиғаларды тергеуге қатысу. 3. БМАС объектілерінің нормативті-техникалық құжаттама талаптарына сәйкес тиісті жағдайда ұсталуын қамтамасыз ету. 4. Жабдықтардың, механизмдердің, құрылғылардың және құралдардың, жылу беру және жарық беру жүйелерінің жарамды күйде және қауіпсіз пайдаланылуын қамтамасыз ету, сондай-ақ оларды техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді белгіленген нормалар мен талаптарға сай дер кезінде ұйымдастыру. 5. Қоршау және қорғау құрылғыларының, бақылау және дабыл беру құрылғыларының, көлік құралдарының, жүк көтеру механизмдерінің, санитарлық-техникалық құрылғылардың жарамдылығын және дұрыс жұмыс істеуін бақылау, сондай-ақ өндіріс және қосалқы үй-жайлар мен құрылыс орындарының жағдайын бақылау, анықталған бұзушылықтарды жою және қауіпсіздік талаптарына сай келмеген жағдайда оларды пайдалануға жол бермеу бойынша шаралар қабылдау. 6. Апаттық және штаттан тыс жағдайларға жедел әрекет етуді қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Нысандарды қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ететін еңбек қауіпсіздігі, өндірістік, өрт және

	экологиялық қауіпсіздік, қоршаған ортаны қорғау және электр қауіпсіздігін реттейтін заңнамалық және нормативтік талаптар. 2. Жабдықтардың, механизмдердің, құрылғылардың, құралдардың, жылу беру және жарық беру жүйелерінің 3. техникалық жағдайын бақылау әдістері мен технологиялары, сондай-ақ оларды пайдалану, техникалық қызмет көрсету және жөндеу ережелері мен талаптары. 4. Өндірістік жабдықтарға, жүк көтеру механизмдеріне, көлік құралдарына және инженерлік жүйелерге техникалық қызмет көрсету мен жөндеу ережелері мен регламенттері, олардың үздіксіз және қауіпсіз жұмысын қамтамасыз етеді. 5. Қоршау және қорғау құрылғыларын, бақылау және дабыл беру жүйелерін, сондай-ақ санитарлық-техникалық құрылғыларды тексеруді ұйымдастыру және жүргізу тәртібі, апаттық жағдайлардың алдын алуға бағытталған. 6. Өндірістік және қосалқы үй-жайлар мен құрылыс орындарын пайдалану бойынша нормативтік және техникалық талаптар, олардың күтіп ұсталуын, жөндеу жұмыстарын және қауіпсіздік бұзушылықтарының алдын алу шараларын регламенттейді.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : Ұсынылмайды
Дағды 1: Жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша регламенттік жұмыстарды орындауға қажетті техникалық	Машықтар: 1. Жобалық, құрылымдық және атқарушылық құжаттамаларды белгіленген талаптарға сәйкес жүргізу. 2. МҰС-ның қызметі бойынша қажетті есептіліктің тиісті қызметтер мен Басқарма бөлімдеріне ұсынылуын ұйымдастыру, кәсіпорын басшылығының бұйрықтары мен өкімдерінің, мемлекеттік бақылау органдарының ұйғарымдарының және еңбек қорғау қызметкерлерінің талаптарының белгіленген мерзімде орындалуын қамтамасыз ету. 3. Регламенттік жұмыстарды орындауға қажетті технологиялық құжаттамаларды әзірлеу, соның ішінде технологиялық карталарды, іс-шаралар жоспарларын, нұсқаулықтарды, регламенттерді және схемаларды жасау. 4. Орындалған жұмыстар бойынша есептер мен техникалық құжаттамаларды жасау, соның ішінде орындалған жұмыстар актілерін, есепке алу журналдарын және басқа есеп түрлерін жүргізу. 5. Техникалық құжаттаманың өзектілігі мен уақтылы жаңартылуын бақылау,

Еңбек функциясы 2: Жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын уақтылы әрі сапалы орындауды қамтамасыз ету.	құжаттаманы әзірлеу және жүргізу	нормативті-техникалық құжаттама талаптарына және өндірістік қажеттілікке сәйкес өзгерістер енгізу. Білімдер: 1. Өндірістік процестердің технологиялық схемалары және олардың ерекшеліктері. 2. Жұмыстың тиімділігін арттыру үшін өндіріс резервтерін анықтау және пайдалану әдістері. 3. Объектіде қолданылатын бақылау-өлшеу құралдарының, автоматика және басқару жүйелерінің мақсаты, жұмыс принциптері және орналасуы. 4. Жаңа техниканы, технологияны және еңбек ұйымдастыруды, сондай-ақ рационализаторлық ұсыныстар мен өнертабыстарды енгізу тиімділігін бағалау әдістері. 5. Жобалық, құрылымдық және технологиялық құжаттамаларды нормативтік талаптарға сәйкес әзірлеу және жүргізу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу кестесіне сәйкес регламенттік жұмыстарды ұйымдастыру және орындау	Машықтар: 1. Жобаларға, технологиялық регламенттерге және жоспарларға сәйкес өндірістік процесті ұйымдастыру. 2. Жабдықтың үздіксіз және қауіпсіз жұмысын қамтамасыз ету үшін еңбек қауіпсіздігі, өндірістік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптарының сақталуын қамтамасыз ету. 3. Өндірісті уақтылы және сапалы дайындауды қамтамасыз ету, жабдыққа техникалық қызмет көрсету, жөндеу және жаңғырту жұмыстарын жүргізу, техникалық қызмет көрсету және жөндеу кестесінің орындалуын ай сайын бақылау, сондай-ақ жұмыс тиімділігін арттыру мақсатында оның орындалуын талдау. 4. Еңбек қауіпсіздігі, техника қауіпсіздігі, өндірістік санитария, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі нормаларының, табиғат қорғау және санитарлық органдардың талаптарының, сондай-ақ техникалық қадағалау органдарының ұйғарымдарының сақталуын бақылау арқылы апаттық жағдайлардың алдын алып, еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету. 5. БМАС объектілерін күзгі-қысқы және тасқын кезеңдерде жұмысқа дайындау іс-шараларын ұйымдастыру, магистральды мұнай құбырлары жабдықтарының сенімділігін қамтамасыз ету бойынша іс-шаралар әзірлеп, енгізу, сондай-ақ инфрақұрылымның жай-күйіне бақылау тексерістер жүргізу.
		Білімдер:

		1. БМАС объектілеріндегі өндіріс процесін жүргізу технологиялық регламенттері, жобалары мен жоспарлары, қауіпсіздік, еңбек қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары. 2. Өндірісті дайындау, жабдыкқа техникалық пайдалану, жөндеу және жаңғырту жүргізу тәртібі, техникалық қызмет көрсету және жөндеу кестесінің орындалуын бақылау әдістері. 3. Еңбек қорғау, техника қауіпсіздігі, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі, табиғат қорғау және санитарлық талаптар, сондай-ақ техникалық қадағалау органдарының талаптары мен нормалары. 4. БМАС объектілерін күзгі-қысқы және тасқын кезеңдерде пайдалану ерекшеліктері, магистральды мұнай құбырлары жабдығының сенімді жұмысын қамтамасыз ету әдістері, инфрақұрылымды бақылау тексерістерін ұйымдастыру принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Объектідегі персоналдың жұмысын ұйымдастыру, технологиялық процестердің, еңбек қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі талаптарының сақталуын бақылау, сондай-ақ авариялық жағдайлардың алдын алу және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету іс-шараларын іске асыру	Машықтар: 1. Жұмыскерлерді қауіпсіз еңбек әдістеріне уақтылы және сапалы оқытуды ұйымдастыру. 2. Еңбек қорғау, өрт және өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша нұсқаулықтардың уақтылы және сапалы жүргізілуін бақылау. 3. Біріктірілген менеджмент жүйесі (БМЖ) құжаттарының талаптарының сақталуын қамтамасыз ету, БМЖ құжаттарына сәйкес қойылған мақсаттарға қол жеткізуді бақылау. 4. Өз құзыреті шегінде әкімшілік мәселелерді шешу, бақылаушы және қадағалаушы органдармен өзара іс-қимылды қамтамасыз ету. 5. Жұмыс орнында еңбек және орындаушылық тәртіптің, еңбек қорғау, өрт және өнеркәсіптік қауіпсіздік, сондай-ақ өндірістік санитария талаптарының сақталуын бақылау. Білімдер: 1. Еңбек заңнамасының негіздері, ұжымдық шарт ережелері және оларды еңбек қатынастарын ұйымдастыруда қолдану. 2. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігінің негізгі талаптары мен тәртібі. 3. Біріктірілген менеджмент жүйесінің (БМЖ) принциптері мен талаптары. 4. Мемлекеттік тілді СТ РК 1928-2023 стандартына сәйкес базалық деңгейде меңгеру негіздері. 5. Қауіпсіздікті қамтамасыз етумен байланысты әкімшілік және ұйымдастыру рәсімдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды

Еңбек функциясы 3: Персоналды басқару және объектідегі жұмыстардың еңбек қорғау және қауіпсіздік нормаларына сай орындалуын бақылау.	Дағды 2: Персоналдың өндірістік тапсырмаларды орындауын ұйымдастыру және бақылау	Машықтар: 1. Мұнай (газ) айдау станциясы объектісіндегі жұмыстарды кәсіпорынның жұмыскерлері мен мердігерлік ұйымдар арқылы дайындауды және орындауды ұйымдастыру, бақылау. 2. Өндірістік және технологиялық тәртіптің сақталуын қамтамасыз ету арқылы өндіріс ресурстарын үнемдеу, мұнай шығынын азайту және еңбек өнімділігін арттыру. 3. Ықтимал апаттарды жою бойынша жаттығулар жүргізу, апаттық-қалпына келтіру қызметтері жаттығуларының және дайындықтарының кестеге сай орындалуын ұйымдастыру және бақылау. 4. Еңбек қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау қызметтеріне қауіпті өндірістік объектілердегі қауіпсіздікке әсер ететін жағдайлар (соның ішінде жаңғырту кезінде) туралы мәліметтердің уактылы берілуін қамтамасыз ету. 5. Өндіріс процесінің барлық кезеңдерінде еңбек қорғау және техника қауіпсіздігі нормаларының сақталуын бақылау, бұзушылықтарды анықтау және жою. Білімдер: 1. Еңбек қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздікті реттейтін нормативтік-құқықтық актілердің талаптары. 2. Мұнай (газ) айдау станциясы объектілерінде қолданылатын технологиялық процестер және олардың сақталуын бақылау әдістері. 3. Апаттық-қалпына келтіру қызметтерінің жаттығулары мен дайындықтарын ұйымдастыру және өткізу тәртібі, ықтимал апаттық жағдайларды жою әдістері. 4. Өндірістік объектілерді пайдалану шарттары өзгергенде мемлекеттік қадағалау органдарымен және кәсіпорынның ішкі қызметтерімен іс-қимыл жасау регламенттері. 5. Технологиялық бұзушылықтарды талдау және алдын алу әдістері, жоғары қауіптілік жағдайларында өндірістік персоналды басқару принциптері.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау Ауызекі сөйлеу дағдылары Жазбаша қарым-қатынас жасау дағдылары	
	1. СТ ҚР 3362-2019 "Магистральды мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану" 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральды құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	3. СТ ҚР 2079-2010 "Магистральды мұнай құбырлары. Газқауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру" 4. СТ ҚР 2080-2022 "Магистральды мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі" 5. СТ ҚР 2081-2011 "Магистральды мұнай құбырлары. Пайдаланудағы қауіпсіздік талаптары		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Мұнай құбыры басқармасының бастығы	
	7	Мұнай құбыры басқармасының бас инженері	
17. Кәсіптің карточкасы "Рентгеногаммография инженері":			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Рентгеногаммография инженері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА және БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және кәсіптік саладағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Бүлдірмейтін бақылау әдістері (VT, RT) бойынша СТ ҚР ISO 9712-2023 "Бүлдірмейтін бақылау. Персоналды біліктілікке сай даярлау және сертификаттау" стандартына сәйкес сертификат		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2141-4-002 - Сапа жөніндегі инженер. 2141-4-003 - Өнімнің сапасы жөніндегі инженер. 2141-4-004 - Сапаны бақылау жөніндегі инженер. 2141-4-005 - Бұзылмайтын бақылау жөніндегі инженер. 2141-9-004 - Техникалық диагностика жөніндегі инженерлер.		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Металл және металл емес бұйымдарды, дәнекерленген қосылыстар мен конструкцияларды рентген- гаммаграфиялық бақылауды сапалы және қауіпсіз жүргізуді қамтамасыз ету, ақауларды анықтау, апаттық жағдайлардың алдын алу және технологиялық жабдықтың, құбырлардың және басқа да объектілердің сенімділігін қамтамасыз ету. Бұл жұмыстарды нормативтік-техникалық құжаттаманың және бұзбайтын бақылау стандарттарының талаптарына сәйкес орындау	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Объектілерде рентгендік және гаммаграфиялық бақылауды ұйымдастыру және орындау. 2. Бүлдірмейтін бақылау нәтижелерін бағалау және техникалық құжаттаманы дайындау. 3. Бақылау жүргізу кезінде әріптестер мен тапсырыс берушілермен өзара әрекеттесу.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Объектілерде рентгендік және гаммаграфиялық	Дағды 1: Бақылау объектілерінің жай-күйі туралы ақпаратты жинау, жүйелеу және талдау.	Машықтар:
		1. Бақылау объектілеріне арналған техникалық құжаттамаларды жинау және жүйелеу. 2. Бақыланатын объектілердің құрылымдық ерекшеліктері мен материалдарын талдау. 3. Техникалық жай-күй деректеріне сүйене отырып, ықтимал ақауларды және олардың маңыздылық дәрежесін анықтау. 4. Алдыңғы тексеру нәтижелерін түсіндіру және бақылауды жоспарлау кезінде оларды ескеру. 5. Ақпаратты өңдеу үшін арнайы дерекқорлар мен бағдарламалық қамтамасыз етуді қолдану. 6. Иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеу құқығына санитариялық-эпидемиологиялық қорытындыны уақтылы ресімдеу, термолюминесцентті дозиметрлерді (ТЛД) қолдану арқылы персоналдың жеке сәулелену мөлшеріне тұрақты бақылау және есеп жүргізу, жыл сайын белгіленген мерзімде санитариялық-эпидемиологиялық бақылау комитетінің аумақтық органдарына есептілік ұсыну, атом энергиясын пайдалану саласындағы қызметке арнайы рұқсат (лицензия) алу үшін қажетті ақпаратпен қамтамасыз ету.
		Білімдер: 1. Рентгендік және гаммаграфиялық бақылау кезінде қолданылатын техникалық құжаттаманың түрлері, мазмұны және жүргізу ережелері. 2. Бақыланатын объектілер материалдарының физика химиялық қасиеттері, құрылымдық ерекшеліктері және ықтимал ақаулары. 3. Бүлдірмейтін бақылауда қолданылатын объектілердің техникалық жай күйі туралы деректерді жинау, жүйелеу және сақтау әдістері.

бақылауды ұйымдастыру және орындау.		4. Бақыланатын объектілердің жай күйін бағалауға қажетті ақпаратқа талдау жүргізу принциптері мен құралдары. 5. Бақылау нәтижелері туралы деректерді есепке алу, өңдеу және талдау үшін қолданылатын бағдарламалық қамтамасыз етудің функционалдық мүмкіндіктері мен жұмыс тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:		Ұсынылмайды
Дағды 2: Бақылау жүргізу бойынша жұмыстарды жоспарлау және ұйымдастыру.		Машықтар: 1. Рентгендік және гаммаграфиялық бақылауды жүргізу жоспарлары мен кестелерін әзірлеу. 2. Бақылау жүргізу кезінде персоналдың жұмысын ұйымдастыру және міндеттерді бөлу. 3. Объект түріне байланысты бақылау әдістері мен технологияларын айқындау. 4. Бақылауды жүргізуге дайындық үшін бастапқы деректерді талдау. 5. Бақылау шарттарының нормативті құжаттама талаптарына сәйкестігін бағалау.
		Білімдер: 1. Бүлдірмейтін бақылау процестерін жоспарлау және ұйымдастыру әдістемелері. 2. Рентгендік және гамма сәулелену түрлері мен сипаттамалары. 3. Радиациялық қауіпсіздік бойынша нормативтік құжаттардың талаптары. 4. Рентгендік және гаммаграфиялық түсіру жабдығының техникалық параметрлері мен жұмыс принциптері. 5. Алынған рентгендік және гаммаграфиялық түсірілімдердің сапасын бағалау әдістері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:		Ұсынылмайды
Дағды 1: Ықтимал ақаулар мен тәуекелдерді талдау және болжау		Машықтар:
		1. Рентгендік және гаммаграфиялық бақылау нәтижелерін түсіндіру, нормадан ауытқуларды анықтау. 2. Анықталған ақаулардың маңыздылық деңгейін және олардың объектінің пайдалану сипаттамаларына әсерін бағалау. 3. Анықталған ақауларды жою немесе тәуекелдерді азайту бойынша ұсыныстар әзірлеу. 4. Пайдалану шарттары мен тарихи деректерді талдау негізінде ықтимал ақауларды болжау. 5. Деректерді талдау және болжамды модельдер құру үшін арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуді қолдану.
		Білімдер:

Еңбек функциясы 2: Бүлдірмейтін бақылау нәтижелерін бағалау және техникалық құжаттаманы дайындау		1. Ықтимал ақаулардың түрлері мен сипаттамалары, олардың себептері және объектінің пайдалануына әсері. 2. Бүлдірмейтін бақылауда қолданылатын тәуекелдерді бағалау әдістері. 3. Алынған деректерді талдау алгоритмдері және ақауларды болжау әдістемелері. 4. Бақыланатын объектілердегі рұқсат етілген ақауларға қатысты стандарттар мен нормативтік талаптар. 5. Ақауларды талдау және болжау үшін қолданылатын бағдарламалық құралдар мен технологиялар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Бүлдірмейтін бақылауда қолданылатын бағдарламалық қамтамасыз етуді меңгеру	Машықтар:
		1. Рентгендік және гаммаграфиялық кескіндерді өңдеу және талдау үшін арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану. 2. Ақауларды дәл анықтау және түсіндіру үшін бағдарламалардың параметрлерін баптау. 3. Бақылау деректерін цифрлық өңдеу және мұрағаттау жүргізу. 4. Автоматтандырылған кескіндерді талдау жүйелері арқылы алынған нәтижелерді интерпретациялау. 5. Бақылау нәтижелері бойынша есеп құжаттамасын электронды түрде рәсімдеу. 6. Әріптестерді бүлдірмейтін бақылау деректерін талдау үшін бағдарламалық құралдарды қолдануға оқыту.
		Білімдер:
		1. Рентгендік және гаммаграфиялық бақылау үшін бағдарламалық қамтамасыз етудің түрлері мен функционалдық мүмкіндіктері. 2. Бүлдірмейтін бақылауда қолданылатын цифрлық кескіндерді өңдеу әдістері. 3. Ақауларды тану бағдарламалық алгоритмдері және оларды калибрлеу тәсілдері. 4. Бақылау нәтижелері бойынша электронды дерекқорларды жүргізу және сақтау талаптары. 5. Бүлдірмейтін бақылауда қолданылатын бағдарламалық қамтамасыз етуге арналған стандарттар мен нормативтік талаптар. 6. Рентген кескіндерінің автоматтандырылған талдау жүйелерінің жұмыс принциптері. 7. Бағдарламалық қамтамасыз етуді бүлдірмейтін бақылау жабдығымен біріктіру тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар:

	Дағды 1: Әр түрлі мәселелер бойынша персоналмен өзара әрекеттесу	1. Бүлдірмейтін бақылау процесін үйлестіру үшін әріптестермен кәсіби өзара әрекеттесу жүргізу. 2. Бақылауды жоспарлау және жүргізу мәселелері бойынша тапсырыс берушілермен келіссөздер жүргізу. 3. Дефектоскопиялық жұмыстарды орындауға қажетті құжаттар, жұмысқа рұқсат қағаздары, құрал-жабдықтар, аспаптар және материалдармен қамтамасыз ету. 4. Бақылау әдістерінің техникалық аспектілері мен алынған деректерді түсіндіру. 5. Бақылау нәтижелерін бекітілген стандарттарға сәйкес рәсімдеу және ұсыну. 6. Анықталған ақауларды жою және өндірістік процестерді оңтайландыру бойынша бірлескен шешімдер қабылдау. 7. Бақылау сапасы мен қауіпсіздігі мәселелері бойынша жұмыс кездесулері мен талқылауларына қатысу. Білімдер: 1. Кәсіби ортада іскерлік коммуникация және келіссөз жүргізудің негіздері. 2. Бүлдірмейтін бақылау нәтижелерін рәсімдеу және ұсыну талаптары. 3. Тапсырыс берушілермен және кәсіпорын ішкі бөлімшелерімен тиімді өзара әрекеттесу әдістері. 4. Бақылауды өткізу және келісу тәртібін реттейтін нормативтік құжаттар. 5. Топтық жұмыс принциптері және кәсіби дауларды шешу тәсілдері. 6. Қарым-қатынастың психологиялық аспектілері және тиімді дәлелдеме стратегиялары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Бақылау жүргізу кезінде әріптестер мен тапсырыс берушілермен өзара әрекеттесу		Машықтар: 1. Бүлдірмейтін бақылау деректерін өңдеу және талдау үшін арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану. 2. Әріптестермен және тапсырыс берушілермен жедел өзара әрекеттесу үшін байланыс құралдарын (электрондық пошта, мессенджерлер, бейнеконференциялар) қолдану. 3. Компьютерлік жүйелерді пайдалана отырып техникалық ақпаратты енгізу, өңдеу және сақтау. 4. Белгіленген стандарттарға сәйкес электрондық құжаттаманы дұрыс рәсімдеу және жіберу. 5. Техникалық ақпаратты басқару үшін дерекқорлар мен бұлтты сақтау орындарын пайдалану. 6. Есеп беру материалдарын дайындау және презентациялау үшін перифериялық құрылғыларды

	Дағды 2: Ақпаратты өңдеу және беру үшін есептеу техникасы, байланыс және коммуникация құралдарын пайдалану.	(принтерлер, сканерлер, проекторлар) баптау және қолдану. 7. Бүлдірмейтін бақылау әдістерін қолданғаннан кейінгі дәнекерленген қосылыстардың сапасы және технологиялық жабдықтың (құбырлар, резервуарлар, мұнайды қыздыру пештері, тоқтату арматурасы, металлоконструкциялар және басқа жабдықтар) металлының жай-күйі бойынша қорытындылар мен актілерді беру.
		Білімдер: 1. Операциялық жүйелермен және офис қосымшаларымен жұмыс істеудің негіздері. 2. Ақпаратты беру кезінде деректерді өңдеу және қорғау принциптері. 3. Техникалық құжаттаманы электрондық форматта рәсімдеу және жүргізу талаптары. 4. Бақылау нәтижелерін талдау үшін арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуді қолдану әдістері. 5. Қазіргі байланыс технологиялары және оларды кәсіби қызметте қолдану. 6. Цифрлық ресурстармен жұмыс істеу кезінде ақпараттық қауіпсіздік және деректерді қорғау негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау Ауызекі сөйлеу дағдылары Жазбаша қарым-қатынас жасау дағдылары	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының 1998 жылғы 23 сәуірдегі № 219 Заңы "Халықтың радиациялық қауіпсіздігі туралы". 2. Иондаушы сәулелену көздерін мемлекеттік есепке алу ережелері. Қазақстан Республикасының Энергетика министрінің міндетін атқарушысының 2016 жылғы 12 ақпандағы № 59 бұйрығы. 3. СТ ҚР ISO 9712-2023 "Бүлдірмейтін бақылау. Бүлдірмейтін бақылау персоналының біліктілігі мен сертификатталуы". 4. ГОСТ ISO 17636-2-2017 "Бүлдірмейтін бақылау. Дәнекерленген қосылыстарды радиографиялық бақылау. 2-бөлім. Цифрлық детекторларды қолдану арқылы рентгендік және гаммаграфиялық бақылау әдістері". 5. ВСН 012-88 "Магистральдық және кен орны құбырларын салу. Жұмыстың сапасын бақылау және қабылдау", 1 және 2 бөлімдер. 6. ГОСТ 7512-82 "Бүлдірмейтін бақылау. Дәнекерленген қосылыстар. Радиографиялық әдіс". 7. ВСН 006-89 "Бөлімдік құрылыс нормалары. Магистральдық және кен орны құбырларын салу. Дәнекерлеу". 8. Көзбен және өлшеу арқылы бақылау бойынша әдістемелік ұсыныстар №45, 13.08.2012 ж. 9. СП ҚР 3.05-101-2013 "Магистральдық құбырлар".	
	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Қызмет басшысы (эксплуатация бөлімі)

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	6	Техникалық диагностика инженері	
	6	Сапа инженері	
	6	Диагностика инженері	
	7	Мұнай құбыры басқармасының бас инженері	
18. Кәсіптің карточкасы "Техникалық диагностика жөніндегі инженер":			
Топтың коды:	2141-9		
Қызмет атауының коды:	2141-9-004		
Кәсіптің атауы:	Техникалық диагностика жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Кәсіптік білім деңгейі: Мамандығы: Инженерлік және инженерлік	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-011 - Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай-газ саласының құбыр ішілік диагностикасын жүргізу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Құбыр ішілік дефектоскопия жүргізуге дайындық. 2. Құбыр ішілік дефектоскопия жүргізу.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар: 1. Жұмыс сызбалары мен технологиялық нұсқауларды (технологиялық карталарды) оқу. 2. Мұнай-газ саласындағы құбырлардың жобалық, орындаушылық және пайдалану құжаттамасын талдау. 3. Маркерлік құрылғыларды орнату сызбасын әзірлеу.	

Еңбек функциясы 1: Құбыр ішілік дефектоскопия жүргізуге дайындық	Дағды 1: Мұнай-газ саласы құбыржолдарының диагностикаланатын учаскесінің жобалық, атқару, пайдалану құжаттамасын талдау	4. Құбырлардың құбыр ішілік дефектоскопиясын жүргізу үшін технологиялық бақылау карталарын құру. 5. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану. Білімдер: 1. Мұнай-газ объектісі құбырларының технологиялық схемалары. 2. Құбырлардың диагностикаланатын учаскесінің жобалық, орындаушылық, пайдалану құжаттамасы. 3. Құбырлардың құбыр ішілік дефектоскопиясы бойынша бақылаудың технологиялық карталарына нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптары. 4. Пайдаланушы деңгейіндегі дербес компьютерде жұмыс істеу ережелері, қызмет бағыты бойынша пайдаланылатын бағдарламалық жасақтама. 5. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Құбырлар дефектоскопиясы аспаптары мен жабдықтарының жұмысқа қабілеттілігін анықтау	Машықтар: 1. Құбыр ішілік инспекциялық аспапты баптау. 2. Аспаптар мен жабдықтарға техникалық қызмет көрсету. Білімдер: 1. Құбыр ішілік инспекциялық аспаптардың мақсаты, құрылысы, жұмыс істеу принципі және пайдалану ережесі. 2. Құбыр ішілік инспекциялық аспаптардың түрлері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Техникалық диагностика жүргізу бойынша	Машықтар: 1. Бағынышты қызметкерлер арасында өндірістік міндеттерді бөлу. 2. Бағынышты персоналды бұзбайтын бақылау және дәнекерлеу өндірісі мамандарын аттестаттау рәсімдерін ұйымдастыру. 3. Участкелерде диагностикалық жұмыстарды орындаудың желілік кестелерін әзірлеу. 4. Қосалқы бөлшектерге, материалдар мен құралдарға қажеттілікті қалыптастыру. 5. Жеке және ұжымдық қорғану құралдарын қолдану. 6. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқама жүргізу. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын

	жұмыстарды ұйымдастыру	пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. Жабдықты паспорттау тәртібі. 3. Материалдық-техникалық ресурстарды есептен шығару тәртібі. 4. Жөндеудің озық технологиялары, еңбектің прогрессивті әдістері мен тәсілдері. 5. Қауіпті өндірістік объектілерде жөндеу жұмыстарын орындауға персоналды жіберу және жұмыстарды ұйымдастыру тәртібі. 6. Құбырлардың құбыр ішілік дефектоскопиясын жүргізу саласындағы нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Құбыр ішілік дефектоскопияны техникалық қолдау	Машықтар: 1. Құбыр қуысында диагностикалық жабдықтың орнын ауыстыруды бақылауға арналған аспаптарды қолдану. 2. Құбырлардың құбыр ішілік дефектоскопиясы үшін құбыр ішілік инспекциялық аспаптарды қолдану. 3. Құбырлардың құбыр ішілік дефектоскопиясын жүргізгеннен кейін диагностикалық жабдықтың жұмыс қабілеттілігін анықтау. 4. Құбырлардың құбыр ішілік дефектоскопиясы жүргізілгеннен кейін аспаптардан деректерді алу және олардың көлемі мен сапасын анықтау. Білімдер: 1. Бақылау объектілерінің орналасуы. 2. Құбыр ішілік инспекциялық снарядтарда қолданылатын диагностикалау әдістерінің физикалық негіздері және олардың қолданылу саласы. 3. Құбыр ішілік дефектоскопия жүргізуге арналған жабдықтың құрамы мен мақсаты. 4. Құбыр ішілік инспекциялық снарядтардың құбыр қуысында өтуін бақылау құралдарының құрамы, мақсаты және жұмыс тәртібі. 5. Құбырлардың конструкциялық ерекшеліктері.
Еңбек функциясы 2:	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Құбырлардың құбыр ішілік дефектоскопиясын жүргізу кезінде анықталған ақауларды анықтау және жіктеу. 2. Қауіптілік дәрежесі бойынша ақауларды саралау.

Құбыр ішілік дефектоскопия жүргізу	Дағды 2: Құбыр ішілік дефектоскопия деректерін талдау	3. Нормативтік-техникалық құжаттама талаптарына сәйкес құбыр ішілік дефектоскопия нәтижелері бойынша ұсынымдар қалыптастыру. 4. Мұнай-газ саласындағы құбыржолдарды алдыңғы техникалық диагностикалаудың паспорттық деректері мен деректеріне талдау жүргізу.
		Білімдер: 1. Құбырлардың құбыр ішілік дефектоскопиясын жүргізу кезінде қолданылатын бұзбайтын бақылау әдістерінің физикалық негіздері. 2. Мұнай-газ саласындағы құбыржолдары ақауларының түрлері. 3. Ақаулардың сипаты мен мөлшерін түсіндіру бойынша бағдарламалық қамтамасыз етудің жұмыс принципі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Құбыр ішілік дефектоскопия нәтижелері бойынша құжаттарды ресімдеу	Машықтар: 1. Ұйымда қолданыстағы талаптарға сәйкес құбыр ішілік дефектоскопия нәтижелері бойынша есеп беру құжаттамасын ресімдеу. 2. Іс-қағаздарын жүргізу. Білімдер: 1. Құбырлардың құбыр ішілік дефектоскопия нәтижелері бойынша құжаттаманың түрлері, мақсаты, жүргізу тәртібі. 2. Іс жүргізу негіздері. 3. Стандарттау және сертификаттау жөніндегі нормативтік құжаттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Аналитикалық ойлау Көшбасшылық қасиеттер Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Дербестік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команда жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіптік біліктілігі мен икемділігін өз бетінше дамыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану". 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру". 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі". 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Желілік бөлік жөніндегі инженер

19. Кәсіптің карточкасы "Диагностика жөніндегі инженер":			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Диагностика жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандығы: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандығы: Инженерлік және инженерлік	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2141-9-004 - Техникалық диагностика жөніндегі инженерлер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	МҚЖБ, МАС, ЖПУ, мұнай құбырының технологиялық жабдығын сенімді және қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыру және бақылау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. МҚЖБ, МАС, ЖПУ, мұнай құбырының технологиялық жабдығын сенімді және қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыру мен бақылауды қамтамасыз ету	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. МҚЖБ жабдықтары мен құрылыстарына және МАС, ЖПУ технологиялық жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді, ағымдағы және күрделі жөндеуді, диагностиканы ұйымдастыру және олардың жүргізілуін бақылау. 2. МҚ бекітілген учаскесінің ішкі қуысын тазалауды ұйымдастыру және бақылау. 3. МҚ күзет аймағының жай-күйін және МҚ күзет аймағының күйін қамтамасыз етуді бақылау. 4. МҚ сенімділігін қамтамасыз ету жөніндегі ұйымдастырушылық-техникалық іс-шараларды, су тасқыны кезеңінде және күзгі-қысқы кезеңде мұнай	

	Дағды 1: Объектілердің жабдықтары мен құрылыстарына техникалық қызмет көрсетуді, ағымдағы жөндеуді, күрделі жөндеуді және диагностиканы ұйымдастыру	құбырларының объектілерін жұмысқа дайындау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу. 5. Құбырлар мен материалдардың апаттық қорының бар болуын қамтамасыз ету және бақылау. 6. Ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттардың (ережелер, нұсқаулықтар, бұйрықтар, өкімдер және т. б.) жобаларын дайындауға қатысу. 7. Өндірістік бағдарламаның жобасын, техникалық қайта жарактандыру бағдарламасын, күрделі құрылыс, күрделі жөндеу жоспарларын және т. б. қалыптастыру үшін МҚ желілік бөлігі, МАС, ЖПУ технологиялық жабдықтары бойынша ұсыныстар енгізу. 8. Құбырдың ақауларын аспаптық өлшеу және көзбен шолып тексеру жұмыстарына қатысу. 9. Жұмыс жүргізілетін орындарда жөндеу әдістерін және жөндеу құрылымын анықтау. 10. Қызметкерлердің еңбек заңнамасының талаптарын, стандарттар мен басқа да нормативтік құжаттардың ережелері мен нормаларын және ҚР заңдарын, өнеркәсіптік, өрт қауіпсіздігі, гигиена және өнеркәсіптік санитария және қоршаған орта, жол қозғалысы қауіпсіздігі талаптарын сақтауын ұйымдастыру және бақылау. Білімдер: 1. Магистральдық құбырларды пайдалану, ақаулы учаскелерді жөндеу және МҚ диагностикасы, станция ішіндегі технологиялық құбырлар бойынша нормативтік және техникалық құжаттама. 2. Жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер мен нұсқаулықтар. 3. Жабдықтың нормативтік және шекті параметрлері. 4. МҚЖБ, МАС, ЖПУ, мұнай құбырының технологиялық жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі талаптар. 5. Магистральдық мұнай құбырларын пайдаланудың технологиялық регламенті.
Еңбек функциясы 1: МҚЖБ, МАС, ЖПУ, мұнай құбырының технологиялық жабдығын сенімді және қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыру мен бақылауды қамтамасыз ету	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды Машықтар: 1. Диагностикалық тексерудің нәтижелері бойынша берілген қорытынды есептерді өңдеу. 2. ТДҚ өткізу кестелерінің орындалуын бақылау. 3. Тиісті қағидаларда көзделген диагностика жөніндегі техникалық құжаттаманың дұрыс жүргізілуін қамтамасыз ету. 4. Құбыршілік диагностиканың нәтижесінде анықталған бірінші кезектегі жөндеу ақауларын жою кестесін жасау. 5. Құбыр денесінің ақауларын жою туралы есеп беру.

	Дағды 2: Техникалық құжаттаманы әзірлеу	6. Құбыр ақауларын жөндеу және оқшаулау актілерінің, қосымша дефектоскопиялық бақылау қорытындыларының, сенімділік тобының дефектоскопистерінің ультрадыбыстық бақылауының дұрыстығы мен уақтылы ресімделуін бақылау. 7. Тауарлық-материалдық құндылықтарды жеткізуге арналған жылдық өтінімдерді әзірлеу (ақауларды жөндеуге немесе желілік бөліктің құбырларын және технологиялық құбырларды ауыстыруға материалдар мен жабдыққа деген қажеттілік). 8. Ақау тізімдемелерін, негіздемелерді жасау. Білімдер: 1. Магистральдық құбырларды өндіру кезінде және пайдалану барысында шығу тегі тұрғысынан металлургиялық, технологиялық, эксплуатациялық ақаулардың туындауы. 2. Магистральдық құбырлардың дәнекерленген қосылыстарының сапасын бұзбайтын бақылау әдістері (ультрадыбыстық бақылау, радиографиялық бақылау, сандық детекторларды қолдана отырып, рентген және гаммаграфиялық бақылау әдістері).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Объектілердегі авариялар мен зақымдарды жою	Машықтар: 1. АЖЖ әзірлеуге және түзетуге қатысу. 2. Магистральдық мұнай құбырларындағы апаттар мен зақымдарды жоюды ұйымдастыру және оған қатысу. 3. АЖЖ бойынша АҚЖ және оқу-жаттығулар өткізуді ұйымдастыру. 4. АҚЖ жоспар-кестесін әзірлеу. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. Апаттарды жою жоспары. 3. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жұмыстарды жоспарлау және ұйымдастыру Қызметкерлермен жұмыс істей білу Шешімдерді уақтылы қабылдау және іске асыру Міндеттердің орындалуын қамтамасыз ету Талдау және болжау	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану". 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру". 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары.Өрт қауіпсіздігі" 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Техникалық диагностика жөніндегі инженер	
20. Кәсіптің карточкасы (өнімдері)":	"Теміржол эстакадасын пайдалану жөніндегі инженер (мұнай және мұнай өнімдері)":		
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Теміржол эстакадасын пайдалану жөніндегі инженер (мұнай және мұнай өнімдері)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандығы: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандығы: Инженерлік және инженерлік	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қолданыстағы нормаларды, стандарттарды және еңбекті пайдалану мен қорғау , өнеркәсіптік қауіпсіздік, өрт қауіпсіздігі және экология жөніндегі нұсқаулықтарды сақтай отырып, технологиялық құбырлардың, темір жол құю эстакадасы мен мұнай құю айлақтарының жабдықтары мен құрылыстарының жарамды техникалық жай-күйін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
		1. Темір жол ағызу эстакадасының және мұнай құю айлақтарының технологиялық құбырларына,	

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	жабдықтары мен құрылыстарына қызмет көрсету, жөндеу, тексеру жөніндегі жұмыстарды техникалық құжаттамамен қамтамасыз ету. 2. Темір жол ағызу эстакадасы мен мұнай құю айлақтарының жабдықтары мен құрылыстарына қызмет көрсету жөніндегі жұмыстардың орындалуын қамтамасыз ету.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Темір жол ағызу эстакадасының және мұнай құю айлақтарының технологиялық құбырларына, жабдықтары мен құрылыстарына қызмет көрсету, жөндеу, тексеру жөніндегі жұмыстарды техникалық құжаттамамен қамтамасыз ету	Дағды 1: Техникалық құжаттаманы дайындау	Машықтар: 1. Темір жол құю эстакадасында және темір жол кірме жолдарында, технологиялық құбырларда және құю айлақтарының жабдықтарында ағымдағы жұмыстарды жүргізу кезінде сызбалар мен жоспарлар жасау. 2. Темір жол құю эстакадасын, технологиялық құбырларды және құю айлақтарының жабдықтарын, апталық және айлық өндірістік жұмыс жоспарларын , жөндеуге арналған ақаулар тізімдемелерін жасау. 3. Бақылаудағы объектілер жұмысының сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыруға бағытталған ағымдағы және перспективалық жоспарларды әзірлеу. 4. Төгу эстакадасында және мұнай құю айлақтарында аварияларды жою жоспарларын әзірлеуге қатысу. 5. Төгу эстакадасы мен мұнай құю айлақтарының күзгі - қысқы кезеңінде сенімділікті және жұмысқа дайындықты қамтамасыз ету жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс - шараларды әзірлеу және оларды орындау.
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының заңнамалық және нормативтік құқықтық актілері, темір жол құю эстакадасында және темір жол кірме жолдарында, технологиялық құбырларда және құю айлақтарының жабдықтарында жұмыстар жүргізуге қатысты нормативтік және әдістемелік материалдар. 2. Темір жол ағызу эстакадасында және темір жол кірме жолдарында, технологиялық құбырларда және құйма айлақтардың жабдықтарында жұмыстар жүргізудің технологиялық процесі. 3. Апаттар мен зақымдарды жою қағидалары. 4. Ағызу эстакадасы мен мұнай құю айлақтарының күзгі-қысқы кезеңіне объектілерді дайындау тәртібі. 5. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Материалдық-техникалық ресурстарды пайдалану бойынша есептер жасау.

	Дағды 2: Пайдалану бойынша есептілікті қалыптастыру	2. Учаскеге бекітілген МАС жабдығын пайдалану саласындағы есептілікті талдау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Есепке алу мен есептілік нысандары және пайдалану саласында есепке алу мен есептілікті жасау тәртібі. 2. Материалдық-техникалық ресурстардың, жеке және ұжымдық қорғану құралдарының шығыс нормалары. 3. Есеп беруді қалыптастыру құрылымы мен әдістері.
Еңбек функциясы 2: Темір жол ағызу эстакадасы мен мұнай құю айлақтарының	Дағды 1: Жұмыстардың орындалуын ұйымдастыру	Машықтар: 1. Кірме темір жолдарға, технологиялық құбырларға , төгу эстакадасына және құю айлақтарының жабдықтарына техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу бойынша жұмыстардың орындалуын және орындалған жұмыстарды қабылдауды техникалық бақылауды жүзеге асыру. 2. Төгу-құю эстакадалары мен кірме жолдардың үздіксіз жұмысын, дұрыс пайдаланылуын, жөнделуін және жаңғыртылуын қамтамасыз ету.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Кірме темір жолдарға, технологиялық құбырларға , төгу эстакадасына және құю айлақтарының жабдықтарына жөндеу жүргізу тәртібі. 2. Кірме темір жолдарға, технологиялық құбырларға , төгу эстакадасына және құю айлақтарының жабдықтарына қызмет көрсетуді жүргізу тәртібі 3. Кірме теміржол жолдары, технологиялық құбырлар, төгу эстакадасы және құю айлақтарының жабдықтары саласындағы озық технологиялар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Темір жол ағызу эстакадасы мен мұнай құю айлақтарының жабдықтары мен құрылыстарына қызмет	Машықтар: 1. Қызметкерлердің еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, электр қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау саласындағы қағидалар мен нұсқаулықтарды сақтауын қамтамасыз ету. 2. Ағызу эстакадасы мен мұнай құю айлақтары бойынша АҚЖ жүргізу. 3. Қызметкерлердің ауысым алдындағы тексеруден өтуін қамтамасыз ету. 4. Жұмыс орындарын, қорғаныс құралдары мен құралдарын дұрыс ұстауды қамтамасыз ету. 5. Төгу-құю эстакадалары мен кірме жолдардың, техникалық қызмет көрсету және жөндеу кестелерінің жұмысын жоспарлау.

жабдықтары мен құрылыстарына қызмет көрсету жөніндегі жұмыстардың орындалуын қамтамасыз ету	көрсету жөніндегі жұмыстардың қауіпсіздігін ұйымдастыру	Білімдер: 1. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт, экологиялық қауіпсіздік талаптары. 2. Апаттар мен зақымдарды жою қағидалары. 3. Еңбекті ұйымдастыру негіздері. 4. Апатқа қарсы жаттығуларды жүргізу әдістемесі. 5. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, Еңбек және басқару негіздері. 6. Еңбек заңнамасының негіздері. 7. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау қағидалары, ішкі еңбек тәртібінің қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Жабдықтарды, өлшеу құралдарын жөндеу мен қызмет көрсетуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Ағызу эстакадасы мен мұнай құю айлақтарының жабдықтарына техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу жүргізу. 2. Жоспарлы - алдын ала жөндеу жұмыстарын, сондай-ақ кестеде көзделген басқа да жұмыстарды орындау. 3. Өлшеу құралдарын есепке алу, сақтау, пайдалану, бөлшектеу және ауыстыру, беру және тексеру және тексеру арқылы жеткізу бойынша жұмыстарды орындау. 4. Өлшеу құралдарын тексерудің жыл сайынғы кестесін жасау және орындау. 5. Өндірістік объектіні өлшеу құралдарын жарамды күйде ұстау. Білімдер: 1. Ағызу эстакадасы мен мұнай құю айлақтарының жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі талаптар. 2. Өлшеу құралдарын тексеру кезеңділігі. 3. Өлшеу құралдарының техникалық сипаттамалары .
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жұмыстарды жоспарлау және ұйымдастыру Міндеттерді орындауды қамтамасыз ететін шешімдерді уақтылы қабылдау және іске асыру Қауіптілігі жоғары жұмыстарға басшылық ету	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану". 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру". 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі".	

	5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Мұнай (газ) айдау станциясының инженері	
21. Кәсіптің карточкасы "Мұнай (газ) айдау станциясының инженері":			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	2147-4-002		
Кәсіптің атауы:	Мұнай (газ) айдау станциясының инженері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-011 - Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай (газ) айдау станциясының үздіксіз, қауіпсіз және тиімді жұмысын қамтамасыз ету, сондай-ақ магистральдық құбырдың мұнай айдау станцияларын пайдалануды ұйымдастырушылық-техникалық тұрғыдан сүйемелдеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай айдау станцияларын пайдалану бойынша бөлімшелердің өндірістік көрсеткіштерді орындауын бақылау. 2. Мұнай айдау станцияларының жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді, диагностикалық тексеруді ұйымдастыру-техникалық қамтамасыз ету. 3. Ысыраптарды азайту және тапсырылатын мұнай сапасын арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлеу.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар:	

Еңбек функциясы 1: Мұнай айдау станцияларын пайдалану бойынша бөлімшелердің өндірістік көрсеткіштерді орындауын бақылау	Дағды 1: МАС жабдығын пайдалану регламенттерінің сақталуын тексеру	1. Пайдаланылатын МАС жабдығының техникалық жай-күйін бағалау. 2. Персонал орындаған жұмыстардың сапасын бағалау. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. Мұнайды дайындау мен тасымалдауды ұйымдастыру және технологиясы. 3. МАС жабдығын пайдалану бойынша регламенттер мен нұсқаулықтар. 4. Магистральдық құбырларды пайдалану ережесі. 5. Нормативтік құқықтық актілер және МАС бойынша анықтамалық материалдар. 6. Қауіпті өндірістік объектілерде жөндеу жұмыстарын орындауға персоналды жіберу және жұмыстарды ұйымдастыру тәртібі. 7. Дайын өнімге қойылатын техникалық талаптар, мұнай мен газдың физикалық-химиялық қасиеттері. 8. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, Еңбек және басқару негіздері. 9. Еңбек заңнамасының негіздері. 10. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау қағидалары, ішкі еңбек тәртібінің қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Бекітілген жабдықтың, МАС қондырғылары мен жүйелерінің есебін жүргізу	Машықтар: 1. Зауыт деректері бойынша жабдықтарға (немесе формулярларға) паспорттар жасау. 2. Актілер, ақаулы ведомостар және жабдықтар бойынша қорытындылар жасау. 3. Мамандандырылған бағдарламалық өнімдермен жұмыс істеу. Білімдер: 1. Пайдаланылатын жабдықтың техникалық ерекшеліктері. 2. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде жауапкершілік аймағына кіретін қауіпсіздік аспаптарының жұмыс істеу принципі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3:	Машықтар:
		1. МАС жабдықтарына тексеру жүргізу. 2. Жабдықтың жұмыс режимін оңтайландыру бойынша ұсыныстарды қалыптастыру. 3. Жабдықтың жұмыс режимін талдау.

	МАС жабдығының, қондырғылары мен жүйелерінің оңтайлы жұмыс режимін қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды орындау	4. МАС жабдығының істен шығу себептерін және технологиялық үдерістің бұзылуын талдау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Білімдер: 1. МАС жабдығы жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. 2. Жабдықты пайдалану жөніндегі нұсқаулық.
		Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Жабдықтарды жөндеуге (жөндеуден), диагностикалық тексеруге, сынауға тапсыру (қабылдау) үшін құжаттаманы қалыптастыру. 2. Жабдықтар мен қондырғыларды куәландыруға және диагностикалық тексеруге техникалық тапсырма құрастыру.
Еңбек функциясы 2: Мұнай айдау станцияларының жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді, диагностикалық тексеруді ұйымдастыру-техникалық қамтамасыз ету	Дағды 1: МАС жабдықтарын, қондырғылары мен жүйелеріне техникалық қызмет көрсету, куәландыру, диагностикалық тексеру жүргізуді бақылау	Білімдер: 1. Жабдықтарды, қондырғылар мен жүйелерді жөндеу, техникалық қызмет көрсетуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. 2. Магистральдық құбырдың жабдықтары мен құрылыстарын қорғау мен бұғаттауды орнату карталары жауапкершілік аймағына кіретін МАС жабдықтары мен құрылыстарын қорғау мен бұғаттауды орнату карталары. 3. Жабдықтар мен қондырғыларды куәландыру және диагностикалық тексеру жүргізу ережесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Көктемгі су тасқыны кезеңіне, көктемгі-жазғы өрт қауіпті, найзағай және күзгі-қысқы кезеңдерге жауапкершілік аймағына кіретін МАС объектілерінің дайындығын бақылау	Машықтар: 1. Көктемгі су тасқыны кезеңіне, көктемгі-жазғы өрт қауіпті, найзағайлы және күзгі-қысқы кезеңге МАС объектілерін дайындау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу. 2. Объектілерді дайындау кезінде МАС қосалқы қызметтері үшін жұмыс басымдықтарын анықтау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Білімдер: 1. Жауапкершілік аймағына кіретін МАС объектілерін көктемгі су тасқыны кезеңіне, көктемгі-жазғы өрт қауіпті, найзағай және күзгі-қысқы кезеңге дайындау тәртібі. 2. Жыл ішінде МАС өндірісінде пайда болатын табиғи және технологиялық қауіптер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3:	Машықтар: 1. МАС объектілерін пайдалану бойынша жергілікті нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеуге және өзектілендіруге өтінім беру.

	МАС объектілерін пайдалану процесін қамтамасыз ету бойынша ұйымдастыру- өкімдік құжаттарды қалыптастыру	2. Жұмыс жоспарларын, кестелерді, бағдарламаларды, ақау ведомостарын, жөндеу, МАС жабдықтарын, қондырғылары мен жүйелерін диагностикалық тексеру жоспарларын әзірлеу.
		Білімдер: 1. МАС технологиялық схемасы. 2. Есеп беруді қалыптастыру құрылымы мен әдістері. 3. Іс жүргізу және үдерістерді құжаттау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Ысыраптарды азайту және тапсырылатын мұнай сапасын арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлеу	Дағды 1: МАС жабдығының қызмет ету мерзімін ұзарту және технологиялық процестерді оңтайландыру жөніндегі іс- шаралар жоспарын әзірлеу	Машықтар: 1. МАС жабдығын пайдалану саласында озық тәжірибені қолдану. 2. Өз құзыреті шеңберінде қазіргі заманғы энергия үнемдеуші технологияларды қолдану. 3. Өндірістік қуаттарды неғұрлым тиімді пайдалануды ескере отырып, жабдықты жүктеудің күнтізбелік кестелерін есептеу. 4. Өндірістік резервтерді анықтау және оларды пайдалану жөнінде ұсыныстар әзірлеу. 5. Пайдаланылатын жабдықтың сенімділігін арттыру бойынша ұсыныстарды қалыптастыру.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Білімдер: 1. Сорғы станцияларының жабдықтарын пайдалану тәртібін реттейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер және нұсқаулықтар (нұсқаулар). 2. Сорғы станциясының жабдықтарын пайдалану кезінде қолданылатын энергия үнемдейтін технологиялар. 3. Техникалық есептеулерді жүргізу және сорғы станциясы жабдықтарының жұмыс тиімділігін бағалау әдістері. 4. Жобаларды басқару негіздері. 5. Сорғы станциясындағы инженерлік процестердің ерекшеліктері.
	Дағды 2: Жабдықтардың жоғары тозу себептерінің, істен шығуының алдын алу	Машықтар: 1. Жоғары тозу себептері, жабдықтың істен шығуы туралы деректер негізінде МАС жабдығының жұмыс тиімділігін талдау және бағалау. 2. МАС жабдықтарының істен шығуының, апаттардың, инциденттердің алдын алуға бағытталған іс-шараларды анықтау. 3. МАС бойынша айлық өндірістік бағдарламаларды және ауысымдық- тәуліктік тапсырмаларды әзірлеу. 4. Жаңа техниканы, рационализаторлық ұсыныстарды енгізуден болатын тәуекелдерді бағалау.

	б о й ы н ш а ұйымдастыру-техникалық жұмыстарын жүргізу		5. Қолданыстағы техникалық пайдалану ережелеріне, қауіпсіздік ережелері мен нормаларына және нұсқаулықтарға сәйкес станция ішіндегі Технологиялық құбырларды сенімді, дұрыс және қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыру.	
			Білімдер:	
			1. МАС жабдықтарын пайдалану тиімділігін анықтау және техникалық есептеулерді жүргізу әдістері. 2. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі басшылық құжаттар.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :		Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық қасиеттер Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Міндеттерді орындаудағы дәлдік Дербестік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команда жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіптік біліктілік пен икемділікті өз бетінше дамыту қабілеті			
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану". 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру". 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі". 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:		Кәсіптің атауы:	
	6		Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер	
22. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер":				
Топтың коды:	2147-4			
Қызмет атауының коды:	2147-4-009			
Кәсіптің атауы:	Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер			
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6			
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:				
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығымен бекітілген Мұнай-газ өндіру саласындағы басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілердің лауазымдарының үлгілік. 29 Параграф. Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер			
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)		Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -

Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	І санатты мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және ІІ санатты мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; ІІ санатты мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және санаты жоқ мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл; санаты жоқ мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жұмыс өтіліне қойылатын талаптарсыз жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіптік (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім және І санатты техник лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-011 - Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Технологиялық құбырларды, магистральдық құбырды пайдалануды ұйымдастырушылық-техникалық сүйемелдеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Технологиялық құбырларды, магистральдық құбырды пайдалану бойынша бөлімшелердің өндірістік көрсеткіштерді орындауын Бақылау. 2. Технологиялық құбырлар, магистральдық құбыр жабдығына техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді, диагностикалық тексеруді ұйымдастыру-техникалық қамтамасыз ету.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар: 1. Өндірістік міндеттерді орындауды ұйымдастыру және қамтамасыз ету. 2. Қызметтік құжаттармен жұмыс істеу 3. Қызмет бейіні бойынша ақпаратты жинау, жүйелеу және талдау	

Еңбек функциясы 1: Технологиялық құбырларды, магистральдық құбырды пайдалану бойынша бөлімшелердің өндірістік көрсеткіштерді орындауын бақылау	Дағды 1: Технологиялық құбырлар, магистральдық құбыр объектілері жабдықтарын пайдалану регламенттерінің сақталуын тексеру	4. Өндірістік мақсаттағы сарқынды суларды тазарту бойынша резервуарлық парктердің, технологиялық құбырлардың, тазарту құрылыстарының жарамды жай-күйін бақылау және сенімді, дұрыс және қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыру. 5. Резервуарлық парктерді, Технологиялық құбырларды, тазарту құрылыстарын жөндеу жөніндегі жұмыстардың жоспарлары мен кестелерін әзірлеу. 6. Еңбек қорғау, өнеркәсіптік және экологиялық қауіпсіздік талаптарының сақталуы жөніндегі шараларды қабылдайды. 7. Нормативтік ережелер мен стандарттарға сәйкес мұнай-газ құбырларын пайдалану тәртібін тексереді. Білімдер: 1. Технологиялық құбырлар, магистральдық құбыр жабдықтарын жөндеу және пайдаланудың техникалық ерекшеліктері. 2. Технологиялық құбырларды, магистральдық құбырды инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету, сондай-ақ ақаулар мен ауытқулардың типтік түрлерін жою әдістері. 3. Жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер мен нұсқаулықтар. 4. Жабдық жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. 5. Қызмет бағыты бойынша арнайы және анықтамалық әдебиетте қолданылатын терминология. 6. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, Еңбек және басқару негіздері. 7. Еңбек заңнамасының негіздері. 8. "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексінің, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңын. 9. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау қағидалары, ішкі еңбек тәртібінің қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2:	Машықтар: 1. Қызмет бағыты бойынша арнайы бағдарламалық өнімдерді пайдалану. 2. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану. 3. Монтаждау, іздеу және ақауларды жою және мұнай-газ құбырларын пайдалануға енгізу жөніндегі

	Технологиялық құбырлар , магистральдық құбыр объектілерінің бекітілген жабдықтарын, кондырғылары мен жүйелерін есепке алуды жүргізу	жаңа жобаларды іске асыру кезінде ұйымдастырушылық және техникалық қолдау көрсетеді. Білімдер: 1. Кәсіби міндеттерді орындау үшін қажетті бағдарламалық қамтамасыз ету. 2. Магистральдық құбыр, технологиялық құбырлар жабдықтарының техникалық деректері. 3. Технологиялық құбырлар, магистральдық құбыр объектілері жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нормативтік құқықтық актілер, нұсқаулықтар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Технологиялық құбырлар , магистральдық құбыр жабдығының істен шығу және технологиялық процестің бұзылу себептерін талдау	Машықтар: 1. Сызбалар мен схемаларды оқу. 2. Технологиялық құбырлар, магистральдық құбыр жабдықтарында жұмыстарды орындау кезінде қатерге бағалау жүргізу. 3. Персонал орындаған жұмыстардың сапасына бағалау жүргізу. 4. Мұнай-газ құбырлары мен технологиялық жабдық жұмысында ақау себептерін анықтайды және талдайды, оларды жою жөніндегі шараларды қабылдайды. Білімдер: 1. Мұнай мен газдың, мұнай-газ қоспаларының физика-химиялық қасиеттері. 2. Магистральдық, технологиялық құбырларды пайдаланудың технологиялық регламенті. 3. Тәуекелдерді бағалаудың тәсілдері мен әдістері. 4. Ақаулар мен зақымдалулардың типтік түрлерін жою әдістерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Технологиялық құбырлар , магистральдық құбыр объектілерін пайдалану процесін қамтамасыз ету бойынша ұйымдастыру,	Машықтар: 1. Технологиялық құбырлар, магистральдық құбыр объектілерінің жабдықтарына, кондырғылары мен жүйелеріне техникалық қызмет көрсету, жөндеу, диагностикалық тексеру бойынша белгіленген құжаттаманы, жұмыс жоспарларын, кестелерді, бағдарламаларды, ақау ведомостарын әзірлеу. 2. Мұнай-газ құбырларының сенімділігі мен қауіпсіздігін жақсарту бойынша ұсыныстар енгізеді және жобалар әзірлейді. 3. Мұнай-газ құбырларын салу жобаларын әзірлеуге қатысады. 4. Мұнай-газ құбырларының сенімділігі мен қауіпсіздігін жақсарту бойынша ұсыныстар енгізеді және жобалар әзірлейді.

Еңбек функциясы 2: Технологиялық құбырлар , магистральдық құбыр жабдығына техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді, диагностикалық тексеруді ұйымдастыру-техникалық қамтамасыз ету	өкімдік құжаттарды қалыптастыру	5. Мұнай-газ құбырларының жүйелері конструкциясын жаңғырту жөніндегі шаралар жүйесін қолдайды. Білімдер: 1. Технологиялық құбырлардың, магистральдық құбырдың желілік бөлігінің және МАС технологиялық схемасы. 2. Есеп беруді қалыптастыру құрылымы мен әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Технологиялық құбырлар , магистральдық құбыр жабдықтарына, қондырғылары	Машықтар:
		1. Жабдықтарды жөндеуге (жөндеуден), диагностикалық тексеруге, сынауға тапсыру (қабылдау) үшін құжаттаманы қалыптастыру. 2. Жабдықтар мен қондырғыларды куәландыруға және диагностикалық тексеруге техникалық тапсырма құрастыру. 3. Мұнай-газ құбырларының технологиялық жабдығын дұрыс пайдалануды және технологиялық талаптарды сақтауды жүзеге асырады. 4. Мердігер ұйымдар мен мұнай-газ құбырларын жөндеу қызметтерінің жұмысын үйлестіреді. 5. Мұнай-газ құбырларының бақылау-өлшеу аспаптарының көрсеткіштерін уактылы алу жөніндегі шараларды қабылдайды, белгіленген есептілікті жүргізеді. 6. Мұнай-газ құбырларын жөндеу мен реконструкциялаудың озық әдістерін пайдалануды қамтамасыз етеді. 7. Мұнай-газ құбырларының ақаулары мен бұзылуын жою кезінде авариялық бригадалардың жұмысын ұйымдастырады және үйлестіреді. 8. Мұнай-газ құбырында парафиндік шөгінділерді жою бойынша жұмысты ұйымдастырады. Білімдер: 1. Жабдықтарды, қондырғылар мен жүйелерді жөндеу, техникалық қызмет көрсетуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. 2. Технологиялық құбырлар, магистральдық құбыр жабдықтары мен құрылыстарын қорғау және бұғаттауды орнату карталары. 3. Жабдықтар мен қондырғыларды куәландыру және диагностикалық тексеру жүргізу ережесі. 4. Мұнай жабдығымен және мұнай-газ құбырларымен жұмыс істеу, пайдалану және жөндеу нормалары мен қағидаттарын. 5. Мұнай-газ құбырларын инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету әдістерін.

		6. Мұнай-газ құбырлары жабдығының конструкциясын, жұмыс істеу қағидатын және техникалық сипаттамаларын.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық міндеттерді орындауда дәлдік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану" 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру" 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі" 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Желілік бөлік жөніндегі инженер	
23. Кәсіптің карточкасы "Желілік бөлік жөніндегі инженер":			
Топтың коды:	2432-0		
Қызмет атауының коды:	2432-0-001		
Кәсіптің атауы:	Желілік бөлік жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-011 - Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Магистральдық құбырдың желілік бөлігінің үздіксіз және техникалық дұрыс пайдаланылуын және сенімді жұмыс істеуін, сондай-ақ оларды пайдалану мен оларға қызмет көрсетуді жақсарту жөніндегі шараларды қамтамасыз етеді, бекітілген техникалық қызмет көрсету және жөндеу жоспарларының орындалуын бақылайды	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Магистральдық құбырдың желілік бөлігінің сенімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету.
	Қосымша еңбек функциялары:	
	Дағды 1: Техникалық құжаттаманы әзірлеу	Машықтар: 3. МҚЖБ күзгі-қысқы, су тасқыны кезеңдерінде МҚ жұмысының сенімділігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды әзірлеу. 4. МҚ-ға бөгде ұйымдарды қосуға арналған техникалық талаптарды әзірлеу. 5. МҚ қиып өтуіне және МҚ-мен бір техникалық дәлізде коммуникациялардың өтуіне арналған техникалық талаптарды әзірлеу. 6. МҚ ақауларын, МҚ окшауындағы ақауларды және бекіту арматурасын жөндеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу жобаларын әзірлеу және ресімдеу. 7. МҚ инциденттер мен істен шығуларды тергеу актілерін жасау. 8. Тиісті қағидаларда көзделген АҚП (АҚП) жабдықтары мен қондырғыларына техникалық құжаттаманың дұрыс жүргізілуін қамтамасыз ету. 9. Техникалық қызмет көрсету мен жөндеудің, МҚЖБ жабдықтары мен құрылыстарының (бекіту-реттеу арматурасы, ТДҚ қабылдау және іске қосу камераларын, су асты өткелдерін қоса алғанда) жоспар-кестелерінің уактылы орындалуын әзірлеу және бақылау. 10. Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын орындау үшін жабдықтар мен материалдарға арналған жылдық өтінімдер жасау. Білімдер: 1. Магистральдық құбырдың желілік бөлігінің технологиялық сызбасы. 2. Магистральдық құбырларды инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету. 3. Жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер мен нұсқаулықтар. 4. Жабдықтың нормативтік және шекті параметрлері. .

Еңбек функциясы 1: Магистральдық құбырдың желілік бөлігінің сенімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету		5. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Магистральдық құбырдың желілік бөлігіне қызмет көрсету жөніндегі жұмыстардың процестерін қолдау және бақылау	Машықтар: 1. Су және табиғи кедергілер арқылы МҚ өткелдерін тексеру бойынша жұмыстарды бақылау. 2. МҚЖБ жабдықтары мен құрылыстарын монтаждау, сынау және баптау жөніндегі жұмыстардың дұрыс жүргізілуін бақылау. 3. МҚ күзет аймағының жай-күйін бақылау. 4. МҚЖБ-ның жарамды жай-күйін бақылау және сенімді, дұрыс және қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыру (бекіту-реттеу арматурасын, ТДҚ қабылдау және іске қосу камераларын, су асты өткелдерін қоса алғанда). 5. МТ жұмысының сенімділігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралардың белгіленген мерзімдерде, МҚЖБ-да күзгі-қысқы, су тасқыны кезеңдерінде орындалуын бақылау. 6. МҚЖБ техникалық күйін, жабдықтың жөнделуін немесе ауыстырылуын талдау. 7. Мұнай құбырының ішкі қуысын тазарту жұмыстарын ұйымдастыру. Білімдер: 1. Магистральдық құбырдың желілік бөлігінің жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі талаптар. 2. Мұнай мен газдың, мұнай-газ қоспаларының физикалық- химиялық қасиеттері, жер пен топырақтың сипаттамалары. 3. Магистральдық құбыр жабдығының техникалық сипаттамалары. 4. Магистральдық құбырларды пайдаланудың технологиялық регламенті.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Магистральдық құбырдың желілік бөлігіне қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды орындау кезінде	Машықтар: 1. Қызметкерлердің еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, электр қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау саласындағы ережелер мен нұсқаулықтарды сақтауын қамтамасыз ету. 2. Апатқа қарсы жаттығулар, МҚ әуеден патрульдеуді өткізу. 3. Магистральдық құбырдағы инциденттер мен істен шығулардың алдын алу бойынша ұсыныстарды талдау және әзірлеу. 4. ММҚ ЖБ жабдықтары мен құрылыстарына арналған тор жоспар-кестесін әзірлеу.

	қауіпсіздікті қамтамасыз ету	Білімдер: 1. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт, экологиялық қауіпсіздік талаптары. 2. Электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік ережелері. 3. Магистральдық құбырларды техникалық пайдалану қағидалары. 4. Магистральдық құбырлардағы апаттар мен зақымдарды жою қағидалары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Міндеттердің орындалуын ұйымдастыру және қамтамасыз ету қабылданатын шешімдердің салдарын талдау және болжау күрделі құжаттармен жұмыс істеу ақпаратты жүйелеу		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану" 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру" 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі" 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер	
24. Кәсіптің карточкасы "Резервуарлар жөніндегі инженер":			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	2147-4-006		
Кәсіптің атауы:	Резервуарлар жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы", 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы мен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 тіркелген). 85 Параграф. Өндірісті дайындау жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік:
	Білім деңгейі:	Мамандық:	

	ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санаттағы резервуарлар жөніндегі инженер: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санаттағы өндірісті дайындау жұмысы лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс өтілі; II санаттағы резервуарлар жөніндегі инженер: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санатсыз өндірісті дайындау жұмысы лауазымында кемінде 3 жыл жұмыс өтілі; Санатсыз резервуарлар жөніндегі инженер: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнайы орта, кәсіптік орта) білім және I санатты техник лауазымында кемінде 3 жыл жұмыс өтілі		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-014 - Резервуар паркі инженері		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Резервуарлардың өндірістік қызметін басқару		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Резервуарлар бойынша өндірістік тапсырманы орындауды қамтамасыз ету. 2. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеу. 3. Резервуарлардың, коммуникациялардың, өндірістік үй- жайлардың техникалық жай- күйін бақылауды жүзеге асыру.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
	Дағды 1: Бағынысты персоналдың жұмысын ұйымдастыру	Машықтар: 1. Шеберлердің, бригадалардың жұмысын басқару. 2. Бағынысты қызметкерлерді іріктеуді және ұтымды орналастыруды жүзеге асыру. 3. Авариялар мен өндірістік жарақаттанудың алдын алу жөніндегі іс- шараларды әзірлеу және олардың орындалуын ұйымдастыру. 4. Жеке және ұжымдық қорғану құралдарын, алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдану. 5. Қауіпсіз және салауатты еңбек жағдайларын жасау. 6. Персонал үшін нұсқаулық жүргізу бойынша жоспар жасау. 7. Еңбек жағдайлары бойынша жұмыс орындарын аттестаттау бағдарламасын әзірлеу.	
		Білімдер: 1. Заңнаманы, соның ішінде ҚР Экологиялық кодексін, ҚР "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Кодексін, ҚР "Азаматтық қорғау туралы" Заңын, ҚР "Магистральдық құбыр туралы" Заңын білу.	

Еңбек функциясы 1: Резервуарлар бойынша өндірістік тапсырманы орындауды қамтамасыз ету		2. Ұйымның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық- өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. 3. Өндірістік тапсырмаларды құрастыру және өндірісті жедел басқару мәселелеріне қатысты жоғары тұрған. 4. органдардың нормативтік құқықтық актілері, басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары. 5. Еңбек жағдайлары бойынша жұмыс орындарын аттестаттау ережесі. 6. Экономика негіздері. 7. Өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру. 8. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Технологиялық процестің дұрыс жүргізілуін бақылауды жүзеге асыру	Машықтар: 1. Резервуарларды, сорғыларды, коммуникацияларды техникалық пайдалану талаптарына сәйкестігіне талдау жүргізу. 2. Мұнай шығынын азайту, реагенттерді, электр энергиясын, материалдарды үнемді жұмсау жөніндегі іс-шараларды іске асыру. 3. Мұнайды қабылдау және жеткізу бойынша есепке алу-есеп беру құжаттамасын әзірлеу. 4. Қажетті құжаттаманы ресімдеу. 5. Резервуарлардың/резервуарлық парктің өндірістік қызметінің нәтижелеріне талдау жүргізу. 6. Резервуарлық парктегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу. Білімдер: 1. Тауар өнімдері мен реагенттердің физика-химиялық қасиеттері. 2. Мұнайды дайындау және айдау технологиясы. 3. Құбырлардың технологиялық схемасы. 4. Резервуарлық паркті жабдықтау және оны пайдалану ережесі. 5. Резервуарлық парктің технологиялық жұмыс режимі. 6. Сорғы жабдығы. 7. Шикі және дайын мұнайға стандарттар мен техникалық шарттар. 8. Өнімді қабылдау, сақтау және жеткізу бойынша есепке алу және бақылау. 9. Өнеркәсіптік объектінің бекітілген аумағын күтіп-ұстауға қойылатын талаптар. 10. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.

	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Қызмет бағыты бойынша нормативтік- техникалық құжаттаманы әзірлеу	Дағды 1: Өндірістік-технологиялық құжаттаманы әзірлеу	Машықтар: 1. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу жөніндегі нұсқаулықты әзірлеу және қайта қарау. 2. Тауарлық өніміді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын технологиялық жабдықтың қызмет көрсету бойынша құжаттамасын ресімдеу. 3. Жергілікті нормативтік актілерді әзірлеу, өзектендіру. 4. Объектідегі аварияларды жою жоспарын әзірлеу.
		Білімдер: 1. От, газ қауіпті және қауіптілігі жоғары басқа да жұмыстарды жүргізу жөніндегі НТҚ 2. Аварияларды жою жоспарларын әзірлеуге қойылатын талаптар. 3. Стандарттау және сертификаттау жөніндегі нормативтік құжаттар. 4. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі нұсқаулықтар және басқа да басшылық материалдар. 5. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және жіберу үшін қолданылатын ақаулықтардың түрлері. 6. Резервуарлық парк жабдығының техникалық жай-күйінің сәйкестігін бақылау ережесі мен құралдары. 7. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Резервуарларды ағымдағы және күрделі жөндеу кестесін жасау және олардың орындалуын бақылау. 2. Резервуарларды, сыйымдылықтар мен цистерналарды сынау, диагностикалау, жөндеу жүргізуге өтінім, техникалық тапсырмалар жасау. 3. Объектілерде жабдықтардың, тетіктердің жай-күйін және еңбек жағдайларын талдау. 4. Өндірістік процестерді автоматтандырудың жана техникасы мен технологияларын енгізу бойынша ұсыныстар әзірлеу және жоспарлар құру. 5. Мамандандырылған бағдарламалық өнімдермен жұмыс жүргізу.
		Білімдер: 1. Мұнай өнеркәсібіндегі инновациялар мен үздік тәжірибелерді білу

Еңбек функциясы 3: Резервуарлардың, коммуникациялардың, өндірістік үй- жайлардың техникалық жай- күйін бақылауды жүзеге асыру	Дағды 1: Техникалық қызмет көрсету кестелерінің орындалуын қамтамасыз ету	2. Резервуарлық парктің жабдықтарына жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізу кестелерін жасауға қойылатын талаптар және олардың орындалуын бақылау. 3. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын орналастыру схемасы. 4. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, қайта айдау және босату үшін қолданылатын айналып өту маршруттары. 5. Резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың пайдалануға жарамдылығын бағалау критерийлері. 6. Тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын технологиялық жабдықтарды, резервуарларды, ыдыстарды, цистерналарды тазалау, булау, үрлеу, жуу тәртібі. 7. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және жіберу үшін қолданылатын тазалау, булау, үрлеу, шаюға арналған ерітінділер мен құралдардың құрамы. 8. Тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, қайта айдау және босату үшін қолданылатын технологиялық жабдықты пайдаланудан шығаруға және пайдалануға беруге дайындау жөніндегі талаптар. 9. Бөгде ұйымдармен өзара іс-қимыл регламенті. 10. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Жалпы резервуарлардың сыртқы жағдайын көзбен бағалау. 2. Резервуарлардың сыйымдылығын және градуирленуін өлшеу хаттамаларын жасау. 3. Күрделі және қауіпті жұмыстарды орындауды ұйымдастыру. 4. Жөндеу жұмыстарын жүргізуді ұйымдастыру. 5. Тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және жіберу үшін қолданылатын технологиялық жабдықтардың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың механикалық зақымдануын анықтау. 6. Сыртқы белгілері бойынша тауар өнімдерінің ағуын анықтау.

	Дағды 2: Резервуарларға техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды жүргізу	7. Резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың, құбырлардың, бекіткіш және реттеуші арматураның сыртқы бетінің ластану дәрежесін бағалау.
		Білімдер: 5. Тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және жіберу үшін қолданылатын технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың мақсаты, құрылысы, әрекет ету принциптері және пайдалану тәртібі. 6. Мұнай аулағыштардың құрылысы, жұмыс принципі және пайдалану ережесі. 7. Авариялық жағдайлардың түрлері мен пайда болу себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері. 8. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың салдарларының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары. 9. Өнеркәсіптік объектінің бекітілген аумағын күтіп ұстауға қойылатын талаптар. 10. Резервуарлық паркті технологиялық қондырғылармен, өндіріс цехтерімен, темір жол эстакадасымен және айлақпен байланыстыратын құбырлардың технологиялық схемалары. 11. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Көшбасшылық (ұйымдастырушылық және басқарушылық) сапа Аналитикалық және жүйелі ойлау Ішінара және толық белгісіздік жағдайында шешім қабылдай білу Қабылданатын шешімдер үшін жауапкершілік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 1510-2022 "Мұнай және мұнай өнімдері. Таңбалау, орау, тасымалдау және сақтау"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Парк бастығы (машина, понтон, резервуарлық және тағы басқа)

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

25. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі

Орындаушы: Бердібекова Жібек Бердібекқызы.

E-mail: zh.berdibekova@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 42.

26. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасының Энергетика Министрлігі

Жоба жетекшісі: Бердібекова Жібек Бердібекқызы.

E-mail: zh.berdibekova@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 42.

Орындаушылар: Кенжалиев Асылхан Айтбайұлы.

E-mail: kenzhaliev-a@kaztransoil.kz.

Телефон нөмірі: +7 (717) 255 52 45.

27. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 2024 жылғы 22 қарашадағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының №8 Хаттамасы. 2025 жылғы 22 тамыздағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының Хаттамасы.

28. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 25 қарашадағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы. 2025 жылғы 31 шілдегі кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

29. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы. 2025 жылғы 9 қыркүйектегі № 10735/A002 сараптамалық қорытындысы.

30. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

31. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына
7-қосымша

"Құбыр көлігіндегі коррозияға қарсы қорғаныс (Коррозиядан қорғау)" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

"Құбыр көлігіндегі коррозияға қарсы қорғаныс (Коррозиядан қорғау)" кәсіптік стандарты "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес әзірленді және мұнай-газ саласында қолданылады. Осы стандартқа сәйкес келетін мамандар мұнай және газ өндірісінде, құбыр көлігінде, теңіз платформаларында және мұнай-газ саласындағы басқа да инфрақұрылым объектілерінде коррозияның алдын алу және бақылаумен айналысады. Осы КС-пен байланысты экономикалық қызметке мұнай және газ қондырғыларының тиімділігі мен

қауіпсіздігіне тікелей әсер ететін коррозиядан қорғау жүйелерін жобалау, орнату, пайдалану және техникалық қызмет көрсету кіреді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

2) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

3) жөндеу – магистральдық құбырдың және (немесе) оның объектілерінің желілік бөлігінің толық немесе ішінара пайдалану ресурсының жарамдылығын немесе жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар (операциялар) кешені;

4) қорғаныс жабыны жүйесі – бұл әр қабат белгілі бір функцияны орындайтын көп қабатты жабын;

5) машық – кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

6) металдардың коррозиясы – металдар тотығатын немесе оларға тән қасиеттерін жоғалтатын сыртқы ортамен химиялық немесе электрохимиялық өзара әрекеттесу салдарынан металдар мен қорытпалардың бұзылуы;

7) техникалық диагностика – құбырдың техникалық жай-күйін анықтауға арналған жұмыстар мен ұйымдастырушылық-техникалық іс-шаралар кешені;

8) техникалық қызмет көрсету – жабдық элементтерінің уақытынан бұрын тозуын немесе олардың бұзылуын болдырмауға, жөндеуаралық кезеңде жабдықтың сенімді жұмысын қамтамасыз етуге бағытталған іс-шаралар кешені;

9) салалық біліктілік шеңбері – орындалатын жұмыстардың күрделілігіне және салада пайдаланылатын білімдердің, іскерліктер мен құзыреттердің сипатына қарай Қазақстан Республикасының Ұлттық сабақ сыныптауышы, ұлттық біліктілік шеңбері негізінде әзірленеді және деңгейлер бойынша маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды жіктейтін құжат.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

1) КИ – коррозия ингибиторы;

2) ҚЖЖ – қорғаныш жабын жүйесі;

3) ТТ – техникалық талаптар;

4) ББ – бұзбайтын бақылау;

5) КС – кәсіби стандарт;

6) СБШ – салалық біліктілік шеңбері ации;

7) БТБА, БА – жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың төлқұжаты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Құбыр көлігіндегі коррозияға қарсы қорғаныс (Коррозиядан қорғау).

5. Кәсіптік стандарттың коды: Н49500107.

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Н Көлік және қоймалау;

49 Құрлық және құбырмен жүретін көліктің қызметі;

49.5 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50.0 Құбыр көлігінің қызметі.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: "Коррозиядан қорғау" кәсіптік стандарты материалдар мен конструкциялардың коррозиясының алдын алу және олармен күресу саласындағы мамандардың құзыретіне қойылатын талаптарды анықтайды. Ол коррозия ғылымының негіздерін, коррозия процестерін диагностикалау және талдау әдістерін, сондай-ақ коррозиядан қорғау құралдары мен технологияларын қамтиды.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) қорғаныс жабындарының жүйелері жөніндегі сарапшы - 7 СБШ-нің деңгейі;

2) коррозиямен күрес жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;

3) қорғаныс жабыны жүйелерінің инженер-жобалаушысы - 6 СБШ-нің деңгейі;

4) құбырларды қорғау жөніндегі инспектор - 5 СБШ-нің деңгейі;

5) қорғаныс жабындары жүйесінің инспекторы - 5 СБШ-нің деңгейі;

6) газмұнай өнімдерін оқшаулауға арналған машинаның машинисі - 3 СБШ-нің деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. "Қорғаныс жабындарының жүйелері жөніндегі сарапшы" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	2149-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Қорғаныс жабындарының жүйелері жөніндегі сарапшы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Физикалық және химиялық ғылымдар	Біліктілік: -

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кемінде 7 жылдық жұмыс тәжірибесі. 3-қосымша еңбек функциясымен байланысты қызметті жүзеге асыру кезінде қорғаныс жабындары жүйелері саласындағы қызметті жүзеге асырумен байланысты бейін бойынша біліктілікті арттырудың қосымша кәсіби бағдарламаларынан өту қажет 3-деңгей.	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қорғаныс жабындарының жүйелерін сараптау	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Бетті дайындау және қорғаныс жабындарының жүйелерін салу жөніндегі жұмыстардың сапасын бағалау 2. Қорғаныс жабындары жүйелерінің техникалық құжаттамасын бағалау
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қорғаныс жабындары жүйелері бойынша мамандардың кәсіби біліктілік деңгейін бағалау
Еңбек функциясы 1: Бетті дайындау және қорғаныс жабындарының жүйелерін салу жөніндегі жұмыстардың сапасын бағалау	Дағды 1: Жұмыстың сапасы мен толықтығын тәуелсіз бағалау: "бетті дайындау және қорғаныс жабынының жүйелерін салу және материалдар мен қорғаныс жабыны жүйелерінің сапасын бақылау" бойынша	Машықтар: 1. Қорғаныс жабыны жүйелерінің күйін диагностикалау. 2. Жобалық, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу. 3. Жобалау және құрылыс саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. 4. Коррозиядан қорғау саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. 5. Жұмыс нәтижелерін талдау және жүйелеу. 6. Қорғаныс жабындары жүйелерінің пайдалану мерзімі ішінде олардың жай-күйін бағалау. 7. Қорғаныс жабындары жүйесін қолдану бойынша ұсыныстар дайындау. 8. Бағалау нәтижелері бойынша есептер дайындау.
		Білімдер: 1. Қорғаныс жабындары жүйелерінің техникалық шарттары мен мемлекеттік стандарттары. 2. ҚР өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі, сондай-ақ халықаралық және салалық регламенттер мен нормалар. 3. Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы, мақсаты және қолдану шарттары. 4. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар. 5. Қорғаныс жабындары жүйелерін қолданудың озық отандық және шетелдік тәжірибесі. 6. Сынақ жүргізу әдістемесі.

		7. Беттерді дайындау және қорғаныс жабыны жүйелерін салу технологиясы. 8. Қолданылатын материалдар мен қорғаныс жабындары жүйелерінің сипаттамалары. 9. Қорғаныс жабындарындағы ақаулардың негізгі түрлері. 10. Еңбек заңнамасы, ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Қорғаныс жабындары жүйелерінің техникалық	Дағды 1: Қорғаныс жабындарының жүйелеріне техникалық құжаттаманы ресімдеудің толықтығы мен дұрыстығын талдау	Машықтар: 1. Қорғаныс жабындары жүйелеріне техникалық құжаттамаға тәуелсіз бағалау жүргізу; 2. Жобалау, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу; 3. Жобалау және құрылыс саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану; 4. Коррозиядан қорғау саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану; 5. Жұмыс нәтижелерін талдау, оның нәтижелерін рәсімдеу 6. Техникалық құжаттама негізінде қорғаныс жабындары жүйелерінің физикалық-механикалық сипаттамаларын талдау; 7. Техникалық құжаттама негізінде қорғаныс жабындары жүйесін қолдану технологиясын талдау; 8. Қорғаныс жабындары жүйелерін зертханалық және тәжірибелік-өнеркәсіптік сынау нәтижелерін талдау Білімдер: 1. Қорғаныс жабындары жүйелерінің техникалық шарттары мен мемлекеттік стандарттары; 2. Қазақстан Республикасының өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі заңнамалық актілер, нормативтік және әдістемелік материалдар, сондай-ақ халықаралық және салалық материалдар. 3. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар; 4. Қорғаныс жабындары жүйелерін қолданудың озық отандық және шетелдік тәжірибесі; 5. Бетті дайындау және қорғаныс жабындарының жүйелерін салу технологиясы; 6. Қорғаныс жабыны жүйелерінің техникалық сипаттамалары; 7. Қорғаныс жабындары жүйесіне техникалық құжаттаманы ресімдеу ережесі

құжаттамасын бағалау	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етпейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Қорғаныс жабындары жүйелері бойынша мамандардың кәсіби біліктілік деңгейін бағалау	Дағды 1: Кандидаттарды біліктілікті бағалауды жүргізу қағидаларымен таныстыру	Машықтар: 1. Біліктілікті бағалау қағидаттарын қолдану; 2. Мәлімделген біліктілік деңгейіне сәйкес үміткерлердің теориялық білімі мен практикалық дағдыларын бағалау 3. Кәсіби біліктілік деңгейін растау үшін кандидаттардың теориялық білімі мен практикалық дағдыларын бағалау мақсатында емтихандық іс-шараларды өткізу 4. Апелляциялық іс-шаралар кезінде кандидаттардың емтихандық іс-шаралардың нәтижелеріне қайта тексеру жүргізу 5. Апелляциялық іс-шаралар кезінде кандидаттардың емтихандық іс-шаралар
		Білімдер: Білімдер: 1. Біліктілікті бағалауды жүргізу қағидалары; 2. Қазақстан Республикасының қауіпті өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі нормативтік құқықтық актілер, сондай-ақ халықаралық және салалық; 3. Біліктілік деңгейінің сәйкестігін растау үшін үміткерлерге қойылатын талаптар; 4. Үміткерлердің білімі мен дағдыларын бағалау әдістері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етпейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Зейінді шоғырландыру және бақылау Ақпаратты іздеу және талдау Тіл тапқыштық	

	ұйымшылдық қорытынды жасау және ақпаратпен сауатты жұмыс жасау қабілеті Жаңа технологиялар мен жаңа тәсілдерге үнемі үйреніп жүру.		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ ИСО 21457:2011, Мұнай, мұнай-химия және газ өнеркәсібі. Мұнай және газ өндіру жүйелері үшін материал таңдау және коррозияны бақылау		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Коррозияға қарсы күрес жөніндегі инженер	
	6	Қорғаныс жабыны жүйелерінің инженер-жобалаушысы	
10. "Коррозиямен күрес жөніндегі инженер" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	2149-9		
Қызмет атауының коды:	2149-9-008		
Кәсіптің атауы:	Коррозиямен күрес жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Физикалық және химиялық ғылымдар	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай-газ кешені жабдықтарының беттерін коррозиядан пассивті қорғау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Коррозиядан қорғау жөніндегі стратегиялар мен рәсімдерді әзірлеу 2. Коррозияға қарсы жүйелердің жұмысын қабылдау және бақылау 3. Коррозиядан қорғау жөніндегі техникалық және технологиялық құжаттаманы жүргізу және өзектендіру	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Жабдықтар мен құбырлардың техникалық тұтастығын қамтамасыз ету	
	Дағды 1: Коррозиядан қорғау құралдарын енгізу және	Машықтар:	

Еңбек функциясы 1: Коррозиядан қорғау жөніндегі стратегиялар мен рәсімдерді әзірлеу	пайдалану жөніндегі жұмыстарды жүргізу	1. Жабдықты коррозиядан қорғау және коррозияны бақылау бойынша ғылым мен техниканың озық жетістіктері туралы ақпаратты пайдалану 2. Пайдалану, техникалық қызмет көрсету және инженерлік- техникалық қамтамасыз ету бойынша мамандар үшін коррозиядан қорғау мәселелері бойынша кеңестер беру 3. Тоттанудан қорғау жүйелері үшін пайдалануды уақытша тоқтату науқанын қоса алғанда, техникалық қызмет көрсету бойынша бағдарламалар дайындау 4. Мониторинг жүйесінің деректері негізінде коррозиядан қорғау тиімділігінің параметрлерін бағалау және талдау жүргізу. 5. Жабдықтар мен құбырларды тексеру/техникалық қызмет көрсету процедуралары мен жұмыс көлемін құру 6. Коррозиядан қорғаудың түрлі әдістерін қолдану қажеттілігінің критерийлерін бағалауды жүргізу
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 2. Кәсіпорынның өндірістік қызметі мен кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар 3. Пайдаланылатын материалдар, олардың қасиеттері, бұзбайтын бақылау, жобалық нормативтер мен өндіріс процестері туралы деректер 4. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері 5. Негізгі технологиялық жабдықтың жұмыс шарттары мен режимі 6. Коррозиялық сынақтарды жүргізу әдістері 7. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Қолданыстағы және жаңадан енгізілетін жабдықтарды пайдаланудың оңтайлы шарттарын әзірлеу 2. Технологиялық процестердің қауіпті жай-күйіне талдау жүргізу және коррозия себебі бойынша авариялардың тәуекеліне сандық талдау жүргізу

	Дағды 2: Коррозиядан қорғау стратегиясын әзірлеу	3. Әртүрлі көздерден алынған коррозиядан қорғау жүйесінің жұмысы туралы деректерді талдау 4. Коррозиядан қорғау бойынша қабылданған жалпы және қағидаттық жобалық шешімдерді түзетудің орындылығы туралы ұсыныстар дайындау 5. Коррозиядан қорғау құралдары мен жүйелерін пайдаланудың перспективалық кешенді бағдарламаларын құру 6. Коррозиядан қорғау жүйесінің параметрлерін анықтау үшін үстіңгі техникалық есептерді жүргізу Білімдер: 1. Мұнай-газ кешені жабдықтарының ішкі беттерін коррозиядан қорғау және коррозия жылдамдығын бақылау үшін қолданылатын әдістер мен технологиялар 2. Әзірленетін объектілерге қойылатын техникалық талаптар, оларды сертификаттау тәртібі 3. Мұнай-газ кешені жабдықтарының ішкі беттерін коррозиядан қорғау үшін қолданылатын жабдықтар мен материалдардың қасиеттері мен сипаттамалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2:	Дағды 1: Коррозия ингибиторларын (КИ) енгізу жұмысын қабылдау және бақылау	Машықтар: 1. КИ жүйесін пайдалануға енгізу 2. КИ жүйесі жабдығын пайдаланудың технологиялық бұзылу себептерін талдау 3. КИ жүйесі жабдықтарының жұмысқа қабілеттілігін бағалау 4. КИ жүйесі жабдығының функционалдығы мен жұмыс тиімділігін бағалау 5. Жұмысты жоспарлау, қызметкерлер арасында міндеттерді бөлу Білімдер: 1. КИ жүйесінің жабдығын іске қосу, тоқтату және қызмет көрсету тәртібі 2. КИ жүйесі жабдығын техникалық тексеру, жөндеу және сынау тәртібі 3. КИ қолданатын жабдықтың ішкі беттерін коррозиядан қорғау әдістері мен технологиялары 4. Қолданатын КИ физикалық- химиялық сипаттамалары мен түрлері 5. Жабдықтар мен құбырларды жөндеу технологиясы 6. Құбырлардың жай-күйін және әртүрлі технологиялардың мүмкіндіктерін диагностикалық бақылау әдістері және құбырларды тексеру кезінде оларды қолдану 7. Ішкі беттердің коррозиясынан қорғау жүйесінің техникалық құрылғысы 8. Жеке қорғану құралдарының түрлері, мақсаты және қолдану ережесі

Коррозияға қарсы жүйелердің жұмысын қабылдау және бақылау	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Қорғау жабындары жүйесінің (ҚЖЖ) жұмысын қабылдау және бақылау)	Машықтар: 1. Беттерді дайындау және ҚЖЖ жағу бойынша орындалатын жұмыстардың сапа көрсеткіштерінің өзгеру себептерін жедел анықтау және жою 2. Пайдалану процесінде ҚЖЖ сапа көрсеткіштерінің төмендеу себептерін талдау 3. ҚЖЖ пайдалануға қабылдау 4. Пайдалану процесінде ҚЖЖ функционалдығы мен тиімділігін кешенді бағалау Білімдер: 1. Беттерді дайындауға және ҚЖЖ жағуға жұмыс өндірісінің технологиясы, техникалық сипаттамалар және қойылатын талаптар 2. ҚЖЖ ақауларының түрлері, оларды анықтау және жою тәсілдері 3. ҚЖЖ жөндеу әдістері мен технологиялары 4. Беттерді коррозиядан қорғау жүйесінің техникалық құрылғылары 5. Коррозияның пайда болу механизмдері, оны төмендету шаралары мен әдістері, материалдардың қасиеттері, қорғаныс жабыны мен бояу қабатын жөндеу, жарықтардың пайда болу механизмі
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Коррозиядан қорғау жөніндегі техникалық	Дағды 1: Коррозиядан қорғау бойынша құжаттаманы жүргізу	Машықтар: 1. Сынау және өлшеу жүргізу нәтижелері бойынша КИ және ҚЖЖ жүйелерін пайдалану мүмкіндігі туралы қорытындыны ресімдеу 2. Объектілер үшін сенімділігін арттыру бойынша жобаларды, қажет болған жағдайда объектінің техникалық тұтастығын арттыру үшін конструкцияны жаңғырту бойынша ұсыныстарды дайындау 3. Жұмысты сапаны басқару жүйесінің ережелеріне сәйкес орындау 4. Жұмыста пайдаланылатын нормативтік-техникалық құжаттама базасын өзектендіру 5. Орындалған жұмыс бойынша есепті және уақтылы есептілікті қамтамасыз ету Білімдер: 1. Жабдықты техникалық тексеру, жөндеу және сынау тәртібі 2. Жабдықтар мен құбырларды іске қосу, тоқтату және қызмет көрсету тәртібі 3. Сапаны басқару жүйесінің ережелері 4. Нормативтік-техникалық құжаттарды пайдалану тәртібі және өзектендіру көздері

және технологиялық құжаттаманы жүргізу және өзектендіру	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Коррозиядан қорғау бойынша құжаттаманы әзірлеу	Машықтар: 1. КИ және ҚЖЖ жүйелерін өлшеу және сынау бойынша құжаттаманы әзірлеу 2. ИК және ҚЖЖ жүйелеріне жоспарлы техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша құжаттаманы әзірлеу 3. Мемлекеттік және салалық стандарттар негізінде коррозиядан қорғау жөніндегі нормативтік-техникалық және әдістемелік құжаттаманы әзірлеу 4. КИ және ҚЖЖ жүйелері жабдықтарының функционалдығы мен жұмыс тиімділігін бағалау 5. Жобалық, конструкторлық және техникалық құжаттаманы оқу Білімдер: 1. КИ және ҚЖЖ жабдықтарын техникалық тексеру , қызмет көрсету, жөндеу және сынау тәртібі 2. КИ және ҚЖЖ жабдығын іске қосу, тоқтату және қызмет көрсету тәртібі 3. Нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеуге қойылатын талаптар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Қосымша еңбек функциясы 1: Жабдықтар мен құбырлардың техникалық тұтастығын қамтамасыз ету	Дағды 1: Жабдықтар мен құбырлардың тұтастығын қамтамасыз ету бойынша мониторинг жүргізу және іс- шараларды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Коррозия мониторингі және жабдықтың жай-күйі туралы графиктер, есепке алу жазбалары, деректер мен ақпараттар жүргізу 2. Жерүсті және теңіз құбырларының тұтастығын қолдау, тексеру туралы деректерді сақтау мәселелері бойынша консультациялар жүргізу және осы деректерге барлық мүдделі қызметкерлерге рұқсат беру 3. Мамандандырылған бағдарламалық өнімдермен жұмыс істеу 4. Жабдықтар мен құбырлардың техникалық тұтастығы жүйелерінің тиімділігін арттыру жөніндегі іс- шараларды әзірлеу және оларды іске асыруға басшылық жасау Білімдер: 1. Жабдықтар мен құбырлардың жай-күйін және әртүрлі технологиялардың мүмкіндіктерін диагностикалық бақылау әдістері және оларды тексеру кезінде қолдану 2. Жабдықтар мен құбыржолдардың тұтастығын тексеру жүйелерінің техникалық сипаттамалары 3. Техника мен технологияның техникалық деңгейін талдау әдістері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар:

	Дағды 2: Жабдықтар мен құбырлардың техникалық тұтастығы жүйелерін енгізу	1. Енгізілуі жабдықтар мен құбырлардың техникалық тұтастығын бірте-бірте (және мүмкіндігіне қарай кезең-кезеңмен) арттыра алатын коррозиядан қорғау жүйелері мен әдістерін анықтау 2. Жабдықтар мен құбырлардың жай-күйін диагностикалық бақылау нәтижелерін талдау 3. Жабдықтар мен құбыржолдар тұтастығының мониторингі жүйесі жұмысының тиімділігін бағалау
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Білімдер: 1. Жабдықтар мен құбырлардың тұтастығын анықтаудың қазіргі заманғы әдістері 2. Коррозиялық зерттеулер мен қорғаудың отандық және шетелдік тәжірибесі, жабдықтар мен құбырлар тұтастығы
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	СТ РК ИСО 21457:2011 "Промышленность нефтяная, нефтехимическая и газовая. Выбор материалов и коррозионный контроль для нефтяных и газовых производственных систем"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Қорғаныс жабыны жүйелерінің инженер-жобалаушысы
11. "Қорғаныс жабыны жүйелерінің инженер-жобалаушысы" кәсіптің карточкасы:		
Топтың коды:	2164-9	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Қорғаныс жабыны жүйелерінің инженер-жобалаушысы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ	
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Сәулет және құрылыс Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада кемінде 1 жыл.	

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2164-1-001 - Инженер-жобалаушы	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қорғаныс жабындары жүйелері бойынша жобалық және/немесе жұмыс құжаттамасын сапалы орындау	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қорғаныс жабындары жүйелері бойынша жобалық шешімдерді әзірлеу және әзірленетін жобалар мен техникалық құжаттаманың мемлекеттік және мемлекетаралық нормативтерге сәйкестігін қамтамасыз ету 2. Қабылданатын жобалық шешімдер бойынша есептерді орындау 3. Қабылданатын жобалық шешімдерге сәйкес құзыретке кіретін мәселелер бойынша кеңес беру
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Жобалау үшін бастапқы деректерді талдау және жинау	Машықтар: 1. Жобалық, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу 2. Жобалық шешімдерді әзірлеуге тапсырмаларды дайындауға қатысу 3. Жобалық шешімдерді сабақтас пәндермен келісу 4. Күрделілігі орташа жобалық шешімдерді қабылдау және әзірлеу 5. Коррозиядан қорғау саласында нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану 6. Жобалау үшін ақпаратты жинау, талдау және жүйелеу 7. Жобалау және құрылыс саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану
		Білімдер: 1. ҚР қауіпті өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі, сондай-ақ халықаралық және салалық нормалар 2. Қауіпті өндірістік объектілерді жобалау кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары 3. Жобалау әдістері 4. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар 5. Жобалау мен құрылыстың озық отандық және шетелдік тәжірибесі 6. Жобаланатын объектілерге экономикалық, экологиялық нормалар 7. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары

Еңбек функциясы 1: Қорғаныс жабындары жүйелері бойынша жобалық шешімдерді әзірлеу және әзірленетін жобалар мен техникалық құжаттаманың мемлекеттік және мемлекетаралық нормативтерге сәйкестігін қамтамасыз ету	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Пайдалану шарттары мен мерзімдеріне сәйкес қорғаныс жабындарының жүйесін қолдану бойынша жобалық шешімдерді дайындау	Машықтар: 1. Жобалық шешімдерді әзірлеуге арналған тапсырмаларды дайындауға қатысу 2. Объектілерді жобалау алдындағы тексеру 3. Жобалық шешімдерді сабақтас пәндермен үйлестіру және байланыстыру 4. Коррозиядан қорғаудың оңтайлы шешімін таңдау үшін қорғаныс жабыны жүйелерінің шешімдерінің қасиеттері мен қасиеттерін негіздеп анықтау 5. Қорғаныс жабыны жүйелерін қолдана отырып, коррозиядан қорғау шешімдерінің әзірленген нұсқаларын талдау 6. Күрделілігі орташа жобалық шешімдерді қабылдау және әзірлеу 7. Коррозиядан қорғау саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану Білімдер: 1. Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы ҚР заңнамалық, нормативтік құқықтық актілерінің және нормативтік-техникалық құжаттарының талаптарын білу, ағымдағы өзгерістер 2. Объектілерді жобалау, салу, пайдалану жөніндегі басшылыққа алынатын материалдарды, жобалау мен құрылыстың озық отандық және шетелдік тәжірибесі 3. ҚР қауіпті өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі нормаларды, сондай-ақ халықаралық және салалық нормалар (қорғаныс жабындары жүйелері мен нұсқаулықтарға арналған ТШ, қорғалатын объектінің ерекшеліктерін және оны пайдалану шарттарын ескеретін технологиялық регламенттер немесе карталар) 4. Өрт қауіпсіздігі, экология, еңбекті қорғау жөніндегі нормативтік құжаттар 5. Қауіпті өндірістік объектілерді жобалау кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Жобалау процесіне қатысушылар арасындағы құжат айналымы процесін қамтамасыз ету (құжаттарды жасау; шешімдердің келісілуін бақылау ; құжаттарды сақтауды және беруді ұйымдастыру; есептерді жедел жасау) және кез келген жобалық шешімдердің өзгеруі (себептері мен жауапты тұлғаларын көрсете отырып) туралы ақпаратты

	енгізу үшін жалпы деректер ортасын қолдану (жобаны ҚОАҰТ қолдана отырып іске асыру кезінде) 2. Нормативтік-техникалық құжаттамаға және әзірлеуге арналған тапсырмаға сәйкес жұмыстар мен материалдар көлемінің схемаларын, ерекшеліктерін, ведомостарын жасау және ресімдеу 3. Коррозиядан қорғау саласындағы кәсіби қызметте ақпараттық және ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың заманауи құралдарын пайдалану 4. Коррозиядан қорғау саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану 5. Нормобақылау, сараптама ескертулері және келісуші және бекітуші инстанциялардың шешімдері бойынша анықталған сәйкессіздіктерге сәйкес жобалық құжаттамаға немесе РІМ-ге (жобаны ҚОАҰТ қолдана отырып іске асыру кезінде) өзгерістер мен толықтыруларды уактылы енгізу Білімдер: 1. Техникалық есептеулерді орындаудың негізгі әдістері мен құралдарын, қолданылатын материалдардың негізгі сипаттамаларын, әзірленетін қорғаныс жабындарының жүйелерін дайындау технологиясы мен техникалық пайдалану шарттарын білу 2. ҚР қауіпті өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі нормаларды, сондай-ақ халықаралық және салалық (қорғаныс жабындары жүйелеріне арналған ТШ және нұсқаулықтарды, қорғалатын объектінің ерекшеліктерін және оны пайдалану шарттарын ескеретін технологиялық регламенттер немесе карталарды) білу 3. Объектілерді жобалау, салу, пайдалану бойынша басшылыққа алынатын материалдарды, жобалау мен құрылыстың озық отандық және шетелдік тәжірибесін білу 4. ҚОАҰТ қолдану бойынша ҚР нормативтік-техникалық құжаттарын білу 5. ҚОАҰТ бойынша ұйымының стандартын білу 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағды 3: Жобалық және жұмыс құжаттамасын әзірлеу Дағдыны тану мүмкіндігі : Ұсынылмайды
	Дағды 1: Қорғаныс жабындарының жобаланған жүйелері бойынша техникалық-экономикалық есеп Машықтар: 1. Жобалау, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу 2. Техникалық-экономикалық есептеулерді жобалау және жүргізу әдістерін жүргізу 3. Қабылданатын жобалық шешімдердің экономикалық есептеулерін және техникалық-экономикалық негіздемесін жүргізу

		4. Технологиялық процестердің қауіптілігін талдау және коррозияға байланысты апаттар қауіпін сандық талдау жүргізу 5. Жұмысты басқару Білімдер: 1. ҚР қауіпті өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі, сондай-ақ халықаралық және салалық нормалар 2. Қауіпті өндірістік объектілерді жобалау кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары 3. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар 4. Әзірленіп жатқан объектілерге қойылатын техникалық талаптар, оларды сертификаттау тәртібі 5. Жобалау кезінде техникалық есептеулерді жүргізу әдістері 6. Техника және технология объектілерінің техникалық деңгейін талдау әдістері 7. Жобалау мен құрылыстың озық отандық және шетелдік тәжірибесі 8. Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері 9. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Қабылданатын жобалық шешімдер бойынша есептерді орындау	Дағды 2: Жобаланған қорғаныс жабыны жүйелерінің тиімділігін функционалдық-құндық талдау	Машықтар: 1. Жобаланған объектінің функцияларын талдаудың арнайы әдістерін қолдану 2. Әдістердің маңыздылығы мен құнын салыстыру, коррозиядан қорғаудың тиімділігін арттыру үшін шешімдер іздеу 3. Қабылданатын жобалық шешімдердің тиімділігіне функционалдық-құндық талдау жүргізу 4. Қорғаныс жабынының жүйелерін қолдана отырып , коррозиядан қорғау жөніндегі шешімдердің әзірленген нұсқаларын талдау Білімдер: 1. ҚР қауіпті өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі, сондай-ақ халықаралық және салалық (қорғаныс жабындары жүйелеріне арналған ТШ мен нұсқаулықтарды, қорғалатын объектінің ерекшеліктерін және оны пайдалану шарттарын ескеретін технологиялық регламенттер немесе карталарды) нормалары 2. Техникалық есептеулерді орындаудың негізгі әдістері мен құралдарын, қолданылатын

		материалдардың негізгі сипаттамаларын, қорғаныс жабындарының жобаланған жүйелерін дайындау технологиясы мен техникалық пайдалану шарттары 3. Техника және технология объектілерінің техникалық деңгейін талдау әдістері 4. Жобалау мен құрылыстың озық отандық және шетелдік тәжірибесі 5. Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Жаңа жобалық шешімдерді әзірлеу кезіндегі тәуекелдерді есептеу	Машықтар: 1. Жаңа жобалық шешімдерді әзірлеу үшін тәуекел есептеулерін жүргізу барысында кәсіптік мазмұндағы ақпараттың үлкен көлемін талдау 2. Коррозиядан қорғау саласында ақпараттық және ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың заманауи құралдарын пайдалану 3. Коррозиядан қорғауды жобалау әдістерін, тәсілдерін, амалдарын және технологияларын қолдану Білімдер: 1. Белгіленген өлшемшарттардың негізінде жобалық шешімдер 2. Өрт қауіпсіздігі, экология, еңбекті қорғау жөніндегі нормативтік құжаттары 3. Қауіпті өндірістік объектілерді жобалау кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары 4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Қабылданатын жобалық шешімдерге сәйкес	Дағды 1: Қорғаныс жабындары жүйелерін жобалау және оларды құрылыста іске асыру тәжірибесін талдау және жалпылау	Машықтар: 1. Жобалау, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу 2. Жобалауды автоматтандыру құралдарын қолдану 3. Жобалау және құрылыс саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану 4. Коррозиядан қорғау саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану 5. Бекітілген объектілер бойынша техникалық қадағалау жүргізу 6. Жұмысты басқару Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Қауіпті өндірістік объектілерін, сондай-ақ халықаралық және салалық

құзыретке кіретін мәселелер бойынша кенес беру	объектілерді коррозиядан қорғау жөніндегі нормалар 2. Қауіпті өндірістік объектілерді жобалау кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары 3. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар 4. Жобалау мен құрылыстың озық отандық және шетелдік тәжірибесі 5. Жобаланатын объектілерге қойылатын экономикалық, экологиялық және әлеуметтік талаптар		
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Ұйымның стратегиясы, саясаты мен мақсаттары шеңберіндегі еңбек процестерін дербес басқару және бақылау Тұжырымдарды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс жасау		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	СТ РК ИСО 21457:2011 "Промышленность нефтяная, нефтехимическая и газовая. Выбор материалов и коррозионный контроль для нефтяных и газовых производственных систем"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Коррозияға қарсы күрес жөніндегі инженер	
	7	Қорғаныс жабыны жүйелері жөніндегі сарапшы	
12. "Құбырларды қорғау жөніндегі инспектор" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	3160-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Құбырларды қорғау жөніндегі инспектор		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (колданбалы бакалавриат)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Физикалық және химиялық ғылымдар	Біліктілік: -
	Білім деңгейі:	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық	

Кәсіптік білім деңгейі:	ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жабдықты қадағалау мен техникалық қолдауды жүзеге асыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Технологиялық жабдыққа қатысты техникалық талаптардың сақталуын бақылау	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Техникалық талаптардың бұзылуын анықтау мақсатында объектілерді тексеру	Машықтар: 1. Құжаттаманы, жабдық төлқұжаттарын және басқа ақпаратты жабдықтың сәйкестігін және құжаттаманың жай-күйін өндірістік қағидалар талаптарына және техникалық құжаттаманы бағалауға тексеру 2. Жабдықты жөндеу сапасына мерзімді тексерулер жүргізу 3. Жұмыс құжаттамасының пакеттері бойынша ескертулерді қарау және енгізу 4. Топ қызметінің жаңа техникалық шешімдерін немесе жұмыс процестерін енгізу 5. Жабдықтың құжаттамасын бағалау және ауытқулар мен олқылықтарды жою үшін техникалық талаптарды сақтау	
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 2. Кәсіпорынның өндірістік қызметі мен кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар	

Еңбек функциясы 1: Технологиялық жабдыққа қатысты техникалық талаптардың сақталуын бақылау		3. Пайдаланылатын материалдар, олардың қасиеттері, бұзбайтын бақылау, жобалау нормативтері және өндіріс процестері туралы деректер 4. Қауіпсіз жұмыс процестері мен рәсімдері; өлімге әкелетін жазатайым оқиғалардың алдын алу бастамалары 5. Апаттарды тергеу процесі
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Техникалық талаптардың бұзылуын анықтау мақсатында объектілерді бақылау	Машықтар: 1. Түзетуші іс-әрекеттерге қатысты ұсынымдар әзірлеу және инспекциялық тексерулер жүргізудің болашақ жоспарларын дайындау 2. Зауыттық модификациялар мен жөндеу жұмыстарын олардың сапалы орындалуы және нормативтік-құқықтық талаптардың сақталуы тұрғысынан қадағалау 3. ҚР қағидаларында, сондай-ақ кәсіпорынның ішкі рәсімдерінде көзделген қазандықтарды, ыдыстарды, резервуарлар мен құбырларды сынаудың, техникалық куәландырудың және тексерудің бұзбайтын әдістерін және профилактикалық тексерулердің уақтылы және сапалы жүргізілуіне бақылауды жүзеге асыру 4. Тиісті талаптарда көзделген қауіпті техникалық құрылғылар мен құбырларға техникалық құжаттаманың (пайдалану, жөндеу) дұрыс ресімделуін және жүргізілуін бақылау 5. Апаттарды тергеуге және оларды жою және жабдықтар мен құбырларды пайдалану кезінде олардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге қатысу, осы іс-шаралардың орындалуын бақылау
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Жабдықтың тұтастығы туралы мәліметтер базасын басқару жүйелері 2. Компьютерленген техникалық қызмет көрсетуді басқару жүйелері 3. Инженерлік-техникалық және жобалық құжаттаманы оқу және түсіну 4. Стационарлық жабдықты пайдалануға, тексеруге және жөндеуге байланысты API/ASME/NACE ережелері мен стандарттары; тәуекел факторын ескере отырып инспекциялау қағидаттары 5. Бұзбайтын бақылауды (ББ) орындау әдісі мен құралы 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Көшбасшылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Өз жұмысы мен команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетімен дамыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ ISO 21457:2011 "Мұнай, мұнай-химия және газ өнеркәсібі. Мұнай және газ өндіру жүйелері үшін материалдарды таңдау және коррозияны бақылау"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Коррозиямен күрес жөніндегі инженер	
13. "Қорғаныс жабындары жүйесінің инспекторы" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	3160-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Қорғаныс жабындары жүйесінің инспекторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Архитектура	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Сәулет және құрылыс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Екінші деңгейдегі қорғаныс жабыны жүйелерінің инспекторларына арналған қосымша кәсіби бағдарламалар		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3160-9-001 - Инспектор (жалпы бейін) 8100-0-039 - Металмен қаптау жұмыстарын бақылаушы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Материалдар мен қорғаныс жабындары жүйелерінің сапасын бақылау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жұмыстарды орындау кезінде қолданылатын материалдар мен құрамдарды кірме бақылау	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	

Дағды 1: Нормативтік құжаттамаға сәйкес материалдар мен құрамдардың сапасын талдау	Машықтар: 1. Қолданылатын материалдар мен құрамдардың сапасын тексеру үшін сынама алу 2. Заттардың физикалық қасиеттерін анықтау, аспаптардан көрсеткіштерді алу 3. Алынған деректерді өңдеу 4. Талдау қорытындысы бойынша материалдар мен құрамдардың сапасын бағалау 5. Жұмыстарды орындау кезінде материалдар мен құрамдарды пайдалану мүмкіндігі туралы кірме бақылаудың нәтижелері негізінде қорытынды дайындау 6. Қабылданған және қабылданбаған материалдар мен құрамдарға сапа бойынша есепке алу мен есептілікті жүргізу
	Білімдер: 1. Қолданылатын материалдарға арналған техникалық шарттар мен мемлекеттік стандарттар 2. Қазақстан Республикасының қауіпті өндірістік объектілерін, сондай-ақ халықаралық және салалық объектілерді коррозиядан қорғау жөніндегі нормалар 3. Қорғаныс жабындарын жағу кезінде қолданылатын материалдардың сұрыптары, сапасы мен қасиеттері, материалдарды қабылдау ережелері мен тәсілдері 4. Қабылданған және қабылданбаған өнімді есепке алу және есептілік нысандары 5. Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы, мақсаты және қолдану шарттары 6. Еңбек заңнамасы, ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі және электр қауіпсіздігі талаптары 7. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы ережелер 8. Зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету ережелері 9. Жеке қорғаныс құралдарын пайдалану ережелері 10. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Машықтар: 1. Бетті дайындау сапасын бақылау 2. Қорғаныс жабындары жүйелерінің бетін дайындау және аралық қабаттарын салу кезінде қоршаған ортаның параметрлерін бақылау 3. Визуалдық бақылау жүргізу қорытындысы бойынша жасырын жұмыстардың сапасын бағалау 4. Қорғаныс жабындары жүйелерінің аралық қабаттарын жағу сапасын бақылау

Еңбек функциясы 1: Жұмыстарды орындау кезінде қолданылатын материалдар мен құрамдарды кірме бақылау	Дағды 2: Беттің дайындалу сапасына, қоршаған ортаның параметрлеріне және қорғаныс жабындары жүйелерінің салынуына визуалдық бақылау жүргізу	5. Бетті дайындау мен қорғаныс жабындары жүйелерін салу арасындағы уақыт аралықтарының сақталуын және қорғаныс жабындары жүйелерінің қабаттарын кейіннен салу арасындағы уақыт аралықтарының сақталуын қадағалау 6. Жасырын жұмыстарды орындау кезінде ақаулардың түрлерін анықтау 7. Қорғаныс жабындары жүйелерін салу жөніндегі жасырын жұмыстарды бақылау туралы есепті құжаттарды ресімдеу 8. Техникалық шарттар мен мемлекеттік стандарттардың талаптарына сәйкес жасырын жұмыстарды қабылдау Білімдер: 1. Қабылданатын жұмыстарға арналған техникалық шарттар мен мемлекеттік стандарттар 2. Қазақстан Республикасының қауіпті өндірістік объектілерін, сондай-ақ халықаралық және салалық объектілерді коррозиядан қорғау жөніндегі нормалар 3. Қорғаныс жабыны жүйелерін салу технологиясы, түрлері және тәсілдері 4. Қорғаныс жабындарын салу кезінде анықталған ақаулардың негізгі түрлері, оларды анықтау және жою тәсілдері 5. Қорғаныс жабындары жүйелерінің ақауларының алдын алу әдістері, бақылау-өлшеу құралдарын баптау, реттеу және тексеру қағидалары 6. Қабылданған және қабылданбаған өнімді есепке алу және есептілік нысандары 7. Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы, мақсаты және қолдану шарттары 8. Есептік құжаттардың белгіленген нысандары және оларды толтыру қағидалары 9. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы ережелер 10. Зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету ережелері 11. Жеке қорғаныс құралдарын пайдалану ережелері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Қорғаныс жабындары жүйелерінің сапасына визуалдық бақылау жүргізу 2. Визуалдық бақылау жүргізудің қорытындысы бойынша жұмыстардың сапасын бағалау 3. Әр түрлі қалыңдықтағы қорғаныс жабындарының көп қабатты жүйелерінің сапасын бақылау 4. Техникалық шарттар мен мемлекеттік стандарттардың талаптарына сәйкес қорғаныс жабындары жүйесін пайдалануға қабылдау 5. Қорғаныс жабындары жүйесін қолдану кезінде ақаулардың түрлерін анықтау

	Дағды 3: Қорғаныс жабындары жүйелеріне қабылдау-тапсыру сынақтарын жүргізу	6. Қорғаныс жабындары жүйелерінің сапасын бақылау туралы есепті құжаттарды ресімдеу	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Қабылданатын жұмыстарға арналған техникалық шарттар мен мемлекеттік стандарттар 2. Қазақстан Республикасының қауіпті өндірістік объектілерін, сондай-ақ халықаралық және салалық объектілерді коррозиядан қорғау жөніндегі нормалар 3. Қорғаныс жабындарын салу технологиясы, түрлері және тәсілдері 4. Қорғаныс жабындарын салу кезінде анықталған ақаулардың негізгі түрлері, оларды анықтау және жою тәсілдері 5. Қорғаныс жабыны жүйелерінің ақауларының алдын алу әдістері 6. Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы, мақсаты және қолдану шарттары 7. Бақылау-өлшеу аспаптарын баптау, реттеу және тексеру қағидалары 8. Есептік құжаттардың белгіленген нысандары және оларды толтыру қағидалары 9. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы ережелер 10. Зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету ережелері 11. Жеке қорғаныс құралдарын пайдалану ережелері	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Өз жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби міндеттерді тиімді орындау қабілеті Мәселелерді шеше білу (әдеттегі проблемалар)		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ ISO 21457:2011 "Мұнай, мұнай-химия және газ өнеркәсібі. Мұнай және газ өндіру жүйелері үшін материалдарды таңдау және коррозияны бақылау"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Коррозияға қарсы күрес жөніндегі инженер	
	6	Инженер-жобалаушы (коррозия бойынша)	
14. "Газмұнай өнімдерін оқшаулауға арналған машинаның машинисі" кәсіптің карточкасы:			
Топтың коды:	8112-9		
Қызмет атауының коды:	8112-9-002		
Кәсіптің атауы:	Газмұнай өнімдерін оқшаулауға арналған машинаның машинисі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары			

бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	практикалық тәжірибе және / немесе кәсіби дайындық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту)		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Бір жылға дейінгі кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай-газ саласындағы құбыржолдарда құрылыс, монтаждау және жөндеу-құрылыс жұмыстарын орындау кезінде қолданылатын машиналар мен механизмдерді басқару		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газмұнай өнімдері құбырларын оқшаулауға арналған машинаны стационарлық және трассалық жағдайларда газмұнай өнімдері құбырларын төсеу кезінде басқару 2. Машинаға ауысым сайын техникалық қызмет көрсетуді орындау 3. Құбырларды оқшаулау бойынша механикаландырылған жұмыстарды жүргізу	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Машинаны ауыстыру бойынша жұмыстарды орындау	Машықтар: 1. Жұмыстарды жүргізу орнына ауыстыру кезінде машинаны дайындау, бекіту, тиеу-түсіру жұмыстарын жүргізу 2. Автомобиль жолдары бойынша машинаны басқару (жүргізу) 3. Штаттық емес жағдайлар туындаған кезде машинаның қозғалысын бақылау	
		Білімдер: 1. Машиналардың (механизмдердің) құрылымы, оларды пайдалану, техникалық қызмет көрсету және профилактикалық жөндеу жөніндегі ережелер мен нұсқаулықтар 2. Жүретін көлік машиналармен жұмыс істеу кезіндегі жол жүру ережелері 3. Жүретін газмұнай өнімдері құбырларын оқшаулауға арналған машинаны мемлекеттік тіркеу ережесі	

Еңбек функциясы 1: Газмұнай өнімдері құбырларын окшаулауға арналған машинаны стационарлық және трассалық жағдайларда газмұнай өнімдері құбырларын төсеу кезінде басқару		4. Машиналарды платформаларда, трейлерлерде тиеу және тасымалдау ережесі 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Машина жүйелері мен жұмыс жабдықтарын технологиялық күйге келтіру бойынша жұмыстарды орындау	Машықтар: 1. Машина жүйелері мен жұмыс жабдықтарын реттеу 2. Машинаны сынамалық іске қосу 3. Машина жұмысындағы бұзушылықтардың себептерін анықтау 4. Машина жұмысындағы бұзушылықтарды жою 5. Машина жұмысындағы бұзушылықтарды болдырмау Білімдер: 1. Машинаның техникалық параметрлері 2. Машинаның жұмысқа қабілеттілігін сипаттайтын бақылау параметрлерінің мәні 3. Тиісті машиналардың көмегімен жұмыс жүргізу тәсілдері 4. Орындалатын жұмыстардың, құрылыс материалдары мен элементтерінің сапасына қойылатын техникалық талаптар 5. Жанар және жағар май материалдары мен электр энергиясының шығыс нормалары 6. Машинаның жұмыс аймағында жүктерді қоймалау тәртібі 7. Машина жұмысын авариялық тоқтату тәсілдері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Машинаны қабылдау	Машықтар: 1. Машинаның жалпы техникалық жай-күйін көзбен шолып қарауды жүзеге асыру 2. Машинаның жуу-жинау жұмыстарын орындау 3. Машина агрегаттары мен механизмдерінің жұмысқа қабілеттілігін жалпы тексеруді орындау 4. Машинаның жүріс бөлігінің жай- күйін, тораптары мен механизмдерінің бекітілуін тексеруді жүзеге асыру 5. Басқару механизмдері мен жүйелерінің жай-күйін тексеру үшін құралдарды, арнайы жабдықтар мен аспаптарды жұмыста қолдану 6. Машинаның сигнализациясы мен бұғатталуының дұрыстығын тексеру Білімдер: 1. Ауысымды қабылдау және тапсыру ережесі 2. Жанар-жағармай материалдары мен техникалық сұйықтықтардың қасиеттері, сақтау және пайдалану ережелері

Еңбек функциясы 2: Машинаға ауысым сайын техникалық қызмет көрсетуді орындау		3. Жанар-жағармай материалдарының жануы кезінде өрт сөндіргішпен немесе басқа да қолда бар құралдармен өртті сөндіру ережесі 4. Эвакуациялау жоспары және төтенше жағдайлар кезіндегі іс- қимылдар 5. Жеке қорғау құралдарына қойылатын талаптар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Машинаға техникалық қызмет көрсетуді орындау	Машықтар: 1. Стационарлық машинаға ауысым сайын техникалық қызмет көрсетуді орындау 2. Жоспарлы сақтандыру жөндеуін жүзеге асыру 3. Техникалық қызмет көрсету кезінде реттеу операцияларын орындау 4. Трассалық жағдайда машиналардың механикалық тораптарының техникалық жай- күйін тексеруді жүргізу 5. Жабдықты майлау режимін сақтау 6. Машиналарға отынмен, маймен, салқындатқыш және арнайы сұйықтықтармен май құю және қосымша құю жүргізу 7. Техникалық пайдалану ережелерін сақтау 8. Жобалық құжаттаманы оқу
		Білімдер: 1. Стационарлық машиналардың құрылымы, жұмыс принципі, техникалық сипаттамалары 2. Операциялар тізбесі және ауысым сайынғы техникалық қызмет көрсету технологиясы 3. Технологиялық жабдықты, бақылау-өлшеу аппаратурасын, құралды техникалық пайдалану және қызмет көрсету ережесі 4. Машинаға қызмет көрсету кезінде техникалық ақаулардың, авариялардың және асқынулардың туындау себептері мен шарттары, олардың алдын алу және жою тәсілдері 5. Құрылыс машиналарын жөндеу бойынша слесарлық іс негіздері 6. Машиналарға қызмет көрсету кезінде пайдаланылатын құрал- саймандар мен технологиялық жабдықтардың негізгі түрлері, типтері және мақсаты 7. Жүктерді тасымалдау және қоймалау ережесі 8. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 9. Трассалық жағдайда қолданылатын машиналардың құрылғысы, жұмыс принципі, техникалық сипаттамалары 10. Машиналарға техникалық қызмет көрсетудің әртүрлі түрлері кезіндегі операциялар және жұмыс технологиясы

	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Ауысымды аспалы жабдықтарды монтаждау/ бөлшектеу	Машықтар: 1. Аспалы жабдықпен технологиялық операциялар жүргізу 2. Монтаждау/ бөлшектеу жұмыстарының кезектілігін сақтау 3. Көмекшілерді тарту кезінде монтаждау/ бөлшектеу жұмыстарының дұрыс орындалуын тексеру 4. Дұрыс командаларды көмекшілерге беру Білімдер: 1. Газмұнай өнімдері құбырларын оқшаулауға арналған машиналарды монтаждау, бөлшектеу, орнын ауыстыру, жұмысқа дайындау және ауыспалы аспалы жабдықты орнату ережесі мен тәртібі 2. Механика негіздері 3. Машиналардың монтаждау жұмыстары үшін қажетті құралдарды, материалдар мен техникалық бөлшектерді пайдалану тізбесі мен ережесі 4. Машиналарды монтаждау/бөлшектеу жұмыстарына қажетті нормативтер мен талаптар
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Құбырларды оқшаулауды орындау Еңбек функциясы 3: Құбырларды оқшаулау б о й ы н ш а механикаландырылған жұмыстарды жүргізу	Машықтар: 1. Газмұнай өнімдері құбырларын оқшаулау кезінде машинаны басқару 2. Газмұнай өнімдері құбырларын оқшаулау машинасының жекелеген тораптарын басқару 3. Машиналарды қолдана отырып механикаландырылған жұмыстарды орындау кезінде штаттан тыс жағдайлар туындаған кезде жұмыс процесін тоқтату 4. Құбырларды оқшаулау процесінің температуралық режимін сақтау Білімдер: 1. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу әдістері 2. Оқшаулау материалдарының сорттары мен қасиеттері, олардың технологиялық сипаттамалары, қауіпсіз сақтау ережесі 3. Машинаның жұмысқа қабілеттілігін сипаттайтын бақылау параметрлерінің мәні 4. Оқшаулау материалдарының ақау түрлері және оның алдын алу және жою тәсілдері 5. Зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету ережесі 6. Жеке қорғану құралдарын пайдалану ережесі 7. Жүктерді тасымалдау және қоймалау ережесі
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды

	Дағды 2: Оқшаулау жұмыстарын орындау кезінде оқшаулағыштармен өзара іс- қимыл жасау	Машықтар: 1. Оқшаулаушы командаларына сәйкес оқшаулау жұмыстарын орындау 2. Оқшаулау процесін және машинаны басқаруды бір уақытта қадағалау 3. Оқшаулау жұмыстары бойынша жобалық құжаттаманы оқу
		Білімдер: 1. Жұмыс бейіні бойынша мамандармен өзара іс-қимыл тәртібі 2. Ұйымның ішкі ережелері 3. Пайдаланылатын материалдар мен жинақтаушылардың қасиеттері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Міндеттерді орындаудағы дәлдік Өз жұмысы мен команда жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіптік міндеттерді тиімді орындау қабілеті Кәсіптік біліктілігі мен икемділігін өз бетінше дамыту қабілеті Мәселелерді шеше білу (типтік мәселелер)	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ ISO 21457:2011 "Мұнай, мұнай-химия және газ өнеркәсібі. Мұнай және газ өндіру жүйелері үшін материалдарды тандау және коррозияны бақылау"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	-	-

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

15. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі;

Орындаушы: Крикбаев Сунгат Болатович;

E-mail: S.Krikbaev@energo.gov.kz;

Номер телефона: +7 (777) 978 00 95;

16. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасының Энергетика Министрлігі;

Жоба жетекшісі: Крикбаев Сунгат Болатович;

E-mail: S.Krikbaev@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (777) 978 00 95.

17. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 2024 жылғы 11 желтоқсандағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының №9 Хаттамасы.

18. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 28 қарашадағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

19. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы.

20. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2024 ж.

21. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2027 ж.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына
8-қосымша

"Мұнай тасымалдауды басқару" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

Бұл КС "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес әзірленді және мұнай өңдеу және мұнай өнімдерін тасымалдау саласында қолданылады. Ол теңіз, өзен, теміржол және автомобильді қоса алғанда, көліктің әртүрлі түрлерімен мұнай мен мұнай өнімдерін тасымалдау процестерін ұйымдастыру және басқарумен байланысты экономикалық қызмет түрлерін қамтиды.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

2) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

3) жөндеу – магистральдық құбырдың және (немесе) оның объектілерінің желілік бөлігінің толық немесе ішінара пайдалану ресурсының жарамдылығын немесе жұмыс қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар (операциялар) кешені;

4) құбыр – газ тәрізді және сұйық заттарды тасымалдауға арналған инженерлік-техникалық құрылым;

5) магистральдық құбыр – техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың талаптарына сәйкес келетін өнімді қауіпсіз тасымалдауды қамтамасыз ететін желілік бөліктен және объектілерден тұратын бірыңғай өндірістік-технологиялық кешен;

6) магистральдық құбырды пайдалану – техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді, техникалық диагностикалауды және жедел-диспетчерлік басқаруды қоса алғанда, магистральдық құбырдың үздіксіз, тиісті және тиімді жұмыс істеуі үшін қажетті қызмет;

7) машық – кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

8) өнімді тасымалдау – өнімді магистральдық құбыр арқылы оны жөнелтушіден қабылдау пунктінен алушыға тапсыру пунктіне дейін қабылдау, тапсыру, айдау, өнімді төгу, құю, басқа магистральдық құбырларға беру, көліктің басқа түріне ауыстырып тиеу, сақтау, араластыру процесі;

9) техникалық диагностикалау – магистральдық құбырдың техникалық күйін анықтауға арналған жұмыстар мен ұйымдастыру-техникалық іс-шаралар кешені;

10) технологиялық процесті басқарудың автоматтандырылған жүйесі – технологиялық процесті басқарудың автоматтандырылған жүйесі – Технологиялық процесті басқаруды автоматтандыруға арналған техникалық және бағдарламалық құралдар шешімдерінің тобы;

11) экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші – кәсіпорындарды, ұйымдарды және жеке кәсіпкерлерді біркелкі жіктеу үшін әртүрлі қызмет түрлерін жүйелеу және стандарттау құралы.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

- 1) МҚ – Магистральдық құбыр;
- 2) МҚБ – мұнай құбыры басқармасы;
- 3) ТжБҚК – техникалық және бағдарламалық құралдар кешені;
- 4) ТҚЖАЖ – техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу;
- 5) ТПБАЖ – Технологиялық процесті басқарудың автоматтандырылған жүйесі;
- 6) ҰТІ – ұйымдастырушылық-техникалық іс-шаралар;
- 7) ТМҚ – тауарлы-материалдық қор;
- 8) ТҚКЖЖ – техникалық қызмет көрсету және жөндеу;
- 9) ААҚ – автоматты ауыстырып қосқыш;
- 10) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;
- 11) КС – кәсіби стандарт;
- 12) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;
- 13) ТМҚ – тауар-материалдық құндылықтар;
- 14) ТЕАЖ – Теңгерімді есепке алудың автоматтандырылған жүйесі;
- 15) ҚТП – қабылдау-тапсыру пункті;
- 16) МГӨҰ – мұнай газды өндіру ұйымы;
- 17) ҚР МӨЗ – Қазақстан Республикасы мұнай өндеу зауыты;
- 18) ММҚ – Магистралды мұнай құбыры;
- 19) БТ – бағыттық тапсырма;
- 20) ӨҚ, Е және ҚОҚБ – өнеркәсіптік қауіпсіздікті, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау бөлімі;
- 21) АҚЖ – апатқа қарсы жаттығулар;
- 22) МАС – мұнай айдау станциясы;
- 23) БМАС – бас мұнай айдау станциясы;
- 24) МҚС – мұнай жылыту станциясы;

25) ЖӨДС – желілік өндірістік-диспетчерлік станция;

26) ММК – магистральдық мұнай құбыры.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың төлқұжаты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Мұнай тасымалдауды басқару.

5. Кәсіптік стандарттың коды: H52104106.

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Н Көлік және қоймалау;

52 Жүктерді қоймаға қою және қосалқы көлік қызметі;

52.1 Жүктерді қоймаға қою және сақтау;

52.10 Жүктерді қоймаға қою және сақтау;

52.10.4 Мұнайды сақтау.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Бұл КС мұнай тасымалдау процестерін ұйымдастырумен және басқарумен айналысатын мамандарға қойылатын талаптарды анықтайды. Ол мұнайды тасымалдауды жоспарлау және үйлестіру, көлік бағыттарын бақылау және тасымалдау процесінің қауіпсіздігі мен тиімділігін қамтамасыз ету дағдыларын қамтиды.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Мұнай тасымалдау жөніндегі директор - 7 СБШ-нің деңгейі;

2) Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі директор - 7 СБШ-нің деңгейі;

3) Мұнай құбыры басқармасының бастығы - 7 СБШ-нің деңгейі;

4) Мұнай тасымалдау жөніндегі бас маман - 6 СБШ-нің деңгейі;

6) Мұнай құбыры басқармасының бас инженері - 6 СБШ-нің деңгейі;

7) Мұнай құбыры басқармасының тауар-тасымалдау қызметінің бастығы - 6 СБШ-нің деңгейі;

8) Мұнай құбыры басқармасының пайдалану қызметінің бастығы - 6 СБШ-нің деңгейі;

9) Мұнай құбыры басқармасының пайдалану қызметінің инженері - 6 СБШ-нің деңгейі;

10) Мұнай құбыры басқармасының тауар-тасымалдау қызметінің инженері - 6 СБШ-нің деңгейі;

11) Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Мұнай тасымалдау жөніндегі директор":	
Топтың коды:	1322-0
Қызмет атауының коды:	-
Кәсіптің атауы:	Мұнай тасымалдау жөніндегі директор

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	кәсіби салада кемінде 5 жыл, басшылық лауазымдарда кемінде 1 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1122-3-002 - Департамент директоры (орталық атқарушы органдардың ведомстволарын, Адам құқықтары жөніндегі ұлттық орталықты қоспағанда), С -1 санаты		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Магистральдық мұнай құбырлары жүйесі және/немесе тасымалдау өзге де түрлері бойынша мұнай тасымалдауды ұйымдастыру бойынша қызметтер көрсету және/немесе қызметтер көрсету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Магистральдық мұнай құбырлары өз жүйесі бойынша мұнай тасымалдау бойынша қызметтер көрсетуді қамтамасыз ету 2. Мұнайды басқа құбыржол жүйелері және/ немесе тасымалдау өзге де түрлері бойынша тасымалдауды ұйымдастыруды қамтамасыз ету	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. Бекітілген құжаттарды іске асыруды ұйымдастыру. 2. Бөлімше қызметінің барлық маңызды мәселелері бойынша жұмысты үйлестіру, басшылықты жүзеге асыру және шешімдер қабылдау. 3. Бөлімшенің құзыретіне жататын мәселелер бойынша құжаттардың жобаларын дайындауға басшылық жасау. 4. Жұмыс бойынша ақпараттық анықтамаларды дайындауды қамтамасыз ету.	

Еңбек функциясы 1:
Магистральдық мұнай құбырлары өз жүйесі бойынша мұнай тасымалдау бойынша қызметтер көрсетуді қамтамасыз ету

Дағды 1:
Бөлімшенің жұмысына басшылықты жүзеге асыру

5. Лауазымдық міндеттерді бөлу, біліктілікті арттыруды ұйымдастыру, өндірістік тәртіпті қамтамасыз ету, персоналды тиімді басқару.
6. Ұжымда қажетті еңбек жағдайларын және қолайлы моральдық-психологиялық климатты құруға ықпал ету.
7. Жұмысындағы ағымдағы жедел мәселелерді шешу.
8. Дайындыққа басшылық жасау, оның қызметі мәселелері бойынша келісу үшін келіп түсетін құжаттардың жобаларын сараптамаға жіберу.
9. Қарамағындағыларға өкімдер беру және олардың орындалуын қамтамасыз ету.

Білімдер:

1. "Магистральдық құбыр туралы", "Табиғи монополиялар туралы", "Акционерлік қоғамдар туралы", "Ұлттық әл-ауқат қоры туралы" Қазақстан Республикасының заңдары
2. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі.
3. Қызметінің тиісті мәселелерін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері.
4. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Ұсынылмайды

Дағды 2:
Қызметтің неғұрлым тиімді әдістері мен технологияларын енгізуге шаралар қабылдау.

Машықтар:

1. Құзыретіне кіретін мәселелер бойынша ұсыныстар мен шешімдердің жобаларын ұйым басшылығының қарауына енгізу.
2. Жұмысты жоспарлау және үйлестіру, жұмыс стратегиясы мен тактикасын әзірлеу, ағымдағы және перспективалық жұмыс жоспарларының жобаларын дайындауды қамтамасыз ету және алдында тұрған міндеттердің орындалуын қамтамасыз ету.
3. Ұйымның мұнай газ өндіруші ұйымдармен және басқа да қызметтерді тұтынушылармен жедел өзара іс-қимылын үйлестіру
4. Тасымалдау үшін мұнай өндіру мен тапсырудың болжамды көрсеткіштері негізінде ұйымның магистральдық құбырлары жүйесін дамыту және кеңейту жөнінде ұсыныстар дайындауға қатысу.

Білімдер:

1. "Магистральдық құбыр туралы", "Табиғи монополиялар туралы", "Акционерлік қоғамдар

		туралы", "Ұлттық әл-ауқат қоры туралы" Қазақстан Республикасының заңдары 2. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі. 3. Қызметінің тиісті мәселелерін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Мұнайды басқа құбыржол жүйелері және / немесе тасымалдау өзге де түрлері бойынша тасымалдауды ұйымдастыруды қамтамасыз ету	Дағды 1: Мұнай тасымалдау мәселелері бойынша серіктестермен келіссөздер жүргізу	Машықтар: 1. Ұйым қызметінің жаңа қызметтері мен бағыттарын әзірлеуге қатысу. 2. Ұйымның неғұрлым маңызды клиенттері және әріптестерімен тікелей жұмыс істеу, келіссөздерді және кездесулерді ұйымдастыру және жүргізу. 3. Өзіне жүктелген міндеттер шеңберінде ұйым бөлімшелерінің өзара іс-қимылын ұйымдастыру. Білімдер: 1. Мұнай тасымалдау саласындағы үкіметаралық келісімдер. 2. Компанияның даму стратегиясы. 3. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Басқа құбырлар мен көлік түрлерін пайдалануды қоса алғанда, мұнайды тасымалдаудың баламалы бағыттарын әзірлеу және енгізу	Машықтар: 1. Ұзақ мерзімді стратегиялық жоспарлауды жүзеге асыру. 2. Магистральдық құбыр жүйелері және тасымалдаудың оңтайлы бағыттары бойынша мұнайды тасымалдау болжамдарын талдау. 3. Өзіне жүктелген міндеттер шеңберінде ұйымның өзге ұйымдармен жедел өзара іс-қимылын ұйымдастыру. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының заңнамасы және мұнайды тасымалдау мәселелері жөніндегі нормативтік-техникалық құжаттар; 2. Тасымалдау жөніндегі негізгі талаптарды, шарттар мен ережелерді әзірлеу және қолдану. 3. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі. 4. Қызметінің тиісті мәселелерін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық Коммуникативті қабілеттер Өз шешімдеріне сенімділік Нәтиже үшін жауапкершілік Талапшылдық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар ", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 " Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Мұнай тасымалдау жөніндегі бас маман	
10. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі директор":			
Топтың коды:	1322-0		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі директор		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби саладағы жұмыс тәжірибесі кемінде 5 жыл.		

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Магистральдық құбырлардың өндірістік объектілері жұмысының сенімділігін қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Техникалық құжаттамамен жұмыс 2. Жоспарлау, көрсеткіштерді есептеу және қызметті талдау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Техникалық құжаттамамен жұмыс	Дағды 1: Құжаттама әзірлеу	Машықтар: 1. Магистральдық құбырларды пайдалану мәселелерін реттейтін ұйымның ішкі құжаттарын әзірлеу және өзектендіру, оларды белгіленген тәртіппен бекітуді қамтамасыз ету. 2. Құзыретіне кіретін мәселелер бойынша магистральдық құбырлар объектілерін жобалауға техникалық құжаттаманы әзірлеу және келісу. 3. Құбыр жүйелерінің конструкциясын жаңғырту бойынша ұсыныстар енгізу. 4. Монтаждау, ақаулықтарды жою және жабдықты пайдалануға беру бойынша жаңа жобаларды іске асыру.
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы және кәсіпорын қызметінің бағыты бойынша өзге де нормативтік құқықтық актілер. 2. Жабдықтың өндірістік қуаттары, техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, жұмыс режимдері мен техникалық пайдалану ережелері. 3. Экономикалық қызметтің тиісті түріндегі ғылыми-техникалық жетістіктер және озық ұйымдардың тәжірибесі. 4. Белгіленген есептілікті жасау тәртібі 5. Техникалық, экономикалық, әлеуметтік даму келешегі, бейін, мамандану және құрылымдық ерекшеліктер, өндірістік қуаттар. 6. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар және басқа да басшылық материалдар. 7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары

	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 2: Тендерлік құжаттама және шарттар жасасу жөніндегі процесті ұйымдастыру Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды Машықтар: 1. Техникалық тапсырмаларды әзірлеу, шарттар орындау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру 2. Өндірістік персонал арасында конкурстар өткізудің бағдарламалары мен регламенттерін әзірлеу 3. Конкурстарды өткізуге қатысу Білімдер: 1. Өндірістік-шаруашылық қызмет жоспарларын жасау және келісу тәртібі. 2. "Мемлекеттік сатып алу туралы" ҚР Заңы. 3. "Самұрық-Қазына" ҰӘҚ" АҚ сатып алу ережесі. 4. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері. Ұсынылмайды
	Дағды 1: Орындауды бақылау Дағдыны тану мүмкіндігі :	Машықтар: 1. Энергияға, жанар-жағармай материалдарына, отынға (оның ішінде қазандық-пешке арналған отынға), ағымдағы жөндеуге, диагностикалық жұмыстарға арналған пайдалану шығындары жөніндегі жоспарлардың орындалуын жоспарлау және бақылау 2. Ұйымдардың өндірістік бағдарламасының қалыптасуы мен орындалуын бақылау. 3. Автокөлікті күтіп-ұстауға, технологиялық шығыстарға, авиациялық қызметтерге, іске қосу-реттеу жұмыстарына және басқа да іс-шараларға арналған пайдалану шығындары жөніндегі жоспарлардың орындалуын жоспарлау және бақылау Білімдер: 1. Технологиялық объектілердің жұмысын бақылау және режимдерін реттейтін нормативтік құжаттар, стандарттар. 2. Мұнай тасымалдау және жеткізу жоспарлары. 3. Мұнайдың өз қажеттіліктеріне және технологиялық шығындарға жұмсалуды бойынша есептерді жасау қағидалары мен тәртібі. Ұсынылмайды Машықтар: 1. Берілген өлшемшарттардан ауытқу үшін жүйенің өндірістік объектілері мен жұмыс өлшемшарттарының күйі мен серпінін талдау 2. Техникалық-экономикалық талдау жүргізу, қабылданатын және іске асырылатын шешімдерді кешенді негіздеу

Еңбек функциясы 2: Жоспарлау, көрсеткіштерді есептеу және қызметті талдау	Дағды 2: Мұнай тасымалдау қызметін жоспарлау және талдау	3. Технологиялық шығындардың шығынын қысқарту, МҚ негізгі және қосалқы жабдықтарын неғұрлым тиімді пайдалану мүмкіндіктерін іздеу
		Білімдер: 1. Газ тасымалдау жүйесі бойынша жабдықтың өндірістік қуаттары, техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері мен жұмыс режимдері , оны пайдалану қағидалары. 2. Есептеу рәсімі. 3. МҚ технологиялық объектілерінің жұмыс көрсеткіштерін бағалау әдістері. 4. МҚ саласындағы өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша нормативтік құқықтық актілер, әдістемелік материалдар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: МҚ және МҚ объектілерінің сенімділігін, тиімділігі мен қауіпсіздігін арттыруға бағытталған іс-шараларды әзірлеу	Машықтар: 1. Магистральдық құбырлардың өндірістік объектілері жұмысының сенімділігін қамтамасыз ету жөніндегі ӨТІ жоспарларын, сондай-ақ жылдың көктемгі су тасқыны және күзгі-қысқы кезеңдерінде ұйымның өндірістік объектілерін жұмысқа дайындау жөніндегі ӨТІ жоспарларын, апаттарды жою жоспарын жасауды және орындауды бақылауды ұйымдастыру. 2. Желілік бөлік және станциялық объектілер, МҚ объектілерін диагностикалау, механикалық-технологиялық және энергетикалық жабдықтар бойынша ТҚЖАЖ жұмыстарының орындалуын бақылау. 3. ТҚЖАЖ кестесіне сәйкес орындалған жұмыстар бойынша жұмыс жоспарлары мен есептерді келісу, орындалатын жұмыстарға кейіннен бақылау жүргізу . 4. Құзыреті шеңберінде өндірістік объектілердегі апаттарға, инциденттерге және жазатайым оқиғаларға тергеу жүргізу. Технологиялық жабдықтың санатты істен шығу себептерін тергеу жөніндегі комиссиялардың жұмысына қатысу. 3. Нысанды пайдалану мәселелерін шешудің нұсқаларын әзірлеу, нұсқаларды талдау, салдарын болжау. 4. Озық акпараттық технологиялар мен әзірлемелерді пайдалану. 5. МҚ объектілерінде сенімділік пен қауіпсіздікті жақсарту бойынша ұсыныстар енгізу және жобалар әзірлеу. Білімдер: 1. Сала мен ұйымның даму келешегі. 2. Қызмет бағыты бойынша жаңа техника мен технологияны енгізуден тиімділікті анықтау әдістері .

		3. Жаңа техниканы, озық технологияларды енгізуді, қызмет бағыты бойынша ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық әзірлемелерді регламенттейтін құжаттар. 4. Жаңа технологиялық процестерді дамытудың озық тәжірибесі. 5. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар және басқа да басшылыққа алынатын материалдар. 6. Құбырларды, газ тасымалдау жүйесінің жабдықтарын инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету әдістері. 7. МҚ объектілеріндегі апаттарды жою (окшаулау) жоспары. 8. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті.	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану" 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру" 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі" 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Мұнай тасымалдау жөніндегі директор
11. Кәсіптің карточкасы "Мұнай құбыры басқармасының бастығы":		
Топтың коды:	1322-0	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Мұнай құбыры басқармасының бастығы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ	

бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби саладағы жұмыс тәжірибесі кемінде 5 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Басқарманың өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылық ету және бағыты .		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнайды қабылдау, айдау және жөнелтудің белгіленген жоспарын орындау өндіріс тиімділігі мен еңбек өнімділігінің өсуін арттыру;	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. Жетекшілік ететін мәселелер бойынша жасалған шарттардың талаптарын орындау бойынша жұмысты ұйымдастыру, сондай-ақ осы жұмысты толық сүйемелдеуді ұйымдастыру 2. Жоспарлы-алдын ала жөндеу кестесіне сәйкес техникалық қызмет көрсету және жөндеу (ТҚЖ) жөніндегі іс-шаралардың толық кешенін ұйымдастыру 3. Басқарма бақылаудағы барлық объектілерінің сақталуын тиісті бөгде ұйымдарды мұнай құбырының күзет аймағындағы жұмыс жағдайлары туралы уактылы хабардар етуді қамтамасыз ету 4. Ұйым үшін сатып алынатын шикізатқа, материалдарға, жабдықтар мен қосалқы	

Еңбек функциясы 1: Мұнайды қабылдау, айдау және жөнелтудің белгіленген жоспарын	Дағды 1: Мұнай құбырлары мен басқару объектілерінің желілік бөлігін тиісті күйде ұстау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және жұмысты ұйымдастыру;	бөлшектерге, сондай-ақ ТМҚ-ға өтінімдерді уақтылы қалыптастыруды қамтамасыз ету. Өтінімдерді кәсіпорынның тиісті бөлімшелерінің басшылығымен және магистральдық мұнай құбырының иесімен келісуді қамтамасыз етіңіз. 5. Заңнаманың қолданыстағы талаптарына сәйкес жетекшілік ететін мәселелер бойынша тендерлік құжаттамаларға техникалық ерекшеліктер мен шарттардың жобаларын жасауды, қолданыстағы ережелер мен ҚР заңнамасына сәйкес шарттарға және жұмыс көлеміне тиісті өзгерістерді уақтылы енгізуді қамтамасыз ету 6. Өндірістік мақсаттағы объектілердің, санитариялық-тұрмыстық және қойма үй-жайларының құрылысы мен күрделі жөндеуіне, жабдықтарды жеткізуге мониторингті жүзеге асыру, құрылысы аяқталған объектілерді пайдалануға қабылдау, күрделі немесе ағымдағы жөндеу жөніндегі комиссиялардың жұмысына қатысу Білімдер: 1. Мұнай және газ саласындағы мемлекеттік реттеуді регламенттейтін нормативтік құқықтық актілер 2. Еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері 3. Қызметті регламенттейтін корпоративтік құжаттарды әзірлеу мен қалыптастырудың әдіснамасы мен тәртібі 4. Пайдаланылатын құралдардың техникалық деректері 5. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Қызметкерлердің кәсіби дайындық деңгейін арттыру	Машықтар: 1. Басқарма қызметкерлерінің еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы заңнаманы, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі стандарттарды, нормаларды, ережелер мен нұсқаулықтарды оқуды және сақтауды қамтамасыз ету 2. Басшылықтың бұйрықтары мен нұсқауларын, бақылау және қадағалау органдарының шешімдерін, қаулылары мен нұсқамаларын, тұрақты жұмыс істейтін комиссия жұмысының нәтижелері бойынша түзету және алдын алу іс-қимылдарының жоспарларын орындау 3. Еңбек жағдайларын жақсарту бағдарламаларын әзірлеуді ұйымдастыру. Осы бағдарламаларды іске асыру үшін қажетті материалдық-техникалық және

орындау өндіріс тиімділігі мен еңбек өнімділігінің өсуін арттыру;		қаржылық ресурстарды көздейді. Жоспарланған іс-шаралардың уақтылы және толық жүзеге асырылуын бақылауды ұйымдастырады 4. Қызметкерлерді оқытуды ұйымдастыру Білімдер: 1. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары 2. Коммуникациялары бір техникалық дәлізде өтетін ведомстволардың өзара қарым-қатынасы, объектілердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау туралы ереже 3. Оқыту бағдарламаларын әзірлеуге қойылатын талаптар 4. Қызметкерлерді аттестаттау тәртібі
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Дағды 3: Басқарманың өндірістік объектілерінде болуы мүмкін аварияларды және олардың салдарын оқшаулау және жою бойынша іс-шараларды жүзеге асыру		Машықтар: 1. Орын алған жағдайды зерделеу, апат орнындағы жауапты тұлғалардың іс-әрекеттерін нақтылау, ал қажет болған жағдайда апаттарды жою жоспарының жедел бөлігіне сәйкес апаттық қызметтердің іс-әрекеттерін түзету 2. Қосымша басқару күштерін бөлу қажеттілігі туралы шешім қабылдау 3. Айдалатын мұнай ағынының күтілетін көлемін нақтылау, параллель төселген құбырларды пайдалана отырып, мұнай айдау станциясының резервуарларына апаттық учаскені мұнайдан босату мүмкіндігін анықтау 4. Қабылданған шешімдерді жүзеге асыру туралы бас диспетчерлік басқарманың диспетчеріне нұсқау беру және апат болған жерге бару 5. Орынға келгеннен кейін жолда болған уақыт ішінде орын алған мән-жайлардың өзгерістерімен танысып, жауапты басшы келгенге дейін өзіне аварияны жою жөніндегі басшылықты қабылдау 6. Өндірістік басқару объектілерінде және қалпына келтіру жұмыстарында болуы мүмкін апаттарды жою жоспарын әзірлеуге қатысу және ұйымдастыру 7. Қалпына келтіру жұмыстарын жүргізуге материалдық және қаржы ресурстарының резервін қамтамасыз ету 8. Қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу кезінде жаңа техникалық құралдарды, озық технологиялық процестерді және операцияларды орындау әдістерін енгізу Білімдер: 1. Трассада құбырлар мен құрылыстардың орналасуының технологиялық сызбасы 2. Мұнайдың, мұнай өнімдерінің және көмірсутек газдарының физикалық және химиялық қасиеттері 3. Құбыр өтетін аймақтағы байланыс жүйелері

		4. Пайдаланылатын құралдардың техникалық деректері 5. Магистральдық мұнай құбырларындағы ықтимал апаттар мен зақымдануларды жою жоспары 6. РАЕ өндірісін ұйымдастыру: - апаттар мен зақымдарды жою технологиясы - РАЕ дайындық іс-шаралары - төгілген айдалатын мұнай өнімін оқшаулау және жинау - жер жұмыстары - құбырдың ішкі қуысын тығыздау		
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды		
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Зейінді шоғырландыру және бақылау Көшбасшылық адамдармен жұмыс істеу орындаушылық			
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану " 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру" 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі" 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары"			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:		
	7	Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі директор		
	7	Мұнай тасымалдау жөніндегі директор		
12. Кәсіптің карточкасы "Мұнай тасымалдау жөніндегі бас маман":				
Топтың коды:	2147-4			
Қызмет атауының коды:	-			
Кәсіптің атауы:	Мұнай тасымалдау жөніндегі бас маман			
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6			
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -	

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	кәсіби салада кемінде 4 жыл, мұнай-газ саласында: кемінде 1 жыл	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-005 - Мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер 2147-4-008 - Мұнайды есепке алу жөніндегі инженер	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай тасымалдау процесін құжаттамамен қамтамасыз ету және сүйемелдеу	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Шарттар жасасу, құжаттама дайындау, компаниялармен келіссөздер жүргізу 2. Бағыттарды жоспарлау және бақылау, мұнайды үлестіру, құжаттама дайындау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Құжаттама дайындау	Машықтар: 1. Бөлімше құзыреті шегінде қызметтерді тұтынушылардың, мұнай тасымалдау компанияларының өкілдерімен мұнай тасымалдау мәселелері бойынша хат алмасуды жүзеге асыру. 2. Магистральдық мұнай құбырлары жүйелерінің бекітілген нормативтік-техникалық шығындары туралы мұнай-газ өндіруші ұйымдарға ақпарат жіберу. 3. Алдағы төлемдерді жоспарлауды жүзеге асыру. 4. Мұнай тасымалдау бойынша қызметтер көрсету бойынша алдын ала төлемді жүзеге асыру үшін қызметтерді тұтынушылардың атына төлемге тапсырмалар жолдау, мұнай тасымалдау қызметтері үшін тұтынушылардан алдын ала төлемнің түсуін есепке алу және мониторингілеу. 5. Магистральдық мұнай құбырлары жүйесі бойынша контрагенттермен тасымалдау кезінде мұнайдың қалдықтарын салыстыру, қабылдау, тпсыру және жоғалту актілерін қалыптастыру, орындалған қызметтер/жұмыстар актілерін тұтынушыларға беру, жүйенің учаскелері бойынша шығындарды бөлу, технологиялық мұнайдың орнын ауыстыруды есептеу және мұнай құбыры басқармаларындағы процестерді бақылау. 6. Портта көліктік-экспедициялық қызмет көрсету актілеріне тексеру және қол қою және құжаттарды төлеуге жіберу, сондай-ақ мұнайды тасымалдау бойынша орындалған қызметтер актілерін қалыптастыру және қол қою. Білімдер: 1. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. 2. Құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар.

Еңбек функциясы 1: Шарттар жасасу, құжаттама дайындау, компаниялармен келіссөздер жүргізу		3. Өндірістік-шаруашылық қызмет жоспарларын жасау және келісу тәртібі. 4. Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілері. 5. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Шарттар жасасу	Машықтар: 1. Материалдарды, құрылтай құжаттарын жинауды, мұнай тасымалдау, көлік экспедициясы бойынша қызметтер көрсетуге арналған шарттардың, мұнай тасымалдау, теңіз терминалдары арқылы мұнайды ауыстырып тиеу, теңіз терминалдары арқылы мұнайды ауыстырып тиеу кезінде көліктік-экспедиторлық (экспедициялық) қызмет көрсету бойынша қызметтер көрсететін басқа мемлекеттердің ұйымдарымен шарттардың жобаларын ресімдеуді және дайындауды жүзеге асыру Қазақстан мұнайын басқа мемлекеттердің құбыржол жүйелері арқылы тасымалдауды қамтамасыз ету. 2. Контрагенттердің шарттық талаптарды бұзуы бойынша жұмыстарды орындау (шағымдар, айыппұлдар). Басқа мемлекеттердің магистральдық мұнай құбырлары жүйесі бойынша мұнайды тасымалдау кезінде дебиторлардың деректемелерін, тарифтер мен нормативтік-техникалық ысыраптарды, көлік экспедициясын, мұнайды тасымалдау жөніндегі қызметтерді ұсынуға арналған шарттар бойынша ақпараттық жүйелеріне деректер мен өзгерістерді енгізу. 3. Басқа мемлекеттердің магистральдық мұнай құбырлары жүйесі бойынша мұнайды тасымалдау кезінде мұнай тасымалдау, көлік экспедициясы, дебиторлардың деректемелері, тарифтер және нормативтік-техникалық шығындар бойынша қызметтер көрсетуге арналған шарттар бойынша ақпараттық жүйелерге деректер мен өзгерістер енгізілсін. 4. Қызмет тұтынушыларына сауалнама жүргізу, нәтижелерді талдау, кері байланыс және шетелдік компаниялардан мұнай тиеу және көлік-экспедиторлық қызметтердің халықаралық нарығына зерттеу жүргізу үшін ақпарат сұрату. қызмет көрсету, нәтижелерді талдау. Білімдер:

		1. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. 2. Құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар. 3. Өндірістік-шаруашылық қызмет жоспарларын жасау және келісу тәртібі. 4. Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілері. 5. Өндірістік-шаруашылық қызмет жоспарларын жасау және келісу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Бағыттарды анықтау	Машықтар: 1. Теміржол цистерналарынан құйып алу-құю бағыттарын жоспарлау және тапсырыс беру, мұнай айдау станцияларының бос сыйымдылықтарының болуын мониторингілеу. 2. Ұйымның магистральдық мұнай құбырлары жүйесіндегі мұнайды қабылдауды, тапсыруды және қалдықтарын жедел мониторингілеу және бақылау, бағыттық тапсырмалардың орындалуын мониторингілеу (бағыттық тапсырмаларға сәйкес мұнайды қабылдауды/тапсыруды бөлу). 3. Жаңа қызметтер мен қызмет бағыттарын әзірлеуге қатысу. Білімдер: 1. Теміржол бағыттары. 2. Резервуарлық парктер туралы ақпарат . 3. Технологиялық жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер. 4. Көлік жүйесі учаскесінің технологиялық схемасы. 5. МҚ жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулар (нұсқаулықтар). 6. Өндірістік-шаруашылық қызмет жоспарларын жасау және келісу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Алынған жөндеу жұмыстарының жоспарларына, мұнай саны мен сапасының көрсеткіштерін өлшеу жүйелерінің техникалық тапсырмаларына, жаңадан енгізілетін қабылдау-тапсыру пункттерінің жобаларына, күрделі жөндеу мен құрылысқа жобалауға / негіздемелерге тапсырмаларға, нормативтік құжаттарға, стандарттарға талдау жүргізу. 2. Жөндеу жұмыстарының жоспарларын, мұнай саны мен сапасының көрсеткіштерін өлшеу жүйелерінің техникалық тапсырмаларын, жаңадан

Еңбек функциясы 2: Бағыттарды жоспарлау және бақылау, мұнайды үлестіру, құжаттама дайындау	Дағды 2: Құжаттаманы келісуге дайындық	енгізілетін қабылдау-тапсыру пункттерінің жобаларын, күрделі жөндеу мен құрылысқа жобалауға / негіздемелерге тапсырмаларды, нормативтік құжаттарды, стандарттарды, бөлімше құзыреті шегінде ұсыныстар/ескертулер беруді келісуге дайындау. 3. Ұйымның мүдделі құрылымдық бөлімшелерімен келісуді қоса алғанда, нормативтік құқықтық актілердің жобаларына ескертулер мен ұсыныстар дайындау. Білімдер: 1. МҚ технологиялық жабдығын пайдалану жөніндегі регламенттер. 2. МҚ көлік жүйесі учаскесінің технологиялық сызбасы 3. МҚ көлік жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулар (нұсқаулықтар). 4. МҚ жабдығының мақсаты, құрылымы және жұмыс істеу қағидаты. 5. Өндірістік-шаруашылық жоспарларды жасау және келісу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 3: Мұнайды жеткізуді тасымалдауды бақылау		Машықтар: 1. Мұнайды тасымалдаудың айлық кестелерінің орындалуына мониторинг және бақылау жүргізу. 2. Айлық жоспарларды орындау бойынша қызметтерді тұтынушылармен жедел жұмыс. 3. Тәулік сайын теңіз портында мұнайдың көлік ағынын жедел бақылау және үйлестіру, сондай-ақ мұнай-газ өндіруші ұйымдарда ресурстық базаның болуына мониторинг жүргізу. 4. Мұнай санының есебін жүргізу, магистральдық мұнай құбыры арқылы битум зауытына, мұнай өңдеу зауытына, қабылдау-тапсыру пунктіне, теңіз портына мұнайды партиялық айдауды қалыптастыру және сүйемелдеу. Жеткізушілер бөлінісінде Қазақстан Республикасының ішкі нарығына мұнай жеткізу ресурстарын тәулік сайын бөлу, мұнай-газ өндіруші ұйымдардың ресурстық базасының болуын және оларды жеткізуді орындау мүмкіндігін мониторингілеу. 5. Деректерді есепке алу мен теңгерімнің автоматтандырылған жүйесіне енгізу (магистральдық және технологиялық құбырларда мұнайдың нақты болуы, табиғи кемуден болған шығындар, өз мұқтаждықтары, мұнайды қайтару, жылыту, депрессорлық қоспаны енгізу, басқа да түсімдер, жауапты сақтау, технологиялық қалдықтар туралы).

		6. Деректердің енгізілуін бақылау (өзгерістерге өтінімдерді ресімдеу, есептерді енгізу, логиндер беруге өтінімдер, қолжетімділікті ашу, мұнайды қабылдау-тапсыру актілеріне өзгерістер енгізуге қол жеткізуді бақылау және жаңа есептерді қалыптастыру). 7. Мұнай құбыры басқармалары белгіленген мерзімде ұсынған деректер негізінде есепті айдың жабылуы мен мұнайды түгендеу қорытындыларын шығару. Білімдер: 1. Өндірістік-шаруашылық қызмет жоспарларын жасау және келісу тәртібі. 2. Пайдалану персоналының кәсіптері мен жұмыс түрлері бойынша еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтар. 3. МҚ жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар (нұсқаулықтар). 4. Автоматтандырылған есепке алу жүйесінің бағдарламаларын пайдалану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 "Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Мұнай тасымалдау жөніндегі директор
13. Кәсіптің карточкасы "Мұнай құбыры басқармасының бас инженері ":		
Топтың коды:	1322-0	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Мұнай құбыры басқармасының бас инженері	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30	

бойынша біліктілік деңгейі:	желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Параграф 15. Бас инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, ұйымның тиісті бөліміндегі басшы лауазымдардағы жұмыс өтілі экономикалық қызмет түрінде кемінде 5 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Магистральдық құбырларды пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстардың орындалуын ұйымдастыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Магистральдық мұнай құбырларын пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстардың орындалуын ұйымдастыру	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. Басқарманың мұнай құбырының желілік бөлігін тиісті күйде ұстау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және жұмысты ұйымдастыру: - басқару объектілерін күзгі-қысқы және су тасқыны кезеңдерінде жұмысқа дайындау жөніндегі ұйымдастырушылық-техникалық іс-шараларды әзірлеуді ұйымдастыру. Олардың орындалуын бақылау - жоспарлы-алдын ала жөндеу жұмыстарының кестесіне сәйкес магистральдық құбырдың объектілері мен жабдықтарына техникалық қызмет	

көрсету және жөндеу бойынша іс-шаралардың толық кешенін ұйымдастыру және Басқарма бақылауындағы барлық объектілердің сақталуын қамтамасыз ету

- бекітілген учаскелер шегінде бөгде ұйымдарға тиесілі магистральдық мұнай құбырларын пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру және үйлестіру, олардың қызметіне күнделікті басшылық пен тиімді бақылауды жүзеге асыру

2. Басқарма бақылауындағы барлық объектілерінің сақталуын тиісті бөгде ұйымдарды мұнай құбырының күзет аймағындағы жұмыс жағдайлары туралы уақтылы хабардар етумен қамтамасыз ету

3. Жетекшілік ететін мәселелер бойынша жасалған шарттардың талаптарын орындау және олардың ақысын төлеу жөніндегі жұмысты ұйымдастыру, сондай-ақ осы жұмысты толық сүйемелдеуді ұйымдастыру

4. Шикізатқа, материалдарға, жабдыққа және косалқы бөлшектерге өтінімдерді, сондай-ақ ұйым сатып алатын ТМҚ-ға өтінімдерді уақтылы қалыптастыруды қамтамасыз ету. Ұйымның тиісті бөлімшелерінің басшылығымен және магистральдық мұнай құбырының меншік иесімен өтінімдерді міндетті түрде келісуді қамтамасыз ету

5. Заңнаманың қолданыстағы талаптарына сәйкес жетекшілік ететін мәселелер бойынша тендерлік құжаттамаларға техникалық ерекшеліктер мен шарттардың жобаларын жасауды, қолданыстағы ережелер мен ҚР заңнамасына сәйкес шарттар мен жұмыс көлеміне тиісті өзгерістердің уақтылы енгізілуін қамтамасыз ету

6. Өндірістік мақсаттағы объектілердің, санитарлық-тұрмыстық және қоймалық жайлардың құрылысы мен күрделі жөндеуіне, жабдықтардың жеткізілуіне мониторингті жүзеге асырады, құрылысы аяқталған объектілерді пайдалануға қабылдау, күрделі немесе ағымдағы жөндеу жөніндегі комиссиялардың жұмысына қатысу

7. Ұйымның бірінші басшысының жалпы басшылығымен және өзге бөлімшелер мен қызметтердің басшыларымен өзара әрекеттестікте өзінің міндеттерін орындайды

8. Өз құзыреті шегінде нарықтық экономика жағдайында ұйымның техникалық саясаты мен техникалық даму бағыттарын, жұмыс істеп тұрған өндірісті қайта құру және техникалық қайта жарақтандыру жолдарын, іс-қимыл жасау қабілетін, ұтқырлығы мен кірістілігін қамтамасыз ету мақсатында өндірісті мамандандыру және перспективаға әртараптандыру деңгейін айқындайды

Дағды 1:

Мұнай құбырлары мен басқару объектілерінің желілік бөлігін тиісті жағдайда ұстау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және жұмысты ұйымдастыру

9. Тиісті құрылымдық бөлімшелердің (қызметтердің) өндірістік қызметіне басшылықты және оның тиімділігін қамтамасыз етуді жүзеге асырады, әкімшілік мәселелерді шешеді, олардың жұмыс нәтижелерін, еңбек және өндірістік тәртіптің жай-күйін бақылайды

10. Өндірістің техникалық дайындығының қажетті деңгейін және оның үнемі өсуін, еңбектің өнімділігі мен тиімділігін арттыруды, шығындардың (материалдық, қаржы, еңбек) азаюын, өндірістік ресурстардың ұтымды пайдалануды, өндірілетін өнімнің, жұмыстардың, қызметтердің жоғары сапалылығын және бәсекеге қабілеттілігін, өндірілетін бұйымдардың қолданыстағы мемлекеттік стандарттарға, техникалық шарттарға және техникалық эстетика, дизайн талаптарына сәйкес болуын, сондай-ақ сенімділігі мен ұзақ уақытқа жарамдылығын қамтамасыз етеді

11. Ұйымды қайта құру және жаңғырту, өндірістің қоршаған ортаға зиянды әсерін болдырмау, табиғи ресурстарды ұқыпты қолдану, қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау және өндірістің техникалық мәдениетін көтеру бойынша шараларды дайындауды басқарады

12. Жаңа техника мен технологияны енгізудің жоспарларын әзірлеу мен іске асыруды, ұйымдастырушылық-техникалық іс-шараларды, ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-өнертапқыштық жұмыстарды жүргізуді ұйымдастырады

13. Жобалық шешімдердің тиімділігін, өндірісті уақтылы және сапалы дайындауды, жабдықты техникалық пайдалануды, жөндеуді және жаңғыртуды, өнімді (тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді) дайындау және өндіру барысында жоғары сапаға жетуді қамтамасыз етеді

14. Ғылым мен техниканың заманауи жетістіктерінің, патенттік зерттеулер нәтижелерінің, сондай-ақ нарықтың конъюнктурасын есепке ала отырып, озық тәжірибенің негізінде ассортиментті және сапаны жақсарту, шығарылатын өнімді, жұмыстарды (қызметтерді), техника мен технологияны жетілдіру және жаңарту, бәсекелестікке қабілетті түбегейлі жаңа өнім түрлерін өндіру, технологиялық процестерді кешенді механикаландыру және автоматтандыру, өнімділігі жоғары арнайы жабдықты бақылау және сынау құралдарын жобалау және өндіріске енгізу, құралдардың еңбек қажеттілігі нормативтерін және оларды жасау үшін материалдардың шығыс нормаларын даярлау, үнемдеу режимін және шығыстарды азайтуды жүйелеп жүзеге асыру бойынша жұмысты ұйымдастырады

15. Жобалық, өнертапқыштық және технологиялық тәртіптің, еңбекті қорғау, қауіпсіздік және еңбектің

Еңбек функциясы 1:
Магистральдық мұнай құбырларын пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстардың орындалуын ұйымдастыру

техникасы тәртібінің және нормаларының, өндірістік санитарияның және өрт қауіпсіздігінің, табиғатты қорғау, санитариялық органдардың, сондай-ақ техникалық қадағалауды жүзеге асыратын органдардың талаптарының сақталуына бақылау жүргізеді

16. Ғылыми-зерттеу ұйымдарымен және жоғары оқу орындарымен жаңа техниканы және өндіріс технологиясын даярлау, кәсіпорын мен оның бөлімшелерін қайта құру, жабдықты, өндірістік процестерді, өндірісті басқарудың автоматты жүйелерін кешенді механикаландыру және автоматтандыру бойынша шарттарды жасайды, олардың даярлануына бақылау жүргізеді, өзге ұйымдар даярлаған техникалық қайта жарақтандыру жобаларын қарастыруды және енгізуді, лизинг шарттарында жабдықты сатып алуға тапсырыстарды құрастыруды ұйымдастырады

17. Патенттік-өнертапқыштық қызмет, өнімді біріздендіру, стандарттау және сертификаттау, жұмыс орындарын аттестаттау және ұтымды ету, өндірісті метрологиялық қамтамасыз ету, оған механикалық-энергетикалық қызмет көрсету мәселелері бойынша жұмысты үйлестіреді

18. Инженерлік және басқару жұмыстарын орындаудың жаңа техникалық және телекоммуникациялық құралдарын енгізудің негізінде өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыруды жетілдіру бойынша шараларды қабылдайды

19. Ғылыми зерттеулер мен эксперименттерді, жаңа техника мен технологияны сынақтан өткізуді, сондай-ақ ғылыми-техникалық ақпарат, ұтымды ету және өнертапқыштық, озық өндірістік тәжірибені тарату саласындағы жұмысты ұйымдастырады

Білімдер:

1. Мұнай және газ саласындағы мемлекеттік реттеуді регламенттейтін нормативтік құқықтық актілер
2. Еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері
3. Кәсіпорындардағы қызметті реттейтін корпоративтік құжаттарды әзірлеу және қалыптастыру әдістемесі мен тәртібі
4. Пайдаланылатын құралдардың техникалық деректері
5. Ұйымның өндірістік-шаруашылық және қаржылық-экономикалық қызметін регламенттейтін заңнамалық, өзге де нормативтік құқықтық актілері
6. Экономиканың және экономиканың тиісті саласының басым бағыттарын белгілейтін мемлекеттік билік және басқару органдарының шешімдері

	7. Ұйымның қызметіне байланысты өзге органдардың әдістемелік және нормативтік-техникалық актілері 8. Экономикалық қызмет түрінің техникалық, экономикалық және әлеуметтік дамуының перспективасы және ұйымның бизнес-жоспары 9. Ұйым өнімін өндіру технологиясы 10. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметінің жоспарларын даярлау және келісу тәртібі 11. Шаруашылықты жүргізу және ұйымды басқару әдістері 12. Шаруашылық және қаржылық шарттарды жасау және орындау тәртібі 13. Экономиканың тиісті саласындағы ғылыми-техникалық жетістіктер және озық ұйымдардың тәжірибесі 14. Стандарттау негіздері 15. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері 16. Еңбек заңнамасы, өндірістік санитария, еңбек қауіпсіздік және еңбекті қорғау мен ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Дағды 2: Техникалық құжаттаманы әзірлеу	Машықтар: 1. Басқарманың магистральдық құбырларын қауіпсіз пайдаланудың технологиялық регламентін уақтылы әзірлеуді, келісуді және бекітуді қамтамасыз ету. 2. Ықтимал апаттар жоспарын ұйымдастыру және әзірлеу. 3. Бизнес-жоспардың жетекшілік ететін баптары бойынша бюджетті қалыптастыру, бюджетті уақтылы игеру, басқарманың бюджет қаражатының орындалуы бойынша есептерді дайындау жөнінде шаралар қабылдау. 4. Мердігерлердің жобалық құжаттарына, ішкі техникалық стандарттарға, сондай-ақ барлық түрлерге қатысты рәсімдерге сараптамалық бағалауды жүзеге асыру. 5. Тасымалдау кезінде неғұрлым ұтымды технологиялық процестер мен режимдерді әзірлеу және сақтау, өндірістің жоғары тиімділігіне қол жеткізу, сондай-ақ Басқарманың негізгі өндірістік қорларын ұтымды пайдалану. 6. Техникалық құжаттаманың (сызбалардың, сипаттамалардың, техникалық шарттардың, технологиялық карталардың) уақтылы дайын болуын қамтамасыз етеді Білімдер: 1. Техникалық стандарттар.

	2. Магистральдық құбырларды қауіпсіз пайдаланудың технологиялық регламентін жасау әдістемесі 3. Құбырлар мен құрылыстардың трассада орналасуының технологиялық сызбасы 4. Өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары 5. Ұйымның бейіні, мамандануы және құрылымының ерекшелігі 6. Ұйымның өндірістік қуаты
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Дағды 3: Қызметкерлердің кәсіби дайындық деңгейін арттыру	Машықтар: 1. Басқарма қызметкерлерінің еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы заңнаманы, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі стандарттарды, нормаларды, ережелер мен нұсқаулықтарды оқуын және сақтауын қамтамасыз ету 2. Жоғары өнімді еңбек үшін, қызметкерлердің кәсіби белсенділігін арттыру, олардың кәсіби деңгейін арттыру үшін жағдай жасау - қызметкерлердің ұсыныстарын уақтылы қарауды ұйымдастыру, қойылған мәселелердің дұрыс шешілуін қамтамасыз ету, сондай-ақ құзыреті шегінде кемшіліктерді жою үшін шаралар қабылдау 3. Басшылықтың бұйрықтары мен нұсқауларын, бақылау және қадағалау органдарының шешімдерін, қаулылары мен нұсқамаларын, тұрақты жұмыс істейтін комиссия жұмысының нәтижелері бойынша түзету және алдын алу іс-қимылдарының жоспарларын орындау 4. Еңбек жағдайларын жақсарту бағдарламаларын әзірлеуді ұйымдастыру. Осы бағдарламаларды іске асыру үшін қажетті материалдық-техникалық және қаржылық ресурстарды көздейді. Жоспарланған іс-шаралардың уақтылы және толық жүзеге асырылуын бақылауды ұйымдастырады 5. Қызметкерлерді оқытуды ұйымдастыру Білімдер: 1. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары 2. Коммуникациялары бір техникалық дәлізде өтетін ведомстволардың өзара қарым-қатынасы, объектілердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау туралы ереже 3. Оқыту бағдарламаларын әзірлеуге қойылатын талаптар 4. Қызметкерлерді аттестаттау тәртібі
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Машықтар:

	Дағды 4: Басқарманың өндірістік объектілерінде ықтимал апаттар мен олардың салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шараларды жоспарлау және жүзеге асыру	1. Орын алған жағдайды зерттеу, апат орнындағы жауапты тұлғалардың іс-әрекеттерін нақтылау, ал қажет болған жағдайда апаттарды жою жоспарының жедел бөлігіне сәйкес авариялық қызметтердің іс-әрекеттерін түзету 2. Қосымша басқару күштерін бөлу қажеттілігі туралы шешім қабылдау 3. Айдалатын мұнай ағынының күтілетін көлемін нақтылау, параллель төселген құбырларды пайдалана отырып, мұнай айдау станциясының резервуарларына апаттық учаскені мұнайдан босату мүмкіндігін анықтау 4. Қабылданған шешімдерді жүзеге асыру туралы бас диспетчерлік басқарманың диспетчеріне нұсқау беру және апат болған жерге бару 5. Орынға келгеннен кейін жолда болған уақыт ішінде орын алған мән-жайлардың өзгерістерімен танысып, жауапты басшы келгенге дейін апатты жою бойынша басшылықты алу 6. Басқарманың өндірістік объектілерінде болуы мүмкін апаттарды жою және қалпына келтіру жұмыстарының жоспарын ұйымдастыру және әзірлеу 7. Қалпына келтіру жұмыстарын жүргізуге арналған материалдық және қаржы ресурстарының резервін есептеу 8. Қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу кезінде жаңа техникалық құралдарды, озық технологиялық процестерді және операцияларды орындау әдістерін енгізу Білімдер: 1. Құбырлар мен құрылыстардың трассада орналасуының технологиялық сызбасы 2. Мұнайдың, мұнай өнімдерінің және көмірсутек газдарының физикалық және химиялық қасиеттері 3. Құбыр өтетін аймақтағы байланыс жүйелері 4. Пайдаланылатын құралдардың техникалық деректері 5. Магистральдық мұнай құбырларындағы ықтимал апаттар мен зақымдануларды жою жоспары 6. РАЕ өндірісін ұйымдастыру: - апаттар мен зақымдарды жою технологиясы - РАЕ дайындық іс-шаралары - төгілген айдалатын мұнай өнімін оқшаулау және жинау - жер жұмыстары - құбырдың ішкі қуысын тығыздау
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Зейінді шоғырландыру және бақылау	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Көшбасшылық Адамдармен жұмыс істеу Орындаушылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. СТ РК 3362-2019 "Магистральные нефтепроводы. Техническая эксплуатация " 2. Правила обеспечения промышленной безопасности при эксплуатации магистральных трубопроводов, утвержденные приказом Министра по инвестициям и развитию Республики Казахстан от 30 декабря 2014 года № 354 3. СТ РК 2079-2010 "Магистральные нефтепроводы. Организация безопасного проведения газоопасных работ" 4. СТ РК 2080-2022 "Магистральные нефтепроводы. Пожарная безопасность" 5. СТ РК 2081-2011 "Магистральные нефтепроводы. Требования безопасности при эксплуатации"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Мұнай құбыры басқармасының бастығы	
	7	Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі директор	
14. Кәсіптің карточкасы "Мұнай құбыры басқармасының тауар-тасымалдау қызметінің бастығы ":			
Топтың коды:	1322-0		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Мұнай құбыры басқармасының тауар-тасымалдау қызметінің бастығы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	кәсіби саладағы жұмыс өтілі кемінде 5 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1321-0-041 - Қызмет бастығы (өңдеу өнеркәсібі)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай тасымалдаудың барлық кезеңдерінің процестерін жедел басқару және оның сапасын бақылау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тасымалдау процестерін ұйымдастыру және басқару 2. Ұйымдастыру-техникалық іс-шаралардың орындалуын бақылау	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар:	

Еңбек функциясы 1: Тасымалдау процестерін ұйымдастыру және басқару	Дағды 1: Есептілікті қалыптастыру және ұсыну	1. Мұнай құбырларының берілген технологиясы мен жұмыс режимдерін сақтай отырып, мұнайды тасымалдау жөніндегі жоспарлы тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету; Басқарма жүйесінде мұнайдың бар болуын жедел бақылау және барлық қабылдау-тапсыру пункттерінде (бұдан әрі – ҚТП) мұнай сапасына бақылау жүргізу; 2. Мұнай қалдықтарын алу және түгендеу, Басқарманың атқарушы теңгерімі бойынша есептерді қалыптастыру; мұнай тасымалдау туралы түсіндірме жазбаларды әзірлеу; 3. Теңгерімді есепке алудың автоматтандырылған жүйесіне (ТЕАЖ) уақтылы және дәйекті түрде енгізе отырып, мұнайды қабылдау және тапсыру актілерін және ҚТП-да сапа төлқұжаттарын қалыптастырудың және жасаудың дұрыстығына жедел бақылауды қамтамасыз ету; 4. Басқарма қызметкерлерінің қабылдау-тапсыру операцияларын жүргізудің дұрыстығын тексеру, жабдық күйінің пайдалану регламенттерінің талаптарына сәйкестігін айқындау; 5. Прекурсорлар айналымын байланысты қызметтің біліктілік талаптарының орындалуын бақылау; ТМҚ жылдық өтінімінің қалыптасуы мен орындалуын, олардың өндірісте уақтылы пайдаланылуын бақылау; ТМҚ жеткізушілерімен техникалық сипаттамаларға сәйкестігі тұрғысынан жұмыс жүргізу. Білімдер: 1. Мұнай-көлік жабдықтары жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. 2. Негізгі бақылау-өлшеу құралдарының, оның ішінде қауіпсіздік құралдарының жұмыс істеу қағидаттары. 3. Технологиялық процестерді автоматты басқару жүйесінің, телемеханиканың, автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара әрекеттесуі. 4. Жабдықтың қауіпті жұмыс режимдерінің алдын алу бойынша үлгілік шаралар. 5. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. 6. Құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар. 7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

	Дағды 2: Ынтымақтастықты қамтамасыз ету және келіссөздер жүргізу	Машықтар: 1. Мұнай көлемі мен сапасының мәселелері бойынша жүк жөнелтушілермен келіспеушіліктерді реттеу, Басқарманың химиялық зертханаларының қызметін және МГӨҰ мұнай сапасын бақылауды нормативтік және метрологиялық құжаттамаға сәйкес келу затына тексеру. 2. МГӨҰ, ҚР МӨЗ жән іргелес көлік жүйелерімен мұнайды қабылдау, тасымалдау және тапсыру тәртібі туралы Техникалық келісімдерді әзірлеу және тарату. 3. Ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттардың жобаларын, магистральдық мұнай құбырлары жүйесінде тасымалдау процесін басқаруға қойылатын талаптарды дайындау. Білімдер: 1. Технологиялық жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер. 2. Мұнай құбыры жүйесі учаскесінің технологиялық схемасы. 3. Газ тасымалдау жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулар (нұсқаулықтар). 4. Мұнай өнімдерінің көлік жүйесінің мақсаты, құрылымы және жұмыс істеу қағидаты. Дағдыны тану мүмкіндігі : Ұсынылмайды
	Дағды 1: Өндірісте еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік жарақаттануды азайту және іс-шаралар саласындағы ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттардың жобаларын дайындау. 2. Жабдыққа қызмет көрсетудің сенімділігін арттыру және еңбек сыйымдылығын азайту. 3. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау немесе электр қауіпсіздігі саласындағы ережелер мен нұсқаулықтар бұзылған жағдайларда жұмысты тоқтата тұру. 4. ҚР қолданыстағы НҚА талаптарын және жұмыс берушінің еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік, қоршаған ортаны қорғау, жол қозғалысының қауіпсіздігі, өрт қауіпсіздігі, санитария және гигиена жөніндегі актілерін орындау. 5. ҚР қолданыстағы НҚА талаптарын және жұмыс берушінің еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік, қоршаған ортаны қорғау, жол қозғалысының қауіпсіздігі, өрт қауіпсіздігі, санитария және гигиена жөніндегі актілерін сақтай отырып, қызмет жұмысын ұйымдастыру және ол бойынша есеп беру. Білімдер:

Еңбек функциясы 2: Ұйымдастыру-техникалық іс-шаралардың орындалуын бақылау	1. Мұнай құбыры жабдықтарындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. 2. Мұнай құбыры жабдықтарының ақаулық белгілері. 3. Мұнай өнімдерінің көлік жүйесінің ерекшелігі. 4. Персоналдың негізгі және қосалқы жабдықтарды аралау шығуының бағыттары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Қызметкерлерді басқару	Машықтар: 1. Қызметкерлердің жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру. 2. Қызметкерлердің жұмыс сапасын бағалау. 3. Қызметкерлерді оқыту бойынша техникалық және бағдарламалық құралдарды пайдалану. 4. Апатқа қарсы жаттығуларды жоспарлау. 5. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқама жүргізу.
		Білімдер: 1. Қызметкерлердің біліктілік сипаттамалары. 2. Пайдалану қызметкерлерінің кәсіптері мен жұмыс түрлері бойынша еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтар. 3. Апаттар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық Топ мүшесі ретінде жұмысты тиімді ұйымдастыру	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 "Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Мұнай құбыры басқармасының бастығы
15. Кәсіптің карточкасы "Мұнай құбыры басқармасының пайдалану қызметінің бастығы":		
Топтың коды:	1322-0	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Мұнай құбыры басқармасының пайдалану қызметінің бастығы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби саладағы жұмыс тәжірибесі кемінде 5 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Магистральдық мұнай құбырларын сенімді және қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстардың орындалуына бақылауды жүзеге асыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай құбырларын сенімді және қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету бойынша ұйымдастыру және бақылау	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. Магистральдық мұнай құбырларын (МҚ), резервуарлық парктерді, мұнайды жылыту пункттерін, жылыту пункттерін газбен жабдықтау жүйелерін, технологиялық құбырларды, ағызу темір жол эстакадасын, темір жол кірме жолдарын, құю айлақтарын, тікұшақ алаңдарын, өндірістік және шаруашылық-тұрмыстық мақсаттағы сарқынды суларды тазарту жөніндегі тазарту құрылыстарын, Басқарманың желілік өндірістік - диспетчерлік станцияларының (ЖӨДС), бас мұнай айдау станцияларының (БМАС), мұнай айдау станцияларының (МАС) және мұнай жылыту станцияларының (МЖС) ғимараттар мен құрылыстарын сенімді және қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстардың орындалуына бақылауды жүзеге асыру 2. Тұтынушыларға мұнайды қабылдау, айдау және жеткізу жоспарларының орындалуын қамтамасыз етуге, Қызметке ведомстволық бағынысты	

Дағды 1:
Ұйымдастырушылық-техникалық қамтамасыз ету

объектілердің сенімділігі мен қауіпсіз жұмысының техникалық деңгейін арттыруға, еңбек сапасын арттыруға, сондай-ақ жоғарыда аталған құрылыстарға техникалық қызмет көрсету мен жөндеудің қолданыстағы ережелері мен нұсқаулықтарына сәйкес қамтамасыз етуге бағытталған перспективалық және ағымдағы жоспарлар мен іс-шараларды әзірлеу

3. Профилактикалық және жөндеу жұмыстарына, тоқтаулармен байланысты жоспардан тыс жекелеген жұмыстарды орындау жөніндегі іс-шараларға арналған магистральдық мұнай құбырлары мен МАС жоспарлы тоқтаулардың жылдық кестелерін әзірлеуге қатысу

Білімдер:

1. Магистральдық мұнай құбырлары жұмысының нормативтік және шекті параметрлері
2. Негізгі бақылау-өлшеу құралдарының, оның ішінде қауіпсіздік құралдарының жұмыс істеу қағидаттары
3. Технологиялық процестерді автоматты басқару жүйесінің, телемеханиканың, мұнай құбырларын автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара әрекеттесуі
4. Жабдықтың қауіпті жұмыс режимдерінің алдын алу жөніндегі үлгілік шаралар
5. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары
6. Құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар
7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Ұсынылмайды

Машықтар:

1. Мұнайды жылыту пештерінің, төгу-қю эстакадаларының, айлақтардың, резервуарлық парктердің, авариялық-қалпына келтіру пункттерінің персоналымен магистральдық мұнай құбырларының аварияларын жою бойынша аварияға қарсы жаттығулар (АҚЖ) жүргізуді бақылау
2. Мұнай құбырлары мен құрылыстарды пайдалану және ағымдағы жөндеу үшін қажетті материалдарға, жабдыққа, қосалқы бөлшектерге, техникалық құралдарға жиынтық өтінімдер жасау
3. Ведомстволық бағынысты бөлімшелердің материалдық-техникалық құралдардың, жабдықтардың, қосалқы бөлшектердің дұрыс пайдаланылуын, негізді жұмсалуды және есептен шығарылуын бақылауды жүзеге асыру

Мұнай құбырларын сенімді және қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету бойынша ұйымдастыру және бақылау	Дағды 2: Мұнай құбыры жабдығының тиімділігін арттыру	4. Мұнай құбырларының желілік бөлігінің техникалық жай-күйін диагностикалық тексеру бағдарламаларын әзірлеуді ұйымдастыру, диагностикалық аспаптарды өткізу кезінде анықталған ақауларды кезекпен жою жоспарларын жасау, магистральдық мұнай құбырлары мен резервуарлық парктердің желілік бөлігінің ТҚЖЖ кестелерін уақтылы орындауды ұйымдастыру 5. Магистральдық мұнай құбырлары объектілерінің сенімділігін арттыруға, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуге бағытталған жаңа ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық әзірлемелерді енгізуді ұйымдастыру. Жаңа техника мен озық технологияның үлгілерін әзірлеуге, сынауға және енгізуге қатысу Білімдер: 1. Технологиялық жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер 2. Мұнай құбыры жүйесі учаскесінің технологиялық схемасы 3. Газ тасымалдау жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулар (нұсқаулықтар) 4. Мұнай өнімдерінің көлік жүйесінің мақсаты, құрылымы және жұмыс принципі 5. Мұнай құбыры жабдықтарындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері 6. Мұнай құбыры жабдықтарының ақаулық белгілері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Бөлімшелердің апталық жұмыс жоспарларын қарау, оларды жинақтау және селекторлық кеңеске дайындау 2. Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік-құқықтық актілерінің және жұмыс берушінің еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік, қоршаған ортаны қорғау, жол қозғалысы қауіпсіздігі, өрт қауіпсіздігі, Санитария және гигиена жөніндегі актілерінің талаптарын орындау. ҚР қолданыстағы нормативтік-құқықтық актілерінің және жұмыс берушінің еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік, қоршаған ортаны қорғау, жол қозғалысы қауіпсіздігі, өрт қауіпсіздігі, санитария және гигиена жөніндегі актілерінің талаптарын сақтай отырып жұмыстарды ұйымдастыру 3. Тікелей басшының өзіне жүктеген өзге де міндеттерді және Кәсіпорынның ішкі құжаттарын жүзеге асыру

	Дағды 3: Ұйымдастырушылық-техникалық іс-шаралардың орындалуын бақылау	4. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау немесе электр қауіпсіздігі саласындағы ережелер мен нұсқаулықтарды бұзу қызметкерлердің денсаулығына немесе өміріне қауіп төндіруі мүмкін жағдайларда жұмысты тоқтата тұру 5. Алкогольдік немесе есірткілік мас күйіндегі қызметкерлерді жұмысқа жібермеу 6. Жаңғырту жағдайларын қоса алғанда, өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз етуге әсер ететін жағдайлар өзгерген жағдайда ӨҚЕҚҚО-қа қауіпті өндірістік объектілер туралы мәліметтерді уақтылы ұсыну Білімдер: 1. Персоналдың қызметін жоспарлау және ұйымдастыру 2. Қызметкерлердің біліктілік сипаттамалары 3. Пайдалану персоналының кәсіптері мен жұмыс түрлері бойынша еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтар 4. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану" 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру" 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі" 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Мұнай құбыры басқармасының бас инженері
	7	Мұнай құбыры басқармасының бастығы
16. Кәсіптің карточкасы "Мұнай құбыры басқармасының пайдалану қызметінің инженері":		
Топтың коды:	2147-4	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Мұнай құбыры басқармасының пайдалану қызметінің инженері	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы бұйрығымен бекітілген Мұнай-газ өндіру саласы ұйымдарының басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары № 217. § 29 мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және II санатты мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; II санатты мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және санаты жоқ мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл; санаты жоқ мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жұмыс өтіліне қойылатын талаптарсыз жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіптік (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім және I санатты техник лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-009 - Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер 2147-4-011 - Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай құбыры басқармасын пайдалануды жедел басқару		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Магистральдық мұнай құбырларының желілік бөлігін сенімді және қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыру	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	

Дағды 1: Ұйымдастырушылық-техникалық қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Қолданыстағы пайдалану қағидаларының, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау қағидалары мен нормаларының талаптарына сәйкес магистральдық мұнай құбырларының желілік бөлігін сенімді және қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыру, магистральдық мұнай құбырларының сенімділігін қамтамасыз ету жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шараларды, су тасқыны кезеңінде және күзгі-қысқы кезеңде мұнай құбырлары объектілерін жұмысқа дайындау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу 2. Магистральдық мұнай құбырлары объектілеріне қызмет көрсетудің сенімділігін, қауіпсіздігін арттыруға бағытталған ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық әзірлемелерді өндіріске енгізуді ұйымдастыру, магистральдық мұнай құбырлары объектілеріндегі апаттардың алдын алу және жою жөніндегі арнайы жұмыс түрлерін қауіпсіз орындау бөлігінде Басқарманың құрылымдық бөлімшелерінің қызметін үйлестіру 3. Қауіпсіздік шараларын ескере отырып, қолданыстағы өндірістерді қайта құруға өндірісті, технологияны, механикаландыруды және автоматтандыруды ұйымдастыру бойынша техникалық құжаттама әзірлеуді қамтамасыз ету, жабдықтарды, тораптарды, қондырғыларды пайдалану жөніндегі нұсқаулықты жасауға және қайта қарауға қатысу және т. б. 4. Құбырлардың апаттық қорының пайдаланылуына және олардың нормаларға сәйкес толық жинақталуына бақылауды жүзеге асыру, магистральдық мұнай құбырларындағы апаттылықты есепке алу, магистральдық мұнай құбырларындағы инциденттерді техникалық тексеру актілерін ресімдеу 5. Мұнай-газ құбырлары мен технологиялық жабдық жұмысында ақау себептерін анықтайды және талдайды, оларды жою жөніндегі шараларды қабылдайды 6. Мұнай-газ құбырларын жөндеу мен реконструкциялаудың озық әдістерін пайдалануды қамтамасыз етеді 7. Мұнай-газ құбырында парафиндік шөгінділерді жою бойынша жұмысты ұйымдастырады Білімдер: 1. Магистральдық мұнай құбырлары жұмысының нормативтік және шекті параметрлері 2. Негізгі бақылау-өлшеу құралдарының, оның ішінде қауіпсіздік құралдарының жұмыс істеу қағидаттары 3. Технологиялық процестерді автоматты басқару жүйесінің, телемеханиканың, мұнай құбырларын
--	---

Еңбек функциясы 1: Магистральдық мұнай құбырларының желілік бөлігін сенімді және қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыру		автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара әрекеттесуі 4. Жабдықтың қауіпті жұмыс режимдерінің алдын алу бойынша үлгілік шаралар 5. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары 6. Құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар 7. "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексін, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңын 8. Мұнай-газ өндіру саласына қатысты Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерін, нұсқаулықтарды және әдістемелік ұсынымдарды, мұнай-газ құбырлары жүйелері бойынша, оның ішінде қазақстандық және халықаралық нормативтік және әдістемелік материалдарды 9. Мұнай жабдығымен және мұнай-газ құбырларымен жұмыс істеу, пайдалану және жөндеу нормалары мен қағидаттарын 10. Ақаулар мен зақымдалулардың типтік түрлерін жою әдістерін 11. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнай құбыры жабдықтарының тиімділігін арттыру	Машықтар: 1. Аяқталған зерттеулер мен әзірлемелердің нәтижелерін, сондай-ақ отандық және шетелдік тәжірибені жалпылау негізінде шолулар, бөгде ұйымдардан келіп түсетін техникалық құжаттамаға пікірлер мен қорытындылар дайындау 2. Кәсіпорынның пайдалану бөлімшелеріне ұсынылатын есептердің бекітілген тізбесіне сәйкес белгіленген тәртіппен атқарылған жұмыс туралы есептерді ұсыну 3. Басқарманың мұнай құбырларын қалыпты пайдалану және сапалы жөндеу үшін қажетті материалдарға, қосалқы бөлшектерге, жабдықтарға өтінімдер жасауға қатысу. Бөлімшелердің қоймаларында ТМҚ қалдықтарының есептен шығарылуын бақылау 4. Мұнай-газ құбырларын салу жобаларын әзірлеуге қатысады 5. Мұнай-газ құбырларының сенімділігі мен қауіпсіздігін жақсарту бойынша ұсыныстар енгізеді және жобалар әзірлейді 6. Мұнай-газ құбырларының жүйелері конструкциясын жаңғырту жөніндегі шаралар жүйесін қолдайды

	7. Монтаждау, іздеу және ақауларды жою және мұнай-газ құбырларын пайдалануға енгізу жөніндегі жаңа жобаларды іске асыру кезінде ұйымдастырушылық және техникалық қолдау көрсетеді Білімдер: 1. Мұнай құбыры жабдықтарындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері 2. Мұнай құбыры жабдықтарының ақаулық белгілері 3. Пайдалану персоналының негізгі және қосалқы жабдықтарды айналып өтуінің бағыттары 4. Мұнай-газ құбырларын инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету әдістерін 5. Мұнай мен газдың, мұнай-газ қоспаларының физикалық-химиялық қасиеттерін, жер мен топырақтың сипаттамаларын
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Дағды 3: Мұнай құбырын пайдалану бөлімшелерінің өндірістік көрсеткіштерді орындауын бақылау	Машықтар: 1. Еңбек және қоршаған ортаны қорғау талаптарына сәйкес магистральдық мұнай құбырларын апатсыз пайдалануды қамтамасыз ету. Құбырлардың күзет аймақтарының тұтастығын бақылауды жүзеге асыру 2. Бөлімшелер жұмысының апта сайынғы өндірістік жоспарларын талдауды жүзеге асыру, ескертулер мен ұсыныстар енгізу, магистральдық мұнай құбырлары объектілерінің бұйрықтарын, тізбелерін, технологиялық схемаларын, магистральдық мұнай құбырлары жоспарлы тоқтаған кезде жұмыстар жүргізу жоспарларын әзірлеуге қатысу 3. Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік-құқықтық актілерінің және жұмыс берушінің еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік, қоршаған ортаны қорғау, жол жүрісінің қауіпсіздігі, өрт қауіпсіздігі, санитария және гигиена жөніндегі актілерінің талаптарын орындау 4. Тікелей басшының өзіне жүктеген өзге де міндеттерді және Кәсіпорынның ішкі құжаттарын жүзеге асыру 5. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау немесе электр қауіпсіздігі саласындағы ережелер мен нұсқаулықтарды бұзу қызметкерлердің денсаулығына немесе өміріне қауіп төндіруі мүмкін жағдайларда жұмысты тоқтата тұру 6. Алкогольдік немесе есірткілік мас күйіндегі қызметкерлерді жұмысқа жібермеу 7. Мердігер ұйымдар мен мұнай-газ құбырларын жөндеу қызметтерінің жұмысын үйлестіреді

		8. Еңбек қорғау, өнеркәсіптік және экологиялық қауіпсіздік талаптарының сақталуы жөніндегі шараларды қабылдайды 9. Нормативтік ережелер мен стандарттарға сәйкес мұнай-газ құбырларын пайдалану тәртібін тексереді 10. Мұнай-газ құбырларының ақаулары мен бұзылуын жою кезінде авариялық бригадалардың жұмысын ұйымдастырады және үйлестіреді Білімдер: 1. Пайдалану персоналының біліктілік сипаттамалары 2. Пайдалану персоналының кәсіптері мен жұмыс түрлері бойынша еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтар 3. Апаттар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары 4. Мұнай-газ құбырлары жабдығының конструкциясын, жұмыс істеу қағидатын және техникалық сипаттамаларын 5. Экономика, өндірісті, еңбек пен басқаруды ұйымдастырудың негіздерін 6. Еңбек заңнамасының негіздерін 7. Еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау қағидаларын, ішкі еңбек тәртібі қағидаларын білуі тиіс
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану" 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру" 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі" 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Мұнай құбыры басқармасының пайдалану қызметінің бастығы
	6	Мұнай құбыры басқармасының бас инженері
17. Кәсіптің карточкасы "Мұнай құбыры басқармасының тауар-тасымалдау қызметінің инженері":		
Топтың коды:	2147-4	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Мұнай құбыры басқармасының тауар-тасымалдау қызметінің инженері	

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты тауар-тасымалдау қызметінің инженері: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және II санатты тауар-тасымалдау қызметінің инженері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; II санатты тауар-тасымалдау қызметінің инженері: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және санаты жоқ тауар-тасымалдау қызметінің инженері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл; санаты жоқ тауар-тасымалдау қызметінің инженері: жұмыс өтіліне қойылатын талаптарсыз тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-005 - Мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер 2147-4-008 - Мұнайды есепке алу жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай тасымалдаудың барлық кезеңдерінің процестерін жедел басқару және оның сапасын бақылау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тасымалдау процестерін ұйымдастыру және бақылау 2. Ұйымдастыру-техникалық іс-шаралардың орындалуын бақылау	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. Мұнай құбырларының берілген технологиясы мен жұмыс режимдерін сақтай отырып, жүк жөнелтушілерден мұнайды қабылдау, теңізбен жөнелту және оны магистральдық мұнай құбырлары арқылы айдау жөніндегі жоспарлы тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету; 2. Басқарма резервуарларында және технологиялық құбырларында мұнайдың бар болуын есепке алу,	

Еңбек функциясы 1: Тасымалдау процестерін ұйымдастыру және бақылау	Дағды 1: Ұйымдастырушылық-техникалық қамтамасыз ету	бағыттық тапсырмалардың (бұдан әрі - БТ) орындалуына мониторинг жүргізу; 3. Теңгерімді есепке алудың автоматтандырылған жүйесінде (бұдан әрі - ТЕАЖ) қабылдау-тапсыру пункттерінде (бұдан әрі – ҚТП) есепке алу операцияларын ресімдеудің дұрыстығын, сондай-ақ қағаз жеткізгіштерде қабылдау-тапсыру актілерін және сапа төлқұжатта жасаудың дұрыстығын тексеру; 4. Қолданыстағы стандарттарға, шарттар мен техникалық келісімдерге сәйкес басқарма қызметкерлерінің қабылдау-тапсыру операцияларын жүргізуінің дұрыстығын тексеруді жүзеге асыру үшін ҚТП-ға тұрақты шығу; есепке алу операцияларын жүргізу кезінде анықталған ауытқуларды талдау, қажетті техникалық іс-шараларды әзірлеу; мұнай көлемі мен сапасы мәселелері бойынша Басқарманың жүк жөнелтушілермен өзара қарым-қатынасын реттеу жөніндегі шараларды қабылдауға қатысу; 5. Ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттардың (регламенттердің, ережелердің, нұсқаулықтардың, бұйрықтардың, өкімдердің және т. б.) жобаларын дайындау; еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік жаракаттануды азайту, жабдыққа қызмет көрсетудің сенімділігін арттыруды және еңбек сыйымдылығын азайтуды қамтамасыз ететін іс-шаралар саласындағы мәселелерді қоса алғанда, Басқарманың магистральдық мұнай құбырлары жүйесінде мұнайды қабылдау, сақтау және тапсыру процесі мен рәсімдерін басқаруға қойылатын талаптарды әзірлеу ; 6. МГӨЖ-бен, ҚР мұнай өңдеу зауыттарымен (бұдан әрі – МӨЗ) және іргелес көлік жүйелерімен мұнайды қабылдау, тасымалдау және тапсыру тәртібі (тасымалдау қызметтерін көрсету шарттарына қосымшалар) туралы Техникалық келісімдерді әзірлеу және тарату. Білімдер: 1. Мұнай-көлік жабдықтары жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. 2. Негізгі бақылау-өлшеу құралдарының, оның ішінде қауіпсіздік құралдарының жұмыс істеу қағидаттары. 3. Технологиялық процестерді автоматты басқару жүйесінің, телемеханиканың, автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара әрекеттесуі. 4. Жабдықтың қауіпті жұмыс режимдерінің алдын алу бойынша үлгілік шаралар. 5. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. 6. Құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар.
---	--	---

		7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Есептілікті қалыптастыру және ұсыну	Машықтар: 1. БҚАЖ жүйесінде есептерді жүргізу, логиндер беру, төлқұжаттар мен қабылдау-тапсыру актілеріне өзгерістер енгізуге мүмкіндік беру бойынша жұмыс; 2. басқарма бөлімшелері ұсынған ақпараттың негізінде есепті айдың жабылу және мұнайды түгендеу қорытындыларын шығару; есепті кезеңнің қорытындылары бойынша БҚАЖ-ға мұнайдың қозғалысы мен қалдықтары туралы деректерді енгізу. 3. мұнай тасымалдау бөлігінде бөлімшенің жұмысы туралы түсіндірме жазбалар әзірлеу, талдамалық анықтамалар, презентациялар, жиналыстарға, кездесулерге материалдар дайындау. Білімдер: 1. Технологиялық жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер. 2. Мұнай құбыры жүйесі учаскесінің технологиялық схемасы. 3. Газ тасымалдау жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулар (нұсқаулықтар). 4. Мұнай өнімдерінің көлік жүйесінің мақсаты, құрылымы және жұмыс істеу қағидаты.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1:	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау немесе электр қауіпсіздігі саласындағы ережелер мен нұсқаулықтарды бұзу қызметкерлердің денсаулығына немесе өміріне қауіп төндіруі мүмкін жағдайларда жұмысты тоқтата тұру; 2. Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік-құқықтық актілерінің және жұмыс берушінің еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік, қоршаған ортаны қорғау, жол жүрісінің қауіпсіздігі, өрт қауіпсіздігі, санитария және гигиена жөніндегі актілерінің талаптарын орындау; 3. Алкогольдік немесе есірткілік мас күйіндегі қызметкерлерді жұмысқа жібермеу;

Еңбек функциясы 2: Ұйымдастыру-техникалы қ іс-шаралардың орындалуын бақылау	Өндірісте еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды ұйымдастыру	4. Жаңғырту жағдайларын қоса алғанда, өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз етуге әсер ететін жағдайлар өзгерген жағдайда қауіпті өндірістік объектілер туралы мәліметтерді ӨҚ, Е және ҚОҚБ-ға уақтылы ұсыну; 5. Тікелей басшының өзіне жүктеген өзге де міндеттерді және Кәсіпорынның ішкі құжаттарын жүзеге асыру.		
		Білімдер: 1. Персоналдың қызметін жоспарлау және ұйымдастыру. 2. Қызметкерлердің жұмыс сапасын бағалау. 3. Қызметкерлерді оқыту бойынша техникалық және бағдарламалық құралдарды пайдалану. 4. Апатқа қарсы жаттығуларды жоспарлау. 5. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқама жүргізу.		
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды		
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық			
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1474-2016 "Магистральдық мұнай құбырлары. Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық", ҚР СТ 1347-2024 "МҰНАЙ Жалпы техникалық шарттар", ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары", ГОСТ 2517-2012 " Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:		
	6	Мұнай құбыры басқармасының тауар-тасымалдау қызметінің бастығы		
18. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі инженер":				
Топтың коды:	2147-4			
Қызмет атауының коды:	2147-4-009			
Кәсіптің атауы:	Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі инженер			
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6			
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -	

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-	
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі инженер" кәсіптік карточкасының сипаттамасы "Магистральдық құбырларды пайдалану" кәсіптік стандартында (Мұнай мен газды тасымалдау және сақтау) бар.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1: -	Машықтар: - Білімдер: -
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	-	-

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

19. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі;

Орындаушы: Уйсимбаева Гульжан Кулымбаевна;

E-mail: g.uisimbayeva@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 18.

20. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі;

Жоба жетекшісі: Уйсимбаева Гульжан Кулымбаевна;

E-mail: g.uisimbayeva@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 18.

21. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 2024 жылғы 22 қарашадағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының №8 Хаттамасы.

22. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 28 қарашадағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

23. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы.

24. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2024 ж.

25. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2027 ж.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына
9-қосымша

"Газды қабылдау, сақтау және босату" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Газды қабылдау, сақтау және босату" кәсіптік стандарты газды қабылдау, сақтау және тарату процестерін қауіпсіз және тиімді басқаруды қамтамасыз ету үшін газ өнеркәсібінде қолданылады. Экономикалық қызметке инфрақұрылымға инвестиция салу, жүйенің үздіксіздігін қолдау, процестерді оңтайландыру және тұтынушыларға қызмет көрсету кіреді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіптік міндет шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерделенген және меңгерілген ақпарат;

2) дағды – кәсіптік міндетті толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен машықты қолдану қабілеті;

3) жөндеу – магистральдық құбырдың және (немесе) оның объектілерінің желілік бөлігінің толық немесе ішінара пайдалану ресурсының жарамдылығын немесе жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар (операциялар) кешені;

4) кәсіптік стандарт – формалды және (немесе) формалды емес, және (немесе) информалды білім беру ескеріле отырып, білімге, машыққа, дағдыға, жұмыс тәжірибесіне, біліктілік деңгейі мен құзыреттілікке, кәсіптік қызметтің нақты бір саласындағы еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

5) магистральдық газ құбыры (МГ) – тасымалданатын газдың қысымын арттыруды және төмендетуді қамтамасыз ететін бір немесе бірнеше газ құбырынан (желілік бөліктен) және олармен ұштасып жатқан объектілерден, телебасқару, байланыс құралдарынан және өзге де коммуникациялардан тұратын, тауарлық газды тасымалдауға арналған инженерлік құрылыс. Магистральдық газ құбыры

объектілерінің құрамы жобалық құжаттамада және техникалық регламенттер талаптарында айқындалады;

6) салалық біліктілік шеңбері – Қазақстан Республикасының ұлттық кәсіптер сыныптауышының, ұлттық біліктілік шеңберінің негізінде әзірленеді және салада орындалатын жұмыстардың күрделілігіне және пайдаланылатын білімнің, машықтың және құзыреттің сипатына қарай деңгейлер бойынша маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды сыныптайды.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

- 1) БТБА – жұмыс және жұмысшылар кәсіптерінің Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамасы;
- 2) КС – кәсіби стандарт;
- 3) МГ – магистральдық газ құбыры;
- 4) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;
- 5) БА – басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы;
- 6) ТҚК – техникалық қызмет көрсету.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың төлқұжаты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Газды қабылдау, сақтау және босату.

5. Кәсіптік стандарттың коды: H52104079.

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Н Көлік және қоймалау;

52 Жүктерді қоймаға қою және қосалқы көлік қызметі;

52.1 Жүктерді қоймаға қою және сақтау;

52.10 Жүктерді қоймаға қою және сақтау;

52.10.4 Мұнайды сақтау.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Табиғи газды қабылдау, сақтау және жіберу бойынша процестерді, оның ішінде жер үсті инженерліктехникалық құрылыстарды қамтитын, газды айдауға, сақтауға және алуға арналған технологиялық кешен жататын жер асты газ қоймаларында, тау-кендік бөлумен шектелген жер қойнауы учаскесі; газды сақтау объектісі; бақылау қабаттары; газдың буферлік көлемі; әр түрлі мақсаттағы ұңғымалар қоры бойынша ұйымдастыру және жүргізу.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Жер асты газ сақтау жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;

2) Газ жабдықтарын жөндеу және оларға қызмет көрсету мастері - 5 СБШ-нің деңгейі;

3) Инженер-геолог - 6 СБШ-нің деңгейі;

4) Инженер-технолог (жалпы бейін) - 6 СБШ-нің деңгейі;

- 5) Мұнай, газ және конденсат өндіру жөніндегі мастер - 5 СБШ-нің деңгейі;
- 6) Технологиялық қондырғылардың операторы - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 7) Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 8) Ұңғымаларды зерттеу операторы - 4 СБШ-нің деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Жер асты газ сақтау жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер ":			
Топтың коды:	2147-3		
Қызмет атауының коды:	2147-3-003		
Кәсіптің атауы:	Жер асты газ сақтау жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығымен бекітілген Мұнай-газ өндіру саласындағы басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілердің лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары § 10 Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санаттағы жер асты газ қоймасы жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санаттағы газ шаруашылығы жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі 2 жылдан кем емес; II санаттағы жер асты газ қоймасы жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санаты жоқ газ шаруашылығы жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі 3 жылдан кем емес; санаты жоқ жер асты газ қоймасы жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және жұмыс өтілі. I санатты техник кемінде 3 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2141-9-003 - Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жер асты газ сақтау жабдықтарын пайдалану бойынша жұмыстарды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
		1. Газ тасымалдау жабдықтарына техникалық қызмет көрсету және жөндеу (ТҚКЖ),	

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	диагностикалық тексеру (ДТ) бойынша жұмыстардың орындалуын қамтамасыз ету 2. Газ тасымалдау жабдықтарына ТҚКЖ, ДТ сүйемелдеу бойынша құжаттаманы жүргізу 3. Газ тасымалдау жабдығы жұмысының беріктігі мен сенімділігін арттыру жөніндегі іс- шараларды орындау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Жоспарлы-алдын ала жөндеу (ЖАЖ), техникалық қызмет көрсету (ТҚ) кестелерін және диагностикалық тексеру жүргізу	Машықтар: 1. Жұмыстарды орындаудың желілік кестелерін әзірлеу 2. От және газ қауіпті жұмыстарды жүргізуді жоспарлау және олардың орындалуын бақылау 3. ТҚКЖ, ДТ ұйымдастыру және қауіпсіз жүргізу жөніндегі іс- шаралардың орындалуын әзірлеу және бақылау, ЕҰ 4. Пайдалану персоналының жұмысын жоспарлау 5. Газ объектілері жабдықтарында жұмыстарды орындау кезінде тәуекелдерді бағалау 6. Қызмет бағыты бойынша арнайы бағдарламалық өнімдерді пайдалану
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Техникалық диагностика негіздері 2. Теориялық механика негіздері 3. Термодинамика негіздері 4. Электротехника негіздері 5. Материалтану негіздері 6. Дәнекерлеу өндірісінің негіздері 7. От және газ қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттар 8. Газ объектілері жабдықтарының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принципі 9. Газ тасымалдау жабдығы ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері 10. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
		Машықтар: 1. Бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарын пайдалану 2. Сызбалар мен спецификацияны оқу 3. Газ тасымалдау жабдығының техникалық параметрлерін талдау 4. Қосалқы бөлшектерге, материалдар мен құралдарға қажеттілікті қалыптастыру 5. Газдың ағуын анықтау және жою

Еңбек функциясы 1: Газ тасымалдау жабдықтарына техникалық қызмет көрсету және жөндеу (ТҚКЖ), диагностикалық тексеру (ДТ) бойынша жұмыстардың орындалуын қамтамасыз ету	Дағды 2: Газ тасымалдау жабдықтарына ТҚКЖ, ДТ кезінде технологиялық регламенттердің сақталуын бақылау	6. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану Білімдер: 1. Кәсіпорынның технологиялық регламенттері 2. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарының жұмыс принципі 3. Газ жабдығына техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы 4. Кәсіптер мен жұмыс түрлері бойынша еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық 5. Номенклатура, материалдар мен қосалқы бөлшектерді сақтауға қойылатын талаптар 6. Құрал-сайманның, материалдардың және қосалқы бөлшектердің шығыс нормалары 7. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Жабдықтың жұмысындағы, оның ішінде сынақтарды жүргізу кезінде және жөндеу жұмыстарын орындағаннан кейін ақауларды анықтау 2. Жабдықтарды диагностикалау және өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасының нәтижелерін қолдану 3. Энергия үнемдеу, жөндеу технологиялары, еңбек әдістері мен тәсілдері бойынша озық тәжірибені қолдану 4. Күзгі-қысқы кезеңде жабдықтарды көктемгі су тасқынына дайындау және пайдалану бойынша іс-шаралар өткізу 5. Жеке және ұжымдық қорғану құралдарын қолдану 6. Шектеулі уақыт режимінде шешім қабылдау Білімдер: 1. Технологиялық процестерді басқарудың автоматтандырылған жүйелері (ТП АБЖ), телемеханика құралдарының, газ тасымалдау жабдығын автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара іс- қимылы және оларды басқару 2. Газ тасымалдау жабдығын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар 3. Жөндеудің озық технологиялары, еңбектің прогрессивті әдістері мен тәсілдері

4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті

Дағды 3:

Сынақтарды жүргізу
кезінде және жөндеу
жұмыстарын
орындағаннан кейін газ
тасымалдау жабдығының
техникалық жай-күйін
бақылау

		корғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Газ тасымалдау жабдықтарына ТҚКЖ, ДТ сүйемелдеу бойынша құжаттаманы жүргізу	Дағды 1: Газ тасымалдау жабдықтарына ТҚКЖ, ДТ бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу	Машықтар: 1. Газ тасымалдау жабдығының ауытқуларын және ақауларын жөндеу кезінде сыныптау 2. Газ тасымалдау жабдығын жөндеу кезінде беру және қабылдау жөніндегі құжаттаманы жүргізу 3. Жабдықтардың ТҚКЖ, ДТ атқарушылық құжаттамасын толтыру 4. Одан әрі пайдалануға жарамсыз материалдық-техникалық ресурстарды есептен шығару актілерін ресімдеу 5. Жабдықтарды паспорттауды жүргізу 6. Техникалық құжаттамаға қажеттілікті анықтау 7. Жабдықтарға ТҚКЖ, ДТ саласында есептілікті қалыптастыру
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Газ және газбен жабдықтау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 2. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар 3. Газ тасымалдау жабдығын пайдалану және жөндеу жөніндегі техникалық құжаттама және оны ресімдеуге қойылатын талаптар 4. Жабдықты паспорттау тәртібі 5. Материалдық-техникалық ресурстарды есептен шығару тәртібі 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 2: Жұмыс жүргізуге арналған наряд-рұқсатнамаларды	Машықтар: 1. Газ жабдығын пайдалану және жұмыстарды қауіпсіз орындау жөніндегі құжаттаманы талдау 2. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулық жүргізу Білімдер: 1. Газ тасымалдау жабдығының ТҚКЖ талаптарын белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар

	және басқа да арнайы рұқсаттарды ресімдеу	2. Жұмыстарды жүргізуге наряд- рұқсатнамаларды ресімдеу тәртібі 3. От және газ қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттар 4. Бағынушы персоналдың біліктілік сипаттамалары 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Газ тасымалдау жабдығы жұмысының беріктігі мен сенімділігін арттыру жөніндегі іс- шараларды орындау	Дағды 1: Газ тасымалдау жабдығы жұмысының тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар дайындау	Машықтар: 1. Газ тасымалдау жабдығы жұмысының тиімділігін арттыру мүмкіндіктерін талдау 2. Ұсынылған шешімдердің тиімділігін есептеу 3. Жабдық жұмысының тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар қалыптастыру 4. Жалпы және арнайы мақсаттағы технологиялық схемаларды, сызбаларды және техникалық құжаттаманы оқу
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Жөндеудің озық технологиялары, еңбектің прогрессивті әдістері мен тәсілдері 2. Жабдықты пайдалану кезіндегі алдыңғы қатарлы энергия үнемдеу технологиялары 3. Өнертапқыштық және рационализаторлық қызметтің негіздері 4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 2: Авариялардың, оқыс оқиғалардың, газ тасымалдау жабдығының істен шығуының алдын алуға бағытталған іс- шаралар бағдарламасына ұсыныстар дайындау	Машықтар: 1. Жабдықтың жұмысына әсер ететін факторларды анықтау 2. Жабдықты пайдалану кезінде авариялар мен инциденттердің алдын алу және жою жөніндегі шараларды әзірлеу
		Білімдер: 1. Газды тасымалдаудың технологиялық процестері 2. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары 3. Табиғи газдың, тұрақсыз сұйық көмірсутектердің, газ және сұйық ортаның, химиялық реагенттердің физика-химиялық қасиеттері, оларды кәдеге жарату тәртібі мен ережесі 4. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.

	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды	
	Дағды 3: Персоналдың жұмысында ТҚКЖ, ДТ озық технологияларын және еңбектің прогрессивті әдістері мен тәсілдерін енгізу	Машықтар: 1. Жаңа техниканы, рационализаторлық ұсыныстарды енгізуден, жұмыс орнының ұйымдастыру-техникалық шарттарының өзгеруінен қауіптерді бағалау 2. Инновацияларды енгізуден тиімділікті бағалау 3. Энергия үнемдеу, жөндеу технологиялары, еңбек әдістері мен тәсілдері бойынша озық тәжірибені қолдану 4. Жабдықтың пайдалану параметрлерінің нормативтік (рұқсат етілген) шамаларынан өзгеру және ауытқу себептерін анықтау 5. Газ объектілері жабдықтарының технологиялық параметрлерін түзету бойынша шешімдер қабылдау Білімдер: 1. Жаңа техниканы, озық технологияларды, ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық әзірлемелерді енгізуді регламенттейтін салалық құжаттар 2. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Көшбасшылық қасиеттер Аналитикалық ойлау Дербестік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы мен команда жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіптік біліктілігі мен икемділігін өз бетінше дамыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Мұнай-газ салаларындағы қауіпті өндірістік объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы №355 бұйрығымен бекітілген.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Бас инженер	
10. Кәсіптің карточкасы "Газ жабдықтарын жөндеу және оларға қызмет көрсету мастері":			
Топтың коды:	3118-4		
Қызмет атауының коды:	3118-4-005		
Кәсіптің атауы:	Газ жабдықтарын жөндеу және оларға қызмет көрсету мастері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30		

бойынша біліктілік деңгейі:	желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. § 90 Учаске шебері		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	кадрлар даярлаудың тиісті саласында жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және өндірісте кемінде 1 жыл жұмыс өтілі немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және жұмыс өтілі өндірісте кемінде 3 жыл, тиісті мамандық бойынша білімі болмаған жағдайда, өндірістегі жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3115-2-001 - Жабдықтарды жөндеу мастері (өнеркәсіпте)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ жабдығының үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ жабдығын пайдалану бойынша жұмыстарды ұйымдастыру 2. Газ жабдығына жөндеу жүргізу және қызмет көрсету	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Газ жабдығына ағымдағы жөндеу және техникалық қызмет көрсетуді құжаттамалық сүйемелдеу	Машықтар: 1. Нормативтік-техникалық құжаттамаларды түсіну, сызбаларды оқу 2. Техникалық тапсырмаларды, ақау ведомостарын, жабдықты жөндеуге қабылдауға және тапсыруға құжаттарды ресімдеу 3. Газ жабдығын пайдалануға қабылдау 4. Газ жабдықтарын тексеру және техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу бойынша жылдық кестелерді құру 5. Өлшеу құралдарын тексеру кестесін дайындау 6. Жөндеу жұмыстарын жүргізудің желілік кестесін қалыптастыру 7. Қосалқы бөлшектерге, материалдарға, құралдарға өтінімдер жасау, сондай-ақ олардың дұрыс жұмсалуды бақылау 8. Газ қауіпті жұмыстарға наряд- рұқсат ресімдеу 9. Өндірістік тапсырманы бағынышты персоналға бөлу Білімдер:	

		1. Учаске жабдықтары және оны техникалық пайдалану ережесі, газ шаруашылығының өндірістік-шаруашылық қызметінің әдістері 2. Ұйымның өндірістік-шаруашылық және қаржы - экономикалық қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілері, ішкі және сыртқы нормативтік құжаттар 3. Жабдықты жоспарлы-алдын ала жөндеу жүйесі 4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Еңбек функциясы 1: Газ жабдығын пайдалану бойынша жұмыстарды ұйымдастыру	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 2: Газ жабдығы жұмысының беріктігі мен сенімділігін арттыру жөніндегі іс- шараларды орындау Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды Машықтар: 1. Газ жабдығының жұмыс параметрлерін талдау 2. Газ жабдығына әдістемелік және нормативтік материалдарды, техникалық құжаттаманы әзірлеу 3. Материалдарды, бөлшектерді, тораптарды, агрегаттарды және газ жабдығын сынауды жүргізу 4. Газ жабдығына паспорттар, қосалқы бөлшектерге спецификациялар, ақаулар ведомосі және басқа техникалық құжаттама жасау 5. Газ жабдығының, құрал- сайманның, құрылғылардың, коммуникациялардың, өндірістік құралдардың, жеке қорғау құралдарының жай-күйі мен дұрыс пайдаланылғандығын, сондай-ақ жұмыстарды жүргізудің дұрыстығын бағалау 6. Газ жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарының, жабдықты пайдалануды жақсарту және пайдалану тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шаралардың перспективалық және ағымдағы жоспарларын әзірлеу Білімдер: 1. Жабдыққа арналған паспорттарды, жабдықтарды пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтарды, ақаулар мен ерекшеліктер ведомостарын жасау тәртібі 2. Қондырғының технологиялық регламенті, жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету бойынша өндірістік нұсқаулықтардың талаптары 3. Негізгі және қосалқы қызмет көрсетілетін жабдықтың төлқұжаттардың 4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. ұсынылмайды
		Машықтар:

	Дағды 1: Жабдықты жөндеуге беру , жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру	1. Газ жабдығын жөндеуден кейін жұмысқа дайындау, құрылғылар мен тораптарға техникалық тексеру жүргізу 2. Газ жабдығы элементтерінің параметрлері мен сенімділігін бақылау 3. Ақауларды уақтылы анықтау мақсатында тестілік тексерулер жүргізу 4. Газ жабдығын өнеркәсіптік пайдалануға сынау және қабылдау Білімдер: 1. Жабдықты пайдаланудан қабылдау және шығару тәртібі 2. Жабдықты жөндеуге тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау ережесі 3. Жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері 4. Жабдықтың техникалық жай- күйіне тексеру жүргізу әдістері 5. Жабдықты консервациялау ережесі 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Газ жабдығына жөндеу жүргізу және қызмет көрсету	Дағды 2: Газ жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу	Машықтар: 1. Жабдықтарды, құбырларды, қондырғыларды, жүйелерді, құрылыстарды техникалық қызмет көрсету, жөндеу және диагностикалық тексеру кезектілігін анықтау 2. Қызмет бағыты бойынша бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарын пайдалану 3. Газ жабдығын монтаждау (бөлшектеу) процесін басқару 4. От, газ қауіпті және қауіптілігі жоғары басқа да жұмыстарды жүргізу 5. Пайдалану міндеттерін орындаудың басымдығын анықтау Білімдер: 1. Газ жабдығының техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, типтік ақаулар мен ақаулар, мақсаты, жұмыс режимі және пайдалану ережесі 2. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы 3. Участкеге бекітілген жабдықтарға техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы 4. Участкеге бекітілген жабдық ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері 5. Участкенің технологиялық схемасы

		6. Отпен, газға қауіпті және қауіптілігі жоғары басқа да жұмыстарды жүргізу жөніндегі ереже 7. Телемеханика негіздері 8. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Техникалық сауаттылық ұқыптылық Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Дербестік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команда жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіптік біліктілігі мен икемділігін өз бетінше дамыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Мұнай-газ салаларындағы қауіпті өндірістік объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы №355 бұйрығымен бекітілген.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер	
11. Кәсіптің карточкасы "Инженер-геолог ":			
Топтың коды:	2114-1		
Қызмет атауының коды:	2114-1-010		
Кәсіптің атауы:	Инженер-геолог		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	("Инженер-геолог" кәсіп карточкасының сипаттамасы "Мұнай мен газды барлау жөніндегі геологиялық-геофизикалық жұмыстар" кәсіптік стандартта)		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	

Еңбек функцияларының тізбесі:	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1: -	Машықтар: -	
		Білімдер: -	
	Дағдыны тану мүмкіндігі: -	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
12. Кәсіптің карточкасы "Инженер-технолог (жалпы бейін)":			
Топтың коды:	2141-1		
Қызмет атауының коды:	2141-1-005		
Кәсіптің атауы:	Инженер-технолог (жалпы бейін)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	("Инженер-технолог" кәсіп карточкасының сипаттамасы "Мұнай және газ өндіру технологиясы" кәсіптік стандартта)		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1:		Машықтар: -	
	Дағды 1:		

-	-	Білімдер:	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
13. Кәсіптің карточкасы "Мұнай, газ және конденсат өндіру жөніндегі мастер":			
Топтың коды:	1322-0		
Қызмет атауының коды:	1322-0-027		
Кәсіптің атауы:	Мұнай, газ және конденсат өндіру жөніндегі мастер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	кажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Мұнай, газ және конденсат өндіру жөніндегі мастер" кәсіп карточкасының сипаттамасы " Мұнай-газ ұңғымаларын пайдалану " кәсіптік стандартта		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1:	Машықтар:	
	-	-	
		Білімдер:	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
14. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық қондырғылардың операторы":			
Топтың коды:	8187-1		
Қызмет атауының коды:	8187-1-011		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық қондырғылардың операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Технологиялық қондырғылардың операторы" кәсіп карточкасының сипаттамасы " Мұнай, газ және мұнай-газ химиясын өңдеу " кәсіптік стандартта		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1:	Машықтар:	
	-	-	
		Білімдер:	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
15. Кәсіптің карточкасы "Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор":			
Топтың коды:	8112-2		
Қызмет атауының коды:	8112-2-005		
Кәсіптің атауы:	Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор" кәсіп карточкасының сипаттамасы "Мұнай-газ ұңғымаларын пайдалану" кәсіптік стандартта		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1:	Машықтар:	
	-	-	
	-	Білімдер:	
	-	-	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
16. Кәсіптің карточкасы "Ұңғымаларды зерттеу операторы":			
Топтың коды:	8112-8		
Қызмет атауының коды:	8112-8-002		

Кәсіптің атауы:	Ұңғымаларды зерттеу операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Ұңғымаларды зерттеу операторы" кәсіп карточкасының сипаттамасы " Ұңғымаларды зерттеу " кәсіптік стандартта		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1: -	Машықтар: -	
		Білімдер: -	
	Дағдыны тану мүмкіндігі: :	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі: -	Кәсіптің атауы: -	

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

17. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі;

Орындаушы: Крикбаев Сунгат Болатович;

E-mail: S.Krikbaev@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (777) 978 00 95.

18. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

АО "Интергаз Центральная Азия";

Жоба жетекшісі: Ермаганбетов Азамат Болатович;

E-mail: a.ermaganbetov@ica.kz;

Телефон нөмірі: +7 (707) 750 46 02.

19. Кәсіптік біліктіліктер жөніндегі салалық кеңес: мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы салаларының кәсіптік біліктіліктері жөніндегі салалық кеңесінің 2024 жылғы 22 қарашадағы №8-2024 отырысының хаттамасы.

20. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 1 қарашадағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

21. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы.

22. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2024 г.

23. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2027 г.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына
10-қосымша

"Газды қабылдау, сақтау және сату" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Газды қабылдау, сақтау және сату" кәсіптік стандарты газды қабылдау, сақтау және өткізу саласында жұмыс істейтін мамандарға қойылатын талаптарды анықтайды. Бұл КС газ қоймалары мен терминалдарындағы жұмыс, газ логистикасы және тасымалдау, газ жабдықтарына техникалық қызмет көрсету, газды сату және сату, сапаны бақылау және қауіпсіздік сияқты салаларды қамтиды. Бұл КС осы саладағы жұмыстың сапасы мен қауіпсіздігін қамтамасыз етуге көмектеседі.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) автогаз құю станциясы (АГҚС) – сұйытылған мұнай газын отын ретінде пайдаланатын көлік құралдарының иелеріне сақтауға және бөлшек саудада өткізуге арналған технологиялық кешен;

2) автогаз толтыру компрессорлық станциясы – тауарлық газды отын ретінде пайдаланатын көлік құралдарының иелеріне компримдеуге, сақтауға және бөлшек саудада өткізуге арналған технологиялық кешен;

3) газ тарату жүйесі – газ құбырларынан (желілік бөліктен) және олармен ұштасқан объектілерден тұратын, тауарлық газды магистральдық газ құбырынан газ тұтыну жүйелеріне дейін тасымалдауға арналған технологиялық өзара байланысты құрылыстар кешені;

4) газ тарату станциясы (ГТС) – газды бөлудің және оның қысымын реттеудің, өлшеу қондырғылары мен техникалық жабдықтардың және қосалқы жүйелерінің жиынтығы. Газ тарату станциялары газ тарату жүйелеріне кіреді;

5) жөндеу – магистральдық құбырдың және (немесе) оның объектілерінің желілік бөлігінің толық немесе ішінара пайдалану ресурсының жарамдылығын немесе жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар (операциялар) кешені;

6) магистральдық газ құбыры (МГ) – тасымалданатын газдың қысымын арттыруды және төмендетуді қамтамасыз ететін бір немесе бірнеше газ құбырынан (желілік бөліктен) және олармен ұштасып жатқан объектілерден, телебасқару, байланыс құралдарынан және өзге де коммуникациялардан тұратын, тауарлық газды тасымалдауға арналған инженерлік құрылыс. Магистральдық газ құбыры объектілерінің құрамы жобалық құжаттамада және техникалық регламенттер талаптарында айқындалады;

7) магистральдық газ құбырының желілік бөлігі (МГЖБ) – газды тікелей тасымалдауды жүзеге асыратын жер асты, су асты, жер үсті, жер үсті құбырлары;

8) тасымалдау – газ құбырлары арқылы шикі немесе тауарлық газды айдаудың технологиялық процесі;

9) тауарлық газ – құрамында метан басым, газ тәріздес күйдегі, шикі газды қайта өңдеу өнімі болып табылатын және компоненттердің сапалық және сандық құрамы бойынша техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттар талаптарына жауап беретін көмірсутектердің көп компонентті қоспасы;

10) тауарлық газ қоймасы – тауарлық газды сақтауға арналған технологиялық өзара байланысты өндірістік және өзге де объектілер кешені;

11) техникалық диагностикалау – магистральдық құбырдың техникалық жай-күйін айқындауға арналған жұмыстар мен ұйымдастыру-техникалық ісшаралар кешені;

12) топтық резервуарлық қондырғы – сыйымдылықтар тобынан, сақтандырғыш-бекіткіш және реттеуші арматурадан, газ құбырларынан тұратын және сұйытылған мұнай газын газ тұтыну жүйелеріне сақтауға және беруге арналған инженерлік құрылыс.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

1) АГҚС – Автогаз құю станциясы;

2) ГТС – Газ тарату станциясы;

3) ДТ – Диагностикалық тексеру;

4) КриоАЖҚС – криоавтожанармай құю станциясы;

5) МГ – Магистральдық газ құбыры;

- 6) МГЖБ – Магистральдық газ құбырының желілік бөлігі;
- 7) НТҚ – нормативтік-техникалық құжаттама;
- 8) ТҚКЖ – техникалық қызмет көрсету және жөндеу;
- 9) ГРУ – Групповая резервуарная установка;
- 10) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалық;
- 11) КС – кәсіптік стандарт;
- 12) БА – басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы;
- 13) СБШ – салалық біліктілік шеңбері.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың төлқұжаты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Газды қабылдау, сақтау және сату.
5. Кәсіптік стандарттың коды: D35230016.
6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:
D Электр энергиясымен, газбен, бумен, ыстық сумен және ауаны кондициялаумен жабдықтау;
35 Электр энергиясымен, газбен, бумен, ыстық сумен және ауаны кондициялаумен қамтамасыз ету;
35.2 Құбыржолдар бойынша газды тәрізді отын өндіру және тарату;
35.23 Газ тәрізді отынды құбырлар арқылы сату;
35.23.0 Газ тәрізді отынды құбырлар арқылы сату.
7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Бұл КС "Газды қабылдау, сақтау және сату" "Кәсіби біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес, кәсіптік тобының сипаттамасын, сондай-ақ газды қабылдау, сақтау, босату және өткізу бойынша жұмыстарды орындайтын өндірістік бригаданың жұмысы мен еңбек функцияларының сипаттамаларын қамтиды. Өнеркәсіптік мұнай және газ өндіру кәсіпорындары және мұнай өнімдерін өңдеу кәсіпорындары тауарлық өнімді тікелей тұтынушыларға (мысалы, мұнай өңдеу зауыттары) немесе көлік және өткізу ұйымдарының жүйесі арқылы өткізеді.
8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:
 - 1) Станцияға техникалық қызмет көрсету жөніндегі мастер - 5 СБШ-нің деңгейі;
 - 2) Жүзеге асыру және есепке алу жөніндегі бақылаушы - 4 СБШ-нің деңгейі;
 - 3) Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь - 3 СБШ-нің деңгейі;;
 - 4) Газ тарату станциясының машинисі - 3 СБШ-нің деңгейі;
 - 5) Баллондарды толтырушы - 3 СБШ-нің деңгейі;
 - 6) Газгольдер станциясының операторы - 3 СБШ-нің деңгейі;
 - 7) 9) Пеш шаруашылығының бақылаушысы - 3 СБШ-нің деңгейі;

- 8) 11) Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь - 3 СБШ-нің деңгейі;
- 9) 12) Жанар-жағар май станциясының операторы - 3 СБШ-нің деңгейі;
- 10) Қызмет көрсету станциясындағы кассир - 2 СБШ-нің деңгейі;
- 11) Баллондарды толтырушы - 2 СБШ-нің деңгейі;
- 12) Газгольдер станциясының операторы - 2 СБШ-нің деңгейі;
- 13) Пеш шаруашылығының бақылаушысы - 2 СБШ-нің деңгейі;
- 14) Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь - 2 СБШ-нің деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Станцияға техникалық қызмет көрсету жөніндегі мастер":			
Топтың коды:	7100-0		
Қызмет атауының коды:	7100-0-010		
Кәсіптің атауы:	Станцияға техникалық қызмет көрсету жөніндегі мастер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. § 90 Участке мастері		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	кадрлар даярлаудың тиісті саласында жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және өндірісте кемінде 1 жыл жұмыс өтілі немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және жұмыс өтілі өндірісте кемінде 3 жыл, тиісті мамандық бойынша білімі болмаған жағдайда, өндірістегі жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7100-0-008 - Жүйелерге техникалық қызмет көрсету жөніндегі мастер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	АГҚС, АГТС, КристоАЖҚС сенімді және тиімді жұмыс істеуін жүзеге асыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
		1. АГҚС, АГТС, КристоАЖҚС пайдалануды қамтамасыз ету	

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	2. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС пайдалануды ұйымдастыру- техникалық сүйемелдеу
	Қосымша еңбек функциялары:	
	Дағды 1: Берілген режимде АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жұмысын үйлестіру	Машықтар: 1. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдықтарының пайдалану параметрлері мен жұмысының бұзылуына талдау жүргізу 2. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдықтарының ақауларын жою, авариялардың, бұзылулардың алдын алу бойынша шаралар қабылдау 3. Берілген мәндерден технологиялық параметрлердің ауытқу себептерін жою бойынша шаралар қабылдау 4. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС пайдалану қызметкерлерінің жұмыстарды орындауына жедел бақылау жүргізу Білімдер: 1. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдықтарының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері 2. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдықтарының негізгі типтері мен техникалық сипаттамалары 3. Технологиялық процестерді басқарудың автоматтандырылған жүйелерінің құрылымы, өзара әрекеттесуі (ТП АБЖ), телемеханика, АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдықтары 4. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарының жұмыс істеу қағидаттары 5. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдықтары ақауларының түрлері 6. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік саласындағы НТҚ талаптары 7. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС Жабдықты пайдалануға және жөндеуге қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар 8. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдықтарына жоспарлы-алдын ала жөндеу кестелерін және техникалық қызмет көрсету кестелерін әзірлеу 2. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдықтарына ДТ өткізу жоспарларының жобаларын дайындау

Еңбек функциясы 1:
АГҚС, АГТС,
КриоАЖҚС пайдалануды
қамтамасыз ету

Дағды 2:
ГЖС жабдығына
техникалық қызмет
көрсету және жөндеу (ТҚКЖ), диагностикалық
тексеру (ДТ) бойынша
жұмыстардың
орындалуын қамтамасыз
ету

3. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдыктарына ТҚКС, ДТ технологиялық регламенттердің сақталуын бақылауды жүргізу білігі
4. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдыктарын монтаждау және қайта құру процесінде жұмыстарды жүргізуге бақылауды жүзеге асыру
5. От және газ қауіпті жұмыстарды жүргізу жоспарларын әзірлеу және олардың орындалуын бақылау
6. Қауіптілігі жоғары, оның ішінде авариялардың алдын алу немесе жою жөніндегі жұмыстарды жүргізу
7. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдыктарының ТҚКЖ жүргізу кезінде пайдалану персоналы арасында міндеттерді бөлу
8. Материалдық-техникалық ресурстарға (МТР) және аспаптарға қажеттілікті айқындау
9. Жабдықтың, аспаптардың жинақталуын кіріс бақылауын қамтамасыз ету
10. Жөндегеннен кейін АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдыктарын техникалық сынау және тексеру
11. Мердігерлік ұйымдардың персоналымен АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдыктарына ТҚКЖ, ДТ бойынша жедел мәселелерді шешу
12. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдыктарын көктемгі су тасқынына дайындау және күзгі- қысқы кезеңде пайдалану бойынша іс- шараларды әзірлеу білігі
13. ТҚКЖ, ДТ ұйымдастыру және қауіпсіз жүргізу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және орындалуын бақылау
14. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС газ құбырларын гидратты түзілімдерден тазартуды қамтамасыз ету
15. Газ кемуін жоюды ұйымдастыру және бақылау
16. Бақылау және қадағалау органдарының нұсқамаларын орындау
17. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС пайдалану тиімділігін арттыру, қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау, қоршаған ортаны қорғау бойынша ұсыныстар дайындау

Білімдер:

1. Техникалық диагностика негіздері
2. Теориялық механика негіздері
3. Термодинамика негіздері
4. Электротехника негіздері
5. Материалтану негіздері
6. Дәнекерлеу өндірісінің негіздері
7. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдыктарының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері
8. АГҚС, АГТС, КриоАЖҚС жабдыктарының ТҚКЖ түрлері, әдістері және орындау технологиясы

		9. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтары ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері 10. Газдың шығуын жою тәсілдері 11. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар 12. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарының жұмыс принципі 13. МТР, құрал-сайманның шығыс нормалары 14. От және газ қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттар 15. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: ГЖС пайдалану бойынша бөлімшелердің өндірістік көрсеткіштердің орындалуын бақылау	Машықтар: 1. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарын пайдалану регламенттерінің сақталуына тексеру жүргізу 2. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдығының, оның ішінде ақпараттық жүйелерде болуы мен жай-күйін есепке алуды жүргізу 3. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС арқылы өтетін газ көлемін өлшеуге талдау жүргізу 4. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жұмыс режимдерін оңтайландыру бойынша ұсыныстар дайындау 5. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарының істен шығу, технологиялық процестің бұзылу себептерін тексеру 6. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтары жұмысының сенімділігін арттыру бойынша ұйымдастыру-техникалық іс-шараларды қалыптастыру 7. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарын дайындаушы ұйымдармен бірлесіп АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС пайдалану мәселелері бойынша ұсыныстар мен қорытындылар әзірлей білу Білімдер: 1. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтары жұмысының нормативтік және шекті параметрлері 2. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарының жұмыс принципі 3. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік саласындағы НТҚ талаптары 4. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.

Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС пайдалануды ұйымдастыру-техникалық сүйемелдеу	<div data-kind="parent" data-rs="2"> <p>Дағды 2: ГЖС жабдықтарына ТҚКЖ, ДТ ұйымдастыру-техникалық қамтамасыз ету</p> </div> <div> <p>Машықтар:</p> 1. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарына ТҚКЖ, ДТ кестелері мен бағдарламаларының жиынтық жұмыс жоспарларын қалыптастыру 2. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарын жоспарлы-алдын алу және күрделі жөндеу кешендерін жүргізу үшін МТР сатып алуға жылдық өтінімді қалыптастыру 3. Жекелеген тораптарды зауыттық жөндеуге және қосалқы бөлшектерді дайындауға тапсырыстарды орналастыру үшін құжаттаманы дайындауды жүзеге асыру 4. Жобалық құжаттама бойынша қорытынды дайындауды жүзеге асыру 5. Ақаулар ведомостарын, техникалық тапсырмаларды, техникалық шарттарды, ТҚКЖ, ДТ жөніндегі жұмыс көлемінің ведомостарын дайындауды ұйымдастыру және бақылауды жүзеге асыру 6. Басқа мердігер орындайтын ДТ, жөндеу-техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды жүргізуге арналған шарттарды дайындауды жүзеге асыру 7. Көктемгі су тасқыны және күзгі-қысқы кезеңдегі жұмысқа АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарын дайындау бойынша іс- шараларды әзірлеуді және орындалуын бақылауды жүзеге асыру 8. Жөндеу жұмыстарын жүргізгеннен кейін АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарын іске қосуға және ажыратуға рұқсат ресімдеу 9. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарында от және газ қауіпті жұмыстарды жүргізуге рұқсатты ресімдеу 10. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарын пайдалану саласында есептік деректерді қалыптастыру білігі </div> <div> <p>Білімдер:</p> 1. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарына техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарының түрлері, әдістері мен технологиясы 2. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар 3. Атқарушы құжаттаманы ресімдеу тәртібі 4. Шарттық жұмысты реттейтін құжаттар 5. Жобалау құжаттамасын жасауға қойылатын талаптар 6. АГҚС, АГТС, КριοАЖҚС үлгілік технологиялық схемасы </div>

	7. Магистральдық газ құбырларын пайдалану қағидалары 8. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі басшылық құжаттар 9. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік саласындағы НТҚ талаптары 10. МТР нормалау негіздері 11. Есеп беруді қалыптастыру құрылымы мен әдістері 12. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Дағды 3: ГЖС пайдалануды тиімді және перспективалық дамыту бойынша ұсыныстар әзірлеу және енгізу	Машықтар: 1. АГҚС, АГТС, КристоАЖҚС жабдықтары жұмысының тиімділігін арттыруға бағытталған іс-шаралар жоспарын әзірлеуді жүзеге асыру 2. АГҚС, АГТС, КристоАЖҚС жабдықтары жұмысының сенімділігін арттыруға бағытталған жаңа техниканы, озық технологияларды енгізу жоспарларын жасау 3. Энергия үнемдеу технологияларын енгізу бойынша ұсыныстар қалыптастыру 4. Құрылыс салуға, қайта жаңартуға, АГҚС, АГТС, КристоАЖҚС басқа ұйымдарда қосуға техникалық шарттар жобасын әзірлеу білігі 5. АГҚС, АГТС, КристоАЖҚС жабдықтарының апаттарын, инциденттерін, істен шығуын алдын алуға бағытталған іс-шараларды әзірлеу білігі Білімдер: 1. Жаңа техниканы, озық технологияларды енгізуді регламенттейтін салалық құжаттар 2. АГҚС, АГТС, КристоАЖҚС жабдықтары жұмысындағы энергия үнемдеу технологиялары 3. Техникалық есептеулерді жүргізу және АГҚС, АГТС, КристоАЖҚС жабдықтарын пайдалану тиімділігін анықтау әдістері 4. АГҚС, АГТС, КристоАЖҚС жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Көшбасшылық (ұйымдастырушылық және басқарушылық) сапа Аналитикалық және жүйелі ойлау Стресс тұрақтылығы	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Ішінара және толық белгісіздік жағдайында шешім қабылдай білу Қабылданатын шешімдер үшін жауапкершілік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011, ҚР ЕЖ 4.03-101-2013*, МСН 4.03-01-2003 Газ тарату жүйелері		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Мұнай базасының бастығы	
10. Кәсіптің карточкасы "Жүзеге асыру және есепке алу жөніндегі бақылаушы":			
Топтың коды:	8100-0		
Қызмет атауының коды:	8100-0-033		
Кәсіптің атауы:	Жүзеге асыру және есепке алу жөніндегі бақылаушы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Стандарттау, метрология және сертификаттау (- салалар бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	өндірісте кемінде 1 жыл жұмыс тәжірибесі		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Сұйытылған көмірсутек газын, сығылған және сұйытылған табиғи газды жүзеге асыру және есепке алу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жеткізілетін сұйытылған көмірсутек газын, сығылған және сұйытылған табиғи газды есепке алуды қамтамасыз ету	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1:	Машықтар: 1. Газ пайдалану жабдығын газбен жабдықтау жүйесіне рұқсатсыз қосуды тексеруді жүзеге асыру 2. Газды есепке алу аспаптарының көрсеткіштерін бақылауды және алуды жүзеге асыру 3. Тексеру нәтижелері туралы газ шаруашылығы абоненттерімен актілер жасай білу.	
		Білімдер:	

Еңбек функциясы 1: Жеткізілетін сұйытылған көмірсутек газын, сығылған және сұйытылған табиғи газды есепке алуды қамтамасыз ету	Жүзеге асырылатын газды есепке алу бойынша жұмыстарды орындау	1. Станция жабдықтары жұмысының технологиялық схемасы 2. Жер асты газ коммуникацияларының сұлбасы 3. Бақылау-өлшеу аспаптарының максаты және қолдану ережесі 4. Газгольдерлік станция жабдығының құрылғысы және орналасуы 5. Станция жабдықтары мен аспаптарының өзара әрекеттесуі 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Газ есептегіш құралдарының жұмысын бақылау бойынша жұмыстарды жүргізу	Машықтар: 1. Газды есепке алу аспаптарының жұмыс қабілеттілігіне тексеру жүргізу 2. Газды есепке алу аспабында пломбалардың болуы және бүтіндігі бойынша тексеру жүргізу 3. Газды есепке алу аспаптарында пломбаларды бастапқы және қайта орнату бойынша жұмыстарды жүргізу 4. Газды есепке алу аспаптарының жұмыс қабілеттілігін көзбен анықтай білу 5. Газды есепке алу аспаптарының техникалық жай - күйі туралы актілер жасай білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Станция жабдықтары жұмысының технологиялық схемасы 2. Жер асты газ коммуникацияларының сұлбасы. 3. Бақылау-өлшеу аспаптарының максаты және қолдану ережесі 4. Майлаудың және ондағы құрылыстардың түрлері мен тәсілдері 5. Газгольдерлік станция жабдығының құрылғысы және орналасуы 6. Станция жабдықтары мен аспаптарының өзара әрекеттесуі 7. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Орындаушылық Дербестік Зейінділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011, ҚР ЕЖ 4.03-101-2013*, МСН 4.03-01-2003 Газ тарату жүйелері	

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі: 5	Кәсіптің атауы: Автомобильдерді толтыру (автогазбен толтыру) станциясының мастері	
11. Кәсіптің карточкасы "Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь":			
Топтың коды:	7126-9		
Қызмет атауының коды:	7126-9-020		
Кәсіптің атауы:	Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (63 -шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. § 4-5. Газ жабдығын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь (4-5 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Жөндеуші-слесарь	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	өндірісте кемінде 6 ай жұмыс тәжірибесі		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7126-9-019 - Жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Өнеркәсіптік объектілердің газ жабдықтарының, үй газ желілері элементтерінің және жабдықтардың жұмысқа қабілеттілігін қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстар кешенін жүргізу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өнеркәсіптік объектілердің газ жабдығына және үй шаруашылығының газ желілеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу 2. Үй ішіндегі газ жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 4-разряд үшін: 1. Жетілдірілген автоматты құрылғылармен жабдыкталмаған тұрмыстық газ плиталарын ауыстыру жөніндегі слесарлық жұмыстарды орындау, осы плиталар мен арматурасы бар үйішілік газ құбырларына қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу	

2. Кейіннен инертті газбен үрлеумен сұйытылған газға арналған баллондардың ішкі қуысын буландыруды жүзеге асыру
3. Дәнекерлеу үшін баллондардың тігістерін дайындауды жүзеге асыру
4. Баллондарды бояу алдында тазалауды жүргізу, баллон башмақтарын жөндеу және түзету
5. Тығыздағыш муфталарда тұздықты жоюды жүргізу
6. Газбен дәнекерлеуге арналған қосымша сымды дайындауды жүзеге асыру
7. Баллондарда вентильдерді орнатуды жүргізу және баллондарды өлшеу
8. Баллондарды ауыстыруды жүргізу және газ аспаптарын пайдалану ережелері бойынша абоненттерге профилактикалық жөндеу және нұсқау беру
9. Таңба салуды жүзеге асыру
10. Жартылай автоматты газды су жылытқыштарды ауыстыру жөніндегі слесарлық жұмыста орындау, барлық жүйедегі тұрмыстық газ плиталарын, төмендетілген газдың газ баллон қондырғыларын, газ каминдерін, кір жуу машиналарын, инфрақызыл сәулелі тоңазытқыш пен жанарғыларды жөндеу, реттеу және ағымдағы жөндеу
11. Редукторларды ауыстыруды жүргізу, тұрмыстық аспаптарға газ жіберу, газ құбырлары мен газгольдерлік және газ тарату станцияларының бекіткіш арматурасына қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу
12. Газгольдерлерді, газ тарату станцияларының резервуарларын және сұйытылған газдың топтық қондырғыларын ішкі қарауға және гидравликалық сынауға дайындауды жүргізу
13. Газ реттеу пункттері жабдықтарының жұмысына тексеру жүргізу
14. Газды тез әрекет ететін және сыйымдылықты автоматты су жылытқыштарды ауыстыру жөніндегі слесарлық жұмыстарды орындау, оларға қызмет көрсету, реттеу және жөндеу, жылыту пештерінің жанарғыларын, автоматикасы бар пәтерлік жылыту қазандықтарын, ас дайындау қазандықтары мен мейрамханалық плиталарды, сұйытылған газдың топтық баллонды қондырғыларын, газ жабдықтарын және газ реттеу пункттерінің санитарлық-техникалық жабдықтарын (әртүрлі типтегі реттегіштер және негізгі және импульсті газ құбырларының тиекті-сақтандырғыш арматураларын) жөндеу
15. Қолданыстағы газ құбырларын кесу және кесу бойынша қарапайым слесарлық жұмыстарды орындау

Еңбек функциясы 1:

Өнеркәсіптік объектілердің газ жабдығына және үй шаруашылығының газ желілеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу

Дағды 1:

Газ жабдықтарына өнеркәсіптік объектілерге және үй шаруашылығының газ желілеріне техникалық қызмет көрсету бойынша регламенттік жұмыстарды орындау

16. Орталықтан тепкіш және поршеньді сорғылар мен компрессорлардың барлық түрлеріне жөндеу жүргізу, буландыру қондырғысына, баллондар вентильдерінің өздігінен жабылатын клапандарына және сұйытылған газ үшін редукторларға қызмет көрсету және жөндеу

17. Құрылыстағы қолданыстағы жаңа газ реттегіш пункттер мен станцияларды қайта жаңарту кезінде монтаждау жұмыстарын орындау

18. Топтық газбаллонды қондырғыларды монтаждау

19. Мекемелер мен коммуналдық-тұрмыстық кәсіпорындарда орнатылған газ жабдықтарының барлық түрлеріне, сондай-ақ автоматикасыз қазандықтарға қызмет көрсету және жөндеу жүргізу 5-разряд үшін 4 -разрядты машықтарға қосымша:

1. Газ реттеу пункттері мен станциялардың жабдықтары мен автоматикасын жөндеу және баптау жөніндегі слесарлық жұмыстарды оларды жөндеуден кейін орындау

2. Газды ас дайындау қазандары мен автоматикасы бар мейрамхана плиталарына қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу жүргізу

3. Жұмыс істеп тұрған газ құбырларын кесу және кесу бойынша күрделілігі орташа және күрделі слесарлық жұмыстарды орындау

4. Газгольдерлік және газ тарату станцияларында Кенқадағалаукомы инспекторлық тексеруіне жататын жабдықтарды тапсыруға дайындық және қатысу

5. Газгольдерлік, газ тарату және газ реттеу станцияларының (пункттерінің) жабдықтары мен жер асты коммуникацияларын бөлшектеу, монтаждау және жөндеу кезінде слесарлар бригадасына басшылық жасай білу

6. Тұрғын үй ғимараттарының, электр станцияларының, коммуналдық-тұрмыстық және өнеркәсіптік кәсіпорындардың қазандықтарына газ жіберу, газ жабдығына, пневматикалық және электр автоматикасына қызмет көрсету және жөндеу жүргізу, қазандықтардың, қазандықтардың газ реттеу қондырғыларының автоматикасын (іске қосу және пайдалану кезінде) сынау және берілген жұмыс режиміне баптау

7. Бақылау-өлшеу аспаптарын баптау

8. Аулалық резервуарлық қондырғыларды сұйытылған газбен алғашқы толтыру, олардан буланбайтын қалдықтарды жою, осы қондырғыларды мерзімді куәландыруға дайындау

9. Буландырғыш қондырғыларды іске қосу және реттеу жүргізу

10. Қазандықтардың, реттегіш және резервуарлық қондырғылардың газ жабдықтарын жөндеуге ақау ведомостарын жасау

Білімдер:

4-разряд үшін:

1. Тұрмыстық газ плиталарын, үй ішіндегі газ құбырларын және олардың арматураларын орнату және техникалық пайдалану және жөндеу ережесі
2. Баллондар мен олардың вентильдерінің типтері мен құрылысы
3. Баллондарды жөндеу кезінде қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының, механизмдер мен айлабұйымдардың мақсаты және пайдалану ережесі
4. Баллондар мен муфталардағы жыртуларды жою тәсілдері
5. Газбен дәнекерлеу үшін қолданылатын сымның мақсаты
6. Тұрғын үйлерді газбен жабдықтау қағидалары
7. Үй ішіндегі газ жабдығын пайдалану қағидалары
8. Газ аспаптарын жөндеу түрлері
9. Газгольдерлік және газ тарату станцияларының газ құбырларының технологиялық схемалары
10. Сұйытылған және сығылған газдың газгольдерлік және газ тарату станцияларын пайдалану қағидалары
11. Газгольдерлік және газ тарату станцияларының коммуникациялары мен жабдықтарына ағымдағы жөндеу жүргізу ережесі
12. Станциялардағы резервуарлар мен басқа да жабдықтарды куәландыру және сынау ережесі
13. Газ реттеу пункттері жабдықтарының құрылысы, жұмыс принципі, баптау және ағымдағы жөндеу
14. Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарды орнату және қауіпсіз пайдалану жөніндегі қазандық қадағалау ережесі
15. Тұрғын үй, коммуналдық-тұрмыстық кәсіпорындар мен қазандықтарды газбен жабдықтау ережесі
16. Автоматикасы бар тұрмыстық және коммуналдық-тұрмыстық газ аспаптарының құрылысы және жұмыс істеу принципі
17. Тұрғын үйлерде, коммуналдық-тұрмыстық кәсіпорындар мен қазандықтарда орнатылған газ жабдығына газды монтаждау және қосу ережесі
18. Желілік және сұйытылған газдың газ аспаптарын жөндеу түрлері мен тәсілдері
19. Газ реттеу пункттерінің санитарлық-техникалық құрылғыларын монтаждау, орнату, жұмыс істеу принципі және жөндеу ережесі
20. Сұйытылған газдың газ тарату станцияларында буландыру қондырғыларын, компрессорларды, орталықтан тепкіш және поршеньді сорғыларды орнату, монтаждау және жөндеу
21. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.

		5-разряд үшін 4 -разрядты білімге қосымша: 1. Металл технологиясы және электротехника негіздері 2. Ақаулықтарды анықтау және жою тәсілдері мен ережесі 3. Газгольдерлік, газ тарату және газ реттеу станцияларының (пункттерінің) жабдықтарын сынау және баптау өндірісі) 4. Құрылғы, әрекет ету принципі 5. Газ отынымен жұмыс істейтін станциялар мен қазандықтардың бақылау-өлшеу аспаптарын монтаждау, жөндеу және мемлекеттік тексеруге тапсыру ережесі 6. Газдандырылған қазандықтардың автоматикасын орнату, пайдалану, жөндеу және баптау ережесі 7. Сұйытылған газдың, буландырғыштардың, жылу алмастырғыштардың аулалық резервуарлық қондырғылары жабдықтарының құрылғысы және пайдалану ережесі
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Үйшілік газ жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша регламенттік жұмыстарды орындау	Машықтар: 1. Үй газ жабдықтарына техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды жүргізуге наряд- тапсырыс алу 2. Құрал-саймандардың, айлабұйымдардың және жеке қорғану құралдарының жарамдылығы мен жұмысқа қабілеттілігіне тексеру жүргізу 3. Газ пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды үй шаруашылығының газ желілерінен ажыратуды жүргізу 4. Үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарға тексеру жүргізу және оларға техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыс көлемін анықтау 5. Жөндеу жұмыстарын жүргізу үшін газды пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды демонтаждау 6. Техникалық регламенттердің талаптарына сәйкес үй шаруашылығының газ желілерін алдын алу бойынша жұмыстарды орындау 7. Газ пайдаланатын аспаптар мен жабдықтардың тораптары мен элементтеріне ұсақ жөндеу жүргізу 8. Жөнделген немесе меншік иелері жаңадан сатып алған газ пайдалану аспаптары мен жабдықтарын монтаждауды жүргізу 9. Газ пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды үй шаруашылығының газ желілеріне қосуды жүргізу 10. Жұмыс орнын тазалау 11. Есептік құжаттаманы ресімдей білу Білімдер:

Еңбек функциясы 2: Үй ішіндегі газ жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу		1. Үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтардың құрылғысы және техникалық сипаттамалары 2. Үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды пайдалану ережесі 3. Дератизацияны есепке алағандағы газдың қасиеттері 4. Үй газ пайдалану аспаптары мен жабдықтарының жұмыс режиміндегі ауытқудың рұқсат етілген параметрлері 5. Үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды монтаждау және демонтаждау технологиясы 6. Жұмыс жүргізу кезіндегі еңбекті қорғау талаптары 7. Слесарлық іс 8. Авариялық жағдайларда әрекет ету тәртібі 9. Үй газ пайдалану аспаптары мен жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды жүргізуге арналған уақыт және бағалау нормалары 10. Газ пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды ажырату және қосу ережесі 11. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Газ жабдығының өнеркәсіптік объектілердің және үй газ жабдығының жұмыс қабілеттілігін тексеру	Машықтар: 1. Құрал-саймандардың, айлабұйымдардың және жеке қорғану құралдарының жарамдылығы мен жұмысқа қабілеттілігіне тексеру жүргізу 2. Бұрандалы қосылыстардың герметикалығын тексеру үшін құрамдарды дайындауды жүргізу 3. Газ пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды жөндеу жұмыстары кешенін жүргізгеннен кейін бұрандалы қосылыстардың герметикалығына тексеру жүргізу 4. Үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтардың қысыммен жұмыс істеу қабілеттілігіне тексеру жүргізу Білімдер: 1. Өнеркәсіптік және үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтардың жұмысқа қабілеттілігін тексеру кезінде жұмыс орнын ұйымдастыруға қойылатын талаптар 2. Өнеркәсіптік және үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтардың жұмысқа қабілеттілігін тексеру жөніндегі жұмыстарды өндіру технологиясы 3. Бұрандалы қосылыстардың герметикалығын бақылау әдістері

		4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Орындаушылық Стресс тұрақтылығы Дербестік Зейінділік Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 Газ тарату жүйелері, ҚР СП 4.03-101-2013 Газ тарату жүйелері, MSN 4.03-01-2003 Газ тарату жүйелері және басқа стандарттар.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Станцияға техникалық қызмет көрсету шебері	
12. Кәсіптің карточкасы "Газ тарату станциясының машинисі":			
Топтың коды:	8131-9		
Қызмет атауының коды:	8131-9-153		
Кәсіптің атауы:	Газ тарату станциясының машинисі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (63 -шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. § 6-7. Газ тарату станциясының машинисі (4-5 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	өндірісте кемінде 6 ай жұмыс тәжірибесі		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Бір жылға дейінгі кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8131-9-152 - Газ үрлеу машиналарының машинисі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ тарату станциясындағы газды қабылдау және жіберу бойынша жұмыстар		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ тарату станциясында сұйытылған және сығылған газды айдау бойынша компрессорларға, сорғыларға қызмет көрсету
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Газ тарату станциясында сұйытылған және сығылған газды айдау бойынша компрессорларға, сорғыларға қызмет көрсету	Дағды 1: Газ тарату станциясына пайдалану бойынша жұмыстарды орындау	Машықтар: 4-разряд үшін: 1. Қызмет көрсетілетін жабдықты қосуды жүргізу және оның жұмысын қадағалау 2. Агрегаттардың жұмысын және материалдардың шығысын есепке алуды жүзеге асыру. 5-разряд үшін, 4 -разрядты машықтарға қосымша: 1. Сұйытылған газды айдау технологиялық процесін жүргізу 2. Бақылау-өлшеу аспаптары мен сақтандыру құрылғыларына тексеру жүргізу 3. Газ тарату станциясының жабдығын резервке немесе жөндеуге ауыстырып қосу және шығару жүргізу. Білімдер: 4-разряд үшін: 1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың құрылысы және пайдалану ережесі 2. Газ тарату және газ толтыру станцияларының газ құбырлары, газ құбырларының коммуникациялары бойынша сұйытылған және сығылған газды тасымалдау технологиясы 3. Компрессорлар мен газ құбырлары жүйесінде орнатылған бақылау-өлшеу аспаптары 4. Сору-сору желдеткішін іске қосу және сөндіру тәртібі және ауа алмасу нормалары 5. Іске қосқыштарға, жарықтандыру арматурасына, электр сымдарына, ажыратқыш құрылғылар мен құбырларға қойылатын техникалық талаптар 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 5-разряд үшін, 4 -разрядты білімге қосымша: Бақылау-өлшеу аспаптары мен сақтандыру құрылғыларының құрылысы
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 4-разряд үшін: 1. Сығымдағыштарға, сұйытылған және сығылған газды айдау сорғыларына, урлеу-сору желдеткішіне қызмет көрсетуді жүзеге асыру 2. Сорғы-компрессорлық бөлімшенің агрегаттары мен коммуникациясына ағымдағы жөндеу жүргізу. 5-разряд үшін, 4 -разрядты машықтарға қосымша:

	Дағды 2: Газ тарату станциясына қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау	1. Газ тарату станциясының (ГТС) жабдықтарына қызмет көрсету және баптау 2. Агрегаттар мен олардың тораптарының жұмысындағы ақауларды анықтау және жою біліктілігі 3. Компрессорларға, сорғыларға, сорғы-компрессорлық бөлімшенің арматурасына және басқа жабдықтарға күрделі жөндеу жүргізу. Білімдер: 4-разряд үшін: 1. Компрессорларды, бекіткіш арматураны және аппаратураны жөндеу түрлері 2. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 5-разряд үшін, 4 -разрядты білімге қосымша: 1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың конструктивтік ерекшеліктері мен баптау ережесі 2. Компрессорлық-сорғы бөлімшесінде орнатылған компрессорлардың, сорғылардың, карусельді қондырғылардың, үрлеу-сору агрегаттары мен басқа да жабдықтардың жұмысындағы барлық ақаулықтарды тексеру және жою тәсілдері 3. Қызмет көрсетілетін жабдықты жоспарлы- алдын ала жөндеу және ревизиялау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Орындаушылық Стресс тұрақтылығы Дербестік Зейінділік Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 Газ тарату жүйелері, ҚР СП 4.03-101-2013 Газ тарату жүйелері, MSN 4.03-01-2003 Газ тарату жүйелері және басқа стандарттар.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Станцияларға техникалық қызмет көрсету мастері
13. Кәсіптің карточкасы "Баллондарды толтырушы":		
Топтың коды:	8131-9	
Қызмет атауының коды:	8131-9-157	
Кәсіптің атауы:	Баллондарды толтырушы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары	1-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (1-шығарылым) бекіту туралы" 2023 жылғы 1 қыркүйектегі № 364 Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің	

бойынша біліктілік деңгейі:	орынбасары - Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 7 қыркүйекте № 33389 болып тіркелді. § 46. Баллондарды толтырушы (4 разряд).		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	өндірісте кемінде 6 ай жұмыс тәжірибесі		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Берілген қысыммен баллондарды толтыру бойынша жұмыстарды жүзеге асыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Баллондарды газдармен немесе химиялық заттармен толтыру жөніндегі жұмыстарды жүргізу және оларды реттеу	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Баллондарды дайындау	Машықтар: 1. Коммуникацияға және рампаның арматурасына қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау 2. Баллондарды сұйытылған және сығылған газбен толтыру жөніндегі автоматты аспаптардың жұмысын реттеу 3. Өздігінен жабылатын клапандардың жағдайын тексеру 4. Құбырлардың жабдықтарын, оттегі және толтыру қондырғыларының арматураларын ағымдағы жөндеу бойынша жұмыстарды орындау 5. Станциялар мен қондырғыларда баллондарды толтыру жөніндегі автоматты аспаптардың жұмысын реттеу 6. Құбыр арқылы оттегі беру 7. Толтыру рампасын, құбырларды, арматуралар мен баллондарды ағымдағы жөндеу 8. Газ құю колонкалары мен автомобильдердің сақтандыру клапандарының жарамдылығын тексеру 9. Газ құятын колонкаларды ағымдағы жөндеу бойынша жұмыстарды орындау 10. Газ құю колонкасының құбыржолдарының, шлангтардың, бекіту және сақтандыру арматураларының саңылаусыздығын тексеру Білімдер:	

Еңбек функциясы 1:
Баллондарды газдармен немесе химиялық заттармен толтыру жөніндегі жұмыстарды жүргізу және оларды реттеу

	1. Толтыру рампасының жұмыс істеу принципі 2. Бекіту-реттеу арматурасының, сақтандыру құрылғылары мен құбырлардың орналасу схемасы 3. Толтырғыш рампаның, баллондарды толтыру станциялары мен қондырғыларының құрылғысы 4. Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы 5. Газ құятын колонкалардың құрылғысы 6. Газ толтыру компрессорлық станциясында сығылған табиғи газ өндіру технологиясы 7. Қызмет көрсетілетін жабдықты қауіпсіз пайдалану ережесі 8. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Дағды 2: Баллондарды толтыру бойынша жұмыстарды жүзеге асыру	Машықтар: 1. Толтыру үшін баллондарды толтыру рампасына беруді және қосуды жүзеге асыру. 2. Баллондарды сұйық хлормен, фторлы сутегімен, фреонмен толтыру 3. Аспаптар бойынша рампадағы толтыру дәрежесін , сондай-ақ қысымды бақылау бойынша жұмыстарды жүзеге асыру 4. Толтырылған баллондарды рампадан ажырату және тасымалдау, оларды тасымалдау және қоймалау 5. Газдардың және химиялық заттардың жіктелуіне байланысты баллондарды бояу және таңбалау жұмыстарын жүргізу. 6. Баллондарды толтыру бойынша құжаттаманы жүргізу 7. Баллонға паспорттарды тексеру және толтыру 8. Станцияларда және арнайы қондырғыларда баллондарды оттегімен немесе басқа газбен толтыру 9. Станцияға баллондарды беруді жүзеге асыру және оларды толтыру үшін орнату 10. Газ толтыру компрессорлық станциясының газ толтыру колонкаларында автомобиль баллондарын сығылған табиғи газбен толтыру 11. Газ баллондарын тексеру және жарамсыз ету 12. Газ құю колонкасында және автомобиль баллондарында газ қысымы бойынша автомобиль баллондарының толтырылу дәрежесін бақылауды жүзеге асыру 13. Автомобиль баллондарын сығылған газбен толтыру кезінде бақылау-өлшеу аспаптары мен сигнал беру құралдарының жұмысын тексеру 14. Диспетчерге автомобиль баллондарындағы газдың қысымы мен температурасы бойынша деректерді беруді жүзеге асыру Білімдер:

		1. Қысыммен газ немесе химиялық заттарды алудың технологиялық процесі туралы негізгі мәліметтер 2. Газдың немесе химиялық заттардың құрамына байланысты баллондарды бояу түстері 3. Газдың ағып кетуін және құбырларда судың пайда болуын анықтау және жою тәсілдері 4. Қысыммен тұрған баллондарды толтыру, тасымалдау және сақтау кезінде пайдалану ережесі; бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты және қолдану шарттары 5. Қысыммен газ немесе химиялық заттарды алудың технологиялық процесі 6. Станциялар мен қондырғыларда баллондарды косу және толтыру ережесі 7. Табиғи газдың физикалық-химиялық қасиеттері 8. Әр түрлі автомобиль баллондарының құрылымы мен сипаттамалары 9. Автомобиль баллондарын сығылған табиғи газбен толтыру ережесі мен нормалары 10. Босатылған газды есепке алу тәртібі мен нысаны 11. Қызмет көрсетілген автомобильдерді тіркеу ережесі 12. Бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматиканың құрылысы және қолдану ережесі 13. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Орындаушылық Зейінділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011, ҚР ЕЖ 4.03-101-2013*, МСН 4.03-01-2003 Газ тарату жүйелері	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Жүзеге асыру және есепке алу жөніндегі бақылаушы
14. Кәсіптің карточкасы "Газгольдер станциясының операторы":		
Топтың коды:	8131-9	
Қызмет атауының коды:	8131-9-164	
Кәсіптің атауы:	Газгольдер станциясының операторы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (63 -шығарылым) бекіту туралы" 2020	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:		жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. § 13. Газгольдер станциясының операторы (4 разряд)	
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	өндірісте кемінде 6 ай жұмыс тәжірибесі		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газгольдерлерді газбен толтыру және газгольдерлік станциядағы газды реттеу, өлшеу және есепке алу аспаптарына қызмет көрсету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. 250 мың м3-қа дейін көлемдегі газгольдер станциясына қызмет көрсету 2. 250 мың м3 асатын көлемдегі газгольдерлік станцияға өздігінен қызмет көрсету	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1:	Дағды 1: 250 мың м3-қа дейін газгольдерлік станцияға	Машықтар: 1. Газгольдерлерді газбен толтыру 2. Бақылау-өлшеу аспаптарын пайдалану 3. Қызмет көрсетілетін Жабдықты майлау 4. Көлемі 250 мың м3-қа дейінгі газгольдерлік станцияда газды өлшеу және есепке алу 5. Газгольдерді, сорғыларды, газ коммуникацияларын, блоктау және дабыл жүйелерін, көтеру механизмдерін, ұңғымалардың және алаулардың жағдайын тексеру; 6. Газгольдер станциясына газ беру режимдерін сақтау; 7. Газгольдердегі газдың температурасын, қысымын және көлемін, майлық тығыздағыштағы, шайбалардағы май деңгейін, тығыздағыштардағы, резервуарлардағы судың деңгейі мен температурасын бақылау-өлшеу аспаптарының көрсеткіштері бойынша реттеу; 8. Газдың шығуын тексеру және жою; 9. Газды қабылдау қысымы мен тұтынудың жедел есебін жүргізу; 10. Жұмыс журналында тіркей отырып, аспаптар көрсеткіштерін өңдеу және есептерді орталық диспетчерлік пунктке беру.	

250 мың м3-қа дейін көлемдегі газгольдер станциясына қызмет көрсету	қызмет көрсету бойынша операцияларды орындау	Білімдер: 1. Станция жабдықтары жұмысының технологиялық схемасы; 2. Жерасты газ коммуникацияларының схемасы; 3. Бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты және қолдану ережесі; 4. Майлау түрлері мен тәсілдері; 5. Газгольдер конструкциясы мен жұмыс режимі; 6. Станция жабдықтарының жұмысын ауыстырудың барлық мүмкін нұсқалары; 7. Газбен жабдықтау режимі; 8. Қолданылатын аспаптардың конструкциясы; 9. Жазу құрылғыларының диаграммаларын өңдеу ережесі; 10. Станция жұмысының жедел есебін жүргізу тәртібі; 11. Газгольдер толтыру және босатудың рұқсат етілген шектері; 12. Газгольдерде сақталатын газдардың қасиеттері; 13. Ішкі еңбек тәртібін, қауіпсіздік техникасын және еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны, өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: 250 мың м3 асатын көлемдегі газгольдерлік станцияға өздігінен қызмет көрсету	Дағды 1: Газгольдерлерді газбен толтыру және реттеу аспаптарының жұмысын бақылау және тіркеу аспаптарының көрсеткіштерін өңдеу	Машықтар: 1 дағдыдағы дағдыларға қосымша: 1. Газгольдерлерді газбен толтыру 2. Бақылау-өлшеу аспаптарын пайдалану 3. Біліктілігі жоғары оператордың басшылығымен көлемі 250 мың м3 артық газгольдерлік станцияда газды өлшеу және есепке алу 4. Тіркеуші аспаптардың көрсеткіштерін оларды жоспарлай отырып және қажетті түзетулерді енгізе отырып өңдей білу 5. Газгольдерлік станциядағы газдың және қалдық газдың нақты шығынын анықтау 6. Газгольдерлік станцияның сақтандыру құрылғысын тексеру және құдықтардың, өндірістік үй-жайлар мен станция құрылыстарының газдануын тексеру 7. Резервуарларды мерзімді куәландыра отырып, газгольдерлік станцияға ішкі тексеру жүргізу 8. Станцияның есептік құжаттамасын және жұмыс кестесін жасау 9. Пиролиз газдарын бөлу өндірісінде газгольдерлерге техникалық қызмет көрсету Білімдер: 1 дағдыдағы білімге қосымша: 1. Жерасты газ коммуникацияларының және олардағы құрылыстардың схемалары

		2. Газгольдерлік станция жабдығының құрылғысы және орналасуы 3. Станция жабдықтары мен аспаптарының өзара әрекеттесуі 4. Газбен жабдықтаудың берілген режимінің бұзылуын және газгольдерлік станцияны газбен толтыруды туындататын себептер 5. Әртүрлі типті газталдағыштардың құрылғысы 6. Талдау нәтижелері бойынша қажетті есептеулерді жүргізу ережесі	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Орындаушылық Дербестік зейінділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011, ҚР ЕЖ 4.03-101-2013*, МСН 4.03-01-2003 Газ тарату жүйелері		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Жүзеге асыру және есепке алу жөніндегі бақылаушы	
15. Кәсіптің карточкасы "Пеш шаруашылығының бақылаушысы":			
Топтың коды:	9629-2		
Қызмет атауының коды:	9629-2-003		
Кәсіптің атауы:	Пеш шаруашылығының бақылаушысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (63 -шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. § 20. Пеш шаруашылығы бақылаушысы (4 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	өндірісте кемінде 6 ай жұмыс тәжірибесі		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пеш шаруашылығының техникалық жағдайын бақылау	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Пеш шаруашылығында пештер мен түтін құбырларына қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды жүргізу
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Пеш шаруашылығында пештер мен түтін құбырларына қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды жүргізу	Дағды 1: Пештер мен түтіндіктерді пайдалану және жұмыс жағдайында ұстау	Машықтар: 1. Қатты, сұйық және газ тәрізді отынмен жылытылатын пештер мен тақталардың түтін жолдарын тазалау жұмыстарын жүргізу 2. Түтін мұржалары бастарының төбе шатыржалының конькіне қатысты дұрыс орналасуын тексеру және жел тірегінің аймағын анықтау 3. Мұржалар мен бастардың пайдалануға жарамдылығын анықтау білігі 4. Ауытқулар мен ақаулықтарды анықтау және оларды жою біліктілігі. 5. Пеш отынының отқа төзімді кірпішпен қалануын бақылауды жүзеге асыру 6. Түтін жолдарында және арнайы пештерде күйені күйдіру 7. Өндірістік желдетуді отты тазарту 8. Газ жанарғыларын орнату үшін оттықты қабылдау. 9. Бастың биіктігінің, тесікті тесіп сұқпажапқышы орнатудың сәйкестігіне тексеру жүргізу 10. Түтін мұржалары мен пештердің техникалық жағдайы туралы акт жасай білу 11. Түтін жолдарында, желдеткіш каналдардағы күрделі үйінділердің орнын анықтай білу және оларды жою.
		Білімдер: 1. Түтін жолдары мен желдеткіштерді тексеру және тазалау тәртібі 2. Пеш жұмыстарының түрлері және оларды жүргізу ережесі 3. Өртүрлі жүйедегі пештердің құрылғысы және "Құбыр-пеш жұмыстары бойынша нұсқаулар", "Газ шаруашылығындағы қауіпсіздік ережелері", пеш жұмыстарын жүргізу кезіндегі өртке қарсы іс-шаралар 4. Қажетті техникалық құжаттаманы ресімдеумен жұмыстарды ресімдеу және тапсыру тәртібі 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.

	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 2: Қатты отынмен жұмыс істейтін пешті газ тәрізді отынға айналдыру	Ұсынылмайды Машықтар: 1. Пештерді қатты отыннан газ тәрізді отынға ауыстыру үшін дайындауға тексеру жүргізу 2. Газ тәрізді отынға қайта жабдықталған барлық жүйедегі пештердің сызбалары мен техникалық шарттарын оқу білігі 3. Пештер мен түтін жолдарын қайта жаңарту жөніндегі жұмыстарды жүргізу 4. Газбен жылытылатын пештерден, су жылытатын және шаруашылық-тұрмыстық аспаптардан шығатын түтін өткізгіштердің оқшаулығын және тығыздығын анықтай білу 5. Газ тәрізді отындағы пештерді қайта жабдықтау және пайдалануға қабылдау кезінде техникалық құжаттаманы ресімдей білу. Білімдер: 1. Газ аспаптарынан жану өнімдерін шығаруға арналған түтін өткізгіштерді орнату 2. Газ тәрізді отынға қайта жабдықтау кезінде пештерге қойылатын талаптар 3. Жылыту аспаптарының қолданылатын конструкциялары және қатты отыннан газ тәрізді отынға ауыстырылатын пештерге, түтін құбырларға және желдету арналарына қойылатын талаптар 4. Қатты отыннан газ тәріздес отынға ауыстырылатын түтін құбырлары мен пештердің техникалық жай-күйіне актіні ресімдеу тәртібі 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық орындаушылық	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 Газ тарату жүйелері, ҚР СП 4.03-101-2013 Газ тарату жүйелері, MSN 4.03-01-2003 Газ тарату жүйелері және басқа стандарттар.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Жүзеге асыру және есепке алу жөніндегі бақылаушы
16. Кәсіптің карточкасы "Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь":		
Топтың коды:	7126-9	
Қызмет атауының коды:	7126-9-021	
Кәсіптің атауы:	Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь	

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь" кәсіптер карточкасының сипаттамасы "Тарату газ құбырын пайдалану және жөндеу" кәсіптік стандартта		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1: -	Машықтар: -	
		Білімдер: -	
	Дағдыны тану мүмкіндігі: -	Не рекомендуется	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
17. Кәсіптің карточкасы "Жанар-жағар май станциясының операторы":			
Топтың коды:	8187-1		
Қызмет атауының коды:	8187-1-007		
Кәсіптің атауы:	Жанар-жағар май станциясының операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Жанармай құю станциясының операторы" кәсіптер карточкасының сипаттамасы "Мұнай және мұнай өнімдерін сату"кәсіби стандартында		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1: -	Машықтар: -	
		Білімдер: -	
	Дағдыны тану мүмкіндігі: -	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
18. Кәсіптің карточкасы "Қызмет көрсету станциясындағы кассир":			
Топтың коды:	5220-9		
Қызмет атауының коды:	5220-9-003		
Кәсіптің атауы:	Қызмет көрсету станциясындағы кассир		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Қызмет көрсету станциясындағы кассир" кәсіптер карточкасының сипаттамасы "Мұнай және мұнай өнімдерін іске асыру" кәсіптік стандартта		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1: -	Машықтар: -	
		Білімдер: -	
	Дағдыны тану мүмкіндігі: -	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	-	-	
19. Кәсіптің карточкасы "Баллондарды толтырушы":			
Топтың коды:	8131-9		
Қызмет атауының коды:	8131-9-157		
Кәсіптің атауы:	Баллондарды толтырушы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы. (1 шығарылым) - Б. 269 § 44-45. Баллондарды толтырушы (2-3 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	қажет етпейді		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Баллондарды берілген қысыммен толтыру бойынша жұмыстарды жүзеге асыру.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Баллондарды газдармен немесе химиялық заттармен толтыру жөніндегі жұмыстарды жүргізу және оларды реттеу
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Баллондарды газдармен немесе химиялық заттармен толтыру	Дағды 1: Баллондарды дайындау бойынша жұмыстарды жүзеге асыру	Машықтар: 2-разряд үшін: 1. Коммуникациялар мен рампаның арматурасына қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау; 2. Баллондарды сұйытылған және сығылған газбен толтыру жөніндегі автоматты аспаптардың жұмысын реттеу; 3. Өздігінен жабылатын клапандардың күйін тексеру; 4. Құбыржолдардың жабдықтарын, оттегі және толтырғыш қондырғылардың арматурасын ағымдағы жөндеу бойынша жұмыстарды орындау. 3-разряд үшін, 2-разряд машықтарға қосымша: 1. Станциялар мен қондырғыларда баллондарды толтыру бойынша автоматты аспаптардың жұмысын реттеу; 2. Құбыр арқылы оттегін беру; 3. Толтыру рампасын, құбырларды, арматураны және баллондарды ағымдағы жөндеу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 2-разряд үшін: 1. Толтыру пандусының жұмыс принципі ; 2. Бекіту-реттеу арматурасының, сақтандыру құрылғылары мен құбырлардың орналасу схемалары; 3. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 3-разряд үшін, 2-разрядты білуінен басқа: 1. Баллондарды толтыруға арналған рампаны, станцияларды және қондырғыларды салу; 2. Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылғысы.
		Машықтар: 2-разряд үшін: 1. Толтыру үшін баллондарды толтыру рампасына беруді және қосуды жүзеге асыру; 2. Баллондарды сұйық хлормен, фторлы сутегімен, фреонмен толтыру;

жөніндегі жұмыстарды жүргізу және оларды реттеу	Дағды 2: Баллондарды толтыру бойынша жұмыстарды жүзеге асыру	3. Аспаптар бойынша рампадағы толтыру дәрежесін , сондай-ақ қысымды бақылау жөніндегі жұмыстарды жүзеге асыру; 4. Толтырылған баллондарды рампадан ажырату және орау, оларды тасымалдау және сақтау; 5. Газдар мен химиялық заттардың жіктелуіне байланысты баллондарды бояу және таңбалау жұмыстарын жүргізу; 6. Баллондарды толтыру бойынша құжаттаманы жүргізу; 7. Баллонға төлқұжаттарды тексеру және толтыру. 3-разряд үшін, 2-разряд машықтарға қосымша: 1. Станциялар мен арнайы қондырғыларда баллондарды оттегімен немесе басқа газбен толтыру ; 2. Станцияға баллондарды беруді жүзеге асыру және оларды толтыру үшін орнату. Білімдер: 2-разряд үшін: 1. Қысыммен газдар немесе химиялық заттарды алудың технологиялық процесі туралы негізгі мәліметтер; 2. Газдың немесе химиялық заттардың құрамына байланысты баллондардың бояу түстері; 3. Құбырлардағы газдың ағуын және судың пайда болуын анықтау және жою әдістері; 4. Қысымдағы баллондарды толтыру, тасымалдау және сақтау кезінде олармен жұмыс істеу қағидалары; бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты мен қолдану шарттары; 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 3-разряд үшін, 2-разрядты білімінен басқа: 1. Қысыммен газдар немесе химиялық заттар алудың технологиялық процесі; 2. Станциялар мен қондырғыларда баллондарды косу және толтыру ережесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Орындаушылық Зейін	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011, ҚР ЕЖ 4.03-101-2013*, МСН 4.03-01-2003 Газ тарату жүйелері	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Іске асыру және есепке алу жөніндегі бақылаушы
20. Кәсіптің карточкасы "Газгольдер станциясының операторы":		

Топтың коды:	8131-9		
Қызмет атауының коды:	8131-9-164		
Кәсіптің атауы:	Газгольдер станциясының операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (63-шығарылым) § 11-12. Газгольдер станциясының операторы (2-3 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	қажет етпейді		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газгольдерлерді газбен толтыру және Газгольдер станциясында Газды реттеу, Өлшеу және есепке алу аспаптарына қызмет көрсету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Біліктілігі анағұрлым жоғары оператордың басшылығымен көлемі 250 мың м3 дейінгі Газгольдер станциясына қызмет көрсету 2. Көлемі 250 мың м3 дейінгі Газгольдер станциясына дербес қызмет көрсету	
	Қосымша еңбек функциялары:	--	
Еңбек функциясы 1: Біліктілігі анағұрлым жоғары оператордың басшылығымен көлемі 250 мың м3 дейінгі Газгольдер станциясына қызмет көрсету	Дағды 1: Оператордың басшылығымен 250 мың м3 дейін Газгольдер станциясына қызмет көрсету жөніндегі операцияларды орындау	Машықтар: 2-разряд үшін: 1. Газгольдерлерді газбен толтыру; 2. Бақылау-өлшеу аспаптарын пайдалану; 3. Қызмет көрсетілетін Жабдықты майлау; 4. Біліктілігі анағұрлым жоғары оператордың басшылығымен көлемі 250 мың м3 дейінгі Газгольдер станциясындағы газды өлшеу және есепке алу.	
		Білімдер: 2-разряд үшін: 1. Станция жабдықтарының технологиялық схемасы; 2. Жерасты газ коммуникацияларының схемасы; 3. Бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты мен қолдану ережесі; 4. Майлаудың түрлері мен әдістері;	

		5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Көлемі 250 мың м3 дейінгі Газгольдер станциясына дербес қызмет көрсету	Дағды 1: Газгольдерлерді газбен толтыру және реттеу аспаптарының жұмысын бақылау және тіркеу аспаптарының көрсеткіштерін өңдеу	Машықтар: 3-разряд үшін, 2-разряд еңбек функциясы 1 машықтарға қосымша: 1. Газгольдерлерді, сорғыларды, газ коммуникацияларын, бұғаттау және сигнал беру жүйелерін, көтеру механизмдерін, құдықтар мен алаулардың жай-күйін тексеру; 2. Газгольдер станциясына газ беру режимін сақтау; 3. Газгольдерлердегі газдың температурасын, қысымын және көлемін, қақпа майындағы май деңгейін, шайбаларды, қақпалардағы, резервуарлардағы судың деңгейі мен температурасын бақылау-өлшеу аспаптарының көрсеткіштері бойынша реттеу; 4. Газдың ағып кетуін тексеру және жөндеу; 5. Газды қабылдау қысымы мен шығынын жедел есепке алуды жүргізу; 6. Аспаптардың көрсеткіштерін жедел журналда тіркей отырып өңдей білу және орталық диспетчерлік бөлмеге қысқаша мәлімет бере білу. Білімдер: 3-разряд үшін, 2-разрядты еңбек функциясы 1 білімінен басқа: 1. Газгольдерлердің құрылғысы және жұмыс режимі ; 2. Станция жабдықтарын ауыстырудың барлық нұсқалары; 3. Газ беру режимі; 4. Қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының құрылғысы; 5. Тіркеу аспаптарының диаграммаларын өңдеу ережелері; 6. Станция жұмысының жедел есебін жүргізу тәртібі ; 7. Газгольдерлерді толтыру мен босатудың рұқсат етілген шектері; 8. Газгольдерлерде сақталатын газдардың қасиеттері .
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Орындаушылық Тәуелсіздік Зейін	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 Газ тарату жүйелері, ҚР СП 4.03-101-2013 Газ тарату жүйелері, MSN 4.03-01-2003 Газ тарату жүйелері және басқа стандарттар.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Іске асыру және есепке алу жөніндегі бақылаушы	
	3	Газгольдер станциясының операторы (4 разряд)	
21. Кәсіптің карточкасы "Пеш шаруашылығының бақылаушысы":			
Топтың коды:	9629-2		
Қызмет атауының коды:	9629-2-003		
Кәсіптің атауы:	Пеш шаруашылығының бақылаушысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (63 -шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. § 18-19. Пеш шаруашылығы бақылаушысы (2-3 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	қажет етпейді		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пеш шаруашылығының техникалық жағдайын бақылау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Пеш шаруашылығында пештер мен түтін құбырларына қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды жүргізу	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 2-разряд үшін: 1. Қатты, сұйық және газ тәрізді отынмен жылытылатын пештер мен тақталардың түтін жолдарын тазалау жұмыстарын жүргізу 2. Түтін мұржалары бастарының төбе шатыржалының конькіне қатысты дұрыс орналасуын тексеру және жел тірегінің аймағын анықтау 3. Мұржалар мен бастардың пайдалануға жарамдылығын анықтау білігі	

Еңбек функциясы 1: Пеш шаруашылығында пештер мен түтін құбырларына қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды жүргізу	Дағды 1: Пештер мен түтіндіктерді пайдалану және жұмыс жағдайында ұстау	4. Ауытқулар мен ақаулықтарды анықтау және оларды жою біліктілігі. 3-разряд үшін, 2 -разрядты машықтарға қосымша: 1. Пеш отынының отқа төзімді кірпішпен қалануын бақылауды жүзеге асыру 2. Түтін жолдарында және арнайы пештерде күйені күйдіру 3. Өндірістік желдетуді отты тазарту 4. Бастың биіктігінің, тесікті тесіп сұқпажапқышы орнатудың сәйкестігіне тексеру жүргізу 5. Түтін мұржалары мен пештердің техникалық жағдайы туралы акт жасай біліу.
		Білімдер: 2-разряд үшін: 1. Түтін жолдары мен желдеткіштерді тексеру және тазалау тәртібі 2. Газ аспаптарынан жану өнімдерін шығаруға арналған түтін өткізгіштерді орнату 3. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 3-разряд үшін, 2- разрядты білімдерге қосымша: Пеш жұмыстарының түрлері және оларды жүргізу ережесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Қатты отынмен жұмыс істейтін пешті газ тәрізді отынға айналдыру	Машықтар: 2-ші разряд үшін: Пештерді қатты отыннан газ тәрізді отынға ауыстыру үшін дайындауға тексеру жүргізу. 3-разряд үшін, 2 -разрядты машықтарға қосымша: Газ жанарғыларын орнату үшін оттықты қабылдау.
		Білімдер: 2-ші разряд үшін: 1. Газ тәрізді отынға қайта жабдықтау кезінде пештерге қойылатын талаптар 2. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 3-разряд үшін, 2 -разрядты білімдерге қосымша: 1. Жылыту аспаптарының қолданылатын конструкциялары және қатты отыннан газ тәрізді отынға ауыстырылатын пештерге, түтін құбырларға және желдету арналарына қойылатын талаптар 2. Қатты отыннан газ тәріздес отынға ауыстырылатын түтін құбырлары мен пештердің техникалық жай-күйіне актіні ресімдеу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік		

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық орындаушылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 Газ тарату жүйелері, ҚР СП 4.03-101-2013 Газ тарату жүйелері, MSN 4.03-01-2003 Газ тарату жүйелері және басқа стандарттар.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Жүзеге асыру және есепке алу жөніндегі бақылаушы	
	3	Пеш шаруашылығының бақылаушысы 4 разрядаты	
22. Кәсіптің карточкасы "Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь":			
Топтың коды:	7126-9		
Қызмет атауының коды:	7126-9-020		
Кәсіптің атауы:	Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (63 -шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. § 2-3. Газ жабдығын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь (2-5 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	қажет етпейді		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7126-9-019 - Жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Өнеркәсіптік объектілердің газ жабдықтарының, үй газ желілері элементтерінің және жабдықтардың жұмысқа қабілеттілігін қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстар кешенін жүргізу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өнеркәсіптік объектілердің газ жабдығына және үй шаруашылығының газ желілеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу 2. Үй ішіндегі газ жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 2-разряд үшін: 1. Жетілдірілген автоматты құрылғылармен жабдықталмаған тұрмыстық газ плиталарын	

Енбек функциясы 1: Өнеркәсіптік объектілердің газ жабдығына және үй шаруашылығының газ желілеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу	Дағды 1: Газ жабдықтарына өнеркәсіптік объектілерге және үй шаруашылығының газ желілеріне техникалық қызмет көрсету бойынша регламенттік жұмыстарды орындау	ауыстыру жөніндегі слесарлық жұмыстарды орындау, осы плиталар мен арматурасы бар үйшілік газ құбырларына қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу 2. Кейіннен инертті газбен үрлеумен сұйытылған газға арналған баллондардың ішкі қуысын буландыруды жүзеге асыру 3. Дәнекерлеу үшін баллондардың тігістерін дайындауды жүзеге асыру 4. Баллондарды бояу алдында тазалауды жүргізу, баллон башмақтарын жөндеу және түзету 5. Тығыздағыш муфталарда тұздықты жоюды жүргізу 6. Газбен дәнекерлеуге арналған қосымша сымды дайындауды жүзеге асыру 7. Баллондарда вентильдерді орнатуды жүргізу және баллондарды өлшеу 8. Баллондарды ауыстыруды жүргізу және газ аспаптарын пайдалану ережелері бойынша абоненттерге профилактикалық жөндеу және нұсқау беру 9. Таңба салуды жүзеге асыру. 3-разряд үшін, 2 -разрядты машықтарға қосымша: 1. Жартылай автоматты газды су жылытқыштарды ауыстыру жөніндегі слесарлық жұмыста орындау, барлық жүйедегі тұрмыстық газ плиталарын, төмендетілген газдың газ баллон қондырғыларын, газ каминдерін, кір жуу машиналарын, инфрақызыл сәулелі тоңазытқыш пен жанарғыларды жөндеу, реттеу және ағымдағы жөндеу 2. Редукторларды ауыстыруды жүргізу, тұрмыстық аспаптарға газ жіберу, газ құбырлары мен газгольдерлік және газ тарату станцияларының бекіткіш арматурасына қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу 3. Газгольдерлерді, газ тарату станцияларының резервуарларын және сұйытылған газдың топтық қондырғыларын ішкі қарауға және гидравликалық сынауға дайындауды жүргізу 4. Газ реттеу пункттері жабдықтарының жұмысына тексеру жүргізу. Білімдер: 2-разряд үшін: 1. Тұрмыстық газ плиталарын, үй ішіндегі газ құбырларын және олардың арматураларын орнату және техникалық пайдалану және жөндеу ережесі 2. Баллондар мен олардың вентильдерінің типтері мен құрылысы 3. Баллондарды жөндеу кезінде қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының, механизмдер мен айлабұйымдардың мақсаты және пайдалану ережесі 4. Баллондар мен муфталардағы жыртуларды жою тәсілдері
--	--	--

		5. Газбен дәнекерлеу үшін қолданылатын сымның мақсаты 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 3-разряд үшін, 2 -разрядты білімдерге қосымша: 1. Тұрғын үйлерді газбен жабдықтау қағидалары 2. Үй ішіндегі газ жабдығын пайдалану қағидалары 3. Газ аспаптарын жөндеу түрлері 4. Газгольдерлік және газ тарату станцияларының газ құбырларының технологиялық схемалары 5. Сұйытылған және сығылған газдың газгольдерлік және газ тарату станцияларын пайдалану қағидалары 6. Газгольдерлік және газ тарату станцияларының коммуникациялары мен жабдықтарына ағымдағы жөндеу жүргізу ережесі 7. Станциялардағы резервуарлар мен басқа да жабдықтарды куәландыру және сынау ережесі 8. Газ реттеу пункттері жабдықтарының құрылысы, жұмыс принципі, баптау және ағымдағы жөндеу 9. Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарды орнату және қауіпсіз пайдалану жөніндегі қазандық қадағалау ережесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Үй газ жабдықтарына техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды жүргізуге наряд- тапсырыс алу 2. Құрал-саймандардың, айлабұйымдардың және жеке қорғану құралдарының жарамдылығы мен жұмысқа қабілеттілігіне тексеру жүргізу 3. Газ пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды үй шаруашылығының газ желілерінен ажыратуды жүргізу 4. Үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарға тексеру жүргізу және оларға техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыс көлемін анықтау 5. Жөндеу жұмыстарын жүргізу үшін газды пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды демонтаждау 6. Техникалық регламенттердің талаптарына сәйкес үй шаруашылығының газ желілерін алдын алу бойынша жұмыстарды орындау 7. Газ пайдаланатын аспаптар мен жабдықтардың тораптары мен элементтеріне ұсақ жөндеу жүргізу 8. Жөнделген немесе меншік иелері жаңадан сатып алған газ пайдалану аспаптары мен жабдықтарын монтаждауды жүргізу

Еңбек функциясы 2:
Үй ішіндегі газ жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу

Дағды 1: Үйішілік газ жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша регламенттік жұмыстарды орындау	9. Газ пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды үй шаруашылығының газ желілеріне қосуды жүргізу 10. Жұмыс орнын тазалау 11. Есептік құжаттаманы ресімдей білу Білімдер: 1. Үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтардың құрылғысы және техникалық сипаттамалары 2. Үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды пайдалану ережесі 3. Дератизацияны есепке алағандағы газдың қасиеттері 4. Үй газ пайдалану аспаптары мен жабдықтарының жұмыс режиміндегі ауытқудың рұқсат етілген параметрлері 5. Үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды монтаждау және демонтаждау технологиясы 6. Жұмыс жүргізу кезіндегі еңбекті қорғау талаптары 7. Слесарлық іс 8. Авариялық жағдайларда әрекет ету тәртібі 9. Үй газ пайдалану аспаптары мен жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды жүргізуге арналған уақыт және бағалау нормалары 10. Газ пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды ажырату және қосу ережесі 11. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 2: Газ жабдығының өнеркәсіптік объектілердің және үй газ жабдығының жұмыс қабілеттілігін тексеру	Машықтар: 1. Құрал-саймандардың, айлабұйымдардың және жеке қорғану құралдарының жарамдылығы мен жұмысқа қабілеттілігіне тексеру жүргізу 2. Бұрандалы қосылыстардың герметикалығын тексеру үшін құрамдарды дайындауды жүргізу 3. Газ пайдаланатын аспаптар мен жабдықтарды жөндеу жұмыстары кешенін жүргізгеннен кейін бұрандалы қосылыстардың герметикалығына тексеру жүргізу 4. Үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтардың қысыммен жұмыс істеу қабілеттілігіне тексеру жүргізу Білімдер: 1. Өнеркәсіптік және үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтардың жұмысқа қабілеттілігін тексеру кезінде жұмыс орнын ұйымдастыруға қойылатын талаптар 2. Өнеркәсіптік және үй газын пайдаланатын аспаптар мен жабдықтардың жұмысқа қабілеттілігін

		тексеру жөніндегі жұмыстарды өндіру технологиясы 3. Бұрандалы қосылыстардың герметикалығын бақылау әдістері 4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Орындаушылық Зейінділік Командада жұмыс істей білу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 Газ тарату жүйелері, ҚР СП 4.03-101-2013 Газ тарату жүйелері, MSN 4.03-01-2003 Газ тарату жүйелері және басқа стандарттар.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Станцияға техникалық қызмет көрсету шебері
	3	Газ жабдығын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь 5 разрядты
	3	Газ жабдығын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь 4 разрядты

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

23. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі;

Орындаушы: Кошкарлов Ержан Жетписович;

E-mail: y.koshkarov@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 74.

24. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі;

Жоба жетекшісі: Кошкарлов Ержан Жетписович;

E-mail: y.koshkarov@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 74.

25. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы салаларының кәсіптік біліктіліктері жөніндегі салалық кеңесінің 2024 жылғы 22 қарашадағы №8-2024 отырысының хаттамасы.

26. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 13 қарашадағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

27. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы.

28. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2024 ж.

29. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2027 ж.

Кәсіптік стандарт: "Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу"

Ескерту. Кәсіптік стандарт жаңа редакцияда – ҚР Энергетика министрінің 15.10.2025 № 387-н/қ (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу" кәсіби стандарты газды немесе басқа сығылатын орталарды қысу және тасымалдау үшін компрессорлық станцияларды пайдаланатын салаларда қолданылады. Бұл КС газ өнеркәсібі, мұнай-газ өндіру, энергетика және компрессорлық қондырғылар қолданылатын басқа да салаларды қамтиды. Осы КС-пен байланысты Экономикалық қызмет компрессорлық станцияларды пайдалануды, оларға қызмет көрсетуді және жөндеуді, олардың үздіксіз жұмыс істеуін және өндірістік процестердің тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз етуді қамтиды.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіби тапсырма шеңберіндегі әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

2) газ айдау қондырғысы – газ құбырлары мен жерасты газ қоймаларының компрессорлық станцияларында табиғи газды сығымдауға арналған;

3) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

4) жөндеу – магистральдық құбырдың және (немесе) оның объектілерінің желілік бөлігінің толық немесе ішінара пайдалану ресурсының жарамдылығын немесе жұмыс қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар (операциялар) кешені;

5) мамандық – жеке тұлға жүзеге асыратын және оны орындау үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін кәсіп түрі;

6) техникалық қызмет көрсету – жабдық элементтерінің мерзімінен бұрын тозуын немесе олардың бұзылуын болдырмауға, жөндеу аралық кезеңде жабдықтың сенімді жұмысын қамтамасыз етуге бағытталған іс-шаралар кешені.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

1) ГАҚ – газ айдау қондырғысы;

2) ГБС – газды бөлу станциясы;

3) ГКС – газ компрессорлық станция;

- 4) ДТ – диагностикаға дейінгі тексеру;
- 5) ҒЗТҚЖ – ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар;
- 6) ЖЖМ – жанар-жағармай материалдары;
- 7) КС – кәсіптік стандарт;
- 8) КС – компрессорлық станция;
- 9) КЦ – компрессорлық цех;
- 10) ҚЖА – құбыржол арматурасы;
- 11) ТҚҚжЖ – техникалық қызмет көрсету және жөндеу;
- 12) ТП АБЖ – технологиялық процестерді басқарудың автоматтандырылған жүйелері.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу

5. Кәсіптік стандарттың коды: Н49500071

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Н Көлік және қоймалау;

49 Құрлық және құбырмен жүретін көліктің қызметі;

49.5 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50.0 Құбыр көлігінің қызметі.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Газ компрессорлық станция жабдықтарына техникалық қызмет көрсету және жөндеу жүргізу арқылы компрессорлық станцияның жұмысқа қабілеттілігін қамтамасыз ету. "Білімдер" бөлімінде қамтылған теориялық және практикалық білімдерге қойылатын талаптармен қатар, мамандар мен жұмысшылар: еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік жөніндегі ережелер мен нормаларды, жеке қорғану құралдарын пайдалану ережесін, орындалатын жұмыстардың (қызметтердің) сапасына, жұмыс орнында еңбекті ұтымды ұйымдастыруға қойылатын талаптарды, ақау түрлерін және оның алдын алу және жою тәсілдерін, өндірістік сигнализацияны білуі қажет. Сонымен қатар, біліктілігі анағұрлым жоғары жұмысшы өзінің "ікемділік" және "білімдер" бөлімдерінде санамаланған жұмыстардан басқа, біліктілігі анағұрлым төмен жұмысшылар үшін көзделген жұмыстарды орындай алуы, сондай-ақ осы кәсіптегі анағұрлым төмен разрядтағы жұмысшыларды басқара білуі тиіс. Осыған байланысты анағұрлым төмен разрядтағы кәсіптердің карточкаларында келтірілген жұмыстар анағұрлым жоғары разрядтардың сипаттамаларында әдетте келтірілмейді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь - 2 СБШ-нің деңгейі;

2) Технологиялық компрессорлардың машинисі - 3 СБШ-нің деңгейі;

- 3) Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь - 3 СБШ-нің деңгейі;
- 4) Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 5) Технологиялық компрессорлардың машинисі - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 6) Компрессорлық станция қызметінің технигі - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 7) Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу инженері - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 8) Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 9) Ауысым инженері (мұнай-газ саласы) - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 10) Компрессорлық станция бастығы - 6 СБШ-нің деңгейі.

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь":			
Топтың коды:	7126-9		
Қызмет атауының коды:	7126-9-018		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21909 болып тіркелді). 51-52 Параграфтар. Технологиялық қондырғыларды жөндеу жөніндегі слесарь		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	2-разряд үшін жұмыс өтілі талап етілмейді, ал 3-разряд үшін кәсіби қызмет бойынша кемінде 6 ай жұмыс тәжірибесі болуы тиіс		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7126-9-017 - Технологиялық және газ жабдықтарын пайдалану және қызмет көрсету жөніндегі слесарь 7239-2-057 - Технологиялық қондырғыларды жөндеуші слесарь		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Технологиялық жабдықтың жұмыс қабілеттілігін қолдау, қалпына келтіру және жұмыс істеу сенімділігін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
		1. Жабдықты жөндеуге дайындау, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру	

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары: Қосымша еңбек функциялары:	2. Технологиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу
	Дағды 1: Жабдықтарды жөндеуге дайындау бойынша жұмыстарды жүргізу	Машықтар: 2-разряд үшін: 1. Машиналардың, аппараттардың, құбырлар мен арматуралардың қарапайым тораптары мен механизмдерін бөлшектеу және құрастыру, сондай-ақ жөндеуден кейін оларды сынауды жүзеге асыру. 2. Біліктілігі анағұрлым жоғары слесардың басшылығымен Қарапайым қондырғылар мен агрегаттарды, сондай-ақ күрделілігі орташа машиналарды жөндеуді жүзеге асыру. 3. Бөлшектердің техникалық талаптарға сәйкестігін қамтамасыз ете отырып, оларды 12-14 біліктілік дәлдігімен (5-7 дәлдік сыныбы) слесарлық өңдеуді орындау. 4. Жөндеу жұмыстары барысында жинау және монтаждау үшін бөлшектерді жуу, тазалау және майлау жұмыстарын жүргізу. 5. Жиналу жұмыстарына дайындау барысында фланецтерде тесіктерді белгілеу және бұрғылау жұмыстарын жүргізу. 6. Құбырларда жабдық элементтерін дұрыс біріктіру үшін түзету, егеу және бұранда кесу жұмыстарын орындау. 7. Жөнделетін жабдықты құрастыру мен монтаждауды жеңілдету үшін қарапайым қосалқы құралдарды дайындау. 3-разряд үшін (2-разрядты машықтарына қосымша): 1. Жоғары білікті слесардың басшылығымен қарапайым және орташа күрделі технологиялық жабдықтар мен техник алық құрылғыларға жөндеу және қызмет көрсету. 2. Жөндеу жұмыстарына технологиялық жабдықтар мен техник алық құрылғыларды дайындауды жүзеге асыру. 3. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларды жаңғырту және техникалық қайта жарақтандыру бағдарламасына техникалық қызмет көрсету, жоспарлы-алдын ала жөндеу кестесін орындау. 4. Жұмыс мысалдары: - төмен қысымды арматура - алу, жөндеу, орнату; - май сорғылары, майлағыштар-бөлшектеу, жөндеу; - поршеньді, плунжерлі, орталықтан тепкіш және тісті сорғылар - бөлшектеу, жөндеу. Білімдер:

Еңбек функциясы 1:
Жабдықты жөндеуге дайындау, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру

1. Жөнделетін жабдықтың жекелеген аппараттары мен тораптарының құрылысы, мақсаты және жұмыс істеу принципі.
 2. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмыс шарттары .
 3. Слесарлық жұмыстардың негізгі әдістері.
 4. Жалпы дәнекерлеу және дәнекерлеу тәртібі.
 5. Шағын диаметрлі құбырларды сынау тәртібі.
 6. Қондырулар мен шектік ауытқулар, квалитеттер, дәлдік және өңдеу тазалығы кластары туралы негізгі түсініктері.
 7. Құрылғылар мен құралдарды қолданудың мақсаты мен тәртібі. 8. Құбырларды белгілеу әдістері, сызу элементтері.
 9. Майларды, жуу құрамдарын және майларды қолдану тәртібі. 10. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
- 3-разряд үшін (2-разрядты білімдерге қосымша):
1. Жөнделетін технологиялық жабдықтың және техникалық құрылғылар мен тораптардың құрылысы, арналуы және жұмыс істеу принципі.
 2. Құбырларға, профильді болатқа, бекіту материалдарына арналған техникалық шарттар, дәнекерленетін металдардың қасиеттері.
 3. Құрал-саймандар мен құрылғылардың арналуы және қолдану ережелері.
 4. Құбыржолдарын төсеу тәртібі.

Дағдыны тану мүмкіндігі :

Ұсынылмайды

Машықтар:

2-разряд үшін:

1. Қауіпсіздік стандарттары мен нормаларын сақтай отырып, слесарлық операциялардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру.
2. Техникалық талаптарға сәйкес жабдықты бөлшектеу, құрастыру және орнатудың дұрыстығын бақылау.
3. Базалық сынақтарды орындауды қоса алғанда, жөндеу мен баптауды орындағаннан кейін жабдықтың жарамдылығы мен функционалдығын тексеру.
4. Жабдықты жөндеу және қызмет көрсету кезінде орындалған жұмыстардың нұсқаулықтар мен қауіпсіздік нормаларына сәйкестігін қамтамасыз ету .

3-разряд үшін (2-разряд дағдыларына қосымша):

1. Бөлшектеуден бастап пайдалануға беруге дейін жөндеу жүргізу кезінде технологиялық процестің сақталуын бақылау.
2. Бөлшектерді өңдеу және тораптарды құрастыру дәлдігін тексеруді қоса алғанда, орындалған

		слесарлық жұмыстардың сапасын көзбен шолып бақылауды жүзеге асыру. 3. Ықтимал ақауларды анықтау мақсатында жөнделген жабдыққа алғашқы сынақтар жүргізу. 4. Жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы талаптарының сақталуын бақылауды қамтамасыз ету.
		Білімдер: 2-разряд үшін: 1. Слесарлық жұмыстарды орындау, Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету кезінде қолданылатын стандарттар мен техникалық талаптар. 2. Орындалатын слесарлық жұмыстардың сапасын бақылау принциптері мен әдістері, оның ішінде бөлшектерді өңдеу мен тораптарды құрастыру дәлдігі мен сапасын тексеру. 3. Жабдықтарды жөндеу, қызмет көрсету және жөндеу кезінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік талаптары. 4. Жөндеу жұмыстарын орындау барысында ақауларды, технологиялық процестің бұзылуын және сәйкессіздіктерді болдырмау және анықтау тәсілдері. 3-разряд үшін (2-разряд дағдыларына қосымша): 1. Жабдықты жөндеу және баптау барысында технологиялық процестердің орындалуын бақылау әдістері. 2. Жабдықты жөндеу және пайдалану кезінде, сондай-ақ техникалық қызмет көрсету кезінде қауіпсіздікті реттейтін стандарттар мен нормативтік құжаттар. 3. Барлық жұмыстарды орындағаннан кейін жабдықтың жарамдылығын тексеруді қоса алғанда, барлық кезеңдерде жөндеу сапасын бақылау принциптері мен әдістері. 4. Ақауларды немесе ақауларды анықтау мақсатында жөнделген жабдыққа алғашқы сынақтар жүргізудің талаптары мен әдістері. 5. Жөндеу процесінде ақаулардың себептерін талдау және оларды жоюды бақылау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 2 разряд үшін: 1. Жабдықты қарапайым тазалау және майлау жұмыстарын орындау. 2. Бөлшектердің сыртқы түрі мен бекітілуін тексеру. 3. Қол құралдары мен қосалқы құрылғыларды пайдалану. 3-разряд үшін:

Дағды 1:
Техникалық қызмет
көрсету бойынша
жұмыстарды жүргізу

1. Жоғары біліктілігі бар слесарьдың қатысуымен машиналардың, аппараттардың, құбыр жолдардың, арматуралардың қарапайым және орташа күрделі тораптары мен механизмдерін бөлшектеу, жөндеу, құрастыру және сынақтан өткізу.
2. Бөлшектерді 12–14 квалитет (5–7 дәлдік класы), сондай-ақ 11–12 квалитет (4–5 дәлдік класы) бойынша слесарлық өндеуден өткізу.
3. Аппараттарды, сорғыларды, компрессорларды бөлшектеу және түтікшелермен қосу жұмыстарын орындау.
4. Технологиялық жабдықты сынақтан өткізу.
5. Жұмыс мысалдары:
 - машиналар мен аппараттар люктерінің қақпақтары-алу және орнату;
 - қоршаулар - алу және орнату;
 - төсемдер-дайындау;
 - "құбырдағы құбыр" типті жылу алмастырғыштар-бөлшектеу;
 - салқындату және майлау жүйесінің құбырлары-тазалау;
 - газды саптамалар-ревизия;
 - компрессорлар-клапандарды, тығыздағыштарды, май шағылыстырғыштарды, крейцкопфты, мойынтіректерді, клапандар мен цилиндрлердің қақпақтарын бөлшектеу және алу;
 - майлы тығыздағыштар-толтыру;
 - компрессорлар мен сорғыларды салқындату және майлау жүйесінің құбырлары мен аппараттары-бөлшектеу;
 - пеш құбырлары, табақтар және колонналардың пластинааралық кеңістігі, жылу алмастырғыштардың түтіктері мен құбыраралық кеңістігі, тоңазытқыштардың конденсаторларының түтіктері - кокс пен шөгінділерден тазарту.

Білімдер:

2-разряд үшін:

1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың арналуы мен құрылысы.
2. Техник алық қызмет көрсетудің негізгі түрлері (ТО-1, ТО-2).
3. Жабдыққа қызмет көрсету кезіндегі қауіпсіз жұмыс жүргізу ережелері.

3-разряд үшін:

1. Технологиялық жабдықтың техник алық жай-күйін бағалау үшін қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарын білу.
2. Жабдықтың техник алық жай-күйіне тексеру жүргізу әдістері.
3. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері.

Еңбек функциясы 2: Технологиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу		4. Жабдықты пайдалану тәртібі. 5. Қызмет көрсетілетін қондырғының коммуникацияларының схемалық технологиялық схемасы мен схемасы. 6. Төзімділік пен қону, біліктілік және кедір-бұдыр параметрлері. 7. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың типтік ақаулары мен ақаулары, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар:
		2-разряд үшін: 1. Жабдықты іске қоспас бұрын көзбен шолу арқылы тексеру жұмыстарын жүргізу. 2. Майлаудың бар-жоғын, ақаулардың (ағып кету, қызып кету) болуын тексеру. 3. Жоспарлы жөндеуге жабдықты дайындауға қатысу. 3-разряд үшін: 1. Белгіленген кесте шеңберінде механизмдерді тексеруді, тазалауды, майлауды және реттеуді қоса алғанда, жабдыққа тұрақты техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыру. 2. Техникалық қызмет көрсету барысында ұсақ ақаулар мен ақауларды жою бойынша жұмыстарды орындау. 3. Профилактикалық бақылау әдістерін қолданыңыз, мүмкін ақаулардың белгілерін анықтаңыз және олар пайда болғанға дейін бұзылулардың алдын алыңыз. 4. Жұмыс және бақылау сақтандыру клапандарының жай-күйін бақылауды жүзеге асыру. 5. Жабдықтың техникалық параметрлерін, соның ішінде температураны, қысымды, сұйықтық деңгейін, дірілді және басқа көрсеткіштерді өлшеу және бақылау. 6. Жұмыс мысалдары: - мойынтіректерді дайындау және майлау; - сорғылар мен компрессорлардағы сүзгілерді ауыстыру; - құбырлар мен арматурадағы тығыздағыш сақиналар мен тығыздағыштардың жай-күйін тексеру; - агрегаттардағы май мен сұйықтық деңгейін бақылау; - жылу алмастырғыштар мен құбыр жүйелерін шөгінділерден тазарту. Білімдер: 2-разряд үшін: 1. Жабдықтың ақаулары мен тозуының белгілері. 2. Алдын ала тексеру жүргізу мерзімі мен тәртібі.

		3. Шығын материалдары мен қолданылатын құрал-саймандардың арналуы. 3-разряд үшін: 1. Жабдықтың жұмысы мен дизайнының негізгі принциптері (сорғылар, компрессорлар, жылу алмастырғыштар, құбырлар және т.б.). 2. Техникалық қызмет көрсету талаптарын қоса алғанда, жабдықтар мен төлқұжаттардың техникалық сипаттамалары. 3. Жабдықтағы негізгі ақауларды диагностикалау әдістері. 4. Жабдықты диагностикалық тексерудің негіздері: қысымды, температураны, дірілді қалай тексеруге болады. 5. Профилактикалық қызмет көрсету негіздері: қарапайым тораптар мен агрегаттарды майлау, тазалау, тексеру және баптау. 6. Техникалық қызмет көрсету кезінде еңбекті қорғау ережелері (мысалы, электр және механикалық жүйелермен жұмыс). 7. Кестелер мен нормативтерге сәйкес техникалық қызмет көрсетуді орындау принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Зейінді шоғырландыру және бақылау Орындаушылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 3517-2020 "Мұнай өңдеу және мұнай-химия өнеркәсібі. Технологиялық қондырғылар мен жабдықтарға техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді жоспарлау, ұйымдастыру және жүргізу тәртібі"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Технологиялық жабдықты жөндеу жөніндегі шебері
	3	Технологиялық жабдықты жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь
	4	Технологиялық жабдықты жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь
10. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық компрессорлардың машинисі":		
Топтың коды:	8185-2	
Қызмет атауының коды:	8185-2-006	
Кәсіптің атауы:	Технологиялық компрессорлардың машинисі	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		
	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 24	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:		желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21909 болып тіркелді).	
		45 Параграф. Технологиялық компрессорлар машинисі	
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	4 разряд: Жұмыс тәжірибесін талап етілмейді. Электр қондырғыларында жұмыстарды орындаудың қауіпсіз әдістері мен тәсілдеріне оқытудан өту, сондай-ақ электр қауіпсіздігі бойынша III топ көлемінде электр жетекті газ айдау агрегаттары бар цехтардың электр жабдықтарына қызмет көрсету кезінде электр қауіпсіздігі бойынша II топ (1000 В дейін) бере отырып, электр қондырғыларында жұмыстарды ұйымдастыруға және орындауға қойылатын қауіпсіздік талаптарының білімін тексеруден өту. 5 разряд: 4-разрядтағы технологиялық компрессорлар машинисі мамандығы бойынша кемінде бір жыл. Электр қондырғыларында жұмыстарды орындаудың қауіпсіз әдістері мен тәсілдеріне оқытудан өту, сондай-ақ электр қауіпсіздігі бойынша IV топ көлемінде электр жетекті газ айдау агрегаттары бар цехтардың электр жабдықтарына қызмет көрсету кезінде электр қауіпсіздігі бойынша II топты (1000В дейін) бере отырып, электр қондырғыларында жұмыстарды ұйымдастыруға және орындауға қойылатын қауіпсіздік талаптарының білімін тексеруден өту.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Компрессорлық қондырғыларға (технологиялық компрессорларға), олардың жетектеріне, газ айдау агрегаттарына (ГАА), аппараттарға, газ коммуникацияларының тораптарына қызмет көрсету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Компрессорлық қондырғылардың берілген режимін қамтамасыз ету. 2. Компрессорлық қондырғылардың жекелеген түрлерінің ТҚКЖЖ кезінде қосалқы жұмыстарды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Біліктілігі 4 разряд үшін: 1. Жұмыс және құрастыру сызбаларын қолдану. 2. Өлшем құралдарының көрсеткіштері бойынша қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысын көзбен, құлақпен бақылау. 3. КЦ жабдықтарына қызмет көрсету аймағындағы өтпелердің, өтпелердің, қоршаулардың жай-күйін тексеруді жүргізу.	

Дағды 1:
КЦ технологиялық жабдықтарының техникалық жай-күйі мен жұмыс режимін тексеруді орындау

4. КЦ жабдықтарына қызмет көрсету аймағында өрт қауіпсіздігі талаптарына сәйкессіздіктерді анықтау.
 5. Фланецті, бұрандалы, дәнекерленген қосылыстардың, өзектер мен жетектердің тығыздалған тығыздағыштарының, бекіту құрылғыларының аспаптық әдіспен немесе көбік түзетін ерітіндіні қолдана отырып, көзбен шолып герметикалығын айқындау. Қызмет көрсетілетін жабдықтағы жұмыс сұйықтықтарының деңгейін бақылау.
 6. Құбырлардың тірек-аспалы жүйесінің техникалық жай-күйін анықтау.
 7. Аспаптардың көрсеткіштерін жедел құжаттамада тіркеуге.
 8. Регламентке сәйкес КЦ жабдықтарына қызмет көрсету аймағында тәртіпті сақтау.
 9. КЦ негізгі және қосалқы жабдықтарының май жүйелеріндегі тығыздағыштардың жарамдылығын бақылау.
 10. Дренаж жүйесінің жұмысын тексеру үшін схеманы жинау.
 11. Ауысымды қабылдау-тапсыруды жүзеге асыру.
 12. Портативті газ анализаторын қолдану.
 13. Жедел-пайдалану құжаттамасын толтыру.
 14. Жоғары тұрған кезекші персоналмен жедел келіссөздер жүргізу.
 15. Жеке және ұжымдық қорғау құралдарының жарамдылығын және олардың пайдалануға жарамдылығын тексеру.
 16. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану.
- 5 разряд үшін: (4-разрядтағы дағдыларға қосымша):
1. КЦ негізгі және қосалқы жабдықтарын іске қосу және тоқтату.
- Білімдер:
- 4, 5 разряд үшін:
1. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, жергілікті нормативтік актілердің және КС жабдықтарын пайдалану саласындағы өкімдік құжаттардың талаптары.
 2. КС технологиялық жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламент, нұсқаулықтар.
 3. Термодинамика негіздері.
 4. Механика негіздері.
 5. Гидравлика және газ динамикасының негіздері.
 6. Құрамы және негізгі физика-химиялық қасиеттері, КС тасымалданатын және қолданылатын газдар мен сұйықтықтардың шекті рұқсат етілген концентрациясы.
 7. КЦ қызмет көрсетілетін жабдықтың құрылымы, мақсаты, жұмыс принципі және параметрлері,

Еңбек функциясы 1: Компрессорлық қондырғылардың берілген режимін қамтамасыз ету	жабдықтар мен құбырлардың техникалық жай-күйін бағалау нормалары. 8. КЦ жабдықтарын айналып өту маршруттары, бағыт бойынша айналып өтудің мақсаты, тәртібі, қауіпсіздік талаптары. 9. ГАА технологиялық схемалары және жалпы цехтық жүйелердің схемалары. 10. Жабдықтың, құбырлардың, ҚЖА жабдыққа қызмет көрсету аймағында аумақтық орналасуы. 11. КС жабдықтарын пайдалану ережелері. 12. КЦ жабдығының жарамды жай-күйінен ақаулар мен ауытқулардың түрлері мен белгілері. 13. Сұйықтықтарды ағызу және айдау, газды кептіру технологиясы. 14. КС тасымалданатын және қолданылатын газ бен сұйықтықтардың ағып кетуін анықтау және жою тәсілдері. 15. ГАА жұмыс режимі. 16. Химиялық талдау үшін май сынамаларын алу ережелері мен тәсілдері. 17. Майлау, төсеу және тығыздау материалдарының, химиялық реагенттердің қасиеттері мен қолдану шарттары. 18. Пайдалану ережесі, қолданылатын арнайы және әмбебап құралдар мен құрылғылар. 19. Өлшеу құралдары мен аспаптарының түрлері, мақсаты, техникалық сипаттамалары және пайдалану ережелері. 20. Құрал-саймандарға, аспаптарға, өрт сөндіру құралдарына күтім жасаудың негізгі ережелері. 21. КЦ жабдығының жұмысындағы қалыпты параметрлер және рұқсат етілген ауытқулар. 22. КЦ жабдығын сынақтан өткізу жөніндегі технологиялық регламенттер, жабдықтың құрылысы, мақсаты, техникалық сипаттамалары және жұмыс принциптері. 23. КС-да қолданылатын байланыстың негізгі түрлері, телефондардың орналасқан жері. 24. КЦ жабдығының техникалық жай-күйі бойынша жедел құжаттаманы ресімдеудің мақсаты, тәртібі. 25. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсыныс етілмейді
	Машықтар: 4, 5 разряд үшін: 1. ГАА іске қосу және тоқтату бойынша технологиялық операцияларды жүзеге асыру. 2. ГАА-ны іске қосу алдындағы дайындықты жүзеге асыру.

Дағды 2:

КЦ технологиялық жабдықтың берілген режимін қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды орындау

3. КЦ негізгі жабдықтарын авариялық тоқтату бойынша технологиялық операцияларды жүзеге асыру.
4. ГАА жабдығының қалыпты жұмыс режимінен ауытқу сипатын және оларды өз бетінше жою мүмкіндігін бағалау.
5. КЦ жабдығының берілген режимін қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды орындау.
6. КЦ жабдығының технологиялық схемаларын пайдалану.
7. Қызмет көрсетілетін КЦ жабдығының жұмысын, өлшеу құралдарының көрсеткіштерін көзбен, құлақпен бақылау.
8. ГАА қосалқы жабдығында реттеу жұмыстарын орындау.
9. Регламенттеуші құжаттарға сәйкес жедел құжаттама жазбаларын ресімдеу.
10. ГАА жабдығының қауіпті жұмыс режимдерінің алдын алу, адамдардың өміріне төнетін қатерді жою, жабдықты сақтау жөнінде шаралар қабылдау.
11. Жоғары тұрған кезекші персоналмен жедел келіссөздер жүргізу.
12. Қызмет көрсетілетін учаскеде алғашқы өрт сөндіру құралдары мен жеке қорғаныс құралдарын қолдануға.

Білімдер:

4, 5 разряд үшін:

1. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, жергілікті нормативтік актілердің және КС жабдықтарын пайдалану саласындағы өкімдік құжаттардың талаптары.
2. КС технологиялық жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламент, нұсқаулықтар (нұсқаулықтар).
3. Термодинамика негіздер.
4. Гидравлика және газ динамикасының негіздері.
5. Электромеханика негіздері.
6. КЦ жабдығының құрылымы, мақсаты, техникалық сипаттамалары және жұмыс принциптері.
7. КЦ жабдығының жұмыс режимдері.
8. ГАА мен қосалқы жабдықтың технологиялық процесі.
9. Автоматты реттегіштердің, технологиялық қорғаныстардың, бұғаттаулардың, сигнализацияның және ГАА жабдығын өлшеу құралдарының мақсаты, орнату орны және жұмыс принципі.
10. КЦ қызмет көрсету аймағында жабдықтардың, құбырлардың, ҚЖА, бақылау-өлшеу аспаптарының орналасуы.
11. ГАА іске қосу және тоқтату алгоритмдері.

		12. ГАА, қорғаныс және дабыл жұмысының рұқсат етілген параметрлері. 13. Технологиялық үдеріс барысында жедел ауысулар кезінде жұмыстарды орындаудың әрбір кезеңіндегі КЦ ҚЖА-ның бекіту және реттеу жағдайы. 14. Авариялық жағдайлардың алдын алудың негізгі құралдары мен тәсілдері, өртті сөндіру тәсілдері. 15. КЦ жабдығының жұмыс режимі бойынша жедел құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар. 16. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсыныс етілмейді
		Машықтар: 4 разряд үшін: 1. Регламентке сәйкес КЦ жабдықтарына қызмет көрсету аймағында тәртіпті сақтау. 2. Жөндеу жұмыстарын жүргізу үшін КЦ жұмыс аймағы мен жабдықтарын дайындау. 3. Майды ГАА май ыдысынан ағызу және майды май ыдысына құю схемасын жинау. 4. КЦ жабдықтарына қызмет көрсету аймағындағы өткелдердің, өткелдердің, қоршаулардың жай-күйі туралы ескертулерді тіркеу. 5. Жабдықтарды, құбырларды, ҚЖА таңбалаудың нормативтік талаптарға сәйкес еместігін тіркеу. 6. КС жабдықтары мен қондырғыларына қарапайым жөндеу жүргізу. 7. Майды тазарту жұмыстарын орындау. 8. КЦ жабдығында өлшеу аспаптарын алу және орнату бойынша жұмыстарды орындау. 9. Жөндеуден кейін КЦ жабдығының жұмысындағы ақауларды анықтау. 10. Жерге қосу, нөлдеу бар-жоғын тексеру. 11. ТҚКЖЖ кезінде қосалқы жұмыстарды орындау процесінде қолданылатын материалдардың қасиеттерін айқындау және оларды құрамы, мақсаты бойынша жіктеу. 12. КЦ жабдығын жөндегеннен кейін жабдықты сынақтан өткізу. 13. Трафареттер бойынша қарапайым қаріп жұмыстарын орындау. 14. Құбырлар мен КЦ ҚЖА қосылыстарындағы газдың ағып кетуін жою. 15. Өрт сөндіру құралдарының толықтығы мен қолданылу мерзімдерін тексеруді орындауға міндетті. 16. КЦ жабдығын жөндеуге шығару және жөндеуден қабылдау бойынша жедел құжаттаманы толтыру.

Еңбек функциясы 2: Компрессорлық қондырғылардың жекелеген түрлерінің ТҚЖЖ кезінде қосалқы жұмыстарды орындау	Дағды 1: Технологиялық жабдықтың жекелеген түрлерін ТҚЖЖ кезінде қосалқы жұмыстарды орындау	17. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану. 5 разряд үшін (4-разрядтағы дағдыларға қосымша): 1. Құбырларға метанол құюға байланысты жұмыстарды орындау. Білімдер: 4 разряд үшін: 1. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, жергілікті нормативтік актілердің және КС жабдықтарын пайдалану саласындағы өкімдік құжаттардың талаптары. 2. КС технологиялық жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламент, нұсқаулықтар (нұсқаулықтар). 3. Механика негіздері. 4. Сызу негіздері. 5. Материалтану негіздері. 6. Слесарлық жұмыстардың негізгі әдістері. 7. КЦ жабдықтарын жөндеу үшін жұмыс аймағын ұйымдастыруға қойылатын талаптар. 8. КЦ қызмет көрсету аймағында жабдықтардың, құбырлардың, ҚЖА, бақылау-өлшеу аспаптарының схемалары мен орналасуы. 9. Мұнайды тазарту жабдығының құрылғысы, жұмыс принципі, майды тазарту технологиясы, май шаруашылығы және май тазарту қондырғысының схемасы. 10. Жұмыс процесінде қолданылатын материалдардың сипаттамалары. 11. Газдың, газ конденсатының физикалық-химиялық қасиеттері, олармен жұмыс істеу тәртібі мен ережелері. 12. КЦ жабдықтарын, қондырғыларын жөндеуге дайындау ережесі. 13. Жабдықты жөндеуге шығару және жөндеуден кейін қабылдау бойынша технологиялық регламенттер мен өндірістік нұсқаулықтар. 14. Метанолмен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары. 15. Техникалық нұсқаулықтарға сәйкес КЦ жабдығын жөндеуге шығару және жөндеуден қабылдау бойынша жедел құжаттаманы жүргізу тәртібі. 16. ГАА, КЦ жұмысының рұқсат етілген параметрлері, сондай-ақ қорғаныс және дабыл орнату. 17. Жазу және нөмірлеу, оның ішінде трафарет бойынша сырлау және салу тәсілдері мен тәсілдері. 18. Отқа және газға қауіпті жұмыстарды жүргізу қағидалары. 19. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.
---	--	--

		5 разряд үшін (4-разрядтағы білімін толықтырумен қатар): 1. КС-да өндірістік процесте қолданылатын көмірсутек шикізатын, химиялық реагенттерді кәдеге жарату тәртібі мен қағидалары. 2. Гидратацияның пайда болу себептері және оны жою әдістері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі : 	Ұсыныс етілмейді	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейінділік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Магистральдық газ құбырларын пайдалану қағидалары" Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 22 қаңтардағы № 33 бұйрығымен бекітілген 2. "Компрессорлық станцияларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 360 бұйрығымен бекітілген		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу инженері	
11. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь":			
Топтың коды:	7126-9		
Қызмет атауының коды:	7126-9-018		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21909 болып тіркелді). 53-54 Параграфтар. Технологиялық қондырғыларды жөндеу жөніндегі слесарь		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Жөндеуші-слесарь	Біліктілік:-
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік:-
	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Жөндеуші-слесарь	Біліктілік:-
	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік:-

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	4-разряд – кемінде 1 жыл жұмыс тәжірибесі болған жағдайда; 5-разряд – кемінде 1,5 жыл жұмыс тәжірибесі болған жағдайда	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7239-2-057 - Технологиялық қондырғыларды жөндеуші слесарь	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Технологиялық жабдықтың жұмыс қабілеттілігін қолдау, қалпына келтіру және жұмыс істеу сенімділігін қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жабдықты жөндеуге дайындау, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру. 2. Технологиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу.
	Қосымша еңбек функциялары:	
		Машықтар: 4-разряд үшін (3-разрядтағы машықтарға қосымша): 1. Жоғары білікті слесарьдың басшылығымен күрделі технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларға жөндеу жұмыстарын жүргізу. 2. Жөндеуге арналған ақау ведомостарын жасауға қатысу . 3. Жөндеуден өтетін жабдықты жинақтау мен орнатуға арналған күрделі аспаптарды дайындау. 4. Жұмыс түрлерінің мысалдары: – колонналық типтегі аппараттар – ішкі құрылғыларды жөндеу және жинау, қақпақтар мен бастиектерді алу және орнату; – түйіршіктегіштер, крист аллизаторлар, араластырғыштар, сүзгілер – бөлшектеу, жөндеу, жинау; – поршенді компрессорлар – цилиндрлерді, иінді білікті, крейцкопф торабын, клапандарды, поршеньдерді бөлшектеу, жөндеу және жинау; – центрифугалық компрессорлар – роторды бөлшектеу, мойынтіректер мен тісті муфт аларды жөндеу. 5-разряд үшін: 1. Күрделі технологиялық жабдықтар мен техник алық құрылғыларға жөндеу жүргізу. 2. Жөндеу жұмыстарына технологиялық жабдықтар мен техник алық құрылғыларды дайындауды жүзеге асыру. 3. Технологиялық жабдықтар мен техник алық құрылғыларды жаңғыр ту және техник алық қайта жарақтандыру бағдарламасына техник алық қызмет көрсету, жоспарлы алдынала жөндеу кестесін орындау. 4. Жөндеуге ақаулы ведомостарды жасауға қатысу.

Дағды 1:
Жабдықтарды жөндеуге дайындау бойынша жұмыстарды жүргізу

5. Жөндеуден кейін жабдықты техник алық куәландыруды жүргізу.
6. Жұмыс мысалдары:
- аппараттар - корпусы жөндеу (термоөндеуді қажет етпейтін), пластиналарды көпіршікке тексеру;
 - бекіткіш, сақтандырғыш және реттеуші арматура-бөлшектеу, жөндеу, ысқылау, құрастыру және реттеу;
 - үрлегіштер, газ үрлегіштер және үрлегіштер-жөндеу, сынау; - газ моторлы компрессорлар-жөндеу;
 - шарлы диірмендер, роликті диірмендер, ұсатқыштар, экрандар, түтін сорғыштар, грануляторлар-күрделі жөндеу, сынау, тапсыру;
 - жұмыс дөңгелектерінің саны төрттен асатын орталықтан тепкіш, екі корпусы және көп сатылы сорғылар-жөндеу, құрастыру, пайдалануға беру;
 - реакторлар-жөндеу;
 - гидротазарту, каталитикалық риформинг, гидрокрекинг және 200 - ден астам атмосфераның өзге де қондырғыларының жылу алмастырғыштары (шикізат) – жөндеу;
 - центрифугалар-жөндеу.

Білімдер:

4-разряд үшін (3-разрядтағы білімдерге қосымша):

1. Жөнделетін технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың, тораптардың құрылымы, арналуы және жұмыс істеу принципі.
2. Құбырларға, профильді болаттарға, бекіткіш материалдарға қойылатын техникалық талаптар, дәнекерленетін металдардың қасиеттері.
3. Слесарлық жұмыстардың негізгі тәсілдері.
4. Дәнекерлеу және пісіру жұмыстарының жалпы ережелері.
5. Аспаптар мен құралдарды қолдану мақсаты және қолдану ережелері.
6. Құбыр жолдарын төсеу тәртібі.

5-разряд үшін:

1. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың құрылысы, мақсаты және жұмыс принципі, сондай-ақ жөндеу, құрастыру, монтаждау реттілігі.
2. Құбырларға, профильді болатқа, бекіту материалдарына, дәнекерленетін металдардың қасиеттеріне техникалық шарттар.
3. Слесарлық жұмыстардың негізгі әдістері.
4. Дәнекерлеу мен дәнекерлеудің жалпы ережелері.
5. Құрылғылар мен құралдарды қолданудың мақсаты мен ережелері.
6. Құбырларды төсеу тәртібі.
7. Жөндеуде қолданылатын материалдардың барлық түрлері.
8. Жоғары қысыммен жұмыс істейтін жабдықтар мен жабдықтарды жөндеу әдістері.

Жабдықты жөндеуге дайындау, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру		9. Қауіпті өндірістік объектілердегі қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік, газ және өрт қауіпсіздігі, өнеркәсіптік санитария талаптарын білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды Машықтар: 4-разряд үшін (3-разрядтағы машықтарға қосымша): 1. Күрделі технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларды жөндеу жұмыстарының сапасын бақылау. 2. Техник алық қызмет көрсету кезеңдерінің сақталуын, оның ішінде жөндеу және техникалық қызмет көрсету кестелерінің орындалуын бақылау. 3. Жөндеуден кейін жабдықтың жұмысқа қабілеттілігін растау үшін соңғы сынақтарға қатысу. 4. Күрделі механизмдер мен құрылғыларды құрастырудың дәлдігі мен сапасын бақылау. 5. Жөндеу барысында және оны аяқтағаннан кейін ақаулардың себептерін талдау және оларды жоюды бақылау. 5-разряд үшін: 1. Барлық жүйелер мен тораптардың техникалық шарттарға сәйкестігін тексеруді қоса алғанда, жабдықты жөндеуден кейін пайдалануға беруге дайындау. 2. Ақауларды анықтау және оның жұмыс қабілеттілігін тексеру мақсатында технологиялық жабдықты іске қосу сынақтарын жүргізу. 3. Қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып, жабдықты регламенттер мен технологиялық талаптарға сәйкес пайдалануға беруді жүзеге асыру. 4. Іске қосу сынақтары мен кіріспе жұмыстарының нәтижелері бойынша есептер жасау және ресімдеу. 5. Персоналды жөнделген жабдықты пайдалану ережелеріне үйрету. 6. Жұмыс мысалдары: - күрделі жөндеуден кейін сорғыларды, компрессорларды және басқа да технологиялық жабдықтарды пайдалануға беру; - кәдеге жарату қазандықтарын, газ-моторлы компрессорларды және турбокомпрессорларды тексеру және пайдалануға беру; - жөндеуден кейін жылу алмастырғыштар мен центрифугаларды пайдалануға беру. Білімдер: 4-разряд үшін (3-разрядтағы білімдерге қосымша): 1. Күрделі технологиялық жабдықтарға техник алық қызмет көрсету және жөндеу кезінде барлық кезеңдер мен нормалардың сақталуын бақылау қағидалары мен әдістері. 2. Жөндеуден өткен жабдықты соңғы сынақтан өткізуге қойылатын талаптар мен рәсімдер, оның ішінде ақауларды анықтау және жою әдістері.
	Дағды 2: Іске қосу-баптау жұмыстарын жүргізу және жабдықты пайдалануға беру	

		3. Еңбек қауіпсіздігі және өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша нормативтік құжаттар, сонымен қатар жөндеу жұмыстары барысында олардың сақталуын бақылау тәртібі. 4. Күрделі механизмдер мен техникалық құрылғыларды құрастыру дәлдігі мен сапасын тексеру әдістемесі. 5. Жөндеу және реттеу жұмыстарынан кейін жабдықтың жұмысын бағалау және талдау қағидалары мен әдістері. 5-разряд үшін: 1. Технологиялық жабдықта іске қосу-баптау жұмыстарын жүргізу технологиясы мен әдістері. 2. Техникалық сипаттамалары мен пайдалану шарттарын ескере отырып, жөндеуден кейін жабдықты пайдалануға беру тәртібі. 3. Жөндеуден кейінгі жабдықты сынаудың негізгі түрлері (гидравликалық, пневматикалық, механикалық және т. б.). 4. Іске қосу және пайдалануға беру кезіндегі регламенттік талаптар мен қауіпсіздік нормалары. 5. Жабдықта, басқару жүйелеріне, автоматикаға және бақылау құралдарына арналған стандарттар мен техникалық шарттар. 6. Пайдалануға берілгеннен кейін жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулық. 7. Іске қосу-баптау жұмыстары процесінде жабдықты диагностикалауға арналған бақылау-өлшеу аспаптарымен жұмыс істеу негіздері. 8. Жөнделетін жабдықта қосылған автоматты басқару жүйелерінің, қондырғылар мен механизмдердің жұмыс принциптері. 9. Жабдықты іске қосу және тексеру нәтижелері бойынша есепті құжаттаманы жасау негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 4-разряд үшін (3-разрядтағы машықтарға қосымша): 1. Жоғары білікті слесарьдың жетекшілігімен жүк көтеру механизмдерін қолдана отырып, күрделі қондырғыларды, машиналарды, аппараттарды, құбыржолдарды, арматураларды бөлшектеу, жөндеу, құрастыру жұмыстарын жүзеге асыру. 2. Детальдарды 7–10 қвалитеттер (2–3 дәлдік кластары) бойынша слесарлық өңдеуді орындау. 3. Сыйымдылық жабдықтарының жұмыс және бақылау қауіпсіздік клапандарын сынақтан өткізу және реттеу жұмыстарын жүргізу. 4. Өндіруші зауыттың төлқұжаттық деректерін, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбек қауіпсіздігі

Дағды 1:
Техникалық қызмет
көрсету бойынша
жұмыстарды жүргізу

талаптарын ескере отырып, технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың жұмыс параметрлеріне талдау жасау.

5. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың техник алық жай-күйін сыртқы және ішкі тексеру арқылы диагностик алау.

6. Технологиялық жабдықтарды сынақтан өткізу.

7. Мысал жұмыстар:

- ауа салқындатқыш аппараттары – редукторды бөлшектеу;

- жылу алмасу аппараттары – құрастыру;

- орталықтан тепкіш, екі корпусты және төрт дөңгелектен көп сатылы сорғылар – бөлшектеу;

- құбырлы пештер – құбырларды, егіз құбырларды ауыстыру;

- реакторлар – фонарьды ауыстыру, қақпақтарды шешу, зоналық термопараның қалтасын орнату және шешу, тығыздау торабы мен муфт алық қосылыстарды құрастыру;

- редукторлар – жөндеу, құрастыру, реттеу.

5-разряд үшін:

1. Механизмдерді сынай отырып, күрделі қондырғыларды, машиналарды, аппараттарды, құбырларды, арматураларды бөлшектеуді, жөндеуді, құрастыруды жүзеге асыру.

2. 6-7 квалитет (1-2 дәлдік сыныбы) бойынша бөлшектерді слесарлық өңдеуді жүзеге асыру.

3. Дайындаушы зауыттың паспорттық деректерін, өнерк әсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелерінің талаптарын ескере отырып, технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың жұмыс параметрлерін талдау .

4. Сыртқы және ішкі тексеру жүргізу арқылы технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың техникалық жағдайын диагностикалау.

5. Тығыз және тығыз қону жағдайында тораптар мен жабдықтарды бөлшектеу, жөндеу және құрастыру.

6. Жұмыс мысалдары

- желдету құбырлары-құрастыру

- компрессорлар, сорғылар-мойынтіректердің және машиналардың өзге де бөлшектерінің астарларын шабрлау, сақтандырғыш және кері клапандарды жөндеу

- поршенді компрессорларды реттеу және пайдалануға беру

- конденсаторлар-тоңазытқыштар-секцияларды алу және орнату;

- құбырлы пештер-бақылау, құбырларды қабылдау.

Білімдер:

4-разряд үшін (3-разрядтағы білімдерге қосымша):

	1. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін бағалау үшін қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптары. 2. Жабдықтың техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу әдістері. 3. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері. 4. Жабдықты пайдалану тәртібі. 5. Қызмет көрсетілетін қондырғының коммуникацияларының схемасы және принципалды технологиялық схемасы. 6. Төзімділік пен қону, біліктілік және кедір-бұдыр параметрлері. 7. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың типтік ақаулары мен ақаулары, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері. 8. Жүк көтергіш механизмдердің құрылысы және оларды пайдалану тәртібі. 9. Такелаж ісінің негіздері. 5-разряд үшін: 1. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін бағалау үшін қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптары. 2. Жабдықтың техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу әдістері. 3. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері. 4. Жабдықты пайдалану тәртібі. 5. Қызмет көрсетілетін қондырғының коммуникацияларының схемасы және принципалды технологиялық схемасы. 6. Төзімділік пен қону, біліктілік және кедір-бұдыр параметрлері. 7. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың типтік ақаулары мен ақаулары, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері. 8. Машиналарды статикалық және динамикалық теңгерімдеу. 9. Қауіпті өндірістік объектілердегі қауіпсіздік техникасының, өнеркәсіптік, газ және өрт қауіпсіздігінің, өнеркәсіптік санитарияның талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Машықтар: 4-разряд үшін (3-разрядтағы машықтарға қосымша): 1. Арнайы құралдар мен аспаптарды пайдалана отырып, күрделі технологиялық жабдықтарға

Еңбек функциясы 2:
Технологиялық
жабдықтарға техникалық
қызмет көрсету және
жөндеу жұмыстарын
жүргізу

профилактикалық қызмет көрсету жұмыстарын жүзеге асыру.

2. Жүргізілген техникалық қызмет көрсетудің тиімділігін бағалау және оның жабдық өнімділігіне әсерін талдау.

3. Техникалық қызмет көрсету сапасын арттыру және жабдықтың қызмет ету мерзімін ұзарту мақсатында жаңа әдістер мен технологияларды енгізу.

4. Техникалық қызмет көрсету кестелері мен рәсімдерін жетілдіруге қатысты ұсынымдар әзірлеу және ұсыну.

5. Техникалық қызмет көрсету жұмыстарының орындалуы бойынша құжаттама жүргізу, сынақ және тексеру нәтижелерін тіркеу.

6. Мысал жұмыстар:

- компрессорлар мен сорғылардағы май сүзгілерін ауыстыру және майлау жүйесін тексеру;

- күрделі технологиялық жабдықтардың басқару және автоматика жүйелеріне техникалық қызмет көрсету;

- құбыржол жүйелерінің жай-күйін тексеру және тығыздағыштарды ауыстыру;

- сорғылар мен клапандардағы тығыздағыштарды қалпына келтіру;

- технологиялық жабдықтағы бақылау-өлшеу аспаптары мен датчиктерін тексеру және реттеу

5-разряд үшін:

1. Күрделі технологиялық қондырғыларды, машиналарды, аппараттарды, құбырлар мен арматураларды бөлшектеуді, жөндеуді және құрастыруды кейіннен сынаумен жүргізу.

2. Жоғары дәлдік талаптарын сақтай отырып, бөлшектерді слесарлық өндеуді жүзеге асыру (6-7 біліктілік, 1-2 дәлдік сыныбы).

3. Дайындаушы зауыттың паспорттық деректері негізінде технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың жұмыс параметрлерін талдау.

4. Жабдықтың техникалық жағдайын сыртқы және ішкі тексеру арқылы диагностикалау. 5. Тығыз қону және кернеулі қосылыстар жағдайында тораптар мен агрегаттарды бөлшектеуді, жөндеуді және жинауды жүргізу.

6. Жөндеу немесе бөлшектерді ауыстырғаннан кейін механизмнің және оның құрамдас бөлігінің жұмыс сапасын бақылау.

7. Жұмыс мысалдары:

- желдету құбырларын құрастыру;

- компрессорлар мен сорғылардың бөлшектерін өндеу және реттеу;

- қауіпсіздік клапандарын жөндеу және реттеу;

- бөлімдерді конденсатор-тоңазытқыштарға шығару және орнату;

Дағды 2:
Технологиялық
жабдықтарға техникалық
қызмет көрсетуді жүргізу

- құбырлы пештердегі құбырларды бақылау және қабылдау.

Білімдер:

4-разряд үшін (3-разрядтағы білімдерге қосымша):

1. Күрделі жабдықтарды диагностикалау әдістері (мысалы, вибрациялық диагностика немесе термографиялық әдістерді қолдану).
2. Жөндеу құжаттамасымен және ақау ведомостарымен жұмыс істеудің негіздері.
3. Күрделі қондырғылар мен агрегаттарға профилактика және жөндеу жүргізу әдістері.
4. Техникалық қызмет көрсетуді жоспарлаудың негіздері және оның орындалуын бақылау.
5. Жабдықтың жұмыс істеу процесінде оның жай-күйін бақылау және бағалау қағидаттары.
6. Күрделі және жүктемесі жоғары жүйелерге қызмет көрсету және жөндеу кезінде қауіпсіздік ережелері.

5-разряд үшін:

1. Компрессорлар, сорғылар, арматура, пештер мен құбырлар сияқты күрделі технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың жұмыс принциптері.
2. Ақауларды анықтау үшін сыртқы және ішкі тексеруді қоса алғанда, жабдықты диагностикалау әдістері.
3. Бөлшектерді жоғары дәлдікпен слесарлық өңдеуді қоса алғанда, тораптар мен агрегаттарды бөлшектеуге, құрастыруға және жөндеуге арналған слесарлық жұмыстарды орындау технологиясы.
4. Рұқсат етілген ауытқулар мен жұмыс параметрлерін қоса алғанда, жабдықтың паспорттық деректері мен техникалық сипаттамалары.
5. Жабдықты сынау технологиялары: гидравликалық, пневматикалық сынақтар, герметикалық тексеру және басқа да сынақтар түрлері.
6. Жоғары жүктелген, жоғары технологиялық жабдықпен жұмыс істеу кезіндегі техникалық талаптар мен қауіпсіздік нормалары.
7. Технологиялық жабдықта пайдаланылатын металдардың, қорытпалардың, пластмассалардың және басқа да материалдардың түрлерін қоса алғанда, материалдар және олардың қасиеттері.
8. Тығыз қону және кернеулі қосылыстармен жұмыс істеу кезінде жабдықты слесарлық өңдеу және құрастыру әдістері.

6-разряд үшін (5-разрядты білімдерге қосымша):

1. Бірегей және аса күрделі қондырғылармен жұмысты қоса алғанда, Жабдықты күрделі диагностикалау және техникалық куәландыру әдістері мен технологиялары

	2. ГОСТ, ҚНЖЕ, салалық стандарттарды қоса алғанда, күрделі жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі нормативтік құжаттар 3. Жөндеу жұмыстарын жүргізгеннен кейін күрделі механизмдер мен қондырғыларды реттеу және реттеу принциптері 4. Бөлшектеу және құрастыру кезінде арнайы дағдыларды қажет ететін реакторлар, жылу алмастырғыштар, турбиналар, редукторлар сияқты күрделі қондырғылардың құрылымы мен жұмыс принципі 5. Діріл диагностикасы, ультрадыбыстық зерттеу, термография және басқа әдістерді қоса алғанда, аса күрделі жабдықты диагностикалау мен жөндеудің заманауи әдістері 6. Гидравлик алық және пневматикалық сынақтардың принциптері мен технологиялары жұмыс параметрлеріне сәйкес келеді 7. Күрделі жабдықты жөндеу және құрастыру процесінде орындалған жұмыстардың сапасын бақылау әдістері 7-разряд үшін (6-разрядты білімдерге қосымша): 1. Қазіргі заманғы басқару және автоматика жүйелерін қоса алғанда, аса күрделі технологиялық кешендер мен ірі тоннажды қондырғыларды баптау және реттеу қағидаттары 2. Пайдалану процесінде, сондай-ақ жөндеу процесінде статикалық және динамикалық жабдықты диагностикалау әдістері 3. Мұнай-химия және газ салаларындағы жоғары технологиялық қондырғыларды баптау және жөндеу жөніндегі жұмысты реттейтін стандарттар мен нормативтік құжаттар 4. Күрделі қондырғыларды іске қосу рәсімдері, оның ішінде олардың жұмысқа қабілеттілігін тексеру, басқару және автоматика жүйелерін баптау 5. Техникалық құжаттама мен есептілікті жүргізуді қоса алғанда, жабдыққа техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді басқару негіздері 6. Қауіптілігі жоғары жағдайларда жүктемесі жоғары жабдықпен жұмыс істеу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау талаптары 7. Салқындату жүйелері, газ және сұйықтық жүйелері сияқты технологиялық қондырғылардағы әртүрлі компоненттер мен жүйелер арасындағы өзара әрекеттесу принциптері
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Командада жұмыс істей білу Зейінді шоғырландыру және бақылау Орындаушылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 3517-2020 "Мұнай өңдеу және мұнай-химия өнеркәсібі. Технологиялық қондырғылар мен жабдықтарға техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді жоспарлау, ұйымдастыру және жүргізу тәртібі"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Технологиялық жабдықтарды жөндеу шебері	
	6	Инженер-механик (мұнай айдау станциясы)	
	4	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету слесары	
12. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь*":			
Топтың коды:	7126-9		
Қызмет атауының коды:	7126-9-018		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь*		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21909 болып тіркелді). 55-56 Параграфтар. Технологиялық қондырғыларды жөндеу жөніндегі слесарь		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Жөндеуші-слесарь	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік:
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Жөндеуші-слесарь	Біліктілік:
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	6-7 разрядтар үшін: 6 разряд 5 разряд бойынша кемінде 2 жыл жұмыс өтілі болуы қажет, 7 разряд 6 разряд бойынша кемінде 2,5 жыл жұмыс өтілі болуы қажет		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7239-2-057 - Технологиялық қондырғыларды жөндеуші слесарь		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Технологиялық жабдықтың жұмыс қабілеттілігін қолдау, қалпына келтіру және жұмыс істеу сенімділігін қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жабдықты жөндеуге дайындау, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру. 2. Технологиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу.
	Қосымша еңбек функциялары:	
		Машықтар: 6-разряд (5-разрядтағы машықтарға қосымша): 1. Ерекше күрделі және бірегей технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларды механизмдерді пайдалана отырып жөндеу, бөлшектеу, құрастыру, сынау және реттеу жұмыстарын жүргізу. 2. Жөндеу процесінде тексеру кезінде ақауларды анықтау және жою. 3. Жөнделген жабдықты дәлдікке тексеруді және жүктеме астында сынауды бақылау. 4. Жұмыс үлгілері: - ауа салқындатқыш аппараттар – редукторды құрастыру және орталықтандыру; - барабанды вакуум-сүзгі – аралық мойынтірек төсемдерін ауыстыру, планшайбаны жөндеу, тарату басын реттеу, пайдалануға беру; - грануляторлар – бөлшектерді іріктеу, жетек басын, штоборды жөндеу және құрастыру, негізгі жетектің электрқозғалтқышын орталықтандыру, пышақ тірегін орталықтандыру; -ортадан тепкіш компрессорлар, лабиринтті тығыздағыштар мен роторды жөндеу, роторды теңгеру, орталықтандыру, құрастыру; -утилизациялық қазандықтар – күрделі жөндеу, гидравликалық сынақтар, жоғары қысымды құбырлардың (700-2500 атм) линзалық тығыздағыштарын жөндеу; -каталитикалық риформинг және гидротазарту реакторлары – стаканды, тарату құрылғыларын, аймақтық термопаралардың қалтасын жөндеу және құрастыру; -каталитикалық крекинг регенераторлары – жылан тәрізді құбырларды, ақаулы учаскелерді, тарату торларын ауыстыру, ауа жәшігін жасау; -каталитикалық риформинг, гидротазарту, гидрокрекинг қондырғылары реакторлық блоктарының құбырлары және кезкелген сұйықтық пен газдарға арналған жоғары қысымды құбырлар – жөндеу, құрастыру; -турбокомпрессорлар – күрделі жөндеу және пайдалануға беру. 7-разряд (6-разрядтағы машықтарға қосымша):

Дағды 1:

Жабдықтарды жөндеуге дайындау бойынша жұмыстарды жүргізу

1. Ерекше күрделі технологиялық кешендерді, біріктірілген және ірі тоннажды қондырғыларды реттеу және кешенді баптау.
2. Жабдықты пайдалану және жөндеу барысында қызмет көрсету және диагностика жүргізу, оның ішінде дірілдік диагностика.
3. Ерекше күрделі механизмдер мен жөнделген жабдықты жүктеме астында сынау және баптау.
4. Жабдықты пайдалану және жөндеу бойынша техник алық құжаттаманы жүргізу.
5. Күрделі технологиялық кешендер мен қондырғыларды іске қосуға қатысу.
6. Төмен біліктілік деңгейіндегі жұмысшыларға жетекшілік ету.

Білімдер:

6-разряд (5-разрядтағы машықтарға қосымша):

1. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың құрылысы, мақсаты және жұмыс принципі, сондай-ақ жөндеу, құрастыру, онтаждау реттілігі.
2. Құбырларға, профильді болатқа, бекіту материалдарына, дәнекерленетін металдардың қасиеттеріне техникалық шарттар.
3. Слесарлық жұмыстардың негізгі әдістері.
4. Дәнекерлеу мен дәнекерлеудің жалпы ережелері.
5. Құрылғылар мен құралдарды қолданудың мақсаты мен ережелері.
6. Құбырларды төсеу тәртібі.
7. Жабдықтың жұмыс бөлшектеріне, тораптары мен механизмдеріне рұқсат етілген жүктемелер.
8. Жоғары қысыммен жұмыс істейтін жабдықтар мен жабдықтарды жөндеу әдістері.
9. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу ережелері.
10. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.

7-разряд (6-разрядтағы машықтарға қосымша):

1. Күрделі технологиялық кешендер мен қондырғыларды баптау тәсілдері.
2. Аса күрделі жабдықтың конструктивтік ерекшеліктері.
3. Аса күрделі жабдықты жөндеуге, сынауға және пайдалануға беруге арналған техникалық құжаттама.
4. Металл технологиясы.
5. Төзімділік және қону жүйесі.
6. Қазіргі заманғы металл пластмассалар және мұнай өңдеу кәсіпорындарының жабдықтарын жоспарлы-алдын ала жөндеудің өзгеде жүйелері.

Еңбек функциясы 1: Жабдықты жөндеуге дайындау, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру		7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
		Дағдыны тану мүмкіндігі : Ұсынылмайды
		Машықтар: 6-разряд үшін: 1. Автоматтандыру және басқару жүйелерін қоса алғанда, аса күрделі жабдықта кешенді іске қосу-баптау жұмыстарын жүргізу. 2. Пайдалануға беру процесінде жабдықтың жұмысын бақылау және тексеру, нормалардан ауытқуларды анықтау және ақауларды жою. 3. Іске қосу-баптау жұмыстары процесінде Жабдықты баптау және сынау үшін мамандандырылған құралдар мен аспаптарды пайдалану. 4. Жаңа және жөнделген қондырғылар үшін басқару және автоматика жүйесін конфигурациялаңыз. 5. Жабдықты жалпы технологиялық процеске дұрыс интеграциялау үшін басқа бөлімшелердің техниктерімен өзара әрекеттесу. 6. Пайдалануға беру процесінде іске қосу-баптау жұмыстарының сапасы мен қауіпсіздігін бақылау. 7. Актілер мен хаттамаларды қоса алғанда, Жабдықты пайдалануға беру үшін техникалық құжаттаманы ресімдеу. 8. Жұмыс мысалдары: - жылыту, желдету, ауаны баптау жүйелерінде, сондай-ақ сорғы станцияларында іске қосу-баптау жұмыстары; - мұнай өнімдерін қайта өңдеуге арналған жабдықтар жиынтығында, гидротазарту және каталитикалық риформинг қондырғыларында іске қосу-баптау жұмыстарын жүзеге асыру; - жабдықты жоғары қысымды қондырғыларға (қазандықтар мен реакторларды қоса алғанда) пайдалануға беру және баптау. 7-разряд үшін: 1. Басқару, мониторинг және диагностика жүйелерін қоса алғанда, аса күрделі технологиялық кешендер мен қондырғыларды реттеу және жолға қою. 2. Іске қосу-жөндеу жұмыстары процесінде жабдыққа кешенді қызмет көрсетуді, диагностикалауды және баптауды, оның ішінде жүктеме астында тестілеуді жүзеге асыру. 3. Қашықтан басқару және телеметрия жүйелерін қоса алғанда, автоматтандырудың жоғары деңгейі бар жабдықта іске қосу-реттеу жұмыстарын жүргізу. 4. Қондырғыларды жобалауға және жаңғыртуға қатысуды қоса алғанда, жабдықты іске қосу және пайдалануға беру жөніндегі жұмыстарды үйлестіру.

Дағды 2:

Іске қосу-баптау жұмыстарын жүргізу және жабдықты пайдалануға беру

5. Іске қосу-баптау жұмыстарының үдерісіне басшылық жасау, технологиялық және техникалық нормалардың сақталуын бақылау. 6. Төменгі білікті жұмысшыларды іске қосу және кіріспе жұмыстары бойынша оқыту және кеңес беру.

7. Жұмыс мысалдары:

- гидротазарту қондырғысын, мұнай мен газды қайта өңдеуге арналған кешендерді пайдалануға беру және баптау;
- жоғары технологиялық жабдықтармен және мониторинг жүйесімен мұнай-химия өндірістерін пайдалануға беру;
- жоғары қысым параметрлері мен температуралық режимдері бар қондырғыларда жүйелерді баптау және тестілеу.

Білімдер:

6-разряд (5-разрядтағы білімдерге қосымша):

1. Іске қосу-баптау жұмыстарының барлық кезеңдерінде жабдықты кешенді баптау және реттеу әдістері
2. Күрделі қондырғылар мен жүйелерге арналған техник алық сипаттам аларды қоса алғанда, іске қосу-баптау жұмыстарына қойылатын геометриялық және технологиялық талаптар
3. Күрделі технологиялық кешендер мен қондырғыларға арналған іске қосу-баптау жұмыстарын жобалаудың негіздері
4. Автоматты басқару жүйелерін, бақылау-өлшеу аспаптары мен датчиктерін диагностикалау мен баптаудың заманауи әдістері
5. Жөндеуден кейін жабдықтың жұмысқа жарамдылығын растау үшін жүктеме астындағы сынақтарды жүргізу технологиясы
6. Іске қосу және пайдалану кезеңінде жабдықтың күйін телеметрия және қашықтықтан бақылау жүйелері арқылы бақылау
7. Іске қосу-баптау жұмыстары барысында жабдықтың күйін тексерудің вибрациялық диагностика сияқты заманауи және жоғары технологиялық әдістері
8. Жоғары деңгейлі автоматтандырылған жабдықты сынау, баптау және пайдалануға енгізуге қатысты техникалық регламенттер мен стандарттар

7-разряд (6-разрядтағы білімдерге қосымша):

1. Жоғары технологиялық және аса күрделі қондырғылар үшін іске қосу-баптау жұмыстарының күрделі технологиялық процестері
2. Интеграцияланған автоматтандырылған басқару жүйелері бар күрделі технологиялық кешендерді баптау және сынаудың заманауи әдістері

		3. Жаңа жабдықты қолданыстағы технологиялық жүйелерге біріктіру әдістері және оларды автоматтандыру арқылы басқару 4. Жабдықты іске қосу кезеңінде механизмдер мен жүйелерді жоғары дәлдікпен сынау және баптау технологиясы 5. Экстремалды температура мен қысым жағдайында жұмыс істейтін қондырғылардағы жоғары жүктемелі жүйелермен жұмыс істеу қағидаттары 6. Іске қосу-баптау жұмыстары кезінде автоматика, телеметрия және мониторингтің күрделі жүйелерін реттейтін стандарттар мен нормативтер 7. Жоғары деңгейде автоматтандырылған ірі өндірістік жүйелерде іске қосу-баптау жобаларын басқару негіздері 8. Пайдалану процесінде туындайтын техникалық ақаулар мен ауытқуларға байланысты іске қосу-баптау жұмыстары кезеңіндегі мәселелерді талдау және шешу
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 6-разряд (5-разрядтағы дағдыларға қосымша): 1. Күрделі қондырғыларды, машиналарды, аппараттарды, құбырларды, арматураларды бөлшектеу, жөндеу, жинақтау және механизмдерді сынақтан өткізу жұмыстарын орындау . 2. Өндіруші зауыттың паспорттық деректерін, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбек қорғау ережелерінің талаптарын ескере отырып, технологиялық жабдықтар мен техник алық құрылғылардың жұмыс параметрлерін талдау. 3. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін сырттай және ішкі қарап-тексеру арқылы диагностикалау. 4. Төмен біліктілік санатындағы жұмысшыларға басшылық ету. 5. Жұмыс мысалдары: - газмоторлы компрессорлар – қондыру, реттеу, сынау; - түтікшелі пештер – түтікшені (жылу алмастырғыш) гидравликалық немесе пневматикалық сынау; - реакторлар – корпусы жөндеу, гидравликалық сынау; - каталитикалық крекинг реакторлары – сальник гильзасын, линзалы компенсаторды және тік қысымды құбыр учаскесін, сепарациялық табақша стаканын, бүйірлік құбырларды және шығару коллекторы жинағышын ауыстыру; - араластырғышы бар реакторлар – жоғары қысымды реакторға араластырғыш пен түбін орнату

Дағды 1:
Техникалық қызмет
көрсету бойынша
жұмыстарды жүргізу

, муфталы қосылыстарды центровка алау және жинау,
, гидравлик алық сынау;

- планетарлық және күрделі тіс профилі бар
редукторлар – жинақтау;

- гидро тазарту, каталитик алық риформинг,
гидрокрекинг қондырғыларының шикізаттық жылу
алмастырғыштары және 200 атмосферадан жоғары
қысымды өзге де жылу алмастырғыштар – жинау,
сынақ жүргізу;

- бу турбиналары – қалақтар, корпус және ротор
арасындағы саңылауларды тексеру, диафрагма,
сальник тығыздамалары, тіреу және тірек
мойынтіректердегі саңылауларды жөндеу және
қалпына келтіру, центровка, реттеу;

- центрифугалар – муфт аларды басып орнату,
біліктерді центровка алау, тығыздағыш корпусын
шығарып, жинау, щуптарды бөлшектеу және жинау,
мойынтіректерді, в тулк аларды шабрлау,
бөлшектерді саралау, пайдалануға тапсыру.

7-разряд (6-разрядтағы дағдыларға қосымша):

1. Аса күрделі технологиялық кешендерді,
біріктірілген және ірі тоннажды қондырғыларды
реттеу және кешенді баптау жұмыстарын жүргізу.

2. Статик алық және динамик алық жабдықтарды
пайдалану және жөндеу кезінде техник алық қызмет
көрсету және диагностика жүргізу.

3. Аса күрделі механизмдерді және жөнделген
жабдықтарды жүктеме астында сынақтан өткізу мен
реттеу процесін бақылау.

4. Жабдықты пайдалану және жөндеу бойынша
техник алық құжаттаманы жүргізу.

5. Күрделі технологиялық кешендер мен
қондырғыларды іске қосуға қатысу.

6. Төменгі біліктіліктегі жұмысшыларға басшылық
жасау.

Білімдер:

6-разряд (5-разрядтағы білімдерге қосымша):

1. Күрделі белгілеулер кезінде геометриялық
сызбаларды құрастыру.

2. Машиналардың статик алық және динамик алық
теңгерімі.

3. Күрделі технологиялық кешендер мен
қондырғыларды баптау тәсілдері.

4. Ерекше күрделі жабдықтардың конструкциялық
ерекшеліктері.

5. Ерекше күрделі жабдықтарды жөндеу, сынақтан
өткізу және пайдалануға беру бойынша техник алық
құжаттама.

6. Металл өңдеу технологиясы. 7. Құрылымдық
саңылаулар мен қондырмалардың жүйесі (руқсаттар
мен отырғызулар жүйесі).

7-разряд:

		1. Ерекше күрделі технологиялық кешендер мен ірі тоннажды қондырғылардың жұмыс істеу принциптері, құрылымы және технологиялық ерекшеліктері. 2. Статик алық және динамик алық жабдықтарды кешенді баптау, реттеу және диагностик алау әдістері. 3. Жүктеме астында сынақ жүргізу түрлері мен әдістемелері, оның ішінде жөндеуден және жаңғыр тудан кейінгі сынақтар. 4. Пайдалану-жөндеу құжаттамасын, журналдар мен техникалық есептерді жүргізу және ресімдеу қағидалары. 5. Күрделі қондырғыларды іске қосу, пайдалану және жөндеу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік стандарттары мен нормалары. 6. Өндірістік бақылаудың негіздері, сондай-ақ бағынышты персоналға нұсқаулық беру және басқару әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Технологиялық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу		Машықтар: 6-разряд үшін (5-разрядты машықтарына қосымша): 1. Механизмдерді сынау және баптау арқылы күрделі қондырғылар мен агрегаттарды бөлшектеуді , жөндеуді және құрастыруды жүзеге асыру. 2. Техникалық қызмет көрсету және жөндеу кезінде біліктілігі төмен жұмысшыларға басшылық жасау. 3. Сыртқы және ішкі тексеруді, сондай-ақ ақаулар мен ақауларды анықтауды қосалғанда, жабдықты диагностикалау мен техникалық куәландыруды жүргізу. 4. Күрделі механизмдерді құрастыру кезінде және жөндеуден кейін реттеу және реттеу. 5. Құбырлар мен реакторларды қоса алғанда, жабдыққа гидравликалық және пневматикалық сынақтар жүргізу. 6. Жабдықты жөндеуден кейін оның пайдалану талаптарына сәйкестігін бақылау және сынау. 7. Жұмыс мыс алдары: - газ моторлы компрессорларды сынау және реттеу. - каталитик алық крекинг реакторларындағы май қабығын ауыстыру және тексеру. - гидравлик алық сынау және гидро тазарту қондырғыларына арналған жылу алмастырғыштарды құрастыру. - бу турбиналарын тексеру, соның ішінде саңылауларды орнату және тығыздағыштарды реттеу 7-разряд үшін (6-разрядты машықтарына қосымша): 1. Күрделі басқару және автоматика жүйелерін қоса алғанда, аса күрделі технологиялық кешендер мен

Дағды 2:
Технологиялық
жабдыққа техникалық
қызмет көрсетуді жүргізу

- ірі тоннажды қондырғыларды реттеу және кешенді жолға қою. 2. Пайдалану және жөндеу процесінде статик алық және динамикалық жабдыққа қызмет көрсету және диагностика жүргізу.
3. Барлық техникалық сипаттамаларды ескере отырып, жөнделген жабдықтар мен механизмдердің жүктемесімен сынақтар жүргізуді бақылау.
4. Жүргізілген жұмыстар мен сынақтар туралы мәліметтермен жабдықты пайдалану және жөндеу бойынша техникалық құжаттаманы жүргізу.
5. Күрделі технологиялық кешендер мен қондырғыларды іске қосуға және пайдалануға беруге қатысу.
6. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету мен жөндеудің барлық кезеңдерінде ұжымның жұмысына басшылық жасау.
7. Жұмыс мысалдары:
- автоматтандырылған басқару жүйелерімен біріктірілген және ірі тоннажды қондырғыларды баптау және баптау;
 - каталитикалық риформинг қондырғыларында жұмыс істеу процесінде статик алық және динамик алық жабдықты диагностик алау;
 - турбокомпрессорлар мен жоғары қысымды турбиналар сияқты күрделі қондырғыларды іске қосу;
 - күрделі механизмдерде жүргізілген сынақтар мен жөндеу бойынша есепті құжаттаманы жасау және жүргізу.

Білімдер:

- 6-разряд үшін (5-разрядтағы білімдерге қосымша):
1. Жабдықтың күрделі диагностикасы мен техникалық куәландыруының әдістері мен технологиялары, соның ішінде бірегей және аса күрделі қондырғылармен жұмыс істеу.
 2. Күрделі жабдыққа техник алық қызмет көрсету және жөндеу бойынша нормативтік құжаттар, соның ішінде ҚР СТ, СНиП және салалық стандарттар.
 3. Жөндеу жұмыстарынан кейін күрделі механизмдер мен қондырғыларды реттеу және баптау принциптері.
 4. Реакторлар, жылу алмастырғыштар, турбиналар, редукторлар сияқты күрделі қондырғылардың құрылысы мен жұмыс істеу принципі, оларды бөлшектеу мен жинақтау кезінде ерекше дағдыларды талап етеді.
 5. Аса күрделі жабдыққа заманауи диагностика және жөндеу әдістері, соның ішінде діріл диагностикасы, ультрадыбыстық тексеру, термография және басқа тәсілдер.
 6. Жұмыс параметрлеріне сәйкестігін анықтау мақсатында гидравликалық және пневматикалық сынақ жүргізу қағидалары мен технологиялары.

		7. Күрделі жабдықты жөндеу және жинақтау кезінде орындалған жұмыстардың сапасын бақылау әдістері . 7-разряд үшін (6-разрядтағы білімдерге қосымша): 1. Аса күрделі технологиялық кешендер мен ірі тоннажды қондырғыларды, соның ішінде заманауи басқару және автоматика жүйелерін баптау мен реттеу принциптері. 2. Жабдықты пайдалану және жөндеу кезінде статик алық және динамикалық жабдыққа диагностика жүргізу әдістері. 3. Мұнай-химия және газ салаларындағы жоғары технологиялық қондырғыларды жөндеу және баптау бойынша жұмысты реттейтін стандарттар мен нормативтік құжаттар. 4. Күрделі қондырғыларды іске қосу процедуралары , олардың жарамдылығын тексеруді, басқару және автоматика жүйелерін баптауды қоса алғанда. 5. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді басқару негіздері, соның ішінде техникалық құжаттаманы және есептілікті жүргізу. 6. Қауіптілігі жоғары жағдайларда жоғары жүктемелі жабдықпен жұмыс істеу кезінде өндірістік қауіпсіздік және еңбекті қорғау талаптары . 7. Технологиялық қондырғылардағы әртүрлі компоненттер мен жүйелердің, мысалы, салқындату жүйелері, газ және сұйықтық жүйелері арасындағы өзара әрекеттестік принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Зейінді шоғырландыру және бақылау Орындаушылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" ҚР Техникалық регламенті 2. "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы" ҚР Техникалық регламенті 3. "Қауіпті өндірістік объектілердегі техникалық құрылғылардың қауіпсіздігі туралы" ҚР Техникалық регламенті 4. ҚР СТ 1125-2002 — Машиналар мен жабдықтарға қойылатын жалпы қауіпсіздік талаптары 5. ҚР СТ 1418-2005 — Жөндеу жұмыстары кезінде еңбек қауіпсіздігі 6. ҚР СТ ISO 45001-2019 — Еңбек қауіпсіздігі және денсаулықты сақтау. Менеджмент жүйелері	
	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Технологиялық жабдықты жөндеу жөніндегі шебер

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	6	Мұнай айдау станциясының (МАС) инженер-механигі	
	6	Технологиялық жабдықты жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер	
13. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық компрессорлардың машинисі":			
Топтың коды:	8185-2		
Қызмет атауының коды:	8185-2-006		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық компрессорлардың машинисі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21909 болып тіркелді). 45 Параграф. Технологиялық компрессорлардың машинисі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	5-разрядты технологиялық компрессорлардың машинисі мамандығы бойынша кемінде бір жыл. Электр қондырғыларында жұмыстарды орындаудың қауіпсіз әдістері мен тәсілдеріне оқытудан өту, сондай-ақ электр қауіпсіздігі бойынша IV топ көлемінде электр жетекті газ айдау агрегаттары бар цехтардың электр жабдықтарына қызмет көрсету кезінде электр қауіпсіздігі бойынша II топ (1000 В дейін) бере отырып, электр қондырғыларында жұмыстарды ұйымдастыруға және орындауға қойылатын қауіпсіздік талаптарының білімін тексеруден өту		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Компрессорлық қондырғыларға (технологиялық компрессорларға), олардың жетектеріне, газ айдау агрегаттарына (ГАА), аппараттарға, газ коммуникацияларының тораптарына қызмет көрсету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Компрессорлық қондырғылардың берілген режимін қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды орындау. 2. Компрессорлық қондырғылардың жекелеген түрлерінің ТҚКЖЖ кезінде қосалқы жұмыстарды орындау.	
	Қосымша еңбек функциялары:		

Машықтар:

6 разряд: Біліктілігі

1. Жұмыс және құрастыру сызбаларын қолдану.
2. Өлшем құралдарының көрсеткіштері бойынша қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысын көзбен, құлақпен бақылау.
3. КЦ жабдықтарына қызмет көрсету аймағындағы өтпелердің, өтпелердің, қоршаулардың жай-күйін тексеруді жүргізу.
4. КЦ жабдықтарына қызмет көрсету аймағында өрт қауіпсіздігі талаптарына сәйкессіздіктерді анықтау.
5. Фланецті, бұрандалы, дәнекерленген қосылыстардың, өзектер мен жетектердің тығыздалған тығыздағыштарының, бекіту құрылғыларының аспаптық әдіспен немесе көбік түзетін ерітіндіні қолдана отырып, көзбен шолып герметикалығын айқындау. Қызмет көрсетілетін жабдықтағы жұмыс сұйықтықтарының деңгейін бақылау.
6. Құбырлардың тірек-аспалы жүйесінің техникалық жай-күйін анықтау.
7. Аспаптардың көрсеткіштерін жедел құжаттамада тіркеуге.
8. Регламентке сәйкес КЦ жабдықтарына қызмет көрсету аймағында тәртіпті сақтау.
9. КЦ негізгі және қосалқы жабдықтарының май жүйелеріндегі тығыздағыштардың жарамдылығын бақылау.
10. Дренаж жүйесінің жұмысын тексеру үшін схеманы жинау.
11. Ауысымды қабылдау-тапсыруды жүзеге асыру.
12. Портативті газ анализаторын қолдану.
13. Жедел-пайдалану құжаттамасын толтыру.
14. Жоғары тұрған кезекші персоналмен жедел келіссөздер жүргізу.
15. Жеке және ұжымдық қорғау құралдарының жарамдылығын және олардың пайдалануға жарамдылығын тексеру.
16. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану.
17. КЦ негізгі және қосалқы жабдықтарын іске қосу және тоқтату.
18. Техникалық құжаттамаға сәйкестігін өлшеу құралдарының деректері бойынша қызмет көрсетілетін жабдық жүйелерінің жұмыс көрсеткіштерін бақылау.
19. КС жабдығының, құралдар мен аспаптардың жарамдылығын бағалау.
20. Бақылау-өлшеу аспаптарының көрсеткіштері бойынша тасымалданатын өнімдердің шығынын бақылауды жүзеге асыру.
21. Турбина майының шығынын есепке алуды жүргізу.

Дағды 1:
КЦ технологиялық
жабдықтарының
техникалық жай-күйі мен
жұмыс режимін тексеруді
орындау

22. КС-дағы негізгі және қосалқы жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың алдын алу.
23. Майдың ағып кетуін болдырмайтын жедел шаралар қабылдау.
24. КС жабдығының пайдалану параметрлерінің нормативтік (рұқсат етілген) шамаларындағы өзгерістер мен ауытқуларды айқындау.
25. КС жабдығының қалыпты жұмыс режимінен ауытқуларды жою шараларын қабылдау.
26. КС объектілеріндегі жұмыс аймағының ауасының газдану деңгейін талдау.
28. КС технологиялық жабдығының жай-күйі мен жұмыс режимі туралы жедел-пайдалану құжаттамасын толтыру.
29. Шектеулі уақыт режимінде жедел шешімдер қабылдау.
30. Біліктілігі төмен деңгейдегі қызметкерлердің еңбекті қорғау талаптарын, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік ережелерін сақтауын бақылау.
31. Дұрыстығын тексеру және жеке және ұжымдық қорғау құралдарын қолдану.

Білімдер:

6 разряд:

1. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, жергілікті нормативтік актілердің және КС жабдықтарын пайдалану саласындағы өкімдік құжаттардың талаптары.
2. КС технологиялық жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламент, нұсқаулықтар (нұсқаулықтар).
3. Термодинамика негіздері.
4. Механика негіздері.
5. Гидравлика және газ динамикасының негіздері.
6. Құрамы және негізгі физика-химиялық қасиеттері, КС тасымалданатын және қолданылатын газдар мен сұйықтықтардың шекті рұқсат етілген концентрациясы.
7. КЦ қызмет көрсетілетін жабдықтың құрылымы, мақсаты, жұмыс принципі және параметрлері, жабдықтар мен құбырлардың техникалық жай-күйін бағалау нормалары.
8. КЦ жабдықтарын айналып өту маршруттары, бағыт бойынша айналып өтудің мақсаты, тәртібі, қауіпсіздік талаптары.
9. ГАА технологиялық схемалары және жалпы цехтық жүйелердің схемалары.
10. Жабдықтың, құбырлардың, ҚЖА жабдыққа қызмет көрсету аймағында аумақтық орналасуы.
11. КС жабдықтарын пайдалану ережелері.

Еңбек функциясы 1: Компрессорлық қондырғылардың берілген режимін қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды орындау		12. КЦ жабдығының жарамды жай-күйінен ақаулар мен ауытқулардың түрлері мен белгілері. 13. Сұйықтықтарды ағызу және айдау, газды кептіру технологиясы. 14. КС тасымалданатын және қолданылатын газ бен сұйықтықтардың ағып кетуін анықтау және жою тәсілдері. 15. ГАА жұмыс режимі. 16. Химиялық талдау үшін май сынамаларын алу ережелері мен тәсілдері. 17. Майлау, төсеу және тығыздау материалдарының, химиялық реагенттердің қасиеттері мен қолдану шарттары. 18. Пайдалану ережесі, қолданылатын арнайы және әмбебап құралдар мен құрылғылар. 19. Өлшеу құралдары мен аспаптарының түрлері, мақсаты, техникалық сипаттамалары және пайдалану ережелері. 20. Құрал-саймандарға, аспаптарға, өрт сөндіру құралдарына күтім жасаудың негізгі ережелері. 21. КЦ жабдығының жұмысындағы қалыпты параметрлер және рұқсат етілген ауытқулар. 22. КЦ жабдығын сынақтан өткізу жөніндегі технологиялық регламенттер, жабдықтың құрылысы, мақсаты, техникалық сипаттамалары және жұмыс принциптері. 23. КС-да қолданылатын байланыстың негізгі түрлері, телефондардың орналасқан жері. 24. КЦ жабдығының техникалық жай-күйі бойынша жедел құжаттаманы ресімдеудің мақсаты, тәртібі. 25. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары. 26. Типтік КС жабдығының құрамы мен орналасуы. 27. Магистральдық газ құбырларын пайдалану ережесі. 28. КС жұмыс режимдері. 29. Автоматика құралдарын пайдаланудың қағидаттық схемасы мен ережелері. 30. Осьтік компрессордың мұздануына атмосфералық ауа мен ГАА ауа қабылдау жолындағы ауа күйінің әсері. 31. Жабдықты техникалық куәландыру тәртібі. 32. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсыныс етілмейді
		Машықтар: 6 разряд: 1. ГАА іске қосу және тоқтату бойынша технологиялық операцияларды жүзеге асыру.

Дағды 2:
КЦ технологиялық
жабдықтың берілген

2. ГАА-ны іске қосу алдындағы дайындықты жүзеге асыру.
3. КЦ негізгі жабдықтарын авариялық тоқтату бойынша технологиялық операцияларды жүзеге асыру.
4. ГАА жабдығының қалыпты жұмыс режимінен ауытқу сипатын және оларды өз бетінше жою мүмкіндігін бағалау.
5. КЦ жабдығының берілген режимін қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды орындау.
6. КЦ жабдығының технологиялық схемаларын пайдалану.
7. Қызмет көрсетілетін КЦ жабдығының жұмысын, өлшеу құралдарының көрсеткіштерін көзбен, құлақпен бақылау.
8. ГАА қосалқы жабдығында реттеу жұмыстарын орындау.
9. Регламенттеуші құжаттарға сәйкес жедел құжаттама жазбаларын ресімдеу.
10. ГАА жабдығының қауіпті жұмыс режимдерінің алдын алу, адамдардың өміріне төнетін қатерді жою, жабдықты сақтау жөнінде шаралар қабылдау.
11. Жоғары тұрған кезекші персоналмен жедел келіссөздер жүргізу.
12. Қызмет көрсетілетін учаскеде алғашқы өрт сөндіру құралдары мен жеке қорғаныс құралдарын қолдануға.
13. Қызмет көрсетілетін КС жабдығында ауыстырып қосуды жүргізу.
14. Іске қосу алдындағы дайындық пен іске қосу операцияларының орындалуын қамтамасыз ету.
15. Негізгі жабдықтың авариялық тоқтату алгоритмін бақылау.
16. КС жабдығының жұмыс режимінің қалыпты жұмыс режимінен ауытқуын жою.
17. Қызмет көрсетілетін учаскеде газ тасымалдау процесінің параметрлерін реттеу.
18. Қосалқы жабдықтың жұмысын реттеу.
19. Пайдаланылатын жабдықта орнатылған электр қозғалтқыштарын іске қосуды және тоқтатуды жүзеге асыру.
20. Принципті, технологиялық, электр схемаларын қолдану.
21. Қосалқы жабдықта реттеу жұмыстарының орындалуын қамтамасыз ету.
22. Жедел құжаттаманы толтыруды қамтамасыз ету.
23. Төтенше жағдай салдарының ауқымын бағалау.
24. Біліктілігі төмен деңгейдегі қызметкерлердің еңбекті қорғау талаптарын, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік ережелерін сақтауын бақылау.

режимін қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды орындау	25. Жедел құжаттаманың дұрыстығын бақылау бойынша жұмыстарды орындау. 26. КС технологиялық жабдықтарын пайдалану кезінде біліктілігі төмен машинистердің жұмысына басшылық жасау. Білімдер: 6 разряд: 1. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, жергілікті нормативтік актілердің және КС жабдықтарын пайдалану саласындағы өкімдік құжаттардың талаптары. 2. КС технологиялық жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламент, нұсқаулықтар (нұсқаулықтар). 3. Термодинамика негіздері. 4. Гидравлика және газ динамикасының негіздері. 5. Электромеханика негіздері. 6. КЦ жабдығының құрылымы, мақсаты, техникалық сипаттамалары және жұмыс принциптері. 7. КЦ жабдығының жұмыс режимдері. 8. ГАА мен қосалқы жабдықтың технологиялық процесі. 9. Автоматты реттегіштердің, технологиялық қорғаныстардың, бұғаттаулардың, сигнализацияның және ГАА жабдығын өлшеу құралдарының мақсаты, орнату орны және жұмыс принципі. 10. КЦ қызмет көрсету аймағында жабдықтардың, құбырлардың, ҚЖА, бақылау-өлшеу аспаптарының орналасуы. 11. ГАА іске қосу және тоқтату алгоритмдері. 12. ГАА, қорғаныс және дабыл жұмысының рұқсат етілген параметрлері. 13. Технологиялық үдеріс барысында жедел ауысулар кезінде жұмыстарды орындаудың әрбір кезеңіндегі КЦ ҚЖА-ның бекіту және реттеу жағдайы. 14. Авариялық жағдайлардың алдын алудың негізгі құралдары мен тәсілдері, өртті сөндіру тәсілдері. 15. КЦ жабдығының жұмыс режимі бойынша жедел құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар. 16. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары. 17. Жабдықтың әртүрлі жұмыс режимдеріндегі технологиялық ауысулардың тәртібі. 18. КС жабдығының жұмыс режимінің ықтимал бұзылуы, оларды жоюдың, ескертудің себептері мен тәсілдері. 19. КС апаттарының салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары.
--	---

		20. Жұмыстың технологиялық параметрлерінің рұқсат етілген шектерін сақтай отырып, технологиялық жабдықты басқару процестері. 21. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсыныс етілмейді
		Машықтар: 6 разряд: 1. Регламентке сәйкес КЦ жабдықтарына қызмет көрсету аймағында тәртіпті сақтау. 2. Жөндеу жұмыстарын жүргізу үшін КЦ жұмыс аймағы мен жабдықтарын дайындау. 3. Майды ГАА май ыдысынан ағызу және майды май ыдысына құю схемасын жинау. 4. КЦ жабдықтарына қызмет көрсету аймағындағы өткелдердің, өткелдердің, қоршаулардың жай-күйі туралы ескертулерді тіркеу. 5. Жабдықтарды, құбырларды, ҚЖА таңбалаудың нормативтік талаптарға сәйкес еместігін тіркеу. 6. КС жабдықтары мен қондырғыларына қарапайым жөндеу жүргізу. 7. Майды тазарту жұмыстарын орындау. 8. КЦ жабдығында өлшеу аспаптарын алу және орнату бойынша жұмыстарды орындау. 9. Жөндеуден кейін КЦ жабдығының жұмысындағы ақауларды анықтау. 10. Жерге қосу, нөлдеу бар-жоғын тексеру. 11. ТҚКЖЖ кезінде қосалқы жұмыстарды орындау процесінде қолданылатын материалдардың қасиеттерін айқындау және оларды құрамы, мақсаты бойынша жіктеу. 12. КЦ жабдығын жөндегеннен кейін жабдықты сынақтан өткізу. 13. Трафареттер бойынша қарапайым қаріп жұмыстарын орындау. 14. Құбырлар мен КЦ ҚЖА қосылыстарындағы газдың ағып кетуін жою. 15. Өрт сөндіру құралдарының толықтығы мен қолданылу мерзімдерін тексеруді орындауға міндетті. 16. КЦ жабдығын жөндеуге шығару және жөндеуден қабылдау бойынша жедел құжаттаманы толтыру. 17. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану. 18. Құбырларға метанол құюға байланысты жұмыстарды орындау. 19. Регламентке сәйкес жабдыққа қызмет көрсету аймағында тәртіпті қамтамасыз ету. 20. Жөндеу жүргізу үшін жұмыс аймағы мен жабдықтарды дайындауды қамтамасыз ету.

Еңбек функциясы 2: Компрессорлық қондырғылардың жекелеген түрлерінің ТҚЖЖ кезінде қосалқы жұмыстарды орындау	Дағды 1: Технологиялық жабдықтың жекелеген түрлерін ТҚЖЖ кезінде қосалқы жұмыстарды орындау	21. Бөлшектердің, технологиялық сызбалар мен аппараттардың эскиздерін орындау. 22. КС жабдықтарына қызмет көрсету аймағындағы өткелдердің, өткелдердің, қоршаулардың жай-күйі туралы ескертулерді жоюды қамтамасыз ету. 23. Жабдықтың, құбырлардың, ҚЖА таңбалауының нормативтік талаптарға сәйкестігін қамтамасыз ету. 24. Сорғылардың, компрессорлардың, газ кептіру жабдықтарының жұмысындағы ақаулардың алдын алу және жою. 25. Қосалқы жабдықта реттеу жұмыстарының орындалуын қамтамасыз ету. 26. Резервтік ГАА-да майды айдау бойынша жұмыстарды орындау. 27. Жұмыс істейтін ГАА-ның май цистерналарына май құю бойынша жұмыстарды орындау. 28. Конденсатты ағызу кезінде газды тазарту жүйесінің сыйымдылығындағы қысымды реттеу бойынша жұмыстарды орындау. 29. КС технологиялық жабдығының тораптарын баптау және реттеу бойынша жұмыстарды орындау. 30. Газды кептіру қондырғыларында, сорғы және компрессорлық қондырғыларда еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау талаптарының орындалуын бағалау. 31. Шаң жинағыштарды үрлеу жұмыстарын орындау. 32. ҚЖА ауыстыруды жүзеге асыру. 33. Жөндеуден кейін жабдықты сынап көру. 34. Құбырлар мен КС ҚЖА қосылыстарындағы газдың ағып кетуін жоюды қамтамасыз ету. 35. КС маймен жабдықтау жүйесінің құбырларын протесттеуді жүргізу. 36. Жөндеуден кейін айдағыштарды сығымдау. 37. Техникалық құжаттаманы ресімдеу. 38. КС жабдықтарын жөндеуге дайындауды қамтамасыз ету. 39. Біліктілігі төмен деңгейдегі қызметкерлердің еңбекті қорғау талаптарын, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік қағидаларын сақтауын бақылау. Білімдер: 6 разряд: 1. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, жергілікті нормативтік актілердің және КС жабдықтарын пайдалану саласындағы өкімдік құжаттардың талаптары. 2. КС технологиялық жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламент, нұсқаулықтар (нұсқаулықтар). 3. Механика негіздері. 4. Сызу негіздері. 5. Материалтану негіздері.
---	--	--

6. Слесарлық жұмыстардың негізгі әдістері.
7. КЦ жабдықтарын жөндеу үшін жұмыс аймағын ұйымдастыруға қойылатын талаптар.
8. КЦ қызмет көрсету аймағында жабдықтардың, құбырлардың, ҚЖА, бақылау-өлшеу аспаптарының схемалары мен орналасуы.
9. Мұнайды тазарту жабдығының құрылғысы, жұмыс принципі, майды тазарту технологиясы, май шаруашылығы және май тазарту қондырғысының схемасы.
10. Жұмыс процесінде қолданылатын материалдардың сипаттамалары.
11. Газдың, газ конденсатының физикалық-химиялық қасиеттері, олармен жұмыс істеу тәртібі мен ережелері.
12. КЦ жабдықтарын, қондырғыларын жөндеуге дайындау ережесі.
13. Жабдықты жөндеуге шығару және жөндеуден кейін қабылдау бойынша технологиялық регламенттер мен өндірістік нұсқаулықтар.
14. Метанолмен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары.
15. Техникалық нұсқаулықтарға сәйкес КЦ жабдығын жөндеуге шығару және жөндеуден қабылдау бойынша жедел құжаттаманы жүргізу тәртібі.
16. ГАА, КЦ жұмысының рұқсат етілген параметрлері, сондай-ақ қорғаныс және дабыл орнату.
17. Жазу және нөмірлеу, оның ішінде трафарет бойынша сырлау және салу тәсілдері мен тәсілдері.
18. Отқа және газға қауіпті жұмыстарды жүргізу қағидалары.
19. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.
20. КС-да өндірістік процесте қолданылатын көмірсутек шикізатын, химиялық реагенттерді кәдеге жарату тәртібі мен қағидалары.
21. Гидратацияның пайда болу себептері және оны жою әдістері.
22. КС негізгі және қосалқы жабдығының құрылымы, мақсаты, техникалық сипаттамалары және жұмыс принциптері.
23. Жөндеу жүргізілетін аймақтағы жабдықтарды, оргтехоснасткалар мен тораптарды жоспарлау.
24. КС құбырлары мен технологиялық коммуникациялардың орналасу схемалары.
25. ТҚКЖЖ түрлері, ТҚКЖЖ өткізу кезеңділігі және реттілігі.
26. КС жабдығының жұмысындағы ақаулардың алдын алу және жою тәсілдері.

		27. Күрделі жөндеуден кейін КС технологиялық жабдықтарын пайдалану сынақтарын жүргізу тәртібі. 28. Күрделі жабдықты сынау кезінде жұмыс орнын жоспарлауға және жарақтандыруға қойылатын талаптар. 29. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі : 	Ұсыныс етілмейді	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Қиын жағдайда өз бетінше талдау және шешім қабылдау қабілеті Зейінділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Магистральдық газ құбырларын пайдалану қағидалары" Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 22 қаңтардағы № 33 бұйрығымен бекітілген; 2. "Компрессорлық станцияларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 360 бұйрығымен бекітілген		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу инженері	
	6	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер	
14. Кәсіптің карточкасы "Компрессорлық станция қызметінің технигі":			
Топтың коды:	3118-4		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Компрессорлық станция қызметінің технигі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы", 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы мен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 тіркелген). 105 Параграф. Техник		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Жергілікті магистральдық және желілік құбырларды монтаждау	Біліктілік:
	Білім деңгейі:	Мамандық: Газбен қамтамасыз ету жабдықтары мен	Біліктілік:

	ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	жүйелерін құрастыру және пайдалану	
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай және газ өндіру технологиясы	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты техник: тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнаулы орта, кәсіптік орта) білімі және II санатты техник лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; II санатты техник: тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнаулы орта, кәсіптік орта) білімі және санаты жоқ техник лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; Санаты жоқ техник: тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнаулы орта, кәсіптік орта) білімі, жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Ұсынылмайды		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3118-4-012 - Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі техник		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Компрессорлық станция жабдығын пайдалану кезінде дұрыс, уақтылы техникалық құжаттауды жүргізу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. КС пайдалануды құжаттамалық қамтамасыз ету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар: 1. Жалпы және арнайы мақсаттағы технологиялық схемаларды, чертеждерді және техникалық құжаттаманы оқу. 2. Пайдалану және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу. 3. Қолда бар нормативтер негізінде материалдық-техникалық ресурстарға, жеке және ұжымдық қорғау құралдарына қажеттілікті айқындау. 4. Ауысым қызметкерлерінің жұмыс кестесін жасау. 5. Жұмыс уақытының тепе-теңдігін есептеу. 6. Инженерлік персоналдың жұмыс орындарының құжаттарға, схемаларға, чертеждерге қажеттілігін анықтау. 7. КС жабдығының технологиялық схемаларын, чертеждерін, паспорттарын ресімдеу. 8. Ұйымдастырушылық және әкімшілік құжаттарды ресімдеу. 9. Бөлімше бойынша жабдықтың, оның жұмысындағы ақаулардың есебін жүргізу. 10. Іс жүргізу аяқталған құжаттарды ресімдеу .	

Еңбек функциясы 1: КС пайдалануды құжаттамалық камтамасыз ету	Дағды 1: КС пайдалану бойынша құжаттаманы жүргізу	11. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану. 12. Мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді қолдану. 13. Жеке және ұжымдық қорғау құралдарын қолдану. Білімдер: 1. Сызу негіздері және схемаларды құрастыру. 2. Табиғи газдың, тұрақсыз сұйық көмірсутектердің, газ және сұйық орталардың, химиялық реагенттердің физикалық-химиялық қасиеттері. 3. КС жабдығының мақсаты, құрылымы және жұмыс принциптері. 4. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі стандарттар, техникалық шарттар, басшылық құжаттар. 5. Атқарушылық, жобалық құжаттаманы сақтау тәртібі. 6. КС жабдықтарын пайдалану, жұмыстарды қауіпсіз орындау жөніндегі нұсқаулықтарды ресімдеу ережесі. 7. Еңбек және демалыс режимдері, ауысым кестелері. 8. Жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарын беру нормалары. 9. Материалдық-техникалық ресурстарды тұтыну нормалары. 10. Жергілікті нормативтік актілердің және іс жүргізу жөніндегі өкімдік құжаттардың талаптары. 11. Пайдаланушы деңгейінде дербес компьютерде жұмыс істеу ережелері, қызмет бағыты бойынша пайдаланылатын бағдарламалық қамтамасыз ету. 12. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі талаптардың тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды Машықтар 1. Өндірістік қызмет бойынша есептерді қалыптастыру үшін бастапқы деректерді дайындау. 2. КС жабдықтарын пайдалану бойынша есептілікті қалыптастыру . 3. Материалдық-техникалық ресурстарды пайдалану бойынша есептерді қалыптастыру. 4. Материалдық-техникалық ресурстарды есептен шығару актілерін ресімдеу. 5. Мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді қолдану.

	Дағды 2: КС пайдалану бойынша есептілікті қалыптастыру	6. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану.
		Білімдер: 1. КС жабдығының мақсаты, құрылымы және жұмыс принциптері. 2. Есептілікті жасау тәртібі. 3. КС пайдалану бойынша есептілікті қалыптастыруға қойылатын талаптарды белгілейтін стандарттар, техникалық регламент, нұсқаулықтар (нұсқаулықтар). 4. Материалдық-техникалық ресурстарды тұтыну нормалары. 5. Материалдық-техникалық ресурстарды есептен шығару тәртібі. 6. Пайдаланушының көлемінде дербес компьютерде жұмыс істеу ережесі, пайдаланылатын бағдарламалық қамтамасыз ету. 7. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Тәртіптілік Бастамашылық ұйымдастыра білу қабілеті зейінділік талап қойғыштық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Магистральдық газ құбырларын пайдалану қағидалары" Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 22 қаңтардағы № 33 бұйрығымен бекітілген; 2. "Компрессорлық станцияларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 360 бұйрығымен бекітілген	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Компрессорлық станцияны пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі инженер
15. Кәсіптің карточкасы "Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу инженері":		
Топтың коды:	2141-9	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу инженері	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары	"Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы", 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің	

бойынша біліктілік деңгейі:	бұйрығы мен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 тіркелген). 45 Параграф. Инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Компрессорлық станцияны пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі І санатты инженер: кадрлар даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және компрессорлық станцияны пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі ІІ санатты инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; Компрессорлық станцияны пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі ІІ санатты инженер: кадрлар даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және компрессорлық станцияны пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі санатсыз инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл; Компрессорлық станцияны пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі санатсыз инженер: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жұмыс өтіліне талаптар қоймай жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнаулы орта, кәсіптік орта) білімі, жұмыс тәжірибесін талап етілмейді.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-004 - Газ аудау агрегаттары жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Компрессорлық станцияның үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Компрессорлық станцияның үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар: 1. Жалпы және арнайы мақсаттағы технологиялық сызбаларды, сызбаларды және техникалық құжаттаманы оқу. 2. Жабдықты диагностикалау және өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасының нәтижелерін қолдану. 3. КС жабдықтарын ДҚ, ТҚКЖЖ жоспарлар-кестелерін жасау. 4. КС жабдығының ТҚКЖЖ үшін қажетті жабдыққа, аспаптарға, қосалқы бөлшектерге қажеттілікті бағалау. 5. Жөндеу қызметкерлерінің жұмысын жоспарлау. 6. КС жабдығында жұмыстарды орындау кезінде қауіптерді бағалау және тәуекелдерді анықтау. 7. Бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарын пайдалану.	

Дағды 1:
Компрессорлық станция
жабдықтарына
техникалық қызмет
көрсету, жөндеу және
диагностика бойынша
жұмыстардың
орындалуын қамтамасыз
ету

8. КС жабдығының техникалық параметрлерін талдау.
9. Қосалқы бөлшектерге, материалдар мен құралдарға қажеттілікті қалыптастыру.
10. Күзгі-қысқы кезеңде және көктемгі су тасқыны кезеңінде жабдықтарды жұмысқа дайындауды жүзеге асыру.
11. Жеке және ұжымдық қорғау құралдарын қолдану.
12. Бағынысты персоналдың еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптарын сақтауын қамтамасыз ету.
13. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану
14. Жұмыстарды орындаудың желілік кестелерін әзірлеу.
15. Жабдықтың жұмысындағы, оның ішінде сынақтар жүргізу кезінде және жөндеу жұмыстарын орындағаннан кейін ақауларды анықтау.
16. Мамандандырылған бағдарламалық жасақтаманы қолдану.

Білімдер:

1. Техникалық диагностика негіздері.
2. Теориялық механика негіздері.
3. Термодинамика негіздері.
4. Электротехника негіздері.
5. Материалтану негіздері.
6. Дәнекерлеу өндірісінің негіздері.
7. Табиғи газдың, тұрақсыз сұйық көмірсутектердің, газ және сұйық орталардың, химиялық реагенттердің физикалық-химиялық қасиеттері, оларды кәдеге жарату тәртібі мен ережелері.
8. КС жабдығының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері.
9. КС жабдығына техник алық қызмет көрсету мен жөндеу үді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы.
10. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің және КС жабдықтарын пайдалану саласындағы басқа да нормативтік құжаттардың талаптары.
11. КС жабдықтарын пайдалану жөніндегі техникалық құжаттама.
12. КС жабдықтарындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері.
13. Газдың, тұрақсыз сұйық көмірсутектердің, газ және сұйық орталардың ағып кетуін анықтау және жою тәсілдері.
14. Пайдаланылатын бақылау-өлшеу аспаптарын, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарын пайдалану қағидалары мен негізгі сипаттамалары.

	15. ТП АБЖ құралдарының, телемеханиканың, КС жабдықтарын автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара іс-қимылы және оларды басқару ережелері. 16. Номенклатура, құралдың, материалдар мен қосалқы бөлшектердің шығыс нормалары. 17. КС пайдалану кезіндегі авариялық жағдайлардың түрлері, олардың пайда болу себептері және алдын алу және жою тәсілдері. 18. КС пайдалану с аласындағы зертханалық талдаулардың түрлері. 19. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, авариялар мен инциденттерді есепке алу саласындағы нормативтік құжаттардың талаптары. 20. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, отқа және газға қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттардың талаптары. 21. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары . 22. Техник алық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі стандарттар, техникалық шарттар, басшылық құжаттар. 23. Пайдаланушының көлемінде дербес компьютерде жұмыс істеу ережесі, пайдаланылатын бағдарламалық қамтамасыз ету. 24. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсыныс етілмейді
Еңбек функциясы 1: Компрессорлық станцияның үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Жалпы және арнайы мақсаттағы технологиялық сызбаларды, сызбаларды және техникалық құжаттаманы оқу. 2. КС жабдықтарын пайдалану, жұмыстарды қауіпсіз орындау жөніндегі құжаттаманы талдау. 3. КС жабдығын жөндеу кезінде оны беру және қабылдау бойынша құжаттаманы жүргізу. 4. Жабдықты диагностикалау және өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасының нәтижелерін пайдалану. 5. КС-да қауіптілігі жоғары жұмыстарды жүргізуге рұқсат-нарядтарды және арнайы рұқсаттарды толтыру. 6. КС жабдықтарына дейін ТҚКЖ-ға атқарушылық құжаттаманың толықтығы мен құрамын тексеру. 7. КС жабдықтарын паспорттау шеңберінде құжаттарды қалыптастыру. 8. КС жабдықтарын ДҚ, ТҚКЖЖ саласында есептілікті қалыптастыру.

Дағды 2: Жабдыққа техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді және диагностиканы сүйемелдеу жөніндегі құжаттаманы жүргізу	9. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану. 10. КС жабдығын жөндеу кезінде оның ақаулары мен ақауларын жіктеу. 11. Қауіпсіз еңбек тәсілдері мен әдістерін регламенттейтін ТҚКЖЖ жүргізуге арналған кәсіптер мен жұмыс түрлері бойынша нұсқаулықтар қалыптастыру. 12. Мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану. Білімдер: 1. КС жабдығының мақсаты, құрылымы және жұмыс істеу принциптері . 2. КС жабдықтарындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. 3. ТҚКЖЖ үшін жабдықтардың, құрылғылардың және аспаптардың, КС жабдығына дейінгі сипаттамалары . 4. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, газ тасымалдау саласындағы нормативтік-құқықтық актілердің талаптары. 5. Газ тасымалдау саласындағы техникалық құжаттама. 6. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, ТҚКЖЖ саласындағы жергілікті нормативтік актілердің және өкімдік құжаттардың КҚ жабдықтарына дейінгі талаптары. 7. КС жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі техникалық құжаттама және оны ресімдеуге қойылатын талаптар. 8. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, отқа және газға қауіпті жұмыстарды, биіктікте жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттардың талаптары. 9. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, орындалған жұмыстардың сапасын бақылау және қабылдау саласындағы нормативтік құжаттардың талаптары. 10. ТҚК-ға атқарушылық құжаттаманы КҚ жабдықтарына дейін қабылдау тәртібі. 11. Пайдаланушының көлемінде дербес компьютерде жұмыс істеу ережесі, пайдаланылатын бағдарламалық қамтамасыз ету. 12. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары. 13. Мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз ету. 14. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсыныс етілмейді

Дағды 3:
Компрессорлық станция
жабдықтарының
тиімділігін арттыру
бойынша ұсыныстар
дайындау

Машықтар:

1. КС жабдығының тиімділігін арттыру мүмкіндіктерін талдау.
2. КС жабдықтарының жұмысына әсер ететін факторларды анықтау.
3. Инновацияларды енгізудің тиімділігін бағалау.
4. Жалпы және арнайы мақсаттағы технологиялық сызбаларды, сызбаларды және техникалық құжаттаманы оқу.
5. КС жабдығын пайдалану кезінде авариялар мен инциденттердің алдын алу және жою жөніндегі шараларды әзірлеу.
6. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану.
7. Энергия үнемдеу, ТҚКЖЖ технологиялары, ҚД, еңбек әдістері мен тәсілдері саласында озық тәжірибені қолдану.
8. КС жабдығының тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар калыптастыру.
9. Мамандандырылған бағдарламалық жасақтаманы қолдану.

Білімдер:

1. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, газ тасымалдау саласындағы нормативтік құжаттардың талаптары.
2. Газ тасымалдау саласындағы техникалық құжаттама.
3. Газды тасымалдаудың технологиялық процестері.
4. Табиғи газдың, тұрақсыз сұйық көмірсутектердің, газ және сұйық орталардың, химиялық реагенттердің физикалық-химиялық қасиеттері, оларды кәдеге жарату тәртібі мен ережелері.
5. КС жабдығының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері.
6. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары.
7. Пайдаланушының көлемінде дербес компьютерде жұмыс істеу ережесі, пайдаланылатын бағдарламалық қамтамасыз ету.
8. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.
9. Жаңа техниканы, озық технологияларды, ғылыми-зерттеу және тәжірибелік ҒЗТКЖ енгізуді регламенттейтін салалық құжаттар.
10. Өнертапқыштық және рационализаторлық қызметтің негіздері.
11. Жөндеудің озық технологиялары, персонал жұмысындағы прогрессивті әдістер мен еңбек әдістері.
12. КС жабдықтарын пайдалану кезіндегі озық энергия үнемдеу технологиялары.

		13. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсыныс етілмейді	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Сыни жағдайда өз бетінше шешім қабылдау қабілеті Көшбасшылық қасиеттер Проблемаларды анықтай білу Қорытындыларды дәлелдей білу Адамдарды басқару		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Магистральдық газ құбырларын пайдалану қағидалары" Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 22 қаңтардағы № 33 бұйрығымен бекітілген; 2. "Компрессорлық станцияларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 360 бұйрығымен бекітілген.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Компрессорлық станция бастығы	
16. Кәсіптің карточкасы "Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер			
Топтың коды:	2141-9		
Қызмет атауының коды:	2141-9-003		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіби салада жұмыс тәжірибесі кемінде 1 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2141-9-001 - Механикалық-технологиялық жабдықтар жөніндегі инженер		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай-газ саласының технологиялық жабдықтарының сенімді, үздіксіз және апатсыз жұмысын қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Технологиялық жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу. 2. Қондырғыларға жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізу, жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу, жаңғырту және техникалық қайта жарақтандыру бағдарламаларын жүргізу жоспарларын қалыптастыру. 3. Жаңа техника мен озық технологияны әзірлеу және енгізуді жоспарлау.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Технологиялық жабдықты пайдалану	Машықтар: 1. Машиналар мен процестерді басқару . 2. Технологиялық жабдықты пайдалану бойынша нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеу. 3. Технологиялық жабдықтың істен шығу статистикасын есепке алуды жүргізу. 4. Жабдықтың сенімділігін арттыру бойынша іс-шараларды әзірлеу. 5. Жабдықты техникалық пайдалану ережелерін бұзушылықтардың есебін жүргізу және талдау жүргізу. 6. Технологиялық жабдықты пайдалану бойынша арнайы бағдарламалық қамтамасыз етулермен жұмыс істеу.
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. Мұнай-газ кешені объектілерін жобалау, салу, пайдалану және жөндеу жөніндегі Қазақстан Республикасының заңнамалық және нормативтік құқықтық актілері. 3. Жабдыққа паспорттарды, технологиялық жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтарды жасау тәртібі. 4. Цех пен ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты ұйымдастыру-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік материалдар; ұйымның техникалық даму перспективалары. 5. Технологиялық жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану қағидалары.

Еңбек функциясы 1: Технологиялық жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу		6. Технологиялық жабдықты басқару жөніндегі бағдарламалық қамтамасыз ету. 7. Ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі қағидалары мен нормалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу кестесі бойынша регламенттік жұмыстарды жүргізу	Машықтар:
		1. Технологиялық объектілерді ағымдағы және күрделі жөндеуге ақаулы ведомостар жасау. 2. Технологиялық жабдықтарды монтаждау, жөндеу және қызмет көрсету сапасын бағалау. 3. Технологиялық жабдықтарды сынақтан өткізу. 4. Жөндеу құжаттамасын рәсімдеу. 5. Қажетті құралдар мен жабдықтарды пайдалану. 6. Жабдықтың ақаулықтарын жою. 7. Бақылау-өлшеу аспаптарын пайдалану.
		Білімдер:
		1. Қондырғылардың технологиялық регламенті, авариялық жағдайларды оқшаулау жоспарлары, технологиялық жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі өндірістік нұсқаулықтардың талаптары. 2. Технологиялық жабдықты жөндеу кезінде пайдаланылатын машиналар, механизмдер мен құралдар, олардың конструкцияларын қоса алғанда. 3. Техника мен технологиялардың практикалық қолданылуын білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін тексеруді, өнеркәсіптік қауіпсіздікті сараптауды және пайдалану сенімділігін бағалауды ұйымдастыру және жүргізу	Машықтар:
		1. Технологиялық объектілерде жабдықты тексеру кестесін жасау. 2. Технологиялық регламентке сәйкес технологиялық жабдықты пайдалану бөлігінде талаптардың орындалуын қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшелердің жұмысын талдау. 3. Технологиялық жабдықтың істен шығу себептерін талдау, олардың алдын алу бойынша іс-шаралар жоспарын әзірлеу.
		Білімдер:
		1. Жабдықтар мен қондырғылардың технологиялық регламенттері. 2. Жабдықтар мен қондырғылардың технологиялық схемалары. 3. Процестің негізгі жабдықтары, оның жұмыс принциптері және техникалық пайдалану ережелері. 4. Технологиялық жабдықтың сенімділігін бағалау бағдарламаларына қойылатын талаптары.

		5. Технологиялық қадағалау жабдықтарын бұзбай бақылау әдістері. 6. Өнеркәсіптік бақылау бағдарламалық жасақтамасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Қондырғыларға жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізу, жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу, жаңғырту және техникалық қайта жарақтандыру бағдарламаларын жүргізу жоспарларын қалыптастыру	Дағды 1: Ұйымның технологиялық жабдықтарын жөндеудің жылдық және айлық кестелерін жасау, оларды қызметтермен келісу және олардың орындалуын есепке алу	Машықтар: 1. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін және жөндеуін бақылау кестесін жоспарлау. 2. Технологиялық жабдықтың пайдалану құжаттамасын ресімдеу . 3. Техникалық шарттардың, стандарттардың және техникалық сипаттамалардың жобаларын әзірлеу. Білімдер: 1. Технологиялық жабдықты жөндеу кестесін жасау бойынша нормативтік, әдістемелік және басқа да материалдар. 2. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы, технологиялық жабдықты жөндеуге тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау қағидалары, жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері. 3. Ұйымның технологиялық жабдықтарының өндірістік қуаттары, техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері, мақсаты мен жұмыс режимдері, оны пайдалану қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жоспарланатын жылға арналған жөндеу қорының есебі, оларды	Машықтар: 1. Қойма қорларына мониторинг жүргізу. 2. Жабдықтардың, материалдардың, қосалқы бөлшектер мен құралдардың қажетті санына өтінімдер мен негіздемелер жасау, олардың дұрыс жұмсалуды бақылау. 3. Түгендеуді басқару бағдарламалық жасақтамасымен жұмыс істеу. 4. Жабдықтың тозуының, апаттарының және тоқтап қалуының себептерін талдау. Білімдер: 1. Жабдықтар мен компоненттерге, өндірістік процестердің шығыс материалдарына, жөндеу қорын тиімді өндіру мен бөлуге арналған шығындарды есептеу әдістері мен нормалары. 2. Қойма қорларын есептеудің негізгі әдістері мен талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар:

Еңбек функциясы 3: Жаңа техника мен озық технологияны әзірлеу және енгізуді жоспарлау	Дағды 1: Авариялар мен өндірістегі ақаулардың себептерін талдау	1. Авариялардың, жабдықтың шамадан тыс тозуы мен тоқтап қалуының себептерін тергеп-тексеру, олардың алдын алу бойынша шаралар қабылдау. 2. Техникалық талаптардың, технологиялық регламенттердің, пайдалану және техникалық қызмет көрсету ережелерінің бұзылу жағдайларын анықтау. 3. Жабдықтың бөлшектері мен тораптарының мерзімінен бұрын тозу себептерін анықтау. 4. Технологиялық үдерісте пайдаланылатын гидравликалық, майлау және пневматикалық жүйелер жабдықтарының техникалық жай-күйін бағалау. 5. Жабдықтың апаттылығын азайту, ауысымдылығын арттыру және тоқтап қалуды қысқарту бойынша іс-шаралар әзірлеу. Білімдер: 1. Нысандағы аварияны оқшаулау және жою жоспарына сәйкес персоналмен апатқа қарсы оқу-жаттығуларды өткізу тәртібі. 2. Өндірістік бөлімшенің авария салдарларын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жаңа техника мен технологияларды енгізу жоспарларын әзірлеу және іске асыру, ұйымдастыру-техникалық іс-шараларды, тәжірибелікконструкторлық жұмыстарды жүргізу	Машықтар: 1. Нормативтік-техникалық құжаттаманы пайдалану . 2. Сызбаларды, сызбаларды және басқа құжаттарды оқу. 3. Жаңа техника мен озық технологияларды енгізу бойынша перспективалық жылдық, ағымдағы жоспарлардың жобаларын әзірлеу. Білімдер: 1. Мұнай дайындау және тасымалдау технологиясы саласындағы ұйымдардың озық тәжірибесі. 2. Ұйымның даму перспективалары, технологиялық процестерді жобалау кезінде еңбекті ұйымдастырудың негізгі талаптары. 3. Заманауи технологиялық жабдықтарды, жөндеу мен механикаландырудың жаңа әдістерін қолдану бойынша отандық және шетелдік озық тәжірибе. 4. Жаңа заманауи технологиялық жабдықтың мақсаты, құрылысы, оның жұмыс принципі және оны пайдалану ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Жабдықтың конструкциясын жетілдіру, жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және техникалық қызмет көрсету мәселелері, сондай-ақ ұтымдылық

	Дағды 3: Техникалық құжаттаманы дайындауды қамтамасыз ету	ұсыныстар мен өнертабыстар бойынша қорытындылар шығару, өнертапқыштар мен рационализаторларға практикалық көмек көрсету және қабылданған ұсыныстарды енгізуді ұйымдастыру. 2. Жобалық, конструкторлық және технологиялық тәртіптің сақталу сапасын бағалау. 3. Технологиялық жабдықты жөндеу және техникалық қызмет көрсету мәселелері бойынша консультация беру. Білімдер: 1. Өндірістік процестердің технологиялық схемасы. 2. Өндіріс резервтерін анықтау және пайдалану әдістері. 3. Бақылау-өлшеу аспаптарының, автоматтандыру және басқару жүйелерінің максаты, жұмыс принципі, орналасқан жері. 4. Жаңа техника мен технологияны енгізудің, еңбекті ұйымдастырудың, рационализаторлық ұсыныстар мен өнертабыстардың тиімділігін анықтау әдістері. 5. Жобалау, конструкторлық және технологиялық құжаттаманы әзірлеу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистралдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану" 2. Магистралдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары, Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистралдық мұнай құбырлары. Газға қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру" 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистралдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі" 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистралдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Компрессорлық станция бастығы
	4	Компрессорлық станция қызметінің технигі
17. Кәсіптің карточкасы "Ауысым инженері (мұнай-газ саласы)":		
Топтың коды:	2147-4	

Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Ауысым инженері (мұнай-газ саласы)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2016 жылғы 5 шілдеде № 13884 болып тіркелді. Мұнай-газ өндіру саласы ұйымдарының басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы. 34 Параграф. Орталық инженерлік-технологиялық қызметтің инженері (ауысым)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты ауысым инженері: тиісті мамандық бойынша жоғары білім және II санатты ауысым инженері лауазымындағы жұмыс өтілі 1 жылдан кем емес; II санатты ауысым инженері: тиісті мамандық бойынша жоғары білім және санаты жоқ ауысым инженері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; Санаты жоқ ауысым инженері: қызмет түрі бойынша жұмыс өтіліне қойылатын талаптарсыз тиісті мамандық бойынша жоғары білім немесе 3 жыл жұмыс өтілі бар компрессорлық станция қызметінің I санатты технигі.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1329-1-041 - Ауысым бастығы (басқа да салаларда)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ компрессорлық станцияның үздіксіз, қауіпсіз және тиімді жұмысын қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жабдықтың үздіксіз жұмысын бақылау және қамтамасыз ету, ақаулықтарды анықтау, пайдалану параметрлерін бақылау, өшіру себептерін талдау. 2. Ауысым персоналының жұмысын үйлестіруді қоса алғанда, газ тасымалдаудың технологиялық процестерін ұйымдастыру және басқару. 3. Пайдалану жабдықтарының өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету, авариялық жағдайларды оқшаулау және төтенше жағдайларға ден қою.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар:	

Еңбек функциясы 1: Жабдықтың үздіксіз жұмысын бақылау және қамтамасыз ету, ақаулықтарды анықтау, пайдалану параметрлерін бақылау, өшіру себептерін талдау.		1. Айналып өту кезінде КС жабдығының ақауларын анықтау. 2. Аспаптардың көрсеткіштері, шуыл сипаттамалары бойынша КС жабдығының жұмысындағы ауытқуларды анықтау. 3. Өлшеу аспаптарының көрсеткіштерін талдау. 4. ГАА іске қосу және тоқтату операцияларының дұрыстығын бағалау. 5. КС жабдығының пайдалану параметрлерінің нормативтік (рұқсат етілген) шамаларының өзгеру және ауытқу себептерін анықтау. 6. КС жабдығының істен шығу себептерін және технологиялық процестің бұзылуын талдау. 7. Пайдаланылатын КС жабдығының параметрлерін тексеруді жүргізу. 8. Жабдықтың жай-күйінің пайдалану регламенттерінің талаптарына сәйкестігін анықтау. 9. Ауысымдық кезекшілік кезінде туындайтын штаттық және штаттық емес жағдайларды бақылау. 10. КС жабдықтарын пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды жетілдіру бойынша ұсыныстарды талдау және енгізу.
	Дағды 1: Берілген технологиялық режимде КС жабдығының жұмысын	Білімдер: 1. Қазақстан Республикасы нормативтік-құқықтық актілерінің, жергілікті нормативтік актілердің және газ тасымалдау саласындағы өкімдік құжаттардың талаптары. 2. Газ тасымалдау саласындағы техникалық құжаттама. 3. КС негізгі және қосалқы жабдықтарын пайдалану персоналының айналып өту маршруттары. 4. Газ тасымалдау жүйесі учаскесінің технологиялық схемасы. 5. Газды тасымалдаудың технологиялық процестері. 6. КС жабдығының мақсаты, құрылымы және жұмыс істеу принциптері. 7. КС жабдығы жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. 8. Табиғи газдың, тұрақсыз сұйық көмірсутектердің, газ және сұйық орталардың, химиялық реагенттердің физикалық-химиялық қасиеттері, оларды кәдеге жарату тәртібі мен ережелері. 9. Пайдаланылатын бақылау-өлшеу аспаптарын, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарын пайдалану қағидалары мен негізгі сипаттамалары. 10. ГАҚ іске қосу және тоқтату алгоритмі. 11. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды Машықтар:

	1. Пайдалану жабдығының параметрлерін бақылау және олардың белгіленген нормаларға сәйкестігін бағалау. 2. Технологиялық параметрлерді түзету бойынша шешімдер қабылдау. 3. Жабдықтың жұмыс режимдері параметрлерінің рұқсат етілген мәндерден тыс шығуының алдын алу шараларын қабылдау. 4. Шектеулі уақыт режимінде шешім қабылдау. 5. Себептерін талдай отырып, өз қажеттіліктері мен технологиялық ысыраптарға арналған газ шығынын есепке алуды жүргізу. 6. Жабдықтың жұмысында анықталған ауытқулар туралы басшылыққа және диспетчерлік қызметтерге жедел хабарлауды жүзеге асыру. 7. Технологиялық сұйықтықтардың, майлардың және газдың нақты шығынының белгіленген нормативтерге сәйкестігін тексеру.
Дағды 2: Пайдалану параметрлерін талдау және оларды түзету бойынша жедел шешімдер қабылдау	Білімдер: 1. Пайдалану жабдығының пайдалану параметрлерін талдау әдістері. 2. Компрессорлық станциялардың рұқсат етілген жұмыс режимдері және нормалардан шекті рұқсат етілген ауытқулар. 3. Жабдықтың жұмысындағы ақаулар мен ауытқулардың себептері, оларды диагностикалау және жою әдістері. 4. Пайдалану жабдықтарындағы газ, технологиялық сұйықтықтар мен майлардың шығынын есепке алу және бақылау жүйесі. 5. Диспетчерлік қызметтер мен басшылықты штаттан тыс жағдайлар туындаған кезде хабардар ету жөніндегі регламенттер мен нұсқаулықтар. 6. Жабдықтың жұмыс параметрлері бойынша есепке алу және есептік құжаттаманы жүргізу қағидасы. 7. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Машықтар: 1. Мұнай мен газды үздіксіз тасымалдауды қамтамасыз ету үшін ауысым персоналының жұмысын ұйымдастыру және үйлестіру. 2. Ауысымдық өндірістік тапсырмалардың орындалуын бақылау және ауысымдық персоналдың әрекеттерін жедел түзету. 3. Жабдықтың жұмысындағы ақаулар мен ауытқуларды жою үшін жөндеу және көмекші бөлімшелермен өзара іс-қимылды қамтамасыз ету. 4. Ауысым қызметкерлеріне жұмыстарды қауіпсіз жүргізу, технологиялық режимдерді сақтау және

Еңбек функциясы 2: Ауысым персоналының жұмысын үйлестіруді қоса алғанда, газ тасымалдаудың технологиялық процестерін ұйымдастыру және басқару	Дағды 1: Ауысым персоналының жұмысын үйлестіру және жабдықтың жұмыс режимдерін жедел басқару	жабдықты пайдалану мәселелері бойынша нұсқау беру. 5. Ауысым персоналының еңбек және өндірістік тәртіпті сақтауын бақылауды жүзеге асыру. 6. Авариялық жағдайлардың алдын алу және төтенше жағдайларға ден қою, жабдықты қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету жөнінде шаралар қабылдау. Білімдер: 1. "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, " Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, еңбек заңнамасы, сондай-ақ жер қойнауын пайдалану және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы өзге де нормативтік құқықтық актілер. 2. Өндірісті жедел басқару бойынша әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. 3. Мұнай және газ өндіру технологиясы, мұнай мен газдың физика-химиялық қасиеттері. 4. Технологиялық жабдық және оны техникалық пайдалану ережелері. 5. Өндірісті, экономиканы, еңбек пен басқаруды ұйымдастыру негіздері. 6. Төтенше жағдайларға ден қою тәртібі (алгоритмі). 7. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2:	Машықтар: 1. Белгіленген регламенттерге сәйкес жабдықта жедел ауыстырып қосуларды жүзеге асыру. 2. ГАА іске қосу және тоқтату операцияларының дұрыстығын бағалау. 3. Тұрақты технологиялық процесті қамтамасыз ету үшін ауыстырып қосудан кейін жабдықтың жұмыс параметрлерін бақылау. 4. Ауыстырып қосу кезінде мүмкін болатын тәуекелдерді талдау және оларды азайту үшін шаралар қолдану. 5. Ауыстырып қосу кезінде диспетчерлік қызметтермен және техникалық персоналмен өзара іс-қимылды жүзеге асыру. 6. Магистральдық мұнай-газ құбыры объектілерінде ауыстырып қосулар кезінде операциялардың дұрыс орындалуын тексеру. 7. Орындалған ауыстырып-қосулар есебін жүргізу, жабдықтың жұмыс параметрлерін жедел құжаттамада тіркеу.
		Білімдер:

КС жабдығында жедел ауыстырып қосуларды қамтамасыз ету		1. Жабдықтар мен магистральдық мұнай-газ құбырлары жұмысының технологиялық процесі. 2. Мұнай-газ тасымалдау жүйесі объектілерінде жедел ауыстырып қосуларды орындау тәртібі. 3. Ауыстырып қосулардан кейінгі пайдалану параметрлерін бақылау және талдау әдістері. 4. Жедел ауыстырып қосуларды орындау кезінде еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі талаптары. 5. Ауыстырып қосу кезінде диспетчерлік қызметтермен және жөндеу бөлімшелерімен өзара әрекеттесу. 6. Ауыстырып қосқаннан кейін технологиялық параметрлерді есепке алу және жедел құжаттаманы жүргізу жүйесі. 7. Пайдалану параметрлерінің ауытқуының ықтимал себептері және оларды жою әдістері. 8. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 1: Ауысым персоналы мен жөндеу бригадаларының қауіпсіздік талаптарын сақтауы		Машықтар: 1. Ауысым персоналы мен жөндеу бригадаларының өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтауын бақылау. 2. Орындалатын жұмыстардың белгіленген қауіпсіздік нормаларына және пайдалану талаптарына сәйкестігін тексеру. 3. Анықталған бұзушылықтарды жедел жою үшін жұмыс аймақтарының жай-күйіне мониторинг жүргізу. 4. Жабдықтар мен технологиялық қондырғыларды қауіпсіз пайдалану жөніндегі талаптардың орындалуын бақылау. 5. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі мәселелері бойынша жауапты қызметтермен өзара іс-қимыл жасау. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік актілері. 2. Өндірістік тәуекелдердің негізгі түрлері және олардың алдын алу шаралары. 3. Технологиялық процестер және олардың өнеркәсіптік қауіпсіздікке әсері. 4. Ұжымдық және жеке қорғаныс құралдарын пайдалану және қолдану қағидалары. 5. Қауіпсіз жұмыс кеңістігін ұйымдастыруға және жөндеу жұмыстарын жүргізуге қойылатын талаптар. 6. Пайдалану және техникалық құжаттама.

Еңбек функциясы 3: Пайдалану жабдықтарының өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету, авариялық жағдайларды оқшаулау және төтенше жағдайларға ден қою.		7. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Төтенше жағдайларды оқшаулау, төтенше жағдайларға ден қою және жедел құжаттаманы жүргізу	Машықтар:
		1. Жабдықта төтенше жағдайларға ден қою бойынша авариялық жағдайларды оқшаулау жөніндегі жедел іс-қимылдарды жүзеге асыру. 2. Диспетчерлік қызметтер мен басшылықты авариялардың, инциденттердің және төтенше жағдайлардың туындауы туралы уақтылы хабардар етуді қамтамасыз ету. 3. Авариялық жағдайлардың салдарын жою үшін ауысым персоналының жұмысын ұйымдастыру. 4. Төтенше жағдайлардың есебін және талдауын жүргізу, акпаратты жедел құжаттамада тіркеу. 5. Авариялық құралдар мен ұжымдық және жеке қорғаныс құралдарының болуын және дайындығын тексеру. 6. Объектілерде қауіпсіздік деңгейін арттыру жөніндегі ішараларды іске асыру.
		Білімдер:
		1. Төтенше жағдайлар туындаған кездегі іс-қимыл алгоритмі және төтенше жағдайларға ден қою тәртібі. 2. Жазатайым оқиғаларды және қауіпсіздік талаптарын бұзушылықтарды тексеру және есепке алу тәртібі. 3. Төтенше жағдайлардың себептерін талдау және түзету шараларын әзірлеу әдістері. 4. Жедел құжаттаманы және аварияларды есепке алу журналдарын жүргізуге қойылатын талаптар. 5. Авариялық құралдар мен ұжымдық және жеке қорғаныс құралдарын пайдалану құрамы мен тәртібі. 6. Өнеркәсіптік объектілердегі өрт-техникалық минимум және өрт кезіндегі мінез-құлық қағидалары. 7. Қауіпсіздікті арттыру бойынша алдын алу іс-шараларын жоспарлау және іске асыру әдістері. 8. Алғашқы медициналық көмек көрсету негіздері. 9. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік аналитикалық ойлау қарым-қатынас ұйымшылдық стресске төзімділік	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Магистральдық газ құбырларын пайдалану қағидалары" Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 22 қаңтардағы № 33 бұйрығымен бекітілген; 2. "Компрессорлық станцияларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 360 бұйрығымен бекітілген.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу инженері	
	6	Компрессорлық станция бастығы	
18. Кәсіптің карточкасы "Компрессорлық станция бастығы":			
Топтың коды:	1322-0		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Компрессорлық станция бастығы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы", 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы мен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 тіркелген). 94 Параграф. Цех (учаске) бастығы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және маман лауазымдарында мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде 3 жыл немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім және маман лауазымдарында мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде 5 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1329-1-039 - Қызмет бастығы (басқа да салалардағы мамандандырылған)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Компрессорлық станция қызметіне басшылықты жүзеге асыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Компрессорлық станцияның үздіксіз жұмысын ұйымдастыру. 2. Компрессорлық станцияны пайдалану жөніндегі бөлімше персоналына басшылық жасау.	

	Қосымша еңбек функциялары:	
	Дағды 1: Компрессорлық станцияны пайдаланудың өндірістік процесін ұйымдастыру	Машықтар: 1. Компрессорлық станцияның өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылықты жүзеге асыру. 2. Өндірістік тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету. 3. Пайдалану, техникалық, жөндеу құжаттамасын талдау. 4. КС жабдықтарын пайдалану саласындағы жобалау және техникалық құжаттаманың белгіленген талаптарға сәйкестігіне тексеру жүргізу. 5. Тауарлық-материалдық құндылықтардың, химиялық реагенттердің өндірістік қорларын нормалау. 6. Мамандандырылған бағдарламалық жасақтаманы қолдану. 7. Газ тасымалдау жабдықтарын пайдалану саласындағы есептілікті қалыптастыру. 8. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану. 9. КС технологиялық жабдығының қалдық ресурсын бағалауды жүргізу. 10. КС жабдықтарын пайдалану және істен шығу жөніндегі деректерді талдау. 11. Газ сапасының стандарт талаптарына сәйкес келмеу себептерін жою жөніндегі іс-шараларды қалыптастыру. 12. Аварияларды жою жөніндегі жұмыстарды талдау және оларды жетілдіру және түзету жөнінде шаралар қабылдау. 13. КС жабдығының қалыпты жұмысынан ауытқуларды анықтау. 14. Пайдалану міндеттерін оларды орындаудың басымдығы тұрғысынан саралау. 15. КС объектілерінде авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары бойынша бағынысты қызметкерлермен аварияға қарсы жаттығулар өткізу. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, КС жабдықтарын пайдалану жөніндегі нормативтік құжаттардың талаптары. 2. КС жабдықтарын пайдалану жөніндегі техникалық құжаттама. 3. ГАА, ТХА, газ сепарациялық, жылу алмасу және КС сыйымдылық жабдықтарын, қосалқы

		мақсаттағы жүйелерді, оның ішінде сумен жабдықтау, электрмен жабдықтау, желдету, маймен жабдықтау жүйелерін орнату схемалары. 4. Магистральдық газ құбырлары объектілерінде қолданылатын табиғи газдың, ауыр көмірсутекті газдардың, газ конденсатының, қауіпті және зиянды заттардың (метанол, одорант) қасиеттері. 5. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. 6. Жобалау құжаттамасын жасауға қойылатын талаптар. 7. КС жабдығының нақты техникалық жай-күйі. 8. Пайдаланылатын бақылау-өлшеу аспаптарын, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарын пайдалану қағидалары мен негізгі сипаттамалары. 9. Газды магистральдық газ құбырлары арқылы тасымалдау технологиясы. 10. КС технологиялық схемасы. 11. ТП АБЖ құралдарының, телемеханиканың, көмірсутек шикізатын өндіру жөніндегі жабдықтарды автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара іс-қимылы және оларды басқару қағидалары. 12. КС пайдалану саласындағы есептілік түрлері. 13. КС жабдықтарын пайдалану кезіндегі авариялық жағдайлардың түрлері, олардың пайда болу себептері және алдын алу және жою тәсілдері. 14. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары. 15. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсыныс етілмейді
Еңбек функциясы 1: Компрессорлық станцияның үздіксіз жұмысын ұйымдастыру	Дағды 2: Компрессорлық станция жабдықтарына техникалық қызмет	Машықтар: 1. КС жабдығының жұмыс көрсеткіштерін талдау. 2. КС жабдықтарының техникалық жағдайын талдау. 3. Ақаулар ведомостарының, КС жабдықтарын тексеру актілерінің деректерін талдау. 4. Жаңа технологиялық процестерді, КС жабдықтарын әзірлеудің озық тәжірибесін талдау және қорытындылау. 5. КС жабдықтарын диагностикалау нәтижелерін қолдану. 6. ТҚКЖЖ жұмыс көлемін КС жабдықтарына дейін анықтау. 7. Қолда бар ресурстарды (адами, көліктік, материалдық-техникалық) ұтымды пайдалану. Білімдер:

көрсетуді, диагностиканы ұйымдастыру	1. КС жабдықтарын пайдалану жөніндегі Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің талаптары. 2. КС жабдықтарын пайдалану жөніндегі техникалық құжаттама. 3. Газды тасымалдаудың технологиялық процестері. 4. КС жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі регламенттер. 5. КС жабдығының техникалық жай-күйін техникалық диагностикалау және болжау әдістері. 6. КС жабдығының ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері. 7. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсыныс етілмейді
Дағды 3: Компрессорлық станция жабдықтарының тиімділігін арттыру бойынша жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Жаңа техника мен технологияларды енгізу негізінде негізгі және қосалқы жабдықтар жұмысының тиімділігін талдау және бағалау. 2. КС жабдығының қызмет ету мерзімін ұзарту жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және енгізу. 3. КС жабдықтарын пайдалану саласында озық тәжірибені қолдану. 4. Өз құзыреті шегінде заманауи энергия үнемдеу технологияларын қолдану. 5. Пайдаланылатын КС жабдықтарын жаңғырту және реконструкциялау жөнінде ұсыныстар дайындау. 6. Жаңа техника мен технологияларды енгізу жоспарларын дайындау. 7. Жаңа техниканы, рационализаторлық ұсыныстарды, жұмыс орнының ұйымдастырушылық-техникалық жағдайларының өзгертуден болатын тәуекелдерді бағалау. 8. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, газ тасымалдау саласындағы нормативтік құжаттардың талаптары. 2. Газ тасымалдау саласындағы техникалық құжаттама. 3. Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің, КС жабдықтарын пайдалану жөніндегі нормативтік құжаттардың талаптары. 4. КС жабдықтарын пайдалану жөніндегі техникалық құжаттама. 5. Газды тасымалдаудың технологиялық процестері.

		6. КС жабдықтарының жұмысындағы озық технологиялар. 7. Жаңа техниканы, озық технологияларды, ҒЗТҚЖ нәтижелерін енгізуді регламенттейтін салалық құжаттар. 8. КС жабдығының жұмысындағы энергия үнемдеу технологиялары. 9. Техникалық есептеулер жүргізу және КС жабдықтарын пайдалану тиімділігін анықтау әдістері. 10. Өнертапқыштық және рационализаторлық қызметтің негіздері. 11. Пайдаланушы деңгейінде дербес компьютерде жұмыс істеу ережесі, қызмет бағыты бойынша пайдаланылатын бағдарламалық қамтамасыз ету. 12. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
Еңбек функциясы 2: Компрессорлық станцияны пайдалану жөніндегі бөлімше персоналына басшылық жасау	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 1: Жұмыстардың ұтымды бөлінуін және өндірістік тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету қажеттілігін ескере отырып, бағынысты персоналдың қызметін жоспарлау Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсыныс етілмейді Машықтар: 1. Бағынышты қызметкерлердің жұмыс жоспарларын жасау. 2. Бөлімше туралы ережені, лауазымдық және өндірістік (жұмыс) нұсқаулықтарды әзірлеу. 3. Техникалық оқу жоспарларын, бағдарламаларын жасау. 4. Персоналды техникалық оқытуды жүргізу. 5. Компрессорлық станция қызметкерлеріне мерзімді нұсқама беруді, жабдықты техникалық пайдалану қағидаларын, еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі жөніндегі қағидаларды білуін тексеруді қамтамасыз етуге, олардың сақталуын бақылайды. 6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасауды және станция қызметкерлерінің өндірістік және еңбек тәртібін сақтауын бақылауды қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасы Еңбек заңнамасының негіздері. 2. Жұмыс уақытын пайдаланудың кестелік есебі. 3. Еңбекақы төлеу туралы ережелер. 4. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. 5. Еңбекті нормалау негіздері. 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары. Ұсыныс етілмейді
	Жауапкершілік Ұқыптылық	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Дәлдік Көшбасшылық қасиеттер Сыни жағдайда өз бетінше шешім қабылдау қабілеті Эмоционалды тұрақтылық Зейін Ұйымның стратегиясы, саясаты мен мақсаттары шеңберіндегі Еңбек және оқу іс-әрекетінің процестерін дербес басқару және бақылау Проблеманы талқылау, қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс істеу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Магистральдық газ құбырларын пайдалану қағидалары" Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 22 қаңтардағы № 33 бұйрығымен бекітілген; 2. "Компрессорлық станцияларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 360 бұйрығымен бекітілген.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу жөніндегі инженер

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

19. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі

Орындаушы: Кошкарров Ержан Жетписович

E-mail: y.koshkarov@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 74.

20. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі

Жоба жетекшісі: Кошкарров Ержан Жетписович.

E-mail: y.koshkarov@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 74

Орындаушылар: Крикбаев Сунгат Болатович.

E-mail: S.Krikbaev@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (777) 978 00 95.

"Интергаз Орталық Азия" АҚ

Жоба жетекшісі: Кошкарров Ержан Жетписович.

E-mail: y.koshkarov@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 74

Орындаушылар: Тасмагамбетова Венера Алғалиевна.

E-mail: Tasmagambetova@ica.kz

Телефон нөмірі: +7 (777) 479 13 48.

21. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: Мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы салаларының кәсіптік біліктіліктері жөніндегі салалық кеңесінің 2024 жылғы 22 қарашадағы №8-2024 отырысының хаттамасы. 2025 жылғы 22 тамыздағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының Хаттамасы.

22. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 21 қазандағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы. 2025 жылғы 05 тамыздағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

23. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы. 2025 жылғы 9 қыркүйектегі № 10735/A002 сараптамалық қорытындысы.

24. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

25. Болжамды қайта қарау күні: 31.12.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына 12-қосымша

Кәсіптік стандарт: "Газ тарату құбырларын пайдалану және жөндеу"

Ескерту. Кәсіптік стандарт жаңа редакцияда – ҚР Энергетика министрінің 15.10.2025 № 387-н/қ (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Газ тарату құбырларын пайдалану және жөндеу" кәсіптік стандарты (бұдан әрі – кәсіптік стандарт) Қазақстан Республикасының "Кәсіптік біліктіліктер туралы" Заңының 5-бабы 5-тармағына сәйкес әзірленген. Аталған стандарт тарату газ құбырының сенімді әрі қауіпсіз жұмысын қамтамасыз етуге байланысты негізгі кәсіптерді құрылымдауға арналған. Онда орындалатын жұмыстардың сипаттамалары мен жұмыскерлердің негізгі еңбек функциялары сипатталады, бұл өз кезегінде олардың біліктілік және құзыреттілік деңгейіне, еңбек жағдайлары мен сапасына қойылатын талаптарды айқындауға мүмкіндік береді. Осы кәсіптік стандарт кәсіпорын қызметкерлерін оқытуға арналған білім беру бағдарламаларын әзірлеуге, сондай-ақ қызметкерлер мен оқу орындары түлектерін сертификаттауға негіз болады.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) авариялық-қалпына келтіру жұмыстары – төтенше жағдай (зақымдау) аумағында орындалатын, қирау ошақтарын жоғары қауіпті ошақтарды оқшауландыру, құбырлардағы апаттар мен зақымдарды жою жөніндегі бірінші кезектегі жұмыстар;

2) біліктілік – еңбек нарығы және одан әрі білім алу үшін меңгерілген құзыреттердің құндылығын ресми тану, бұл еңбек қызметін жүзеге асыруға мүмкіндік береді;

3) білім – кәсіптік міндеттер аясында әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және меңгерілген ақпарат;

4) бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы – жұмысшылардың жұмыстарына тарифтік разрядтар беру және жұмысты тарификациялау үшін арналған анықтамалық;

5) газ жабдығы – газ құбырларының құрамдас элементтері (компенсаторлар, конденсат жинағыштар, сақтандырғыш- қашыртқы арматура, құбырлық ілмекті арматура) ретінде пайдаланылатын толық зауыттық дайындықтағы техникалық бұйымдар, сондай-ақ газды пайдаланатын қондырғылар (газ аспаптары, пештері мен плиталары);

6) газ құбыры – жапқыш арматурасы бар бір-бірімен қосылған құбырлардан тұратын және газ тәрізді немесе екі фазалы күйде газды тасымалдауға арналған құрылыс;

7) дағды – білім мен іскерлікті қолдану қабілеті, бұл кәсіптік міндетті толығымен орындауға мүмкіндік береді;

8) еңбек функциясы – бизнес-процеспен анықталатын және оларды орындауға қажетті құзыреттердің болуын болжайтын, салыстырмалы түрде автономды еңбек әрекеттерінің біріктірілген жиынтығы;

9) жөндеу – газ құбырдың және (немесе) оның объектілерінің желілік бөлігінің толық немесе ішінара пайдалану ресурсының жарамдылығын немесе жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар (операциялар) кешені;

10) кәсіп – жеке тұлға орындайтын және оны жүзеге асыру үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін қызмет түрі;

11) құзырет – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіптік міндеттерді орындауға мүмкіндік беретін дағдыларды қолдану қабілеті;

12) салалық біліктілік шеңбері – қазақстан республикасы ұлттық кәсіптер жіктеуіші, ұлттық біліктілік шеңбері негізінде әзірленетін және салалардағы жұмыстардың күрделілігі мен пайдаланылатын білімдер, іскерліктер мен құзыреттердің сипатына қарай мамандардың біліктілік талаптарын деңгейлер бойынша жіктейтін құжат;

13) техникалық қызмет көрсету – мақсаты бойынша пайдалану, сақтау және тасымалдау кезінде объектінің жұмысқа қабілеттілігін немесе жарамдылығын қолдау бойынша техникалық операциялар мен ұйымдастырушылық іс-қимылдар кешені;

14) іскерлік – кәсіби міндеттер аясында жеке әрекеттерді физикалық және (немесе) интеллектуалды орындау қабілеті.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) БТБА – Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

2) ДТ – диагностикалық тексеру;

3) ЖААЖ – жоспарлы-алдын алу жұмыстары;

4) ТҚжЖ – Техникалық қызмет көрсету және жөндеу;

5) ТжКБ – Техникалық және кәсіптік білім;

6) ТҚ – Техникалық қызмет көрсету;

7) БА – Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы;

8) ЭҚЖЖ – Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші;

9) ЖҚҚ – Жеке қорғаныс құралдары.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Газ тарату құбырларын пайдалану және жөндеу

5. Кәсіптік стандарттың коды: D35220015

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

D Электр энергиясымен, газбен, бумен, ыстық сумен және ауаны кондициялаумен жабдықтау;

35 Электр энергиясымен, газбен, бумен, ыстық сумен және ауаны кондициялаумен қамтамасыз ету;

35.2 Құбыржолдар бойынша газды тәрізді отын өндіру және тарату;

35.22 Құбырлар арқылы газ тәрізді отынды бөлу;

35.22.0 Құбырлар арқылы газ тәрізді отынды бөлу.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Кәсіптік стандарт Газ тарату құбырларының сенімді әрі қауіпсіз жұмысын қамтамасыз ететін қызметкерлердің біліміне, білігіне, тәжірибесіне және біліктілігіне қойылатын талаптарды айқындайды. Аталған стандарт осы саладағы еңбек қызметін реттеу, мамандарды сертификаттау және білім беру бағдарламаларын қалыптастыру үшін негіз болып табылады

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь - 2 СБШ-нің деңгейі;

2) Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь - 2 СБШ-нің деңгейі ;

3) Желілік қараушы - 2 СБШ-нің деңгейі;

4) Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь - 3 СБШ-нің деңгейі ;

- 5) Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь - 3 СБШ-нің деңгейі;
- 6) Авариялық-қалпына келтіру жұмыстары слесары - 3 СБШ-нің деңгейі;
- 7) Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі техник - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 8) Газ жабдықтарын жөндеу және оларға қызмет көрсету мастері - 5 СБШ-нің деңгейі;
- 9) Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 10) Газ қызметінің (учаскесінің) бастығы - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 11) Газ шаруашылығының директоры - 7 СБШ-нің деңгейі.

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь":			
Топтың коды:	7126-9		
Қызмет атауының коды:	7126-9-021		
Кәсіптің атауы:	Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь		
С Б Ш бойынша біліктілік деңгейі:	2		
С Б Ш бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. 14 Параграф. Жер асты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесары, 2 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік : -
Жұмыс тәжірибесіне	Қажет емес		

қойылат ы н талаптар:		
Формалд ы емес және информа л ы біліммен байланыс :	Қажет емес	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары :		
Қызметті ң негізгі мақсаты:	Жерасты газ құбырлары мен олардағы құрылыстарға техникалық қызмет көрсету және пайдалану	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функциял арының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ құбырлары мен олардағы құрылыстардың жай-күйін тексеру. 2. Жерасты газ құбырлары мен олардағы құрылыстарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу.
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функцияс ы 1: Г а з құбырлар ы мен олардағы құрылыс тардың жай-күйі н тексеру	Дағды 1: Газ құбырлары мен олардағы құрылыстарды тексеру	Машықтар:
		Барлық разрядтар үшін: 1. Атқарушы түсірілімдерді, газ құбырларын тексеріп шығудың технологиялық сызбалары мен маршруттық карталарын, жерасты газ құбырларының тану белгілері мен байламдарын оқу. 2. Газ құбырларының қызмет көрсетілетін учаскесін ресімдеу мен күтіп-ұстауда нормативтік талаптарға сәйкессіздіктерді анықтау. 3. Жерасты құбырының жер бетіне шығуы мүмкін жерлердегі жер жамылғысының жай-күйін бағалау. 4. Жоғары қысымды құбыр және сақтандырғыш арматураның, крандарды басқару жүйесінің командалық аспаптар клапандарының техникалық жағдайын анықтау. 5. Құдықтардың, кран және алау алаңдарының, авариялық қор алаңдарының жай-күйін бағалау. 6. Жақын маңдағы ғимараттардың құдықтарында, бақылау құбырларында, жертөлелерінде газды ауа ортасының сынамаларын алу. 7. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану. 8. Газ құбырларын тексеру нәтижелерінің жазбаларын жүргізу.
		Білімдер:
		Барлық разрядтар үшін:

		1. Газ құбырларын ресімдеуге және күтіп-ұстауға нормативтік құқықтық актілердің, техникалық құжаттаманың және өкімдік құжаттардың талаптары. 2. Жоспарлы тексерулердің құрамы, тәртібі және орындалу мерзімділігі. 3. Тасымалданатын өнімнің физикалық және химиялық қасиеттері. 4. Күзет аймағында және ең аз қашықтық аймағында газдың шығып кетулері, ақаулар, бұзушылықтар, шайылып кетулер, құбырлар трассасында зақымданулар анықталған жағдайдағы іс-қимыл тәртібі. 5. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 6. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 7. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 8. Ішкі еңбек тәртібі. 9. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жерасты газ құбырлары мен олардағы құрылыстардың жай- күйін бақылау	Машықтар:
		Барлық разрядтар үшін: 1. Газ құбырларындағы газдың шығып кетуін анықтау. 2. Құбыржолдары мен құбыр арматурасында орнатылған аспаптардың көрсеткіштерін алу. 3. Газ талдағыштарын, ағыс іздегіштерді, трасса іздегіштерді, өзге де аспаптар мен өлшеу құралдарын қолдану. 4. Байланыс және сигнал беру құралдарын пайдалану.
		Білімдер:
		Барлық разрядтар үшін: 1. Құбыр орнының нормативтік тереңдігі. 2. Құбырдағы рұқсат етілген жұмыс қысымы. 3. Құбыржолдары мен құбыр арматурасында орнатылған бақылау- өлшеу аспаптарының мақсаты мен сипаттамасы. 4. Байланыс және сигнал беру құралдарын пайдалану тәртібі. 5. Газ құбырларындағы газдың шығуын анықтау қағидалары. 6. Газ талдағыштарды, ағыс іздегіштерді, трасса іздегіштерді, өзге де аспаптарды және өлшеу құралдарын пайдалану құрылғылары мен қағидалары. 7. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен нормалар. 8. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 9. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 10. Ішкі еңбек тәртібі. 11. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2:		Машықтар:

Жерасты газ құбырлары мен олардағы құрылыстарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу	2 Разряд	
	1. Жер асты газ құбырлары мен олардағы құрылыстарға қызмет көрсету: коверлер, құдықтар, конденсат жинағыштар, гидротығындар.	
	2. Құдықтарды желдету.	
Жерасты газ құбырлары мен олардағы құрылыстарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу	3. Ескерту белгілерін орнату.	
	4. Жөндеу, оқшаулардың зақымданған жерлерді, ойып жалғауды қалпына келтіруде қосымша және слесарьлық жұмыстарды орындау және істеп тұрған газ құбырларын қайта қосу.	
	Білімдер:	
Жерасты газ құбырлары мен олардағы құрылыстарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу	2 разряд	
	1. Трассалардың қызмет көрсетілетін учаскелеріндегі газ құбырлары мен басқа да жерасты құрылыстарының жанындағы коммуникациялары.	
	2. Газ құбырларында газдың шығуын анықтау ережесі.	
Жерасты газ құбырлары мен олардағы құрылыстарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу	3. Ковер орнатуға қойылатын техникалық талаптар.	
	4. Газдалған құдықтарды желдету тәсілдері.	
	5. Газталдағыштардың құрылғысы және пайдалану ережесі.	
Жерасты газ құбырлары мен олардағы құрылыстарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу	6. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен нормалар.	
	7. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары.	
	8. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары.	
Жерасты газ құбырлары мен олардағы құрылыстарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу	9. Ішкі еңбек тәртібі.	
	10. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Зейінділік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті Қолданыстағы опциялар жиынтығынан ең жақсы әдістерді таңдау мүмкіндігі	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 "Газ тарату жүйелері". ҚР ҚНЖЕ 4.03-101-2013 "Газ тарату жүйелері". МСҚН 4.03-01-2003 "Газ тарату жүйелері". ТР ТС 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптер мен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Газ жабдығын жөндеу және қызмет көрсету шебері
	4	Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі техник
10. Кәсіптің карточкасы "Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь":		

Топтың коды:	7126-9		
Қызмет атауының коды:	7126-9-020		
Кәсіптің атауы:	Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь		
С Б Ш бойынша біліктілік деңгейі:	2		
С Б Ш бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. 2 Параграф. Газ жабдығын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь, 2 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік : -
Жұмыс тәжірибе сіне қойылатын талаптар:	Қажет емес		
Формалды емес және информативті байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	7126-9-017 - Технологиялық және газ жабдықтарын пайдалану және қызмет көрсету жөніндегі слесарь 7126-9-018 - Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ тасымалдау жабдығының сенімді және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ жабдығының қарапайым және күрделілігі орташа элементтеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу (ТҚЖЖ).
	Қосымша еңбек функциялары:	
Дағды 1: Газ жабдығын жұмысқа жарамды күйде ұстау		Машықтар: Барлық разрядтар үшін: 1. Жалпы және мамандандырылған мақсаттағы техникалық құжаттаманы оқу. 2. Қол слесарь құрал- саймандарымен жұмыс істеу. 3. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және күрделілігі орташа тораптары мен механизмдерінде ұсақ ақауларды анықтау және жою. 4. Оқшаулау материалдарымен жұмыс істеу. 5. Редукциялық клапандарды поршеньді, бұрандалы, тісті сорғыларда баптауды жүргізу. 6. Химиялық талдау үшін май сынамасын таңдау. 7. Май және ауа сүзгілерінің элементтерін ауыстыруды жүргізу. 8. Жабдықтарды тазалауға бу генераторлы қондырғылар және компрессорларды қолдану. 9. Металды белгілеу жұмыстары мен кесу бойынша жұмыстарды орындау. 10. Өшіретін құрылғыларды бөлшектеу, ауыстыру және майлау. 11. Бұрандалы және дәнекерленген қосылыстардың герметикалығын тексеру. 12. Сұйытылған газ үшін баллондарының ішкі қуыстарын кейіннен инертті газбен үрлеу жолымен булау. 13. Бояу алдында баллондарды тазалау. 14. Баллон табандығын түзету және өңдеу. 15. Тығыздағыш муфталардағы қылауларды жою. 16. Баллондарға вентильдер орнату және баллондарды өлшеу. Білімдер: Барлық разрядтар үшін: 1. Материалтану негіздері. 2. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және орташа күрделіктегі тораптары мен газ жабдықтары механизмдерінің құрылғысы, мақсаты және жұмыс істеу принципі. 3. Слесарлық жұмыстардың негізгі тәсілдері. 4. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және орташа күрделіктегі тораптары мен механизмдерінің өзіндік ақаулықтары. 5. Орындалатын жұмыстарға шикізат пен материалдар шығысының нормалары. 6. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және орташа

Еңбек функциясы 1: Газ жабдығының қарапайым және күрделілігі орташа элементтеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу (ТҚЖЖ)		күрделіктегі тораптары мен механизмдеріне техникалық қызмет көрсетуді орындау кезіндегі операциялардың жүйелілігі мен мазмұны. 7. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жай-күйін сипаттайтын белгілер (ыстық резерв, резерв, техникалық қызмет көрсету, жөндеу, консервациялау.) 8. Химиялық талдау үшін май сынамаларын іріктеу қағидалары мен тәсілдері. 9. Жабдықтарды, пайдаланылатын аспаптар мен құрылғыларды пайдалану жөніндегі қағидалар, нұсқаулықтар. 10. Баллондар мен олардың шұраларының түрлері мен құрылғылары. 11. Баллондарды жөндеу кезінде қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының, механизмдер мен құрылғылардың мақсаты мен пайдалану қағидалары. 12. Баллондар мен муфталардағы қылауларды жою тәсілдері. 13. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 14. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 15. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 16. Ішкі еңбек тәртібі. 17. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 2 Разряд 1. Тораптар мен механизмдерді бөлшектеуге, құрастыруға арналған қарапайым құралдарды пайдалану. 2. Күрделі емес конфигурациялы тығыздағыш төсемдерді дайындау. 3. Жер астында орналасқан құбырлар мен жабдықтарды шурфтауды жүзеге асыру. 4. Жабдықты, құрал-саймандарды, құрал-саймандарды тиісті жағдайда ұстау. 5. Дәнекерлеу үшін баллондардың жіктерін дайындау. 6. Баллондардағы жіктерді дәнекерлеу және оларға табандық пен дөңесшелерді дәнекерлеу кезінде қатысу. 7. Газбен дәнекерлеу үшін қосымды сымды дайындау. 8. Газ аспаптарын пайдалану қағидалары бойынша баллондарды ауыстыру және профилактикалық жөндеу және абоненттерге нұсқама жүргізу. 9. Таңбаны белгілеу. 10. Газгольдер және газ тарату станцияларының редукторларын ауыстыруды, бекіту арматурасына қызмет көрсетуді және ағымдағы жөндеуді жүргізу. 11. Газгольдер станциясы мен компрессорлық қондырғылардың жабдықтарын бөлшектеу, монтаждау және жөндеу жұмыстарына қатысу. 12. Газгольдерлерді, газ тарату станциялары мен сұйытылған газ топтық қондырғыларының резервуарларын ішкі тексеруге және гидравликалық сынауға дайындау.

	Дағды 2: Машиналар мен аппараттардың тораптары мен механизмдерін, газ жабдығының агрегаттарын жөндеуге дайындау	13. Ішкі еңбек тәртібін сақтау. 14. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету.
		Білімдер: 2 разряд 1. Жекелеген аппараттардың, тораптардың және арматураның құрылымы. 2. Қызмет көрсетілетін жабдықтың принципті технологиялық схемасы және коммуникация схемасы. 3. Жер астында орналасқан құбырлар мен жабдықтарды шурфовкалау кезінде жер жұмыстарын орындау тәртібі. 4. Тиеу-түсіру жұмыстарын орындау қағидалары. 5. Газ тасымалдау жабдығын, пайдаланылатын құралдар мен құрылғыларды пайдалану жөніндегі қағидалар, нұсқаулықтар. 6. Газ жабдықтарын жөндеу түрлері. 7. Газбен дәнекерлеу үшін қолданылатын сымның мақсаты. 8. Газ құбырларының газгольдер және газ тарату станцияларының технологиялық схемалары. 9. Сұйытылған және сығылған газдың газгольдерлік және газ тарату станцияларын пайдалану қағидалары. 10. Газгольдер және газ тарату станцияларының коммуникациялары мен жабдықтарын ағымдағы жөндеу жүргізу қағидалары. 11. Станцияларда резервуарлар мен өзге де жабдықтарды куәландыру және сынау қағидалары. 12. Газ реттеу пункттерінің құрылғысын, жұмыс принципін, жабдықтарын баптауды және ағымдағы жөндеу. 13. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 14. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 15. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 16. Ішкі еңбек тәртібі. 17. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыретт ерге қойылат ы н талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу	
Техникал ы қ регламен ттер мен ұлттық стандартт ардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 "Газ тарату жүйелері" ҚР ҚНЖЕ 4.03-101-2013 "Газ тарату жүйелері" МСҚН 4.03-01-2003 "Газ тарату жүйелері", ТР ТС 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы"	
СБШ -нің ішіндегі	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:

басқа кәсіптер мен байланыс :	4	Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі техник	
	3	Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь	
11. Кәсіптің карточкасы "Желілік қараушы":			
Топтың коды:	8131-9		
Қызмет атауының коды:	8131-9-163		
Кәсіптің атауы:	Желілік қараушы		
С Б Ш бойынша біліктілік деңгейі:	2		
С Б Ш бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 желтоқсанда № 21909 болып тіркелді. 7-8 Параграфтар. Желілік қараушы 3-4 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибе сіне қойылатын талаптар:	Қажет емес		
Формалды емес және информативті байланыс :	Қажет емес		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары :	7126-2-002 - Желілік құбыр жүргізуші 7126-2-001 - Құбыр жүргізуші	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Магистральдық құбырлардың желілік бөлігінің техникалық жай-күйін тексеру	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Нормативтік- техникалық құжаттама талаптарына сәйкес мұнай және мұнай өнімдері құбырларының трассасын ұстау. 2. Құбыр объектілерін ұстау.
	Қосымша еңбек функциялары:	
	Дағды 1: Құбыр трассасын қарау	Машықтар:
		3-разряд: 1. Құбыр трассасының бір тіректі учаскесін көзбен шолып қарауды орындау. 2. Топырақ коррозиясынан және кезбе токтардан, су жинағыштардан, құдықтардан, тиек арматурасынан, байланыс желілерінен және ондағы басқа да құрылыстардан электр қорғау құрылғыларынсыз құбырдың бір жіпті учаскесін аралау және қызмет көрсету. 3. Бөлінген белдеуде және күзет аймағында газдың, мұнайдың және мұнай өнімдерінің кемуі, зақымданулар, әртүрлі бұзушылықтар анықталған кезде аудандық басқармаларға немесе айдау станциясына жедел хабарлау. 4. Желілік аралап қараушының журналына және құбырларды коррозиядан электр қорғау журналына жазба жүргізу.
		4-разряд: 3-разряд машықтарына қосымша: 1. Жағалау бекіністерінің, қоршаулардың, көп жіпті құбыр учаскелерінің іргетастарының жай- күйін деформациялардың, орын ауыстырулардың, салулардың, учаскелердің жалаңаштануының болуына тексеру және бағалауды орындау. 3. Топырақ коррозиясынан және адаспа токтан электр қорғау құрылғысы бар көп желілі құбырының өзеннен күрделі ауамен өтетін өтпелері бар бір желілі учаскесінің, су жинағыштарды, құдықтарды, жаппа арматурасын, байланыс, дабылдату желісін және сондағы өзге де құрылғыларды аралап қарау және қызмет көрсету.
		Білімдер:
		3-разряд: 1. Магистральдық құбырларды техникалық пайдалану қағидалары мен тәртібі. 2. Бөлінген белдеуді және күзет аймағын қадағалау қағидалары . 3. Магистральдық құбырдың бекітілген учаскесінің технологиялық схемасы. 4. Өз учаскесіндегі крандар мен ысырмалардың конструкциясы және оларға қызмет көрсету.

Еңбек функциясы 1: Нормативтік-техникалық құжаттама талаптарына сәйкес мұнай және мұнай өнімдері құбырларының трассасын ұстау		5. Телемеханиканың бақылау пункттерін және электрлік химиялық қорғау объектілерін қадағалауды жүзеге асыру. 6. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары 4-разряд: 3-разряд білімдеріне қосымша: 1. Бір желілік немесе көпжіпті құбыр трассасының бекітілген учаскесі және ондағы құрылыстардың орналасуы. 2. Телемеханиканың бақылау пункттерінің және электрхимиялық қорғау объектілерінің құрылысы. 3. Топырақ пен топырақтың құрылымы мен құрамы, топырақты шайылудан қорғау тәсілдері, жылжымалы топырақты бекіту, трасса бойындағы судың ағуын болдырмау, құбырдың қорғау аймағында жыралар мен шұңқырлардың өсуі. 4. Аумақтарды санитарлық күтіп- ұстауға қойылатын талаптар.
	Дағды 2: Құбыр трассасындағы қосалқы жұмыстар	Машықтар: 3-разряд: 1. Белгілерді, жазуларды, плакаттарды, тақтайшаларды, бұғаттау және сигнал беретін құрылғыларды орнату. 2. Құбырлардың желілік бөлігінде конструктивтік элементтердің лак- бояу жұмыстарын орындау. 3. Ағаш-бұта өсімдіктерінен, бөгде заттардан тазарту үшін желілік бекіту арматурасының учаскелерін анықтау, шөпті шабу. 4. Жұмыстар орындалғаннан кейін аумақ пен үй-жайларды ретке келтіру. 5. Берілген жолақта шурф қазу, талдарды қырқу және шөпті шабу, жаға бекімелерін, бұта торларын, тас үйіндерді түзету. 6. Өзіне бекітілген көлікке қызмет көрсету және оның сақталуына жауаптылық. 4-разряд: 3-разряд машықтарына қосымша: 1. Өрме клеткаларын, тас сызбаларын, одерновкаларды және т. б. жасай отырып, жыраларды, жағалауларды нығайту бойынша жұмыстарды орындау. 2. Құбырдың күзет аймағында бөгде заттарды жою, өскіндерді, бұталар мен ағаштарды кесу жөніндегі жұмыстарды орындау. 3. Кран алаңдарының қоршауларын, құбыр ішілік құрылғыларды іске қосу және қабылдау алаңдарын, үрлеу және сору шамдарының тірек тумбаларын, құдықтарды, километрлік бағаналар айналасындағы көпірлерді, іргетастарды, бекітпе тіректерін жөндеуді орындау. 4. Су өткізу құрылыстарын жөндеуді орындау. 5. Құбырлардың авариялық қорының стеллаждарын қалпына келтіру бойынша жұмыстарды орындау. 6. Трассадағы құрылғыларға, оның ішінде құдықтар мен блок-пост ғимараттарына ағымдық жөндеу жүргізу. Білімдер: 3-разряд:

	1. Қорғау аймақтарына нормативтік- техникалық құжаттаманың талаптары. 2. Байланыс және сигнал беру құралдарын пайдалану тәртібі. 3. Қаріптер нысанына және құбырлардың трассаларын, бөгде ұйымдардың коммуникацияларымен қиылысуларды, табиғи және жасанды кедергілерді, репер белгілерін, ескерту жазбаларын, плакаттарды, тақтайшаларды, блоктау және сигнал беру құрылғыларын белгілеу белгілерінің түстік рұқсатына қойылатын талаптар. 4. Құбыр жолдары трассасын белгілеу белгілерін, бөгде ұйымдардың коммуникацияларымен қиылысуларды, табиғи және жасанды кедергілерді, қоршауларды, ескерту белгілерін, плакаттарды, жазуларды орнату орындары. 5. Жазуларды, оның ішінде трафареттерді пайдалана отырып бояу және жағу ережесі. 6. Тазалауға арналған ерітінділердің құрамы және бояу кезінде қолданылатын құралдарды, жакқыштарды жуу және тазалау тәсілдері. 7. Слесарлық іс негіздері. 4-разряд (3-разряд білімдеріне қосымша: 1. Жағалық бекіністерді, өрме клеткаларын, тас сызбаларын, одерновкаларды және т. б. құру тәсілдері. 2. Жер жұмыстарын орындау тәртібі. 3. Құбыр трассасын ағаш-бұта өсімдіктерінен тазарту тәсілдері. 4. Уақытша құрылыстарды, стеллаждарды орналастыру тәсілдері. 5. Өзендер мен құдықтардың көп жіпті өткелдерінде ауыстырып қосу схемасы. 6. Слесарлық іс.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Машықтар: 3-разряд: 1. Құдықтарды тексеру. 2. Құбырлардың магистральдық бөлігінің әуе өткелдерін қарау. 3. Құбыр және сақтандырғыш арматураны тексеру. 4-разряд: 3-разряд машықтарына қосымша: 1. Құбырдың және трассаның, жабдық жұмысының жай-күйінің нормалары мен ережелерінен ауытқуларды анықтау. 2. Құбырлардың, материалдар мен құралдардың авариялық қорының жағдайын бағалау. 3. Бөгде ұйымдардың көп жіпті құбыр учаскесінің күзет аймағында жұмыс жүргізуді бағалауы. 4. Сыртқы белгілері бойынша мұнай мен мұнай өнімдерінің ағып кету орындарын анықтау. Білімдер: 3-разряд: 1. Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы мен мақсаты.

Еңбек функциясы 2: Құбыр объектілерін ұстау	Дағды 1: Мұнай және мұнай өнімдері құбырлары объектілерінің техникалық жай-күйін техникалық жарамды күйде қарау, бақылау жүргізу және қолдау	2. Өз учаскесіндегі қрандар мен ысырмалардың конструкциясы және оларға қызмет көрсету. 3. Магистральдық құбырлар мен оның құрылыстарының мақсаты. 4. Мұнай, мұнай өнімдері мен газдың физикалық және химиялық қасиеттері. 5. Бекіту арматурасын ашу және жабу және оның герметикалығын тексеру кезіндегі операциялардың кезектілігі. 6. Құбыр арматурасының түрлері, мақсаты, құрылысы, пайдалану ережелері, техникалық, конструктивтік ерекшеліктері мен Сипаттамалары. 7. Құбырлар учаскелерінің конструктивтік және технологиялық сипаттамалары. 8. Магистральдық құбыр объектілерін жоспарлы тексерулердің құрамы, тәртібі және орындалу мерзімділігі. 4-разряд: 3-разряд білімдеріне қосымша: 1. Құбыр арматурасының, құбырдың желілік бөлігінің жабдықтарының түрлері, мақсаты, құрылысы, пайдалану, техникалық қызмет көрсету және жөндеу ережесі, техникалық, конструктивтік ерекшеліктері мен сипаттамалары. 2. Қорғау аймақтарына нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптары. 3. Құбыр арматурасының герметикалығының белгілері. 4. Күзет аймағында ақаулар, ауытқулар, бұзушылықтар, шайылулар, зақымданулар анықталған жағдайдағы іс-қимыл тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2:	Машықтар:
	Аспаптардың көрсеткіштерін есепке алу	3-4 разрядтар: 1. Аспаптардың көрсеткіштерін алу. 2. Тиісті журналдарда жазба жүргізу, деректерді беру, ауысымды қабылдау-тапсыру бойынша жұмыстарды орындау. 3. Өз құзыреті шегінде есепке алу құралдарын пайдалану. 4. Байланыс және сигнал беру құралдарын пайдалану.
		Білімдер:
		3-4 разрядтар: 1. Магистральдық мұнай құбырында орнатылған аспаптардың сипаттамалары. 2. Құжаттарды ресімдеу, ауысымды қабылдау-тапсыру тәртібі. 3. Байланыс құралдарын пайдалану ережесі. 4. Өндірістік сигнал берудің жұмыс принципі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейінділік Орындаушылық	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 "Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану". 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 3. ҚР СТ 2079-2010 "Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру". 4. ҚР СТ 2080-2022 "Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі". 5. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптер мен байланыс :	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	3	Желілік құбыр жүргізуші	
12. Кәсіптің карточкасы "Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь":			
Топтың коды:	7126-9		
Қызмет атауының коды:	7126-9-020		
Кәсіптің атауы:	Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь		
С Б Ш бойынша біліктілік деңгейі:	3		
С Б Ш бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. 3-5 Параграфтар. Газ жабдығын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь, 3-5 разряд		
	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Газбен қамтамасыз ету жабдықтары мен жүйелерін құрастыру және пайдалану	Біліктілік:
	Білім деңгейі:	Мамандық:	

Кәсіптік білім деңгейі:	негізгі орта білім	-	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибе с і н е қойылат ы н талаптар:	Газ шаруашылығында кемінде 1 жыл жұмыс өтілі		
Формалд ы емес және информа л ы біліммен байланыс :	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары :	7126-9-017 - Технологиялық және газ жабдықтарын пайдалану және қызмет көрсету жөніндегі слесарь 7126-9-018 - Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ тасымалдау жабдығының сенімді және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функциялардың тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ жабдығының қарапайым және күрделілігі орташа элементтеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу (ТҚЖЖ). 2. Күрделі газ тасымалдау жабдығының техникалық қызмет көрсету және жөндеу (ТҚЖЖ).	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар:	
		Барлық разрядтар үшін: 1. Жалпы және мамандандырылған мақсаттағы техникалық құжаттаманы оқу. 2. Қол слесарь құрал- саймандарымен жұмыс істеу. 3. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және күрделілігі орташа тораптары мен механизмдерінде ұсақ ақауларды анықтау және жою. 4. Оқшаулау материалдарымен жұмыс істеу. 5. Редукциялық клапандарды поршеньді, бұрандалы, тісті сорғыларда баптауды жүргізу. 6. Химиялық талдау үшін май сынамасын таңдау.	

Еңбек функциясы 1: Газ жабдығының қарапайым және күрделілігі орташа элементтеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу (ТҚЖЖ)	Дағды 1: Газ жабдығын жұмысқа жарамды күйде ұстау	7. Май және ауа сүзгілерінің элементтерін ауыстыруды жүргізу. 8. Жабдықтарды тазалауға бу генераторлы қондырғылар және компрессорларды қолдану. 9. Металды белгілеу жұмыстары мен кесу бойынша жұмыстарды орындау. 10. Өшіретін құрылғыларды бөлшектеу, ауыстыру және майлау. 11. Бұрандалы және дәнекерленген қосылыстардың герметикалығын тексеру. 12. Сұйытылған газ үшін баллондарының ішкі қуыстарын кейіннен инертті газбен үрлеу жолымен булау. 13. Бояу алдында баллондарды тазалау. 14. Баллон табандығын түзету және өңдеу. 15. Тығыздағыш муфталардағы қылауларды жою. 16. Баллондарға вентильдер орнату және баллондарды өлшеу. Білімдер: Барлық разрядтар үшін: 1. Материалтану негіздері. 2. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және орташа күрделіктегі тораптары мен газ жабдықтары механизмдерінің құрылғысы, мақсаты және жұмыс істеу принципі. 3. Слесарлық жұмыстардың негізгі тәсілдері. 4. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және орташа күрделіктегі тораптары мен механизмдерінің өзіндік қауыптықтары. 5. Орындалатын жұмыстарға шикізат пен материалдар шығысының нормалары. 6. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және орташа күрделіктегі тораптары мен механизмдеріне техникалық қызмет көрсетуді орындау кезіндегі операциялардың жүйелілігі мен мазмұны. 7. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жай-күйін сипаттайтын белгілер (ыстық резерв, резерв, техникалық қызмет көрсету, жөндеу, консервациялау). 8. Химиялық талдау үшін май сынамаларын іріктеу қағидалары мен тәсілдері. 9. Жабдықтарды, пайдаланылатын аспаптар мен құрылғыларды пайдалану жөніндегі қағидалар, нұсқаулықтар. 10. Баллондар мен олардың шұраларының түрлері мен құрылғылары. 11. Баллондарды жөндеу кезінде қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының, механизмдер мен құрылғылардың мақсаты мен пайдалану қағидалары. 12. Баллондар мен муфталардағы қылауларды жою тәсілдері. 13. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар.
---	--	---

	14. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 15. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 16. Ішкі еңбек тәртібі. 17. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 2: Газ жабдығының қарапайым және күрделілігі орташа элементтерін жөндеу	Машықтар: 3 разряд 2-разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және орташа күрделіктегі тораптары мен механизмдерін бөлшектеу және жинау. 2. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және орташа күрделіктегі тораптары мен механизмдерін құрастыруға дайындауды орындау. 3. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым тораптары мен механизмдерін құрастыруға және бөлшектеуге арналған слесарлық құрал мен айлабұйымдарды пайдалану. 4. Өлшеу аспаптары мен құралдарының көмегімен өлшеуді жүргізу. 5. Бұрғылау, зімпара станоктарында жұмыс істеу. 6. Қол аспабымен жұмыс істеу. 7. Қарапайым бөлшектерді шабу, түзету, ию, кесу, аралау, бұрғылау.
	Білімдер: 3 разряд 2-разрядтағы білімдерге қосымша: 1. Шектеулер мен отырғызулар, квалитеттер, бөлшектерді өңдеу дәлдігі мен тазалығы туралы негізгі ұғымдар. 2. Техникалық өлшеу тәсілдері. 3. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және орташа күрделіктегі тораптары мен механизмдерінің тән ақаулықтары. 4. Жағымдары, майларды, жуу құрамдарын қолдану ережесі. 5. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 6. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 7. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 8. Ішкі еңбек тәртібі. 9. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Машықтар: 4 разряд 3-разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Жалпы және арнайы техникалық құжаттаманы оқу.

Дағды 1:

Машиналар мен
аппараттардың, агрегаттардың,
технологиялық құбырлардың
күрделі тораптары мен
механизмдеріне техникалық
қызмет көрсету

2. Машина, аппарат, агрегат және технологиялық құбырлардың күрделі тораптарына техникалық қызмет көрсету үшін құрал-саймандарды пайдалану.
3. Қол және механикаландырылған слесарлық құралдармен жұмыс істеу.
4. Газды ауа арқылы салқындату аппараты қалақтарының қажетті шабуыл бұрышын орнату.
5. Газ айдағыш агрегаттардың реттеу жүйесі элементтерін баптауға арналған құрылғыларды қолдану.
6. Шарлы крандарға тығыздағыш материалдарды тығындауға арналған құрылғыларды пайдалану.
7. Газдың ағып кетуін анықтау үшін беттік-белсенді заттарды қолдану.
8. Жылжымалы газ талдағышпен жұмыс істеу.
9. Газтурбиналық қозғалтқыштардың газ-ауа арнасын жуу құрылғысын пайдалану.
10. Тазалағыш заттарды қолдану.
11. Ажыратқыш құрылғыларды бөлшектеу, майлау және ауыстыру.
12. ұрандалы және дәнекер қосылыстардың тығыздығын тексеру.
13. Газ қысымын төмендету пункттеріндегі сақтандырғыш және бекітпе клапандарды баптау.

Білімдер:

4 разряд

3-разрядтағы білімдерге қосымша:

1. Материалтану негіздері.
2. Газ динамикасының негіздері.
3. Газ конденсатының физика-химиялық қасиеттері, оны кәдеге жарату тәртібі мен ережелері.
4. Шарлы крандарға тығыздағыш материалдарды тығындауға арналған құрылғылардың түрлері, типтері және сипаттамалары.
5. Резеңке тығыздағыштар мен мембраналардың ықтимал ақаулары.
6. Газ жабдықтарын пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар.
7. Шарлы крандардағы тіректерді реттеу тәртібі.
8. Технологиялық жабдықтың жобалық орналасуы.
9. Қазақстан Республикасы қадағалау органдарының бақылауындағы жабдықты техникалық куәландыру талаптары.
10. Газ реттеу пункттерінің техникалық құрылғыларының құрылысы, жұмыс істеу принциптері және жөндеу ережелері.
11. Сұйытылған газды тарату станцияларындағы буландыру қондырғыларының, компрессорлардың, орталықтан тепкіш және поршеньді сорғылардың құрылымы, жұмыс істеу принциптері мен жөндеу тәртібі.
12. Еңбекті қорғау, өндірістік қауіпсіздік, еңбек қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау бойынша ережелер мен нормалар.
13. Өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптары.
14. Жеке қорғаныс құралдарын пайдалану ережелері.
15. Ішкі еңбек тәртібі ережелері.

	16. Дәрігерге дейінгі алғашқы медициналық көмек көрсету негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 2: Машиналар мен аппараттардың, агрегаттардың, технологиялық құбырлардың күрделі тораптары мен механизмдерін бөлшектеу, монтаждау	Машықтар:
	4 разряд 3-разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарымен өлшеуді орындау. 2. Машиналар мен аппараттардың, агрегаттардың, технологиялық құбырлардың күрделі тораптары мен механизмдерін монтаждауға, бөлшектеуге дайындауды орындау. 3. Монтаждау және бөлшектеу жұмыстарын орындау кезінде слесарлық, механикаландырылған құрал-саймандар мен құрылғыларды пайдалану. 4. Монтаждау және бөлшектеу жұмыстарына арналған құрылғыларды дайындау. 5. Түрлі биіктікте күрделі жабдықтар мен машиналарды орнатуды орындау. 6. Пайдалану алдында жүк ұстағыш құрылғылардың жарамдылығын тексеру. 7. Газ реттеу пункттері мен станцияларының жабдықтары мен станцияларының автоматикасын жөндеуден кейін оларды баптау және реттеу жөніндегі слесарлық жұмыстарды орындау. 8. Қолданыстағы газ құбырларға ойып жалғау және кесу жөніндегі слесарлық орта күрделіктегі және күрделі жұмыстарды орындау. 9. Газгольдерлік және газ тарату станцияларында инспекторлық тексеруге жататын жабдықтарды тапсыруға дайындау және
	Қатысу. 10. Газгольдерлік, газ тарату және газ реттеу станцияларының жабдықтары мен жер асты коммуникацияларын демонтаждау, монтаждау, жөндеу кезінде слесарлар бригадасын басқаруды жүргізу. 11. Бақылау-өлшеу аспаптарын баптауды жүргізу. 12. Ауладағы резервуарлық сұйық газ құрылғыларын толтыру, олардағы қалдықтарды шығару, сол құрылғыларды кезеңімен куәландыруға дайындауды жүргізу. 13. Булау құрылғыларын іске қосу және реттеуді жүргізу. 14. Реттегіш және резервуарлық құрылғылардың газ жабдықтарын жөндеуге ақаулы ведомостар жасау.
	Білімдер:
	4 разряд 3-разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Слесарлық жұмыстардың тәсілдері. 2. Бөлшектер сызбаларын оқу қағидалары. 3. Монтаждау және бөлшектеу жұмыстарын орындау кезіндегі операциялардың тәртібі мен реттілігі.

Еңбек функциясы 2: Күрделі ғаз тасымалдау жабдығының техникалық қызмет көрсету және жөндеу (ТҚЖЖ)		4. Бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарының мақсаты, құрылысы және қолдану қағидалар. 5. Жүк қармаушы айлабұйымдар мен жүк көтергіш механизмдерді пайдалану жөніндегі талаптар. 6. Қол және механикаландырылған құралдардың түрлері мен мақсаты. 7. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 8. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 9. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 10. Ішкі еңбек тәртібі. 11. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Машиналар мен аппараттардың, агрегаттардың, технологиялық құбырлардың күрделі тораптары мен механизмдерін бөлшектеу, құрастыру	Машықтар:
		5 разряд 4-разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Машиналар мен аппараттардың, агрегаттардың, технологиялық құбырлардың күрделі тораптары мен механизмдерін бөлшектеу және құрастыру. 2. Машиналар мен аппараттардың, агрегаттардың, технологиялық құбырлардың күрделі тораптары мен механизмдерін қиыстыру. 3. Машиналар мен аппараттардың, агрегаттардың, технологиялық құбырлардың күрделі тораптары мен механизмдерін құрастыруға және бөлшектеуге арналған слесарлық құрал мен айлабұйымдарды пайдалану. 4. Бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарының көмегімен өлшеуді жүргізу.
		Білімдер:
		5 разряд 4-разрядтағы білімдерге қосымша: 1. Машиналар мен аппараттардың, агрегаттардың, технологиялық құбырлардың күрделі тораптары мен механизмдерін бөлшектеу, құрастыру кезінде сапаны бақылау әдістері мен тәсілдері. 2. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 3. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 4. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 5. Ішкі еңбек тәртібі. 6. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар:
		5 разряд 4-разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Тораптар мен механизмдердің тозуын көзбен бағалау.

Дағды 4: Машиналар мен аппараттардың, агрегаттардың, технологиялық құбырлардың күрделі тораптары мен механизмдерін жөндеу	2. Дәнекерлеу және балқыту арқылы жөндеуді орындау үшін тораптар мен бөлшектерді дайындау. 3. Қырып тегістеу, аралау, қиюластыру және құрсаулау, ысқылау, жетілдіру, жылтыратуды орындау. 4. Күрделі бөлшектерді кесу, түзету, ию, кесу, аралау, бұрғылау. 5. Қаңылтырлау, реттеу, майлау, бекіту жұмыстарын орындау. 6. Сыдыру, үстел-бұрғылау, құбыр ию, қайрау станогында және ажарлау машинкасында жұмыстарды орындау. 7. Машиналар мен аппараттардың, агрегаттардың, технологиялық құбырлардың күрделі тораптары мен механизмдерін қиыстыру. Білімдер: 5 разряд 4-разрядтағы білімдерге қосымша: 1. Дәнекерлеу ісінің негіздері. 2. Серіппелі механизмге қойылатын талаптар. 3. Күрделі тораптардың, механизмдердің, машиналардың, агрегаттардың, аппараттардың, технологиялық құбырлардың құрылысы, мақсаты және жұмыс істеу принципі. 4. Шектеулер мен отырғызу жүйесі, қалыптасу мен қалыптасу бойынша кедір-бұдырлықтың параметрлері туралы жалпы мәліметтер. 5. Слесарлық электр және пневмоқұралдар әрекетінің принциптері. 6. Жабдықтың ақауларының пайда болу себептері және оларды жою тәсілдері. 7. Машиналар мен аппараттардың, агрегаттардың, технологиялық құбырлардың күрделі тораптары мен механизмдерін жөндеудің технологиялық операциялары. 8. Күрделі тораптар мен механизмдерді реттеу тәсілдері. 9. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 10. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 11. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 12. Ішкі еңбек тәртібі. 13. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Машықтар: 5 разряд 4-разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Сынау жүргізу кезінде қызмет көрсетілетін жабдықтың дұрыс жұмыс істеуін бағалау. 2. Жөндеу кезінде жабдықтарды сынау. Білімдер: 5 разряд 4-разрядтағы білімдерге қосымша:

	Навык 5: Машиналар мен аппараттардың, агрегаттардың, технологиялық құбырлардың күрделі тораптары мен механизмдерін сынау	1. Су сынақтарын жүргізу кезінде құбыржолдар элементтерінің ақауларының сипатты белгілері. 2. Машиналар мен аппараттардың, агрегаттардың, технологиялық құбырлардың күрделі тораптары мен механизмдерін сынауды жүргізу тәртібі. 3. Жетекті қозғалтқыштары бар сорғыларды, желдеткіштерді орталықтандыруды орындау тәртібі. 4. Гидро-пневматикалық сынақтарын жүргізу бойынша нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптары. 5. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 6. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 7. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 8. Ішкі еңбек тәртібі. 9. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Зейінділік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті Мәселелерді шеше білу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 "Газ тарату жүйелері", ҚР ҚНЖЕ 4.03-101-2013 "Газ тарату жүйелері", МСҚН 4.03-01-2003 "Газ тарату жүйелері", ТР ТС 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптер мен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі техник
13. Кәсіптің карточкасы "Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь":		
Топтың коды:	7126-9	
Қызмет атауының коды:	7126-9-021	
Кәсіптің атауы:	Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	

С Б Ш бойынша біліктілік і ш к і деңгейі:			
БТБА, Б А , үлгілік біліктілік сипаттам алары бойынша біліктілік деңгейі:	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. 15-17 Параграфтар. Жер асты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь, 3-5 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (Т жұмысш ы кәсіптер)	Мамандық: Газбен қамтамасыз ету жабдықтары мен жүйелерін құрастыру және пайдалану	Біліктілік:
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибе сіне қойылат ы н талаптар:	Газ шаруашылығында кемінде 1 жыл жұмыс өтілі		
Формалд ы емес және информа л ы біліммен байланыс :	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары :			
Қызметті ң негізгі мақсаты:	Жерасты газ құбырлары мен олардағы құрылыстарға техникалық қызмет көрсету және пайдалану		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функциял	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ құбырлары мен олардағы құрылыстардың жай-күйін тексеру.	

арының тізбесі:		2. Жерасты газ құбырларына және олардағы құрылыстарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу.
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Газ құбырлары мен олардағы құрылыстардың жай-күйін тексеру	Дағды 1: Газ құбырлары мен олардағы құрылыстарды тексеру	Машықтар:
		Барлық разрядтар үшін: 1. Атқарушы түсірілімдерді, газ құбырларын тексеріп шығудың технологиялық сызбалары мен маршруттық карталарын, жерасты газ құбырларының тану белгілері мен байламдарын оқу. 2. Газ құбырларының қызмет көрсетілетін учаскесін ресімдеу мен күтіп-ұстауда нормативтік талаптарға сәйкессіздіктерді анықтау. 3. Жерасты құбырының жер бетіне шығуы мүмкін жерлердегі жер жамылғысының жай-күйін бағалау. 4. Жоғары қысымды құбыр және сақтандырғыш арматураның, крандарды басқару жүйесінің командалық аспаптар клапандарының техникалық жағдайын анықтау. 5. Құдықтардың, кран және алау алаңдарының, авариялық қор алаңдарының жай-күйін бағалау. 6. Жакын маңдағы ғимараттардың құдықтарында, бақылау құбырларында, жертөлелерінде газды ауа ортасының сынамаларын алу. 7. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану. 8. Газ құбырларын тексеру нәтижелерінің жазбаларын жүргізу. 9. Танымдық белгілері мен қабырға нұсқағыштарды орнату.
		Білімдер:
		Барлық разрядтар үшін: 1. Газ құбырларын ресімдеуге және күтіп-ұстауға нормативтік құқықтық актілердің, техникалық құжаттаманың және өкімдік құжаттардың талаптары. 2. Жоспарлы тексерулердің құрамы, тәртібі және орындалу мерзімділігі. 3. Тасымалданатын өнімнің физикалық және химиялық қасиеттері. 4. Күзет аймағында және ең аз қашықтық аймағында газдың шығып кетулері, ақаулар, бұзушылықтар, шайылып кетулер, құбырлар трассасында зақымданулар анықталған жағдайдағы іс- қимыл тәртібі. 5. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 6. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 7. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 8. Ішкі еңбек тәртібі. 9. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:
		Ұсынылмайды
		Машықтар:
		Барлық разрядтар үшін: 1. Газ құбырларындағы газдың шығып кетуін анықтау.

	Дағды 2: Жерасты газ құбырлары мен олардағы құрылыстардың жай- күйін бақылау	2. Құбыржолдары мен құбыр арматурасында орнатылған аспаптардың көрсеткіштерін алу. 3. Газ талдағыштарын, ағыс іздегіштерді, трасса іздегіштерді, өзге де аспаптар мен өлшеу құралдарын қолдану. 4. Байланыс және сигнал беру құралдарын пайдалану. Білімдер: Барлық разрядтар үшін білуі тиіс: 1. Құбыр желісінің нормативтік тереңдікте төселуін. 2. Құбыр желісіндегі рұқсат етілген жұмыс қысымын. 3. Құбыр өткізгіштер мен құбыр арматураларына орнатылған бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты мен техникалық сипаттамаларын. 4. Байланыс және дабыл беру құралдарын пайдалану тәртібін. 5. Газ құбырларындағы газдың ағып кетуін анықтау қағидаларын. 6. Газоанализаторлардың, ағып кету мен трассаларды анықтауға арналған құралдардың, сондай-ақ басқа да өлшеу және бақылау аспаптарының құрылымы мен оларды пайдалану ережелерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 1: 200 мм дейінгі төмен қысымдағы істеп тұрған газ	Машықтар: 3 разряд 2-разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Газ құбырлары трассаларына және олардағы құрылыстарға қызмет көрсету. 2. 200 миллиметрге дейінгі төмен қысымдағы істеп тұрған газ құбырларын жөндеу кезінде слесарьлық жұмыстарды орындау. 3. Төмен қысымды конденсат жинағыштардан конденсатты алып тастау. 4. Газ құдықтарының, конденсат жинағыштардың және арматуралардың жарамдылығын тексеру. 5. Төмен қысымды газ құбырларында линзалы компенсаторлар мен ысырмалардың қысымымен монтаждау және бөлшектеу жүргізу. 6. Төмен қысымды газ құбырларында арматурада аздаған шығып кетулерді жою. 7. Газ құбырларынан газ ауа қоспасын шығару, көсеу және газ құбырларын тазалау. 8. Жерасты газ құбырларында окшаулауды қалпына келтіру. 9. Бақылап тексеру үшін үй- жайлар мен құдықтарда газ-ауа қоспасының сынамаларын алу. 10. Газ құдықтарын жөндеу. 11. Газ құбырлары мен олардағы құрылыстарға профилактикалық және ағымдағы жөндеу жүргізу. 12. Газ құбырларының тереңдігіне ұңғыма бұрғылау. 13. Окшаулау және газ құбырының жағдайын бағалау. 14. Газ құбырларындағы газ қысымын өлшеу. Білімдер: 3 разряд 2-разрядтағы білімдерге қосымша:

құбырларын жөндеу кезінде слесарлық жұмыстарды орындау	- Газ құбырлары мен құрылыстарында жұмыс жүргізу қағидалары. - Жерасты газ құбырларының мақсаты мен арматура құрылымы. - Газ құбырлары құрылыстарындағы ақаулықтарды анықтау және жою тәсілдері. - Қысым реттегіштерінің, манометрлердің, сақтандыру клапандарының және бекіту арматурасының құрылғысы. - Конденсат жинағыштардан конденсатты жою тәсілдері мен қағидалары. - Бақылау тексеру үшін орынжайлар мен құдықтарда газ ауа қоспасынан сынама алу тәсілдері. - Төмен қысымды жұмыс істеп тұрған газ құбырларында ойып жалғау және ауыстырып қосу түрлері және газ құбырлары тораптарының тығыздығын тексеру тәсілдері. - Коррозияға қарсы оқшаулаудың түрлері, оны газ құбырларына салу тәртібі және пайдалануға қабылдау қағидалары. - Шурф жұмыстарының жүргізу қағидалары. - Газ құбырларындағы бітеулерді анықтау және жою тәсілдері. - Тығындарды жоюға арналған еріткіштердің қасиеттері, оларды қолдану, сақтау тәртібі. - Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. - Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. - Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. - Ішкі еңбек тәртібі - Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Машықтар: 4 разряд 3-разрядтағы дағдыларға қосымша: - Жоғары және орташа қысымды газ құбырларының трассаларында конденсат жинағыштарды қарау, тексеру және орнату, олардан конденсатты шығару. - Конденсат жинағыштардың тіректеріндегі анықталған ақаулықтарды жою. - Газ құбырларын тексеріп шығудың графигін және маршруттық карталарын құру. - Газ құбырларын тығыздыққа, үрлеуге және буландыруға сынау. - Жерасты газ құбырларын жөндеу кезінде күрделі слесарлық жұмыстарды орындау, газдың кемуін және бітеулерді жою. - Линзалы компенсаторларды, конденсат жинағыштарды, гидроқақпақтар мен ысырмаларды газдың орташа және жоғары қысымымен монтаждауды және демонтаждауды жүзеге асыру. - Жер асты газ құбырларының орналасқан жерін анықтау, оларды оқшаулаудың жай-күйін электрондық аспаптармен тексеру.

Еңбек функциясы 2: Жерасты газ құбырларына және олардағы құрылыстарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу	Дағды 2: Диаметрі 500 мм дейінгі орташа және жоғары қысымдағы жұмыс істеп тұрған газ құбырларында ойып жалғау, ауыстыру және жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде слесарлық жұмыстарды орындау	8. Ашылған учаскені окшаулай отырып, газ құбырының трассасы бойынша шурфтау. 9. Құбырларды дәнекерлеуге дайындау және ортасын дәлдеу. 10. Жоғары қысымды газ құбырларында крандарды майлау. 11. Газ құбырлары трассаларының жанындағы бөгде ұйымдардың жұмысын өндіруде газ құбырларының сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі шараларды қабылдау. Білімдер: 4 разряд 3-разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Газ құбырлары трассаларында жұмыс жүргізу қағидалары. 2. Орташа және жоғары қысымды конденсат жинағыштардан конденсатты жою қағидалары мен тәсілдері. 3. Жерасты газ құбырларында жұмыс жүргізу кезінде қолданылатын барлық жүйедегі газ талдағыштардың құрылысы және жұмысын тексеру. 4. Газ құбырларын үрлеу, сынау және булау тәсілдері мен қағидалары. 5. Жерасты газ құбырларын монтаждау, сынау және пайдалануға берудің техникалық шарттары. 6. Күрделі жөнделетін газ құбырларындағы уақытша байпастардың құру қағидалары мен тәсілдері. 7. Газ құбырларын жөндеу түрлері. 8. Диаметрі 500 мм-ге дейінгі орта және жоғары қысымды газ құбырларында ойып жалғаулар мен ауыстырып қосуларды жүргізу қағидалары. 9. Газ құбырларын окшаулау жай- күйінің электрондық аспаптарының құрылымы мен жұмысы. 10. Орта және жоғары қысымды барлық диаметрдегі газ құбырларға тығыздау муфталарын орнату тәсілдері. 11. Диаметрі 500 мм-ге дейінгі орта және жоғары қысымды газ құбырларында линзалы компенсаторлар мен бекіту арматурасын монтаждау және бөлшектеу қағидалары мен құрылысы. 12. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 13. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 14. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 15. Ішкі еңбек тәртібі. 16. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 5 разряд 4-разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Газ құбырларында тығыздағыш, күшейткіш, жапсырма муфталар мен бандаждарды орнату. 2. Жер асты газ құбырларын окшаулау. 3. Трассаларда газ құбырларының ірі фасонды бөліктері мен бөлшектерін таңбалау, дайындау және монтаждау.

	Дағды 3: Диаметрі 500 мм жоғары орта және жоғары қысымды қолданыстағы газ құбырларын ойып жалғау және қайта қосу кезінде слесарлық жұмыстарды орындау	4. Газ құбырлары мен кесінділердің жекелеген күрделі тораптарының эскиздерін жасау. 5. Оқшаулау жай-күйін айқындау және жерасты газ құбырларының герметикалығын электрондық құрал-саймандардың тексеру. 6. Газдың шығып кетуін оқшалау. 7. Газ құбырларының тығыздығын сынау, үрлеу және булау. 8. Төмен қысымдағы конденсат жинағыштардың, түтіктер мен өткізгіштердің су өткізетін түтіктерін ұзартуда ерекше күрделі слесарлық жұмыстарды орындау. 9. Орташа және жоғары қысымдағы конденсат жинағыштарды бөлшектеу, ауыстыру және монтаждау. 10. Біліктілігі төмен слесарлар жұмысын басқару. Білімдер: 5 разряд 4-разрядтағы білімдерге қосымша: 1. Диаметрі 500 миллиметрден жоғары істеп тұрған орта және жоғары қысымды газ құбырларды ойып жалғау, оқшаулау және қайта қосу тәсілдері мен қағидалары. 2. Газ құбырларын үрлеу қағидалары мен тәсілдері, газ құбырларын сынау және булау, газ құбырларының герметикалығын бакылаудың электрондық аспаптарының құрылымы мен жұмысы, конденсат жинағыштарды, ысырмаларды, өздігінен жанатын крандарды, 500 мм асатын диаметрлі компенсаторларды монтаждау және бөлшектеу тәртібі, қысымды төмендетпей газ құбырларына ойып жалғауға арналған айлабұйымдардың құрылымы және осындай газ құбырларын жөндеу қағидалары. 3. Күрделі және ірі фасонды бөлшектер мен бөлшектерді дәнекерлеуге белгілеуге, өңдеуге және құрастыруға арналған техникалық шарттар. 4. Газ құбырлары мен олардағы құрылыстарды монтаждауға, сынауға және пайдалануға тапсыруға арналған техникалық шарттар. 5. Жерасты газ құбырларында орнатылған ерекше күрделі жабдықтардың конструктивтік ерекшеліктері мен оны жөндеу қағидалары. 6. Газ құбырларының күрделі тораптары мен қиылыстарының эскиздерін жасау қағидалары. 7. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 8. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 9. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 10. Ішкі еңбек тәртібі. 11. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
Жеке құзыреттерге ерге қойылат	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

ы н талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Зейінділік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті Мәселелерді шеше білу Қолданыстағы опциялар жиынтығынан ең жақсы әдістерді таңдау мүмкіндігі		
Техникал ы қ регламен ттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 "Газ тарату жүйелері", ҚР ҚНжЕ 4.03-101-2013 "Газ тарату жүйелері", МСҚН 4.03-01-2003 "Газ тарату жүйелері", ТР ТС 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптер мен байланыс :	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Газ жабдығын жөндеу және қызмет көрсету шебері	
	4	Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі техник	
14. Кәсіптің карточкасы "Авариялық-қалпына келтіру жұмыстары слесары":			
Топтың коды:	7126-9		
Қызмет атауының коды:	7126-9-015		
Кәсіптің атауы:	Авариялық-қалпына келтіру жұмыстары слесары		
С Б Ш бойынша біліктілік деңгейі:	3		
С Б Ш бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. 8-10 Параграфтар. Газ шаруашылығындағы авариялық- қалпына келтіру жұмыстарының слесары, 4-6 разряд		
	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Газбен қамтамасыз ету жабдықтары мен жүйелерін құрастыру және пайдалану	Біліктілік :

Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік : -
Жұмыс тәжірибе сiне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі және/немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасында кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту)		
Формалды емес және информативті біліммен байланыс :	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары :			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ саласындағы жөндеу (авариялық) -қалпына келтіру жұмыстарын қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ саласындағы объектілерде жөндеу- қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу кезінде дайындық жұмыстарын орындау. 2. Газ саласындағы авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын орындау.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар:	
		Барлық разрядтар үшін: 1. Тиеу-түсіру жұмыстарын орындау. 2. Тиеу-түсіру жұмыстарын жүргізу орындарында қорғау және қоршау құрылғыларын орнату. 3. Тасымалданатын жүктердің ауырлық орталығын көзбен анықтау. 4. Жүктерді, оның ішінде ауыр салмақты және габаритті емес жүктерді қауіпсіз ілмектеу және орнын ауыстыру тәсілдерін таңдау. 5. Жүктерді, оның ішінде ауыр салмақты және габаритті емес жүктерді ілмектеу және ілмектеу. 6. Көтергіш құрылыстардың жабдықтарын, жол-құрылыс және арнайы техниканы құрастыруды орындау. 7. Пайдалану алдында арқандар мен жүк ұстағыш құралдардың жарамдылығын тексеру. 8. Қол слесарлық құрал- саймандарымен жұмыс істеу.	

Еңбек функциясы 1: Газ саласындағы объектілерде жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу кезінде дайындық жұмыстарын орындау	Дағды 1: Газ саласы объектілерінде авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу кезінде тиеу-түсіру жұмыстарын орындау	Білімдер: Барлық разрядтар үшін: 1. Тиеу-түсіру жұмыстарын орындау ережесі. 2. Көтеру-такелаж айлабұйымдарының құрылғысы және қолдану тәсілдері. 3. Жүктерді ілмектеу, көтеру, орнын ауыстыру ережесі мен тәсілдері. 4. Арқандардың, шынжырлардың, арқандардың мақсаты және қолдану ережесі. 5. Жүктерді көтеру және орнын ауыстыру кезінде қолданылатын жүк қармаушы айлабұйымдардың құрылымы мен жұмыс принципі. 6. Ілмектерді жалғау және байлау ережесі мен тәсілдері. 7. Ілмектерді пайдалану мерзімдері және олардың жүк көтергіштігі. 8. Көтергіш құрылыстардың, жол- құрылыс және арнайы техниканың құрылысы, мақсаты және құрастыру тәртібі. 9. Жабдықтарды, пайдаланылатын аспаптар мен құрылғыларды пайдалану жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар. 10. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 11. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 12. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 13. Ішкі еңбек тәртібі. 14. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: Барлық разрядтар үшін: 1. Жалпы және арнайы мақсаттағы схемаларды, карталарды, сызбаларды және техникалық құжаттаманы оқу. 2. Құбырдың, жер асты коммуникацияларының нақты орналасқан жерін анықтау. 3. Балташы жұмыстарын орындау. 4. Қазаншұңқырлар мен траншеялар қабырғасын бекемдеу. 5. Газталдағыштар көмегімен метан мен ауыр көмірсутектердің концентрациясын анықтау. 6. Құдықтарда, қазаншұңқырларда жұмыс істейтіндерді сақтандыруды қамтамасыз ету. 7. Құдықтарда, қазаншұңқырларда жұмыс істейтіндерді сақтандыруды қамтамасыз ету. 8. Құбырларда орнатылған аспаптардың көрсеткіштерін есептеу. 9. Дренаждық жұмыстарды орындау. 10. Жабдықтарды, агрегаттар мен машиналарды, құбырларды жөндеуге және монтаждауға арналған құралдарды дайындау. 10. Қарапайым ұста жұмыстарын орындау. 11. Құбырларды, фасонды бөліктерді және бекіту құралдарын сұрыптау.

Дағды 2: Газ саласы объектілерінде жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу кезінде қосалқы жұмыстарды орындау		12. Тораптар мен механизмдерді бөлшектеуге, құрастыруға арналған қарапайым құралдарды пайдалану 13. Жабдықты, құрал-саймандарды тиісті жағдайда ұстау.
		Білімдер: Барлық разрядтар үшін: 1. Сызбаларды, карталарды және сызбаларды оқу ережесі. 2. Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу кезінде қолданылатын жабдықтардың, құрал-саймандар мен құрылғылардың түрлері мен мақсаты. 3. Ағаш ұстасы, сырлау және сылау жұмыстарын орындау ережесі. 4. Траншеялар мен қазаншұңқырларды бекемдеу және қайта бекіту ережесі. 5. Құбырлардың, фасонды бөліктердің, бекіту құралдарының және құбыржолдар мен арматура бөлшектерінің түрлері. 6. Жер жұмыстарын қолмен және механизмдерді пайдалана отырып орындау тәртібі. 7. Аспаптарды (трассаны іздегіштерді) пайдалану ережесі). 8. Топырақ сипаттамасына байланысты траншея қабырғаларын бекіту түрлері. 9. Құдықтарда, қазаншұңқырларда жұмыс істейтіндерді сақтандыру тәсілдері мен құралдары. 10. Құбырларды жөндеуге шығару, жұмыстарды жүргізу және құбырларды пайдалануға енгізу үшін құбыр учаскелерін ажырату бойынша жұмыстарды жүргізу тәртібі. 11. Қарапайым ұсталық жұмыстарды орындау ережесі. 12. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен нормалар. 13. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 14. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 15. Ішкі еңбек тәртібі. 16. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар:
		4 Разряд 1. Конденсат жинағыштан газконденсатын жою. 2. Крандарды майлау, газ құбырларын герметикалыққа сынау жүргізу, оларды үрлеу және булау. 3. Аварияны жою үшін жерасты газ құбырларының трассасы бойынша шурфтарды казуды жүзеге асыру. 4. Тұрмыстық газ аппаратурасын, ас дайындау қазандықтарын, сұйытылған газдың топтық баллонды қондырғыларын, сондай-ақ газ тұтыну пештерінде және өнеркәсіптік, коммуналдық-тұрмыстық және ауыл шаруашылығы кәсіпорындары мен мекемелерінің басқа да агрегаттарында орнатылған газ жабдықтарын қалпына келтіру бойынша жөндеу жұмыстарын орындау. 5. Газды желіге қосу және газ жабдығын желіге қосу.
		Білімдер:

Дағды 1: Диаметрі 500 мм дейінгі төмен және орташа қысымды жұмыс істеп тұрған газ құбырларында жөндеу жұмыстарын орындау	4 Разряд 1. Тұрмыстық газ аппаратурасын, автоматикасы бар пәтерлік жылыту қазандықтарының, ас қорыту қазандықтарының және сұйытылған газдың топтық баллонды қондырғыларының құрылғысы, техникалық пайдалану және жөндеу ережесі. 2. Газды желіге қосу, газ жабдығын монтаждау және желіге қосу ережесі. 3. Газ құбырлары мен коммуникациялардың орналасу схемалары. 4. Қысыммен жұмыс істейтін резервуарлар мен басқа да ыдыстарды орнату және қауіпсіз пайдалану жөніндегі қазандық қадағалау ережесі. 5. Диаметрі 500 мм-ге дейінгі төмен және орташа қысымдағы жұмыс істеп тұрған газ құбырларының трассаларында авариялық- жөндеу жұмыстарын жүргізу ережесі. 6. Газ құбырларын үрлеу, булау және герметикалыққа сынау ережесі. 7. Авариялық газ құбырларында уақытша байпастарды орнату; шойын газ құбырларының кең ағынды қосылыстарында жөндеу жұмыстарын жүргізу және газ құбырларында муфталарды орнату тәсілдері. 8. Жерасты газ құбырларын монтаждау мен пайдаланудың техникалық шарттары. 9. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 10. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 11. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 12. Ішкі еңбек тәртібі. 13. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Машықтар: 5 разряд 4-разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Газ ағатын жерлерді оқшаулау. 2. Газ құбырларында тығыздағыш, күшейткіш, жапсырма муфталар мен бандаждарды орнату. 3. Жұмыс істеп тұрған газ құбырының трассасында үлгілік бөліктер мен жеке бөлшектерді дайындау және монтаждау. 4. Газ құбыры тораптарының және оның қиылыстарының эскиздерін дайындау. 5. Жер асты газ құбырларының орналасқан жерін анықтау, газ құбырының жай-күйін және оның оқшаулануын электрондық аспаптармен тексеру. 6. Қолданыстағы газ құбырларын кесу және бөлшектеу бойынша слесарлық жұмыстарды орындау. 7. Газ толтыру станцияларындағы (пункттеріндегі) аварияны жою бойынша жұмыстарды орындау және газ жабдығының пневмомеханикалық және электр автоматикасын қалпына келтіру.

Еңбек функциясы 2: Газ саласындағы авариялық - қалпына келтіру жұмыстарын орындау	Дағды 2: Диаметрі 500 мм-ден асатын төмен және орташа қысымдағы және диаметрі 500 мм-ге дейінгі жоғары қысымды жұмыс істеп тұрған газ құбырларында авариялық-жөндеу жұмыстарын орындайды	Білімдер: 5 разряд 4-разрядтағы білімдерге қосымша: 1. Диаметрі 500 мм-ден асатын төмен және орташа қысымдағы және диаметрі 500 мм-ге дейінгі жоғары қысымды қоса алғанда, жұмыс істеп тұрған төмен және орташа қысымдағы газ құбырларында авариялық-жөндеу жұмыстарын жүргізу ережесі. 2. Жұмыс істеп тұрған газ құбырларында ойып жалғау және ауыстырып косу тәсілдері мен ережесі; қысымды төмендетпей жұмыс істеп тұрған газ құбырларына ойып жалғауға арналған айлабұйымдардың құрылымы. 3. Газ құбырлары және олардағы құрылыстардың авариясынан кейін техникалық шарттар, герметикалығын сынау және пайдалануға беру қағидалары. 4. Газ құбырларының, газды редуциялау пункттерінің және электр қорғау қондырғыларының техникалық және ситуациялық схемалары. 5. Газ жабдығын куәландыру және сынау ережесі. 6. Диаметрі 500 мм асатын жоғары қысымды қолданыстағы газ құбырларында авариялық-жөндеу жұмыстарын жүргізу ережесі. 7. Жерасты газ құбырларындағы күрделі жабдықтардың конструктивтік ерекшеліктері және оны жөндеу ережесі. 8. Газ құбырларының сызбалары (жоспар, профиль, дәнекерлеу схемасы) және газ құбырларының күрделі тораптары мен қиылыстарының эскиздерін жасау қағидалары. 9. Газ реттеу пункттерінде газ жабдықтары мен автоматиканы баптау. 10. Электр қондырғыларында жұмыс жүргізу қағидалары. 11. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 12. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 13. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 14. Ішкі еңбек тәртібі. 15. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 6 разряд: 5-разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Тікелей трассада газ құбырының аса күрделі ірі фасонды бөліктері мен жекелеген бөлшектерін белгілеу, дайындау және монтаждау. 2. Жұмыс істеп тұрған газ құбырлары мен газ тұтыну жабдықтарындағы катодты, протекторлы және дренажды электр қорғау қондырғыларын, автоматика мен телемеханикалық құрылғыларды ажырату, ретке келтіру және қосу.

	Дағды 3: Диаметрі 500 мм асатын жоғары қысымды қолданыстағы газ құбырларында және металл емес газ құбырларында авариялық- жөндеу жұмыстарын орындайды	3. Газ жабдықтарын электрмен қорғау бойынша жұмыстар жүргізу. 4. Газгольдерлік станцияларда авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу. 5. Газ құбырының жай-күйін және оны диагностикалық аспаптармен оқшаулауды анықтау. 6. Аварияны жою, автоматика және телемеханика жабдықтарын баптау және іске қосу бойынша біліктілігі төмен персоналдың жұмысын басқару. Білімдер: 6 разряд: 5-разрядтағы білімдерге қосымша: 1. Диаметрі 500 мм асатын жоғары қысымды қолданыстағы газ құбырларында және металл емес газ құбырларында авариялық- жөндеу жұмыстарын жүргізу ережесі. 2. Газ құбырлары мен электрлік қорғау қондырғыларының орналасу схемалары. 3. Қолданыстағы газ құбырларында кесу және ауыстырып қосу тәсілдері мен ережесі. 4. Қолданыстағы газ құбырларында ойып жалғау және ауыстырып қосу тәсілдері мен ережесі. 5. Жерасты газ құбырларындағы күрделі жабдықтардың конструктивтік ерекшеліктері және оны жөндеу ережесі. 6. Газ құбырларының сызбалары (жоспар, профиль, дәнекерлеу схемасы) және газ құбырларының күрделі тораптары мен қиылыстарының эскиздерін жасау қағидалары. 7. Телемеханика және автоматика жүйелерімен жабдықталған газ реттегіш станцияларда (пункттерде) және қазандықтарда газ жабдықтары мен автоматиканы баптау. 8. Электр қондырғыларында жұмыс жүргізу, телемеханика және автоматика жүйелерінің жабдықтары мен аппаратураларын баптау ережесі. 9. Күрделі бақылау-өлшеу және диагностикалық аспаптарды баптау және реттеу. 10. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 11. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 12. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 13. Ішкі еңбек тәртібі. 14. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Зейінділік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті Мәселелерді шеше білу	
Техникалық		

регламен ттер мен ұлттық стандартт ардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 "Газ тарату жүйелері", ҚР ҚНжЕ 4.03-101-2013 "Газ тарату жүйелері", МСҚН 4.03-01-2003 "Газ тарату жүйелері", ТР ТС 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптер мен байланыс :	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі техник	
15. Кәсіптің карточкасы "Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі техник":			
Топтың коды:	3118-3		
Қызмет атауыны ң коды:	3118-3-003		
Кәсіптің атауы:	Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі техник		
С Б Ш бойынша біліктілік деңгейі:	4		
С Б Ш бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, Б А , үлгілік біліктілік сипаттам алары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығымен бекітілген Мұнай-газ өндіру саласындағы басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілердің лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары 12 Параграф. Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі техник		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейде гі маман)	Мамандық: Газбен қамтамасыз ету жабдықтары мен жүйелерін құрастыру және пайдалану	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибе сіне қойылат ын талаптар:	1 жыл жалпы жұмыс тәжірибесі		

Формалды емес және информативті байланыс:	Қажет емес	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3118-4-012 - Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі техник	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ тасымалдау жабдығын пайдалануды құжаттамалық қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ жабдықтарын пайдалану жөніндегі құжаттаманы жүргізу. 2. Қызмет бағыты бойынша есептілікті қалыптастыру.
	Қосымша еңбек функциялары:	
	Дағды 1: Газ жабдықтарын пайдалану және жұмыстарды қауіпсіз орындау жөніндегі нұсқаулықтарды ресімдеу	Машықтар:
		1. Жалпы және арнайы мақсаттағы технологиялық схемаларды, сызбаларды және техникалық құжаттаманы оқу. 2. Пайдалану құжаттамаларымен жұмыс істеу. 3. Қолда бар нормативтер негізінде материалдық-техникалық ресурстарға, жеке және ұжымдық қорғану құралдарына қажеттілікті айқындау. 4. Технологиялық схемаларды, сызбаларды, жабдықтың паспортын ресімдеу. 5. Ұйымдастыру-өкімдік құжаттарды ресімдеу. 6. Дербес компьютермен және оның перифериялық құрылғыларымен, ұйымдастыру техникасымен жұмыс істеу. 7. Тапсырмаларды орындау туралы есептер дайындайды, орындалатын жұмыстар туралы техникалық есептер үшін материалдарды өңдейді. 8. Жабдықты жаңғыртумен байланысты техникалық құжаттамадағы өзгерістерді ресімдейді.
		Білімдер:
		1. Сызу және схемаларды құрастыру негіздері. 2. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу бойынша стандарттар, техникалық шарттар, басшылыққа алатын құжаттар. 3. Газ жабдықтарын пайдалану және жұмыстарды қауіпсіз орындау жөніндегі нұсқаулықтарды ресімдеу қағидалары. 4. Газ жабдықтарының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері. 5. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар.

Еңбек функциясы 1: Газ жабдықтарының пайдалану жөніндегі құжаттаманы жүргізу		6. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 7. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 8. Ішкі еңбек тәртібі. 9. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Газ объектілері жабдықтарының жұмысы туралы, оның ішінде акпараттық жүйелердегі деректерді жүргізу және өзектендіру	Машықтар:
		1. Жабдықтар мен газ құбырларының орналасуының технологиялық схемаларын, сызбаларды өзекті жағдайда ұстау. 2. Бөлімше бойынша жабдықтың, оның жұмысындағы ақаулардың есебін жүргізу. 3. Арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану. 4. Жаңа жүйелерді және саланың объектілерінде пайдаланылатын жабдықты зерттейді жән меңгереді. 5. Перспективалық әзірленімдерді, пайдалануды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулықтарды әзірлеуге, іске қосу-баптау жұмыстарын жүргізуге қатысады. 6. Технологиялық жабдық сынағына, жаңа жабдық пен технологиялық процестерді тексеру мен игеру бойынша эксперименттік жұмыстарды жүргізуге қатысады. 7. Жүйелер мен жабдық жұмысының сенімділігі мен үнемділігі бойынша материалдарды талдауға, таңдауға қатысады. 8. Материалдарды өңдеу кезінде жеделділікті арттыру мен еңбек шығынын қысқарту мақсатында есептеу техникасын енгізуге қатысады.
		Білімдер:
		1. Орындау, жобалау құжаттамасын сақтау тәртібі. 2. Іс жүргізу жөніндегі нормативтік актілер мен өкімдік құжаттардың талаптары. 3. Пайдаланушы деңгейіндегі дербес компьютерде жұмыс істеу ережелері, қызмет бағыты бойынша пайдаланылатын бағдарламалық жасақтама. 4. Қызмет бағыты бойынша газ жабдығының жұмысымен байланысты акпараттық жүйелер. 5. Өндірістік қуаттылықтар, пайдалану сипаттамалары, техникалық-экономикалық сипаттамалары және жабдықтың конструктивтік ерекшеліктері. 6. Технологиялық схемалар мен жүйелер, қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарды орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 7. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен нормалар. 8. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 9. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 10. Ішкі еңбек тәртібі. 11. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

Еңбек функциясы 2: Қызмет бағыты бойынша есептілікті іс қалыптастыру	Дағды 1: Материалдық-техникалық ресурстарды пайдалану бойынша есептер жасау	Машықтар:
		1. Материалдық-техникалық және отын-энергетикалық ресурстарға қажеттілікті анықтау. 2. Белгіленген есептілік шеңберінде ұсынылатын ақпаратты талдау. 3. Материалдық-техникалық және отын-энергетикалық ресурстарды пайдалану бойынша есептерді қалыптастыру. 4. Тозған құрал мен жарақтарды есептен шығару актілерін ресімдеу. 5. Газ объектілерін пайдалану саласындағы есептілікті қалыптастыру.
		Білімдер:
		1. Есептілікті жасау тәртібі. 2. Шикізат, материалдар, ЖҚҚ, отын және энергия шығыны бойынша нормативтік материалдар. 3. Бағдарламалық жасақтаманы пайдаланатын пайдаланушы көлемінде жеке компьютерде жұмыс істеу ережелері. 4. Газ объектілері жабдықтарын пайдалану саласындағы есептілікті қалыптастыруға қойылатын талаптарды белгілейтін стандарттар, техникалық регламент, нұсқаулықтар. 5. Тозған құрал-саймандар мен жарақтарды есептен шығару тәртібі. 6. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен нормалар. 7. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 8. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 9. Ішкі еңбек тәртібі. 10. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:
		Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жұмыс уақытын пайдалануды есепке алу табелін жүргізу	Машықтар:
		1. Жұмыс уақытын пайдалануды есепке алу табелін ресімдеу. 2. Жұмыс балансы уақытын есептеу. 3. Ауысым жұмысшыларына арналған кестелерді құру.
		Білімдер:
		1. Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілері. 2. Ұйымның кәсіби қызмет саласындағы нормативтік-техникалық, әдістемелік және ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттары. 3. Экономикалық қызмет, ұйымда еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері. 4. Еңбек және демалыс режимдері. 5. Ауысым кестелері. 6. Ішкі еңбек тәртібінің қағидалары. 7. Өндірістік санитарлық ережелер. 8. От және газ қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нұсқаулықтар және басқа да ережелер. 9. Экономика негіздері, еңбекті ұйымдастыру және басқару. 10. Еңбек заңнамасының негіздері.

		11. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау қағидалары. 12. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 13. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 14. Ішкі еңбек тәртібі. 15. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Дәлдік Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Техникалық сауаттылық Кәсіптік біліктілік пен икемділікті өз бетінше дамыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 "Газ тарату жүйелері", ҚР ҚНЖЕ 4.03-101-2013 "Газ тарату жүйелері", МСҚН 4.03-01-2003 "Газ тарату жүйелері", ТР ТС 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптер мен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер
	5	Газ жабдығын жөндеу және қызмет көрсету шебері
16. Кәсіптің карточкасы "Газ жабдықтарын жөндеу және оларға қызмет көрсету мастері":		
Топтың коды:	3118-4	
Қызмет атауының коды:	3118-4-005	
Кәсіптің атауы:	Газ жабдығын жөндеу және қызмет көрсету шебері	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттам	"Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы", 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және	

алары бойынша біліктілік деңгейі:	халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы мен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 тіркелген). 90 Параграф. Учаске шебері		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Монтаж и эксплуатация инженерных систем объектов жилищно-коммунального хозяйства	Біліктілік :
	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Газбен қамтамасыз ету жабдықтары мен жүйелерін құрастыру және пайдалану	Біліктілік :
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және өндірісте кемінде 1 жыл жұмыс өтілі немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнайы орта, кәсіптік орта) білім және өндірісте кемінде 3 жыл жұмыс өтілі, тиісті мамандық бойынша білімі болмаған кезде өндірісте кемінде 5 жыл жұмыс өтілі.		
Формалды емес және информативті байланыс :	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары :	1329-3-013 - Учаске мастері (электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауаны кондиционерлеу)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ жабдығының үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ жабдығын пайдалану бойынша жұмыстарды ұйымдастыру. 2. Газ жабдығына жөндеу жүргізу және қызмет көрсету.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар: 1. Нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптарын қолдану , сызбаларды, схемаларды оқу. 2. Техникалық тапсырмаларды, ақау ведомостарын, жабдықты жөндеуге қабылдауға және тапсыруға құжаттарды ресімдеу.	

Еңбек функциясы 1: Газ жабдығын пайдалану бойынша жұмыстарды ұйымдастыру	Дағды 1: Газ жабдығына ағымдағы жөндеу және техникалық қызмет көрсетуді құжаттамалық сүйемелдеу	3. Газ жабдығын пайдалануға қабылдау. 4. Газ жабдықтарын тексеру және техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу бойынша жылдық кестелерді құру. 5. Өлшеу құралдарын тексеру кестесін дайындау. 6. Жөндеу жұмыстарын жүргізудің желілік кестесін қалыптастыру. 7. Қосалқы бөлшектерге, материалдарға, құралдарға өтінімдер жасау, сондай-ақ олардың дұрыс жұмсалуды бақылау. 8. Газ қауіпті жұмыстарға наряд- рұқсат ресімдеу. 9. Ұйымның прогрессивті нысандарын, еңбек әдістері мен тәсілдерін енгізуге жәрдемдесу, жұмысшыларға жұмыстар мен кәсіптердің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығына сәйкес разрядтар беру туралы ұсыныстар енгізу, жұмыстарды тарифтеуге және учаске жұмысшыларына біліктілік разрядтарын беруге қатысу. 10. Өндірістік тапсырманы бағынышты персоналға бөлу және оның орындалуын бақылау.
		Білімдер:
		1. Учаске жабдықтары және оны техникалық пайдалану ережесі, газ шаруашылығының өндірістік-шаруашылық қызметінің әдістері. 2. Ұйымның өндірістік - шаруашылық және қаржы - экономикалық қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік-құқықтық актілері, ішкі және сыртқы нормативтік құжаттары. 3. Жабдықты жоспарлы-алдын ала жөндеу жүйесі. 4. Өндірісті басқару бойынша озық отандық және шетелдік тәжірибе. 5. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. 6. Қазіргі заманғы пайдалану және техникалық қызмет көрсету деңгейі. 7. Өндірісті басқару бойынша озық отандық және шетелдік тәжірибе. 8. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 9. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 10. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 11. Ішкі еңбек тәртібі. 12. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:
		Ұсынылмайды
		Машықтар:
		1. Газ жабдығының жұмыс параметрлерін, өндірістік қызметтің нәтижелерін талдау. 2. Газ жабдығына әдістемелік және нормативтік материалдарды, техникалық құжаттаманы әзірлеу. 3. Материалдарды, бөлшектерді, тораптарды, агрегаттарды және газ жабдығын сынауды жүргізу.

Дағды 2: Газ жабдығы жұмысының беріктігі мен сенімділігін арттыру жөніндегі іс- шараларды орындау	4. Газ жабдығына паспорттар, қосалқы бөлшектерге спецификациялар, ақаулар ведомосі және басқа техникалық құжаттама жасау. 5. Газ жабдығының, құрал- сайманның, құрылғылардың, коммуникациялардың, өндірістік құралдардың, жеке қорғау құралдарының жай-күйі мен дұрыс пайдаланылғандығын, сондай- ақ жұмыстарды жүргізудің дұрыстығын бағалау. 6. Газ жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу, жабдықты пайдалануды жақсарту және пайдалану тиімділігін арттыру, рационализаторлық ұсыныстар мен өнертабыстарды қолдану жөніндегі іс-шаралардың перспективалық және ағымдағы жоспарларын әзірлеу. 7. Бригадаларды қалыптастыру (сандық, кәсіптік-біліктілік құрамынан), бригадаларға ұтымды қызмет көрсету жөніндегі іс- шараларды әзірлеу және енгізу, олардың қызметін үйлестіру. Білімдер: 1. Жабдыкқа арналған паспорттарды, жабдықтарды пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтарды, ақаулар және ерекшеліктер тізімдемелерін жасау тәртібі. 2. Қондырғылардың технологиялық регламенттері, жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету бойынша өндірістік нұсқаулықтардың талаптары. 3. Негізгі және қосалқы қызмет көрсетілетін жабдықтың төлқұжаттарды ұстау. 4. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 5. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 6. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 7. Ішкі еңбек тәртібі. 8. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 1: Жабдықты жөндеуге беру, жабдықты жөндеуден шығару, пайдалануға беру	Машықтар: 1. Газ жабдығын жөндеуден кейін жұмысқа дайындау, құрылғылар мен тораптарға техникалық тексеру жүргізу. 2. Газ жабдығы элементтерінің параметрлері мен сенімділігін бақылау. 3. Ақауларды уақтылы анықтау мақсатында тестілік тексерулер жүргізу. 4. Газ жабдығын өнеркәсіптік пайдалануға сынау және қабылдау. Білімдер: 1. Жабдықты пайдаланудан қабылдау және шығару тәртібі. 2. Жабдықты жөндеуге тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау ережесі. 3. Жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері. 4. Жабдықтың техникалық жай- күйіне тексеру жүргізу әдістері. 5. Жабдықты консервациялау ережесі.

Еңбек функциясы 2: Газ жабдығын а жөндеу жүргізу және қызмет көрсету		6. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 7. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 8. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 9. Ішкі еңбек тәртібі. 10. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Газ жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу	Машықтар:
		1. Жабдықтарды, құбырларды, қондырғыларды, жүйелерді, құрылыстарды техникалық қызмет көрсету, жөндеу және диагностикалық тексеру кезектілігін анықтау. 2. Қызмет бағыты бойынша бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарын пайдалану. 3. Газ жабдығын монтаждау (бөлшектеу) процесін басқару. 4. От, газ қауіпті және қауіптілігі жоғары басқа да жұмыстарды жүргізу. 5. Пайдалану міндеттерін орындаудың басымдығын анықтау. 6. Бригадаларды (олардың сандық, кәсіптік-біліктілік құрамын) қалыптастыруды жүзеге асыру, олардың қызметін үйлестіру. 7. Жұмысшыларға өндірістік нұсқама беруді жүзеге асыру, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау және өндірістік санитария, жабдықтар мен құралдарды техникалық пайдалану жөніндегі тәртіпті орындау жөніндегі іс-шараларды жүргізу, сондай-ақ олардың сақталуын бақылау.
		Білімдер:
		1. Газ жабдығының техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, типтік ақаулар мен ақаулар, мақсаты, жұмыс режимі және пайдалану ережесі. 2. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технология. 3. Участкеге бекітілген жабдықтарға техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. 4. Участкеге бекітілген жабдық ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері. 5. Участкенің технологиялық схемасы. 6. Отпен, газға қауіпті және қауіптілігі жоғары басқа да жұмыстарды жүргізу жөніндегі ереже. 7. Телемеханика негіздері. 8. Материалдарды механикаландырылған өндеу технологиялары. 9. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 10. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 11. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 12. Ішкі еңбек тәртібі. 13. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Дәлдік Техникалық сауаттылық Кәсіптік біліктілік пен икемділікті өз бетінше дамыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 "Газ тарату жүйелері", ҚР ҚНжЕ 4.03-101-2013 "Газ тарату жүйелері", МСҚН 4.03-01-2003 "Газ тарату жүйелері", ТР ТС 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптер мен байланыс :	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер	
	4	Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі техник	
17. Кәсіптің карточкасы "Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер":			
Топтың коды:	2147-3		
Қызмет атауының коды:	2147-3-003		
Кәсіптің атауы:	Газ объектілері жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығымен бекітілген Мұнай-газ өндіру саласындағы басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілердің лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары 10 Параграф. Газ объектілері жабдығын пайдалану жөніндегі инженер		
	Білім деңгейі: жоғары білім (		

Кәсіптік білім деңгейі:	бакалавр и а т, маман дәрежесі, ординату ра)	Мамандық:	Біліктілік:
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавр и а т, маман дәрежесі, ординату ра)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік:
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавр и а т, маман дәрежесі, ординату ра)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибе сі не қойылат ы н талаптар:	Техник лауазымындағы жұмыс тәжірибесі кемінде 3 жыл.		
Формалд ы емес және информа л ы біліммен байланыс :	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары :			
Қызметті ң негізгі мақсаты:	Газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану бойынша жұмыстарды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
		1. Газ жабдықтарына техникалық қызмет көрсету және жөндеу (ТҚЖЖ), диагностикалық тексеру (ДТ) бойынша жұмыстардың орындалуын қамтамасыз ету.	

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	2. Газ жабдықтарна ТҚЖЖ ДТ сүйемелдеу бойынша құжаттаманы жүргізу. 3. Газ жабдығы жұмысының беріктігі мен сенімділігін арттыру жөніндегі іс-шараларды орындау.
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Газ жабдықтарына техникалық қызмет	Дағды 1: Жоспарлы алдын-ала жөндеу (ЖАЖ), техникалық қызмет көрсету (ТҚ) кестелерін және диагностикалық тексеру жүргізу	Машықтар: 1. Жұмыстарды орындаудың желілік кестелерін әзірлеу. 2. От және газ қауіпті жұмыстарды жүргізуді жоспарлау және олардың орындалуын бақылау. 3. ТҚЖЖ, ДТ ұйымдастыру және қауіпсіз жүргізу жөніндегі іс-шаралардың орындалуын әзірлеу және бақылау. 4. Пайдалану персоналының жұмысын жоспарлау. 5. Газ объектілері жабдықтарында жұмыстарды орындау кезінде тәуекелдерді бағалау. 6. Қызмет бағыты бойынша арнайы бағдарламалық өнімдерді пайдалану.
		Білімдер: 1. Техникалық диагностика негіздері. 2. Теориялық механика негіздері. 3. Термодинамика негіздері. 4. Электротехника негіздері. 5. Материалтану негіздері. 6. Дәнекерлеу өндірісінің негіздері. 7. От және газ қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттар. 8. Газ объектілері жабдықтарының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принципі. 9. "Газ жабдығы ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері". 10. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен нормалар. 11. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 12. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 13. Ішкі еңбек тәртібі. 14. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:
		Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Жабдықтың жұмысындағы, оның ішінде сынақтарды жүргізу кезінде және жөндеу жұмыстарын орындағаннан кейін ақауларды анықтау". 2. Жабдықтарды диагностикалау және өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасының нәтижелерін қолдану. 3. Энергия үнемдеу, жөндеу технологиялары, еңбек әдістері мен тәсілдері бойынша озық тәжірибені қолдану. 4. Күзгі-қысқы кезеңде жабдықтарды көктемгі су тасқынына дайындау және пайдалану бойынша іс-шаралар өткізу. 5. Жеке және ұжымдық қорғану құралдарын қолдану. 6. Шектеулі уақыт режимінде шешім қабылдау.

көрсету және жөндеу (ТҚЖЖ), диагностикалық тексеру (ДТ) бойынша жұмыстардың орындалуын қамтамасыз ету	Дағды 2: Сынақтарды жүргізу кезінде және жөндеу жұмыстарын орындағаннан кейін газ жабдығының техникалық жай-күйін бақылау	Білімдер: 1. Технологиялық процестерді басқарудың автоматтандырылған жүйелері (ТП АБЖ), телемеханика құралдарының, газ жабдығын автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара іс-қимылы және оларды басқару. 2. Газ жабдығын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар. 3. Жөндеудің озық технологиялары, еңбектің прогрессивті әдістері мен тәсілдері. 4. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен нормалар. 5. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 6. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 7. Ішкі еңбек тәртібі. 8. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Газ жабдықтарына ТҚЖЖ, ДТ кезінде технологиялық регламенттердің сақталуын бақылау	Машықтар: 1. Бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарын пайдалану. 2. Сызбалар мен спецификацияны оқу. 3. Газ жабдығының техникалық параметрлерін талдау. 4. Қажеттіліктерді қалыптастыру, құрал-саймандарға, қосалқы бөлшектерге, материалдарға, арнайы киімдерге және т. б. өтінімдер жасау. 5. Газдың шығып кетуін анықтау және жою. 6. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану.
		Білімдер: 1. Кәсіпорынның технологиялық регламенттері. 2. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарының жұмыс принципі. 3. Газ жабдығына техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. 4. Кәсіптер мен жұмыс түрлері бойынша еңбекті қорғау жөніндегі Нұсқаулық. 5. Номенклатура, материалдар мен қосалқы бөлшектерді сақтауға қойылатын талаптар. 6. Құрал-сайманның, материалдардың және қосалқы бөлшектердің шығыс нормалары. 7. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен Нормалар. 8. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 9. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 10. Ішкі еңбек тәртібі 11. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

Еңбек функциясы 2: Газ жабдықтау на ТҚЖЖ ДТ сүйемелдеу бойынша құжаттаманы жүргізу	Дағды 1: Газ жабдықтау на ТҚЖЖ, ДТ бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу	Машықтар:
		- Газ жабдығының ауытқуларын және ақауларын жөндеу кезінде сыныптау. - Газ жабдығын жөндеу кезінде беру және қабылдау жөніндегі құжаттаманы жүргізу. - Жабдықтау на ТҚЖЖ, ДТ атқарушылық құжаттамасын толтыру. - Одан әрі пайдалануға жарамсыз материалдық-техникалық ресурстарды есептен шығару актілерін ресімдеу". - Жабдықтау на паспорттауды жүргізу. - Техникалық құжаттамаға қажеттілікті анықтау. - Жабдықтау на ТҚЖЖ, ДТ саласында есептілікті қалыптастыру.
		Білімдер:
		"Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі", "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Газ және газбен жабдықтау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы". "Кәсіпорынның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар". - Газ жабдығын пайдалану және жөндеу жөніндегі техникалық құжаттама және оны ресімдеуге қойылатын талаптар. - Жабдықтау на паспорттау тәртібі. - Материалдық-техникалық ресурстарды есептен шығару тәртібі. - Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен нормалар. - Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. - Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. - Ішкі еңбек тәртібі. - Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:
		Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жұмыстарды жүргізуге наряд-рұқсатнамаларды және басқа да арнайы рұқсаттарды ресімдеу	Машықтар:
		- Газ жабдығын пайдалану және жұмыстарды қауіпсіз орындау жөніндегі құжаттаманы талдау. - Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулық жүргізу.
		Білімдер:
		- Газ жабдығының ТҚЖЖ талаптарын белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар. - Жұмыстарды жүргізуге наряд- рұқсатнамаларды ресімдеу тәртібі. - От және газ қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттар. - Бағынушы персоналдың біліктілік сипаттамалары.

		5. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен нормалар. 6. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 7. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 8. Ішкі еңбек тәртібі. 9. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды.
		Машықтар:
Еңбек функциясы 3: Газ жабдығы жұмысының беріктігі мен сенімділігін арттыру жөніндегі іс-шарала	Дағды 1: Газ жабдығы жұмысының тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар дайындау	1. Жабдықтар, қондырғылар, құрылыстар жұмысының пайдалану көрсеткіштерін, олардың жұмыс режимін оңтайландыру мүмкіндіктерін талдау және қорытындылау. 2. Ұсынылған шешімдердің тиімділігін есептеу. 3. Жабдық жұмысының тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар қалыптастыру. 4. Жалпы және арнайы мақсаттағы технологиялық схемаларды, сызбаларды және техникалық құжаттаманы оқу.
		Білімдер:
		1. Жөндеудің озық технологиялары, еңбектің прогрессивті әдістері мен тәсілдері. 2. Жабдықты пайдалану кезіндегі алдыңғы қатарлы энергия үнемдеу технологиялары. 3. Өнертапқыштық және рационализаторлық қызметтің негіздері. 4. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен нормалар. 5. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 6. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 7. Ішкі еңбек тәртібі. 8. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Авариялардың, оқыс оқиғалардың, газ жабдығының істен шығуының алдын алуға бағытталған іс-шаралар бағдарламасына ұсыныстар дайындау	Машықтар:
		1. Жабдықтың жұмысына әсер ететін факторларды анықтау. 2. Жабдықты пайдалану кезінде авариялар мен инциденттердің алдын алу және жою жөніндегі шараларды әзірлеу.
		Білімдер:
		1. Газды тасымалдаудың технологиялық процестері. 2. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. 3. Табиғи газдың, тұрақсыз сұйық көмірсутектердің, газ және сұйық ортаның, химиялық реагенттердің физика-химиялық қасиеттері, оларды кәдеге жарату тәртібі мен ережесі. 4. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары. 5. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен нормалар. 6. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 7. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары.

р д ы орындау		8. Ішкі еңбек тәртібі. 9. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Персоналдың жұмысында ТҚЖЖ ДТ озық технологияларын және еңбектің прогрессивті әдістері мен тәсілдерін енгізу	Машықтар:
		1. Жаңа техниканы, рационализаторлық ұсыныстарды енгізуден, жұмыс орнының ұйымдастыру-техникалық шарттарының өзгеруінен қауіптерді бағалау. 2. Инновацияларды енгізуден тиімділікті бағалау. 3. Энергия үнемдеу, жөндеу технологиялары, еңбек әдістері мен тәсілдері бойынша озық тәжірибені қолдану. 4. Жабдықтың пайдалану параметрлерінің нормативтік (рұқсат етілген) шамаларынан өзгеру және ауытқу себептерін анықтау. 5. Газ объектілері жабдықтарының технологиялық параметрлерін түзету бойынша шешімдер қабылдау.
		Білімдер:
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	1. Жаңа техниканы, озық технологияларды, ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық әзірлемелерді енгізуді регламенттейтін салалық құжаттар. 2. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қағидалар мен нормалар. 3. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары. 4. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 5. Ішкі еңбек тәртібі. 6. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Жүйелі ойлау Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Тәртіптілік Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Кәсіптік біліктілік пен икемділікті өз бетінше дамыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 "Газ тарату жүйелері", ҚР ҚНЖЕ 4.03-101-2013 "Газ тарату жүйелері", МСҚН 4.03-01-2003 "Газ тарату жүйелері", ТР ТС 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптер мен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Газ жабдығын жөндеу және қызмет көрсету шебері
	7	Бас инженер
18. Кәсіптің карточкасы "Газ қызметінің (участкесінің)бастығы":		

Топтың коды:	1329-3		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Газ қызметінің (учаскесінің)бастығы		
С Б Ш бойынша біліктілік деңгейі:	6		
С Б Ш бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы", 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы мен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 тіркелген). 32 Параграф. Жабдыктарды пайдалану қызметінің бастығы (Бас механигі)		
Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавр и ат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өндеу салалары	Біліктілік: -	
Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі	Мамандық: Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық объектілерінің инженерлік жүйелерін монтаждау және пайдалану	Біліктілік:	
Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Газбен қамтамасыз ету жабдыктары мен жүйелерін құрастыру және пайдалану	Біліктілік:	
Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавр	Мамандық:		

Кәсіптік білім деңгейі:	и а т , маман дәрежесі, ординату ра)	Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибе с і н е қойылат ы н талаптар:	кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша ұйымның бейініне сәйкес келетін экономикалық қызмет түрінде кемінде 5 жыл жұмыс өтілі.		
Формалд ы емес және информа л ы біліммен байланыс :	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары :	1329-3-017 - Қызмет бастығы (электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауаны кондинционерлеу) 1329-3-020 - Учаске бастығы (электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауаны кондинционерлеу)		
Қызметті ң негізгі мақсаты:	Газбен жабдықтау жүйесінің үздіксіз, қауіпсіз және тиімді жұмысын қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функциял арының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ тарату желілерін пайдалану процесін басқару. 2. Техникалық құжаттаманы әзірлеуді қамтамасыз ету. 3. Газ тарату жүйелерін пайдалану бойынша персоналдың қызметін жоспарлау және бақылау.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар:	
		1. Регламенттік жұмыстарды орындау кестесін бекіту.	

Дағды 1:

Жоспарлы-алдын алу және авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу

2. Отқа және газға қауіпті жұмыстардың тізбелері мен жоспарларын бекітуге, олардың орындалуын бақылауға.
3. Газ жабдықтарында және газ тарату желілерінде авариялық жағдайларда жұмыстарды ұйымдастыруды жүргізу.
4. Жоспарлы жұмыстарды ұйымдастыру және қауіпсіз жүргізу жөніндегі іс-шаралардың орындалуын бекіту және бақылау.
5. Өндіруші зауыттар белгілеген газ жабдығының тұрақты және тиімді жұмыс режимін, пайдалану, техникалық қызмет көрсету ережелерін сақтауды қамтамасыз ету.
6. Газ учаскесі шегінде көктемгі су тасқынына жабдықтарды дайындау және күзгі-қысқы кезеңде пайдалану жөніндегі іс-шаралардың жоспарын бекіту және орындалуын бақылау.
7. Жабдықтардың жұмысына, газ беру режимдерінің сақталуына бақылау жүргізу.
8. Пайдалану персоналының жұмысын жоспарлау.
9. Газ құбырларының қолданыстағы учаскелерін ажыратуды қарастыру және келісу.
10. Жабдықтар мен газ құбырларын жөндеуге қою туралы шешім қабылдау.
11. Энергия үнемдеу, жөндеу технологиялары, еңбек әдістері мен тәсілдері бойынша озық тәжірибені қолдану.
12. Өлшеу құралдарын тексеру кестесін бекіту.
13. Газ жабдығының техникалық параметрлерін, беру режимі бойынша деректерді және жедел есептілікті талдау.
14. Газ объектілерінің жабдықтарында жұмыстарды орындау кезіндегі тәуекелдерді бағалау.
15. Қызмет бағыты бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді пайдалану.

Білімдер:

1. Жөнделген жабдықты жөндеу, бөлшектеу және монтаждау, дәлдігін тексеру және сынау технологиясы мен әдістері.
2. Отқа және газға қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттар.
3. Газ объектілері жабдықтарының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері.
4. Газ жабдығы ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері.
5. Газ жабдығының, Технологиялық схемалар мен жүйелердің нұсқаулары мен конструкциясы, қысыммен жұмыс істейтін ыдыстардың құрылымы мен қауіпсіз пайдалану ережелері.
6. Мұнай мен газдың физика-химиялық қасиеттері.
7. Газ жабдықтары мен газ тарату желілерін пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар (нұсқаулықтар).
8. Жетілдірілген жөндеу технологиялары, прогрессивті әдістер мен еңбек әдістері.
9. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі ережелер мен нормалар.
10. Өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік талаптары.

Еңбек функциясы 1: Газ тарату желілерін пайдалану процесін басқару		11. Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары. 12. Ішкі еңбек тәртібі. 13. Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Газ тарату жүйелерін пайдалану жөніндегі жұмыстардың жай- күйін техникалық бақылау және орындалуын технологиялық бақылау	Машықтар:
		1. Сызбалар мен сипаттамаларды оқыңыз. 2. Персоналдың газ жабдықтарын, механизмдерін пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды сақтауы жөнінде шаралар қабылдау. 3. Бағдарламаларды әзірлеу және жұмысшыларды жұмыс жүргізудің қауіпсіз әдістеріне оқытуды жүргізу. 4. Газ жабдығы жұмысының тиімділігін арттыру (оңтайландыру) бойынша шешімдер қабылдау. 5. Авариялардың, инциденттердің және жабдықтың жұмысынан бас тартудың себептерін талдау, олардың алдын алу жөніндегі іс- шараларды әзірлеу және бекіту. 6. Газ объектілері жабдықтарының технологиялық параметрлерін түзету бойынша шешімдер қабылдау. 7. Жабдықтың жұмысындағы бұзушылықтарды тану. 8. Сертификаттау және аттестаттау кезінде туындайтын проблемалардың шешімдерін қалыптастыру. 9. Жаңа техниканы, рационализаторлық ұсыныстарды, жұмыс орнының ұйымдастырушылық-техникалық жағдайларын өзгерту тәсілдері бойынша шешімдер қабылдау.
		Білімдер:
		1. Кәсіпорынның технологиялық регламенттері. 2. Қысыммен жұмыс істейтін құбырлар мен арматураға қойылатын талаптар. 3. Негізгі Бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарының әрекет ету принциптері. 4. Газ жабдығына техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиялары. 5. Кәсіптер мен жұмыс түрлері бойынша еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтар. 6. Құбырларды дәнекерлеу және дәнекерленген қосылыстарды термиялық өңдеу кезіндегі негізгі талаптар. 7. Материалтану негіздері. 8. Дәнекерлеу өндірісінің негіздері. 9. Газ жабдығының тиісті жұмысының негізгі техникалық көрсеткіштері. 10. Гидравликалық есептеуді орындау әдістемесі. 11. Құбырлардың коррозиясының себептері және онымен күресу жолдары. 12. Құбырлар мен арматураларға зақым келтіретін себептер, олардың алдын алу және жою тәсілдері. 13. Өндірістік қуаттар және жабдықтың жұмыс режимдері. 14. Жабдықтар мен желілердің, тұтынушыларды қосу тораптарының аумақтық орналасуы. 15. Жабдықтың техникалық жай-күйінің сәйкестігін бақылау құралдары.

		16. Қарапайым такелаж құралдарын м жүк көтергіш механизмдерді пайдалану құрылымы мен ережелері. 17. Жер жұмыстарын жүргізу түрлері мен ережелері. 18. Өлшеу құралдарының құрылғысы, жұмыс принципі және орнату орны.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Газ учаскесінің (қызметінің) шаруашылық қызметін қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Құралды, қосалқы бөлшектерді, материалдарды, арнайы материалдарды сатып алуға өтінімдер бекітілсін. киім және т. б. 2. Алынған негізгі құралдарды, құралдарды, қосалқы бөлшектерді, материалдарды және т.б. қойма есебіне қоюды және оларды есептен шығаруды қамтамасыз ету және бақылау. 3. Мерзімді түгендеу жүргізу. 4. Пайдалану үшін қажетті отын-энергетикалық ресурстардың, майлаудың, майлардың және басқа да материалдардың шығындарын есепке алуды және үлестік нормаларын сақтауды ұйымдастыру және оларды төмендету жөніндегі іс-шараларды енгізу. 5. Одан әрі пайдалану үшін жарамсыз материалдық-техникалық ресурстарды есептен шығаруға арналған актілерді бекіту.
		Білімдер:
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Техникалық құжаттаманы әзірлеуді қамтамасыз ету	Дағды 1: Техникалық құжаттаманың әзірленуін және бекітілуін бақылау	Машықтар:
		1. Техникалық құжаттамаға қажеттілікті анықтау. 2. Қолданыстағы регламенттеуші құжаттардың талаптарына сәйкес техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу. 3. Техникалық құжаттаманы ресімдеу үшін мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді пайдалану. 4. Жоғалған техникалық құжаттаманы қалпына келтіру, оның ішінде қажетті тексерулер тағайындау және аудит жүргізу жөнінде шаралар қабылдау. 5. Персоналдың пайдалану және технологиялық құжаттаманы уақтылы толтыруын бақылау. 6. Анықтамалық материалдарды қолдану, газ жабдықтары мен газ тарату желілерін пайдалану саласындағы ғылыми-техникалық ақпаратты талдау.
		Білімдер:
		1. Газ және газбен жабдықтау саласындағы заңнама. 2. Азаматтық қорғау саласындағы заңнама.

Еңбек функциясы 3: Газ тарату жүйелерін пайдалану бойынша персоналдың қызметін жоспарлау және бақылау		3. Ұйымның өндірістік қызметіне қатысты әдістемелік материалдар. 4. Газ жабдықтары мен газ тарату желілерін пайдалану және жөндеу жөніндегі техникалық құжаттаманың түрлері, оны ресімдеуге қойылатын талаптар. 5. Жабдықты паспорттау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Газ қызметі (учаске) қызметкерлеріне басшылық жасау	Машықтар: 1. Бөлімшеде еңбекті қорғау мен техника қауіпсіздігінің жай-күйіне бақылауды жүзеге асыру. 2. Бағынысты қызметкерлерге тапсырмаларды тұжырымдау. 3. Жедел-техникалық және есептік құжаттаманы жүргізу. 4. Жабдықтар мен газ тарату желілерін пайдалану бойынша орындалған жұмыстар туралы есептілік пен актілерді ұсыну мерзімдерін бақылау. 5. Шешімдерді жедел қабылдау (лауазымдық міндеттер шеңберінде). 6. Жаңа құрылғыларды енгізу және жұмыстарды жүргізудің озық әдістерін игеру жөніндегі жұмысты ұйымдастыру (оларды енгізуге қарай).
		Білімдер: 1. Ұйымның ұйымдық-өкімдік құжаттары. 2. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау стандарттары. 3. Нұсқамалардың түрлері, оларды өткізу тәртібі мен мерзімдері. 4. Газ қауіпті жұмыстарды ұйымдастыру және өндіру жөніндегі нұсқаулықтар. 5. Газға қауіпті жұмыстарды орындау үшін рұқсат-нарядтарды ресімдеу тәртібі. 6. Өртке қарсы және аварияға қарсы жаттығуларды ұйымдастыру жөніндегі нормативтік құжаттар. 7. Жабдықтар мен газ тарату құрылыстарын пайдалану жөніндегі нормативтік құжаттар. 8. Өндірістегі авариялар мен технологиялық бұзушылықтарды, жазатайым оқиғаларды тексеру және есепке алу жөніндегі ережелер мен нұсқаулықтар. 9. Құрал-сайманмен және құрылғылармен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. 10. Газ құбырлары трассаларының өзге коммуникациялармен қиылысу жағдайындағы жұмыс ережесі. 11. Жұмыс өндірісі бойынша технологиялық регламенттер. 12. Бағынысты қызметкерлердің лауазымдық және өндірістік нұсқаулықтары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Бағынысты қызметкерлердің жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру. 2. Орындалған жоспарлы-алдын алу жұмыстарының сапасына мерзімді тексерулер жүргізу.

	Дағды 2: Персоналдың жұмыстарды орындау сапасына бақылау жүргізу	3. Жоспарлы-алдын алу жұмыстарын орындау кезінде қызметкерлердің қауіпсіздік техникасын сақтауы тұрғысынан тұрақты байқау аудитін жүргізу. 4. Бағынысты қызметкерлер қызметінің нәтижелерін бағалау. 5. Қызметкерлерді мерзімді өндірістік оқытуды жүргізу. Білімдер: 1. Жоспарлауды ұйымдастыру тәсілдері, тиімділік көрсеткіштерін есепке алу және есептеу қағидалары. 2. Жөндеу жұмыстарын дайындау тәртібі мен жүргізу ережесі. 3. Газ тарату жүйелері объектілеріне техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді ұйымдастыру қағидалары. 4. Газ тарату жүйелері объектілерінің тиісті жай-күйіне нормативтік құжаттардың талаптары. 5. Газ құбырларының, газ реттеу пункттерінің, бекіту арматурасының жіктелуі, техникалық сипаттамалары және жұмыс ерекшеліктері. 6. Газ тарату жүйелерінің объектілерін пайдалану кезінде жұмыстарды орындаудың техникалық регламенттері (өндірістік нұсқаулықтар) (операциялардың реттілігі). 7. Ақаулардың түрлері, жабдықтың істен шығу себептері, газ беру режимінің бұзылуы, өндірістік нұсқаулықтарды орындау кезіндегі типтік қателер, жоспарлы-алдын алу жұмыстарының орындалмау белгілері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Жүйелік ойлау Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Дисциплинированность Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Кәсіптік біліктілік пен икемділікті өз бетінше дамыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 "Газ тарату жүйелері", ҚР ҚНЖЕ 4.03-101-2013 "Газ тарату жүйелері", МСҚН 4.03-01-2003 "Газ тарату жүйелері", ТР ТС 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы"	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптер мен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Бас инженер
	7	Газ шаруашылығының директоры
19. Кәсіптің карточкасы "Газ шаруашылығының директоры":		
Топтың коды:	1329-3	

Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Газ шаруашылығының директоры		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік : -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік : -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі,	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	

	ординату ра)		Біліктілік :
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавр и ат, маман дәрежесі, ординату ра)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік : -
Жұмыс тәжірибе сіне қойылат ын талаптар:	Инженерлік-техникалық лауазымдардағы жұмыс өтілі кемінде 5 жыл және газ шаруашылығындағы жұмыс өтілі кемінде 5 жыл.		
Формалд ы емес және информа л ы біліммен байланыс :	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары :			
Қызметті ң негізгі мақсаты:	Газ шаруашылығы қызметінің тиімділігін қамтамасыз ету, тұтынушыларды газбен жабдықтау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функциял арының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тасымалдау бойынша қызметтер көрсетуді қамтамасыз ету. 2. Газ тарату жүйесін пайдалану процесін басқару. 3. Газ шаруашылығына қызмет көрсету аймағының шекараларында газды жеткізуді қамтамасыз ету (есепке алу) және балансты Жинақтау. 4. Шаруашылық қызметті басқару.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар: 1. Ұйымның миссиясы мен стратегиясы, жоғары тұрған басшылықтың бұйрықтары мен өкімдері негізінде газ шаруашылығының мақсаттары мен міндеттерін қалыптастыру және қызметін жоспарлау. 1. Газ шаруашылығы ішіндегі процестерді үйлестіру, жұмыс өндірісін ұтымды ұйымдастыруды ескере отырып, бағынысты	

Еңбек функциясы 1: Тасымалдау бойынша қызметтер	Дағды 1: Бөлімшенің жұмысына басшылықты жүзеге асыру	қызметкерлер арасында міндеттер мен жауапкершіліктерді бөлу. 2. Еңбек тәртібінің жай-күйін бақылау және оны нығайту бойынша іс-шаралар жүргізу. 3. Қарамағындағылар қызметінің нәтижелерін бағалау және. 4. орындалған қызметтік тапсырмалар мен өзге де жұмыс түрлерінің есебін жүргізу. 5. Өндірістік-шаруашылық қызметті оңтайландыру, оның ішінде арнайы білім мен ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану бойынша ұсыныстар әзірлеу. 6. Қызметкерлерді жұмыс орнында оқытуды жүргізу. 7. Регламенттік жұмыстар жоспарларының орындалу мониторингі және тапсырмалардың уақтылы орындалуы негізінде кадрларға қажеттілікті айқындау. 8. Ішкі регламенттеуші құжаттарды әзірлеуге қатысу. 9. Жұмыскерлерді газ шаруашылығы орындайтын функцияларға қатысты әдістемелік және анықтамалық құжаттамамен қамтамасыз ету. 10. Газ шаруашылығында іс жүргізуді тиісті ұйымдастыруды және жүргізуді қамтамасыз ету.
		Білімдер:
		1. Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасы. 2. Жоғары билік органдары мен басшылардың ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттары және нормативтік және басшылық құжаттары. 3. Салада және ұйымда жұмыс жүргізудің технологиялық дайындығын ұйымдастыру. 4. Стандарттау және сертификаттау негіздері. 5. Техникалық-экономикалық және жедел - өндірістік жоспарлау негіздері, бюджеттеу, еңбекті. ұйымдастыру негіздері. 6. Инновациялық және инвестициялық қызметтің перспективалары, Ұйымның экономикалық қызметінің көрсеткіштері. 7. Ішкі еңбек тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 1: Тасымалдау бойынша қызметтер	Дағды 2: Бағынысты персоналдың еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарын сақтауын қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау техникасы бөлігінде қолданыстағы заңнаманың және ішкі регламенттеуші құжаттардың сақталуын қамтамасыз ету және бақылау. 2. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау техникасы талаптарының орындалуына бақылау аудитін жүргізу. 3. Міндетті алдын ала және мерзімді медициналық тексеруден өтуі тиіс қызметкерлердің тізімдерін бекіту. 4. Ауыр, зиянды немесе қауіпті еңбек жағдайлары үшін арнайы тамақ қосымша еңбек демалысы күндері берілуге тиіс қызметкерлердің тізімдерін бекіту. 5. Табиғат қорғау іс-шараларының орындалуын бақылауды жүзеге асыру.

көрсетуді қамтамасыз ету		6. Өндірістік экологиялық бақылау объектілерінде өткізуді бақылауды жүзеге асыру. 7. Бөлінген аумақтардың санитарлық жағдайын бақылау (тұтыну және өндіріс қалдықтарын жинау, уақытша сақтау, тапсыру, журналдарды толтыру). Білімдер: 1. Еңбекті қорғау саласындағы заңнама. 2. Өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігінің, Өндірістік санитарияның нормалары мен талаптары. 3. Қазақстан Республикасының Экологиялық Кодексі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Билік органдарымен, тұтынушылармен және басқа адамдармен өзара әрекеттесу	Машықтар: 1. Қадағалау органдарымен, тергеу органдарымен және сот сатыларымен өзара іс-қимыл жасау кезінде ұйымның мүдделерін білдіру. 2. Уәкілетті және жергілікті атқарушы органдардың аумақтық бөлімшелерінің хаттарына, ұсыныстарына, хабарламалары мен хабарламаларына, тұтынушылардың және өзге де тұлғалардың өтініштері мен шағымдарына толық жазбаша және ауызша жауап беру. 3. Аварияларға, газ жабдықтары мен газ құбырларының зақымдалуына кінәлі, сондай-ақ газ шаруашылығына өзге де залал келтірген адамдарды анықтау жөніндегі іс-шараларды жүргізу. 4. Материалдық залалды өтеу бойынша шаралар қабылдау. 5. Газ шаруашылығы құзыреті шеңберінде азаматтарды қабылдауды жүргізу. 6. Газ шаруашылығының жауапкершілігі шеңберінде тарифтік сметалар мен инвестициялық бағдарламаларды орындау бойынша баспасөз турларын өткізу. 7. Газ шаруашылығын тұтынушылардың тұрмыста газды пайдалану кезінде қауіпсіздік талаптарын сақтау қажеттілігін түсіндіру бойынша профилактикалық рейдтер мен тұрғындар жиындарын ұйымдастыру және өткізу. Білімдер: 1. "Табиғи монополиялар туралы" Қазақстан Республикасының Заңы және заңға тәуелді нормативтік-құқықтық актілер. 2. "Газ және газбен жабдықтау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы және заңға тәуелді нормативтік-құқықтық актілер. 3. Құнын анықтау әдістері, баға белгілеу және салық салу тәртібі, көрсетілген қызметтер мен орындалған жұмыстар үшін есеп айырысу тәртібі. 4. Стандарттар, салада және ұйымда статистикалық есепке алуды ұйымдастыру. 5. Жоғары тұрған органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, басқа да басшы және нормативтік құжаттары. 6. Қазақстан Республикасы азаматтарының өтініштерін қарау, тыңдаулар мен қоғамдық тыңдаулар өткізу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

Еңбек функциясы 2: Газ тарату жүйесін пайдалану процесін басқару	Дағды 1: Жоспарлы-алдын алу және авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу	Машықтар: - Отқа және газға қауіпті жұмыстардың тізбелері мен жоспарларын бекітуге, олардың орындалуын бақылауға. - Регламенттік жұмыстарды орындау кестелерінің орындалуын бақылау. - Өнеркәсіптік қауіпсіздік бөлігінде қолданыстағы заңнаманың және ішкі регламенттеуші құжаттардың сақталуын қамтамасыз ету. - Жоспарлы жұмыстарды ұйымдастыру және қауіпсіз жүргізу жөніндегі іс-шаралардың орындалуын бекіту және бақылау. - Көктемгі су тасқынына жабдықтарды дайындау және күзгі-қысқы кезеңде пайдалану жөніндегі іс-шаралардың жоспарын бекіту және орындалуын бақылау. - Энергия үнемдеу, жөндеу технологиялары, еңбек әдістері мен тәсілдері бойынша озық тәжірибені қолдану. - Өлшеу құралдарын тексеру кестесін бекіту. - Қызмет бағыты бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді пайдалану. Білімдер: - Жөнделген жабдықты жөндеу, бөлшектеу және монтаждау, дәлдігін тексеру және сынау технологиясы мен әдістері. - Отқа және газға қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттар. - Газ объектілері жабдықтарының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері. - Газ жабдығы ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері. - Газ жабдығының, Технологиялық схемалар мен жүйелердің нұсқаулары мен конструкциясы, қысыммен жұмыс істейтін ыдыстардың құрылымы мен қауіпсіз пайдалану ережелері. - Мұнай мен газдың физика-химиялық қасиеттері. - Техникалық есептеулерді жүргізу әдістері. - Газды газ тарату жүйесі арқылы тасымалдаудың технологиялық процестері. - Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптары. - Жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары және дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Техникалық құжаттаманың әзірленуіне және бекітілуіне бақылауды жүзеге асыру	Машықтар:
		- Техникалық құжаттаманың уақтылы бекітілуін қамтамасыз ету. - Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын қамтамасыз ету үшін техникалық құжаттаманың болуына қойылатын талаптарды айқындау. - Техникалық құжаттаманы рәсімдеу үшін мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді пайдалану. - Техникалық құжаттаманы ресімдеуге қойылатын белгіленген талаптардың орындалуын бақылау.
		Білімдер:

		1. Газ және газбен жабдықтау саласындағы заңнама. 2. Азаматтық қорғау саласындағы заңнама. 3. Ұйымның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық- өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. 4. Ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Газ шаруашылығына қызмет көрсету аймағының шекараларында газды жеткізуді қамтамасыз ету (есепке алу) және балансты жинақтау	Дағды 1: Газды есепке алу және өткізу жөніндегі жұмыстарды қамтамасыз ету және ұйымдастыру	Машықтар: аз тарату станциялары / қысқарту пункттері және өлшеу тораптары арқылы газ қабылдауды бақылауды жүзеге асыру. 2. Өлшеу тораптарының жұмысын, жеткізушілердің өлшеу тораптарындағы аспаптардың жарамдылығын, есептеудің қарсы тораптарының жұмысын бақылау. 3. Өнеркәсіптік, коммуналдық-тұрмыстық тұтынушылар объектілерінде және газ тарату станцияларында (түзеткіштер, Шығын өлшегіштер) газды есепке алу тораптарын ауыстыруға, баптауға, калибрлеуге, тексеруге, қабылдауға қатысу. 4. Тұтынушылардан газ жеткізуге өтінімдерді қабылдауды және газды өткізу жоспарын қалыптастыруды бақылау. 5. Газ тұтынушыларымен шарттар мен келісімдердің жобаларын әзірлеу, тұтынушылармен газды өткізу шарттарын уақтылы жасасуды қамтамасыз ету. 6. Бөлінген газ көлемі және тауарлық газ үшін акы төлеу шегінде газды тұтыну мониторингін жүзеге асыру. 7. Өнеркәсіптік кәсіпорындардың газды есепке алу аспаптарынан көрсеткіштердің алынуын, редукциялау пункттеріндегі газды есепке алудың бас тораптарынан көрсеткіштердің алынуын бақылауды жүзеге асыру. 8. Газ тұтынатын және төлемейтін есепке алынбаған объектілерді анықтауды қамтамасыз ету. 9. Тұтынушылардың дебиторлық берешегін болдырмау және / немесе төмендету жөніндегі іс-шараларды жүргізу. 10. Тұтынушылардың өтінімі бойынша есепке алу аспаптарын алуды, тексеруден кейін орнатуды және пломбалауды бақылауды жүзеге асыру. 11. Өнеркәсіптік тұтынушылардың тауарлық газын жеткізуге актілердің уақтылы берілуін бақылау. 12. Газ шаруашылығына қызмет көрсету аймағының шекарасындағы газ балансының мәліметтерін бақылау. 13. Тұтынушылардың дебиторлық берешегін өндіріп алу бойынша талап-арыз жұмысын ұйымдастыру. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының "Газ және газбен жабдықтау туралы" Заңы және заңға тәуелді нормативтік-құқықтық актілер. 2. Газ балансын есепке алу және жасау негіздері. 3. Технологиялық қажеттіліктерге және газдың жоғалуына газды есептеу әдістемесі. 4. Газ шаруашылығына қызмет көрсету аймағының шекарасындағы газ балансын анықтау әдістері.

		5. Газ тұтынушыларына өзара есеп айырысулар мен есептеулер жүргізудің негіздері мен әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 4: Шаруашылық қызметті басқару	Дағды 1: Газ шаруашылығының шаруашылық қызметін ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Құрал-саймандарды, қосалқы бөлшектерді, материалдарды, жеке қорғаныс құралдарын, арнайы киімдерді және т. б. сатып алуға өтінімдерді бекіту.
		2. Алынған негізгі құралдарды қойма есебіне қоюды және оларды есептен шығаруды қамтамасыз ету және бақылау. Мерзімді түгендеу жүргізу.
		3. Пайдалану үшін қажетті отын-энергетикалық ресурстардың, майлаудың, майлардың және басқа да материалдардың шығындарын есепке алуды және үлестік нормаларын сақтауды ұйымдастыру және оларды төмендету жөніндегі іс-шараларды енгізу.
		4. Одан әрі пайдалану үшін жарамсыз материалдық-техникалық ресурстарды есептен шығаруға арналған актілерді бекіту.
		Білімдер:
		1. Шикізаттың, материалдардың, аспаптардың, жинақтаушы бұйымдардың номенклатурасы, қабылдау қағидалары және сақтауға қойылатын талаптар, сынамаларды іріктеу әдістері, оларды есептен шығару тәртібі.
		2. Құралды, материалдарды және қосалқы бөлшектерді тұтыну нормалары.
		3. Экономика негіздері, өндірісті ұйымдастыру.
		4. Жабдықты пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, басшылықтар (нұсқаулықтар).
		5. Жүктерді қабылдауға және жөнелтуге арналған құжаттардың нысандары және оларды ресімдеу қағидалары.
		6. Негізгі құралдарды есепке алу және есептен шығару тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Жүйелі ойлау Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Тәртіптілік Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Кәсіптік біліктілік пен икемділікті өз бетінше дамыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ҚН 4.03-01-2011 "Газ тарату жүйелері". ҚР ҚНжЕ 4.03-101-2013 "Газ тарату жүйелері". МСҚН 4.03- 01-2003 "Газ тарату жүйелері". ТР ТС 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы".	
	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптер мен байланыс :	7	Бас инженер
	7	Филиал директоры

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

20. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі

Орындаушы:

Крикбаев Сунгат Болатович,

+7 (717) 278 68 34,

s.krikbaev@energo.gov.kz

21. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі

Жоба жетекшісі:

Кошкаров Ержан Жетписович

E-mail: y.koshkarov@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 34

Орындаушылар:

Крикбаев Сунгат Болатович, +7 (717) 278 68 34,

E-mail: s.krikbaev@energo.gov.kz

"QAZAQGAZ AIMAQ" АҚ

Орындаушылар:

Шафрай О.И,

+7 (717) 255 89 60,

E-mail: o.shafray@ktga.kz

22. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: Мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы салаларының кәсіптік біліктіліктері жөніндегі салалық кеңесінің 2024 жылғы 22 қарашадағы №8-2024 отырысының хаттамасы. 2025 жылғы 22 тамыздағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының Хаттамасы.

23. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 1 қарашадағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы. 2025 жылғы 31 шілдедегі кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

24. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы. 2025 жылғы 9 қыркүйектегі № 10735/A002 сараптамалық қорытындысы.

25. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

26. Болжамды қайта қарау күні: 31.12.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына 13-қосымша

"Газ бойынша тауар-көлік операциялары" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: Кәсіби стандарт "Газ бойынша тауар-көлік операциялары" "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабына сәйкес әзірленді, білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға, оның ішінде кәсіпорындарда персоналды оқытуға, қызметкерлер мен түлектердің кәсіптік біліктілігін тануға қойылатын талаптарды белгілейді білім беру ұйымдары мен ұйымдардағы және кәсіпорындардағы персоналды басқару саласындағы көптеген міндеттердің шешімдері.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) газ тарату станциясы (ГТС) – газды бөлудің және оның қысымын реттеудің, өлшеу қондырғылары мен техникалық жабдықтардың және қосалқы жүйелерінің жиынтығы. Газ тарату станциялары газ тарату жүйелеріне кіреді;

2) магистральдық газ құбырының желілік бөлігі (МГЖБ) – газды тікелей тасымалдау жүзеге асырылатын жер асты, су асты, жер үсті, жердегі құбырлары;

3) магистральдық газ құбыры (МГ) – тасымалданатын газдың қысымын арттыруды және төмендетуді қамтамасыз ететін бір немесе бірнеше газ құбырынан (желілік бөліктен) және олармен ұштасып жатқан объектілерден, телебасқару, байланыс құралдарынан және өзге де коммуникациялардан тұратын, тауарлық газды тасымалдауға арналған инженерлік құрылыс. Магистральдық газ құбыры объектілерінің құрамы жобалық құжаттамада және техникалық регламенттер талаптарында айқындалады;

4) жөндеу – магистральдық құбырдың және (немесе) оның объектілерінің желілік бөлігінің толық немесе ішінара пайдалану ресурсының жарамдылығын немесе жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар (операциялар) кешені.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

- 1) АҚКЖ – авариялық қалпына келтіру және жөндеу;
- 2) МТР – материалдық техникалық ресурс;
- 3) МГҚЖБ - материалдық газ құбырының желілік бөлігі;
- 4) МГҚ - магистралдық газ құбыры;
- 5) БА – басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы;
- 6) ГТС – газ тарату станциясы.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың төлқұжаты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Газ бойынша тауар-көлік операциялары.

5. Кәсіптік стандарттың коды: D35220012.

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

D Электр энергиясымен, газбен, бумен, ыстық сумен және ауаны кондициялаумен жабдықтау;

35 Электр энергиясымен, газбен, бумен, ыстық сумен және ауаны кондициялаумен қамтамасыз ету;

35.2 Құбыржолдар бойынша газды тәрізді отын өндіру және тарату;

35.22 Құбырлар арқылы газ тәрізді отынды бөлу;

35.22.0 Құбырлар арқылы газ тәрізді отынды бөлу.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Газ бойынша тауарлық-көліктік операциялар бойынша тасымалдау және оны бөлуді қамтитын технологиялық процесті ұйымдастыру. "Білімдер" бөлімінде қамтылған теориялық және практикалық білімдерге қойылатын талаптармен қатар, мамандар мен жұмысшылар: еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік жөніндегі ережелер мен нормаларды, жеке қорғану құралдарын пайдалану ережесін, орындалатын жұмыстардың (қызметтердің) сапасына, жұмыс орнында еңбекті ұтымды ұйымдастыруға қойылатын талаптарды, ақау түрлерін және оның алдын алу және жою тәсілдерін, өндірістік сигнализацияны білуі қажет. Сонымен қатар, біліктілігі анағұрлым жоғары жұмысшы өзінің "икемділік" және "білімдер" бөлімдерінде санамаланған жұмыстардан басқа, біліктілігі анағұрлым төмен жұмысшылар үшін көзделген жұмыстарды орындай алуы, сондай-ақ осы кәсіптегі анағұрлым төмен разрядтағы жұмысшыларды басқара білуі тиіс. Осыған байланысты анағұрлым төмен разрядтағы кәсіптердің карточкаларында келтірілген жұмыстар анағұрлым жоғары разрядтардың сипаттамаларында әдетте келтірілмейді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

- 1) Газ тарату станциясының инженері - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 2) Газ тарату станциясының мастері - 5 СБШ-нің деңгейі;
- 3) Газ тарату станциясының операторы - 4 СБШ-нің деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Газ тарату станциясының инженері":			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Газ тарату станциясының инженері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өндеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ тарату станцияларын (ГТС), ГТС газқұбырларын сенімді және қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. ГТС пайдалануды ұйымдастыру 2. ГТС пайдалану тиімділігін арттыру бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және жүргізу 3. ГТС-да авариялар мен инциденттер бойынша іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар: 1. Технологиялық жабдықтың, ГТС ғимаратының және газ құбырларының техникалық жай-күйін бағалау 2. ГТС операторларының ауысым (кезекшілік) кестесін құру 3. ГТС пайдаланудың күзгі-қысқы және көктемгі кезеңдеріне дайындау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу 4. Пайдалану процесіндегі ескертулерді, оның ішінде газдың шығуы мен ағуын жою 5. ГТС жабдықтарын пайдалануды сүйемелдеу бойынша арнайы бағдарламалық өнімдерді пайдалану	

Еңбек функциясы 1: ГТС пайдалануды ұйымдастыру	Дағды 1: ГТС пайдалануды бақылау	6. Жөндеуден кейін объектілерді, жабдықтарды пайдалануға жіберудің белгіленген тәртібінің сақталуын қамтамасыз ету 7. Жаңа және қайта жаңартылған объектілерді, жабдықтарды пайдалануға қабылдау. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Газ және газбен жабдықтау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 2. ГТС жабдығын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар 3. ГТС жабдығының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері 4. ГТС жабдығының сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыру әдістері 5. Технологиялық процестерді басқарудың автоматтандырылған жүйелері (ТП АБЖ), телемеханика құралдарының, ГТС жабдықтарын автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара әрекеттесуі және оларды басқару 6. ГТС жабдығының жұмысындағы анықталған ауытқулар мен кемшіліктерді жою тәсілдері 7. ГТС жабдығы ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері 8. ГТС жабдығының нақты техникалық жағдайын анықтау әдістері 9. Газды тасымалдау жоспары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жабдықтарға техникалық қызмет көрсету,	Машықтар: 1. ГТС жабдығына, қосалқы бөлшектерге, пайдалану және жөндеу материалдарына, жанаржағар майларға (ЖЖМ), құралдарға өтінімдер қалыптастыру 2. ГТС объектілеріндегі диагностикалық және жөндеу жұмыстарының сапасын, жаңа жабдықтарды монтаждау 3. ГТС жұмыс істеу үшін қызметкерлерге рұқсат ресімдеу 4. Жөндеу жұмыстарын жүргізу жоспарларына сәйкес жүргізу тәртібін анықтау 5. Жөндеу жұмыстарының көлемі мен орындалу сапасын бағалау 6. Жұмыс өндірісіндегі ақаулар мен бұзушылықтарды анықтау және тиісті құжаттаманы ресімдеу

	диагностикалық тексеру, жөндеу жүргізуді бақылау	7. ГТС жөндеу және алдын алу жұмыстарын орындау бойынша есеп жүргізу Білімдер: 1. ГТС жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша регламенттер 2. Техникалық қызмет көрсету және жөндеу (ТҚКЖ) , диагностикалық тексеруді (ТД) ұйымдастыру әдістері және жүргізу технологиясы 3. МГ және ГТС объектілері бойынша өндірістік құжаттаманы ресімдеу ережесі 4. Қауіпті өндірістік объектілерде жөндеу жұмыстарын орындауға персоналды жіберу және жұмыстарды ұйымдастыру тәртібі 5. МГ, ГТС желілік бөлігі жабдықтарының жұмыс режимдері 6. ГТС жабдығын пайдалану ережелері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	-
Еңбек функциясы 2: ГТС пайдалану тиімділігін арттыру	Дағды 1: ГТС пайдалану тиімділігін арттыру бойынша жұмыстарға басшылық ету	Машықтар: 1. ГТС ағымдағы жай-күйіне және ГТС объектісінің (торабының, учаскесінің) сипаттамаларына; пайдалану жағдайларына; объектінің жобалық шешімдерге (жобадан ауытқулардың болуы), құрылыс нормалары мен ережелерінің, мемлекеттік стандарттардың, техникалық шарттардың, өнеркәсіптік, өрт қауіпсіздігінің талаптарына сәйкес келуіне талдау жүргізу 2. Жүргізілген диагностиканың, сынаудың, куәландырудың нәтижелерін, объектінің іс жүзіндегі жұмыс істеу режимін, технологиялық процестің бұзылу сипатын, авариялардың жағдайлары мен себептерін, қызмет көрсетуші персоналдың біліктілігін өңдеуді және талдауды жүргізу және ГТС жабдықтарына және газ бұруқұбырларына техникалық жөндеу жүргізу қажеттілігі туралы қорытынды беру. 3. ГТС жабдығын пайдалану саласындағы жаңа технологиялық процестерді әзірлеудің озық тәжірибесін талдау және қорыту . 4. Өндірістің тиімділігін арттыруға бағытталған жөндеулердің, ісшаралардың барлық түрлерін жүргізудің перспективалық және ағымдағы жоспарларын құру 5. Өндіріс процестерін автоматтандыру бойынша жұмыстарды жүргізуді жоспарлау 6. Жаңалықтарды қолдану нәтижесінде алынатын тиімділікті бағалау 7. Жаңа техниканы, технологияларды, инновациялық ұсыныстарды енгізу тәуекелдерін бағалау

бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және жүргізу		8. ГТС жабдығының жұмыс режимі мен қызмет көрсету нысандарын оңтайландыру бойынша ұтымды шешімдер қабылдау 9. Ақпараттық-талдау жүйесінде ГТС бойынша деректерді енгізу және жаңарту. 10. Алдыңғы қатарлы технологияларды пайдалана отырып, жаңадан салынып жатқан және реконструкцияланатын ГТС жобалауға техникалық талаптарды әзірлеу 11. ГТС жабдығын жаңғырту тиімділігін есептеуді жүргізу. Білімдер: 1. ГТС жабдығының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері 2. ГТС жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша регламенттер 3. ГТС жабдығының сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыру әдістері 4. ГТС жабдығының нақты техникалық жағдайын анықтау әдістері 5. ГТС және газ құбырларыбұрулар жұмысының техникалық сипаттамалары мен тиімділігінің көрсеткіштерін есептеу әдістемесі 6. Өндірістік есептілікті жүргізу ережесі 7. Өндірістің озық әдістері және рационализаторлық ойлар .
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	-
Еңбек функциясы 3: ГТС-да авариялар мен инциденттер бойынша іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу	Дағды 1: ГТС-да авариялар мен инциденттердің алдын алу бойынша іс-шараларды ұйымдастыру Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 2:	Машықтар: 1. Қалыпты газ құбырларын пайдалану және тұтастығына қауіп төндіретін авариядан бұрын жағдайларға, ақаулар мен ауытқуларға бағалау жүргізу 2. ГТС объектілеріндегі авариялардың алдын алу және жою бойынша шараларды әзірлеу 3. ГТС объектілерінде аварияларды оқшаулауға және жоюға персоналдың дайындығын бағалау және қамтамасыз ету Білімдер: 1. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік саласындағы нормативтік техникалық құжаттаманың талаптары 2. Ақаулар мен ауытқулардың типтік түрлерін жою рәсімдері Машықтар: 1. ГТС объектілерінде авариялар мен инциденттердің туындау себептеріне талдау жүргізу 2. ГТС-да аварияларды оқшаулау және жою жоспарын әзірлеу

	ГТС-да авариялар мен инциденттерді жою бойынша іс-шаралар өткізу	3. ГТС-да авариялар мен инциденттердің ауқымын бағалау.	
		Білімдер: 1. Аварияларды жою жоспары, авария кезінде хабарлау схемасы. 2. Объектілерде авариялар мен инциденттерді оқшаулау және жою тәртібі	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Аналитикалық ойлау Зейінділік Мәселелерді шешуге кәсіби көзқарас Ұйымдастырушылық қабілеттер Өз бетінше жұмыс істей білу Күйзеліске төзімділік Жеделдік Қазіргі және болашақтағы проблемаларды шешу және шешімдер қабылдау үшін жаңа ақпараттың мәнін түсіну		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Бас инженер	
10. Кәсіптің карточкасы "Газ тарату станциясының мастері":			
Топтың коды:	3118-4		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Газ тарату станциясының мастері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығымен бекітілген Мұнай-газ өндіру саласы ұйымдарының басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары, 83-тармақ § 27 Мастер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ тарату станцияларының (ГТС) сенімді және тиімді жұмыс істеуін жүзеге асыру	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. ГТС пайдалану 2. Машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жолқұрылыс және арнайы техниканың тұрағын, сақталуын, орналасуын және пайдаланылуын ұйымдастыру 3. Газ саласы объектілерінде авариялық-қалпына келтіру және жөндеу жұмыстарын (АҚКЖЖ) ұйымдастырутехникалық сүйемелдеу
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Еңбекті ұйымдастыру және персоналды басқару	Машықтар: 1. Қызметкерлерді жұмыс орындарына орналастыра отырып, өндірістік тапсырмаларды тапсыру 2. Кезекші персоналдың еңбек және демалыс режимін анықтау 3. Жер үсті құрылыстары мен жер асты коммуникацияларының маңында машиналармен, тетіктермен, көтергіш құрылыстармен, жол-құрылыс және арнайы техникамен жұмыс жүргізуге рұқсат-наряд ресімдеу Білімдер: 1. Еңбекті ұйымдастыру және персоналды басқару негіздері 2. Газ саласындағы объектілерді пайдалану жөніндегі нормативтік құжаттар 3. Бекітілген жабдықты пайдалану ережесі 4. Ірі көлемді және ауыр салмақты жүктерді тасымалдау ережесі 5. Персоналдың пайдаланушы ұйымның объектілеріне жұмыс жүргізуге рұқсат алу тәртібі
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	-
	Дағды 2: Газ тарату станцияларының бұйымдарының,	Машықтар: 1. Электр станцияларының, қысыммен ойып кесуді жүргізуге арналған жабдықтардың, компрессорлардың, жүк қармайтын құрылғылардың, электр жабдықтарының, қорғаныс құралдарының, технологиялық жабдықтардың, машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жол-құрылыс және арнайы техниканың жарамдылығы мен жұмысқа қабілеттілігін айқындау 2. Тиеу-түсіру жұмыстарын жүргізу және тасымалдау кезінде алынған құбырлардың ақауларын анықтау

Еңбек функциясы 1: ГТС пайдалану	жабдыктарының, механизмдері мен техникасының жұмысқа қабілеттілігін қамтамасыз ету	3. Қолданылатын материалдардың, дәнекерлеу және қосалқы жабдықтардың, жабдықтар мен құралдардың сапасын техникалық құжаттамаға сәйкестігін бағалау. Білімдер: 1. Жабдықтар мен механизмдерді, күзет бекеттерін, байланыс құралдарын орналастыру схемасы 2. Көлік құралдарының, машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жолқұрылыс және арнайы техниканың техникалық сипаттамалары 3. Электр станцияларын, қысыммен ойып кесуді жүргізуге арналған жабдықтарды, компрессорларды жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізу тәртібі
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: ГТС аумақтары, өнеркәсіп алаңдары, ғимараттары мен құрылыстары ұстау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Көлік құралдарының қажетті санының өтуін қамтамасыз ететін уақытша кірме жолдардың, құбыржолдар арқылы өтетін жолдардың, технологиялық және трассадан тыс өтетін жолдардың жай-күйін анықтау. 2. Материалдық-техникалық ресурстарды сақтау үшін жағдай жасау (МТР) Білімдер: 1. Құбырлар арқылы уақытша өтпелер конструкцияларының құрамы 2. Адамдарды автомобиль және әуе көлігімен тасымалдауға қойылатын талаптар 3. МТР сақтауға арналған алаңдарға нормативтік құжаттардың талаптары 4. Мұнай базаларына, мұнай және мұнай өнімдері қоймаларына, сұйытылған көмірсутек газдары мен қысыммен тез тұтанатын сұйықтықтар қоймасына қойылатын өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
		Машықтар: 1. Жанар-жағармай материалдарының қажетті көлемінің есебін жүргізу 2. Жұмыстарды жүргізу технологиясы мен жергілікті жердің ерекшеліктерін ескере отырып, машиналарды, механизмдерді, көтергіш құрылыстарды, жолқұрылыс және арнайы техниканы, жабдықтарды ұтымды орналастыру 3. Электр станцияларын, қысыммен ойып кесуді жүргізуге арналған жабдықтарды, компрессорларды, машиналарды, механизмдерді, көтергіш құрылыстарды, жолқұрылыс және арнайы техниканы пайдалану ережелерінің сақталуын қамтамасыз ету

Еңбек функциясы 2: Машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жолқұрылыс және арнайы техниканың тұрағын, сақталуын, орналасуын және пайдаланылуын ұйымдастыру	Дағды 1: Өндірістік-шаруашылық қызметті жүзеге асыру	Білімдер: 1. Тұрақ орындарында машиналарды, механизмдерді, көтергіш құрылыстарды, жолқұрылыс және арнайы техниканы орналастыру схемалары 2. Жанар-жағар май материалдары шығысының нормалары 3. Тұрғын вагондарын, газдары бар баллондарды орналастыруға, көлік құралдарының тұрағына, негізгі құралдарды қорғауға, аумақты санитарлық-гигиеналық ұстауға қойылатын талаптар 4. Машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жол-құрылыс және арнайы техниканың құрылымы мен техникалық сипаттамалары 5. Машиналарды, механизмдерді, көтергіш құрылыстарды, жолқұрылыс және арнайы техниканы пайдалану қағидалары 6. Жол парақтарын, жабдықтардың, машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жолқұрылыс және арнайы техниканың жұмысын есепке алу карточкаларын толтыруға қойылатын талаптар
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Машықтар: 1. Жұмыс орындарын АҚЖЖЖ жұмыстарына, оның ішінде газбен кесу және дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын жүргізуге дайындау 2. АҚЖЖЖ жұмыстарды жүргізу объектілерінде газ кесу және дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын орындау технологиясының бұзылу себептерін анықтау 3. Қызметкерлердің біліктілігі, көлемі мен күрделілігін ескере отырып, ұтымды орналасуын және тиелуін қамтамасыз ету 4. Электр станцияларының, қысыммен ойып кесуді жүргізуге арналған жабдықтардың, компрессорлардың, көтергіш құрылыстардың, жүк ұстағыш құрылғылардың, арқандардың, артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың, технологиялық жабдықтардың, қысыммен ойып кесудің технологиясын қолдана отырып жұмыс жүргізуге арналған жабдықтардың техникалық жай-күйін бағалау 5. Қоршау және қорғау құрылғыларының, қауіпсіздік белгілерінің қажеттілігі мен орналасу орнын анықтау 6. Құбырларға, құбыр арматурасына, материалдарға техникалық құжаттарды оқу

Еңбек функциясы 3: Газ саласы объектілерінде авариялық-қалпына келтіру және жөндеу жұмыстарын (АҚКЖЖ) ұйымдастыру техникалық сүйемелдеу	Дағды 1: АҚКЖЖ жұмыстарды жүргізуге дайындау Дағдыны тану мүмкіндігі :	7. Наряд-рұқсатнамаларды және АҚКЖЖ жұмыстарын жүргізуге арналған басқа да арнайы рұқсаттарды ресімдеу 8. АҚКЖЖ жұмыс өндірісінің жобасын қолдану Білімдер: 1. АҚКЖЖ жұмыс өндірісінің жобасы 2. Жөнделетін АҚКЖЖ жұмыстар учаскесінің карталары, схемалары 3. АҚКЖЖ жұмыстарды жүргізу кезінде акпарат алмасу тәртібі 4. АҚКЖЖ жұмыс жүргізу орындарындағы автомобиль жолдарының желісі 5. Қауіпті өндірістік объектілерде техникалы құрылғыларды монтаждау, жөндеу және қайта жаңарту кезінде дәнекерлеу материалдарын, жабдықтар мен технологияларды қолдану тәртібі 6. Газбен кесу және дәнекерлеу монтаждау жұмыстарын жүргізу технологиясы 7. Дәнекерлеу қосылыстарының сапасын көзбен шолып және өлшеп бақылау жүргізуге қойылатын талаптар 8. Дәнекерлеу кезіндегі құбыр ақауларының түрлері, пайда болу себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері 9. Еңбекті ұйымдастыру және персоналды басқару негіздері 10. Объектілерді жөндеу бойынша, оның ішінде дәнекерлеу өндірісі саласындағы нормативтік және техникалық құжаттар 11. АҚКЖЖ жұмыстарды жүргізу кезінде ағымдағы сипаттағы туындайтын ақауларды анықтау және жою тәсілдері 12. АҚКЖЖ жұмыстарды жүргізу учаскесі иесінің-ұйым бөлімшелерінің құрылымы, жауапкершілік аймағы 13. Қысыммен пісіру және кесу кезінде АҚКЖЖ жұмыстарды жүргізу учаскесіндегі рұқсат етілген жұмыс қысымы
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейінділік Өз бетінше жұмыс істей білу Ұйымшылдық Тіл табандылық Ұқыптылық Күйзеліске төзімділік Нәтижеге бағыттылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-	
	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	6	Газ тарату станциясының инженері	
11. Кәсіптің карточкасы "Газ тарату станциясының операторы":			
Топтың коды:	8112-2		
Қызмет атауының коды:	8112-2-001		
Кәсіптің атауы:	Газ тарату станциясының операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 желтоқсанда № 21909 болып тіркелді. Газ тарату станциясының операторы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ тарату станциясы жабдықтарының сенімді және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ тарату станциясының жабдықтарына қызмет көрсету 2. Аспаптар, арматура және аппараттардың жұмысын қамтамасыз ету	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 4 разрядка (СБШ 3) 1. ГТС жабдықтары мен коммуникацияларын және бақылау-тарату пункттерін (БТП) ағымдағы және орташа жөндеу жүргізу 2. ГТС және БТП жабдықтарын, коммуникацияларын, үй-жайлары мен аумағын тазалау 3. Шаң ұстағыштар үшін одорант пен майдың есебін жүргізу 4. Автоматтандырылмаған газ тарату станцияларының (ГТС) немесе тәуліктік газ өнімділігі 1,0 млн. м3 дейінгі БТП аппараттарын, газды реттеу, өлшеу және есепке алу аспаптарын,	

Еңбек функциясы 1: Газ тарату станциясының жабдықтарына қызмет көрсету	Дағды 1: Газ тарату станциясы мен бақылау-тарату пункттерінің технологиялық жабдықтарына жөндеу жұмыстарын жүргізу	автоматты жабдықтар жүйесін, газды тазарту және одоризациялау қондырғыларын және құбыржолдары коммуникацияларын жарамды күйде ұстау 5 разрядқа (СБШ 3) 1. Автоматтандырылмаған газ тарату станцияларының (ГТС) немесе тәуліктік газ өнімділігі 1,0 млн. м3 асатын БТП немесе автоматтандырылған газ тарату станцияларының (ГТС) немесе тәуліктік газ өнімділігі 1,0 млн. м3 дейінгі БТП аппараттарын, газды реттеу, өлшеу және есепке алу аспаптарын, автоматты жабдықтар жүйесін, газды тазарту және одоризациялау қондырғыларын және құбыржолдары коммуникацияларын жарамды күйде ұстау 6 разрядқа (СБШ 4) 1. Автоматтандырылған газ тарату станцияларының (ГТС) немесе тәуліктік газ өнімділігі 1,0 млн. м3 асатын БТП аппараттарын, газды реттеу, өлшеу және есепке алу аспаптарын, автоматты жабдықтар жүйесін, газды тазарту және одоризациялау қондырғыларын және құбыржолдары коммуникацияларын жарамды күйде ұстау Білімдер: Барлық разрядтар үшін: 1. ГТС және БТП коммуникацияларының, аспаптар мен аппараттарды байлау схемалары 2. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың, реттеу, есептеу және бақылау аспаптарының құрылысы және пайдалану ережесі 3. Қысым реттегіштері мен газды есепке алу аспаптарын баптау тәсілдері
Еңбек функциясы 2: Аспаптар, арматура және аппараттардың жұмысын қамтамасыз ету	Дағды 1: Тұтынушыларға газ берудің берілген режимін қамтамасыз ету	Машықтар: Барлық разрядтар үшін: 1. Белгіленген жұмыс режиміне сәйкес аспаптарды, арматура мен аппараттарды қажетті ауыстырып косуды жүргізу 2. Аспаптардың, арматуралар мен аппараттардың жұмысындағы ақауларды және газдың ағып кетуін анықтау 3. Қысым реттегіштері мен есептеу құралдарының жұмысын ретке келтіру және бақылау 4. Тіркеуші аспаптардың картограммаларын өңдеу және тұтынушыларға берілетін газ мөлшерін есептеу 5. Аспаптарды метрологиялық тексеруге тапсыруға дайындау Білімдер: Барлық разрядтар үшін: 1. Одорантпен жұмыс істеу ережесі және газды одоризациялау нормалары

		2. Жеке қорғану құралдарын пайдалану ережесі 3. Жұмыс уақытында анықталған барлық кемшіліктер туралы басшыға хабарлау тәртібі 4. Жұмыс орнында еңбекті ұтымды ұйымдастыру жөніндегі талаптар 5. Ақаудың түрлері және оның алдын алу және жою тәсілдері 6. Өндірістік дабылды 7. Орындалатын жұмыстардың сапасына қойылатын талаптар
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейінділік Өз жұмысы үшін жауапкершілік сезімі Кәсіби біліктілік пен іскерлікті өз бетінше дамыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Газ жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету шебері

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

12. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі;

Орындаушы: Уйсимбаева Гульжан Кулымбаевна;

E-mail: g.uisimbayeva@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 18.

13. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

"Қазақ мұнай және газ институты" АҚ;

Жоба жетекшісі: Уйсимбаева Гульжан Кулымбаевна;

E-mail: g.uisimbayeva@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 18.

14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы салаларының кәсіптік біліктіліктері жөніндегі салалық кеңесінің 2024 жылғы 22 қарашадағы №8-2024 отырысының хаттамасы.

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 2 шілдедегі кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

16. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы.

17. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2024 ж.

18. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2027 ж.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына 14-қосымша

"Газ тасымалдауды басқару" кәсіптік стандарты

Ескерту. Кәсіптік стандарт жаңа редакцияда – ҚР Энергетика министрінің 15.10.2025 № 387-н/қ (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Газ тасымалдауды басқару" кәсіптік стандарты Қазақстан Республикасының "Кәсіптік біліктіліктер туралы" Заңының 5-бабына сәйкес әзірленді және ол магистральдық газ тасымалдау саласында жұмысшылардың кәсіби біліктілігін тану, еңбек мазмұнын айқындау, біліктілікті тәуелсіз бағалауды жүргізу және кадрлық әрі өндірістік жоспарлау міндеттерін шешу үшін қолданылады.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Газ айдаушы агрегат – газ құбырлары мен жерасты газ қоймаларындағы компрессорлық станцияларда табиғи газды сығуға арналған агрегат;

2) Газ тарататын станция – газды тарату және қысымын реттеу жүйелерінен, орнатылған жабдықтар мен құрылғылар кешенінен тұратын нысан. Газ тарататын станциялар газ тарату жүйелерінің құрамына кіреді;

3) Газды тасымалдау – шикі немесе тауарлық газды газ құбырлары арқылы айдау процесі;

4) Компрессор станциясы – газды өндіру, тасымалдау және сақтау кезінде газдың қысымын арттыруға арналған құрылыстар мен жабдықтар кешені;

5) Магистральдық газ құбыры – тауарлық газды тасымалдауға арналған, бір немесе бірнеше құбыр желісінен және қысымды реттейтін, телеуправление мен байланыс құралдарынан тұратын инженерлік құрылым. Объектілер құрамы жобалық құжаттама мен техникалық регламенттердің талаптарымен анықталады;

6) Магистральдық құбырды пайдалану – магистральдық құбырдың үздіксіз, тиімді және талапқа сай жұмыс істеуін қамтамасыз етуге қажетті қызмет түрлері, оның ішінде техникалық қызмет көрсету, жөндеу, техникалық диагностикалау және жедел-диспетчерлік басқару кіреді;

7) SCADA – автоматтандырылған нысандардың жұмысын үздіксіз бақылауға, басқаруға және ақауларға дер кезінде әрекет етуге мүмкіндік беретін бағдарламалық жүйе.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

- 1) ГАА – газ айдаушы агрегат;
- 2) ГТС – газ тарату станциясы;
- 3) КС – компрессор станциясы;
- 4) МГҚ – магистральдық газ құбыры;
- 5) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;
- 6) БТБА – Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;
- 7) ҚР ТР – Қазақстан Республикасының техникалық регламенті;
- 8) ӨҚ – өлшеу қондырғысы;
- 9) ӨҚЖТШ – өндірістік қажеттіліктер мен технологиялық шығындар.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Газ тасмалдауды басқару

5. Кәсіптік стандарттың коды: Н120

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Н Көлік және қоймалау;

49 Құрлық және құбырмен жүретін көліктің қызметі;

49.5 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50.0 Құбыр көлігінің қызметі.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: "Газ тасымалдауды басқару" кәсіптік стандарты газды өндіру көздерінен тұтынушыларға дейін тасымалдау процестерін ұйымдастыру және басқарумен айналысатын мамандардың құзыреттері мен кәсіби дағдыларына қойылатын талаптарды айқындайды. Кәсіптік стандарт газ құбырларына техникалық қызмет көрсету, газ сапасын бақылау, қауіпсіздікті қамтамасыз ету және тасымалдау процестерінің экономикалық тиімділігін арттыру сияқты негізгі қызмет салаларын қамтиды.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

- 1) Өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 2) Өндіріс инженері - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 3) Магистральдық құбырлардың диспетчері - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 4) Газды есепке алу жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі.

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер":	
Топтың коды:	2141-2

Қызмет атауының коды:	2141-2-002		
Кәсіптің атауы:	Өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы", 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы мен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 тіркелген). 83 Параграф. Өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санатты өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс өтілі; II санатты өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санатсыз өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер лауазымында кемінде 3 жыл жұмыс өтілі; санатсыз өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнайы орта, кәсіптік орта) білім және I санатты техник лауазымында кемінде 3 жыл жұмыс өтілі.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ тасымалдау жүйесі бойынша газды тасымалдаудың берілген режимін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. МГҚ объектілерінде газ тасымалдау процесін жедел басқару. 2. Қызметтің жұмысын жоспарлау, көрсеткіштер есебін жүргізу және талдау. 3. Газ тасымалдау процесін жетілдіру.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	

Дағды 1: Газ тасымалдау объектілеріндегі аварияларды оқшаулау және жою	Машықтар: 1. Газ құбырларындағы, КС және ГТС апаттарын оқшаулау және жою, газ көлігінің барынша мүмкін көлемін қамтамасыз ету, тұтынушыларды үздіксіз газбен жабдықтау мақсатында газ ағындарын қажетті ауыстырып қосуды жүргізу жөнінде шаралар қабылдау. 2. Аварияны жою жоспарларын, лауазымды адамдарды хабардар ету және жинау схемаларын әзірлеу. 3. От және жоспарлы-алдын алу жұмыстарының кешендерін жүргізу жоспарларын әзірлеу. 4. Газ тасымалдау жүйесі объектілерінде жоспарлы және авариялық-қалпына келтіру жұмыстарының орындалуын бағалау. Білімдер: 1. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар және басқа да басшылық материалдар. 2. Газ тасымалдау жүйесінің құбыржолдарын, жабдықтарын инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету әдістері. 3. Газ тасымалдау жүйесі объектілеріндегі аварияларды жою (оқшаулау) жоспары. 4. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Дағды 2: МГҚ желілік бөлігінің жұмысқа қабілеттілігін сақтау	Машықтар: 1. Технологиялық процесс бойынша берілген режимді қамтамасыз ету үшін МГҚ желілік бөлігінің, ГТС және басқа да технологиялық жабдықтың жұмысқа қабілеттілігі мен жарамдылығын анықтау. 2. Газ құбырының гидравликалық тиімділігін және желілік бөлік учаскелерінің ішкі қуысын тазартудың орындылығын анықтау. Білімдер: 1. Магистральдық және таратушы газ құбырларын, жерасты газ қоймаларын, КС пайдалану тәртібі. 2. Газ жабдықтарын, газ құбырларын жөндеу және жұмыс істеу қағидасы.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Машықтар: 1. Ақпараттың дұрыстығын қамтамасыз ету, берілген параметрлерден ауытқуларға дереу әрекет ету және ұсыныстар беру.

Еңбек функциясы 1: МГҚ объектілерінде газ тасымалдау процесін жедел басқару	Дағды 3: Газды тасымалдау бойынша деректерді қабылдау және беру	2. Өз қажеттіліктері мен технологиялық ысыраптар бойынша газ көлемін тәулік сайын жинауды, апта сайын және ай сайын салыстыруды қамтамасыз ету. 3. Жеткізушілерден газды қабылдаған кезде саны мен сапасын талдау және тұтынушыларға тасымалданатын газды беру. 4. Баланстарды анықтау мақсатында газды бөлудің тәуліктік балансын анықтау. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Газ және газбен жабдықтау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы және кәсіпорын қызметінің бағыты бойынша өзге де нормативтік құқықтық актілер. 2. Өндірістік қуаттар, техникалық сипаттамалар, конструктивтік ерекшеліктері, жұмыс режимдері және жабдықты техникалық пайдалану қағидалары. 3. Экономикалық қызметтің тиісті түріндегі ғылыми-техникалық жетістіктер және озық ұйымдардың тәжірибесі. 4. Белгіленген есептілікті жасау тәртібі. 5. Техникалық, экономикалық, әлеуметтік даму перспективалары, бейіні, мамандануы және құрылым ерекшеліктері, өндірістік қуаттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 4: Газды тасымалдау процесін ұйымдастыру	Машықтар: 1. Негізгі талаптар: шығудағы, кірудегі қысым, өлшеу қондырғысындағы (ӨҚ) сағаттық шығыс және т. б. бойынша беруші және қабылдаушы тараптармен газды беру және қабылдау режимін талдау. 2. Газ тасымалдау режимін жоспарлау. 3. Газ тасымалдау жөніндегі жоспарлардың орындалуын талдау, газ тасымалдау режимінің өзгеруін мүдделі тараптармен келісу. 4. Құрылымдық бөлімшелерге бекітпе арматураны ауыстырып қосуға, МГҚ желілік бөлігінің технологиялық жабдығын, компрессорлық станцияны (КС) және ГТС іске қосуға және тоқтатуға және жөндеуге шығаруға өкімді келісу және беру. 5. Газ тасымалдау процесіне тұрақты мониторинг жүргізу. 6. МГҚ режимін келісу және өзгерту туралы хаттарды, факсимильді хабарламаларды, телефонограммаларды және өзге де құжаттарды дайындау.

		Білімдер: 1. Өндірістік-шаруашылық қызмет жоспарларын жасау және келісу тәртібі. 2. Табиғи газды жеткізу, тасымалдау, өткізу және сақтау тәртібі. 3. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері. 4. Газ көлемі мен режимдерін есептеу бойынша мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз ету.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Қызметтің жұмысын жоспарлау, көрсеткіштер есебін жүргізу және талдау	Дағды 1: Газ тасымалдау қызметін жоспарлау және талдау	Машықтар: 1. Газ тасымалдау жүйесінің өндірістік объектілерінің және жұмыс параметрлерінің жай-күйі мен динамикасын берілген параметрлерден ауытқу мәніне талдау. 2. Өз қажеттіліктеріне және технологиялық ысыраптарға (ӨҚЖТЫ) газ шығысының жоспарланған көлемдерінің есебін дайындау, деректерді талдау. 3. Газ тасымалдау жоспарларын, газ тасымалдау жүйесінің жұмыс режимдерінің жобаларын өз мұқтаждары мен технологиялық ысыраптарға арналған газ шығыстарын оңтайландыру мен барынша азайтуды, экологиялық аспектілер мен өндірістік тәуекелдерді ескере отырып дайындау және келісу. 4. Техникалық-экономикалық талдау жүргізу, қабылданатын және іске асырылатын шешімдерді кешенді негіздеу, ӨҚЖТЫ газ шығынын азайту мүмкіндігін табу, МГҚ негізгі және қосалқы жабдықтарын неғұрлым тиімді пайдалану. Білімдер: 1. Газ тасымалдау жүйесі бойынша жабдықтың өндірістік қуаты, техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері мен жұмыс режимі, оны пайдалану ережесі. 2. Газ көлігі көлемін есептеу рәсімі. 3. Газ тасымалдау жүйесінің технологиялық объектілерінің жұмыс көрсеткіштерін бағалау әдістері. 4. Газ көлігі, газ тарату және газбен жабдықтау саласындағы өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша нормативтік құқықтық актілер, әдістемелік материалдар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Газ тасымалдау жүйесі бойынша ай, жыл ішіндегі газ балансын жасау.

	Дағды 2: Газды тасымалдау бойынша есептік ақпаратты ұсыну	2. Өз қажеттіліктеріне және технологиялық ысыраптарға арналған газ шығындары бойынша жиынтық айлық есептер жасау. 3. Есепті кезеңнің қорытындысы бойынша газды тасымалдау бойынша есептер, қабылдау тапсыру актілерін ұсыну. 4. Газ тасымалдау жүйесі бойынша жабдықтың жай-күйі бойынша жиынтық ақпарат құру. Білімдер: 1. Газ теңгерімдерін және технологиялық объектілердің жұмыс режимін бақылау мәселелерін реттейтін нормативтік құжаттар, стандарттар. 2. Газды тасымалдау және жеткізу жөніндегі жоспарлар. 3. Өз мұқтаждарына және технологиялық ысыраптарға арналған газ шығыстары жөніндегі есептерді жасау ережесі мен тәртібі.
Еңбек функциясы 3: Газ тасымалдау процесін жетілдіру	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 1: МГҚ және МГҚ объектілерінің сенімділігін, тиімділігін және қауіпсіздігін арттыруға бағытталған іс-шараларды әзірлеу Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды Машықтар: 1. Объектіні пайдалану мәселелерін шешу нұсқаларын әзірлеу, нұсқаларды талдау, салдарларды болжау. 2. Озық ақпараттық технологиялар мен әзірлемелерді пайдалану. 3. МГҚ объектілерінде сенімділік пен қауіпсіздікті жақсарту бойынша ұсыныстар енгізу және жобаларды әзірлеу. 4. Құбырлар жүйелерінің құрылымын жаңғырту бойынша ұсыныстар енгізу. 5. Монтаждау, ақаулықтарды іздестіру және жою және жабдықты пайдалануға беру бойынша жаңа жобаларды іске асыру. Білімдер: 1. Саланың және ұйымның даму перспективалары. 2. Қызмет бағыты бойынша жаңа техника мен технологияны енгізуден тиімділікті анықтау әдістері . 3. Жаңа техниканы, озық технологияларды енгізуді, қызмет бағыты бойынша ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық әзірлемелерді регламенттейтін құжаттар. 4. Газбен жабдықтаудың жаңа технологиялық процестерін әзірлеудің озық тәжірибесі. Ұсынылмайды
	Көшбасшылық қасиеттер Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Міндеттерді орындаудағы дәлдік	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команда жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіптік біліктілігі мен икемділігін өз бетінше дамыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР ТР 435–2023 – "Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігі туралы". 2. ҚР ТР 731–2010 – "Көмір мен өндірістік процестердің қауіпсіздігі туралы". 3. ҚР ТР 60–2017 – "Радиациялық қауіпсіздік туралы". 4. ҚР СТ ISO 9001–2016 – "Сапа менеджменті жүйесі". 5. ҚР СТ ISO 45001–2019 – "Еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік менеджменті жүйесі". 6. ҚР СТ 1194–2004 – "Еңбекті ұйымдастыру және нормалау"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Диспетчер магистральдық құбыржолдар	
	6	Қызмет (өндірістік-техникалық) бастығы	
	7	Бас инженер	
10. Кәсіптің карточкасы "Өндіріс инженері":			
Топтың коды:	2141-1		
Қызмет атауының коды:	2141-1-001		
Кәсіптің атауы:	Өндіріс инженері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы", 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы мен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 тіркелген). 83 Параграф. Өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санатты өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс өтілі; II санатты өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санатсыз өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер лауазымында кемінде 3 жыл жұмыс өтілі; санатсыз өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды немесе тиісті		

	мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнайы орта, кәсіптік орта) білім және I санатты техник лауазымында кемінде 3 жыл жұмыс өтілі	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Компрессорлық станцияның газ тасымалдау жабдығын пайдалануды жедел басқару	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ тасымалдау жабдығының жұмысын берілген. технологиялық режимде ұстау. 2. Бағынысты ауысымдағы персоналды басқару.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
Еңбек функциясы 1: Газ тасымалдау жабдығының жұмысын берілген технологиялық режимде ұстау	Дағды 1: Ауысым тапсырмасын орындау	Машықтар: 1. Технологиялық параметрлерді түзету бойынша шешімдер қабылдау. 2. Газ айдау агрегаттарын (ГАА) іске қосу және тоқтату операцияларының дұрыстығын бағалау). 3. Газ тасымалдау жабдығының пайдалану параметрлерінің нормативтік (рұқсат етілген) шамаларынан өзгеру және ауытқу себептерін анықтау. 4. Шектеулі уақыт режимінде шешім қабылдау. 5. Жабдықтың жай-күйінің пайдалану регламенттерінің талаптарына сәйкестігін анықтау. 6. Сызбалар мен схемаларды оқу. 7. Газ режимінің көрсеткіштерін, агрегаттарды тоқтату және іске қосу уақытын журналға тіркеу.
		Білімдер: 1. Газ тасымалдау жабдығы жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. 2. Негізгі бакылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарының жұмыс істеу қағидаттары. 3. Технологиялық процестерді басқарудың автоматты жүйесі, телемеханика құралдарының, газ тасымалдау жабдығын автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара іс-қимылы. 4. Жабдық жұмысының қауіпті режимдерінің алдын алу жөніндегі үлгілік шаралар. 5. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. 6. Құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар. 7. Табиғи газдың қасиеттері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды

	Дағды 2: Газ тасымалдау жабдығының жұмысын пайдалану	Машықтар: 1. Айналып өту кезінде газ тасымалдау жабдығының ақауларын анықтау. 2. Аспаптардың көрсеткіштері, шу сипаттамалары бойынша газ тасымалдау жабдығының жұмысындағы ауытқуларды анықтау. 3. Жабдық жұмысының қауіпті режимдерінің алдын алу шараларын қабылдау. 4. Өлшеу құралдарының көрсеткіштерін талдау. 5. Газ тасымалдау жабдығын пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды жетілдіру бойынша ұсыныстарды талдау және әзірлеу. Білімдер: 1. Технологиялық жабдықтарды пайдалану бойынша регламенттер. 2. Газ тасымалдау жүйесі учаскесінің технологиялық схемасы. 3. Газ тасымалдау жабдығын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар (нұсқаулықтар). 4. ГАА қосу және тоқтату алгоритмі. 5. Газ тасымалдау жабдығының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принципі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Бағынысты ауысымдағы персоналды басқару	Дағды 1: Ауысымды басқару	Машықтар: 1. Пайдаланушы персоналдың қызметін жоспарлау және ұйымдастыру. 2. Пайдалану персоналының жұмыс сапасын бағалау. 3. Персоналды оқыту бойынша техникалық және бағдарламалық құралдарды пайдалану. 4. Аварияға қарсы жаттығуларды өткізуді жоспарлау. 5. Ауысым персоналының жұмыс кестесін қалыптастыру. 6. Жұмыс күшін учаскелер бойынша орналастыру 7. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулық жүргізу. Білімдер: 1. Пайдалану персоналының біліктілік сипаттамалары. 2. Пайдалану персоналының кәсіптері мен жұмыс түрлері бойынша еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық. 3. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар:

	1. Ауысымды қабылдау және тапсыру. 2. Бағыт бойынша айналып өтуді жүзеге асыру. 3. Компрессорлық станцияның негізгі және қосалқы жабдықтарын пайдалану бойынша жедел-техникалық құжаттаманы жүргізу. 4. Есептік құжаттаманы ұсыну.	
	Дағды 2: Ауысымды қабылдау тапсыру	Білімдер: 1. Газ тасымалдау жабдығы ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері. 2. Газ тасымалдау жабдықтарының ақаулық белгілері. 3. ГАА қосу және тоқтату алгоритмі. 4. Жауапты аймақтағы жабдықтары бар компрессорлық цехтың және технологиялық құбырлар учаскесінің технологиялық схемасы. 5. Негізгі және қосалқы жабдықтарды пайдалану персоналының айналып өту маршруттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Көшбасшылық қасиеттер Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Аналитикалық ойлау Дербестік Күйзеліске төзімділік Өз жұмысы мен команда жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіптік біліктілігі мен икемділігін өз бетінше дамыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Бас инженер
	6	Басқарма (сызықтық-өндірістік) бастығы
11. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық құбырлардың диспетчері":		
Топтың коды:	2147-4	
Қызмет атауының коды:	2147-4-001	
Кәсіптің атауы:	Магистральдық құбырлардың диспетчері	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы", 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы мен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 тіркелген). 27 Параграф. Диспетчер	
	Білім деңгейі:	Мамандық:

Кәсіптік білім деңгейі:	жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнайы орта, кәсіптік орта) білім, жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды немесе жалпы орта білім, арнайы бағдарлама бойынша оқытылуы және басқару (өндіріс) процесін жедел реттеу бойынша кемінде 3 жыл, оның ішінде осы ұйымда кемінде 1 жыл жұмыс өтілі.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3159-0-001 - Диспетчер (жалпы бейін)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды тасымалдау және сақтау процесінің жұмысын жедел-диспетчерлік басқару және бақылау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жұмыс тәртібінің мониторингі және технологиялық объектілерді қашықтықтан басқару жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру. 2. Магистральдық құбырларды диспетчерлік басқару жұмыс режимдерінің күйін талдау. 3. Өнімді тасымалдау жүйесі объектілерінің жұмысын үйлестіруді ұйымдастыру. 4. Өнімді тасымалдау жүйесі объектілерінің жұмысын үйлестіру.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Жабдықты пайдалану жөніндегі бекітілген нұсқаулықтарға, өндірістік бағдарламаларға, мұнай айдаудың күнтізбелік жоспарлары мен кестелеріне сәйкес диспетчерлік бақылау және басқару жүйесін пайдалана отырып, магистральдық құбыржолының жұмысын жедел басқаруды жүзеге асыру	Машықтар: 1. Технологиялық объектілердің оңтайлы жұмыс режимін анықтау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру. 2. Технологиялық объектілер учаскелерінің ең жоғары техникалық мүмкін өткізу қабілеті мен өнімділігі бойынша деректерді талдау. 3. Дербес компьютермен және оның перифериялық құрылғыларымен, ұйымдастыру техникасымен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру. Білімдер: 1. ҚР Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" ҚР Кодексі, " Азаматтық қорғау туралы" ҚР Заңы, " Магистральдық құбыр туралы" ҚР Заңы. 2. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-әкімшілік құжаттар мен әдістемелік материалдар. 3. Өндірістік тапсырмаларды жасау және өндірісті жедел басқару мәселелеріне қатысты нормативтік құқықтық актілер, жоғары тұрған органдардың басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары.	

Еңбек функциясы 1: Жұмыс тәртібінің мониторингі және технологиялық объектілерді қашықтықтан басқару жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру		4. Технологиялық объектілердің оңтайлы жұмыс режимі. 5. Объектілер бойынша өнімді тасымалдаудың технологиялық регламенттері. 6. Жабдықты пайдалану режимін сипаттайтын бақылау шамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жабдықтың жұмыс режимін тікелей басқаруды жүзеге асыратын жедел персоналға басшылық жасау	Машықтар: 1. Жабдықтың жұмыс режимін тікелей басқаруды жүзеге асыратын жедел персонал арасында міндеттерді бөлуді ұйымдастыру және басымдықтарды айқындау. 2. Жедел журналды жүргізуді бақылау (жұмыс режимі, жүргізілген ауыстырып қосу, құбыр учаскесі жұмысындағы іске қосу және тоқтату, жұмыстағы істен шығу және жұмыс режимін қалпына келтіру жөніндегі іс- қимылдар, наряд нөмірі мен жұмыс мазмұны көрсетілген наряд бойынша жұмыстарға рұқсат беру және жұмыстардың аяқталу уақыты туралы жазба жасау). Білімдер: 1. Ұйым бөлімшелерінің мамандануы және олардың арасындағы өндірістік байланыстар. 2. Өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру. 3. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Ақпараттық жүйелер мен диспетчерлік шешімдерді қабылдауды қолдау құралдарын пайдаланатын, жедел-диспетчерлік ақпараттың және есепке алу-статикалық ақпараттың түсуін өңдеуді, дұрыстығын және уақтылығын бақылауды жүзеге асыру жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін талдау. 2. Технологиялық объектілер учаскелерінің ең жоғары техникалық мүмкін өткізу қабілеті мен өнімділігі бойынша деректердің мониторингін жүргізу. 3. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерінің есептеулерін талдау. 4. Мамандандырылған диспетчерлік бағдарламалық өнімдерді пайдалану. Білімдер: 1. Диспетчерлеу бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдер. 2. Нормативтік-анықтамалық ақпарат. 3. Қызмет бағыты бойынша статистикалық деректер.

	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Магистральдық құбырларды диспетчерлік басқару жұмыс режимдерінің күйін талдау	Дағды 1: Сапасыз мұнай, газ және олардың өнімдерін анықтау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру және жүзеге асыру	Машықтар: 1. Көмірсутек шикізатының ағындарын диспетчерлік басқаруды жүзеге асыру. 2. Технологиялық объектілерде жөндеу жұмыстарын жүргізу кезеңінде диспетчерлік қамтамасыз етуді жүзеге асыру. 3. Нормаланған көрсеткіштер мен режимдік карталардың орындалуын талдау. 4. Ұйымдастырушылық-техникалық іс-шараларды өткізу нәтижелері мен тиімділігін бағалау. 5. Техникалық-экономикалық көрсеткіштерге әсер ететін құбырлар күйінің, жұмыс режимдерінің және басқа да факторлардың кемшіліктерін анықтау. 6. Пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес құбыр учаскесін ауыстыруды, іске қосуды және тоқтатуды жүргізу. Білімдер: 1. Ұйымның бейіні, құрылымы және өндірістік қуаты. 2. Ұйымның құбырлары мен құрылыстарының орналасуының технологиялық схемасы. 3. Өндірістік жоспарлау және өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша әдістемелік материалдар. 4. Ұйымда өндірістік жоспарлау мен диспетчерлеуді ұйымдастыру.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Құбыр көлігін техникалық пайдалану ережелерінің сақталуын бақылау	Машықтар: 1. Техникалық пайдалану талаптарын бұза отырып орындалатын өндірістік операцияларды анықтау. 2. Жабдықтар жұмысының нақты параметрлері нормативтерден ауытқыған жағдайда, айдау станцияларының тиісті жұмысын ұйымдастыру. 3. Айдау станцияларын пайдалану жөніндегі нормативтік және техникалық құжаттаманың уақтылы жаңартылуын бақылау. Білімдер: 1. Айдау станцияларын техникалық пайдалану ережелері. 2. Құбырдың желілік бөлігінің жұмыс режимдеріне технологиялық шектеулер. 3. Жабдықтың жұмыс параметрлерінің нақты мәндері нормативтерден ауытқыған кездегі іс-қимыл тәртібі. 4. Құбыр апаттарын анықтау әдістері. 5. Ұйым бөлімшелерінің мамандануы және олардың арасындағы өндірістік байланыстар.

	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 3: Диспетчерлік қызметті ақпараттық қамтамасыз ету Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды Машықтар: 1. Технологиялық жабдықтың жұмыс режимі бойынша жиынтық талдамалық және статистикалық деректерді қалыптастыру. 2. Диспетчерлік басқаруда қолданылатын әртүрлі мақсаттағы схемалар мен карталардың дерекқорларын сүйемелдеу. 3. Бағдарламалық-есептеу кешендерін, диспетчерлік бақылау және басқару жүйелерін және диспетчерлік шешімдер қабылдауды қолдаудың басқа құралдарын пайдалану және дамыту. 4. Технологиялық жабдықтың жұмыс режимдерін есептеу бойынша қолданбалы міндеттерді әзірлеу, енгізу және сүйемелдеу. Білімдер: 1. Өндірісті диспетчерлік басқарудың озық отандық және шетелдік тәжірибесі. 2. Жоспарлы-алдын алу жұмыстарын жүргізу кестесін әзірлеу кезінде ұсыныстарды дайындауға арналған өндірістік объектілер мен жабдықтардың техникалық күйі туралы деректер. 3. Диспетчерлік басқару барысында қолданылатын карталар мен схемалардың негізгі түрлері, түрлері және мақсаты. Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Өнімді тасымалдау жүйесі объектілерінің жұмысын үйлестіруді ұйымдастыру	Дағды 1: Бөлімшелермен жұмысты ұйымдастыру	Машықтар: 1. Технологиялық объектілерде профилактикалық және жөндеу жұмыстарын жүргізуге өтінімдерді қабылдау және қарау. 2. Жөндеу және диагностикалық жұмыстарды ескере отырып технологиялық объектілер учаскелерінің өткізу қабілеті мен өнімділігін анықтау. 3. Жұмыстағы істен шығулар мен бұзушылықтарды оқшаулау және жою жөніндегі құрылымдық бөлімшелердің жұмысын келісу. 4. Жөндеу жұмыстары және қалыпты жұмыс режимін қалпына келтіру бойынша құрылымдық бөлімшелердің әрекетін үйлестіру. Білімдер: 1. Жабдықтың техникалық күйінің сәйкестігін бақылау ережелері мен құралдары. 2. Қызметкерлерді штаттан тыс жағдайлар туралы ақпараттандыру әдістері. 3. Бас диспетчермен негізгі және авариялық байланысты ұйымдастыру схемалары.

		4. Магистральдық мұнай құбырларындағы апаттардың, рұқсатсыз қосылулардың және ағып кетулердің орнын айқындау әдістері мен құралдары. 5. Жедел құжаттаманың құрамы мен жүргізу тәртібі. 6. Болған авариялар, жабдықтың істен шығуы және жазатайым оқиғалар туралы хабарлау схемасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 4: Өнімді тасымалдау жүйесі объектілерінің жұмысын үйлестіру	Дағды 1: Бөлімшелермен жұмысты ұйымдастыру	Машықтар: 1. Технологиялық объектілерде профилактикалық және жөндеу жұмыстарын жүргізуге өтінімдерді қабылдау және қарау. 2. Жөндеу және диагностикалық жұмыстарды ескере отырып технологиялық объектілер учаскелерінің өткізу қабілеті мен өнімділігін анықтау. 3. Жұмыстағы бас тартулар мен бұзушылықтарды оқшаулау және жою жөніндегі құрылымдық бөлімшелердің жұмысын келісу. 4. Жөндеу жұмыстары және қалыпты жұмыс режимін қалпына келтіру бойынша құрылымдық бөлімшелердің әрекетін үйлестіру. 5. Түзету іс-шараларының жоспарын әзірлеу және оларды өткізу мерзімдерін анықтау. 6. Штаттан тыс жағдайлардың алдын алу үшін шұғыл шаралар қабылдау. Білімдер: 1. Жабдықтың техникалық жай-күйінің сәйкестігін бақылау қағидалары мен құралдары. 2. Қызметкерлерді штаттан тыс жағдайлар туралы ақпараттандыру әдістері. 3. Бас диспетчермен негізгі және авариялық байланысты ұйымдастыру схемалары. 4. Магистральдық мұнай құбырларындағы авариялардың, рұқсатсыз кесулердің және ағып кетулердің орнын айқындау әдістері мен құралдары. 5. Жедел құжаттаманың құрамы мен жүргізу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау Зейінділік Проблемаларды шешуге кәсіби көзқарас Ұйымдастырушылық қабілет Өз бетінше жұмыс істей білу Күрделі мәселелерді анықтау және шешімдерді әзірлеу және бағалау және іске асыру үшін тиісті ақпаратты қарау	
	1. ҚР СТ 1474-2016 Магистральдық мұнай құбырлары. "Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық" 2. ҚР СТ 1347-2024 "Мұнай. Жалпы техникалық шарттар"	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	3. ҚР СТ 2081-2011 "Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары" 4. ГОСТ 2517-2012 "Мұнай және мұнай өнімдері. Сынама алу әдістері"		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Бас диспетчер	
	4	Мұнай айдау станциясының операторы	
12. Кәсіптің карточкасы "Газды есепке алу жөніндегі инженер":			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Газды есепке алу жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы", 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы мен бекітілген (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 тіркелген). Параграф 45. Инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Стандарттау, сертификаттау және метрология (салалар бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты газды есепке алу жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары білім және II санатты газды есепке алу жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі 1 жылдан кем емес; II санатты газды есепке алу жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары білім және санаты жоқ газды есепке алу жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; Санаты жоқ газды есепке алу жөніндегі инженер: қызмет түрі бойынша жұмыс өтіліне қойылатын талаптарсыз тиісті мамандық бойынша жоғары білім немесе 3 жыл жұмыс өтілі бар I санатты техник.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2149-4-001 - Метрология жөніндегі инженер 2149-4-002 - Стандарттау жөніндегі инженер		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Баланстарды қалыптастыру және тұтынушыларға газ жеткізуді қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ саласы ұйымының қызмет көрсету аймағының шекараларында газды жеткізуді қамтамасыз ету және баланстарды жинақтау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
	Дағды 1: Тұтынушыларға газ жеткізу көлемін қалыптастыру	Машықтар: 1. Тұтынушыларға газ жеткізуге арналған шарттар мен техникалық келісімдерді дайындауға қатысу. 2. Тұтынушыларға газ жеткізуге өтінімдерді қарау және тексеру. 3. Жеткізілімдердің орындалуын ескеру. 4. Тұтынушыларға газ жеткізу көлемі бойынша есептік құжаттаманы ресімдеу. 5. Жоспарлы және нақты тауар тасымалдау жұмысын есептеу. 6. Контрагенттермен өзара әрекеттесу. 7. Баланстар мен газ жеткізілімдерін басқаруда қолданылатын мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану. 8. Ақпаратты талдау, есептеулер жүргізу және болжам жасау. 9. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану.
		Білімдер: 1. Газ балансын және технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін бақылау мәселелерін реттейтін нормативтік-техникалық құжаттар, стандарттар. 2. Белгіленген есептілікті жасау тәртібі мен нысандары. 3. Өндірістік қуаттар, техникалық сипаттамалар, жабдықтың құрылымдық ерекшеліктері мен жұмыс режимдері, оны пайдалану ережелері. 4. Газды өлшеу және есепке алу әдістері. 5. Баланстарды және газды жеткізуді басқаруда қолданылатын арнайы бағдарламалық өнімдер. 6. Газды тасымалдау мен сақтаудың техникалық процестері. 7. Магистральдық газ құбырлары объектілерінде қолданылатын табиғи газдың, ауыр көмірсутекті газдардың, газ конденсатының, қауіпті және зиянды заттардың (метанол, одорант) қасиеттері. 8. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар:

	Дағды 2: Газ саласын ұйымдастыру бойынша газ балансын қалыптастыру	1. Тұтынушыларға газды сақтау, тасымалдау және жеткізу көлемі туралы есептік деректерді жинау. 2. Қабылданған, берілген және бөлінген газдың көлемін есептеу. 3. Газ ағындары бойынша деректерді бағалау. 4. Тәулігіне, айына газдың жиынтық балансын дайындау. 5. Көлік және газ жеткізу көлемдерінің жоспарлы мәндерден ауытқу себептерін анықтау. 6. Газ тасымалдау шығындарын азайту және газбен жабдықтау тиімділігін арттыру бойынша іс-шаралар әзірлеу. 7. Құбырдағы газ қорын есептеуді жүзеге асыру. Білімдер: 1. Газ саласы ұйымдарының газ баланстарын және технологиялық объектілерінің жұмыс режимдерін бақылау мәселелерін регламенттейтін нормативтік-техникалық құжаттар, стандарттар. 2. Көлік және газ жеткізу объектілерінің технологиялық схемалары. 3. Газды тасымалдау және жеткізу жоспарлары. 4. Тұтынушыларды тарифтік топтарға бөлу жөніндегі құжаттама. 5. Соңғы газ тұтынушылар топтарының жіктелуі. 6. Баланс және газды есепке алу саласындағы есептілік түрлері. 7. Баланстарды және газ жеткізілімдерін басқару саласындағы ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттарды ресімдеуге қойылатын талаптар. 8. Магистральдық газ құбырлары объектілерінде қолданылатын табиғи газдың, ауыр көмірсутекті газдардың, газ конденсатының, қауіпті және зиянды заттардың (метанол, одорант) қасиеттері. 9. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
Еңбек функциясы 1: Газ саласы ұйымының қызмет көрсету аймағының шекараларында газды жеткізуді қамтамасыз ету және баланстарды жинақтау	Дағдыны тану мүмкіндігі: Дағды 3:	Ұсынылмайды Машықтар: 1. Газды тасымалдаудың тұрақты режимін қамтамасыз ету. 2. Тұтынушыларға газды тасымалдау, жеткізу және газды алу режимінің өзгеруі туралы ақпаратты қалыптастыру және талдау. 3. Штаттан тыс төтенше жағдайларды жедел басқару және әрекет ету. 4. Жабдықтау режимдерін жоспарлауға қатысу. 5. Гидравликалық есептеулерді орындау. 6. SCADA, телеметриялық жүйелермен жұмыс жасау. Білімдер:

Газ тарату және тұтынушыларды газбен жабдықтау жүйесін реттеу	1. Газ саласы ұйымдарының газ баланстарын және технологиялық объектілерінің жұмыс режимдерін бақылау мәселелерін регламенттейтін нормативтік-техникалық құжаттар, стандарттар. 2. Магистральдық газ құбырларын пайдалану қағидалары. 3. Объектілердің технологиялық схемалары. 4. Апаттарды жою жоспары, жауапты тұлғаларды хабардар ету схемасы. 5. Магистральдық газ құбырлары объектілерінде қолданылатын табиғи газдың, ауыр көмірсутекті газдардың, газ конденсатының, қауіпті және зиянды заттардың (метанол, одорант) қасиеттері. 6. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Дағды 4: Қабылданған, берілген, бөлінген газдың көлемін есепке алу және бақылау	Машықтар: 1. Газды тұтыну, оның көлемі мен сапасын қоса алғанда, оны есепке алуды жүргізу. 2. Газ шығынын есепке алу аспаптарының жұмысын , олардың жарамдылығын және талаптарға сәйкестігін бақылау. 3. Есепке алу деректерінің дәлдігі мен дұрыстығын қамтамасыз ету. 4. Автоматтандырылған жүйелерді қоса алғанда, газды есепке алу жүйелерін әзірлеу және енгізу. 5. Газды есепке алу бойынша есептеулер жүргізу. 6. Газ саласындағы есеп тораптарын жобалауға қатысу. 7. Газды есепке алу аспаптарын тексеру және жөндеу туралы есептілікті жүргізу, сондай-ақ газды тұтыну туралы есептерді жасауға қатысу. 8. Газды есепке алу саласындағы технологиялардың дамуын қадағалау және өлшеудің жаңа әдістері мен құралдарын енгізу. 9. Газды есепке алуға байланысты метрологиялық талаптар мен рәсімдер туралы ақпарат беру, мамандарды даярлауды ұйымдастыру. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, ережелер, нұсқаулықтар, жедел есепке алуды ұйымдастыруға қатысты басқа да басшылық материалдар мен нормативтік құжаттар, өндірісті ұйымдастыру негіздері. 2. Тасымалдауға және (немесе) пайдалануға дайындалған табиғи жанатын газдың қауіпсіздігі туралы технологиялық регламент (ЕАЭО ТР 046/2018). 3. Бастапқы құжаттама нысандары, оларды толтыру тәртібі.

		4. Газ өлшеу станцияларын бақылау бойынша контрагенттердің жұмысының нұсқаулығы мен алгоритмі. 5. Газ балансы және газды есепке алу саласындағы есептілік түрлері. 6. Ұйым шығаратын өнім көлемінің өлшем бірліктері. 7. Жабдықтарды, техникалық құралдарды пайдалану ережесі. 8. Магистральдық газ құбырлары объектілерінде қолданылатын табиғи газдың, ауыр көмірсутекті газдардың, газ конденсатының, қауіпті және зиянды заттардың (метанол, одорант) қасиеттері. 9. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тәртіптілік Дәлдік Сыни жағдайда өз бетінше шешім қабылдау қабілеті эмоционалды тұрақтылық Зейінділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Магистральдық газ құбырларын пайдалану қағидалары" Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 22 қаңтардағы № 33 бұйрығымен бекітілген. 2. ҚР СТ 1666-2007 "Жеткізілетін және магистральдық газ құбырлары арқылы тасымалданатын табиғи жанғыш газдар". 3. ЕАЭО ТР 046/2018 тасымалдауға және (немесе) пайдалануға дайындалған табиғи жанғыш газдың қауіпсіздігі туралы.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Қызмет бастығы (диспетчерлік)
	6	Магистральдық құбыр диспетчері

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

13. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі

Орындаушы: Қошқаров Ержан Жетпісұлы

E-mail: y.koshkarov@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 74.

14. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі

Жоба жетекшісі: Қошқаров Ержан Жетпісұлы

E-mail: y.koshkarov@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 74

Орындаушылар: Тасмағамбетова Венера Алғалиевна.

E-mail: tasmagambetova@ica.kz

Телефон нөмірі: +7 (777) 479 13 48.

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: Мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы салаларының кәсіптік біліктіліктері жөніндегі салалық кеңесінің 2024 жылғы 22 қарашадағы №8-2024 отырысының хаттамасы. 2025 жылғы 22 тамыздағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының Хаттамасы.

16. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 27 мамырдағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы. 2025 жылғы 28 шілдедегі кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

17. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы. 2025 жылғы 9 қыркүйектегі № 10735/A002 сараптамалық қорытындысы.

18. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

19. Болжамды қайта қарау күні: 31.12.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі
2024 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 479 бұйрығына 15-қосымша

"Магистральдық газ құбырының желілік бөлігі пайдалану және жөндеу" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Магистральдық газ құбырының желілік бөлігін пайдалану және жөндеу" кәсіби стандарты "Кәсіби біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес осы салада жұмыс істейтін мамандарға қойылатын талаптарды анықтау мақсатында әзірленген. Осы стандартқа сәйкес келетін мамандар магистральдық газ құбырларының желілік учаскелеріне техникалық қызмет көрсетумен, жөндеумен және пайдаланумен айналысады, оған мониторинг, диагностика, профилактикалық және авариялық жөндеу жұмыстары кіреді. Осы КС-пен байланысты экономикалық қызметке инженерлік қызмет көрсету, техникалық қызмет көрсету, жабдықтар мен материалдарды сатып алу, газ құбырларының қауіпсіздігі мен сенімділігін қамтамасыз ету кіреді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) жөндеу – магистральдық құбырдың және (немесе) оның объектілерінің желілік бөлігінің толық немесе ішінара пайдалану ресурсының жарамдылығын немесе жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар (операциялар) кешені;

2) магистральдық газ құбырының желілік бөлігі (МГЖБ) – газды тікелей тасымалдауды жүзеге асыратын жер асты, су асты, жер үсті, жер үсті құбырлары;

3) техникалық жай-күйді бақылау – жабдықтар мен құрылыстардың параметрлері мәндерінің техникалық құжаттама талаптарына сәйкестігін тексеру және осы негізде осы уақытта берілген техникалық жай-күй түрлерінің бірін анықтау (техникалық жай-күй түрлері: жарамды, жарамсыз, жұмысқа қабілетті, жұмысқа қабілетсіз).

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

1) МГЖБ – магистральдық газ құбырының желілік бөлігі;

2) ЭХҚ – электрохимиялық қорғаныс;

3) ЖҚҚ – жеке қорғаныс құралдары;

4) АКЖБ – авариялық клапандарды жабу машиналары;

5) ГКС – газ компрессорлық станциясы;

6) МГҚ – магистральдық газ құбыры;

7) ЕҚ – еңбекті қорғау;

8) ҚТ – қауіпсіздік техникасы;

9) ҚОҚ – қоршаған ортаны қорғау;

10) ТЖЖЖ – төтенше жағдайларды жою жоспары;

11) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалық;

12) КС – кәсіптік стандарт;

13) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;

14) ЭҚЕЖК – экономикалық қызмет түрлерінің жалпы классификаторы;

15) ОКЭД – общий классификатор видов экономической деятельности;

16) ЖЖЖЖ – жөндеу жұмыстарын жүргізу жоспары;

17) ГКС – газ компрессорлық станция;

18) БА – басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы;

19) ГТС – газ тарату станциясы.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың төлқұжаты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Магистральдық газ құбырының желілік бөлігін пайдалану және жөндеу.

5. Кәсіптік стандарттың коды: Н49500111.

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Н Көлік және қоймалау;

49 Құрлық және құбырмен жүретін көліктің қызметі;

49.5 Құбыр көлігінің қызметі;

49.50 Құбыр көлігінің қызметі;
49.50.0 Құбыр көлігінің қызметі.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Магистральдық газ құбырының желілік бөлігі объектілерінің жұмыс қабілеттілігін қамтамасыз ету (пайдалану және жөндеу).

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

- 1) Қызмет мастері (электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауаны кондинционерлеу) - 5 СБШ-нің деңгейі;
- 2) Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі техник - 4 СБШ-нің деңгейі;
- 3) Магистральдық құбырлар операторы - 3 СБШ-нің деңгейі;
- 4) Магистральдық газ құбырларының операторы - 3 СБШ-нің деңгейі;
- 5) Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске бастығы - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 6) Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі топтың басшысы - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 7) Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 8) Техникалық диагностика жөніндегі инженерлер - 6 СБШ-нің деңгейі;
- 9) Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске шебері - 5 СБШ-нің деңгейі;
- 10) Желілік құбыршы жүргізуші - 3 СБШ-нің деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Қызмет мастері (электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауаны кондинционерлеу)":		
Топтың коды:	1329-3	
Қызмет атауының коды:	1329-3-012	
Кәсіптің атауы:	Қызмет мастері (электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауаны кондинционерлеу)	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. § 90 Участке мастері	
	Білім деңгейі:	Мамандық:

Кәсіптік білім деңгейі:	орта білімнен кейінгі (колданбалы бакалавриат)	Автоматтандыру және технологиялық процестерді басқару (бейін бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	кадрлар даярлаудың тиісті саласында жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және өндірісте кемінде 1 жыл жұмыс өтілі немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және жұмыс өтілі өндірісте кемінде 3 жыл, тиісті мамандық бойынша білімі болмаған жағдайда, өндірістегі жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8100-0-056 - Газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі мастер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Магистральдық газ құбырлары мен ондағы құрылыстарды жұмыстарды жүргізуді және пайдалануды қауіпсіз ұйымдастыруды қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. МГЖБ жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру бойынша жұмыстарды ұйымдастырутехникалық сүйемелдеу	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. МГЖБ жұмыс істеу тиімділігі мен сенімділігін арттыру	
		Машықтар: 1. Жабдық жұмысының көрсеткіштері, жүргізілген диагностикалық зерттеулер негізінде МГЖБ техникалық жай-күйін талдау 2. Қауіптілік және сындылық дәрежесі бойынша ақауларды саралау 3. Жөндеуге ақаулы ведомостарды дайындау 4. Жөндеу үшін материалдықтехникалық құралдарды жинақтауға өтінім жасау 5. Материалдық-техникалық құралдардың кіріс бақылауы шеңберінде көзбен шолып қарауды жүзеге асыру 6. Бақылаудағы объектілерде от, газ қауіпті жұмыстарды және қауіптілігі жоғары жұмыстарды жүргізу 7. Құбыр арматурасын ажырату және ауыстырып қосу, жекелеген газ құбырлары арасында газды қайта жіберу 8. Техникалық диагностика жүргізу үшін дайындық жұмыстарының құрамын анықтау Білімдер: 1. МГЖБ технологиялық жабдығы, оның жұмыс істеу принципі, пайдалану шарттары 2. Жұмыстар жүргізу жоспарланып отырған газ құбыры учаскесінің технологиялық схемасы 3. Аспаптарды, трас іздегіштерді пайдалану ережесі	
	Дағды 1: МГЖБ техникалық жағдайын бақылау		

Еңбек функциясы 1:
МГЖБ жұмысқа
қабілеттілігін қалпына
келтіру бойынша
жұмыстарды
ұйымдастыру техникалық
сүйемелдеу

	4. МГЖБ объектілерінде жұмыс жүргізуге рұқсат алу тәртібі 5. Ақау ведомостарын ресімдеу ережесі, өтінім науқанын ұйымдастыру, қажеттілікті негіздеу және өтінім жасау тәртібі 6. Диагностика бойынша нормативтік-техникалық құжаттар 7. Диагностика жүргізу үшін учаскелерді дайындау тәсілдері 8. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Дағды 2: Жоспарлы-алдын алу, авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын, МГЖБ апаттарды окшаулау және жою жұмыстарын ұйымдастыру және сүйемелдеу	Машықтар: 1. Жұмыстарды жүргізуге арнайы рұқсаттар қалыптастыру 2. Бекеттерді орналастыру орындарын анықтау 3. Құбыр арматурасымен жұмыс істеу 4. Уақытша кірме жолдарды, технологиялық өткелдерді орналастыруды, автокөлік техникасының өтпелерін қолданыстағы газ құбырлары арқылы жабдықтауды жүзеге асыру 5. Газ құбырын, жер асты коммуникацияларын шурфтау қажеттілігін, нақты орналасқан жерін анықтау 6. Газ құбырының жөнделетін учаскесін ашуды, траншеяларды эзірлеуді жүзеге асыру 7. Газ құбырларын тазалау және сынау 8. Топырақты қалпына келтіруге байланысты жерді техникалық қалпына келтіру жөніндегі жұмыстарды жүргізуді ұйымдастыру Білімдер: 1. Жұмысқа арнайы рұқсат алу тәртібі 2. Қауіпті өндірістік объектілерге арналған техникалық құрылғыларды дайындау, монтаждау, жөндеу және қайта жаңарту кезінде дәнекерлеу технологияларын қолдану тәртібі 3. Жұмыстарды жүргізу үшін газ құбырларының учаскелерін ажырату тәртібі 4. Жұмыстарды жүргізу үшін ажыратылатын газ құбыры учаскесінің технологиялық схемасы 5. Газды улау кезіндегі қауіпсіздік талаптары 6. Авариялар мен инциденттер кезіндегі іс-қимыл тәртібі 7. Аварияларды окшаулау жөніндегі іс-шаралар жоспары 8. От және газ қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттар 9. Тазарту құрылғысының өтуін бақылау әдістері мен құралдары

		10. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	ұсынылмайды
	Дағды 3: МГЖБ технологиялық жұмыстарды жүргізуді бақылау	Машықтар: 1. МГЖБ объектілерінде жұмыс істеу үшін жұмыскерлерді жіберуді ресімдеу 2. Жұмыстарды өткізу жоспарларына сәйкес жүргізу тәртібін анықтау 3. Нақты орындалған жұмыстардың көлемін анықтау, олардың сәйкестігін тексеру 4. Газ құбыры трассасының инженерлік дайындық сапасын, траншея профилін, құбыр астындағы төсектің сапасын бағалау 5. Дәнекерлеу-монтаждау, оқшаулау-салу және балластирлеу жұмыстарын жүргізу сапасын бағалау 6. Одорантпен жұмыс қауіпсіздігін қамтамасыз ету Білімдер: 1. Мердігерлік ұйымдардың қызметкерлеріне МГЖБ объектілерінде жұмыс істеу үшін рұқсат беруді ұйымдастыру жөніндегі нормативтік құжаттар 2. Жұмыстарды жүргізу үшін қажетті нормативтік-техникалық құжаттар 3. Объектілерді пайдалануға қабылдау тәртібі 4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	ұсынылмайды
	Дағды 1: МГЖБ жұмысының тиімділігін талдау	Машықтар: 1. МГЖБ объектілерін пайдалану көрсеткіштерін, диагностикалық тексерулердің, мониторингтердің, техникалық деректердің нәтижелерін бағалау 2. Геологиялық күрделі аумақтарда салынған газ құбырларының техникалық жай-күйіне мониторингті жүзеге асыру 3. МГЖБ объектілерінде анықталған ақауларды қауіптілік және сындылық дәрежесі бойынша саралау 4. Төмен жұмыс қысымы бар учаскелердің болу себептерін анықтау Білімдер: 1. Құбыр арматурасының, құбырышілік құрылғыларды іске қосу және қабылдау камераларының, МГЖБ орнатылған басқа жабдықтардың конструкциясы және жұмыс істеу принципі 2. Геологиялық күрделі аумақтарда салынған газ құбырларын пайдалану ерекшеліктері

Қосымша еңбек функциясы 1: МГЖБ жұмыс істеу тиімділігі мен сенімділігін арттыру		3. МГЖБ қызмет көрсетілетін учаскелеріндегі жұмыс режимі 4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Дағды 2: МГЖБ объектілері жұмысының сенімділігін, тиімділігін және қауіпсіздігін арттыруға бағытталған іс-шараларды іске асыру	Машықтар: 1. МГЖБ объектілерінің ағымдағы жағдайын талдау және бағалау 2. МГЖБ объектілері жұмысының сенімділігін, тиімділігін және қауіпсіздігін арттыруға бағытталған іс-шараларды әзірлеу және жүргізу 3. МГЖБ объектілерінде қолдану мүмкіндігі мақсатында, оның ішінде энергия үнемдейтін технологияларды пайдалана отырып, газ тасымалдау саласындағы озық тәжірибені жинақтау
		Білімдер: 1. МГЖБ объектілері жұмысының сенімділігін, тиімділігін және қауіпсіздігін арттыру әдістері 2. Магистральдық құбыр объектісін пайдалану кезінде ең жоғары рұқсат етілген қысым шамасының қауіпсіздігін растайтын құжаттаманы ресімдеу және сақтау тәртібі 3. Газ құбырының қызмет ету мерзімін ұзарту жөніндегі ұйымдастыру және инженерлік-техникалық іс-шаралар 4. Энергия үнемдеу бойынша нормативтік құжаттар 5. Газ көлігі саласындағы озық тәжірибе 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Аналитикалық ойлау Көшбасшылық Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СП 3.05-101-2013 "Магистральдық құбырлар" ҚР ҚН 3.05.01.2013 "Магистральдық құбырлар" "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы №354 бұйрығымен бекітілген.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер
	6	Техникалық диагностика жөніндегі инженер
10. Кәсіптің карточкасы "Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі техник":		
Топтың коды:	3118-4	

Қызмет атауының коды:	3118-4-012		
Кәсіптің атауы:	Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі техник		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	қарастырылмаған		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	тиісті мамандық (біліктілік) бойынша жұмыс өтіліне қойылатын талаптарсыз техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3118-4-011 - Мұнай мен газды дайындау және тасымалдау жөніндегі техник		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Магистральдық газ құбырларының, газ құбырлары-бұрулар мен олардағы құрылыстардың желілік бөлігін пайдалануды құжаттамалық қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Нормативтік техникалық құжаттардың талаптарына сәйкес техникалық және технологиялық құжаттаманы жүргізу және өзектендіру 2. МГЖБ пайдалану бойынша есептік құжаттаманы қалыптастыру	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Магистральдық құбырларының техникалық	Машықтар: 1. Магистральдық газ құбырлары бойынша есепке алу құжаттамасын ресімдеу 2. Нормативтік-техникалық құжаттаманы пайдалану 3. Магистральдық газ құбырының жабдықтарын, оның жұмысындағы ақауларды, авариялар мен инциденттерді есепке алуды жүргізу 4. Дербес компьютерде жұмыс істеу дағдысын меңгеру	
		Білімдер: 1. МГЖБ, байланыс және электрхимиялық қорғау (ЭХҚ) объектілерін технологиялық схемаларда, карталарда белгілеу 2. Есеп құжаттамасын жүргізу ережесі	

Еңбек функциясы 1: Нормативтік техникалық құжаттардың талаптарына сәйкес техникалық және технологиялық құжаттаманы жүргізу және өзектендіру	технологиялық норма құжаттамасын басқару газ ішкі және тивтік	3. Магистральдық газ құбырларын пайдалану қағидалары 4. Ақпаратты қорғау және коммерциялық құпияны сақтау мәселелерін реттейтін нормативтік құжаттар 5. Жеке компьютерде жұмыс істеу ережелері 6. Іс жүргізу негіздері 7. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 2: МГЖБ пайдалану және жұмыстарды қауіпсіз орындау жөніндегі нұсқаулықтарды әзірлеу	Машықтар: 1. Жалпы және арнайы мақсаттағы технологиялық схемаларды, сызбаларды және техникалық құжаттаманы оқу. 2. Пайдалану құжаттамаларымен жұмыс істеу 3. Қолда бар нормативтер негізінде материалдық-техникалық ресурстарға, жеке және ұжымдық қорғану құралдарына қажеттілікті айқындау 4. Технологиялық схемаларды, сызбаларды, жабдықтың паспортын ресімдеу 5. Ұйымдастыру-өкімдік құжаттарды ресімдеу Білімдер: 1. Сызу және схемаларды құрастыру негіздері 2. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу бойынша стандарттар, техникалық шарттар, басшылық құжаттар 3. МГЖБ пайдалану және жұмыстарды қауіпсіз орындау жөніндегі нұсқаулықтарды ресімдеу ережесі 4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 1: МГЖБ пайдалану бойынша құжаттама тізілімін енгізу	Машықтар: 1. Жеке қорғану құралдарының материалдық-техникалық ресурстарының (ЖҚҚ) шығынын есепке алу және тапсырыстарды қалыптастыру 2. Белгіленген есептілік шеңберінде ұсынылатын ақпаратты талдау 3. Электрондық деректер базасын толтыру 4. Нормативтік-техникалық құжаттаманы пайдалану 5. Материалдық-техникалық және жеке қорғау ресурстарын есептен шығару актілерін ресімдеу Білімдер: 1. Есепті құжаттаманы жүргізу, белгіленген есептілікті жасау ережесі

Еңбек функциясы 2: МГЖБ пайдалану бойынша есептік құжаттаманы қалыптастыру		2. Материалдық-техникалық ресурстардың, жеке қорғану құралдарының шығыс нормалары 3. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Дағды 2: Автоматтандырылған жүйелерден есептер шығару	Машықтар: 1. Автоматтандырылған бақылау және мониторинг жүйесінен есептерді құрастыру және талдау; 2. Тұтастықты басқарудың автоматтандырылған жүйесінен есептерді құрастыру және талдау; 3. Жүйедегі ақауды немесе ауытқуды анықтау кезінде түзетулер енгізіңіз. Білімдер: 1. Басқару жүйелерінің және олардың құрамдас бөліктерінің жұмыс істеу принциптері; 2. Жүйелік бағдарламалық қамтамасыз ету; 3. Құбырды пайдаланумен байланысты тәуекелдерді бағалау әдістемесі; 4. Жүйені тексеру және сынау әдістері; 5. Жүйеге қатысты қолданыстағы стандарттар, нормалар мен ережелер; 6. Ішкі еңбек тәртібін, қауіпсіздік техникасын және еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны, өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Ұқыптылық Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Дәлдік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СП 3.05-101-2013 "Магистральдық құбырлар" ҚР ҚН 3.05.01.2013 "Магистральдық құбырлар" "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы №354 бұйрығымен бекітілген.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер
11. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық құбырлар операторы":		
Топтың коды:	8112-2	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Магистральдық құбырлар операторы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	қарастырылмаған		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	қажет етпейді		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жоспарлы өндірістік көрсеткіштерге қол жеткізуді қамтамасыз ету үшін газ конденсат құбырларын, метанол құбырларын, тазартылған газ газ құбырларын және газ тарату станцияларын пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету бойынша қойылған өндірістік міндеттерді орындау.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Құбырлардың жұмыс режимін бақылау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
		Машықтар: 1. Жергілікті аспаптарға тексеру жүргізу және тиісті құбыр жүйесіндегі басқару аппаратурасының көрсеткіштерін алу; 2. Атмосфераға да, шам мен дренаждық клапандар арқылы да ағып кетуді тексеріп, оларды жоюға қатысыңыз; 3. Жедел құжаттамаға енгізу үшін ағымдағы қызмет көрсету, анықталған ақаулар, ағып кетулер және ауытқулар туралы ақпаратты пайдалану, жинау және дайындау бойынша жедел режимдік парақтарды дайындау; 4. Газды жеткізу және тұтыну режимі бойынша тазартылған газ газ құбырларын жедел ауыстырып косуды орындау; 5. Газ конденсат құбырларында және тасымалдау жүйесі объектілерінің күзет аймағында өртке қарсы қауіпсіздікті сақтау; 6. Бұзушылықтар мен ауытқуларды анықтау мақсатында газ құбырының трассасын айналып тексеруді жүзеге асырады	
	Дағды 1: Техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау	Білімдер: 1. Мұнай мен газды тасымалдаудың технологиялық процестері, құбырларды пайдалану жөніндегі технологиялық регламент;	

Еңбек функциясы 1: Құбырлардың жұмыс режимін бақылау		2. Коммуникациялардың технологиялық схемалары, тасымалданатын өнімдер мен қолданылатын химиялық реагенттердің қасиеттері; 3. Құрамында күкіртсутегі бар газды және тұрақсыз конденсатты жинау және тасымалдау ерекшеліктері; 4. Құбырлардың, ыдыстар мен аппараттардың техникалық сипаттамасы, қауіпсіз қызмет көрсету қағидалары және қалыпты технологиялық жұмыс режимін қолдау тәртібі; 5. Қолданылатын бекіту крандарының, крандарды авариялық жабу автоматтарының (КАЖА) және бақылау-өлшеу аспаптарының техникалық сипаттамалары мен құрылғылары; 6. Магистральдық құбырлардың қауіпсіздігі және техникалық пайдалану ережелері; 7. Газ конденсат құбырларын пайдалану кезінде жұмыс түрлерін қауіпсіз жүргізу жөніндегі рәсімдер, нұсқаулықтар; 8. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Дағды 2: Жөндеу-алдын алу жұмыстарын жүргізу	Машықтар: 1. Аварияларды жою жоспарына сәйкес төтенше жағдай кезінде Құбырларды, бекіту арматурасын жөндеу және жоспарлы жұмыстарға режимдік іске қосуды және ажыратуды немесе бүкіл объектіні шұғыл ажыратуды жүзеге асыру; 2. Наряд-рұқсаттарды рәсімдеу; 3. Тиісті техникалық қызмет көрсету мамандарының іс-қимылын және тиісті жұмыс өтінімдері мен рұқсат-нарядтарын ресімдеуді, тасымалдау жүйесінің жабдықтарында жөндеу жұмыстарын орындауды талап ететін техникалық проблемаларды айқындау; 4. Газ конденсат құбырларын пайдалануға арналған технологиялық регламенттердің талаптарына сәйкес құбырларды поршеньдеу және тежеу бойынша жұмыстарды орындау; 5. Құбырлар мен жабдықтарды жөндеуге және сынақтан өткізуге дайындық жұмыстарына қатысу; 6. Құбырларды құбырішілік инспекциялау жөніндегі жұмысқа қатысу; 7. Техникалық қызмет көрсету бойынша жөндеу жұмыстарына және от жұмыстарына қатысу (газ қауіпті жұмыстарды орындау). Білімдер: 1. Действия при возникновении аварии/инцидента; 2. Гидратообразование, методы борьбы; 3. Правила и процедуры осуществления;

		4. Порядок оформления нарядов-допусков для выполнения работ, включая требования безопасности и инструкции для различных видов работ; 5. Методы диагностики технических проблем оборудования, требующих вмешательства специалистов по техническому обслуживанию, а также процесс оформления рабочих заявок и нарядов-допусков для выполнения ремонтных работ ; 6. Технологические регламенты по поршневанию и ингибированию трубопроводов, а также требования к эксплуатации газоконденсатопроводов; 7. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Зейінді шоғырландыру және бақылау	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СП 3.05-101-2013 "Магистральдық құбырлар" ҚР ҚН 3.05.01.2013 "Магистральдық құбырлар" "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы №354 бұйрығымен бекітілген.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске бастығы
	6	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі топтың басшысы
	5	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске шебері
12. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық газ құбырларының операторы ":		
Топтың коды:	8131-9	
Қызмет атауының коды:	8131-9-166	
Кәсіптің атауы:	Магистральдық газ құбырларының операторы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 желтоқсанда № 21909 болып тіркелді. Параграф 22. Магистральдық газ құбырларының операторы	
	Білім деңгейі:	Мамандық:

Кәсіптік білім деңгейі:	ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	қажет етпейді		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етпейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Станция аумағында магистральдық газ құбырының сенімді және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Магистральдық газмұнай өнімдері құбырларына және газ коллекторларына қызмет көрсету 2. Газды айдау технологиялық процесін қадағалау	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: Магистральдық газмұнай өнімдері құбырларына және газ коллекторларына қызмет көрсету	Дағды 1: МГ жабдықтары мен құрылыстарының техникалық жағдайын тексеру	Машықтар: 1. Газ құбырында өлшеу құралдарын қолдану; 2. Магистральдық құбырларды ағып кетуге тексеру; 3. Газдың шығуын анықтау және жою; 4. Қауіпсіздік аймақтары мен рұқсат етілген ең аз арақашықтық аймақтарының бұзылуын анықтау және шаралар қабылдау; 5. Бақылау, бақылау және автоматтандыру жүйелерімен жұмысы; 6. Жабдықтың ақаулық диагностикасы.	
		Білімдер: 1. Газ құбыры мен коллекторлардың орналасуының технологиялық схемасы және оларды пайдалану ережесі; 2. Газдардың қасиеттері; 3. Сорғылардың, конденсациялық құрылымдардың және бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы; 4. Орындалатын жұмыстардың сапасына қойылатын талаптар; 5. Жеке қорғаныс құралдарын пайдалану ережелері; 6. Жарақаттан, уланудан және кенеттен аурудан зардап шеккендерге алғашқы (дәрігерге дейінгі) көмек көрсету ережелері; 7. Ішкі еңбек тәртібін, қауіпсіздік техникасын және еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны, өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау тәртібі.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды	
		Машықтар: 1. Құлыптау құрылғыларын реттеуді орындау; 2. Газ құбырлары мен коллекторлардың жұмысындағы ақауларды жою;	

	Дағды 2: Магистральдық газ құбырларындағы жабдықтар мен құрылымдарды жөндеу және реттеу	3. Қызмет көрсетілетін жабдықты ағымдағы жөндеуді орындау; 4. Арнайы құралдар мен құрылғыларды қолданыңыз . Білімдер: 1. Газ құбырлары мен коллекторлардың жұмысындағы ақауларды анықтау және жою әдістері; 2. Сорғылардың, конденсациялық құрылымдардың және бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы; 3. Слесарлық іс; 4. Орындалатын жұмыстардың сапасына қойылатын талаптар; 5. Ішкі еңбек тәртібін, қауіпсіздік техникасын және еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны, өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды Машықтар: 1. Берілген газ айдау режимін қадағалау; 2. Авариялар, ақаулар және оқыс оқиғалар кезінде сорғылардың токтатылуын қамтамасыз ету және магистральдық газ құбырында жүргізіліп жатқан жұмыстарды тоқтату; 3. Микропроцессорлық автоматтандыру жүйесін, диспетчерлік басқару және басқару жүйесін пайдалана отырып, газ компрессорлық станциясының (ГКС) жабдықтарының, аспаптарының және жүйелерінің жұмыс параметрлерін бағалау; 4. Жабдықтың оңтайлы режимі мен жұмысын талдау. Білімдер: 1. Сораптың технологиялық процесі, метрология негіздері, гидравлика негіздері, газ компрессорлық станциясының жабдықтары мен құрылымдарының технологиялық карталары; 2. Магистральдық құбырдың технологиялық учаскесін басқару тәртібі; 3. Жабдықтың жұмыс параметрлерінің нақты мәндерінің стандарттыдан ауытқуы кезіндегі іс-қимыл тәртібі; 4. Бекітілген нормативтік және технологиялық параметрлер, технологиялық қорғаныс қондырғыларының карталары, бұғаттаулар мен дабылдар, магистральдық құбырды пайдаланудың технологиялық режимдерінің карталары; 5. Басқарушы диспетчермен негізгі және авариялық байланысты ұйымдастыру схемалары;

6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті

Дағды 1:
Учаскеде МГ берілген
жұмыс режимін
қамтамасыз ету

Еңбек функциясы 2:
Газды айдау
технологиялық процесін
қадағалау

		қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі :		ұсынылмайды
Дағды 2: Газды айдаудың берілген режимін реттеу	Машықтар: 1. Сорғылардың жұмысын бақылау; 2. Автоматтандыру жүйелерін пайдалана отырып газ айдауға арналған технологиялық жабдықтың нақты мәндерінің бекітілген нормативтік және технологиялық параметрлерге сәйкестігін анықтау; 3. Өлшеу аспаптарының көмегімен электр қозғалтқыштарының жүктемесін, сорғылардағы және құбырдағы жұмыс қысымын, сорғы қондырғыларының дірілін, сорғылар мен электр қозғалтқыштарының мойынтіректерінің температурасын бақылау; 4. Ауытқуларды анықтау және қажетті шараларды қабылдау Білімдер: 1. Нормативтік және технологиялық параметрлер, технологиялық қорғаныс қондырғыларының карталары, бұғаттаулар мен дабылдар, магистральдық газ құбырын пайдаланудың технологиялық режимдерінің карталары; 2. Магистральдық газ құбырының негізгі және қосалқы жабдығын техникалық пайдалану ережесі; 3. Аспаптардың көрсеткіштерін жазу тәртібі; 4. ГКС жабдығын пайдаланудың технологиялық регламенті; 5. Ішкі еңбек тәртібін, қауіпсіздік техникасын және еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны, өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау тәртібі.	
Дағдыны тану мүмкіндігі :		ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейінді шоғырландыру және бақылау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СП 3.05-101-2013 "Магистральдық құбырлар" ҚР ҚН 3.05.01.2013 "Магистральдық құбырлар" "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы №354 бұйрығымен бекітілген.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі техник
13. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске бастығы":		
Топтың коды:	1322-0	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске бастығы	

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Параграф 94. Цех басшысы (участке)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	кадрлар даярлаудың тиісті саласында жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және маман лауазымдарында мамандығы бойынша кемінде 3 жыл жұмыс өтілі немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім) және маман лауазымдарындағы мамандығы бойынша жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1322-0-058 - Өндіріс бастығы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Кәсіпорынның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін заңнамалық және нормативтік актілерге сәйкес учаскеге басшылықты жүзеге асыру.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, өрт қауіпсіздігі және өндірістік санитария талаптарына сәйкес магистральдық құбыр объектілерін пайдалануды қамтамасыз ету. 2. Бөлімше персоналын басқару	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
	Дағды 1: Өндірісті уақтылы жоспарлау,	Машықтар: 1. Магистральдық құбыр персоналының іс-әрекеттерін ұйымдастыру және басқару; 2. Өндірістік персоналдың ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ ережелерін енгізу және сақтау / орындау жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру; 3. Ағымдағы, жоспарлы-алдын алу жөндеулерінің, реконструкцияларының орындалуын бақылауды жүзеге асыру. Жаңадан енгізілетін жабдықтарды/ объектілерді пайдалануға қабылдауға, сондай-ақ күрделі жөндеулер мен реконструкциялардан кейін қатысуға.	
		Білімдер:	

Еңбек функциясы 1:
Өнеркәсіптік қауіпсіздік, өрт қауіпсіздігі және өндірістік санитария талаптарына сәйкес магистральдық құбыр объектілерін пайдалануды қамтамасыз ету.

магистральдық құбыр объектілерін пайдалану және техникалық қызмет көрсету бойынша жылдық жұмыс бағдарламаларын дайындау	1. Учаскенің өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты ұйымдастыру-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік материалдар; 2. Кәсіпорын мен учаскенің техникалық даму перспективалары; 3. Учаскенің өніміне қойылатын техникалық талаптар, оны өндіру технологиясы; 4. Учаскені жабдықтау және оны техникалық пайдалану ережелері; 5. Еңбекақы төлеу жөніндегі қолданыстағы ережелер және материалдық ынталандыру нысандары; 6. Ұқсас өнімді өндіру саласындағы озық отандық және шетелдік тәжірибе; Экономика, еңбекті ұйымдастыру, Өндіріс және басқару негіздері; 7. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Дағды 2: Магистральдық құбыр қондырғылары мен жүйелерінің ТҚ және жұмысын бақылау	Машықтар: 1. Ағымдағы, жоспарлы-алдын алу жөндеулерінің, реконструкцияларының орындалуын бақылауды жүзеге асыру; 2. Жаңадан енгізілетін жабдықтарды/объектілерді пайдалануға қабылдауға, сондай-ақ күрделі жөндеулер мен реконструкциялардан кейін қатысуға ; 3. Өндірістік қызметтің нәтижелерін талдау, бюджеттің, еңбекақы қорының шығынын бақылау; 4. Қызмет бойынша белгіленген нысанда есептілік жасау және жүргізу және оларды басшылыққа ұсыну; 5. Тексеру/аудит қорытындылары бойынша ескертулер мен нұсқамаларды жоюға бағытталған іс-қимылдар жасау. Білімдер: 1. Учаскенің өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты ұйымдастыру-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік материалдар; 2. Кәсіпорын мен учаскенің техникалық даму перспективалары; 3. Учаскенің өніміне қойылатын техникалық талаптар, оны өндіру технологиясы; 4. Учаскені жабдықтау және оны техникалық пайдалану ережелері; 5. Учаскенің өндірістік-шаруашылық қызметінің нысандары мен әдістері;
Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Машықтар:

	Дағды 3: Бөлім шығындарының баптарын қалыптастыру, талдау және есеп беру	1. Өндірістік қызметтің нәтижелерін талдау, бюджеттің, еңбекақы қорының шығынын бақылау; 2. Жылдық бюджеттерді жасауға қатысу; 3. Қызмет бойынша белгіленген нысанда есептілік жасау және жүргізу және оларды басшылыққа ұсыну; Білімдер: 1. Техникалық-экономикалық және ағымдағы өндірістік жоспарлаудың тәртібі мен әдістері; 2. Учаскенің өндірістік-шаруашылық қызметінің нысандары мен әдістері; 3. Еңбекақы төлеу жөніндегі қолданыстағы ережелер және материалдық ынталандыру нысандары; 4. Ұқсас өнімді өндіру саласындағы озық отандық және шетелдік тәжірибе; Экономика, еңбекті ұйымдастыру, Өндіріс және басқару негіздері;
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Дағды 1: Жұмыстардың ұтымды бөлінуін және өндірістік тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету қажеттілігін ескере отырып, бағынысты персоналдың қызметін жоспарлау	Машықтар: 1. Бағынышты қызметкерлердің жұмыс жоспарларын жасаңыз. 2. Бөлімше туралы ережені, лауазымдық және өндірістік (жұмыс) нұсқаулықтарды әзірлеу. 3. Техникалық оқу жоспарларын, бағдарламаларын жасау. 4. Персоналды техникалық оқытуды жүргізу. 5. Қызметкерлерге мерзімді нұсқама беруді, жабдықты техникалық пайдалану ережелерін, еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі ережелерін білуін тексеруді қамтамасыз ету, олардың сақталуын бақылау. 6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасауды және қызметкерлердің өндірістік және еңбек тәртібін сақтауын бақылауды қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасы Еңбек заңнамасының негіздері. 2. Жұмыс уақытын пайдаланудың табельдік есебі. 3. Еңбекақы төлеу туралы ережелер. 4. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, Еңбек және басқару негіздері. 5. Еңбекті нормалау негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Жұмыс процесін ұйымдастыру: жұмыс процестерін тиімді ұйымдастыра және үйлестіре білу, бөлімнің мақсаттарына қол жеткізуді қамтамасыз ете отырып, қызметкерлердің біліктілігі мен жүктемесіне сәйкес міндеттерді бөлу.

Еңбек функциясы 2: Бөлімше персоналын басқару	Дағды 2: Бағынысты персоналдың жұмысын бақылау және ұйымдастыру	2. Тапсырмалардың орындалуын бақылау: бағыныштылардың тапсырмалардың орындалуын бақылау және бақылау, мерзімдерді, сапа және қауіпсіздік стандарттарын сақтау дағдылары. 3. Персоналды дамыту: қызметкерлердің оқу қажеттіліктерін анықтай білу, біліктілікті арттыру бағдарламаларын әзірлеу және мансаптық өсуді қамтамасыз ету. 4. Қызметкерлердің жұмысын бағалау: қызметкерлердің жұмысына тұрақты бағалау жүргізу, объективті кері байланыс беру, сондай-ақ жұмыс тиімділігін арттыру үшін түзету шараларын әзірлеу және енгізу мүмкіндігі. 5. Мотивация және қолдау: қолайлы жұмыс атмосферасын құру дағдылары, қызметкерлерді ынталандыру, олардың жұмысқа қатысуы мен қанағаттануын арттыру. 6. Жанжалдарды басқару: еңбек жанжалдарын шеше білу, компаға келу және позитивті болу Білімдер: 1. Персоналды басқару әдістері: тиімді коммуникация, мотивация, бағалау және қызметкерлерді дамыту технологияларын қоса алғанда, персоналды басқарудың заманауи әдістерін білу. 2. Еңбекті жоспарлау және ұйымдастыру әдістері: міндеттерді тиімді бөлу әдістерін, жұмыс уақыты мен ресурстарды жоспарлауды, сондай-ақ еңбекті ұтымды ұйымдастыру принциптерін білу. 3. Қызметкерлердің өнімділігін арттыру әдістерін және ұжымда қолайлы моральдық ахуалды қалыптастыру. 4. Тиімділікті бағалау Құралдары: KPI (тиімділіктің негізгі көрсеткіштері) және басқа құралдарды пайдалануды қоса алғанда, Персоналдың тиімділігін бағалау жүйелері мен әдістерін білу 5. Сапа және қауіпсіздік стандарттары: жұмыс сапасы мен қауіпсіздік нормалары мен стандарттарын білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Жүйелі ойлау Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР БК 3.05-101-2013 "магистральдық құбырлар" ҚР ҚН 3.05-01-2013 " магистральдық құбырлар" "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген	

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске шебері	
	6	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі топтың басшысы	
	3	Магистральдық құбырлар операторы	
14. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі топтың басшысы":			
Топтың коды:	1322-0		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі топтың басшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Параграф 1. Начальник (Руководитель) бригады (группы)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	тиісті оқыту саласында жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандық бойынша жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1322-0-079 - Техникалық басшы (кен қазу өнеркәсібі)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жоспарлы көлемдерді орындау және магистральдық құбыр объектілерін қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету үшін технологиялық регламенттердің нормаларына сәйкес бақылаудағы құбыржолдар бойынша өнімді тасымалдаудың үздіксіз процесін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Магистральдық құбырды пайдалануды ұйымдастыру және бақылау 2. Магистральдық құбырды пайдалану кезінде қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау стандарттарының сақталуын бақылауды ұйымдастыру	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
		Машықтар: 1. Төтенше жағдайларға дайындық жүргізу;	

Еңбек функциясы 1: Магистральдық құбырды пайдалануды ұйымдастыру және бақылау	Дағды 1: Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау саласындағы жұмыстарды ұйымдастыру және бақылау	2. Бағынысты персоналға және жаңадан қабылданған персоналға брифингтер өткізу, оларды жұмыс орындарымен және еңбек жағдайларымен таныстыру; 3. Қызметкерлерді еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және қоршаған ортаны қорғау стандарттары бойынша оқытуды өткізу; 4. Қызметкерлерді қауіпсіздік және экология саласындағы ағымдағы өндірістік процедуралар мен нормативтік талаптарға оқыту; 5. Жұмыс процесінде өндірістік процедуралар мен қауіпсіздік стандарттарының сақталуын бақылау; 6. Қауіпсіздік және экологиялық стандарттарды сақтау туралы есептерді құрастыру, сондай-ақ процесті жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлеу. Білімдер: 1. Төтенше жағдайларға дайындықты ұйымдастыру және өткізу әдістері; 2. Кен орнындағы өнім ағындарының схемасы; 3. Құбырлар мен жабдықтарға қойылатын техникалық сипаттамалары мен талаптары; 4. Техникалық қызмет көрсету және жөндеу технологиясы; 5. Мұнай мен газды тасымалдау технологиясы; 6. Құбырларды техникалық және қауіпсіз пайдалану ережелері; 7. Өнеркәсіптік қауіпсіздік ережелері, рәсімдері мен стандарттары және көлік жүйесі объектілерінің қауіпсіздік стандарттары; 8. Өндірістегі еңбек процестері және еңбек жағдайлары; 9. Ішкі еңбек тәртібі, қауіпсіздік және еңбекті қорғау талаптары, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Дағды 2: Нысанның жұмысын жоспарлау және әдістерін жетілдіру	Машықтар: 1. Бекітілген нысандар бойынша жоспарлар мен есептерді дайындау; 2. Көлік жүйесі объектілерін сенімді және қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету бойынша жұмыста қажетті пайдалану, есепке алу, ауысымдық және басқа құжаттаманы жүргізу; 3. Неғұрлым озық технологияларды немесе техникалық құралдарды пайдалана отырып және енгізе отырып, көлік жүйесінің объектілерін пайдалану әдістерін жетілдіру. Білімдер: 1. Автоматтандыру және телемеханика негіздері; 2. Салалық есеп беру процесін реттейтін заңнама, стандарттар мен ережелер;

		3. Есептерді дайындау үшін қажетті деректерді талдау және статистика әдістері; 5. Есеп берудің принциптері мен талаптары (дәлдік, толықтық, уақтылылық); 6. Көлік жүйесі объектілерінің техникалық жағдайын бақылау үшін қажетті жедел деректерді есепке алу және талдау принциптері.
Дағдыны тану мүмкіндігі :		ұсынылмайды
Дағды 3: Бағынысты персоналдың жұмыс орындарын оларға жүктелген міндеттерді орындау үшін қажетті материалдармен, құралдармен, құралдармен, ақпараттық ресурстармен қамтамасыз ету.		Машықтар: 1. Жұмыс кестесін, жұмыстар мен материалдарға сұраныстарды, нұсқаулықтарды, диаграммаларды және басқа да қажетті техникалық құжаттамаларды жасау; 2. Жұмысты сапалы орындау үшін ресурсқа қажеттілікті бағалау; 3. Жұмысқа қажетті материалдардың, құрал-саймандар мен жабдықтардың болуын және жұмысқа жарамдылығын қадағалау; 4. Кәсіби міндеттерді орындау үшін қажетті ресурстармен үздіксіз қамтамасыз ету; 5. Жұмыс орнында материалдарды, құрал-саймандарды, жабдықтарды ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Көлік жүйесінің технологиялық регламенті; 2. Ресурс қажеттіліктерін бағалау әдістері және тапсырмаларды тиімді орындау үшін оларды бөлу принциптері; 3. Материалдардың, аспаптар мен жабдықтардың жай-күйіне қойылатын стандарттар мен талаптар, сондай-ақ олардың жұмысқа жарамдылығын бақылау әдістері; 4. Логистикалық процестер мен ресурстарды үздіксіз жеткізуді қамтамасыз ету қағидаттары, оның ішінде жеткізушілермен жұмыс істеу және қоймаларды есепке алу; 5. Жұмыстың тиімділігін арттыру және шығындарды азайту үшін материалдарды, құралдарды және жабдықтарды ұтымды пайдалану принциптері.
Дағдыны тану мүмкіндігі :		ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Жұмыс орнындағы қауіпсіздік стандарттарының сақталуын бақылау. 2. Құбырды пайдалану аймағындағы жұмыс жағдайын бағалау және бақылау әдістерін қолдану. 3. Учаскелерде қауіпсіздікті үнемі тексеріп отыру.

Еңбек функциясы 2: Магистральдық құбырды пайдалану кезінде қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау стандарттарының сақталуын бақылауды ұйымдастыру	Дағды 1: Магистральдық құбырды пайдалану кезінде қауіпсіздік нормаларының сақталуын бақылауды жүзеге асыру	4. Жұмыс орнындағы қауіпсіздік жағдайын жақсарту бойынша шараларды әзірлеу және жүзеге асыру. 5. Жұмысшылардың денсаулығы мен өміріне төнетін қауіптерді бағалау және оларды азайту шараларын қабылдау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Құбыр жүйелерін пайдалану кезіндегі еңбек қауіпсіздігі талаптары. 2. Жұмысшылардың денсаулығы мен қауіпсіздігіне қауіптер мен қауіптерді бағалау әдістері. 3. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтар мен оқытуды өткізу тәртібі мен ережелері. 4. Құбырларды қауіпсіз пайдалануды реттейтін технологиялық регламенттер мен стандарттар.
	Дағды 2: Магистральдық құбырды пайдалану кезінде қоршаған ортаны қорғау стандарттарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру	Машықтар: 1. Құбыр жүйесі объектілерінде экологиялық стандарттардың сақталуын бақылауды жүзеге асыру. 2. Құбырларды пайдалану процесінде қоршаған ортаның ластануын болдырмау үшін шаралар қолдану. 3. Үқтимал бұзушылықтарды анықтау үшін экологиялық аудиттер мен инспекциялар жүргізу. 4. Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және іске асыру. 5. Құбырларды пайдаланудың қоршаған ортаға әсерін талдау және зиянды азайту үшін шаралар қабылдау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Құбырларды пайдалану кезінде қоршаған ортаны қорғауды реттейтін экологиялық стандарттар мен нормативтер. 2. Судың, ауаның және топырақтың ластануын қоса алғанда, қоршаған ортаға әсерді бағалау әдістері. 3. Экологиялық аудиттер мен инспекциялар жүргізу рәсімдері. 4. Құбырларды пайдалану кезінде қоршаған ортаға әсерді азайтуға бағытталған шаралар. 5. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнама және кәсіпорындар үшін міндетті экологиялық талаптар.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Жүйелі ойлау Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау Көшбасшылық	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СП 3.05-101-2013 "Магистральдық құбырлар" ҚР ҚН 3.05.01.2013 "Магистральдық құбырлар" "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы №354 бұйрығымен бекітілген.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске бастығы	
	5	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске шебері	
	3	Магистральдық құбырлар операторы	
15. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер":			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	2147-4-009		
Кәсіптің атауы:	Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Магистральдық құбыр желілерін пайдалану жөніндегі инженер" кәсіп карточкасының сипаттамасы "Магистральдық құбырларды пайдалану " кәсіптік стандартта		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1:	Машықтар:	
	-	-	
		Білімдер:	
		-	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
16. Кәсіптің карточкасы "Техникалық диагностика жөніндегі инженерлер":			
Топтың коды:	2141-9		
Қызмет атауының коды:	2141-9-004		
Кәсіптің атауы:	Техникалық диагностика жөніндегі инженерлер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Техникалық диагностика жөніндегі инженерлер" кәсіп карточкасының сипаттамасы "Магистральдық құбырларды пайдалану " кәсіптік стандартта		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1:	Машықтар:	
	-	-	
		Білімдер:	
		-	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:		
17. Кәсіптің карточкасы "Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске шебері":		
Топтың коды:	1322-0	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске шебері	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. § 90 Участке мастері	
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша) Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша) Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	кадрлар даярлаудың тиісті саласында жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және өндірісте кемінде 1 жыл жұмыс өтілі немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және жұмыс өтілі өндірісте кемінде 3 жыл, тиісті мамандық бойынша білімі болмаған жағдайда, өндірістегі жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес.	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет етілмейді	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1322-0-039 - Участке мастері (кен қазу өнеркәсібі) 1329-1-017 - Участке мастері (басқа салалар бойынша)	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Магистральдық құбырдың бекітілген объектілерінің үздіксіз және тиімді жұмысын қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Технологиялық жабдықты пайдалану 2. Жабдықтың тұтастығын диагностикалау
	Қосымша еңбек функциялары:	-
		Машықтар:

Еңбек функциясы 1: Технологиялық жабдықты пайдалану	Дағды 1: Технологиялық жабдыққа қызмет көрсету	1. Техникалық қызмет көрсету кестесіне сәйкес бөлімнің жұмыс жоспарының орындалуын қамтамасыз ету; 2. Газ конденсаты құбырларының, тазартылған газ құбырларының, газ тарату станцияларының және метанол құбырларының бөлінген учаскелерінің пайдалану және пайдалану құжаттамасын жүргізу; 3. ГКП, метанол құбыры және газ тарату станциясының желілік бөлігінің бойындағы ысырмаларды ұстау. 4. Тапсырмаларды тарату және орындалуын бақылау; 5. Техникалық қызмет көрсету кестелерін қоса алғанда, учаскенің жұмыс жоспарларын әзірлеу; 6. Қауіпсіздік және еңбекті қорғау бойынша нұсқаулық жүргізу; 7. Газ анализаторларының көмегімен сынамаларды алуды және газдың ластануын талдауды бақылау. Білімдер: 1. Техникалық және қауіпсіз пайдалану, еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және қоршаған ортаны қорғау нормалары, ережелері; 2. Жабдықтардың конструкциялары мен жұмыс істеу принциптері; 3. Жабдықтарды ағымдағы жөндеу; 4. Қолданылатын материалдарға, жабдықтарға қызмет көрсететін құрылғыларға қойылатын талаптар; 5. Ішкі еңбек тәртібін, қауіпсіздік техникасын және еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны, өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Дағды 2: Текущий ремонт технологического оборудования	Машықтар: 1. Жер үсті және жер асты жабдықтары мен коммуникацияларын, өшіру, өшіру, сақтандырғыш және реттеуші клапандарды жөндеуді ұйымдастыру; 2. Автоматтандырудың негізгі құралдарының жұмысын және реттелуін бақылау; 3. Газ және конденсат ысыраптарын азайту, газды жинау, дайындау және тасымалдау бойынша технологиялық процестерді жетілдіру бойынша техникалық және технологиялық шараларды жүзеге асыру; 4. Ағымдағы жөндеу және профилактикалық жөндеу жұмыстарын жүргізу үшін учаскенің жоспарларын әзірлеу; Білімдер: 1. Мұнай мен газды тасымалдау технологиясының негіздері; 2. Құбырларға қызмет көрсету және жөндеу технологиясының негіздері;

		3. Тұтастықты басқару жүйесінің жұмыс принципі; 4. Қауіпті газды және ыстық жұмыстарды қауіпсіз орындау ережелері; 5. Ішкі еңбек тәртібін, қауіпсіздік техникасын және еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны, өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Жабдықтың тұтастығын диагностикалау	Дағды 1: Ішкі жүйелердің көмегімен жабдықтың тұтастығын диагностикалау	Машықтар: 1. Жабдықтардың немесе процестердің жұмысындағы проблемаларды анықтау және тиімді шешімін табу; 2. Ақаулықтардың себептерін талдау және олардың алдын алу шараларын әзірлеу; 3. Тексерулер жүргізу және орындалған жұмыстардың сапасын бағалау; 4. Жабдықтарды тексеру және диагностикалау бойынша жұмыстарды орындау кестелерін әзірлеу; Білімдер: 1. Мұнай мен газды тасымалдау технологиясының негіздері; 2. Құбырларға қызмет көрсету және жөндеу технологиясының негіздері; 3. Тұтастықты басқару жүйесінің жұмыс принципі; 4. Қауіпті газды және ыстық жұмыстарды қауіпсіз орындау ережелері; 5. Ішкі еңбек тәртібін, қауіпсіздік техникасын және еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны, өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 2: Сыртқы мамандардың көмегімен жабдықтың бүтіндігін диагностикалау	Машықтар: 1. Жабдықтарды тексеру және диагностикалау бойынша жұмыстарды орындау кестелерін әзірлеу; 2. Орындалған жұмыстың сапасын бағалау; 3. Дайындық шараларын жүргізу; 4. Технологиялық процесті азайту немесе тоқтату кезінде жұмыстарды орындау бойынша іс-шаралар жоспарын әзірлеу; Білімдер: 1. Мұнай мен газды тасымалдау технологиясының негіздері; 2. Құбырларға қызмет көрсету және жөндеу технологиясының негіздері; 3. Тұтастықты басқару жүйесінің жұмыс принципі; 4. Қауіпті газды және ыстық жұмыстарды қауіпсіз орындау ережелері; 5. Бұзбайтын бақылаудың жұмыс істеу принциптері мен қолдану салалары;

		6. Ішкі еңбек тәртібін, қауіпсіздік техникасын және еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны, өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау тәртібі.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Зейінді шоғырландыру және бақылау Құрылымдық мәселелерді шешу		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СП 3.05-101-2013 "Магистральдық құбырлар" ҚР ҚН 3.05.01.2013 "Магистральдық құбырлар" "Магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы №354 бұйрығымен бекітілген.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске бастығы	
	6	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі топтың басшысы	
	3	Магистральдық құбырлар операторы	
18. Кәсіптің карточкасы "Желілік құбыршы жүргізуші":			
Топтың коды:	7126-2		
Қызмет атауының коды:	7126-2-002		
Кәсіптің атауы:	Желілік құбыршы жүргізуші		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	-		
Қызметтің негізгі мақсаты:	"Желілік құбыршы жүргізуші" кәсіп карточкасының сипаттамасы "Магистральдық құбырларды пайдалану" кәсіптік стандартта		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
	Міндетті еңбек функциялары:	1. -	

Еңбек функцияларының тізбесі:	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: -	Дағды 1: -	Машықтар: -
		Білімдер: -
	Дағдыны тану мүмкіндігі: -	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	-	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	-	-

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

19. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі;

Орындаушы: Кошкарлов Ержан Жетписович;

E-mail: y.koshkarov@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 74;

20. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі;

Жоба жетекшісі: Кошкарлов Ержан Жетписович;

E-mail: y.koshkarov@energo.gov.kz;

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 74.

21. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 2024 жылғы 11 желтоқсандағы мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы саласының кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңесі отырысының №9 Хаттамасы.

22. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 2024 жылғы 9 желтоқсандағы кәсіптік стандарт жобасын сараптау қорытындысы бойынша кәсіптік біліктілік жөніндегі Ұлттық органның қорытындысы.

23. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2024 жылғы 17 желтоқсандағы сараптамалық қорытындысы.

24. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2024 ж.

25. Болжалды қайта қарау күні: 31.12.2027 ж.